СТУДИЈА ЗАШТИТЕ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ЛЕСКОВЦА

ЕВИДЕНЦИЈА И ПРЕГЛЕД

РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА

ЛЕСКОВЦА

СТУДИЈА ЗАШТИТЕ

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Ниш, 2023.

СТУДИЈА ЗАШТИТЕ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА

Аутори

Ивана Цветковић, архитекта - виши конзерватор
Ђорђе Стошић, историчар - виши документатор

Фотодокументација

Екипа Завода
Ивана Цветковић, Александар Никшић, Ђорђе Стошић

Техничка документација

Лазар Динић
Ивана Цветковић

Фотограметрија

Александар Никшић

Сарадници

Соња Станковић
Данијела Радовановић

Насловне фотографије

Александар Никшић

Дизајн корица

Соња Станковић

Пројекат је финансиран од стране Града Лесковца

САДРЖАЈ:

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ **3**

ПОЛОЖАЈ И ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ГРАДА ЛЕСКОВЦА **10**

РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА **12**

ЗАШТИТА РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА **32**

УПУТСТВО ЗА ЗАШТИТУ, ОДРЖАВАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈУ КОНЗЕРВАТОРСКО - РЕСТАУРАТОРСКИХ РАДОВА НА РАТНИМ МЕМОРИЈАЛИМА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА СРБИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА 37

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА **44**

УНИШТЕНИ РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА **73**

ГРАД ЛЕСКОВАЦ 73

СЕОСКА НАСЕЉА 102

РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ КОЈИ НИСУ ЛОЦИРАНИ **128**

ГРАД ЛЕСКОВАЦ 128

СЕОСКА НАСЕЉА 130

ЛИСТА ПРИОРИТЕТА ЗА САНАЦИЈУ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА **138**

ЛИТЕРАТУРА **141**

КАТАЛОГ КАРТОНА СА ТЕХНИЧКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ (ГРАД ЛЕСКОВАЦ) **142**

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Евиденција и преглед стања ратних меморијала на територији Града Лесковца са студијом заштите, израђена на основу Уговора о изради студије заштите ратних меморијала на територији Града Лесковца, закљученог између Града Лесковца и Завода за заштиту споменика културе Ниш, бр. 1213/2022-IV од 27.05.2022. године (бр. Завода 696/1-01 од 20.05.2022. године), а у циљу формирања прописане евиденције која је Законом о ратним меморијалима предвиђена као обавеза локалне самоуправе.

Ратни меморијали ослободилачких ратова Србије на територији Града Лесковца су евидентирани, сачињена је техничка (графичка) и фото документација, и у складу са иновативним технологијама креирани су дигитални, фотограметријски 3д модели обрађеног споменичког фонда. Прописане су мере техничке заштите и дате смернице и упутства за чување ратних меморијала.

Саставни део Евиденције и прегледа стања ратних меморијала на територији Града Лесковца са студијом заштите чини КОЛЕКЦИЈА 3Д ФОТОГРАМЕТРИЈСКИХ МОДЕЛА РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ГРАДА ЛЕСКОВЦА, која је доступна на следећој интернет адреси:

https://sketchfab.com/HeritagePhotogrammetry/collections/3ea2aa7734f7407ab426fdee19cefd91-f819bc2340614e6aaf0f690b37ee4d4d

Често се у свакодневном говору могу чути речи „меморијали“, „споменик“ и „комеморација“. Учествујући у комеморативном догађају, појединац изражава своју лојалност заједничким погледима на прошлост и признаје њихов значај за садашњост. Комеморација се односи на процес у коме се индивидуална сећања конструишу и препакују за јавну употребу.

Меморијал је широк појам који може да обухвати сваки напор да се обележи неки догађај или особа, посебно када је повезан са стваралаштвом или губитком нечијег живота. То може бити меморијални комплекс, или статуа, пехар, манифестација, али и спортски турнир или активности у контексту издавања књига, фондација, позоришна представа и сл.

Споменик је изграђена структура, дело или ствар која најчешће обележава и подсећа – на историјски догађај или особу, на нешто што се не сме заборавити.

Ратни меморијал је споменичка форма која је изграђена/подигнута/постављена да негује и чува сећање на ратнике, војнике и особе који су изгубиле живот у ратним сукобима.

***

Неоспорна је чињеница да је на територији града Лесковца после Првог светског рата, и прилично након Другог светског рата подигнут значајан број ратних меморијала - споменика и јавних спомен обележја који глорификују јунаштво нашег народа у борби против завојевача и окупатора. Подизањем ових споменика у насељеним местима, или на местима страдања и знаменитим местима, указивало се поштовање према страдалима у ратним дешавањима, одавало се признање палим у борби, скретала пажња на невине жртве освајачког терора и сл.

Споменички фонд ратних меморијала на лесковачкој територији састоји се од спомен плоча, спомен чесама, спомен бисти, споменика и меморијалних комплекса изграђених од разноврсног материјала, различитих форми, сегмената и димензија. Обрађени фонд представљен је у распону од једноставнијих спомен пирамида и крајпуташа, до импозантних, доминантних монументалних обелиска са значајним архитектонским и скулпторалним вредностима, и меморијалних целина замишљених као спомен паркови. Разноврсност фонда

ратних меморијала указује на широко стваралаштво, које, иако није увек на одређеном архитектонском и уметничком нивоу, јесте одраз времена када је стварано, и документује борбу српског народа за свој идентитет, самосвојност, слободу, правичност и човекољубље.

Предметни фонд изразито је подложан физичком пропадању, понекад као резултат оригиналних грађевинских недостатака, али најчешће као део нормалног трошења и ерозије (или обоје). Често смо сведоци померања и скидања делова и орнамената са јавних спомен обележја, нестручних интервенција, дисквалификовања у смислу занемаривања важности споменичког фонда ратних меморијала. Ратни меморијали захтевају суштинско, текуће одржавање и далеко обимније пројекте инвестиционог одржавања. Сваки ратни меморијал има јединствене изазове. Простор око ратног меморијала мора бити осмишљен и одговарајуће уређен. Напомињемо да сваки ратни меморијал ослободилачких ратова Србије има своје значење и своје особености, које у брзим токовима и збивањима свакодневног живота, често превидимо и заборавимо.

Најчешћи недостаци који се могу установити на споменичком фонду ратних меморијала су:

- нечитки текстови (упрљане, потамнеле спомен плоче, нечитки натписи),
- непрегледност места где се налазе,
- оштећени постаменти,
- попуцале мермерне плоче,
- дотрајале и руиниране ограде,
- механичка оштећења (окрзнућа, кратерска оштећења, напуклине, оштећења од удара и сл.), која проузрокују промену облика или својства
- корозија арматуре и појава мрља.

Изгледа да се најмање водило рачуна о спомен плочама. У селу Жабљане више и не постоји спомен плоча, исти је случај и у неколико других лесковачких села. Заборавља се да ова мала спомен обележја, на којим је у првом плану натпис, и то најчешће са именима погинулих, ипак упућују поруку будућим покољењима, представљају и документ акције, херојства и борбе, односно меморишу наша страдања, успехе и неуспехе. Натпис је увек је узбудљив, то не

треба заборавити! Имена палих бораца, најважнији елемент натписа, употпуњују ратни меморијал/спомен плочу и појачавају сведеност која преовлађује на спомен плочама.

Најчешћа оштећења на спомен плочама су напуклине у зонама притиска и затезања анкера, оодносно оштећени и избледели натписи који се морају пажљиво освежити бојом. Пример лоше праксе налази се у селу Игришту где је спомен плоча премазана црном бојом!

Случајеве оштећених и запуштених споменика налазимо у депопулисаним сеоским срединама. Најчешће се ради о неуређеном партеру око споменика, поломљеној или напрслој мермерној плочи, о зарђалој или искривљеној огради, а већа оштећења приметна су на телу споменика, нарочито на постаменту, где је бетонска облога не само попуцала и отпала, него и недостају поједини делови. Поред тога, код неких споменика је попустила и арматура. Уобичајено је да су споменици делимично покривени самониклим растињем, или су прекривени графитима, што дочарава небригу и лошу слику. Негативних примера има у непосредној близини Лесковца, у урбаним срединама, нпр. у Братмиловцу.

Ратни меморијал у селу Оруглица (фотографија: ЗЗСК Ниш, Ђ. Стошић, 2022)

Споменички фонд је угрожен услед дуготрајног неодржавања, изложености атмосферским утицајима, вандализмом (уништавање фрагмената спомен обележја), а нарочито због појаве

вегетације као последице изостанка редовног одржавања, и ниског степена свести чланова локалне заједнице о важности одржавања ратних меморијала.

Ратни меморијал у селу Тулову (фотографија: ЗЗСК Ниш, Ђ. Стошић, 2022)

Потребно је редовно спроводити прописане мере заштите и зауставити пропадање и уништавање фонда ратних меморијала. Прва мера заштите је попис постојећег фонда, а затим прикупљање и формирање свих потребних података који се могу искористити у случају уништења или нестанка меморијала. Завод за заштиту споменика културе Ниш извршио је архитектонска снимања тренутног стања ратних меморијала, као и 3д фотограметријска снимања. На основу утврђеног стања на терену, урађене техничке документације и пратећих 3д модела, могуће је урадити анализу потребних интервенција и одредити потребни обим, врсту и време радова. На основу урађене евиденције, валоризације и оствареног увида у стање споменичког фонда могу се израдити вишегодишњи или приоритетни програми радова на најугроженијим споменицима у складу са одредбама Закона о ратним меморијалима.

Грађани општине Лесковац поднели су велике жртве у ослободилачким ратовима Србије. Парадокс је да такорећи већина ратних меморијала на територији града Лесковца има контраверзни елемент: Подигнути су да пали не буду заборављени, а стање већине ратних меморијала и читљивост њихових натписа у нескладу су према онима којима су посвећени.

Рад на заштити и очувању ратних меморијала града Лесковца је необилазана активност како би осигурали да они (п)остану део наше заједнице, јер они јесу обележје наше прошлости, и важан део наше националне културе, носе обележја наше средине и времена када су настали. На основу историјског искуства и свих догађаја који су се десили на нашим просторима требало би имати на уму да ратни меморијали ослободилачких ратова Србије омогућују да се сећамо и чувамо успомену и на оне који су изгубили животе током ратних дејства и прилика, а неретко немају ни познати гроб или обележено место где су сахрањени. У националном контексту, ратни меморијали или споменци ослободилачких ратова Србије својим значајем и бројношћу представљају упечатљиво средство у нашем комеморативном пејзажу и позивају нас на одговорност. Својом друштвеном улогом и физичким постојањем подсећају нас на вођење битака и подизање устанака против вековних завојевача, на ратове за ослобођење земље од окупатора, независност и слободу, на велике тријумфе и поднете жртве кроз националну историју.

Историја лесковачког краја богата је значајним догађајима и личностима из ослободилачких ратова Србије које су трајно обележене кроз обиман споменички фонд. Постојећи ратни меморијалали представљају део укупног споменичког/меморијалног фонда републике Србије и указују на високо плаћену цену слободе.

***

Формирање потребне евиденције на територији града Лесковца показало се изузетно захтевно са аспекта велике територијалне распрострањености (град Лесковац представља највећу административну јединицу у Србији, по површини територије, а по броју насељених места на територији Града налази се чак 144 села), обимности посла, бројности и разноврсности ратних меморијала које је било потребно обићи, или пронаћи (посебно у планинским крајевима), односно неприступачности локацијама одређеног броја споменика. Наведено је изискивало непредвиђене напоре и велику временску ангажованост. Приликом

теренских истраживања тешкоће су се односиле на велику разуђеност терена, лоше планинске путеве, терен под блатом и водом, али и запуштене ратне меморијале. Отуда су сасвим могући и одређени пропусти или недостаци, до којих је свакако морало доћи у једном оваквом обимном послу.

I

ПОЛОЖАЈ И ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ГРАДА ЛЕСКОВЦА

Град Лесковац налази се у Јужној Србији, у Јабланичком округу у чији састав улазе општине Власотинце, Лебане, Бојник, Медвеђа и Црна Трава.

Јабланички округ и Град Лесковац, положај унутар граница Републике Србије[1]

На територији Града Лесковца налази се 144 насеља: Бабичко, Бадинце, Барје, Белановце, Бели Поток, Бистрица, Бобиште, Богојевце, Бојишина, Бочевица, Братмиловце, Брејановце, Брестовац, Брза, Бричевље, Букова Глава, Бунушки Чифлук, Велика Биљаница, Велика Грабовница, Велика Копашница, Велика Сејаница, Велико Трњане, Виље Коло, Вина, Винарце, Власе, Вучје, Гагинце, Голема Њива, Горина, Горња Бунуша, Горња Јајина, Горња Купиновица, Горња Локошница, Горња Слатина, Горње Крајинце, Горње Синковце, Горње Стопање, Горње Трњане, Горњи Буниброд, Градашница, Грајевце, Граово, Грданица, Грделица (варош), Грделица (село), Губеревац, Дедина Бара, Добротин, Доња Бунуша, Доња Јајина, Доња Купиновица, Доња Локошница, Доња Слатина, Доње Бријање, Доње Крајинце, Доње Синковце, Доње Стопање, Доње Трњане, Доњи Буниброд, Драшковац, Дрводеља, Дрћевац, Душаново, Жабљане, Живково, Жижавица, Загужане, Залужње, Злокућане, Злоћудово, Зољево, Игриште, Јарсеново, Јашуња, Јелашница, Калуђерце, Карађорђевац, Каштавар,

[1] преузето са: https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%88%D0%B0%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%BA%D0%B8_%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8_%D0%BE%D0%BA%D1%80%D1%83%D0%B3

Ковачева Бара, Козаре, Кораћевац, Крпејце, Кукуловце, Кумарево, Кутлеш, Лесковац, Липовица, Личин Дол, Мала Биљаница, Мала Грабовница, Мала Копашница, Манојловце, Међа, Мелово, Миланово, Мирошевце, Мрковица, Мрштане, Навалин, Накривањ, Несврта, Ново Село, Номаница, Ораовица (Грделичка), Ораовица (Црковничка), Орашац, Оруглица, Падеж, Паликућа, Палојце, Петровац, Печењевце, Пискупово, Подримце, Предејане (варош), Предејане (село), Пресечина, Прибој, Равни Дел, Радоњица, Разгојна, Рајно Поље, Рударе, Свирце, Славујевце, Слатина, Смрдан, Стројковце, Ступница, Сушевље, Тодоровце, Тулово, Тупаловце, Тураковац, Црвени Брег, Црковница, Црцавац, Чекмин, Чифлук Разгојнски, Чукљеник, Шаиновац, Шарлинце, Шишинце.

Лесковачка котлина део је планинско-котлинско-долинске макрорегије Србије и представља микрорегију у оквиру Јужне Србије, у ужем смислу.

Простире се у оквиру Родопског система (Српско-македонске масе), у средишњем делу тока Јужне Мораве, између Врањске на југу и Нишке котлине на северу. Лесковачка котлина се налази на око 430 СГШ, у централном делу Балканског полуострва и спада у ред већих котлина у Србији. Надморска висина дна котлине се креће од 210 м до 240 м. Дужина у правцу север - југ износи око 50 км, а највећа ширина у правцу исток - запад (Власотинце - Радан) је око 45 км и обухвата површину од 1928,6 км2. Благо је нагнута према северу. Главни речни ток у котлини је Јужна Морава у који се уливају четири веће реке: Ветерница, Пуста река, Јабланица и Власина (Лесковачко петоречје), као и већи број притока. Због тога, котлина није јединствена целина већ је овим токовима подељена на мање целине: Лесковачко поље (централни део котлине), Поречје (средишњи део слива Ветернице), Јабланицу, Пусту реку и др.

Према југу Лесковачка котлина је ограничена огранцима Гољака, Кукавице и Острозуба. Источна граница је одређена планинама: Крушевица, Бабичка гора и Селичевица. На западу границу чине огранци Пасјаче, Видојевице, Арбанашке планине и Радана. Граница у југозападном котлинском ободу је неодређена, јер нема већих истакнутих планина. У погледу административно – територијалне припадности Лесковачка котлина обухвата већи део Јабланичког округа. Део котлине припада и Нишком округу у административном погледу.

II
РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА

Сврха меморијала је пре свега сећање. Повезују се са сећањем на пале борце и одавањем почасти жртвама ратова. Захваљујући физичком постојању ратних меморијала на територији града Лесковца њихова порука фиксирана је у времену и простору, и егзистира као форма друштвеног памћења. Доминантна архитектонска остварења снажног споменичког израза истичу меморијалну поруку, подсећајући на велика људска страдања током ослободилачких ратова Србије.

Разумевање прошлости као предуслов савремених друштвених, економских и културних токова, омогућава боље разумевање и сналажење у садашњости. Друштва и појединци који немају одговарајући, на ваљан начин, изграђен однос према својој прошлости и историји, могу запасти у веома опасну ситуацију погодну за разноврсне манипулације и злоупотребе које могу имати далекосежне негативне последице. Познавањем основних историјских појава и процеса може се уочити веза између појава из прошлости са појавама из савременог друштвено-политичког или културолошког контекста. Веза појава и збивања из прошлости са савременим тренутком може да одређује или утиче на наш комплексни идентитет (индивидуални, национални, космополитски), али и на "одређено" споменичко наслеђе.

Због тога је важност познавања прошлости вишеструка, јер су одређена дешавања у прошлости из периода Балканских, Првог и Другог светског рата, и НАТО бомбардовања на простору града Лесковца, оставила посебне, неизбрисиве трагове и сећања на ове осетљиве догађаје, али и неопходност потребе да се ове деликатне теме и надаље истражују.

Анализирајући фонд ратних меморијала на територији града Лесковца, посебно од времена настанка Југославије (Краљевине СХС) 1918. године, преко њене корените промене 1945. године, до распада 1990. године, уочљиви су различити покушаји креирања колективних идентитета – реализације националне унификације, преко успостављања мултинационалне идентификације, до афирмисања наднационалног самоуправног концепта.

Нестанак, или запуштеност места страдања, меморијалних комплекса и спомен обележја јасно указују да је наша морална, грађанска и људска дужност да кроз културу сећања достојанствено чувамо ова места како би бројне невине жртве добиле почаст коју заслужују.

Сећање на прошлост и неговање сећања је основни задатак једног народа у његовом времену постојања.

“Дужност сећања” налаже да места сећања - ратне меморијале ослободилачких ратова на територији града Лесковца (који сведоче и о онима који су доносили и примењивали критеријуме за њихово подизање, али и онима одговорним за њихово презентовање и одржавање) - реконструишемо и оживимо у контексту данашњег времена и обликујемо за наша покољења, односно искористимо оно што нам је прошлост оставила како би наши потомци могли да схвате, изграде (и реконструишу) властити културни идентитет.

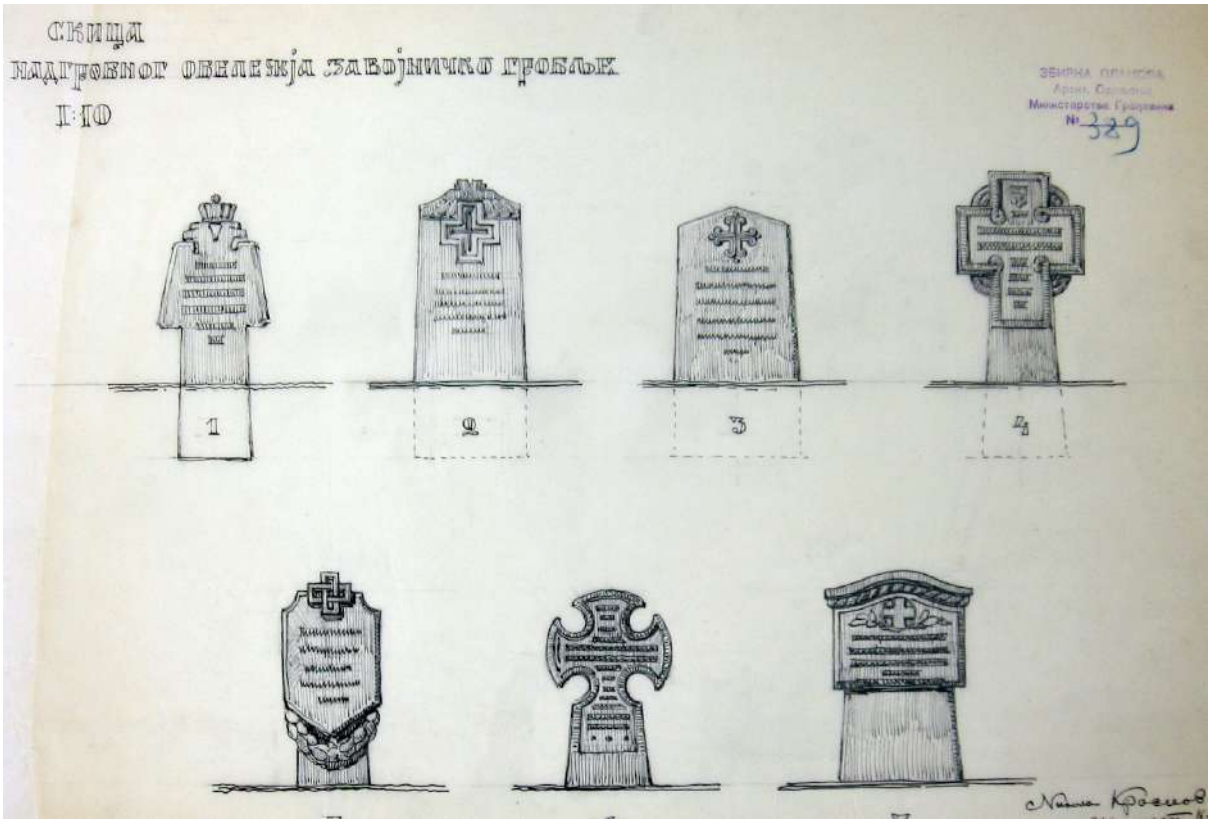

Скица типских надгробних обележја за војничка гробља, коју је израдио Николај Краснов (Архив Југославије, фонд 62, Министарство грађевина КЈ, Збирка планова план бр. 311)

Облик ратних меморијала који се у више сличних форми појављује у лесковачкој котлини, а односи се на српско-турске, балканске и Први светски рат изражени су у форми пирамиде и обелиска-пирамидална основа-постамент на којем је постављен споменик који се сужава, на врху може имати орла, крст или фигуру борца. На телу споменика уписана је посвета, односно имена погинулих, или је постављен мач, који је првенствено симбол војничког позива, врлине и неустрашивости и снаге.

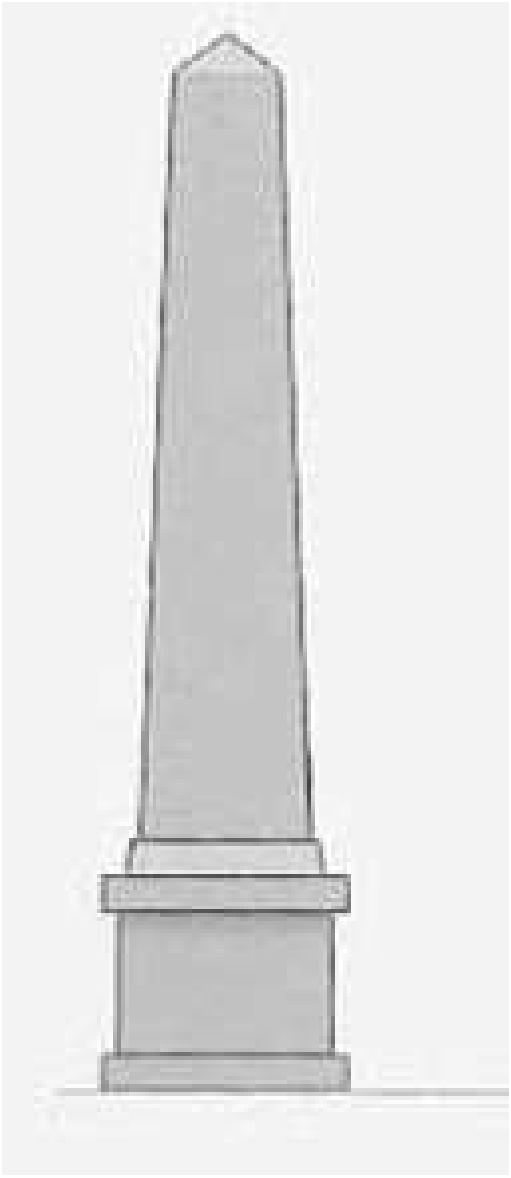

ИЗГЛЕД СПОМЕНИКА ТИПА ОБЕЛИСК

Овакав тип ратног спомен обележја коришћен је као матрица за важне меморијале лесковачког краја: Споменик Влајку Раденковићу у Чукљенику, Споменик ослободиоцима Лесковца у Лесковцу, Споменик седморици војника храбро палих у одбрани Лесковца 1915. године, подигнутот у касарни "Јабланица" у Лесковцу.

Својим положајем се издваја споменик који се налази на Светоилијском гробљу у Лесковцу, који опомиње на бруталност спроведеног терора над грађанима Србије у Лесковачком, Јабланичком и Власотиначком срезу под бугарском окупацијом у Првом светском рату.

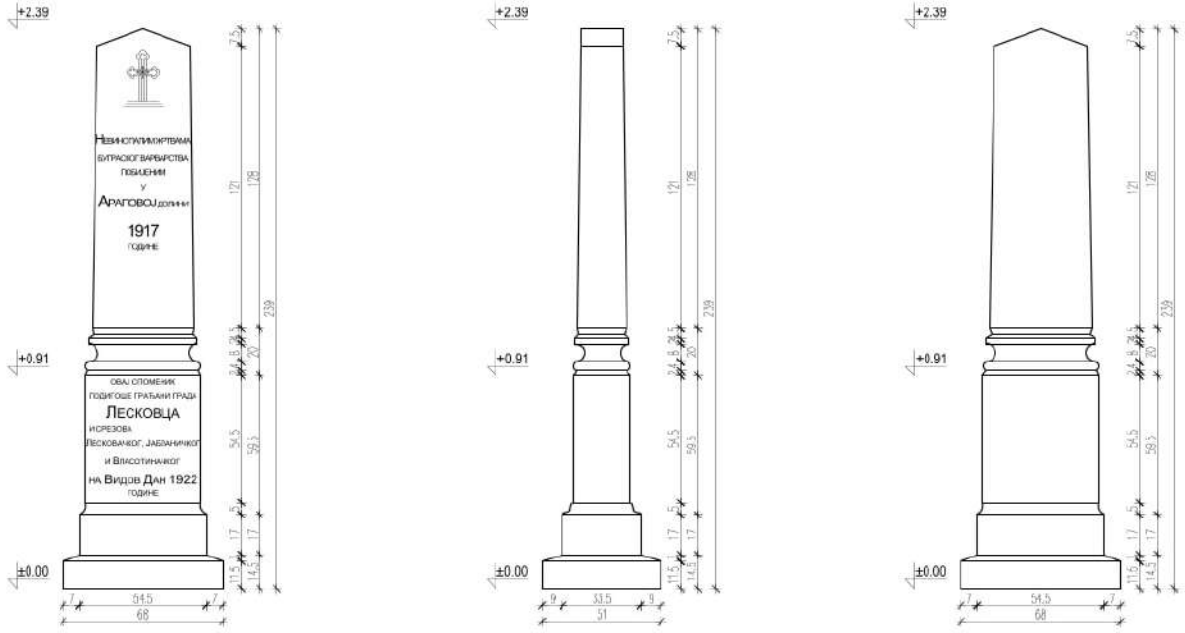

Споменик подигнут невино палим жртвама бугарског варварства побијених у Араповој долини 1917. године (фотографија: Ђ. Стошић, цртеж: Л. Динић, И Цветковић, 2022)

Истиче се спомен чесма код цркве у Бабичком, која ужива статус непокретног културног добра - споменика културе. Поседује изразите културно - историјске, традиционално - духовне вредности и стилско - архитектонску оригиналност (технику израде).

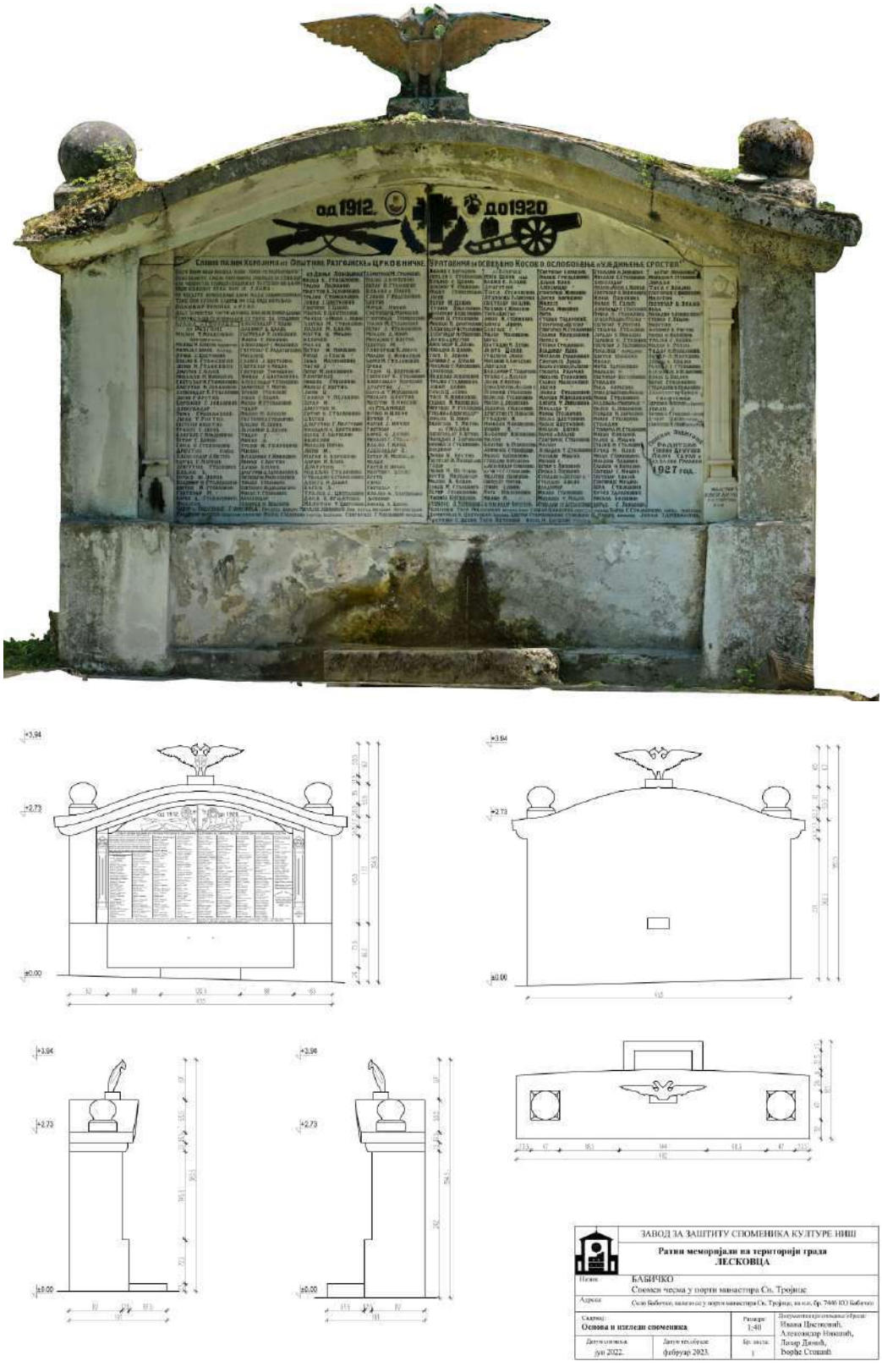

Спомен чесма, манастир Бабичко (ортофото: А. Никшић, цртеж: Л. Динић, И. Цветковић, 2022)

На територији коју обухвата Град Лесковац по својој бројности преовлађују меморијали посвећени НОР-у и социјалистичкој револуцији. Након Другог светског рата ови споменици *углавном су били подизани како би створили услове за друштвено сећање локалних заједница на конкретне догађаје и особе везане за антифашизам и народноослободилачку борбу*, а *споменици су најчешће подизани средствима или на иницијативу самих локалних заједница или локалних власти*, грађених у форми спомен пирамида или спомен плоча (али и други облици сећања). Подизани меморијали педесетих година XX века заиста су били усмерени *на губитак људи у рату, било да су то пали борци или жртве фашистичког терора*. Употреба спомен плоча као широко прихваћеног ратног јавног спомен-обележја, постављених на чеоним фасадама сеоских задруга, домова културе или основних школа, најчешћи је тип ратних меморијала на територији града Лесковца (за време обележавања 7. јула 1950. године постављене су спомен плоче у селима Бабичко, Великом Трњану, Печењевцу и Доњем Бријању).[2] Само до 1972. године у лесковачком крају постављено је 94 спомен плоче.

Ратни меморијал у селу Барје, подигнут 1950. године (ортофото: А. Никшић, 2022)

Интензивнија изградња меморијалних споменика поклапа се са временском дистанцом од скоро две деценије од великих страдања и трауматичних догађаја из НОР-а, која је захтевала нове записе у колективном памћењу. Народна власт иницирала је изградњу комплекснијих остварења, покушавајући да постану део свакодневнице, ширећи и појачавајући меморијалну

[2] Др Живан Стојковић, Х. Ракић, Савез бораца Лесковца,Лесковац 1977. стр.35.

мрежу по општинским центрима и сеоским срединама, допуњавајући их одржавањем важних државних и локалних церемонија сећања под управом локалног комитета КПЈ и СУБНОР-а, уз пажљиво биране датуме и пратеће манифестације. Од 1952. до 1963. тело које је основао Савез удружења бораца Народноослободилачког рата (СУБНОР) под називом Одбор за обележавање и уређивање историјских места из Народноослободилачког рата имало је задатак да организује обележавање и очување сећања на догађаје и датуме који су се у контексту тадашње службене идеологије сматрали релевантнима. Одбор је инцирало Савезно извршно веће (СИВ), а требало се бринути о уређењу тзв. *централних историјских места Народне револуције, па тако и о подизању централних ратних меморијала*.

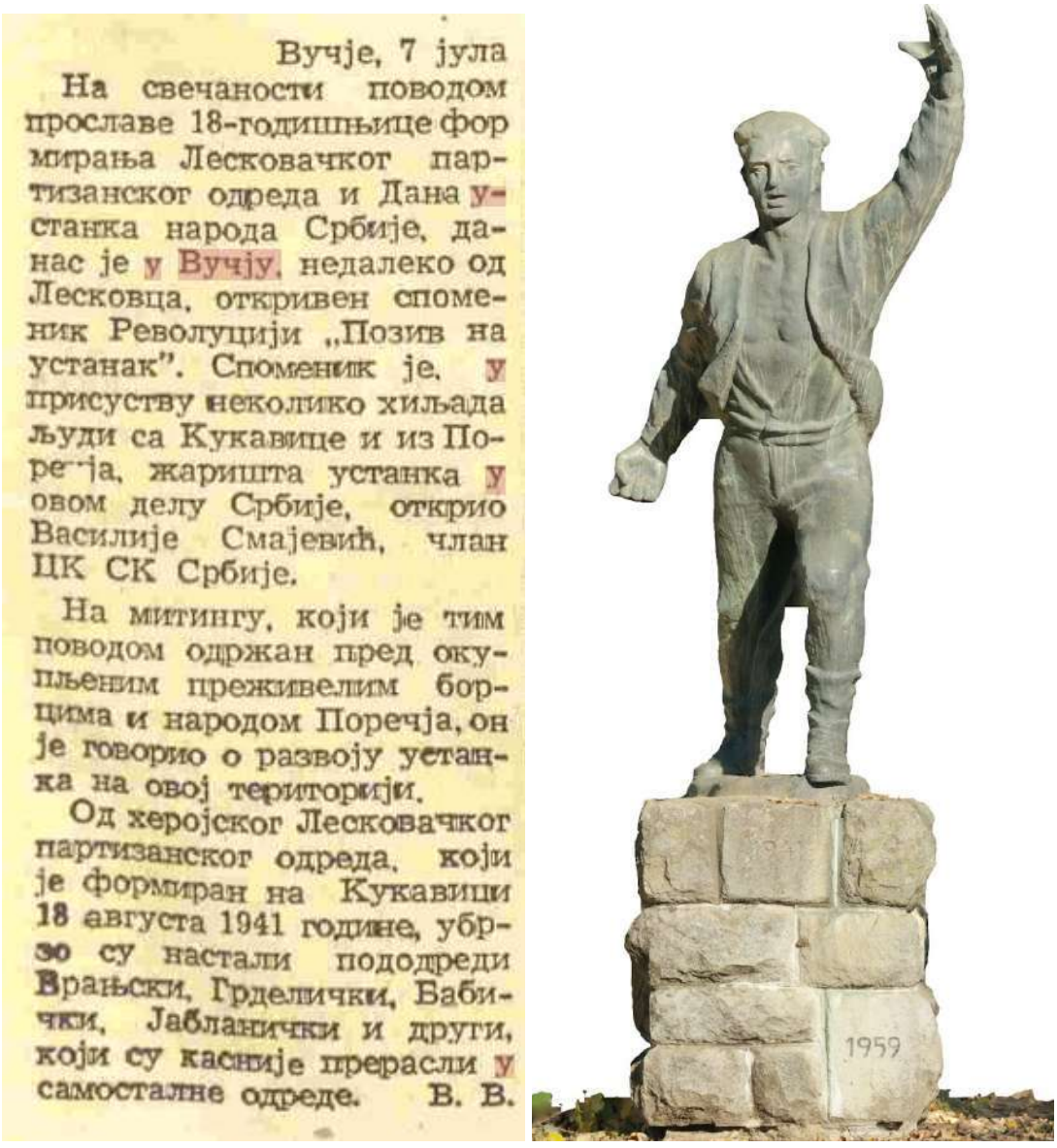

Вучје, 7 јула

На свечаности поводом прославе 18-годишњице формирања Лесковачког партизанског одреда и Дана устанка народа Србије, данас је у Вучју, недалеко од Лесковца, откривен споменик Револуцији „Позив на устанак". Споменик је, у присуству неколико хиљада људи са Кукавице и из Поречја, жаришта устанка у овом делу Србије, открио Василије Смајевић, члан ЦК СК Србије.

На митингу, који је тим поводом одржан пред окупљеним преживелим борцима и народом Поречја, он је говорио о развоју устанка на овој територији.

Од херојског Лесковачког партизанског одреда, који је формиран на Кукавици 18 августа 1941 године, убрзо су настали пододреди Врањски, Грделички, Бабички, Јабланички и други, који су касније прерасли у самосталне одреде. В. В.

Борба, број 158, 0д 8. јула 1959. године, стр.1 - у Вучју откривен споменик "Позив на устанак" (ортофото: А. Никшић, 2022)

Управо скулптура "Позив на устанак" у Вучју (заузима храбру, пркосну, готово дрску позу са подигнутом левом руку као гест који позива на устанак), у складу са својим називом, показује да су првоборци народне револуције сматрани "авангардом", неприкосновеним борцима за радничка права, одлучних да бескомпромисно, по сваку цену воде борбу против окупатора и спремних да за своје идеале жртвују животе. Овај споменик овековечава борца револуције заувек живог, васкрслог у бронзи. Карактеристично је да су детаљи униформе, одећа и оружје извајани са великом прецизношћу. Није случајно што је баш Вучје изабрано за место подизања оваквог споменика, због близине места формирања Кукавичког партизанског одреда.

Ратни меморијали на територији града Лесковца најчешће су лоцирани у центру насељеног места у форми споменика, спомен бисте, спомен чесме, односно спомен плоче на задружним домовима и основним школама. Наравно, ово се највише односи на оне који су настали у првим годинама/деценијама након Другог светског рата, када су грађени стихијски, односно када се мало пажње посвећивало уклапању јавних спомен обележја у амбијент. Настајали су спонтано са оскудним средствима, најчешће у журби, шаблонизирана по облику, врсти материјала и начину обраде.

Победом Народноослободилачке војске Југославије (ЈНА) у Народноослободилачком рату од 1941-1945. године, и освајањем власти од стране Јосипа Броза Тита и Комунистичке партије Југославије, подизање ратних меморијала имало је важну улогу, послужило је и за постизање одређених идеолошких, политичких и друштвених циљева, посебно у периоду социјалистичке изградње земље у покушају неговања и очувања тековина народне револуције, креирањем новог, колективног памћења намењеног будућим генерацијама, играјући на карту социјалне једнакости, братства и јединства, у јаловом покушају раскида са континуитетом српског историјског наслеђа.

Обележавање важних датума као што је почетак устанка против фашизма у Србији, 7. јула, Дана републике СФРЈ, 29. новембра, Дана ЈНА 22. децембра, Дана победе над фашизмом, Дана радника и слично, играло је "своју" важну улогу у покушају конструисања новог колективног идентитета Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Организовање церемонија око монументалних споменика посвећених НОР-у, односно у сеоским срединама на некадашњим местима народног окупљања, постављање спомен плоча са именима палих ратника на сеоским зградама, спомен биста посвећених првоборцима НОР-а и палим народним херојима испред важних јавних установа наметало се као део фолклора. Ствари и јесу поприлично добро функционисале у новоствореној држави већ крајем '50-тих, односно '60-тих или '70-тих година XX века, када су људи имали отворен пут ка добром животу. Социјалистичка држава преузела је бригу о свему, а грађани су притом углавном поштовали успостављена правила у економском, политичком, и сваком другом смислу. У том контексту, меморијализација најчешће јесте служила као део високо политизованог процеса који одражава вољу оних на власти.

Средином шездесетих година XX века указала се потреба да се места битака и погибија у околини Лесковца обележавају и колективно памте по једном грандиозном, централном споменичком комплексу, као што је то пример у селу Велика Биљаница (откривен 1967. године, аутор вајар Стеван Соколовић). Монументални споменици на територији града Лесковца свој највећи домет, идеју и израз у великом формату достижу у остварењима: Споменици у селима Петровац (1963. године) и Печењевце (1964. године), Споменик у селу Белановце (1969. године), Спомен парк револуције у Лесковцу (подигнут 1971. године, аутор архитекта Богдан Богдановић), Спомен комплекс стрељаним Ромима у Араповој долини (откривен 11. децембра 1973. године, аутор архитекта Богдан Богдановић), затим у селима Мирошевце (Споменик палим борцима Поречја, откривен 14. августа 1974. године, рад академског вајара Ђорђа Васића), спомен комплекс у селу Прибој (29. новембра 1974), и у Винарцу (откривен је 11. октобра 1976. године, такође рад академског вајара Ђорђа Васића), и др.

ОДОБРАВАМ
председник
Хранислав Ракић

ПРОГРАМ РАДА

Градског одбора Савеза удружења бораца Народноослободилачких ратова за обележавање значајних догађаја,места и личности из српске историјске прошлости у 2022. години.

Ред. Бр.	ДОГАЂАЈ	МЕСТО	ВРЕМЕ И ДАТУМ	НИВО ОРГАНИЗОВАЊА	ОРГАНИЗАТОРИ	САДРЖАЈ
1.	Погибија Ђорђевић Саве Славко 09.01 1943.god.	С. Бобиште	09.01	Градски	Гро Лесковац и месна удружења	Полагање венаца и пригодан говор
2.	Дан проглашења Републике Србије 17.о1 1947.год.	Лесковац	17.01	Градски	ГрО и месна удружења	Пригодан говор
3.	Борба Бабичког НОП одреда код Биљанице 0402 1942.	Споменик В. Биљаница	04.02.	Градски	ГрО Лесковац и месна удружења	Полагање венаца и пригодан говор
4.	Страдање грађана села Белановца	Белановце	18.02..	Градски	ГрО Лесковац и Месно удружење са Месном заједницом	Полагање венаца и пригодан говор
5.	Благоје Ристић Дан школе 18.03 1943.god.	Лесковац	18.03.	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм
6.	Топлички устанак 21.03 1917.	Прокупље	21.03	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм
7.	Међународни дан споменика и споменичких целина	Лесковац	17.о4	Градски	ГрО Лесковац музеј Лесковца	Посебан програм
8.	НАТО агресија на СРЈ 24.03 1999.год.	Лесковац	24.03	Градски	ГрО Лесковац СО Лесковац	Посебан план
9.	Страдање Косте Стаменковића26.03 1942.год.	Лесковац, Шилово	26.03	Градски	ГрО Лесковац СО Лебане	Посебан план
10.	Дан радних акција	Лесковац	01.04		Градски одбор	Посебан пан
11.	Бобардовање воза у Грделичкој клисури 1999.год.	Грделица	12.04..	Градски	СО Лесковац и ГрО Лесковац	Полагање венаца и пригодан говор
12.	77. године победе над фашизмом у Југославији	Спомен парк	09.05	Градски	СО Лесковац и ГрО Лесковац	Полагање венаца и пригодан говор
13.	Дан смрти друга Тита	Просторије ГрО	04.05.	Градски	Градски одбор	Пригодан говор
14.	Дан 21. Српске дивизије 1944.	Лесковац	21.05	Градски	ГрО Лесковац	Посебан план

15.	Дан младости	Лесковац	25.05.	Градски	ГрО Лесковац	Посебан пн
16.	Напад на аеродром 1944.год.	Лесковац аеродрм	02/03.06	Градски	Гро Лековац	Пригодан говор
17.	Формирање 13. бригаде 13.06 1944.год.	Мирошевце	13.06 .	Градски	ГрО Лесковац	Посебан план
18.	Саветовање ОК КПЈ 22.06 1943.	Братмиловце	22.06	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм
19.	Дан самоуправљача	Лесковац	27.06.	Градски	ГрО Лесковац	Посебан план
20.	Зеле Вељковић рођендан 28.06 1919.год.	Лесковац	28.06 .	Градски	ГрО Лесковац	Посебан план
21.	Дан борца 04.07 1941.год.	Лесковац	04.07..	Градски	ГрО Лесковац	Полагање венаца и пригодан говор
22.	Дан устанка народа Србије 07.07 1941.год.	Лесковац – Радан	07.07.	Општина Бојник СУБНОР Бојник	ГрО Лесковац са сродним организацијама	Полагање венаца и пригодан говор и пригодан програм
23.	Дан формирања Кукавичког НОП одреда 10.08 1941.год.	Вучје – Кукавица	10.08..	Градски	ГрО Лесковац и Месна удружења	Полагање венаца и пригодан говор
24.	Церска битка 12.08 1914.год.	Лесковац	12.08	Градски	ГрО Лесковац	Пригодан говор
25.	Ослобађање Мирошевца 13.08 1944.год.	Мирошевце	13.08..	Градски	ГрО Лесковац и Месна удружења	Полагање венаца и пригодан говор
26.	102 година од комунистичке Општине у лесковцу	Лесковац	22.08.	Градски	ГрО Лесковац	Округли сто
27.	Бобардовање Лесковца од стране савезника 06.09 1944.г.	Лесковац	06.09..	Градски	Со Лесковац и СУБ НОР Лесковац	Полагање цвећа и пригодан говор
28.	Колубарска битка 08.09 1914.г.	Лесковац	08.09 .	Градски	ГрО Лесковац	Пригодан говор
29.	Дан формирања Бабичког НОП одреда 20.09 1941.год.	Лељсковац	20.09 .	Градски	ГрО Лесковац и СУБНОР Власотинце	Полагање цвећа
30.	Дан ослобођења Лесковца 07.10 1918.год..	Лесковац	07.10	Градски	ГрО Лесковац	Пригодан програм
31.	78 година формирања 1. Јужноморавске бригаде 1943.г.	Лесковац	11.10..	Градски	ГрО Лесковац	Пригодан програм
32.	Дан Ослобођења Лесковца 11.10 1944.год.	Лесковац	11.1о	Градски	ГрО Лесковац	Пригодан програм
33.	Дан Рођења Косте Стаменковића 15.10 1893.год.	Лесковац	15.10 .	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм
34.	Дан сећања на жртве у Другом Светском Рату /Крагујевац/	Лесковац	21.10 .	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм
35.	Дан примирја у Првом Светском Рату 11.11 1918.год.	Лесковац	11.11 .	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм

36.	Дан ФНРЈ 29.09 1943.год.	Лесковац	29.11.	Градски	ГрО Лесковац	Посебан план
37.	77. година од формирања 2. Јужноморавске бригаде 1943.год.	Лесковац	21.11	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програ м
38.	Погибија Ђеранића и Вукићевића 03.12 1941.год.	Лесковац	03.12.	Градски	ГрО Лесковац	Посебан програм
39.	Дан војних ветерана,	Лесковац	04.12.	Градски	ГрО Лесковац	Полагање цвећа
40.	Борба у Барју и погибија Благоја Костића	с.Барје	10.12.	Градски	ГрО Лесковац	Полагање цвећа
41.	Страдање грађана Лесковца у Араповој долини 11.12 1941.г.	Лесковац	11.12.	Градски	ГрО Лесковац	Полагање цвећа и пригодан говор
42.	75 година од формирања СУБ НОР-а Лесковац 14.12 1947.г.	Лесковац	14.12.	Градски	ГрО Лесковац	Пригодан програм
43.	Формирање 1.НОУ бригаде 22.12 1941.год.	Лесковац	22.12.	Градски	ГрО Лесковац	Посебан план
44.	Дан ослобођења од Турака 23.12 1877.год.	Чукљеник	23.12	Градски	СО Лесковац и ОО СУБ НОР-а	Посебан програм

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ НА НИВОУ МЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

1.	Страдање грађана Грделице	Грделица	14.05.	МЗ Грделица и МУ СУБ НОР-а	Месна заједница Грделица	Полагање цвећа
2.	Страдање у Прибоју – Милутин Смиљковић и другови	Прибој	26.07.	МУ СУБ НОР-а и Месна заједница	Месна заједница Прибој	Полагање цвећа и пригодан програм
3.	Дан Ослобођења Вучја	Вучје	15.09	Месна заједница	МУ СУБ НОР-а и Месна заједница	Пригодан програм
4.	Стрељање грађана Тулова и погибија бораца	Тулово	05.11.	Месна заједница	Основна школа и Месна заједница	Пригодан програм

Секретар
Златомир Пешић

Документација СУБНОР Лесковац (уступљена на коришћење 20.06.2022. године)

Спомен бисте народних хероја и првобораца које се односе на период НОР-а лоциране су у више сеоских средина, као и у самом граду Лесковцу. У самом граду Лесковцу налази се 20 спомен биста, а више од десет у сеоским насељима. Ове спомен бисте нас свакако могу упутити на дела првобораца и народних хероја и ратне догађаје, али оне су у правом смислу реликти прошлости у којој су владали другачији друштвени односи, симболи фиксираних идеја ухваћених и овековечених у одређеном историјском тренутку. Често су коришћене као пропагандно оруђе које је омогућило стварање колективног сећања на борце из НОР-а.

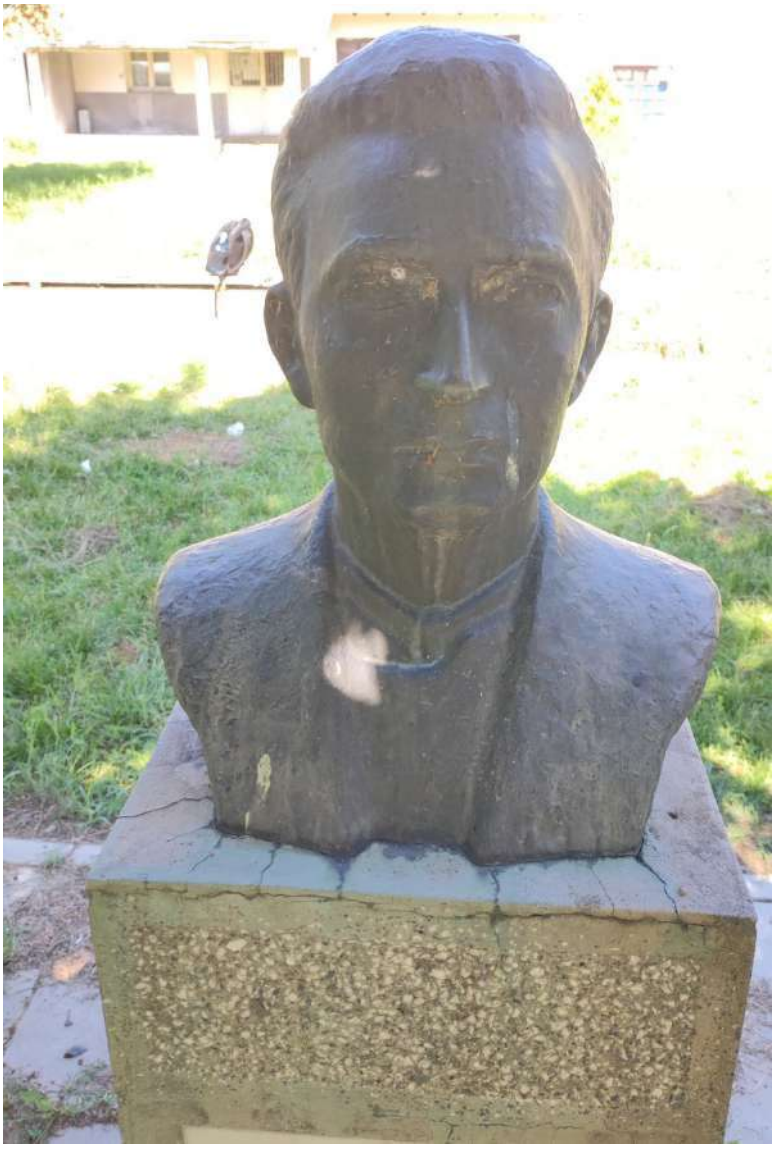

Ратни меморијал - спомен биста у селу Доња Јајина

*

Ратни меморијали-јавна спомен обележја посвећена погинулим ратницима и војницима у ратовима деведесетих година XX века везаних за распад СФРЈ, у рату против терориста на Косову и Метохији и НАТО агресији приметно су изражена на територији града Лесковца. Спомен плоча погинулим припадницима МУП-а са територије Лесковца постављена је у згради полицијске управе у Лесковцу. Пример уређеног и одржаваног меморијала посвећеног храбро палом Славиши Мицићу "Мицку" 1999. године, састоји се од спомен чесме и спомен бисте и налази се у селу Велика Сејаница изнад Грделице. Слични примери могу се видети у селу Горње Стопање, споменик посвећен храбро погинулом Драгану Поповићу, у селу Печењевце и др. Меморијални комплекс у Грделичкој клисури код Грделице који обележава напад на путнички воз у Грделичкој клисури 12. априла 1999. године **заслужује да постане централно место обележавања сећање на све жртве НАТО агрсије на СРЈ**.

Меморијални комплекс у Грделичкој клисури

Ратни меморијал посвећен погинулом Новици Станковићу палог за одбрану земље од НАТО-а у селу Брза

*

Ратни меморијали на територији града Лесковца хронолошки се односе на следеће фазе ослободилачких ратова Србије:

I Друга половина XIX века, време српско турских ратова (1876-1878) који су вођени у циљу ослобађања јужних крајева и стицања независности. Материјална средства која су била на располагању држави и појединцима условљавала су подизање сведених меморијалних обележја са изразито јаком патриотском поруком. Издваја се споменик Влајку Раденковићу (Стојановићу) у порти манастира Чукљеник.

Споменк у порти манстира у Чукљенику (фотограметрија: А. Никшић, 2022)

II Балкански ратови и Први светски рат (1912–1918) - Реч је о важним националним споменицима као што су Споменик ослободиоцима Лесковца 1877-1918. године, и спомен чесма палим ратницима од 1912-1918. године код манастира Бабичко који подразумевају висок степен занатске и уметничке обраде. Од посебног значаја су спомен плоче које се налазе склоњене у звонику манастира Рударе. Несразмерно је мали број ових споменика у односу на територију који град обухвата и број погинулих војника у периоду од 1912-1918. године.

Споменк палим ратницима 1877-1918. године (фотограметрија: А. Никшић, 2022)

III Други светски рат (1941–1945) - у периоду социјалистичке Југославије (оквирно 1945–1990) на територији града Лесковца постављени су бројни меморијали који су посвећени радничком покрету, социјалистичкој револуцији, народноослободилачкој борби, НОР-у и радничком самоуправљању. Постављени су на основу одлука скупштина општина и општинских одбора СУБНОР-а.

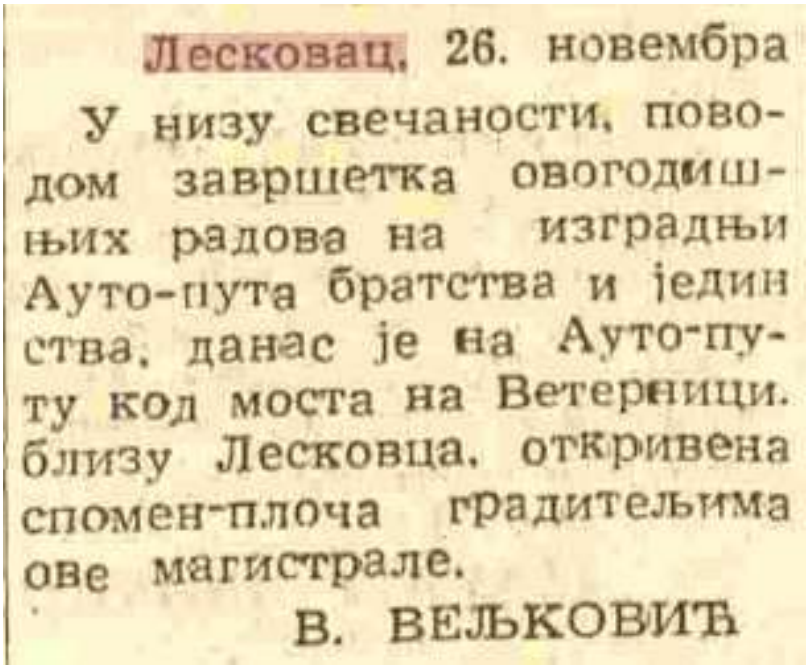

Лесковац, 26. новембра

У низу свечаности, поводом завршетка овогодишњих радова на изградњи Ауто-пута братства и јединства, данас је на Ауто-путу код моста на Ветерници, близу Лесковца, откривена спомен-плоча градитељима ове магистрале.

В. ВЕЉКОВИЋ

Борба, 27.11. 1960., стр.7.

Истицање народноослободилачке борбе, победе над фашизмом и сећање на многобројне жртве те борбе, некада неизоставан део државне политике и доминатне културе сећања у СФРЈ, у промењеним околностима данашњег друштвеног уређења потпуно је изостао. Меморијали скромнијег карактера и израде, спомен плоче и спомен чесме најчешће комеморишу пале борце НОР-а и жртве фашистичког терора - мештане на локалу. Централним споменицима изразитих меморијално-споменичких вредности главна тема нису само борба, смрт и отпор, него и антифашизам, победа живота и енергије која га покреће. Они такође, стављају будућност у први план, односно "обједињују" националне жртве током свих прошлих времена и ратова уз поруку да су све жртве једнаке. Осим што указују на велике жртве, победе и слављење слободе, подсећају на пале ратнике лесковачког краја (Губеревац,Предејане, Прибој, Б. Чифлук и др.).

Град хероја

У Лесковцу радили су и делали многи првоборци читаве јужне Србије. Радничка класа града Лесковца у борби противу израбљивача и непријатеља свих врста исковала је храбре борце који су у току Народноослободилачке борбе показали велика јунаштва и самопрегоре.

Многи од њих су изгубили своје животе, а многи су и данас живи и настављају дело Револуције. Лесковац није заборавио те своје славне синове, већ им се достојно одужио. Многобројне спомен плоче и бисте јасно сведоче о томе. У Лесковцу су делали и живели погинули народни хероји Коста Стаменковић, Трајко Стаменковић, Ратко Павловић, Стојан Љубић, Станимир Вељковић-Зеле, Марко Црни, као и истакнути првоборци Благоје Николић, Влада Ђорђевић и Тома Костић.

Народним херојима Кости Стаменковићу и Трајку Стаменковићу као и истакнутим првоборцима Благоју Николићу, Влади Ђорђевићу и Томи Костићу подигнуте су у граду по парковима спомен-бисте. Томи Костићу је подигнута спомен-биста у селу Братимиловцу, његовом родном месту.

На дан прославе јужноморавских бригада, 10 октобра, откриће се спомен-бисте народним херојима Стојану Љубићу, Станимиру Вељковићу и Марку Црном, које су постављене у најлепшим деловима града.

Град Лесковац има такође живе хероје који делају на добробит читаве наше заједнице, а то су Раде Петровић, Риста Антуновић, Драги Стаменковић и Жива Николић-Брка.

Поред њих и многобројни други првоборци потекли су из овог краја, те се с правом може рећи да је град Лесковац град хероја.

Д. К.

Борба, 10. октобар 1953. године, стр. 5

Изграђени су од трајних материјала, као што су бетон, метал и камен, а често представљају просторне композиције, уклопљене у природни амбијент.

Евидентно је да се о већини ових споменика не води довољно рачуна, деградирани су и потцењени, не придаје им се одговарајући значај, и пажња које заслужују. Више немају идеолошко значење које им је било додељено, назначено и првобитно усађено, то су меморијали једног времена, епохе, а сада се на основу њиховог стања може видети како се временом мењао "правац памћења", и однос према "црвеној или комунистичкој" архитектури сећања.

Спомен парк Револуцији
(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/48/Spomen_park_NOB%2C_Leskovac_01.jpg)

Меморијални комплекс у селу Пробој (А. Никшић, 2022)

IV Ратови почетком 90-тих година (након распада СФРЈ), рат на Косову и Метохији 1998/1999. године и НАТО бомбардовање/агресија на Савезну Републику Југославију 1999. године - најчешће су то спомен плоче које су постављене на оронуле сеоске домове или спомен обележја додата у склопу већ постојећих ратних меморијала - "споменици погинулим војницима, полицајцима и невиним жртвама" трајни су подсетници на неизмерно пожртвовање српских војника у одбрани своје отаџбине. Уједно, требало би да нас упозоравају да трагедија никада није далеко. Ови ратни меморијали нас подсећају на један неправедан рат који је вођен против наше земље, на храбре људе који су се у њему борили и погинули и невине жртве. Ратни меморијали који чувају сећање на пале на Косову и Метохији 1998/1999. године, и у НАТО агресији 1999. године заслужују пажњу целе нације.

Спомен чесма жртвама НАТО агресије (фотограметрија: А. Никшић, 2022)

III

ЗАШТИТА РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

(Заштита културног наслеђа везаног за ослободилачке ратове Србије)

Законом о ратним меморијалима ("Службени гласник РС", број 50 од 29. јуна 2018. године) уређују се питања од значаја за заштиту, редовно и инвестиционо одржавање, уређење, уклањање и финансирање одржавања и уређења ратних меморијала, успостављање и вођење прописаних евиденција, као и друга питања од значаја за ратне меморијале у Републици Србији и иностранству.

Овим Законом је дефинисан начин спровођења заштите ратних меморијала, при чему је локална самоуправа један од кључних актера у њиховој заштити. Јединица локалне самоуправе стара се о редовном оржавању ратних меморијала који се налазе на њеној територији, а средства се планирају и обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе. Уређењем и одржавањем ратних меморијала успостављамо образац за будућа поколења, јер поред језика, писма, историје, обичаја и веровања, и непокретна културна баштина представља један од идентификационих кодова сваке нације. Законом о ратним меморијалима се стварају неопходни услови за заштиту нашег културног наслеђа везаног за периоде ослободилачких ратова Србије.

Заштиту ратних меморијала, односно област заштите ратних меморијала на територији Републике Србије и српских ратних меморијала у иностранству у правном систему Републике Србије, пре доношења Закона о ратним меморијалима уређивало је више прописа: Закон о уређивању и одржавању гробаља бораца („Службени гласник СРС”, бр. 22/94, 51/71 и 11/76), Закон о обележавању и одржавању гробаља и гробова припадника савезничких армија и других страних армија на територији Југославије („Службени лист СФРЈ”, број 60/75) и Закон о гробљима и гробовима бораца у иностранству („Службени лист СФРЈ”, бр. 29/73 и 29/76). Сви наведени прописи донети су у периоду постојања Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, односно када је надлежност у овој области била подељена између некадашње савезне државе (ратни меморијали, односно гробови бораца у иностранству и

гробови припадника савезничких и других страних армија на територији Југославије) и Републике Србије (гробља бораца у земљи). Пракса је указала на потребу да се донесе закон којим би се, пре свега, недвосмислено дефинисале надлежности, превазиђена и застарела решења заменила новим, ускладила терминологија и ова област уредила у складу са установљеним начелима модерног грађанског друштва, уз поштовање људских права. Прописи који су регулисали ову област донети су пре више од 40 година. У том временском раздобљу наступиле су многобројне промене, престале су да постоје три државе, а настала је данашња Србија. Територија државе је промењена. Институције које су тада постојале више не постоје, организационо-институционални услови су другачији. Веома битан елемент су економски услови, као и другачији начин управљања средствима и планирања средстава. Новим законским решењем прецизирају се дужности јединица локалних самоуправа везаних за редовно одржавање ратних меморијала на њиховој територији, односно јасно се дефинишу надлежности Републике Србије у погледу инвестиционог одржавања и јединица локалних самоуправа у погледу финансирања редовног одржавања ратних меморијала у земљи.

Разграничене су надлежности у финансирању редовног одржавања и инвестиционог одржавања између надлежног министарства и јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази ратни меморијал.

Решења из закона односе се на све државне органе који се баве заштитом, одржавањем, уређењем и уклањањем ратних меморијала, и то: министарство надлежно за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије, јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази ратни меморијал, министарство надлежно за спољне послове, односно територијално надлежна дипломатско-конзуларна представништва Републике Србије за српске ратне меморијале у иностранству.

Локална самоуправа, као субјекат регулације сноси трошкове редовног одржавања ратних меморијала, што је и до сада била обавеза, док министарство надлежно за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије сноси трошкове инвестиционог одржавања ратних меморијала у земљи и иностранству, али и текуће одржавање ратних меморијала у

иностранству, укључујући и трошкове за плате чувара српских војничких гробаља у многим земљама света.

Мерама техничке заштите надлежне установе, Заводи за заштиту споменика културе прописују начин редовног, текућег одржавања, али и све остале активности које представљају инвестиционо одржавање: санацију, реконструкцију, рестаурацију и/или конзервацију за сваки ратни меморијал понаособ.

Позитиван ефекат се може мерити и нематеријалним вредностима као што је брига државе и достојанствено сећање на погинуле кроз заштиту ратних меморијала. Циљ је постићи оно што је један од примарних задатака савремене демократске државе – очување културолошког идентитета кроз сталну и стручну бригу о баштини. Богатство културне баштине сведочи о етничкој, културолошкој, језичкој, верској и другим разнородностима ових простора чиме они само добијају на свом значају.

Законом о ратним меморијалима уређују се питања од значаја за заштиту, редовно одржавање, инвестиционо одржавање, уређење, уклањање и финансирање одржавања и уређења ратних меморијала, успостављање и вођење прописаних евиденција, као и друга питања од значаја за ратне меморијале у Републици Србији и иностранству.

Значење појединих појмова:

1) **ратни меморијал** јесте војно гробље, појединачни гроб, надгробни споменик, спомен костурница, спомен капела, спомен црква, споменик, јавно спомен обележје, спомен плоча, место страдања, знаменито место и други пијететни симбол од значаја за неговање традиције ослободилачких ратова Србије;

2) **место страдања** јесте место и шира просторна целина на којој су вршене егзекуције, злостављања заточених у затворима и заробљеништву, са или без похрањених хуманих остатака, гробница или гробова;

3) **знаменито место** јесте место и шира просторна целина на којој су се догодили ратни догађаји од посебног историјског значаја и утицаја на ратне исходе за Републику Србију;

4) **јавно спомен обележје** јесте споменик или други фигурални објекат, скулптурално или архитектонско дело на површини јавне намене, који је у вези са знаменитим личностима или историјским догађајима из ратних периода;

5) **погинуло лице** јесте лице које је изгубило живот услед ратних догађаја;

6) **заштита ратних меморијала**, у смислу овог закона, подразумева спречавање пропадања и оштећења и одржавање у достојанственом и препознатљивом стању, као и спречавање неовлашћене измене, дораде, измештања, замене или уклањања ратног меморијала или његовог дела;

7) **редовно одржавање** подразумева све радове који се изводе у циљу заштите, а нарочито:

(1) **одржавање писаних и других ознака** на надгробним плочама и споменицима да би били видљиви и читки,

(2) **неговање и обнављање засада**, зеленила и цвећа,

(3) **уредно одржавање ограда**, приступних путева, стаза и других објеката;

8) **инвестиционо одржавање** подразумева реконструкцију, санацију и конзервацију;

9) **уређење ратног меморијала** подразумева обележавање простора ратног меморијала на видљив начин, изградњу или постављање новог ратног меморијала, радње поводом ексхумација, премештања на нову локацију у земљи и иностранству, као и концентрацију посмртних остатака.

Редовно чување и одржавање ратног меморијала и његове непосредне околине, који се изводе у циљу заштите, обухвата:

- **одржавање писаних и других ознака на надгробним плочама и споменицима да би били видљиви и читки**
- **неговање и обнављање засада, зеленила и цвећа**
- **уредно одржавање ограда, приступних путева, стаза и других објеката**

Такође, потребно је спроводити и следеће активности:

- Чишћење корова и смећа око споменика
- Брисање записа и графита са споменика који су исписани од стране несавесних лица.
- Обезбеђивање одвода воде да се иста не би задржавала око споменика (спомен чесме или споменика под ведрим небом)
- Омогућавање што боље прегледности спомен плоча, не дозвољавати засађивање дрвећа или постављање високих ограда, непримерених садржаја, и сл.

Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган јединице локалне самоуправе и надлежни завод за заштиту споменика културе.

Јединица локалне самоуправе стара се о редовном одржавању ратних меморијала који се налазе на њеној територији, а средства се планирају и обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе.

Јединица локалне самоуправе обезбеђује непосредну околину ратних меморијала од обављања непримерених активности или изградње објеката чија намена није примерена или постављања садржаја који нису примерени амбијенту.

Церемонија полагања венаца

Програм обележавања годишњица историјских догађаја ослободилачких ратова Србије мора бити формулисан на основу поштовања потребе очувања достојанственог сећања на жртве и учеснике оружаних сукоба у прошлости.

Церемонија полагања венаца подразумава протоколарно, организовано и достојанствено полагање венаца на месту одржавања пијететног чина.

Приликом обележавања годишњица победа у оружаним сукобима, као и годишњица смрти војсковођа и владара, истакнутих личности из ослободилачких ратова Србије на спомен-обележја савезничких армија полаже се венац начињен од свежег ловоровог листа. Приликом обележавања годишњица пораза у оружаним сукобима, као и страдања цивилног становништва полаже се венац начињен од свежег цвећа у боји државне заставе Републике Србије. Пригодне ленте на венцима које полажу представници државних органа Републике Србије чини тробојка у боји државне заставе Републике Србије и пригодан епитаф исписан ћириличним словима златножуте боје. Приликом одржавања церемоније полагања венаца поштује се пресеанс у складу са принципима и процедурама протокола који подразумева формирање почасне колоне за полагање венаца, као и распоред постављања присутних званичника: - Републике Србије, - локалне самоуправе, - представника удружења грађана и - појединаца. [3]

[3] https://www.minrzs.gov.rs/sites/default/fies/2018-11/drzavni_program___lista_zvanicnika.pdf

УПУТСТВО ЗА ЗАШТИТУ, ОДРЖАВАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈУ КОНЗЕРВАТОРСКО - РЕСТАУРАТОРСКИХ РАДОВА НА РАТНИМ МЕМОРИЈАЛИМА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА СРБИЈЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА

Ивана Цветковић, архитекта - виши конзерватор
Ђорђе Стошић, историчар - виши документатор
Завод за заштиту споменика културе Ниш
Мина Јовић, конзерватор, доцент Факултета примењених уметности
Универзитет уметности у Београду

СПРОВОЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

Заштиту ратних меморијала у Републици Србији спроводе Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и јединице локалне самоуправе према месту где се ратни меморијал налази, као и министарство надлежно за послове одбране у оквиру војних објеката.

Јединица локалне самоуправе стара се о редовном одржавању ратних меморијала који се налазе на њеној територији, а средства се планирају и обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе. Јединица локалне самоуправе обезбеђује непосредну околину ратних меморијала од обављања непримерених активности или изградње објеката чија намена није примерена.

Предлог за инвестиционо одржавање ратних меморијала даје надлежни завод за заштиту споменика културе Министарству. Иницијативу за инвестиционо одржавање ратних меморијала могу поднети државни органи, органи територијалне аутономије, јединице локалне самоуправе, правна и физичка лица, дипломатско-конзуларна представништва страних држава и удружења, Министарству, преко надлежног завода за заштиту споменика културе.

Имајући у виду бројност ратних меморијала на територији града Лесковца, као и недопустиво лоше стање већег броја, препорука је да локална самоуправа, односно Министарство надлежно за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије, у складу са Законом о ратним меморијалима, обезбеђује средства за трошкове редовног/инвестиционог одржавања и конзерваторско-рестаураторских активности. Предлоге за текуће, инвестиционо одржавање и конзерваторско-рестаураторске радове (план и програм на годишњем нивоу) одредити у сарадњи са надлежним институцијама (надлежни орган града Лесковца, СУБНОР Лесковац, Народни музеј Лесковац, Завод за заштиту споменика културе Ниш, и друге заинтересоване стране), и на основу њега планирати средства у буџету.

На територији града Лесковца налазило се укупно 267 ратна меморијала. Од тога, евидентирано је да је, током протеклог периода, 52 ратна меморијала уништено, док још 11 није лоцирано.

Ако се сагледа тип и врста спомен обележја најбројније су спомен плоче, којих има 98, затим спомен бисте - 36. Нарочито у сеоским насељима заступљене су спомен чесме, којих има 18 у селима и 2 у граду. Споменика има 31, два спомен дома и 17 спомен комплекса.

Одређивање приоритета за реализацију текућег, инвестиционог одржавања и конзерваторско-рестаураторских радова подразумева узимање у обзир следећих критеријума:

- стање ратног меморијала,
- регионални, национални значај, или значај за локалну заједницу,
- обележавање важних годишњица историјских догађаја ослободилачких ратова Србије.

Мишљења смо да је на годишњем нивоу потребно третирати што је могуће више спомен плоча и спомен биста, уредити једна спомен чесма, и инвестиционо одрадити два споменика. Меморијалне комплексе захтевају посебан третман, и потребно је одвојити више времена за припрему пројектно-техничке документације и требало би се везивати за значајне годишњице.

УПУТСТВО ЗА ОДРЖАВАЊЕ:

I - Мере техничке заштите и упутство за одржавање ратних меморијала на територији града Лесковца подразумевају следеће:

- Спречити пропадање и оштећење, неовлашћене измене, дораде, измештање, замену или уклањање ратног меморијала или његовог дела.
- Спроводити одржавање ратног меморијала у достојанственом и препознатљивом стању.
- Спроводити перманентно одржавање чистоће ратних меморијала и њихове непосредне околине.
- Редовно вршити уклањање корова и вегетације која угрожава ратни меморијал. Предвидети и спроводити негу зелених површина, и редовно кошење траве непосредне околине. Спровести комунално опремање и одржавање простора уредним и достојанственим.
- Спроводити редовно одржавање ратног меоријала у складу са његовим споменичким карактеристикама и на начин да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и очување наслеђених културних вредности.
- Приликом редовног одржавања могуће је спроводити неинванзивне методе одржавања (брисање влажном меком крпом и чишћење без употребе хемијских и механичких средстава).

- Није дозвољен приступ унутар ограђеног дела ратног меоријала, осим за потребе одржавања комеморација и свечаности, и постављања венаца.
- Две недеље након постављања цвећа, венаца и слично, обавезно предвидети њихово уклањање.
- Омогућити што бољу прегледност ратног меморијала, уклањањем неадекватних садржаја у његовој близини, и формирањем амбијента који је у складу са његовим значајем и споменичким вредностима.
- Планским мерама не сме бити угрожен интегритет, нити споменичка својства добара, већ је потребно створити оптималне услове за чување и трајну заштиту и презентацију ратних меморијала, а надлежни звод за заштиту споменика културе посебним правним актом утврђује посебне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера техничке заштите, за сву планску и пројектну документацију.
- Предупредити конструктивне деформације или оштећење ратног меморијала.
- **У случају настанка графита и сличних натписа, или било којих промена или облика девастације ратних меморијала (одломљени делови споменика, статичке нестабилности, механичка оштећења и друге врсте оштећења) председник месне заједнице/власник/корисник у обавези је да одмах писаним путем обавести надлежни орган града Лесковца, који ће даље обавестити надлежни завод за заштиту споменика културе, за прописивање посебних услова за њихово уклањање.**
- Забрањено је коришћење ратног меморијала у сврхе које нису у складу са Законом о ратним меморијалима или њиховим споменичким карактеристикама.
- Јединица локалне самоуправе стара се о редовном одржавању ратних меморијала који се налазе на њеној територији, а средства се планирају и обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе.
- Јединица локалне самоуправе обезбеђује непосредну околину ратних меморијала од обављања непримерених активности или изградње објеката чија намена није примерена.

УПУТСТВО ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ РАДОВА НА ТЕКУЋЕМ ОДРЖАВАЊУ:

- Извођење радова на текућем одржавању споменичког фонда који се односи на ослободилачке ратове Србије или његовој непосредној околини на територији града Лесковца може се изводити само под условима надлежног завода за заштиту споменика културе и на начин утврђен одредбама Закона о ратним меморијалима.
- За споменике који су заштићени као непокретно културно добро, или се налазе у границама заштите непокретних културних добара, примењује се и Закон о културном наслеђу.

- Локална самоуправа, као субјекат регулације сноси трошкове редовног одржавања ратних меморијала који се налазе на њеној територији, и потребно је да средства планира и обезбеђује у буџету јединице локалне самоуправе.
- Редовно одржавање подразумева следеће радове:
    - одржавање писаних и других ознака на надгробним плочама и споменицима да би били видљиви и читки.
    - неговање и обнављање засада, зеленила и цвећа.
    - уредно одржавање ограда, приступних путева, стаза и других објеката.
- Пре било каквих радова на споменику/спомен обележју, неопходно је надлежном заводу за заштиту споменика културе послати захтев за издавање услова за утврђивање мера техничке заштите и других радова, за свако појединачно спомен обележје.
- На основу овог документа конзерватор/рестауратор израђује Елаборат о текућем одржавању за свако појединачно спомен обележје.
- Обавезни елементи Елабората су пројектни задатак; опис затеченог стања, фотографије затеченог стања, прецизна техничка документација постојећег стања са свим карактеристичним детаљима, описом материјала и уцртаним врстама оштећења, технички опис конзерваторско-рестаураторских радова (методе, техника и технологија извођења радова).
- Урадити Елаборат (пројектно-техничку документацију) који обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом радова и враћања у изворно стање.
- Елеборат о текућем одржавању се предаје надлежном заводу на одобрење.
- Након добијене Сагласности на израђену документацију, односно на Елаборат који је израђен у складу са издатим Условима, локална самоуправа може приступити реализацији процедуре за извођење радова на ратном меморијалу.
- Завод ће доделити стручну особу, која ће вршити обавезан конзерваторски надзор над изведеним радовима.
- Радове на ратном меморијалу не може изводити некопетентан кадар (мајстор, каменорезац, грађевинац и слично), неопходно је ангажовати конзерватора/рестауратора са положеним државним испитом.
- Поступак конзервације споменика у целости треба да изводи/контролише конзерватор-рестауратор.
- На ратним меморијалима није дозвољено изводити било коју врсту радова до добијања одобрења Елабората о конзерваторско-рестауратоским радовима.

УПУТСТВО ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ РАДОВА НА ИНВЕСТИЦИОНОМ ОДРЖАВАЊУ И КОНЗЕРВАТОРСКО-РЕСТАУРАТОРСКИМ РАДОВИМА

- Јединица локалне самоуправе, уз претходно прибављену сагласност Министарства надлежног за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије може да спроводи инвестиционо одржавање ратног меморијала.
- Министарство надлежно за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије може да сноси трошкове инвестиционог одржавања ратних меморијала.
- Предлог за уређење ратних меморијала могу поднети државни органи, органи територијалне аутономије, јединице локалне самоуправе, правна и физичка лица. Уређење или уклањање ратних меморијала може се вршити само на основу решења издатог од стране Министарства.
- Иницијативу за инвестиционо одржавање ратних меморијала могу поднети државни органи, органи територијалне аутономије, јединице локалне самоуправе, правна и физичка лица, дипломатско-конзуларна представништва страних држава и удружења, Министарству, преко надлежног завода за заштиту споменика културе.
- Предлог за инвестиционо одржавање ратних меморијала даје надлежни завод за заштиту споменика културе према Министарству.
- Извођење радова на инвестиционом одржавању споменичког фонда који се односи на ослободилачке ратове Србије или његовој непосредној околини на територији града Лесковца, може се изводити само под условима надлежног завода за заштиту споменика културе и на основу н пројектне документације на коју је дата сагласност надлежног завода и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС, односно на начин утврђен одредбама Закона о ратним меморијалима.
- За споменике који су заштићени као непокретно културно добро, или се налазе у границама заштите непокретних културних добара, поред Закона о ратним меморијалима, примењује се и Закон о културном наслеђу и важећи делови Закона о културним добрима.
- Пре било каквих радова на споменику/спомен обележју, неопходно је надлежном заводу послати Захтев за издавање услова за спровођење мера техничке заштите и других радова, за свако појединачно спомен обележје.
- На основу овог документа конзерватор/рестауратор пише Елаборат о инвестиционом одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима за свако појединачно спомен обележје.
- Обавезни елементи Елабората су пројектни задатак; опис затеченог стања, фотографије затеченог стања, цртежи затеченог стања са уцртаним оштећењима, технички опис конзерваторско-рестаураторских радова (методе, техника и технологија извођења радова).
- На основу детаљног снимања постојећег стања, старих фотографија и архивске документације, као и резултата претходног истраживања, израдити прецизну техничку

документацију постојећег стања, са свим карактеристичним детаљима, описом материјала и уцртаним врстама оштећења.

- Урадити Елаборат (пројектно-техничку документацију) који обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање.
- Елеборат о инвестиционо одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима се предаје надлежном заводу на сагласност.
- Након добијене Сагласности на достављени Елаборат урађен у складу са претходно издатим Условима, локална самоуправа обраћа се Министарству надлежном за за послове неговања традиција ослободилачких ратова Србије.
- Тек након добијања сагласности Министарства може се приступити реализацији процедуре за извођење инвестиционог одржавања на ратном меморијалу.
- Завод ће доделити стручну особу, која ће вршити надзор над изведеним конзерваторско-рестаураторским радовима.
- Поступак конзервације споменика у целости треба да изводи/контролише конзерватор рестауратор, односно мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, архитекта-конзерватор, пејзажни архитекта), зависно од комплексности радова на ратном меморијалу.
- На споменицима/спомен обележјима није дозвољено изводити било коју врсту радова до добијања одобрења Елабората о конзерваторско-рестауратоским радовима.

ОСНОВНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА:

- Очување изворног изгледа, оригиналних материјала и оригиналних натписа.
- Забрана градње и постављања трајних или привремених објеката, који својом наменом и волуменом могу угрозити или деградирати ртни меморијал и непосредну околину.
- Забрана промене облика и намене терена или коришћења непосредне околине
- Забрана одлагања, складиштења и депоновања отпада и отпадних материја у ближем окружењу
- Конзерваторско-рестаураторске радове и уређење могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног ауторског решења споменика, материјала и начина обраде, и према претходно описаном поступку
- Радове планирати са циљем да се унапреди тренутно стање споменика и афирмише његова вредност, и њима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и аутентичност ратног меморијала

- Сачувати и рестаурирати све детаље и елементе који својим обликовањем представљају ауторски израз и израз времена градње споменика. За све радове на самом споменику водити се принципом минимума интервенција и применом метода од мање инванзивних.

НАРОЧИТО НИЈЕ ДОЗВОЉЕНО СПРОВОДИТИ СЛЕДЕЋЕ АКТИВНОСТИ:

- Употреба брусилица – брушење полирање камена, употреба челичних четки на бронзаним и каменим споменицима
- Пескирање споменика – употреба апарата под воденим притиском и абразива
- Фарбање површина бојама – премазивање површина мермера, постамената различитим бојама или лаковима
- Пресвлачење постамената новим материјалима – апликација декоративних малтера
- Замена оплата (завршне обраде) – на постаментима, степеницима, и сл.
- Прање водом и чишћење комерцијалним средствима
- Заваривање елемената споменика – који су се одвојили или сломили
- Лепљење одломљених делова

IV

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

(Преглед културног наслеђа које се односи на ослободилачке ратове Србије)

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
ГРАД ЛЕСКОВАЦ И СЕОСКА НАСЕЉА - УКУПНО ратних меморијала: (26+72)+(18+18)+(2+12)+(5+26)+(1+1)+(2+15) = 198 **ГРАД ЛЕСКОВАЦ И СЕОСКА НАСЕЉА - УКУПНО уништених/нелоцираних ратних меморијала: (уништених 52 + нелоцираних 11) = 63**							
ГРАД ЛЕСКОВАЦ - УКУПНО ратних меморијала: 26 + 18 + 2 + 5 + 1 + 2 = 54 **ГРАД ЛЕСКОВАЦ - УКУПНО уништених/нелоцираних ратних меморијала: 30+1=31**							
Ук. бр.	**26**	**18**	**2**	**5**	**1**	**2**	**28 + 3**
	1. Спомен плоча у спомен стогодишњице Првог српског устанка 1804-1904. године	1. Спомен биста Благоја Николића (1943)	1. Спомен-чесма посвећена жртвама бомбардовања 1941-1944.	1. Споменик палим ратницима 1912-1918. године у центру	1. Кућа Косте Стаменковић	1. Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ (“Шумска вила”) 1941-1944	1. Споменик краљу Александру у парку 9 Југовића (1939)
	2. Спомен плоча у спомен ослобођења од Турака на звонари цркве Светог Илије	2. Спомен биста Влади Ђорђевићу (1941)	2. Спомен чесма погинулим у бомбардовању 1999.	2. Споменик “Незнаном јунаку” на брду Хисар (1915)		2. Спомен комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)	2. Спомен плоча на цркви Св. Илије у Лесковцу (1389-1989 и 1889-1989)
	3. Спомен плоча посвећена Аустро-угарским војницима (1914-1915)	3. Спомен биста Кости Стаменковићу (1942)		3. Спомен костурница седморици незнаних јунака погинулих 1915. године			3. Спомен плоча која се налазила на штампарији “Напредак” (1942-1943)
	4. Спомен плоча свештеномученицима Лесковца и околине у цркви Свете Тројице (1915-1917)	4. Спомен биста Ђорђевић Мара у фабрици “Летекс” (1942)		4. Споменик на Светоилијском гробљу побијеним у Араповој долини 1917. године			4. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 101 (1941)
	5. Спомен плоча жртвама палим 1917. године у цркви Свете Тројице	5. Спомен биста Вељковић Зеле у фабрици “Зеле Вељковић” (1942)		5. Споменик Кости Стаменковићу у парку (1942)			5. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 111 (1943)
	6. Спомен плоча на згради Јабланичког управног округа (1920)	6. Спомен биста Костић Томе у фабрици “Тома Костић” (1942)					6. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 117 (1941-1945)
	7. Спомен плоча у холу зграде Јабланичког управног округа (1920-1921)	7 Спомен биста Благоја Ристића испред техничке школе “Раде Металац” (1942)					7. Спомен плоча на углу Улица Владе Ђорђевића и лесковачког одреда (1947 - посвећена

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
							оснивању лекарског друштва)
	8. Спомен плоча испред зграде Јабланичког управног округа (1938)	8. Спомен биста Косте Стаменковића у фабрици "Коста Стаменковић" (1942)					8. Спомен плоча у Улици Старине Новака бр. 28 (1941-1945)
	9. Спомен плоча на згради Народног позоришта (1941-1945)	9. Спомен биста Зеле Вељковић испред Гимназије (1942)					9. Спомен плоча у Улици Норвежанска бр. 34 (1940)
	10. Спомен плоча на згради Радан, у којој су погинули партизански борци (1941)	10. Спомен биста Косте Стаменковића у дворишту његове куће (1942)					10. Спомен плоча у Улици девет Југовића бр. 15а (1941-1945)
	11. Спомен плоча са куће у којој је штампан пропагандни материјал (1942-1944)	11. Спомен биста Лепосави Стаменковић (1942)					11. Спомен плоча у Улици Јужноморавских бригада бр. 311 (1942-1943)
	12. Спомен плоча на кући у близини Шпитаљског гробља (1941-1945)	12. Спомен биста Стојан Љубић у парку у центру града (1943)					12. Спомен плоча на железничкој станици (1941-1945)
	13. Спомен плоча на кући у Улици учитеља Јосифа 9 (1941-1945)	13. Спомен биста Благоја Костића (1943)					13. Две спомен плоче у холу Гимназије: посвећена Зелету Вељковићу (1942) 14. и свим погинулима
	14. Спомен плоча у фабрици "Летекс" (1941-1945)	14. Спомен биста Милици Павловић (1944)					15. Спомен плоча на Лесковачком културном центру (1941-1945)
	15. Спомен плоча у фабрици "Зеле Вељковић" (1941-1945)	15. Спомен биста код основне школе Трајко Стаменковић (1942)					16. Спомен плоча на згради угоститељске радње "Радан" (1941)
	16. Спомен плоча на згради фабрике "Коста Стаменковић" (1941)	16. Спомен биста Милентију Поповићу (1971 није ратни меморијал)					17. Спомен плоча на некадашњој продавници "Тргопромет" Лесковац (1941-1943)
	17. Спомен плоча у холу Гимназије (1942)	17. Спомен биста Славке Недић Милојевић (1944)					18. Спомен биста Даници Вуксановић (1978 - није ратни меморијал)

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
	18. Спомен плоча у дворишту куће Косте Стаменковића (1942)	18. Спомен биста Јовану Дискићу код Народног музеја (1963)					19. Спомен биста Ђорђу Стаменковићу у фабрици Невена (1971 - није ратни меморијал)
	19. Спомен плоча на кући Трајка Стаменковића (1942)						20. Спомен биста Кости Стаменковићу у истоименој фабрици (1942)
	20. Спомен плоча на кући у улици Раде Металца бр. 6 (1942)						21. Спомен биста Моше Пијаде у склопу градске болнице (1957 - није ратни меморијал)
	21. Спомен плоча на кући у улици Благоја Николића бр. 32 (1940)						22. Спомен биста Томе Костића испред Железничке станице (1942)
	22. Спомен плоча у оквиру медицинског центра (1944)						23. Спомен биста Трајка Стаменковића испре зграде Среског комитета (1942)
	23. Спомен плоча на термоелектрани у Влајковој улици (1944)						24. Спомен плоча на згради у близини споменика у Лесковцу (1941-1945)
	24. Спомен плоча на згради предузећа “Црвена звезда” (1941-1945)						25. Спомен плоча на кући Војина Петровића у Улици девет Југовића (1940-1941)
	25. Спомен плоча на згради основне школе “Светозар Марковић” (1804)						26. Спомен плоча на кући Данила Наренџића, у којој су се одржавали састанци МК ПП КПС (1941-1945)
	26. Спомен плоча у холу зграде Више текстилне школе (1942-1945)						27. Спомен плоча оја је била постављена на кући из које се руководило борбом партизанских одреда (1943-1944)
							28. Спомен плоча на радничком музеју

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
							(1935-1940)
							29. Спомен плоча на кући у којој је одржано саветовање 12. јула 1941. године
							30. Спомен плоча
							1. Спомен плоча на кући Бојана Денића (1999)
СЕОСКА НАСЕЉА - УКУПНО ратних меморијала: 72 + 18 + 12 +26 + 1 + 15 = 144 **СЕОСКА НАСЕЉА - УКУПНО уништених/нелоцираних ратних меморијала: 22+10=32**							
Ук. број	**72**	**18**	**12**	**26**	**1**	**15**	**22+10=32**
БАБИЧКО			1. Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918)		1. Спомен дом посвећен борцима Бабичког партизанског одреда (1941)		
БАРЈЕ				1. Спомен пирамида испред зграде основне школе (1943)			
БЕЛАНОВЦЕ	1. Спомен плоча на згради некадашње школе (1942)					1. Спомен комплекс посвећен стрељаним мештанима (1942-1945)	1. Спомен чесма на путу између Белановца и Петровца (1941-1945)
							2.Спомен плоча на кући Василија Стефановића (1942)
БЕЛИ ПОТОК	1.Спомен плоча на згради сеоског дома (1944)					1. Спомен комплекс посвећен палим борцима у НОР-у хероју Небојши Ранђеловићу (1944; 1999)	
БОБИШТЕ	1. Спомен плоча на згради у којој је боравио Сава Ђорђевић (1943)					1. Меморијални комплекс у центру села (1912-1918; 1941-1945)	1. Спомен биста Ђорђевић Сави Славку у селу Бобиште (1943)
БОГОЈЕВЦЕ	1. Спомен плоча на згради поште (1998-1999)					1. Спомен комплекс борцима палим у ослободилачким	1. Спомен плоча на задружном дому у селу Богојевце (1945)

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
						ратовима у центру села (1912-1918; 1941-1945)	
БРАТМИЛОВЦЕ		1. Спомен биста Тома Костић (1942)		1. Споменик у центру села (1942-1941)			1. Спомен плоча на кући Томе Костића у селу Братмиловце (1941)
		2. Спомен биста Мирослав Стојановић (1999)					
БРЕЈАНОВЦЕ	1. Спомен плоча палим борцима у НОБ-у (1941-1945)						
БРЕСТОВАЦ							1. Спомен биста Слободану Јовићу у селу Брестовац (1943)
БРЗА	1. Спомен плоче на згради задружног дома (1941-1945)						
	2. Спомен плоча посвећена Новици Станковић (1999)						
БРИЧЕВЉЕ			1. Спомен чесма жртвама фашистичког терора (1941-1945)				
			2. Спомен чесма посвећена II конгресу КПС (1949 - није ратни меморијал)				
БУНУША							1.Спомен плоча на задружном дому у селу Буруша (1941-1945)
БУНУШКИ ЧИФЛУК	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)					1. Меморијални комплекс у центру села (1912-1918; 1941-1945)	

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА		1. Спомен биста Стојан Илић (1943)				1. Спомен комплекс палим ратницима у ратовима 1912-1918 и 1941-1945. године	
		2. Спомен биста Стаменковић Борко (1943)					
		3. Спомен биста Саши Костићу (1992)					
ВЕЛИКА КОПАШНИЦА	1. Спомен плоча на згради Основне школе (1941-1945)						
ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1943)		1. Спомен чесма посвећена Славиши Мицићу (1999)				
ВЕЛИКО ТРЊАНЕ	1. Спомен плоча НОР на згради старе основне школе (1941-1945)						1. Спомен биста Панету Ђукићу у Великом Трњану (1952 - није ратни меморијал)
ВИНАРЦЕ	1. Спомен плоча на кући Станка Стефановића (1941)			1. Спомен обележје стрељаним Винарчанима (1944)		1. Спомен комплекс у центру села (1912-1918; 1941.1945)	
				2. Спомен обележје код моста (1944)			
				3. Споменик код аеродрома (1944)			
ВЛАСЕ	1. Спомен плоча на задружном дому (1943-1944)						
	2. Спомен плоча Жикици Илићу у центру села (1993)						
ВУЧЈЕ	1. Спомен плоча на улазу у хотел “Влаина (1941)		1. Спомен чесма у парку у Вучју (1941-1945)	1. Споменик палима у I светском рату у Вучју			1. Спомен плоча на Скобаљић граду (1941-1945)
	2. Спомен плоча на згради Хидроцентрале “Вучје” (1941)			2. Споменик “Позив на устанак” парку у Вучју (1941-1945)			2. Једна од две спомен плоче на Дому културе (1941-1945)

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
	3. Спомен плоча на кући Јована Николића (1941)			3. Споменик Славку Тодоровићу (1941)			3. Спомен плоча на улазу у фабрички круг (1943-1944)
	4. Спомен плоча на Дому културе (1941-1945)						4. Спомен плоча на улазу у фабрички круг (1941)
ГОЛЕМА ЊИВА	1. Спомен плоча на цркви у манастиру (1941-1942)		1. Спомен чесма у центру села (1941-1945)				
			2. Спомен чесма у порти манастира (1941-1945)				
ГОРИНА	1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)					1. Споменичка композиција у центру (1943; 1999)	
ГОРЊА ЈАЈИНА	1. Спомен плоча у центру села (1941-1945)						
ГОРЊА ЛОКОШНИЦА	1. Спомен плоча на задружном дому (1941-1945)						
ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ				1. Споменик Станку Вељковићу (1942)			
ГОРЊЕ СТОПАЊЕ				1. Спомен обележје посвећено Драгану Поповићу (1999)			
ГРАОВО			1. Спомен чесма посвећена страдалим мештанима (1943)				
ГРДАНИЦА				1. Споменик Зорану Ранђеловићу (1999)			
ГРДЕЛИЦА				1. Споменик палим борцима у НОР-у (1941-1945)		1. Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО бомбардовању путничког воза (1999)	1. Спомен плоча на згради задружног дома у Грделици (варош) (1941-1945)

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
				3. Споменик невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију на аутопуту (1999)			
ГРДЕЛИЦА, СЕЛО	1. Спомен плоча на спомен дому жртвама НАТО агресије (1999)	1. Спомен биста у парку Дане Бошковић (1943)					
		2. Спомен биста Илић Живојин (1999)					
	2. Спомен плоча палих бораца у НОБ-е на спомен дому (1941-1945)	3. Спомен биста Цветановић Славољуб (1999)					
ГУБЕРЕВАЦ	1. Спомен плоча на згради Задружног дома (1941-1945)					1. Спомен комплекс испред зграде Задружног дома (1941-1945)	
ДОЊА БУНУША	1. Спомен плоча Радету Спасићу (1999)						
ДОЊЕ БРИЈАЊЕ	1. Спомен плоча на згради задужног дома (1941-1945)			1. Споменик у центру села (1912-1918; 1941-1945 и 1992)			
ДОЊА ЈАЈИНА	1. Спомен плоча на сеоском дому ппосвећена Зорану Ранђеловићу (1999)	1. Спомен биста Димитрију Јовановићу (1944)					1. Спомен плоча на сеоском дому (1944)
ДОЊА ЛОКОШНИЦА	1. Спомен плоча на старој згради основне школе (1941-1945)						
ДОЊЕ СИНКОВЦЕ	1. Спомен плоча на кући Мике Филиповића (1941-1943)	1. Спомен биста Коста Стаменковић (1942)		1. Споменик 549 моторизованој бригади (1998-1999)			1. Споменик на школском игралишту (1943)
ДОЊЕ СТОПАЊЕ				1. Споменик на сеоском гробљу (1914-1915)			
ДРВОДЕЉ	1. Спомен плоча поред						

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
	дома културе (1941-1945)						
ДУШАНОВО				1. Споменик у центру села (1943-1945)			1. Спомен чесма на тромеђи села (1941-1945)
ЖАБЉАНЕ							1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1944)
ЖИВКОВО	1. Спомен плоча на кући (1944)						
ЗАВИШИЋЕВО							1. Спомен чесма у махали Завишићево (1944)
ЗАГУЖАНЕ	1. Спомен плоча на згради основне школе посвећена НОБ-у (1941-1945)						1. Спомен плоча на згради основне школе посвећена Дејану Илићу (1999)
	2. Спомен плоче на згради основне школе Слободану Павловићу (1999)						
	2. Спомен плоча на згради основне школе Гроздану Марковићу (1999)						
ЗАЛУЖЊЕ	1. Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)			1. Споменик Славку Атанасијевићу и Смиљковић Стани (1944)			
ИГРИШТЕ	1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)						
ЈАШУЊА	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)						
КАРАЂОРЂЕВАЦ							1. Спомен плоча на згради заружног дома (1941-1945)

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
КАШТАВАР			1. Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)				
КОЗАРЕ	1. Спомен плоча на згради основне школе (1942)						
КОРАЋЕВАЦ	1. Спомен плоча на згради задружног дома (1943)						
КУКАВИЦА							1. Спомен плоча на месту Китка на Кукавици (1941)
КУМАРЕВО							1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)
МАЛА КОПАШНИЦА			1. Спомен чесма посвећена палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)				1. Спомен плоча у којој се родио Стојан Илић Цонка (1943)
МАНОЈЛОВЦЕ	1. Спомен плоча на згради месне канцеларије (1941-1945)	1. Спомен биста Најдана Павловића (1942)					1. Спомен плоча на задружном дому (1941-1945)
БИЉАНИЦА						1. Спомен комплекс на Биљаници (1942)	1. Споменик са спомен плочом на мосту (1942)
МИРОШЕВЦЕ	1. Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)	1. Спомен биста Борисава Станковића (1944)				1. Меморијални комплекс (1912-1918; 1941-1945)	1. Спомен плоча на згради сеоског дома (1944)
	2. Спомен плоча на згради основне школе (1944)						
	3. Спомен плоча у оквиру спомен комплекса (1991 и 1999)						
НАКРИВАЊ	1. Спомен плоча на згради месне заједнице (1941-1945)	1. Спомен биста Станковић Бојану (1999)					

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
НОВО СЕЛО							1. Спомен чесма посвећена борцима НОР-а (1941-1945)
ОРАОВИЦА (Грделичка)	1. Спомен плоча НОР на згради фабрике Fush (1941-1945)						
	2 Спомен плоча НАТО на амбуланти у Ораоици (1999)						
ОРАОВИЦА (Црковничка)	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)						
ОРУГЛИЦА				1. Спомен обележје испред основне школе (1942)			
ПАЛИКУЋА	1. Спомен плоча Алексић Срђану (1999)						
ПЕТРОВАЦ						1. Спомен комплекс са парком (1912-1918; 1941-1945; 1999)	
ПЕЧЕЊЕВЦЕ	1. Спомен плоча на згради дома културе (1941-1945)	1. Спомен биста Тихомир Ракић (1942)		1. Споменик палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)			
		2. Спомен биста Бранко Цветковић (1942)		2. Споменик палим борцима у ратовима 1990-1999. године			
ПОДРИМЦЕ	1. Спомен плоча на згради школе (1944)						
ПРЕДЕЈАНЕ (Варош)				1. Споменик НОР-а (1941-1945)			1. Спомен плоча на згради старе амбуланте (1943)
ПРЕДЕЈАНЕ (Село)							1. Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)
							2. Спомен чесма посвећен а Милораду Миљковићу (1952 - није

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
							ратни меморијал)
ПРЕСЕЧИНА	1. Спомен плоча на путу ка Вучју (1941-1945)			1. Спомен обележје посвећено Саши и Владимиру Илићу (1999)			
ПРИБОЈ	1. Спомен плоча на кући породице Смиљковић (1944)	1. Спомен биста Милутину Смиљковићу (1944)				1. Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	
РАДОЊИЦА	1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)						
РАЗГОЈНА	1. Спомен плоча на згради некадашње основне школе (1941-1945)						
РУДАРЕ	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)						
	2. Спомен плоча у порти цркве (1912-1918)						
СВИРЦЕ	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)						
СЛАВУЈЕВЦЕ	1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)						
СЛАТИНА				1. Споменик у центру села (1912-1918: 1941-1945)			
СТРОЈКОВЦЕ	1. Спомен плоча на старом задружном дому (1942-1944)						
СТУПНИЦА	1. Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)					1. Спомен комплекс са спомен чесмом (1942; 1941-1945)	

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
ТОДОРОВЦЕ	1. Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)						
ТУЛОВО	1. Спомен плоче на згради Основне школе “Вук Караџић” (1941)		1. Спомен чесма у центру села (1941)	1. Споменик на месту званом Црвени Брег (1941)			
	2. Спомен плиоча на згради школе (1941-1945)						
ТУРЕКОВАЦ	1. Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)	1. Спомен биста Моше Пијаде (1957 - није ратни меморијал)					
ЦРВЕНИ БРЕГ	1. Спомен плоча на меморијалном зиду код некадашње школе (1912-1918; 1941-1945)						
ЦРКОВНИЦА	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)						
ЧЕКМИН	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)						
ЧУКЉЕНИК	1. Спомен плоча на кући Василија Ђелића (1941)			1. Споменик Влајку Раденковићу (1877)			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1942)
	2. Спомен плоча на згради школе (1941)						
	3. Спомен плоча на згради црквеног конака (1941-1942)						
ШАРЛИНЦЕ			1. Спомен чесма палим борцима НОР-а (1941-1945)				
ШИШИНЦЕ	1. Спомен плоча у склопу спомен комплекса испред зграде основне школе (1941-1945)	1. Спомен биста у склопу комплекса испред зграде основне школе (1942)					

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ТИПУ							
	Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Уништени/нелоцирани меморијали**
ШУТИЛНИЦА							1. Спомен плоча на кући у махали Шутилница у атару села Вучје

Спомен плоче	**Спомен бисте**	**Спомен чесме**	**Споменици**	**Спомен домови**	**Спомен комплекси**	**Спомен обележја која нису лоцирана**	**Уништена спомен обележја**	**Укупно ратних меморијала на територији Лесковца**
град 26 **села 72**	**град 18** **села 18**	**град 2** **села 18**	**град 5** **села 26**	**град 1** **села 1**	**град 2** **села 15**	**град 2** **села 10**	**град 29** **села 22**	**град 85** **села 182**
98	**36**	**20**	**31**	**2**	**17**	**11**	**52**	**267**

На читавој територији града Лесковца (у Лесковцу и околним селима) УКУПНО је било постављено 267 спомен обележја, од тог броја УКУПНО је 52 спомен обележја која су уништена

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
УК. ГРАД	**5**	**7**	**60**	**3**	**11**
	1. Спомен плоча у спомен стогодишњице Првог српског устанка 1804-1904. године	1. Споменик палим ратницима 1877-1918. године у центру Лесковца	1. Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ (“Шумска вила”)	1. Спомен фонтана погинулим у бомбардовању	1. Спомен плоча на згради Јабланичког управног округа (1920)
	2. Спомен плоча у спомен ослобођења од Турака на звонари цркве Светог Илије	2. Спомен плоча посвећена аустроугарским војницима (1914-1915) - посвећена је припадницима страних оружаних снага	2. Спомен комплекс АРАПОВА ДОЛИНА	2. Спомен плоча у згради полиције	2. Спомен плоча у холу зграде Јабланичког управног округа (1920-1921)
	3. Споменик палим ратницима 1877-1918. године у центру Лесковца	3. Споменик “Незнаном јунаку” на брду Хисар	3. Кућа Косте Стаменковић	3. Спомен плоча на кући Бојана Денића	3. Спомен плоча испред зграде Јабланичког управног округа (1938)
	4. Спомен плоча на згради основне школе “Светозар Марковић” (1804)	4. Спомен костурница седморици незнаних јунака погинулих 1915. године	4. Споменик Кости Стаменковићу у парку (1942)		4. Спомен биста Милентију Поповићу (1971 није ратни меморијал)
	5. Спомен плоча на цркви Св. Илије у Лесковцу (1389-1989 и 1889-1989)	5. Споменик на Светоилијском гробљу (1917)	5. Спомен биста Благоја Николића (1943)		5. Спомен биста Јовану Дискићу код Народног музеја (1963)
		6. Спомен плоча свештеномученицима Лесковца и околине у цркви Свете Тројице (1915-1917)	6. Спомен биста Влади Ђорђевићу (1941)		6. Споменик краљу Александру у парку 9 Југовића (1939)
		7. Спомен плоча жртвама палим 1917. године у цркви Свете Тројице	7. Спомен биста КостиСтаменковић (1942)		7. Спомен плоча на углу Улица Владе Ђорђевића и лесковачког одреда (1947 - посвећена оснивању лекарског друштва)
			8. Спомен биста Ђорђевић Мара у фабрици “Летекс” (1942)		8. Спомен биста Даници Вуксановић (1978 - није ратни меморијал)
			9. Спомен биста Вељковић Зеле у фабрици “Зеле Вељковић” (1942)		9. Спомен биста Ђорђу Стаменковићу у фабрици Невена (1971 - није ратни меморијал)
			10. Спомен биста Костић Томе у фабрици “Тома Костић” (1942)		10. Спомен биста Моше Пијаде у склопу градске болнице (1957 - није ратни

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
					меморијал)
			11. Спомен биста Благоја Ристића испред техничке школе “Раде Металац” (1942)		11. Спомен плоча на радничком музеју (1935-1940)
			12. Спомен биста Косте Стаменковића у фабрици “Коста Стаменковић” (1942)		
			13. Спомен биста Зеле Вељковић испред Гимназије (1942)		
			14. Спомен биста Косте Стаменковића у дворишту његове куће (1942)		
			15. Спомен биста Лепосави Стаменковић (1942)		
			16. Спомен биста Стојан Љубић у парку у центру града (1943)		
			17. Спомен биста Благоја Костића (1943)		
			18. Спомен биста Милици Павловић (1944)		
	”		19. Спомен биста код основне школе Трајко Стаменковић (1942)		
			20. Спомен биста Славке Недић Милојевић (1944)		
			21. Спомен плоча на згради Народног позоришта (1941-1945)		
			22. Спомен плоча на згради Радан, у којој су погинули партизански борци (1941)		
			23. Спомен плоча са куће у којој је штампан пропагандни материјал (1942-1944)		
			24. Спомен плоча на кући у близини Шпитаљског гробља (1941-1945)		
			25. Спомен плоча на кући у Улици		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
			учитеља Јосифа 9 (1941-1945)		
			26. Спомен плоча у фабрици "Летекс" (1941-1945)		
			27. Спомен плоча у фабрици "Зеле Вељковић" (1941-1945)		
			28. Спомен плоча на згради фабрике "Коста Стаменковић" (1941)		
			29. Спомен плоча у холу Гимназије (1942)		
			30. Спомен плоча у дворишту куће Косте Стаменковића (1942)		
			31. Спомен плоча на кући Трајка Стаменковића (1942)		
			32. Спомен плоча на кући у улици Раде Металца бр. 6 (1942)		
			33. Спомен плоча на кући у улици Благоја Николића бр. 32 (1940)		
			34. Спомен плоча у оквиру медицинског центра (1944)		
			35. Спомен плоча на термоелектрани у Влајковој улици (1944)		
			36. Спомен плоча на згради предузећа "Црвена звезда" (1941-1945)		
			37. Спомен плоча у холу зграде Више текстилне школе (1942-1945)		
			38. Спомен плоча која се налазила на штампарији "Напредак" (1942-1943)		
			39. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 101 (1941)		
			40. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 111 (1943)		
			41. Спомен плоча у		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
			Улици Николе Скобаљића бр. 117 (1941-1945)		
			42. Спомен плоча у Улици Старине Новака бр. 28 (1941-1945)		
			43. Спомен плоча у Улици Норвежанска бр. 34 (1940)		
			44. Спомен плоча у Улици девет Југовића бр. 15а (1941-1945)		
			45. Спомен плоча у Улици Јужноморавских бригада бр. 311 (1942-1943)		
			46. Спомен плоча на железничкој станици (1941-1945)		
			47. Спомен плоча у холу Гимназије: посвећена Зелету Вељковићу (1942)		
			48. Спомен плоча у холу Гимназије свим погинулима		
			49. Спомен плоча на Лесковачком културном центру (1941-1945)		
			50. Спомен плоча на згради угоститељске радње “Радан” (1941)		
			51. Спомен плоча на некадашњој продавници “Тргопромет” Лесковац (1941-1943)		
			52. Спомен биста Кости Стаменковићу у истоименој фабрици (1942)		
			53. Спомен биста Томе Костића испред Железничке станице (1942)		
			54. Спомен биста Трајка Стаменковића испре зграде Среског комитета (1942)		
			55. Спомен плоча на згради у близини споменика у Лесковцу		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
			(1941-1945)		
			56. Спомен плоча на кући Војина Петровића у Улици девет Југовића (1940-1941)		
			57. Спомен плоча на кући Данила Наренџића, у којој су се одржавали састанци МК ПП КПС (1941-1945)		
			58. Спомен плоча која је била постављена на кући из које се руководило борбом партизанских одреда (1943-1944)		
			59. Спомен плоча на кући у којој је одржано саветовање 12. јула 1941. године		
			60. Спомен плоча		
УК. ГРАД	**6**	**7**	**60**	**3**	**11**
СЕЛА					
УК. СЕЛА	**1**	**17**	**140**	**29**	**4**
БАБИЧКО		1. Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918)	1. Спомен дом посвећен борцима Бабичког партизанског одреда (1941)		
БАРЈЕ			1. Спомен пирамида испред зграде основне школе (1943)		
БЕЛАНОВЦЕ			1. Спомен комплекс посвећен стрељаним мештанима (1942-1945)		
			1. Спомен плоча на згради некадашње школе (1942)		
			1. Спомен чесма на путу између Белановца и Петровца (1941-1945)		
			2.Спомен плоча на кући Василија Стефановића (1942)		
БЕЛИ ПОТОК			1. Спомен комплекс посвећен палим борцима у НОР-у и херојУ Небојши	1. Спомен комплекс посвећен палим борцима у НОР-у и херојУ Небојши	

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
			Ранђеловићу (1944; 1999)	Ранђеловићу (1944; 1999)	
			1.Спомен плоча на згради сеоског дома (1944)		
БОБИШТЕ			1. Спомен плоча на згради у којој је боравио Сава Ђорђевић (1943)		
			1. Спомен биста Ђорђевић Сави Славку у селу Бобиште (1943)		
		1. Меморијални комплекс у центру села (1912-1918; 1941-1945)	1. Меморијални комплекс у центру села (1912-1918; 1941-1945)		
БОГОЈЕВЦЕ		1. Спомен комплекс борцима палим у ослободилачким ратовима у центру села (1912-1918; 1941-1945)	1. Спомен комплекс борцима палим у ослободилачким ратовима у центру села (1912-1918; 1941-1945)	1. Спомен плоча на згради поште (1998-1999)	
			1. Спомен плоча на задружном дому у селу Богојевце (1945)		
БРАТМИЛОВЦЕ			1. Споменик у центру села (1942-1941)	2. Спомен биста Мирослав Стојановић (1999)	
			1. Спомен плоча на кући Томе Костића у селу Братмиловце (1941)		
			1. Спомен биста Тома Костић (1942)		
БРЕЈАНОВЦЕ			1. Спомен плоча палим борцима у НОБ-у (1941-1945)		
БРЕСТОВАЦ			1. Спомен биста Слободану Јовићу у селу Брестовац (1943)		
БРЗА			1. Спомен плоче на згради задружног дома (1941-1945)	2. Спомен плоча посвећена Новици Станковић (1999)	
БРИЧЕВЉЕ			1. Спомен чесма жртвама фашистичког терора (1941-1945)		2. Спомен чесма посвећена II конгресу КПС (1949 - није ратни меморијал)
БУНУШКИ ЧИФЛУК		1. Меморијални комплекс у центру села (1912-1918; 1941-1945)	1. Меморијални комплекс у центру села (1912-1918; 1941-1945)		
			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА		1. Спомен комплекс палим ратницима у ратовима 1912-1918 и 1941-1945. године	1. Спомен комплекс палим ратницима у ратовима 1912-1918 и 1941-1945. године	3. Спомен биста Саши Костићу (1992)	
			1. Спомен биста Стојан Илић (1943)		
			2. Спомен биста Стаменковић Борко (1943)		
ВЕЛИКА КОПАШНИЦА			1. Спомен плоча на згради Основне школе (1941-1945)		
ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1943)	1. Спомен чесма посвећена Славиши Мицићу (1999)	
ВЕЛИКО ТРЊАНЕ			1. Спомен плоча НОР на згради старе основне школе (1941-1945)		1. Спомен биста Панету Ђукићу у Великом Трњану (1952 - није ратни меморијал
ВИНАРЦЕ		1. Спомен комплекс у центру села (1912-1918; 1941.1945)	1. Спомен комплекс у центру села (1912-1918; 1941.1945)		
			1. Спомен обележје стрељаним Винарчанима (1944)		
			2. Спомен обележје код моста (1944)		
			3. Споменик код аеродрома (1944)		
			1. Спомен плоча на кући Станка Стефановића (1941)		
ВЛАСЕ			1. Спомен плоча на задружном дому (1943-1944)	2. Спомен плоча Жикици Илићу у центру села (1993)	
ВУЧЈЕ		1. Споменик палима у I светском рату у Вучју	2. Споменик “Позив на устанак” парку у Вучју (1941-1945)		
			3. Споменик Славку Тодоровићу (1941)		
			1. Спомен чесма у парку у Вучју (1941-1945)		
			1. Спомен плоча на улазу у хотел “Влаина (1941)		
			2. Спомен плоча на згради Хидроцентрале		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
ВУЧЈЕ			"Вучје" (1941)		
			3. Спомен плоча на кући Јована Николића (1941)		
			4. Спомен плоча на Дому културе (1941-1945)		
			1. Спомен плоча на Скобаљић граду (1941-1945)		
			2. Једна од две спомен плоче на Дому културе (1941-1945)		
			3. Спомен плоча на улазу у фабрички круг (1943-1944)		
			4. Спомен плоча на улазу у фабрички круг (1941)		
ГОЛЕМА ЊИВА			1. Спомен чесма у центру села (1941-1945		
			2. Спомен чесма у порти манастира (1941-1945)		
			1. Спомен плоча на цркви у манастиру (1941-1942)		
ГОРИНА			1. Споменичка композиција у центру (1943; 1999)	1. Споменичка композиција у центру (1943; 1999)	
			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)		
ГОРЊА ЈАЈИНА			1. Спомен плоча у центру села (1941-1945)		
ГОРЊА ЛОКОШНИЦА			1. Спомен плоча на задружном дому (1941-1945)		
ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ			1. Споменик Станку Вељковићу (1942)		
ГОРЊЕ СТОПАЊЕ				1. Спомен обележје посвећено Драгану Поповићу (1999)	
ГРАОВО			1. Спомен чесма посвећена страдалим мештанима (1943)		
ГРДАНИЦА				1. Споменик Зорану Ранђеловићу (1999)	
ГРДЕЛИЦА			1. Споменик палим борцима у НОР-у (1941-1945)	1. Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО	

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
ГРДЕЛИЦА				бомбардовању путничког воза (1999)	
			1. Спомен плоча на згради задружног дома у Грделици (варош) (1941-1945)	3. Споменик невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију на аутопуту (1999)	
ГРДЕЛИЦА, СЕЛО			1. Спомен биста у парку Дане Бошковић (1943)	1. Спомен плоча на спомен дому жртвама НАТО агресије (1999)	
				3. Спомен биста Цветановић Славољуб (1999)	
				2. Спомен биста Илић Живојин (1999)	
ГУБЕРЕВАЦ			1. Спомен комплекс испред зграде Задружног дома (1941-1945)		
			1. Спомен плоча на згради Задружног дома (1941-1945)		
ДОЊА БУНУША				1. Спомен плоча Радету Спасићу (1999)	
ДОЊЕ БРИЈАЊЕ		1. Споменик у центру села (1912-1918; 1941-1945 и 1992)	1. Споменик у центру села (1912-1918; 1941-1945 и 1992)	1. Споменик у центру села (1912-1918; 1941-1945 и 1992)	
			1. Спомен плоча на згради задужног дома (1941-1945)		
ДОЊА ЈАЈИНА			1. Спомен биста Димитрију Јовановићу (1944)	1. Спомен плоча на сеоском дому ппосвећена Зорану Ранђеловићу (1999)	
			1. Спомен плоча на сеоском дому (1944)		
ДОЊА ЛОКОШНИЦА			1. Спомен плоча на старој згради основне школе (1941-1945)		
ДОЊЕ СИНКОВЦЕ			1. Спомен плоча на кући Мике Филиповића (1941-1943)	1. Споменик 549 моторизованој бригади (1998-1999)	
			1. Споменик на школском игралишту (1943)		
			1. Спомен биста Коста Стаменковић (1942)		
ДОЊЕ СТОПАЊЕ		1. Споменик на сеоском гробљу			

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
		(1914-1915)			
ДРВОДЕЉ			1. Спомен плоча поред дома културе (1941-1945)		
ДУШАНОВО			1. Споменик у центру села (1943-1945)		
			1. Спомен чесма на тромеђи села (1941-1945)		
ЖАБЉАНЕ			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1944)		
ЖИВКОВО			1. Спомен плоча на кући (1944)		
ЗАВИШИЋЕВО			1. Спомен чесма у махали Завишићево (1944)		
ЗАГУЖАНЕ			1. Спомен плоча на згради основне школе посвећена НОБ-у (1941-1945)	1. Спомен плоча на згради основне школе посвећена Дејану Илићу (1999)	
				2. Спомен плоче на згради основне школе Слободану Павловићу (1999)	
				2. Спомен плоча на згради основне школе Гроздану Марковићу (1999)	
ЗАЛУЖЊЕ			1. Споменик Славку Атанасијевићу и Смиљковић Стани (1944)		
			1. Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)		
ИГРИШТЕ			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)		
ЈАШУЊА			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		
КАРАЂОРЂЕВАЦ			1. Спомен плоча на згради заружног дома (1941-1945)		
КАШТАВАР			1. Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)		
КОЗАРЕ			1. Спомен плоча на згради основне школе (1942)		
КОРАЋЕВАЦ			1. Спомен плоча на згради задружног дома (1943)		
КУКАВИЦА			1. Спомен плоча на месту Китка на		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
			Кукавици (1941)		
КУМАРЕВО			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		
МАЛА КОПАШНИЦА		1. Спомен чесма посвећена палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	1. Спомен чесма посвећена палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)		
			1. Спомен плоча у којој се родио Стојан Илић Цонка (1943)		
МАНОЈЛОВЦЕ			1. Спомен плоча на згради месне канцеларије (1941-1945)		
			1. Спомен биста Најдана Павловића (1942)		
			1. Спомен плоча на задружном дому (1941-1945)		
БИЉАНИЦА			1. Спомен комплекс на Биљаници (1942)		
			1. Споменик са спомен плочом на мосту (1942)		
МИРОШЕВЦЕ		1. Меморијални комплекс (1912-1918; 1941-1945)	1. Меморијални комплекс (1912-1918; 1941-1945)	3. Спомен плоча у оквиру спомен комплекса (1991 и 1999)	
			1. Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)		
			2. Спомен плоча на згради основне школе (1944)		
			1. Спомен биста Борисава Станковића (1944)		
			1. Спомен плоча на згради сеоског дома (1944)		
НАКРИВАЊ			1. Спомен плоча на згради месне заједнице (1941-1945)	1. Спомен биста Станковић Бојану (1999)	
НОВО СЕЛО			1. Спомен чесма посвећена борцима НОР-а (1941-1945)		
ОРАОВИЦА (Грделичка)			1. Спомен плоча НОР на згради фабрике Fush (1941-1945)	2 Спомен плоча НАТО на амбуланти у Ораоици (1999)	

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
ОРАОВИЦА (Црковничка)			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		
ОРУГЛИЦА			1. Спомен обележје испред основне школе (1942)		
ПАЛИКУЋА				1. Спомен плоча Алексић Срђану (1999)	
ПЕТРОВАЦ		1. Спомен комплекс са парком (1912-1918; 1941-1945; 1999)	1. Спомен комплекс са парком (1912-1918; 1941-1945; 1999)	1. Спомен комплекс са парком (1912-1918; 1941-1945; 1999)	
ПЕЧЕЊЕВЦЕ		1. Споменик палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	1. Споменик палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	2. Споменик палим борцима у ратовима 1990-1999. године	
			1. Спомен биста Тихомир Ракић (1942)		
			2. Спомен биста Бранко Цветковић (1942)		
			1. Спомен плоча на згради дома културе (1941-1945)		
ПОДРИМЦЕ			1. Спомен плоча на згради школе (1944)		
ПРЕДЕЈАНЕ (Варош)			1. Споменик НОР-а (1941-1945)		
			1. Спомен плоча на згради старе амбуланте (1943)		
ПРЕДЕЈАНЕ (Село)			1. Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)		2. Спомен чесма посвећен а Милораду Миљковићу (1952 - није ратни меморијал)
ПРЕСЕЧИНА			1. Спомен плоча на путу ка Вучју (1941-1945)	1. Спомен обележје посвећено Саши и Владимиру Илићу (1999)	
ПРИБОЈ		1. Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	1. Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)		
			1. Спомен плоча на кући породице Смиљковић (1944)		
			1. Спомен биста Милутину Смиљковићу (1944)		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
РАДОЊИЦА			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)		
РАЗГОЈНА			1. Спомен плоча на згради некадашње основне школе (1941-1945)		
РУДАРЕ		2. Спомен плоча у порти цркве (1912-1918)	1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		
СВИРЦЕ			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		
СЛАВУЈЕВЦЕ			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)		
СЛАТИНА		1. Споменик у центру села (1912-1918: 1941-1945)	1. Споменик у центру села (1912-1918: 1941-1945)		
СТРОЈКОВЦЕ			1. Спомен плоча на старом задружном дому (1942-1944)		
СТУПНИЦА			1. Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)		
			1. Спомен комплекс са спомен чесмом (1942; 1941-1945)		
ТОДОРОВЦЕ			1. Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)		
ТУЛОВО			1. Споменик на месту званом Црвени Брег (1941)		
			1. Спомен чесма у центру села (1941)		
			2. Спомен плиоча на згради школе (1941-1945)		
			1. Спомен плоче на згради Основне школе “Вук Караџић” (1941)		
ТУРЕКОВАЦ			1. Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)		1. Спомен биста Моше Пијаде (1957 - није ратни меморијал)
ЦРВЕНИ БРЕГ		1. Спомен плоча на меморијалном зиду код некадашње школе (1912-1918; 1941-1945)	1. Спомен плоча на меморијалном зиду код некадашње школе (1912-1918; 1941-1945)		
ЦРКОВНИЦА			1. Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)		
ЧЕКМИН			1. Спомен плоча на згради основне		

ПРЕГЛЕД РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ПРЕМА ПЕРИОДУ					
ЛЕСКОВАЦ					
	Ослобођење од Турака	**Балкански и I светски рат**	**II светски рат**	**Ратови 90-их година**	**Остало**
Ук. број	**6**	**24**	**200**	**32**	**15**
			школе (1941-1945)		
ЧУКЉЕНИК	1. Споменик Влајку Раденковићу у порти манастира (1877)		1. Спомен плоча на кући Василија Ђелића (1941)		
			2. Спомен плоча на згради школе (1941)		
			3. Спомен плоча на згради црквеног конака (1941-1942)		
			1. Спомен плоча на сеоској згради (1941-1942)		
ШАРЛИНЦЕ			1. Спомен чесма палим борцима НОР-а (1941-1945)		
ШИШИНЦЕ			1. Спомен плоча у склопу спомен комплекса испред зграде основне школе (1941-1945)		
			1. Спомен биста у склопу комплекса испред зграде основне школе (1942)		
ШУТИЛНИЦА			1. Спомен плоча на кући у махали Шутилница у атару села Вучје		
УКУПНО СЕЛА	**1**	**17**	**140**	**29**	**4**

УНИШТЕНИ РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА ЛЕСКОВЦА

ГРАД ЛЕСКОВАЦ

1. **Споменик краљу Александру Ујединитељу у Лесковцу - налазио се у парку Девет Југовића у Лесковцу, у подножју Хисара.**

Споменик краљу Александру подигнут је 1939. године, и у овом парку се налазио до 1945. године, када је срушен. Ауторско је дело вајара Марка Брежанина.

ГРАЂАНИМА ГРАДА ЛЕСКОВЦА
И ОКОЛИНЕ

Трговачки и индустриски Лесковац учиће свестан својих националних и грађанских дужности и одлучности према своме љубљеном Краљу и заслужној, славној Династији Карађорђевића, а да би се одужио светом сећању Великога Краља Александра I Ујединитеља, подигао је скромни споменик у славу Његовог имена.

Споменик је подигнут у парку „Девет Југовића" у овдашњем граду
А ОТКРИВАЊЕ И ОСВЕЋЕЊЕ ЊЕГОВО ОБАВИЋЕ СЕ
У НЕДЕЉУ 2 ЈУЛА

Како ова свечаност прославља националну славу не само грађани града Лесковца, већ и многе Добошане и како нема тре ба да престани манифестација љубави према Краљу Ујединитељу, с тога Градско поглаварство позива све своје грађане оборског поља и народа из њихове околине, да заједно са њиховим гостима дођу ће као претходници наше врсне земљаке утроше биће одушевљени, уме учешћа у овој свечаности.

Позивате се

ПРОГРАМ СВЕЧАНОСТИ:
ПРЕ ПОДНЕ
Ред поворке:
3) Од 11-12 час. откривање и освећење споменика. 4) У 12 часова ручак у сали хотела „Нестић"
ПОСЛЕ ПОДНЕ
АКАДЕМИЈА У СОКОЛАНИ
Почетак у 4 часа по подне
У ВЕЧЕ
НАРОДНО ВЕСЕЉЕ - КОД СПОМЕНИКА - СВИРА ВОЈНА МУЗИКА.
Градско поглаварство са одбором за прославу

Плакат којим се грађани Лесковца и околине позивају на откривање и освећење споменика краљу Александру у парку Девет Југовића, 2. јула 1939. године (извор: Народни музеј Лесковац, фонд Јована Јовановића Абраша)

Освећење Споменика витешком краљу Александру I Карађорђевићу ујединитељу догодило се 2. јула 1939. године у Лесковцу. Поред бројних Лесковчана, присуствовали су: краљев намесник, генерал Јован Наумовић, командант 5. армијске области, епископ др. Јован и бан Вардарске бановине.

Изглед споменика посвећеног Краљу Александру Карађорђевићу у Лесковцу (извор: https://mojgradleskovac.wordpress.com и Народни музеј Лесковац)

Грађанима Лесковца је остао у сећању долазак краља Александра Карађорђевића у Лесковац 20. септембра 1931. године у склопу церемоније освећења нове Саборне цркве - цркве Св. Тројице у центру Лесковца, на Широкој чаршији, коју је пројектовао архитекта Василиј Андросов.

Натпис на споменику:

Витешком Краљу Александру Ујединитељу Захвални грађани града Лесковца

2. Спомен плоча на штампарији “Напредак”

Спомен плоча палим борцима у Народноослободилачком рату и жртвама фашистичког терора графичких радника и радница у Лесковцу налазила се на згради штампарије “Напредак” на к.п. бр. 5803 КО Лесковац, у Лесковцу.

На спомен плочи налазиле су се слике на порцелану графичких радника у радница из Лесковца: Божидара Петровића, Петра Стојановића, Јована Ђурђевића, Лепосаве Стаменковић, Ненада Јовановића, Алексе Стојановића и Миодрага Петровића, а име Душана Тасића Душка је уклесано у камену, без фотографије.

Није познато када је спомен плоча уклоњена са зграде штампарије, ни разлог за њено уклањање.

Натпис на спомен плочи:

СПОМЕН ПЛОЧА
Палим борцима у народно ослободилачком рату

☆

и жртвама фашистичког терора графичких радника и радница из Лесковца
Божидар Петровић - Бошко, умро од задобијених поледица у рату јан. 1946. године.
Петар Стојановић - Пејча, стрељан 19 фебр. 1943 год. на Бањици
Јован Ђорђевић - Ћари, погинуо 18 марта 1942 године
Лепосава Стаменковић - Лепша, погинула 26 марта 1942 год.
Ненад Јовановић - Неша, стрељан 11 децембра 1942 г. у Лесковцу
Александар Стојановић - Аца, стрељан 1942 год. на Бубњу код Ниша
Миодраг Петровић - Мија, умро од задобијених последица у рату 1943г.
Душан Тасић Душко, погинуо 1942 године.

Дана 2 августа 1953. године
у Лесковцу

Чланови синдикалне
подружнице графичких
радника-ца Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

Изглед спомен плоче

Спомен плоча на штампарији "Напредак" (документација Народног музеја Лесковац)

3. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 101

Спомен плоча посвећена дешавањима у Народноослободилачком рату, налазила се кући Стеве Стефановића, у Улици Николе Скобаљића бр. 101, у Лесковцу.

На дан 6. VII 1941. г. са овог места кренула је на планину Кукавицу прва партизанска група нашега округа састављена од другова: Драгог Стаменковића "Плавог", као руководиоца, Милоша Јовановића "Ставре", Жарка Здравковића "Милета" и Благоја Ђурића "Грујице"

Народ града Лесковца

Спомен плоча на кући у Улици Николе Скобаљића бр. 111 (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

4. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 111

Спомен плоча се налазила у Улици Николе Скобаљића бр. 111, у Лесковцу.

Ова кућа је служила као пункт за везу између ОК-а Лесковца и Покрајинског комитета К.П.Ј. за Србију преко Јелене Костић која је стрељана новембра 1943 год. у Синковцу.
11. октобра 1951 год. Захвални Лесковчани

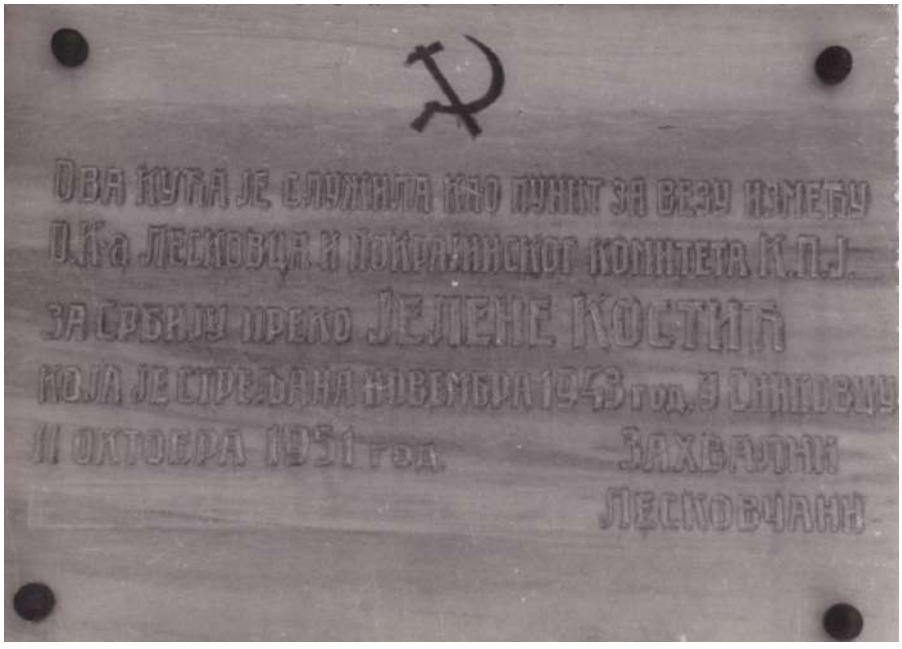

Спомен плоча на кући у Улици Николе Скобаљића бр. 111 (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

5. Спомен плоча у Улици Николе Скобаљића бр. 117

Спомен плоча се налазила у Улици Николе Скобаљића бр. 117, у Лесковцу.

Ова кућа дала је уточиште првим рањеницима-партизанског лесковачког одреда-друговима: Милутину Лучићу Обраду зам. команданта одреда и петорици рањених партизана.

Народ града Лесковца

Спомен плоча на кући у Улици Николе Скобаљића бр. 117 (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

6. Спомен плоча у Улици Старине Новака бр. 28

Спомен плоча се налазила на објекту у Улици Старине Новака бр. 28, у Лесковцу.

Натпис на спомен плочи:

☆

Из ове куће руковођено је илегалним партијским радом од 1941-1945. год. у којој је било склониште илегалног партијског пропагандног материјала, којим је руководио друг Драги Стаменковић и др.

Радни народ града Лесковца

7. јула 1953 год.

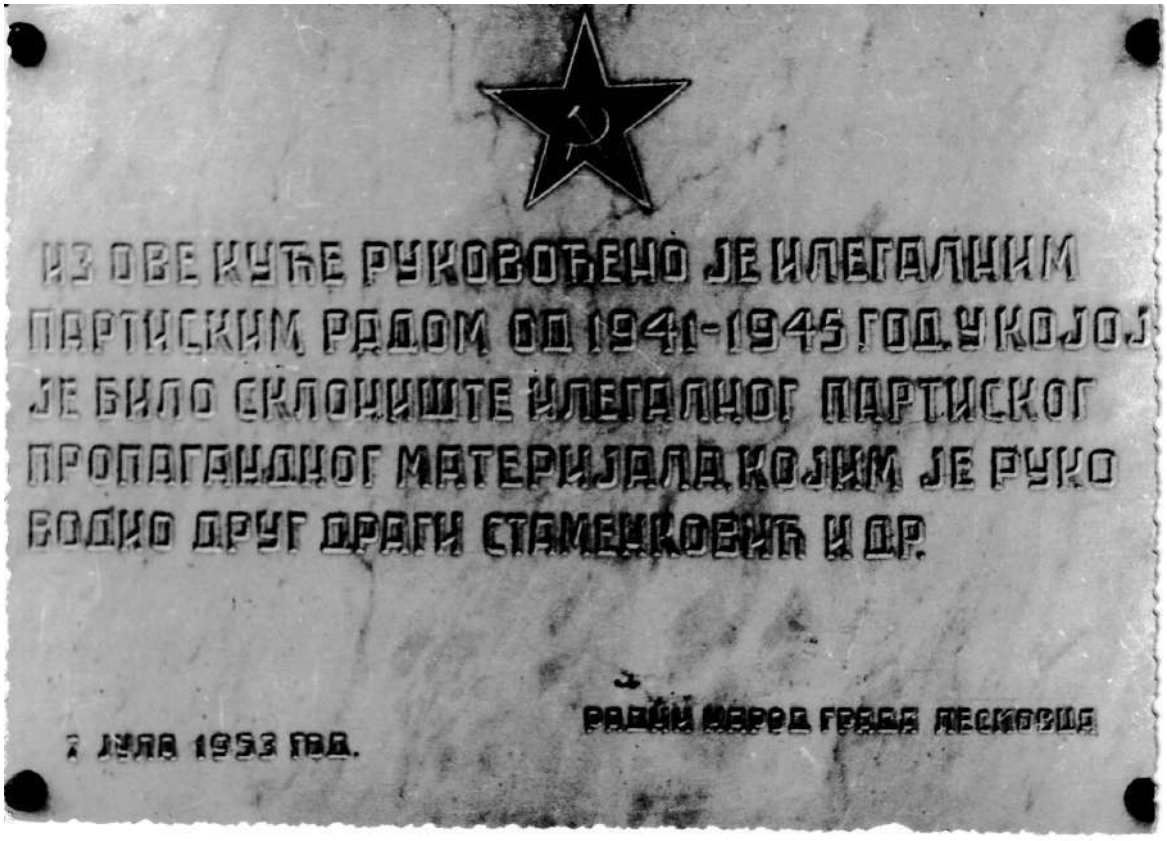

Спомен плоча у Улици Старине Новака бр. 28 (документација Народног музеја у Лесковцу)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

7. Спомен плоча у Улици Норвежанској бр. 34

Спомен плоча се налазила у Улици Норвежанској бр. 34, у Лесковцу.

У овој згради су 1940 год. одржавани партијски састанци а после тога за све време Народноослободилачке борбе одржавала се веза између Кукавичког партизанског одреда и градске партијске организације.

7 јули 1950 год. Народ града Лесковца

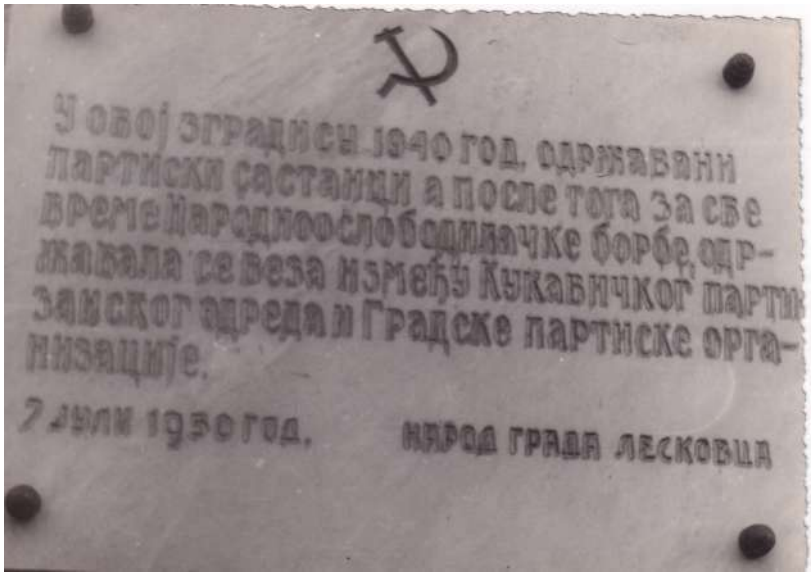

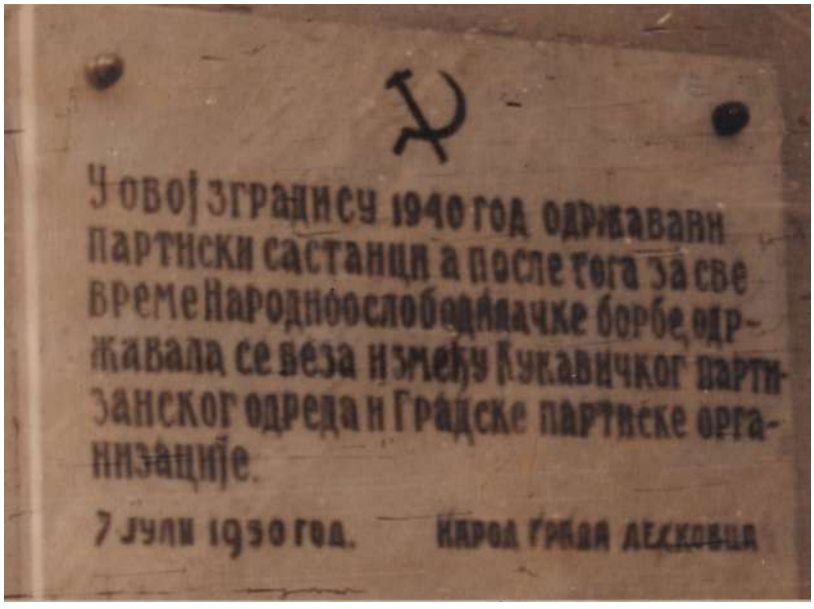

Спомен плоча у Улици Норвежанској бр. 34 (документација Народног музеја у Лесковцу)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

8. Спомен плоча у Улици девет Југовића бр. 15а

Спомен плоча се налазила на кући у улици девет Југовића бр. 15а, у Лесковцу.

Натпис на спомен плочи:

☆

Из ове куће руковођено је илегалним партијским радом од 1941-1945 год. у којој је било склониште илегалног партијског пропагандног материјала којим је руководио друг Драги Стаменковић и др.

7. јула 1953 год. Радни народ града Лесковца

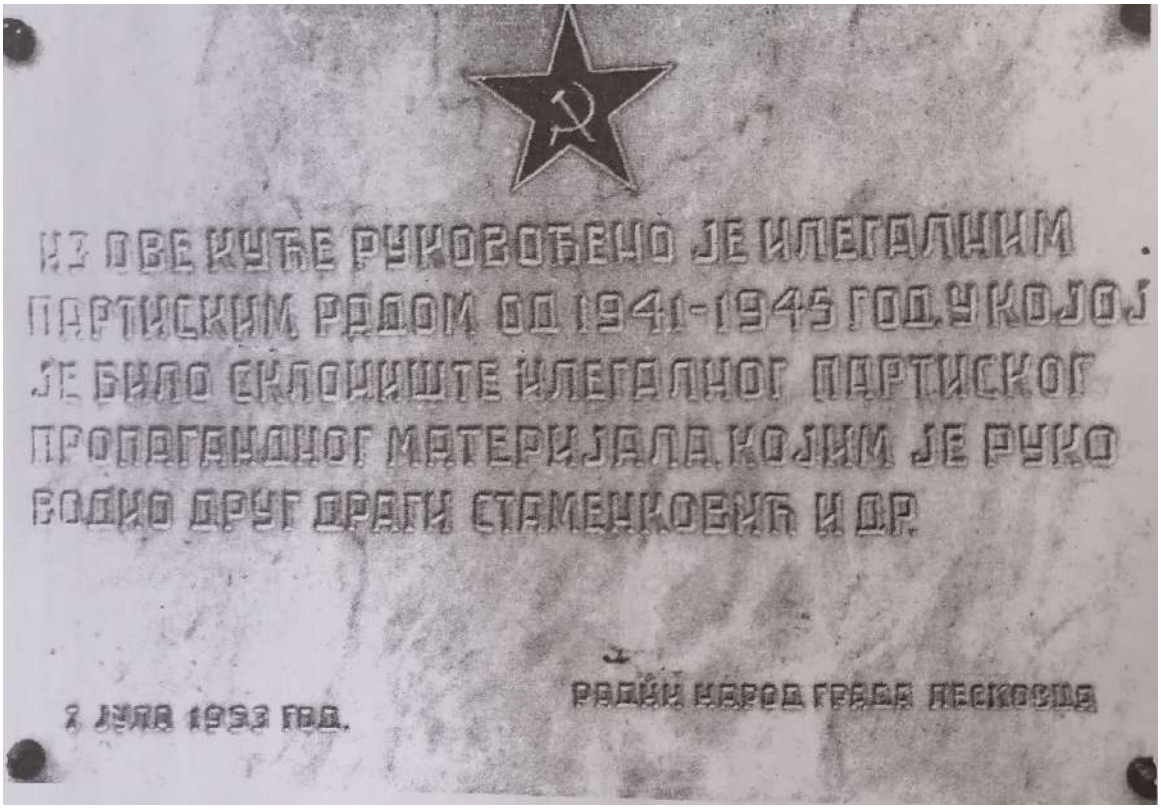

Спомен плоча у Улици девет Југовића бр. 15а (документација Народног музеја у Лесковцу)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

9. Спомен плоча у Улици Јужноморавских бригада бр. 311

Спомен плоча се налазила на згради у улици Јужноморавских бригада бр. 311, у Лесковцу. Зграда је срушена, а спомен плоча је пренета у просторије нове пекаре.

Пекарски радници погинули у НОБ-и

☆ Народни херој ☆

Благоје Костић - Црни Марко

рођен 1919. год. погинуо 10 -XII- 1943 год.

као ком. батаљона Лесковачког партиз. одреда на Кукавици

Сава Ђођевић	Влајко Ђођевић	Ђорђе Ристић
1920-1943	1914-1942	1923-1942

11 октобра 1953 г. Колектив пекарских радника

Спомен плоча и првобитна локација (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу. Потребно је лоцирати изворну позицију.

10. Спомен плоча на железничкој станици

Спомен плоча се налазила на старој згради железничке станице у Лесковцу. Уклоњена је због градње нове железничке станице и није поново постављена.

☆

Железничарима
палим борцима и жртвама фашистичког терора
1941-1945. г.
Величковић Ђорђе зв. Сированац, стрељан у Нишу на Бубњу 1943. год.
Додић Драгомир, стрељан у Нишу на Бубњу 1943. год.
Стаменковић Никола, стрељан у Нишу на Бубњу 1943. год.
Милосављевић Димитрије, стрељан у Нишу на Бубњу 1943. год.
Здравковић Василије, стрељан у Синковцу 1943. год.
Лазаевић Александар, погинуо у НОБ-у у 1944. год.
Милић Миодраг, стрељан у Норвешкој 1944. год.
Костић Милорад, стрељан у Норвешкој 1944. год.
Стефановић Божидар зв. Циндра, угушен у Матхаузену 1945. г.
Величковић Божидар, угушен у Матхаузену 1945. г.
Петковић Драгољуб, угушен у Матхаузену 1945. г.
Младеновић Јордан, погинуо у НОП-у у 1944. год.

15 априла 1957. год Синдикална подружница железничара
Лесковац

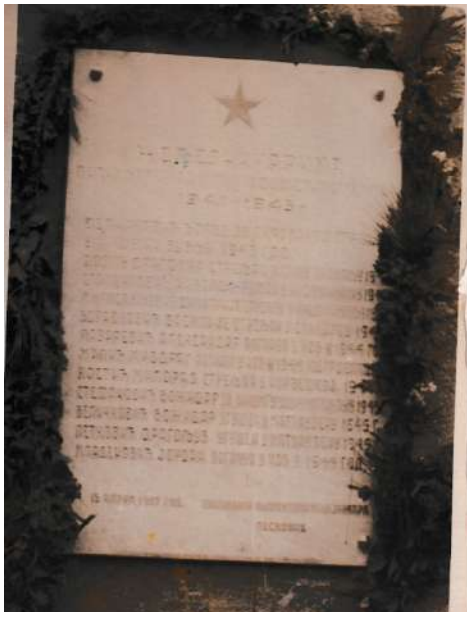

Спомен плоча на згради Железничке станице (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

11. Две спомен плоче у холу Гимназије

Спомен плоче су се налазиле у холу Гимназије у Лесковцу.

У Лесковачкој гимназији од 1930-1938. године учио је и радио Станимир Вељковић -Зеле- веран син КПЈ, неуморан борац за бољи живот народа и омладине погинуо 1942. у борбама против фашистичког окупатора у селу Југовцу.

Октобра 1949. године

Градски комитети
Народне омладине среза Лесковац

Минут ћутања

За њихову младост истргнуту из школских клупа, за њихова дечаштво од фронтова, реденика и рафала за њихове године даривање истини социјализма, за њихову младост посвећену идеалу револуције.

27. XI 1959.

Школски одбор. наставници
и ученици Гимназије

Спомен плоча у холу Гиманизије (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

12. Спомен плоча на Лесковачком културном центру

Спомен плоча, постављена од стране Културно уметничког друштва "Абрашевић" налазила се у згради Лесковачког културног центра. Није познато када је уклоњена са изворне локације.

1905 1955

Својим погинулим и стрељаним члановима у времену 1941 до 1945 г. као знак захвалности:

Кости Стаменковићу, народном хероју
Влади Ђорђевићу, народном хероју

Благоју Николићу
Мари Ђорђевић
Бори Димитријевић
Лепосави Стаменковић
Јовану Ђорђевићу
Јовану Живковићу
Таси Томићу
Жики Стојановићу
Бори Миљковићу
Николи Цакићу

Новици Илићу
Добрили Момчиловић
Ненаду Јовановићу
Вољи Мичићу
Трајку Ђермановићу
Милету Васковићу
Радивоју Стојковићу
Жики Коцићу
Мирославу Стојановићу

22 мај 1955

КУД "АБРАШЕВИЋ"
Лесковац

Спомен плоча на згради Лесковачког културног центра (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

13. У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

14. Спомен плоче на згради угоститељске радње “Радан”

На некадашњој згради берберницe “Емина”, односно угоститељске радње “Радан” у Лесковцу налазила се спомен плоча која је била посвећена погинулим партизанским борцима, постављена 1951. године. Натпис на спомен плочи која се данас налази у депоу музеја:

На дан 3-XII-1941 г. у овој згради погинули су херојском смрћу партизански борци Добривоје Ћеранић из Савинца и Крста Вукићевић из Тополе пружајући из запаљене зграде јуначки отпор фашистичким и четничким крволоцима.

Народ града Лесковца

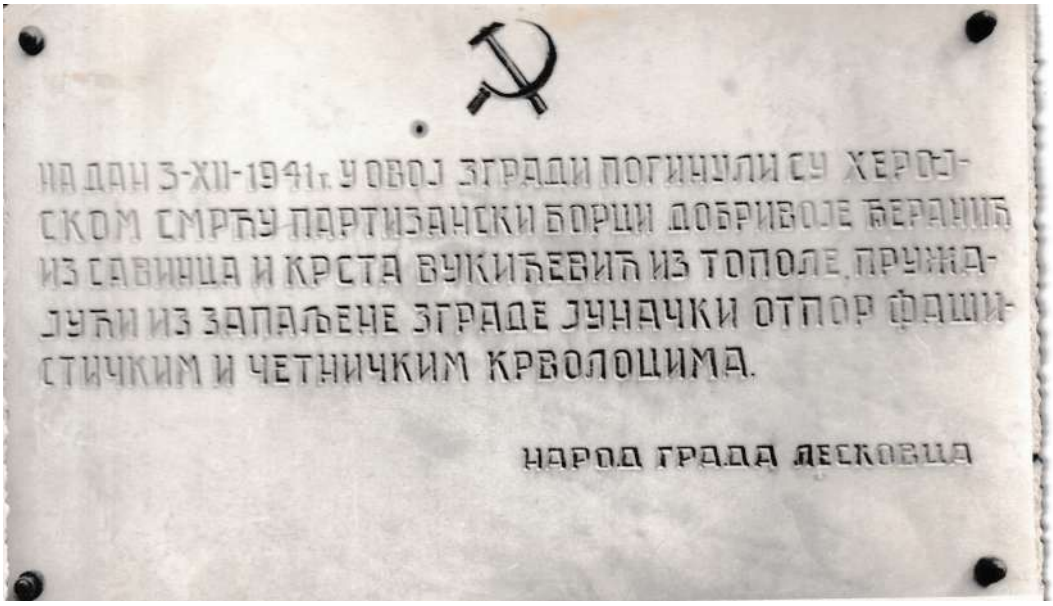

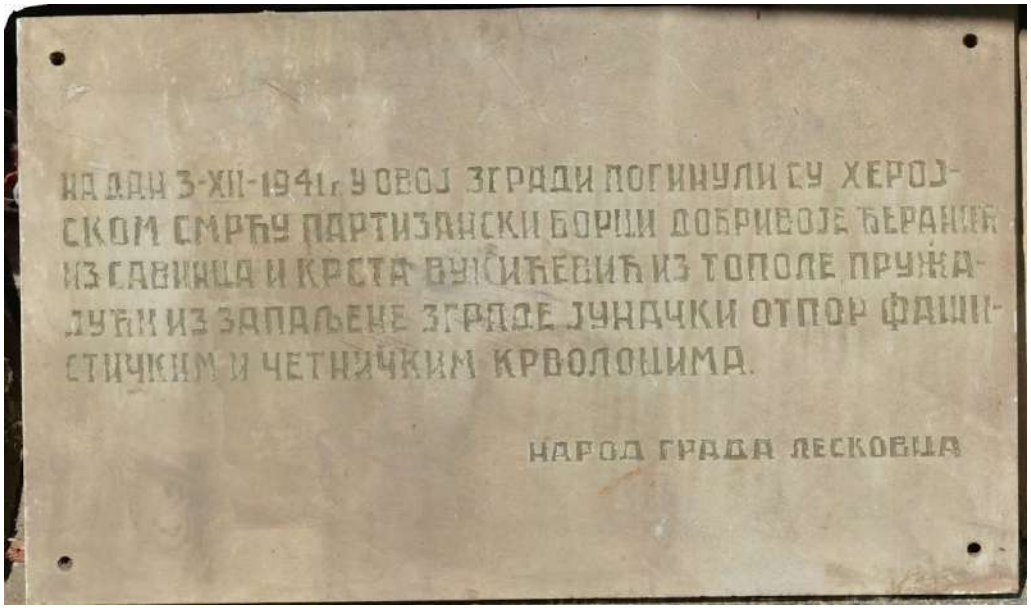

Спомен плоча на згради “Радан” постављена 1951. године (документација Народног музеја Лесковац), изглед спомен плоча у депоу музеја (ортофото А. Никшић, 2022)

На основу текста са спомен плоче која је постављена 1983. године, првобитна берберница са спомен плочом из 1951. године је срушена, а плоча је однешена у депо Народног музеја у Лесковцу. На основу литературе и доступних података, нова плоча са текстом који је посвећен истом догађају, постављена је на новој згради, 1983. године. Није познато шта се десило са спомен плочом из 1983. године.

Спомен плоча која се налазила на фасади угоститељске радње "Радан" постављена 1983:

На овом месту налазила се берберница у којој су 3. децембра 1941. године јуначки погинули ДОБРИВОЈЕ ЋЕРАНИЋ И КРСТА ВУКИЋЕВИЋ, борци Бабичког НО одреда водећи вишечасовну борбу са окупатором и домаћим издајницима.

7. VII 1983. год.

Општински одбор
СУБНОР-а Лесковац

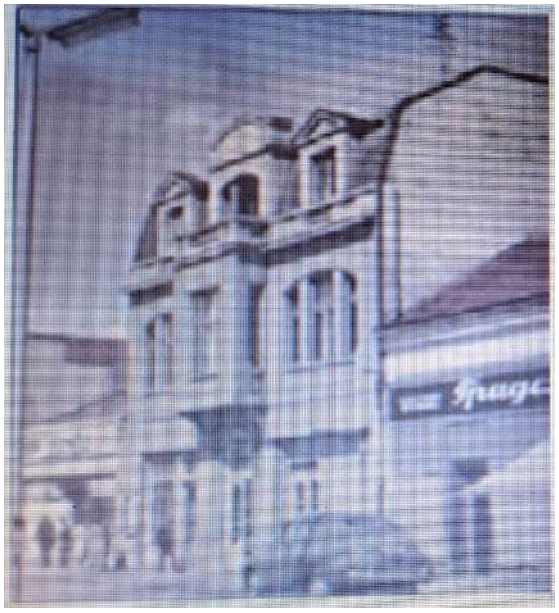

Некадашња кафана "Радан" са спомен плочом (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

15. Спомен плоча на некадашњој продавници “Тргопромет” Лесковац

Спомен плоча се налазила на некадашњој продавници “Тргопромет” Лесковац, у улици Влајкова 44.

У времену од 1941-1943 г. у овој кући била је смештена штампарија у којој се штампао сав партијски материјал за потребе партизантских одреда и партијских организација нашег краја.
Спомен плоча подигнута 1953. године.

Некадашња радња “Тргопромет” (документација Народног музеја Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

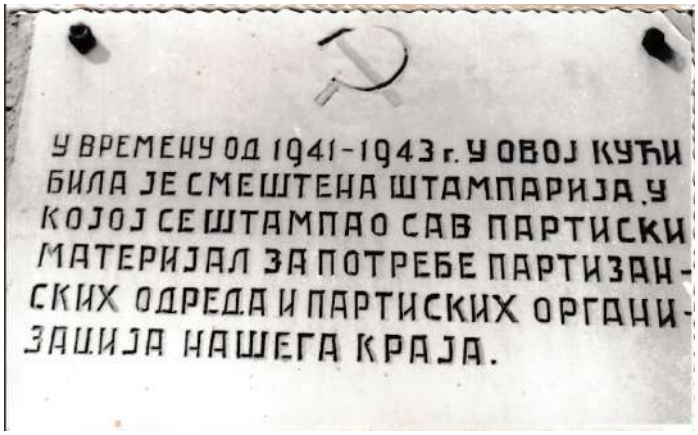

16. Спомен биста Даници Вуксановић

Спомен биста Данице Вуксановић налазила се у Центру за економику и унапређење домаћинства, у Улици партизанској бр. 7, у Лесковцу. Рођена је 1923. године у селу Петровцу, била је члан СКОЈ-а и учесник Народноослободилачког рата. Завршила је Средњу медицинску школу, почела да ради у Основном савезу земљорадничких задруга у Лесковцу, затим од 1961-1976. године била директор Центра за економику и унапређење домаћинства, а од 1976. године до трагичне смрти у саобраћајној несрећи 1978. године била је секретар Самоуправе интересне заједнице запошљавања општине Лесковац. Била је председник Културно-просветне заједнице општине Лесковац. Добитник је више одликовања.

Даница Вуксановић 1923-1978	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу

17. Спомен биста Ђорђу Стаменковићу у кругу фабрике козметике “Невена”

Спомен биста се налазила у склопу фабрике козметике “Невена”- Лесковац, у делу који је порушен након промене власничке структуре.

Ђорђе Стаменковић је рођен је у Пертату 1919. године, у сељачкој породици. У априлском рату 1941. године је заробљен и интерниран у Немачкој, одакле је годину дана касније побегао у Швајцарску, где је остао све до 1945. године. У Швајцарској се повезао са Народноослободилачким покретом Југославије у коме је активно учествовао.

Од 1945-1954. године био је директор Апотекарског предузећа у Лесковцу, а од 1954. -1971. године директор “Невене” и њен оснивач. Више пута је награђиван и одликован орденом заслуге за народ са сребрном звездом за помоћ НОП-у за време боравка у Швајцарској, медаљом за изванредне заслуге за развој Лесковца и др.

Натпис на спомен бисти:

Ђорђе Стаменковић 1919-1971
Спомен биста у парку испред предузећа “Невена” (из публикације “Невена, хемијска индустрија Лесковац”)
МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ: - У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу

18. Спомен биста Кости Стаменковићу у фабричком кругу

Спомен биста се налазила у парку фабрике "Коста Стаменковић", а открио је председник Општинског одбора СУБНОР-а Лесковац, Витко Аранђеловић. Аутор спомен бисте је Душан Николић. Не зна се када је биста нестала из фабричког круга, који је у међувремену зарастао у растиње и напуштен. Остао је само постамент на коме је била постављена.

Члан ЦК КПЈ и руководилац радничког покрета Лесковца и околине Народни херој Коста Стаменковић 1893-1942. 7. јули 1953. Радни колектив Лесковац	

Спомен биста у парку испред фабрике "Коста Стаменковић" (документација Народни музеј Лесковац) и стање 2022. године (ЗЗСК Ниш, И. Цветковић)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

19. Спомен биста Моше Пијаде у склопу градске болнице

Спомен биста се налазила у оквиру Медицинског центра.

Моша Пијаде је рођен 1890. године у Београду. Истакнути вођа радничког покрета између два светска рата, осуђен је на дугогодишњу робију. Током Народноослободилачког рата 1941-1945. године био је творац новог законодавства, а после рата члан Политбироа Централног комитета Комунистичке партије Југославије и председник Надорне скупштине Југославије. Умро је 1957. године. За народног хероја проглашен је 27. новембра 1953. године. Медицински центар у Лесковцу носио је његово име, а после петооктобарских промена 2000. године биста је склоњена, а име центра промењено. Аутор спомен бисте је проф. Душан Николић, вајар из Београда.

Натпис на спомен бисти:

Народни херој Моша Пијаде Чича Јанко 4. I 1890 - 15. III 1957 Колектив Болнице 15. III 1961.	 Спомен биста Моши Пијаде код Медицинског центра (документација: Народни музеј Лесковац)

20. Спомен биста Томе Костића испред Железничке станице

Спомен биста посвећена Томи Костићу налазила се испред Железничке станице. На постаменту је био забележен следећи натпис:

Истакнути првоборац
радничког покрета
ТОМА КОСТИЋ
1900 - 1942

Народ Лесковца
2-VIII-1953

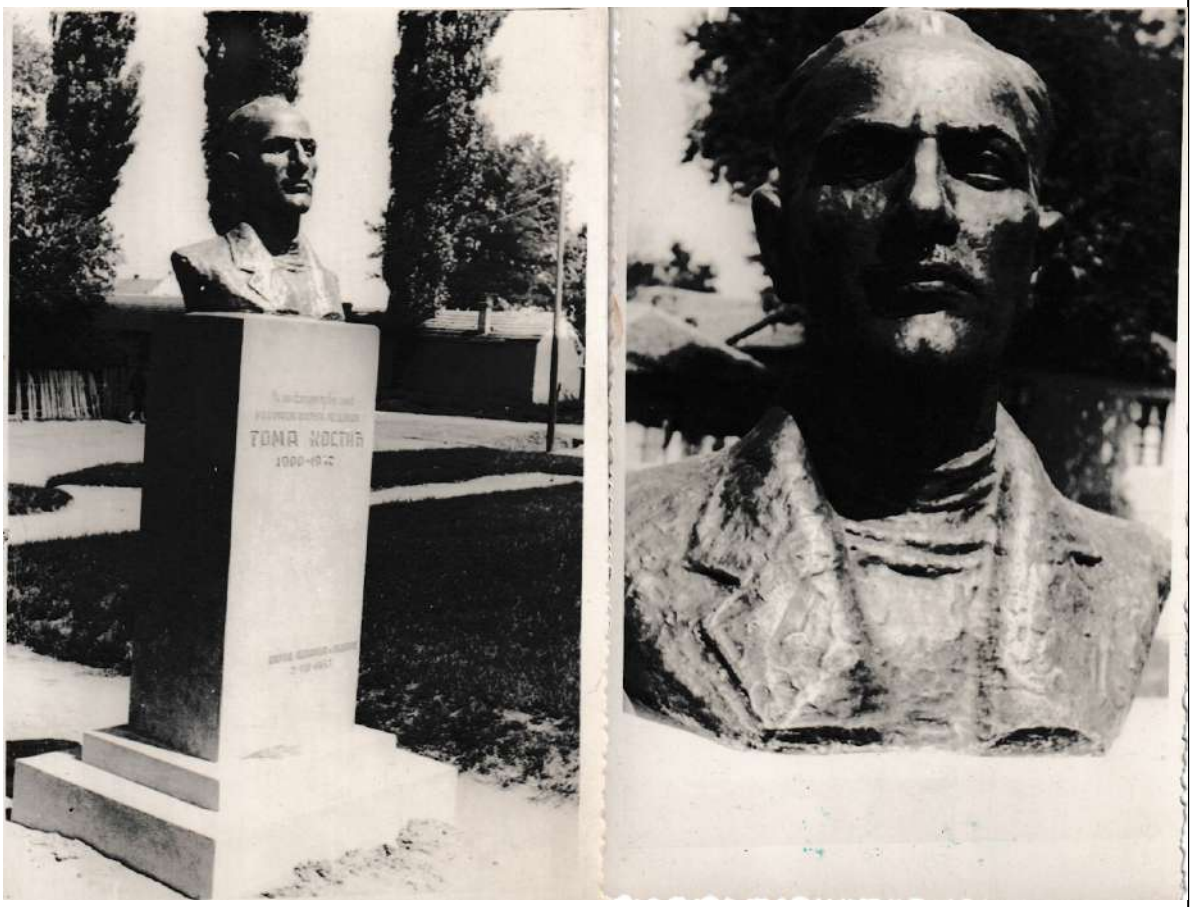

Спомен биста Томи Костићу код Железничке станице (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

21. Спомен биста Трајка Стаменковића испред зграде среског комитета

Спомен биста Трајка Стаменковића налазила се испред зграде среског комитета.

Спомен биста Трајка Стаменковића испред Среског комитета у Лесковцу (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

22. Спомен плоча на згради у близини споменика у Лесковцу

У овој згради одржавани су за време непријатељске фашистичке окупације састанци руководства покрајинског повереништва КПС и донешене одлуке о руковођењу партизанским одредима и партиским организацијама нашег краја.

Народ града Лесковца

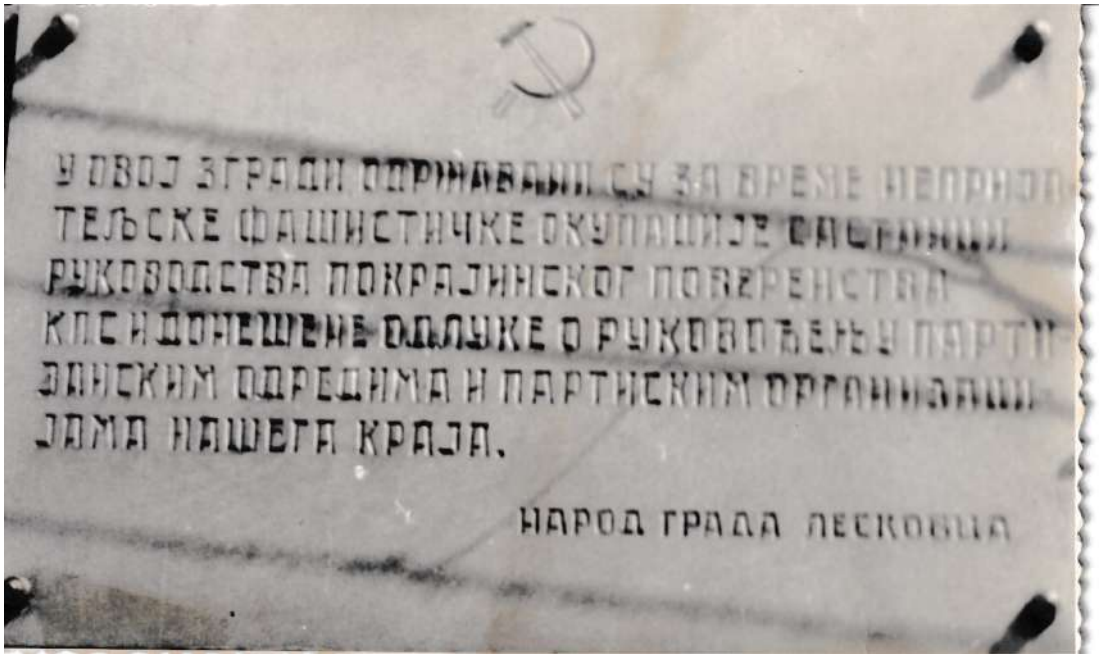

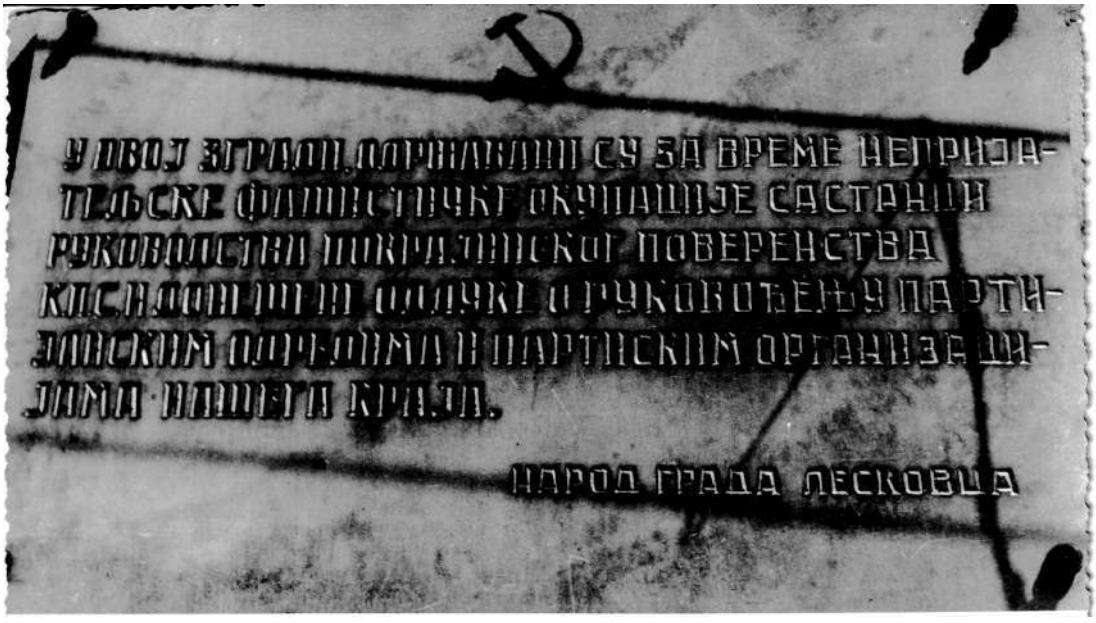

Спомен плоча у близини споменика у Лесковцу (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

23. Спомен плоча на кући Војина Петровића, у Улици девет Југовића у Лесковцу

Уовој кући су 1940-1941 г. одржавани састанци
окружног комитета Комунистичке
партије Србије под руководством члана
Централног комитета Комунистичке
партије Југославије, Косте Стаменковића.

7 јули 1950 год. Народ града Лесковца

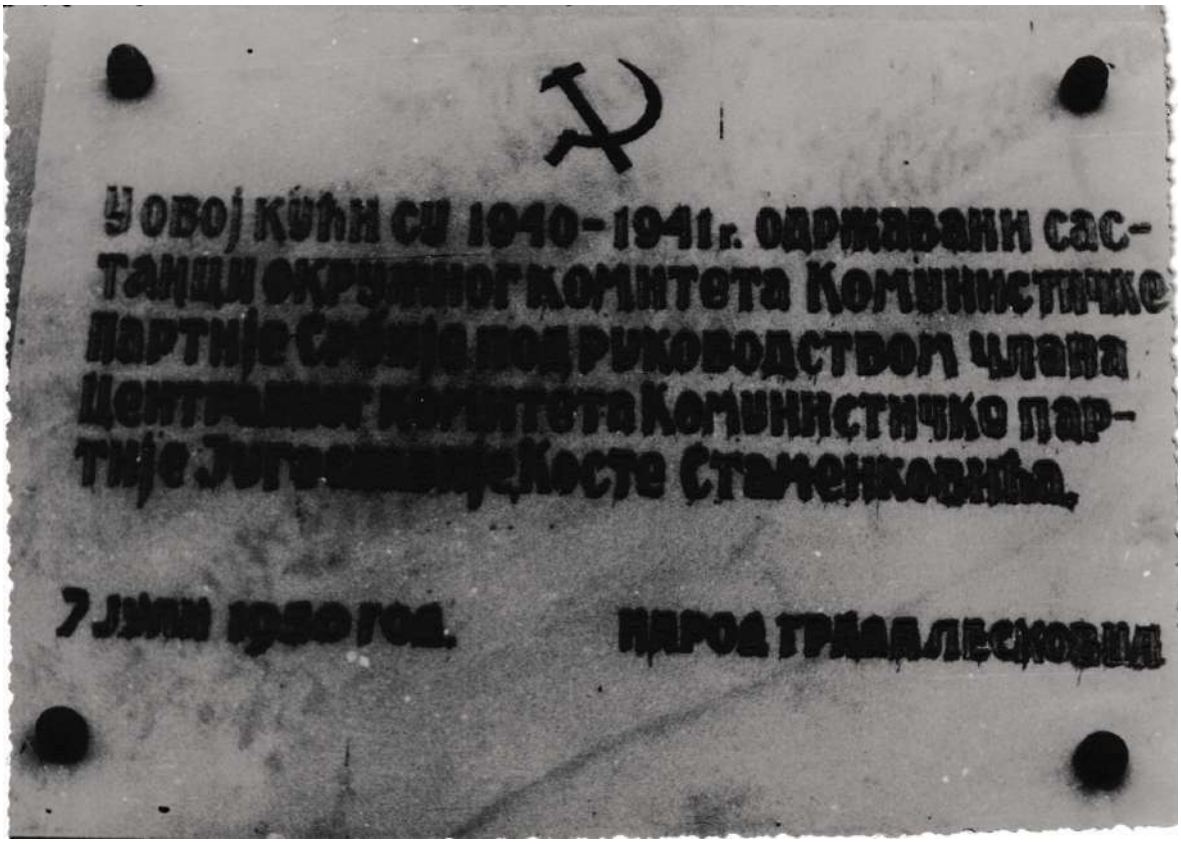

Спомен плоча на кући Војина Петровића (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

24. Спомен плоча на кући Данила Наранџића, у којој су се одржавали састанци месног комитета и Покрајинског повереништва КПС

Спомен плоча је била постављена на кући Данила Наранџића, где су се одржавали састанци месног комитета и покрајинског повереништва КПС. Нисмо могли да утврдимо изворну локацију куће.

Ова зграда била је у периоду непријатељске
окупације место састанка нашег месног
комитета и покрајинског повереништва КПС.

Народ града Лесковца

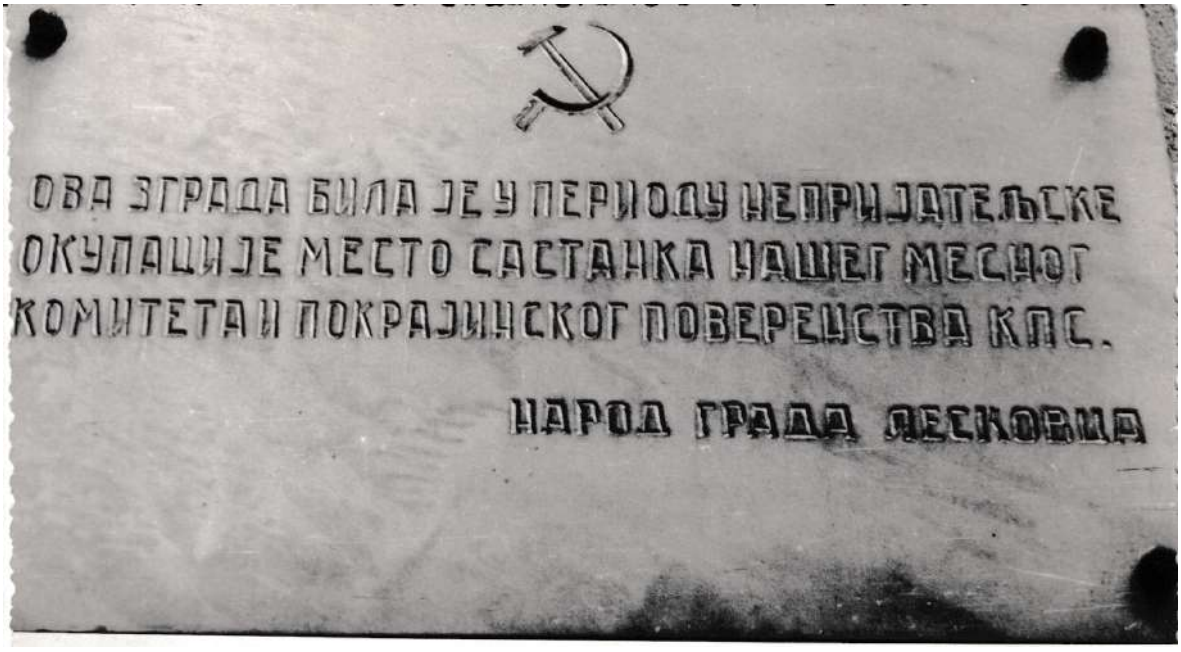

Спомен плоча на кући Данила Наранџића (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

25. Спомен плоча која је била постављена на кући из које се руководило борбом партизанских одреда

Спомен плоча је била постављена на кући из које се руководило борбом партизанских одреда, али нема ближих информација који је то објекат. Нисмо могли да утврдимо изворну локацију куће.

Из ове куће руководио је борбом партизанских одреда и НО војске 1943-1944 год. ОК КПЈ за округ Лесковачки

СК КПС Лесковца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

26. Спомен плоча на радничком музеју

Спомен плоча је била постављена на објекту у коме је првобитно формиран раднички музеј. Да би се утврдила изворна локација потребно је пронаћи податке у збирци НОР-а у документацији Народног музеја Лесковац.

Од 1935-1940 год. у овој згради је био синдиклни дом - ЖИЖА радничког покрета Лесковца у борби за извојевање права радничке класе

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу.

27. Спомен плоча на кући у којој је одржано саветовање 12. јула 1941. године на коме је присуствовао и Драги Стаменковић

У овој кући је у присуству већег броја делегата скојевских организација са територије округа лесковачког 12. јула 1941. године одржано окружно саветовање СКОЈ-а на коме је био присутан и члан ПК СКОЈ-а Драги Стаменковић

11. октобар 1961. год.

Народ општине Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

28. Спомен плоча

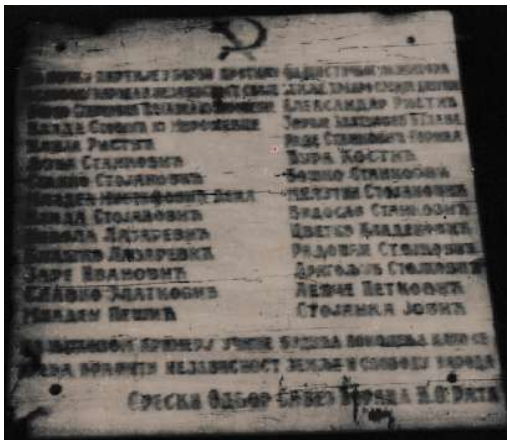

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном заводу

СЕОСКА НАСЕЉА

1. Спомен чесма на путу Белановце - Петровац

Спомен чесма се налазила на путу између села Белановце и Петровац.

У народној револуцији 1941-1945.г пали су _____
грађани села Лалотинца којима посвећујемо ову чесму
Милан В. Момчиловић
Мика С. Цакић
Мика Б. Голубовић
Бранко Д. Николић
Миливоје С. Јанковић
Божил М. Глишић
Стојадин С. Игњатовић
Срећко М. Стојковић
Добривоје К. Миљковић
Божидар Т. Вељковић
Михајло Л. Ристић
Глиша В. Момчиловић
Миливоје Ђ. Петковић
Драгољуб Љ. Милошевић
Добривоје Ц. Јанковић
Петко Д. Стошић
Груја М. Игњатовић
Војин С. Цакић
Ратко М. Стојановић
Грађани села Лалотинца

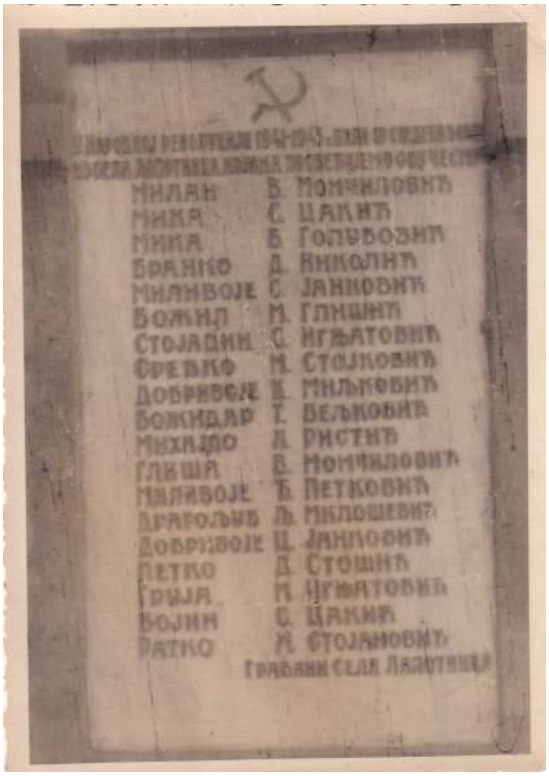

2. Спомен биста Ђорђевић Сави Славку у селу Бобиште

Спомен биста се налазила у оквиру меморијалног комплекса у селу Бобиште.

Сава Ђорђевић, рођен у Братмиловцу 1919. године, пекарски радник, био је члан Савеза комунистичке партије омладине Југославије (СКОЈ), а затим и Комунистичке партије Југославије. Почетком окупације 1941. године учесник диверзантских акција. Борац Кукавичког и Бабичког партизанског одреда. Био је партијски руководилац у Бабичком, а затим 1942. у Црнотравском одреду, као и члан Окружног комитета СКОЈ-а. Тешко рањен, убио се бомбом у селу Бобиште 9. јануара 1943. године.

Приликом отварања споменика борцима палим у Првом и Другом светском рату, октобра 1983. године, откривена је биста Ђорђевић Сави Славку. Говорио је генерал Александар Јањић. Двадесетих година биста је однета са постоља и до данас није пронађена.

Ђорђевић Сава Славко

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

3. Спомен плоча на задружном дому у селу Богојевце

Задружни дом у селу Богојевце срушен је 2021. године. Претпоставља се да је том приликом уклоњена или уништена спомен плоча са именима палих бораца из села Богојевца.

ПАЛИМ БОРЦИМА У НОБ-у ИЗ СЕЛА БОГОЈЕВЦА

1. Ђокић Владо рођ. 1927. г. пог. 1945. г.
2. Здравковић Љ. Петар рођ. 1916. г. пог. 1945. г.
3. Савић К. Влада рођ. 1926. г. пог. 1945. г.
4. Стојановић В. Ђорђе рођ. 1923. г. пог. 1945. г.
5. Николић С. Сретен рођ. 1926. г. пог. 1945. г.
6. Недељковић Ђ. Величко рођ. 1924. г. пог. 1945. г.
7. Цветковић П. Младен рођ. 1927. г. пог. 1945. г.

4. јула 1959. год. Народ села Богојевца
Богојевац

Дом културе у селу Богојевце пре рушења 2021. године (извор: jugmedia.rs)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

4. Спомен плоча на кући Томе Костића у Братмиловцу

Јуна месеца 1941 год.
у овој кући одржан је састанак ОК КПЈ за округ Лесковачки
на коме је донета одлука за подизање оружаног устанка
СК КПС Лесковац

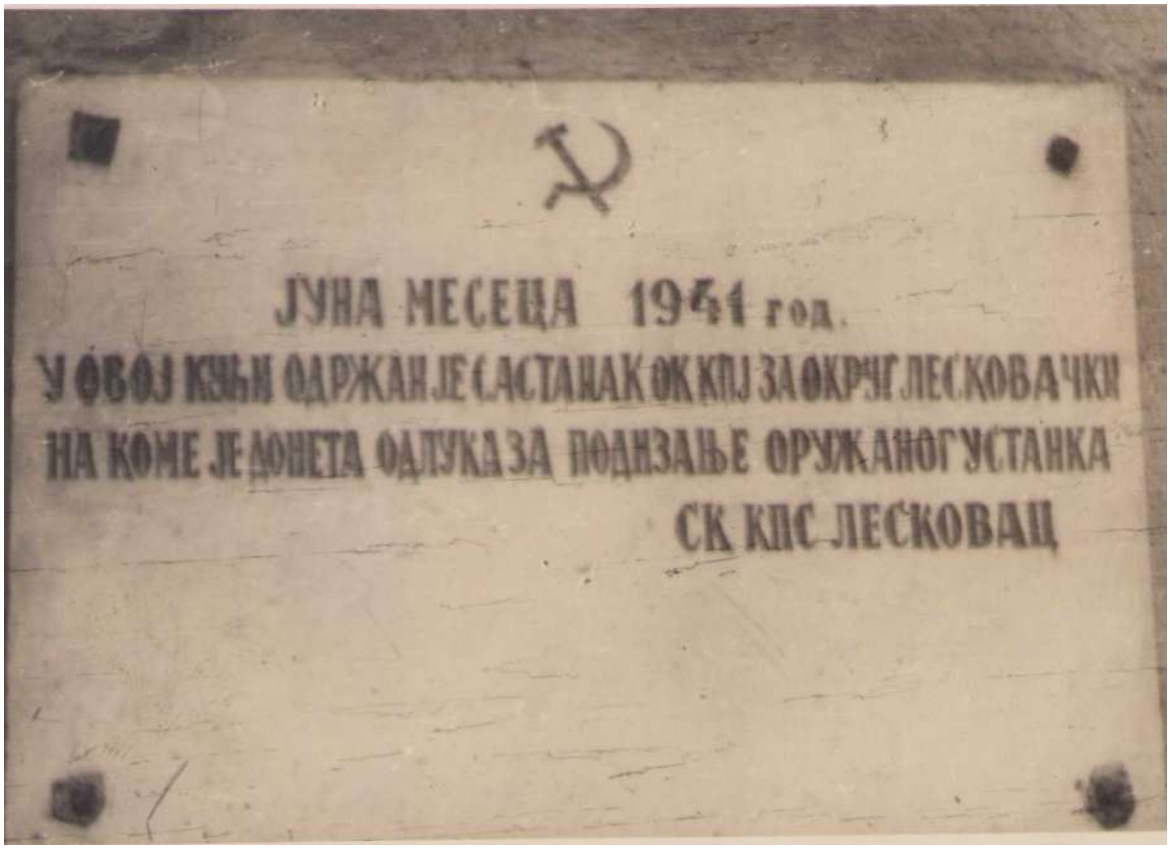

Спомен плоча на кући Томе Костића (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

5. Спомен биста Слободану Јовићу у селу Брестовац

Спомен биста се налазила у селу Брестовац, у фабричком кругу Металског предузећа.
Рођен у Кутлешу, где је завршио основну школу. Као металски радник укључује се у раднички покрет. Био је припадник илегалне партизанске десетине у Кутлешу која је сарађивала са Јабланичким партизанским одредом. Септембра 1943. године ступа у Први јужноморавски народноослободилачки партизански одред, а потом је октобра распоређен у Прву јужноморавску бригаду народноослободилачке војске Југославије. При пробијању обруча на Деветаку у Босни и Херцеговини био је заробљен и са осталом групом заробљених стрељан 26. децембра 1943. године, и сахрањен у заједничкој гробници у селу Прелову код Вишеграда. Његово име носи Металско предузеће у Брестовцу, где је подигнута спомен биста.

Слободан Јовић
1922-1943

Спомен биста Слободана Јовића у Брестовцу

Спомен биста Слободана Јовића у Брестовцу, стање 2022. године

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен бистом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

6. Спомен плоча на згради задружног дома у селу Буруша

ЗА БОЉИ ЖИВОТ ЗА БЛАГОДЕТ НАШЕ ОТАЏБИНЕ ЗА СОЦИЈАЛИСТИЧКУ ЈУГОСЛАВИЈУ ДАДОШЕ СВОЈЕ ЖИВОТЕ У НАРОДНО ОСЛОБОДИЛАЧКОЈ БОРБИ ОД 1941-1945 ГОД. НАШИ ДРУГОВИ И СИНОВИ НАШЕГ СЕЛА И ТО:

ЂОРЂЕ С. ТОДОРОВИЋ ЧЛ. КПЈ
СЛАВКО И. ПЕШИЋ ЧЛ. КПЈ
ДРАГИ ЈОВИЋ
ЉУБА ТОДОРОВИЋ ЧЛ.КПЈ
БЛАГОЈЕ С. ТОДОРОВИЋ ЧЛ.КПЈ
АЛЕКСА Д. АНДРЕЈЕВИЋ
МИРКО П. МИТРОВИЋ
РАДЕ Г. ЗДРАВКОВИЋ
ЂОРЂЕ П. АНДРЕЈЕВИЋ
СВЕТОЗАР С. СТОЈАНОВИЋ
СЛАВКО М. НЕШИЋ
МЛАДЕН Д. СТОЈИЛКОВИЋ
АЛЕКСА ЈОВИЋ
ДРАГУТИН П. ЗДРАВКОВИЋ
ВЛАДА ТОДОРОВИЋ
СТОЈАН ПЕШИЋ
БЛАГОЈЕ ЈОВИЋ
БЛАГОЈЕ СТЕФАНОВИЋ
ЈОРДАН СТОЈИЛКОВИЋ
ДУШАН СТЕФАНОВИЋ
ПЕТАР М. СТОЈАНОВИЋ ЧЛ.КПЈ
МАЈА БИСЛИМОВИЋ
ВЛАДА НИКОЛИЋ
БЛАГОЈЕ Т. СТОЈАНОВИЋ ГРАЂАНИ СЕЛА 7 ЈУЛА 1953 ГОД. БУНУШЕ И Б. ЧИФЛУКА

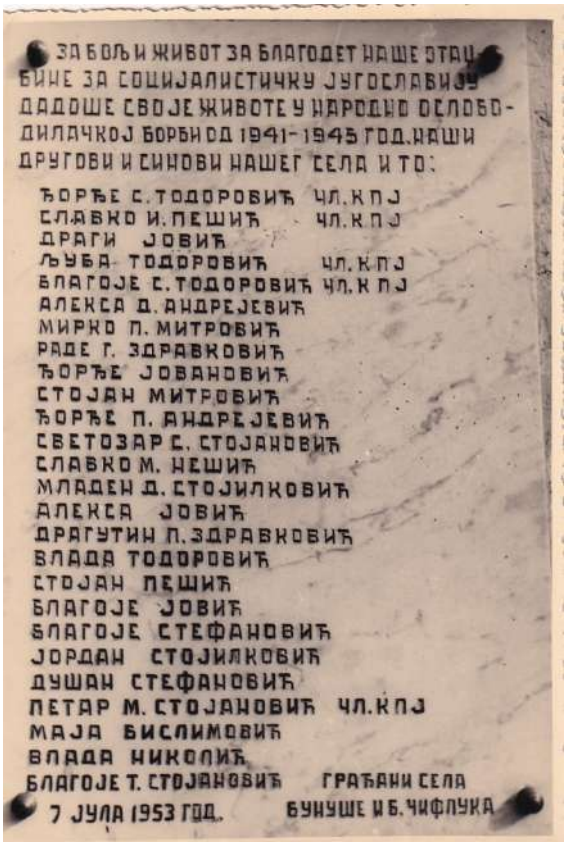

Спомен плоча и изглед задружног дома у селу Буруша (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

7. Спомен биста Пане Ђукић у селу Велико Трњане

Спомен плоча се налазила у селу Велико Трњане.

Пане Ђукић је рођен 1922. године у Капљух, Босна и Херцеговина. Био је борац Расинског народноослободилачког партизанског одреда и члан КПЈ. Године 1943. постављен је за команданта Расинског ударног батаљона, затим за заменика Треће јужноморавске бригаде Народноослободилачке војске Југославије, а од априла 1944. године за команданта Шеснаесте српске народноослободилачке бригаде. После НОР-а био је официр УДБ-е и учествује у хватању одметника и диверзаната убачених из суседних држава. Погино је 1952. године приликом хватања диверзанта Чеде Стојиљковића у Великом Трњану код Лесковца. Проглашен је за народног хероја Југославије 30. децембра 1951. године. Биста је откривена поводом обележавања тридесетотогодишњице Службе државне безбедности, јуна 1974. год.

Пане Ђукић
Лимар
1922-1952

Изглед спомен бисте Панета Ђукића у селу Велико Трњане

Тренутно стање постамента

Аутор бисте је вајар Сретен Стојановић из Београда. Спомен биста је нестала са постоља јуна 2006. године.

8. Спомен плоча на Скобаљић граду у близини Вучја

На каменом озиданом постаменту, уз капију улаза у утврђење, налазила се бела мермерна плоча, која је посвећена историјским збивањима у овом крају и Народноослободилачком рату. Постављена је у озидан и припремљен отвор за постављање спомен плоче.

Спомен плоча је механичким путем поломљена и уништена, а само мањи делови мермерне плоче се налазе на првобитном месту.

Спомен плоча на Скобаљић граду у близини Вучја (ЗЗСК Ниш: Ј. Шурдиловић, И. Цветковић)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

9. Спомен плоче на згради фабрике у Вучју

У центру Вучја, на улазу у фабрички круг Текстилне индустрије "Вучје" (некадашња Индустрија вунених тканина Лазар М. Теокаровић у Вучју), где су се налазиле спомен плоче које су говориле о догађајима за време Другог светског рата - формирање партизанске команде места 1941. године и рад Среског народно-ослободилачког одбора среза лесковачког 1943. године. Спомен плоче се не налазе на локацијама на којима су биле постављене. Према наводима мештана плоче су поломљене, уништене и бачене.

Уочава се позиција нестале спомен плоче на оградном фабричком зиду, са леве стране главног улаза у фабрички комплекс, окренуте ка главној улици.

Спомен плоче су биле израђене од белог мермера, што је и најчешћи и уобичајени начин за истицање и обележавање ратних збивања на територији Лесковца.

Место на улазној партији где се налазила спомен плоча на згради фабрике

☆

У овој згради радио је први срески народно ослободилачки одбор среза лесковачког. образован октобра 1943. год. У селу Горини. Одбор је радио са свим органима од 15. августа 1944. год до ослобођења града Лесковца 11. октобра 1944. год.

26. новембар 1963.год
ВУЧЈЕ

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ
ВУЧЈЕ

Спомен плоча у Вучју (документација: Народни музеј Лесковац)

☆

У овој згради формирана је Партизанска команда места новембра 1941. године за подручје Поречја.

26. новембар 1963. год.
Вучје

Удружење бораца НОР-а
Вучје

Спомен плоча у Вучју (документација: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочама. Пронаћи све потребне податке о спомен плочама и доставити надлежном Заводу.

10. Спомен плоче на згради Дома културе у Вучју

Спомен плоча се налазила на фасади Дома културе у Вучју. На месту где је некада стајала спомен плоча, постоје само трагови коришћеног везива, анкера којима је плоча била причвршћена за зид. На основу литературе познато је да је спомен плоча која недостаје била посвећена борцима погинулим у Другом светском рату. Спомен плоча је на зграду Дома културе постављена 1968. године.

Ви дадосте своје животе за слободу, социјализам, братство и јединство народа Југославије.
Ваша борба нека служи садашњим и будућим генерацијама као пример борбе у НОР

1941-1945. г.
1. Станојевић Т. Стојан, Влада, студ. пог. у Барју 1942.
2. Тодоровић Ђ. Славко, земљо. Вучје 1941.
3. Цакић П. Јосиф, пог. у Норвешкој 1943.
4. Пешић И. Ранђел, земљорадник 1943.
5. Митић С. Чедомир, земљорадник 1944.
6. Антић Стаменко, земљорадник 1944.
7. Стојилковић П. Драгутин, земљорадник 1944.
8. Ђорђевћ Т. Светозар ” 1944.
9. Цветковић И. Живко ” 1944.
10. Костадиновић Недеља, домаћица 1944.
11. Николић Н. Лепосава, домаћица 1941.
12. Пешић Г. Стојадин, земљорадник 1945.
13. Стаменковић Ђ. Милка - Баљоз 1944.

29. новембар 1968. г. Удружење бораца НОР
Вучје

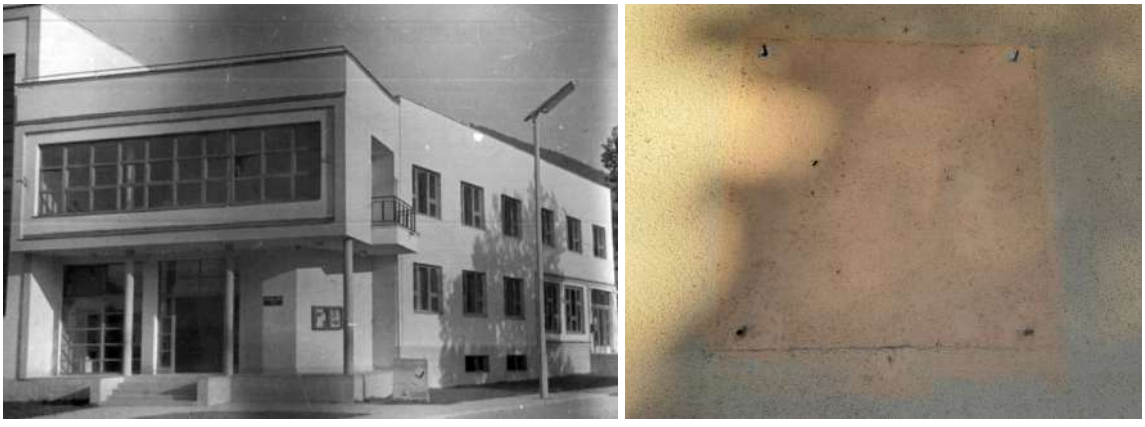

Једна од две спомен плоче на згради Дома културе у Вучју

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

11. Спомен плоча на згради задружног дома у Грделици (варош)

Спомен плоча је била постављена на некадашњој згради задружног дома у Грделици.

За слободу и независност наших народа и победи социјализма у току народне револуције од 1941. до 1945. године падоше борци

Драгољуб Л. Бошковић	из с. Грделице
Сотир Р. Ћилић	” ”
Бранислав А. Спасић	” ”
Боривоје Т. Пешић	” ”
Ђорђе Н. Величковић	” с. Бођавице
Никола К. Стаменковић	” с. Прибоја
Милорад А. Николић	” с. Грделице
Чедомир П. Станојевић	” с. Козаре
Чедомир А. Анђелковић	” в. Грделице
Миодраг У. Милић	” с. Грделице
Радивоје С. Миловановић	” с. Сејанице
Живојин А. Јовић	” с. Грделице
Ненад Ј. Илић	” с. Бођевице
Војин П. Стаменковић	” с. Бођевице
Стојадин П. Бранковић	” с. Палојце
Живојин Ј. Стојилковић	” с. Грделице
Драгутин П. Стефановић	” с. Палојце
Трајко Т. Костић	” с. Дедина Бара
Бошко Т. Пешић	” с. Сејанице
Ђорђе Г. Станковић	” с. Грделице
Криста М. Стајковић	” с. Грделице
Димитрије Б. Станојевић	” с. Бојишина
Светозар С. Цојић	” с. Добратин
Драгољуб З. Младеновић	” с. Добратин
Владимир З. Цекић	” с. Сејанице
Борисав Г. Петровић	” с. Личин Дол
Прокоп П. Светковић	” с. Личин Дол
Тихомир Ђ. Ранђеловић	” с. Крпејце
Милан Миловановић (С)	” с. Дедина Бара
Лука В. Стефановић	” с. Добратин
Стојмен Г. Ракић	” с. Палојце
Борка Ж. Стојилковић	” с. Грделице
И жртве фашизма	
Спаса Ј. Станисављевић	” с. Грделице
Никола А. Спасић	” ”
Јован А. Стојилковић	” ”
Светислав М. Димитријевић	” с. Добротин
Ђорђе А. Томић	” в. Грделице
Чедомир М. Јовић	” с. Грделице

Спомен-плочу подиже Савез бораца НОР у Грделици.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

12. Спомен плоча на сеоском дому у селу Доња Јајина

Спомен плоча подигнута у част палим борцима и жртвама фашистичког терора и налазила се на старој згради сеоског дома (на истој парцели налази се и зграда ОШ "Светозар Марковић"). Спомен плоча је била израђена од белог мермера са уклесаним именима погинулих бораца и убијених жртава фашистичког терора. Стара зграда је услед неодржавања пропала и срушена, а на њеном месту изграђена је нова сеоска зграда. Према наводима мештана, приликом рушења старе зграде, спомен плоча је поломљена, и потом бачена.

На позив КПЈ у борби против фашистичког окупатора и домаћих издајника, за слободу и независност своје земље, за бољи живот будућих генерација. храбро су пали:

1.	Јовановић Димитрије	члан КПЈ	погинуо 1944. г.
2.	Станковић Крста	"	" "
3.	Недељковић Благоје	"	" "
4.	Стефановић Драги	члан КПЈ	" "
5.	Недељковић Младен	"	" "
6.	Стефановић Бошко	"	" "
7.	Ђокић Ђорђе и Николић Цане	"	" "
8.	Тончић Душан и Светозар	"	" "
9.	Цветковић Божидар	"	" "
10.	Михајловић Добривоје	"	" "
11.	Јањић Драгутин	"	" "

ЖРТВЕ ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

1.	Лепојевић Силимка	погинула	1944. г.
2.	Станковић Драги	"	"
3.	Цветковић Костадин	погинуо	"
4.	Ранђеловић Драгомир	"	"
5.	Цветковић Влада	"	"

4. јул 1959. г. Народ села Доње Јајине

Изглед спомен плоча на сеоском дому у селу Доња Јајина, пре рушења

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

13. Споменик на школском игралишту у селу Доње Синковце

Спомен плоча се налазила на споменику који је био изграђен у облику камене пирамиде, зидане од грубо тесаних камених блокова. Споменик је, према подацима прикупљених током теренског рада, порушен приликом изградње фудбалског игралишта. У каквом је стању био споменик пре изградње игралишта, није познато. Натпис на спомен плочи:

☆

Овде је 1943. г. у три маха стрељано 70. родољуба од стране немачког окупатора и домаћих издајника.

7. XII - 1953. Савез бораца среза Лесковачког

Игралиште у селу на коме се налазио споменик данас (лево); изглед споменика некада (десно)

Спомен плоча на споменику у селу Синковце, пре рушења (извор: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомеником, и из којих разлога је срушен, као и где се налази спомен плоча. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

14. Спомен плоча на сеоској згради у селу Жабљане

Спомен плоча је уклоњена са првобитног места, и изгубљен јој је траг. Екипа Завода за заштиту споменика културе Ниш је безуспешно, у више наврата покушавала да лоцира несталу спомен плочу. Постоје информације да се изворно спомен плоча налазила на задружном дому на к.п. бр. 525 КО Жабљане, а да је затим складиштена у објекту у непосредној близини, на к.п. бр. 682/2 КО Жабљане. Натпис на спомен плочи:

Ви дадосте своје животе за слободу, социјализам, братство и јединство народа Југославије. Ваша борба нека служи садашњим и будућим генерацијама као пример херојске борбе у НОР 1941. године.

1. Лазаревић Н. Чедомир, погинуо у Брзу 1943.
2. Ђорђевић В. Радојица, погинуо у Жабљану 1943.
3. Лазаревић М. Станко, погинуо у Р. Бањи 1944.
4. Станковић Т. Драгутин, погинуо у Балиновцу 1944.
5. Марковић С. Трајко, стрељан на Бањици, 1943.
6. Крстић Т. Никола, погинуо у Б. Потоку 1944.
7. Митић М. Стојадин, погинуо у Б. Потоку 1944.
8. Митић П. Алекса, погинуо у Б. Потоку 1944.
9. Коцић С. Вида, погинуо у Б. Потоку 1944.

29. новембар 1968. год.

Удружење бораца НОР
Жабљане

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

15. Спомен плоча на згради основне школе посвећена Дејану Илићу у селу Загужане

Изворно су, на згради основне школе, биле постављене 3 спомен плоче посвећене жртвама НАТО агресије - Гроздану Марковићу, Слободану Павловићу и Дејану Илићу. Једна од плоча, посвећена Дејану Илићу, је нестала, док су две и даље на згради, али се налазе у изузетно лошем стању.

СПОМЕН ПЛОЧА
палом борцу
у НАТО агресији 1999. год.

Дејан Илић
1971-1999.
Спомен плочу подижу донатори МЗ Загужане, МЗ Зољево

Спомен плоче на згради основне школе (ЗЗСК Ниш)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

16. Спомен плоча на згради заружног дома у селу Карађорђевац

Ратни меморијал - спомен плоча се налазила на згради старог задружног дома. Према казивању мештана, спомен плоча је била израђена од црног мермера, приближних димензија 60x80cm, а поломљена је када се стара зграда срушила. Натпис на спомен плочи:

СПОМЕН ПЛОЧА

Стрељаним и погинулим од немачког окупатора, његових помагача и домаћих издајника у НОБ-у од 1941-1945.

СТРЕЉАНИ

1. Андрић С. Милица	1944.
2. Стојковић С. Миодраг	1942.

ПОГИНУЛИ

3. Стојановић М. Миливоје	1924-1944.
4. Маринковић Д. Милан	1925-1945.
5. Николић М. Радивоје	1918-1945.
6. Станојковић А. Милоје	- -1945.
7. Анђелковић С. Михајло	1910-1945.
8. Стојковић С. Лазар	1926-1944.
9. Ђорђевић Д. Светислав	- -1943.
10. Крстић Д. Стојадин	- -1944.
11. Игњатовић Т. Николча	1923-1945.
12. Игњатовић Р. Тихомир	1902-1944.

Спомен плочу подиже Савез бораца и грађани села Карађорђевца

Задужни дом у селу Карађорђевац на коме се налазила спомен плоча (ЗЗСК Ниш, 2022)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу

17. Спомен плоча на згради основне школе у селу Кумарево

Спомен плоча је уклоњена са првобитног места, и изгубљен јој је траг. Екипа Завода за заштиту споменика културе Ниш је безуспешно покушавала, у више наврата, да лоцира несталу спомен плочу.

Натпис на спомен плочи:

СПОМЕН ПЛОЧА Палим борцима у НО рату и жртвама фашистичког терора села Кумарева Најдан Николић стрељан у Манојловац 1941. Славко Димитријевић стрељан на Бањици 1943. Славко Стојиљковић пог. на Оштром копљу 1944. г. Милорад Миљковић пог. на Зворнику 1945. г. Слободан Ђокић пог. на Винковци 1945. г. Станко Игњатовић пог. на Загребу 1945. г. 7. VII 1956. г. Орг. Савез бораца Кумарева
МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ: - У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

18. Спомен плоча на кући у којој се родио Стојан Илић Цонка у селу Мала Копашница

Спомен плоча се налазила на кући где је рођен Стојан Илић - Цонка, у селу Мала Копашница. Натпис на спомен плочи:

У овој кући 1919. године родио се Стојан Илић - "Цонка", члан Среског комитета КПЈ за срез Лесковац, који је јула 1943. године мучки убијен од стране немачког агента.
Кућа у којој се родио Стојан Илић Цонка (ЗЗСК Ниш, И. Цветковић, 2022)
МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ: - У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

19. Споменик на старом железничком мосту на реци Јужној Морави, између села Манојловце и Велика Биљаница

На мосту према Великој Биљаници налазило се спомен обележје са спомен плочом, која је била посвећена борби која се одриграла на том месту (којој је посвећен и спомен комплекс у В. Биљаници). Мост је срушен, а нови изграђен поред старог. Спомен плоча више се не налази на мосту. Према подацима из литературе, плоча је уклоњена пре реконструкције моста и пренета у складиште грађевинског предузећа у Дољевцу.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомеником. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

На овом месту вођена је борба Бабичко-партизанског одреда против Бугарске окупаторске војске, љотићеваца и четника од 2. до 5. фебруара 1942. године. У овој борби херојски су положили своје животе за слободу и бољу будућност наших народа другови: Тома Костић, из Братмиловца, Борко Стојановић, из Злокућана, Крстић Најдан, из Кумарева, Трајко Мишић, из Орашца, Пешић Владимир, Стојановић Сава, из Пискупова, Јанковић Светислав, из Јашуње, Милан Агушевић, из Јашуње, Борко Стојановић, из Доље Слатине, Владимир Пешић, из Дрћевца, Тихомир Ракић, из Печењевца, Војислав Митровић, из Печењевца, Тихомир Станковић, из Печењевца, Живојин Павловић, из Печењевца.

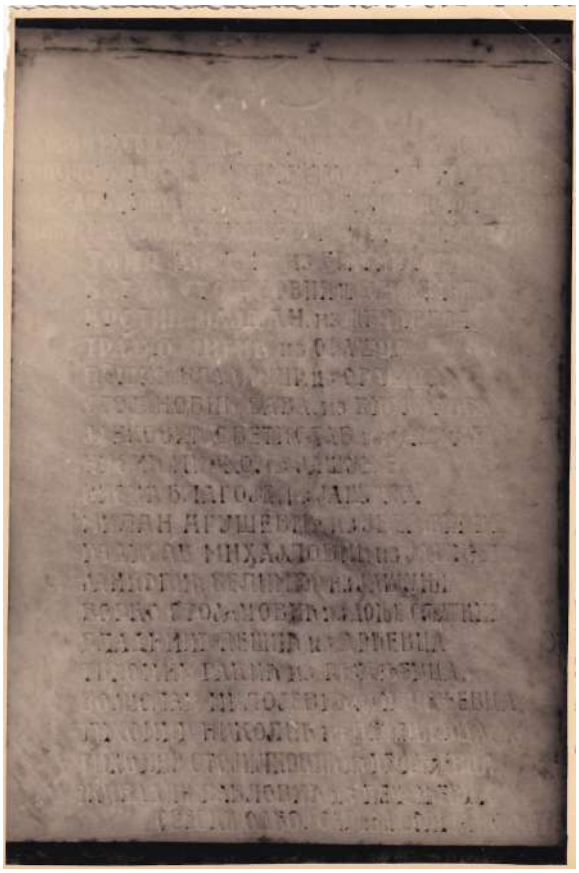

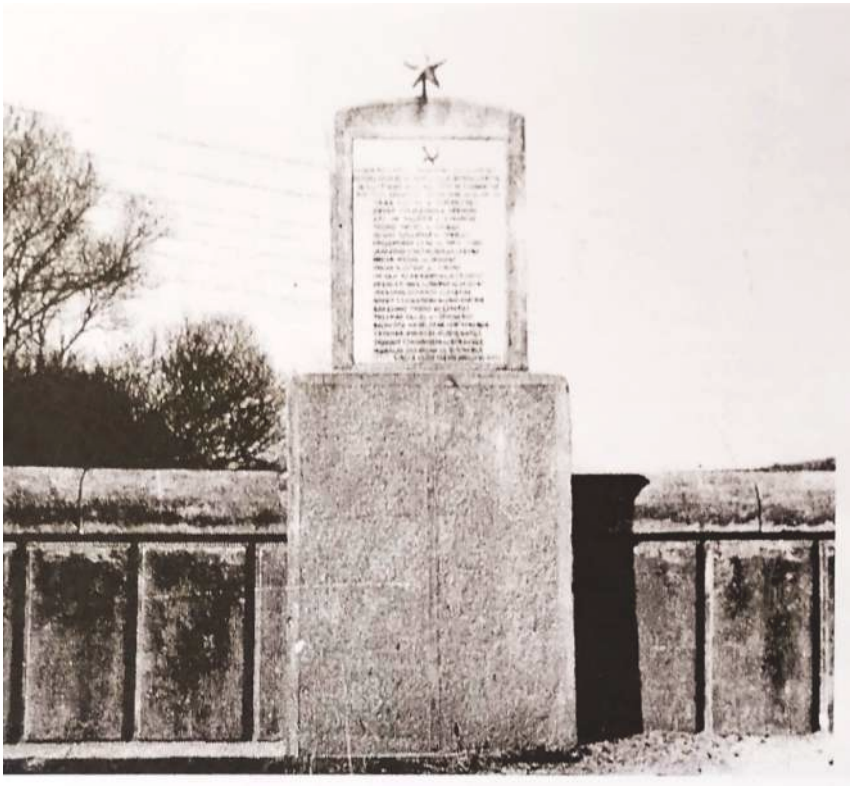

Некадашњи изглед споменика на мосту на реци Јужној Морави, између Манојловца и В. Биљанице (документација: Народни музеј Лесковац)

20. Спомен плоча на некадашњем задружном дому у селу Манојловце

Спомен плоча се налазила на некадашњем задружном дому у селу Манојловце. Спомен плоча је уклоњена са првобитног места, и изгубљен јој је траг.

Натпис на спомен плочи:

Спомен плоча борцима који су изгинули и стрељани у Норвешкој и другим местима: Најдан Павловић из Манојловца Живојин Цакић из Манојловца Живојин Станојевић из Манојловца Борисав Илић из Манојловца Благоје Станојевић из Манојловца Борисав Цакић из Манојловца Благоје Богдановић из Мале Биљанице
МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ: - У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

21. Спомен плоча на задружном дому у селу Мирошевце

На згради сеоског дома налазиле су се две спомен плоче. Теренским истраживањима, евидентирана је једна спомен плоча на згради сеоског дома, док друга није пронађена. Спомен плоча била је посвећена жртвама фашистичког терора, који су пали марта 1944. године.

Спомен плоча на сеоском дому, која се не налази на локацији садржала је следећи натпис:

<table>
<tr><td colspan="2">У знак сећања на Ж.Ф.Т. који у марту 1944. год. на овом месту падоше од непријатеља</td></tr>
<tr><td>Арифовић Милан
Бислимовић Азем
Бислимовић Камбер
Бислимовић Маја
Бислимовић Станко
Бислимовић Уско
Бислимовић Вукашин
Костић Јован</td><td>Мустафић Ајко
Мустафић Луто
Мустафић Љубомир
Мустафић Максут
Мустафић Селим
Омеовић Бибе
Омеовић Рустем
Стојановић Зарије
Мустафић Дича</td></tr>
<tr><td>14. август 1981. год.</td><td>Захвални грађани Мирошевца</td></tr>
<tr><td colspan="2">
Некадашњи изглед задружног дома у селу Мирошевце (документација: Народни музеј Лесковац)</td></tr>
</table>

Изглед задружног дома у селу Мирошевце (документација: ЗЗСК Ниш, 2022)

АДРЕСА: Село Мирошевце, на згради задружног дома, на к.п. бр. 2409 КО Мирошевце
ГПС координате: N: 4746329 E: 568725

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

22. Спомен плоча на згради старе амбуланте у Предејану (варош)

Спомен плоча се налазила на згради некадашње старе амбуланте (претходно кућа Јове Стаменковића). Посвећена је Љубици, Вери и Ради Стаменковић које су убијене 1943. године. Ова зграда је за време Другог светског рата била злогласна полицијска станица у којој су бугари мучили и убили заробљенике. Спомен плоча се више не налази на згради и не зна се где је. Међутим, постоје места на коме се виде рупе од анкера за које се претпоставља да су држали несталу спомен плочу. Стара амбуланта употребљавала се након Другог светског рата за здраствену заштиту до деведесетих година XX века, када је изграђена нова зграда у непосредној близини. Зграда се налази у рушевном стању, не користи се, препуштена је пропадању, иако се и даље води као Дом здравља Лесковац – амбуланта Предејане.

У овој кући родиле су се Вера и Рада Стаменковић и њихова мајка ЉУБИЦА које су на зверски начин заклали Бугари 18.9.1943. године због сарадње са партизанима. 8. март 1959. године Захвални народ Вар. Предејана	Бугари су 18. септембра 1943. године опколили кућу Љубице Стаменковић у вечерњим часовима због тога што јој је син отишао у партизане. Након иживљавања над њом и њеним кћеркама Надом и Верицом, убијене су све три.

Зграда некадашње старе амбуланте (лево); место где се некада налазила плоча (десно)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

23. Спомен плоча на сеоској згради у селу Чукљеник

Спомен плоча се налазила на сеоској згради у селу Чукљеник, која је срушена, и том приликом је плоча поломљена.

Натпис на спомен плочи:

Преко пута у Катиној згради 1941. и 1942. године било је средиште Команде Шпанчеве чете Лесковачког партизанског одреда, четног и реонског руководства СКОЈ-а, народног суда и команде места. 22. децембар 1963. године Удружење бораца НОР-а Чукљеник - Вучје
МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ: - У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу

РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ КОЈИ НИСУ ЛОЦИРАНИ

ГРАД ЛЕСКОВАЦ

1. **Спомен плоча на кући Бојана Денића**
2. **Спомен плоча на цркви Св. Илије у Лесковцу**

Спомен плоча посвећена 600. годишњици Косовске битке налазила се на цркви Св. Илије, на светоилијском гробљу, у подножју Хисара у Лесковцу, а постављена је 1989. године.

Натпис на спомен плочи:

У спомен 600. годишњице Косовске битке и 100. годишњице освећења храма
О св. Илији 1989.
За крст часни и слободу
златну 1389 - 1989.
Све се свето и честито било
1889 - 1989.

Црква Св. Илије у Лесковцу (извор: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи све потребне податке за израду нове спомен плоче, израдити их и поставити на изворну локацију
- Израдити реплику ратног меморијала, у свему по узору на првобитну спомен плочу. Исклесати сва имена и текст идентичан изворној плочи и припремити подлогу за постављање плоче. Заштитити плочу хидрофобном заштитом. Применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода

3. Спомен плоча углу улица Владе Ђорђевића и Лесковачког одреда

Спомен плоча се налазила на углу улица Владе Ђорђевића и Лесковачког одреда.

На овом месту, у згради тадашњег Хигијенског завода, основана је 1. марта 1947. године Подружница лекарског друштва у Лесковцу. 1. март 1997. Подружница СЛД Лесковац
МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ: - У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

СЕОСКА НАСЕЉА

4. Спомен плоча на згради Василија Стефановића, село Белановце

Постављена је на кући Василија Стефановића у којој је умро Жика Илић - Жути, у селу Белановцу.

Натпис на спомен плочи:

У овој згради је 1941. године од задобијених рана у борби са фашистичким слугама умро ЖИКА ИЛИЋ - "ЖУТИ", члан ОК СКОЈ-а Лесковац, неуморан организатор омладине у њеној борби за слободу и бољи живот.

Октобра 1949. год.

Срески комитет
Народне омладине Србије
Среза Лесковачког

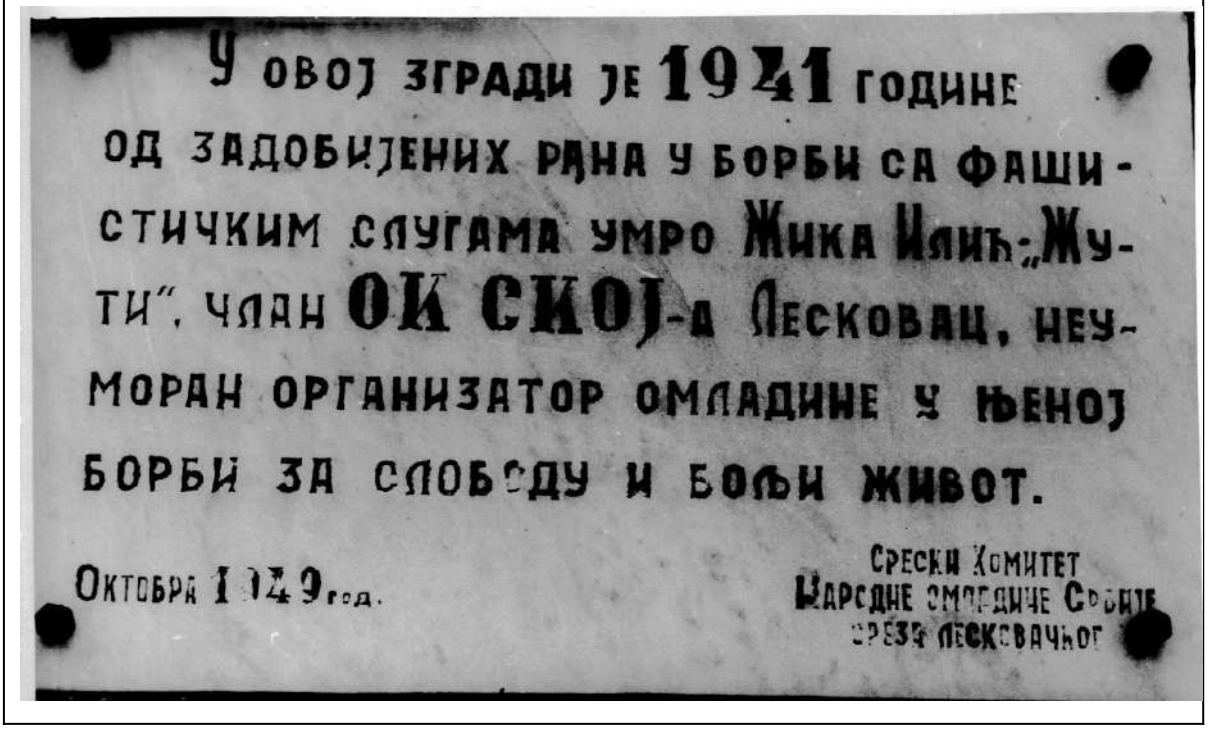

5. Спомен плоча на Кукавици - Китка

Ратни меморијал - спомен плоча налазила се на месту формирања Кукавичког партизанског одреда. Натпис на спомен плочи:

ЈУЛА 1941.ПОД РУКОВОДСТВОМ КПЈ ФОРМИРАН ЈЕ НА ОВОМЕ МЕСТУ КУКАВИЧКИ ПАРТИЗАНСКИ ОДРЕД ОД 31 ДРУГА КОЈИ СУ НА ПОЗИВ НАШЕ ПАРТИЈЕ ДИГЛИ ОРУЖЈЕ ПРОТИВ НЕПРИЈАТЕЉА. ОВАЈ ОДРЕД ЈЕ ЈАЧАО И НАРАСТАО У ТОКУ Н.О.РАТА СТВАРАЈУЋИ БАТАЉОНЕ, БРИГАДЕ И ДИВИЗИЈЕ
СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА НО РАТА

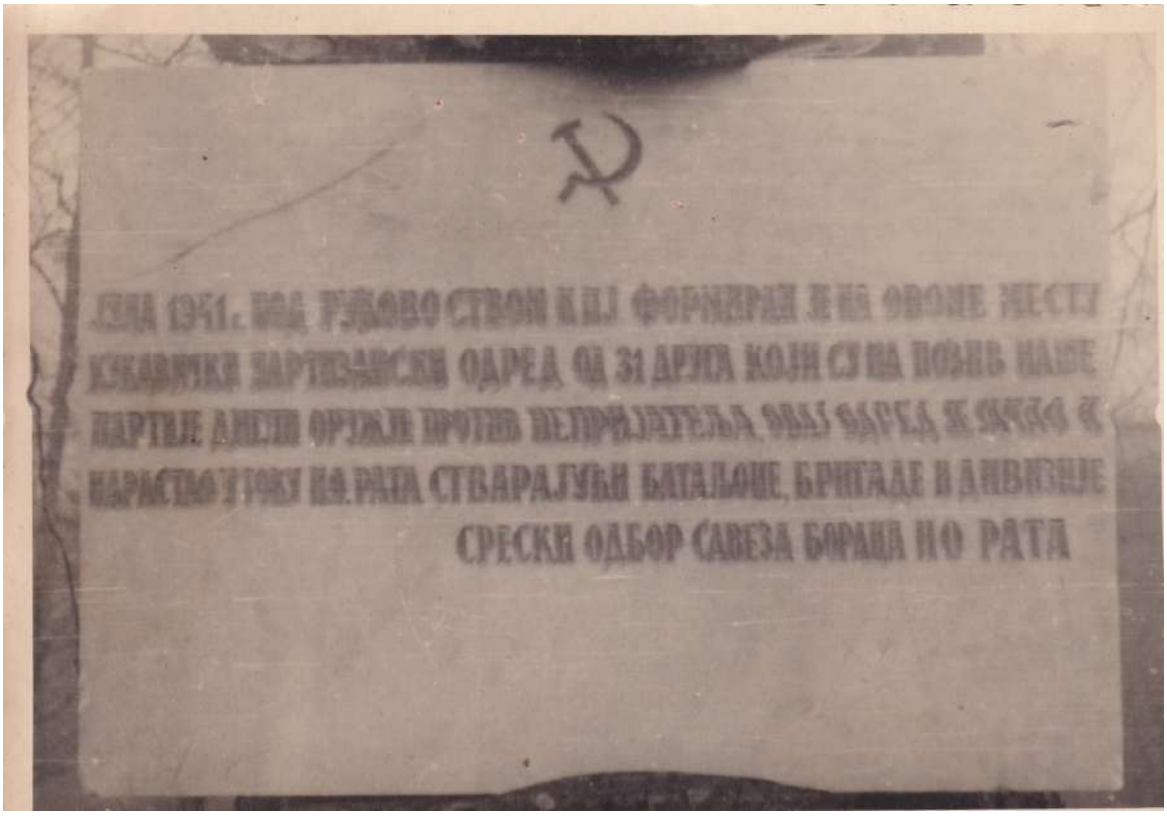

Спомен плоча на Кукавици (извор: Народни музеј Лесковац)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом. Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.

6. Спомен плоча на кући у махали Шутилница у атару Вучја

30. новембра 1941. године Кукавички партизански одред се пребацио са техником и војним курсом за војне руководице из Вучја у засеок Шутилницу на планини Кукавици

У овој кући је 1941. године био смештен штаб
Кукавичког ПО под руководством
народног хероја Косте Стаменковића.
1950.

7. Спомен чесма у атару Новог села

Спомен чесму у Новом селу екипа Завода током теренских истраживања није успела да лоцира. На основу литературе познато је да је спомен чесма посвећена тридесеторици бораца јужноморавских бригада и активистима изгинулих током Народноослободилачког рата. Чесма је завршно малтерисана и у њу је уграђена спомен плоча од белог мермера. Подигнута је подигнута 1951. године.

Натпис на спомен плочи:

Палим борцима НОР. и жртвама фашистичког терора 1941-1945. године

Молошевић С. Најдан	Ђорђевић С. Драгомир
Дончић М. Слободан	Ђорђевић Ј. Јордан
Нађић С. Богдан	Петковић Р. Петар
Младеновић П. Добривоје	Младеновић С. Проком
Златановић И. Градимир	Младеновић С. Прокоп
Момчиловић С. Дејан	Милојевић М. Јован
Николић К. Ратко	Петровић К. Арса
Милошевић Ф. Боривоје	Митровић С. Крста
Митровић М. Миливоје	Нађић М. Зарије
Цојић Б. Давид	Павловић К. Драгутин
Војиновић Ђ. Чедомир	Стоилковић С. Ставра
Ђекић П. Обрад	Цветановић К. Кона
Митровић Г. Душан	Спасић Д. Михаило
Димитријевић Б. Милан	Стојилковић К. Драгомир
Пешић Ј. Милисав	Маринковић Т. Милча

Спомен чесму подиже захвални народ МНО-а Новог Села
28. август 1951. године

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца обићи спомен чесму и доставити извештај надлежном заводу о стању и изгледу ратног меморијала или доставити тачну локацију меморијала, како би се извршио увид у тренутно стање

8. Спомен чесма у Завишићеву

Спомен чесму у селу Завишићево екипа Завода током теренских истраживања, није успела да лоцира. На основу литературе познато је да је спомен чесма посвећена палим борцима у Другом светском рату, и да је подигнута 1970. године.

Натпис на спомен плочи:

БОРЦИМА НОВ ПОГИНУЛИМ У НОР-у 1944. године
ГРАДИМИР ЗЛАТАНОВИЋ И МИЛАН ЦВЕТКОВИЋ
Бугарски фашисти стрељали су 1944. године чланове НОО и то:

1. Душана Митровића
2. Христа
3. Кону Цветковића
4. Михајла Спасића
5. Милана Димитријевића
6. Ставру Стојиљковића

Несрећним случајем за време службе у ЈНА умрли су

1. Александар Нађић, пилот
2. Славољуб Јоцић, војник

Због туче од бугарских фашиста умрли су
МИЛЧА МАРИНКОВИЋ И ДУШАН ЂОРЂЕВИЋ
17. августа 1970. год. Захвални народ села Завишићева

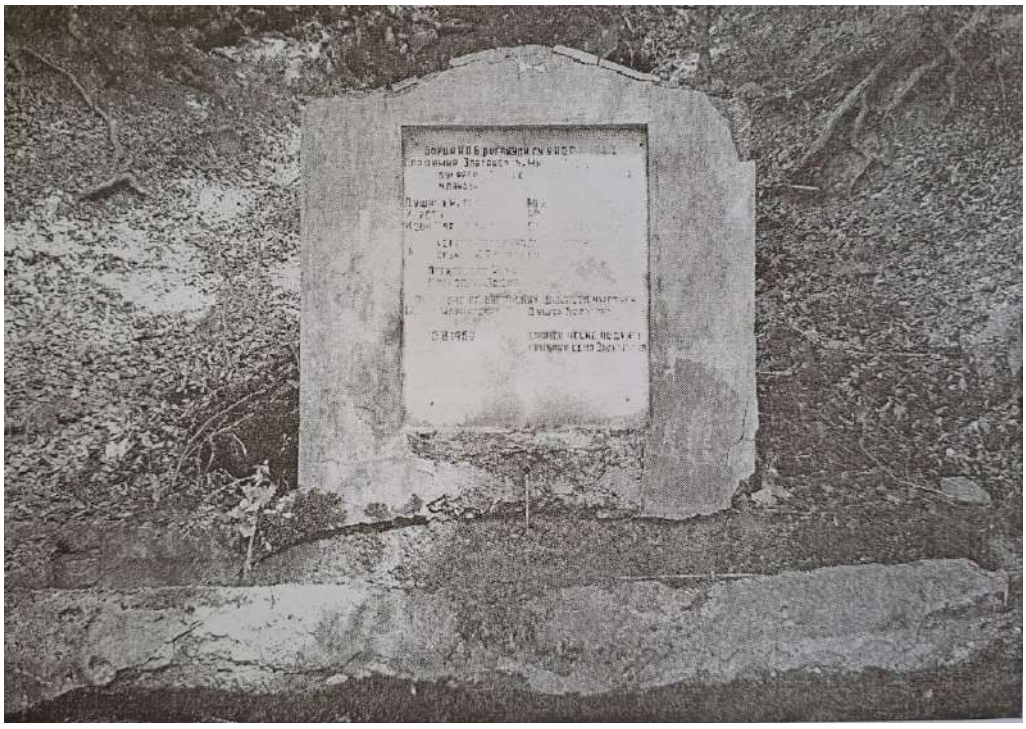

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца обићи спомен чесму и доставити извештај надлежном заводу о стању и изгледу ратног меморијала или доставити тачну локацију меморијала, како би се извршио увид у тренутно стање

9. Спомен чесма на тромеђи села Душаново

Спомен чесма је обрађена цементним малтером, висока 2m и широка 2m, и дебљине 60cm. Постоје две проточне цеви кроз које непрестано тече вода са извора. Уграђена је и мермерна плоча са наведеним текстом.

☆

Ви који сте посетили ово место, разгледајте брда која вас окружују, и села на околним брдима и увалама, и знајте, да је и овде вођена тешка битка за ослобођење земље од фашистичког окупатора и домаћих издајника. Међу многим борбама које су вођене на овом терену значајна је борба од 19.1.1944. године када су Косовски батаљон и борци из околних села у саставу Команде места у Лапотинцу до ногу потукли много јачу и добро наоружану бугарску окупаторску војску.

Никада не заборављамо те тешке, али славне дане наших борби и победа.

7. јули 1955. године Преживели борци и народ овога краја

Спомен чесма у селу Душаново (извор: Спомен обележја у лесковачком крају, 2007)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца обићи спомен чесму и доставити извештај надлежном заводу о стању и изгледу ратног меморијала или доставити тачну локацију меморијала, како би се извршио увид у тренутно стање

10. Спомен чесма посвећена Милораду Миљковићу

Спомен чесма у селу Предејане налази се у атару овог села.

Спомен чесма посвећена је сећању на Милорада Миљковића, убијеног на дужности 1952. године и не представља ратни меморијал.

Прикупљена је фотодокументација (прибављена од мештана), на којој се види стање спомен чесме.

У част 7. јула
Подижемо спомен чесму палом
милиционеру у вршењу своје дужности
дана 11-II-1952. године
Милораду Миљковићу
Спомен чесму подиже
ООССРН села Предејане
7. јула 1955. село Предејан.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца обићи спомен чесму и доставити извештај надлежном заводу о стању и изгледу ратног меморијала или доставити тачну локацију меморијала, како би се извршио увид у тренутно стање

11. Спомен чесма посвећена борцима НОР-а у Предејану (село)

Спомен чесма се налази у Предејану, а израђена је од бетона, а уз њу се налази корито за појење стоке. На основу података из литературе, у селу Предејане налази се спомен чесма са спомен плочом, посвећена палим борцима у НОР-у и жртвама фашистичког терора. Спомен чесма у Предејану урађена је од бетона, уз њу је корито за појење стоке.

На чесми је мермерна плоча са урезаним текстом, а натпис је следећи:

ПАЛИМ БОРЦИМА У НОБ И ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА Ђорђу Јовићу Петру Данковићу Ставри Јовићу У знак захвалности спомен чесма подиже ОО ССРН села Предејана 7. јули 1954. год.	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца обићи спомен чесму и доставити извештај надлежном заводу о стању и изгледу ратног меморијала или доставити тачну локацију меморијала, како би се извршио увид у тренутно стање

V

ЛИСТА ПРИОРИТЕТА ЗА САНАЦИЈУ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

Листа приоритета за санацију ратних меморијала према угрожености:

ЛИСТА ПРИОРИТЕТА ЗА САНАЦИЈУ УГРОЖЕНИХ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА			
ЛЕСКОВАЦ - спомен плоче			
редни број	**НАЗИВ РАТНОГ МЕМОРИЈАЛА**	**СТАЊЕ**	**ГОДИНА ИЗГРАДЊЕ**
1.	**Лесковац -** Спомен плоча на кући у Улици учитеља Јосифа 9 (1941-1945)	**изузетно угрожена, на зиду је, али је зграда у веома рушевном стању**	
2.	**Лесковац -** Спомен плоча на кући у улици Раде Металца бр. 6 (1942)	**изузетно угрожена уклоњена са зида и непримерено се складишти**	
СЕОСКА НАСЕЉА - спомен плоче			
редни број	**НАЗИВ РАТНОГ МЕМОРИЈАЛА**	**СТАЊЕ**	**ГОДИНА ИЗГРАДЊЕ**
3.	**Бобиште -** Спомен плоча на згради у којој је боравио Сава Ђорђевић (1943)	**угрожена, уклоњена са зида и непримерено се складишти**	
4.	**Брејановце -** Спомен плоча палим борцима у НОБ-у (1941-1945)	**изузетно угрожена уклоњена са зида и непримерено се складишти**	**29. XI 1961. године**
5.	**Велико Трњане -** Спомен плоча НОР на згради старе основне школе (1941-1945)	**изузетно угрожена уклоњена са зида и необезбеђена**	**7. јула 1961. год**
6.	**Винарце -** Спомен плоча на кући Станка Стефановића (1941)	**веома угрожена уклоњена са зида и непримерено се складишти**	**11. октобар 1961.**
7.	**Власе -** Спомен плоча на задружном дому (1943-1944)	**изузетно угрожена уклоњена са зида, поломљена, необезбеђена**	**март 1981**
8.	**Голема Њива -** Спомен плоча на цркви у манастиру (1941-1942)	**изузетно угрожена уклоњена са зида, поломљена, необезбеђена**	**7. јул 1950.**
9.	**Доње Бријање -** Спомен плоча на згради задужног дома (1941-1945)	**угрожена, на зиду је, али је зграда у веома рушевном стању**	**7. јул 1950.**
10.	**Игриште -** Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)	**изузетно угрожена, на зиду је, али је плоча пребојена црном бојом**	**4. јул 1968**

11.	**Јашуња -** Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)	**изузетно угрожена уклоњена са зида и непримерено се складишти**	**10-X-1953. г.**
12.	**Рударе -** Спомен плоча у порти цркве (1912-1918)	**изузетно угрожене уклоњене са зида и непримерено се складиште**	**1912-1918.**
13.	**Чукљеник -** Спомен плоча на згради црквеног конака (1941-1942)	**изузетно угрожена уклоњена са зида, поломљена, необезбеђена и непримерено се складишти**	**22. децембар 1963.**

ЛИСТА ПРИОРИТЕТА ЗА САНАЦИЈУ УГРОЖЕНИХ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

ЛЕСКОВАЦ - споменици/спомен обележја/спомен комплекси

редни број	НАЗИВ РАТНОГ МЕМОРИЈАЛА	СТАЊЕ	ГОДИНА ИЗГРАДЊЕ
1.	**Лесковац -** Споменик палим ратницима 1912-1918. године у центру	**веома лоше**	**1927**
2.	**Лесковац -** Спомен костурница седморици незнаних јунака погинулих 1915. године у касарни "Јабланица"	**изузетно лоше**	/
3.	**Лесковац -** Споменик "Незнаном јунаку" на брду Хисар (1915)	**веома лоше**	**1922**
4.	**Лесковац -** Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска вила") 1941-1944	**лоше**	**1971**
5.	**Лесковац -** Спомен комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)	**добро**	**1973**

СЕОСКА НАСЕЉА - споменици/спомен обележја/спомен комплекси

редни број	НАЗИВ РАТНОГ МЕМОРИЈАЛА	СТАЊЕ	ГОДИНА ИЗГРАДЊЕ
6.	**Бабичко -** Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918)	**лоше**	**1927**
7.	**Бабичко -** Спомен дом посвећен борцима Бабичког партизанског одреда (1941)	**изузетно лоше**	**1963**
8.	**Барје -** Спомен пирамида испред зграде основне школе (1943)	**лоше**	**1950**

9.	**Белановце** - Спомен комплекс посвећен стрељаним мештанима (1942-1945)	**веома лоше**	**1969**
10.	**Богојевце** - Спомен комплекс борцима палим у ослободилачким ратовима у центру села (1912-1918; 1941-1945)	**лоше**	**13. децембра 1985. године**
11.	**Братмиловце** - Споменик у центру села (1942-1941)	**изузетно лоше**	**19. новембра 1972. године**
12.	**Винарце** - Спомен обележје стрељаним Винарчанима (1944)	**изузетно лоше фрагментовано**	**1944**
13.	**Винарце** - Спомен комплекс у центру села (1912-1918; 1941.1945)	**изузетно лоше**	**11. октобра 1976. године**
14.	**Вучје** - Спомен чесма у парку у Вучју (1941-1945)	**изузетно лоше**	**18. август 1951.**
15.	**Вучје** - Споменик Славку Тодоровићу (1941)	**лоше**	**7. јули 1973. г**
16.	**Губеревац** - Спомен комплекс испред зграде Задружног дома (1941-1945)	**лоше**	**1989. године**
17.	**Доње Стопање** - Споменик на сеоском гробљу (1914-1915)	**изузетно лоше**	**1915. године**
18.	**Каштавар** - Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)	**изузетно лоше**	**1957. године**
19.	**Петровац** - Спомен комплекс са парком (1912-1918; 1941-1945; 1999)	**веома лоше**	**1961.**
20.	**Печењевце** - Споменик палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	**лоше**	**12. октобар 1964.**
21.	**Предејане (варош)** - Споменик НОР-а (1941-1945)	**изузетно лоше**	**29. новембар 1951.**
22.	**Прибој** - Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)	**добро, изостало је редовно одржавање**	**29. новембар 1974.**
23.	**Ступница** - Спомен комплекс са спомен чесмом (1942; 1941-1945)	**лоше, изостало је редовно одржавање и уклањање растиња**	**22. новембар 1982.**
24.	**Тулово** - Спомен чесма у центру села (1941)	**изузетно лоше**	**1. мај 1973.**
25.	**Шарлинце** - Спомен чесма палим борцима НОР-а (1941-1945)	**изузетно лоше**	**4. јул 1962.**

VI

ЛИТЕРАТУРА

- Стојковић, Живадин; Ракић Хранислав и Трајковић Верољуб (2007): Спомен обележје у Лесковачком крају, Лесковац
- Каниц Феликс (1987): „*Србија – земља и становништво од римског доба до краја XIX века*“, књига 2, Српска књижевна задруга. Београд, Србија.
- Народни хероји Југославије (1982), „Омладина“ Београд;
- Споменица педесетогодишњице ослобођења Лесковца, 1927, Лесковац
- Димитријевић, Сергеј (1983): Историја Лесковца и околине (1918-1928), Лесковац
- Хабак, Б. и Јанковић, Д. (1968): Србија 1918, Седма сила, Београд
- Опачић, П и Скоко С. (1981): Српско-турски ратови 1876-1878. године, Београд
- Ниношевић, М. (2018): Ратни пут Моравске дивизије (1914-1918), фотомонографија, Народни музеј Лесковац
- Динић Сретен и Тодоровић Драгутин (1928): *О прошлости Лесковца*, Споменица на прослави педесетогодишњице ослобођења Лесковца 1877-1927, Лесковац
- Стојковић, Живадин; Ракић Хранислав (2018): *Окупација лесковачког краја у Првом светском рату*, Лесковац
- Градски одбор СУБНОР Лесковац (2018): Јужна Србија у Народноослободилачком рату и револуцији 1941-1945, Лесковац
- Стојковић, Живадин; Ракић Хранислав (1997): Савез бораца Лесковца : 1947-1997. Општински одбор СУБНОР-а, Лесковац
- Ракић Хранислав (1998): Народна власт у лесковачком крају : 1941-1945. Општински одбор СУБНОР-а, Лесковац
- Младеновић, Благоје (2010): Лесковачки Прибој, Београд
- Група аутора (1992). Историја Лесковца. Београд: Институт за савремену историју
- Стаменковић, Драгољуб (1985): Бабички НОП одред : (борци, чланови НОО и припадници месних партизанских десетина), Народни музеј Лесковац
- Живан Стојковић (2017): Страдање Бабичког НОП одреда у борби за ослобођење земље (поводом 75 година од формирања), Лесковачки зборник LVII 2017, Лесковац

Периодика

- Време, 24. октобар 1927. године
- Борба, број 158, 0д 8. јула 1959. године
- Лесковачки гласник, 11. децембар 1926. године
- Лесковачки гласник 29. октобар 1927. године

VI

РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА

ЛЕСКОВЦА

КАТАЛОГ КАРТОНА СА ТЕХНИЧКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ (ГРАД ЛЕСКОВАЦ)

Аутори

Ивана Цветковић, архитекта - виши конзерватор
Ђорђе Стошић, историчар - виши документатор

Фотодокументација

Екипа Завода
Ивана Цветковић, Александар Никшић, Ђорђе Стошић

Техничка документација

Лазар Динић
Ивана Цветковић

Фотограметрија

Александар Никшић

Сарадници

Соња Станковић
Данијела Радовановић

Насловне фотографије

Александар Никшић

Дизајн корица

Соња Станковић

Пројекат је финансиран од стране Града Лесковца

САДРЖАЈ:

ЛЕСКОВАЦ **146**

Спомен плоча у спомен стогодишњице Првог српског устанка 1804-1904. године 146

Спомен плоча у спомен ослобођења Лесковца од Турака 147

Споменик палим ратницима 1877-1918. године 148

Спомен плоча посвећена аустроугарским војницима 1914-1915 153

Споменик "Незнаном јунаку" на брду Хисар (1915) 154

Споменик седморици незнаних јунака погинулих 1915. године 156

Споменик на Светоилијском гробљу (1917) 159

Спомен плоча свештеномученицима из Лесковца и околине у цркви Свете Тројице (1915-1917) 162

Спомен плоча жртвама побијеним 1917. године 163

Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска богиња") 164

Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941) 172

Спомен плоча на згради Јабланичког управног округа (1920) 177

Спомен плоча у холу зграде Јабланичког управног округа (1920-1921) 178

Спомен плоча код зграде Јабланичког управног округа (1938) 179

Спомен плоча на згради Народног позоришта (1941- 45) 180

Спомен плоча на згради "Радан" (1941) 181

Спомен плоча на кући у којој је штампан пропагандни материјал 1942-1943. године 182

Спомен плоча у близини Шпитаљског гробља (1941-1945) 183

Спомен плоча на кући у Улици учитеља Јосифа 9 (1941-1945) 184

Спомен биста Влади Ђорђевићу (1941) 185

Спомен биста Кости Стаменковићу (1942) 187

Спомен биста Благоја Николића (1943) 189

Спомен биста Маре Ђорђевић у фабрици "Летекс" (1942) 191

Спомен плоча у фабрици "Летекс" (1941-1945) 193

Спомен биста Зелета Вељковића у фабрици "Зеле Вељковић" (1942) 194

Спомен плоча у фабрици "Зеле Вељковић" (1941-1945) 196

Спомен биста Томе Костића у фабрици "Тома Костић" (1942) 197

Спомен биста Благоја Ристића испред техничке школе "Раде Металац" (1942) 199

Спомен биста Косте Стаменковића у фабрици "Коста Стаменковић" (1942) 201

Спомен плоча на згради фабрике "Коста Стаменковић" (1941) 202

Спомен плоча у холу Гимназије (1942) 203

Спомен биста Зелета Вељковића испред Гимназије (1942) 204

Споменик Коста Стаменковић у парку (1942) 206

Кућа Косте Стаменковић 209

Спомен биста у дворишту куће Косте Стаменковића (1942) 210

Спомен плоча на куће Косте Стаменковића 212
Спомен чесма посвећена недужним жртвама бомбардовања Лесковца (1941-1944) 213
Спомен биста Лепша Стаменковић (1942) 215
Спомен биста Стојан Љубић (1943) 217
Спомен биста Благоја Костића, Трг народних хероја, Подворце, Лесковац (1943) 219
Спомен биста Милици Павловић (1944) 221
Спомен биста Трајку Стаменковићу (1942) 223
Спомен биста Милентију Поповићу у насељу Дубочица 225
Спомен биста Славке Недић Милојевић (1944) 227
Спомен биста Јовану Дискићу код Народног музеја (1963) 229
Спомен плоча на кући Трајка Стаменковића (1942) 231
Спомен плоча на кући у улици Раде Металца бр. 6 (1942) 232
Спомен плоча на кући у улици Благоја Николића бр. 32 (1940) 233
Спомен плоча у оквиру медицинског центра (1944) 234
Спомен плоче на термоелектрани у Влајковој улици (1944) 235
Спомен плоча на фабрици “Црвена звезда” 236
Спомен плоча на згради ОШ “Светозар Марковић” (1804) 237
Спомен плоча у холу зграде Више текстилне школе 238
Спомен чесма погинулим у ратовима 1990-тих 239

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

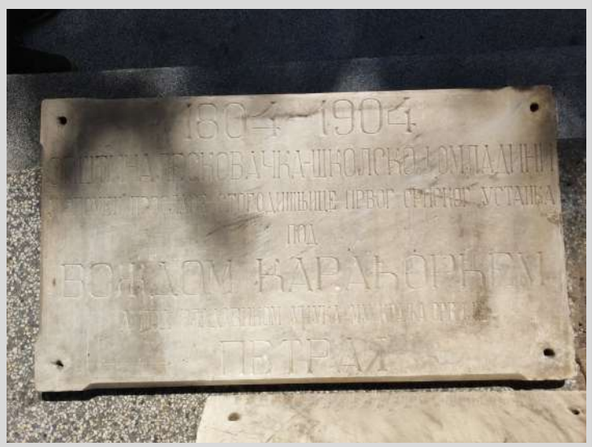

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

1804-1904
ОПШТИНА ЛЕСКОВАЧКА- ШКОЛСКОЈ ОМЛАДИНИ
у спомен пославе стогодишњице Првог српског устанка
под
ВОЖДОМ КАРАЂОРЂЕМ
а под владавином унука му краља Србије
ПЕТРА I

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Размотрити могућност враћања на изворну локацију или другу погодну позицију у граду
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у спомен стогодишњице Првог српског устанка 1804-1904. године

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760615 E: 577197

ОПИС:

Спомен плоча посвећена стогодишњици Првог срског устанка, налази се депонована у згради Народног музеја у Лесковцу.
Није позната изворна локација на којој се налазила, нити када је демонтирана и пренета у музеј.
Евидентно је да је постављена 1904. године, на стогодишњицу Првог српског устанка под Вождом Карађорђем од стране општине Лесковачке, за време владавине краља Петра I Карађорђевића (који је владао у периоду од 1903 - 1921. године).
Спомен плоча је израђена од белог мермера димензија 113x63cm и дебљине 4cm. Јединствена је по свом садржају и функцији, и представља важно сведочанство за проучавање локалне историје.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20 01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У спомен стогодишњице ослобођења
Лесковца од турског петвековног
ропства, осветио је ову звонару
26.7.1977. г. По милости Божјој
епископ Нишки Иринеј

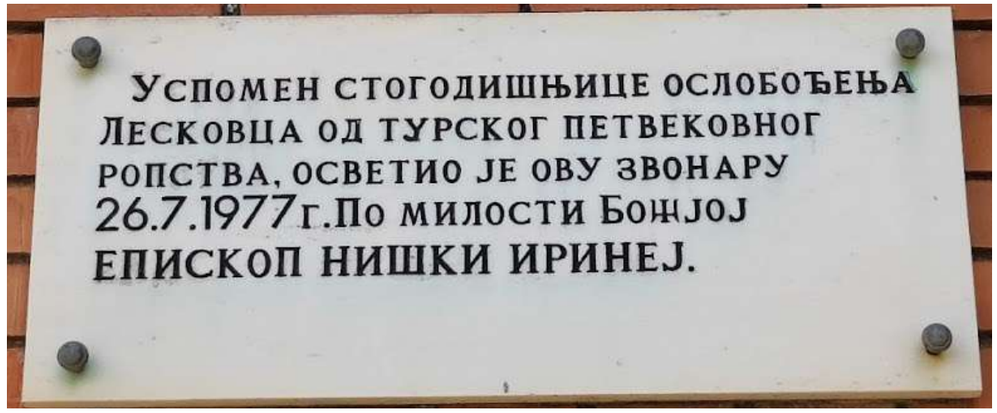

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у спомен ослобођења Лесковца од Турака

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази на звонари цркве Светог Илије, на к.п. бр. 13168
ГПС координате: N: 4759264 E: 576855

ОПИС:
Спомен плоча на звонику у потри цркве Светог Илије на Хисару посвећена је стогодишњици ослобођења Лесковца од петвековне турске власти.
Постављена је 26. 7. 1977 године, а звонару је осветио Епископ нишки Иринеј.
Патријарх српски Иринеј *(световно име Мирослав Гавриловић; Видова, код Чачка, 28. август 1930 — Београд, 20. новембар 2020)* био је 45. врховни поглавар Српске православне цркве.

Лесковац је под османску власт пао 1454. године, а окупација ових крајева је трајала до децембра 1877. године.
24. децембра 1877. године (11. децембра по старом календару), Лесковац је, уласком устаника у град, ослобођен турске окупације.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20.01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Споменик палим ратницима Лесковца од 1877-1918, или споменик палим за отаџбину, откривен је 23. октобра 1927. године, поводом 50 година ослобођења града од Турака. Поред ратника палих на бојишту, споменик је подигнут и жртвама које су Бугари мучки побили у Сурдулици и Арапoвој долини. Одбор за подизање споменика формиран је 1924. године, преседник је био Жика Радајловић, а остали чланови били су стари ратници и познати грађани Лесковца. Споменик је подигнут од добровољних прилога и постављен је на месту тадашње Главне пијаце. У српско-турским ратовима 1876 - 1878. г. Лесковац је био ослобођен 21. децембра 1877. г. Тог дана пристигли су у град најпре српски устаници предвођени Николом Рашићем, а за њим и српски војници из састава јошаничког батаљона. Ослободиоци су ушли у град без испаљеног метка. У првом светском рату Лесковац је ослобођен октобра 1918. године, већ 7. октобра ослобођени су Лесковац и Власотинце, када је српска коњичка дивизија из састава I армије потукла делове 9. аустругарске дивизије приморавши их да се повуку према Нишу.

Споменик је рад вајара Драгомира Арамбашића (1881-1945). За израду фигуре војника на споменику коришћена је фотографија наредника Другог гвозденог пука Моравске дивизије, *Алексе Симоновића* (учествовао је у балканским ратовима, и у Првом светском рату, као припадник чувеног „Другог пешадијског пука “Кнез Михајло”, познатијег као “Други гвоздени пук“). Рођен је 18. јуна 1892. године у селу Свирце код Прокупља, а након рата живео је у Београду, где је умро 1927. године.

Свечано освећење и откривање споменика олрганизовано је 23. октобра 1927. године. Споменик су открили изасланик краља Александра Карађорђевића, ђенерал Јосиф Костић (управник Војне академије у Београду) и Епископ Доситеј. Након освећења, на церемонији је певачко друштво „Бранко“ извело пригодан програм.

Фигура српског војника са Солунског фронта која краси центар града на Ветерници је направљена од бронзе, на гранитном постољу, приказује српског војника наслоњеног на гранични камен, смиреног и одлучног, али и пуног претње. Испод пушке је смештен грб Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а на глави војника је шлем са грбом двоглавог орла и четири слове “С”. Имајући у виду да је приликом откривања споменика записано да је степенасто постоље споменика изграђено од црвеног камена и са исклесаним речима “Палим за слободу - захвални Лесковчани”, потребно је спровести додатна истраживања, како би се утврдила изворна материјализација споменика.

Споменик палим ратницима 1877-1918. године (из документације Народног музеја Лесковац, збирка старих разгледница)

ФОТОГРАФИЈЕ: из документације Народног музеја Лесковац, збирка старих разгледница

Време
Прослава педесетогодишњице од ослобођења

Извор:
http://istorijskenovine.unilib.rs/view/index.html#panel:pp|issue:UB_00043_19271024|page:1|query:%D0%BB%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%20%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8

ЛЕСКОВАЦ
Споменик палим ратницима 1877-1918. године

АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази у центру града на к.п. бр. 15217 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760685 E: 577161

ОПИС:

На врху степенастог пирамидалног постоља, висине око 4,5m налази се бронзана фигура српског војника са Солунског фронта. Скулптура војника израђена је у природној величини, са пуном ратном опремом, ослоњен на пушку уз гранични камен. Са предње стране стоји текст исписан словима од бронзе “Палим за слободу - захвални Лесковчани”, а на задњој 1912-1918. године, док су са бочних страна постављена два идентична бронзана мача са венцем.

Степенасто пирамидално постоље завршно је обрађено црвеним малтером. Саставни део споменика чини и ограда од тесаника и стубића од сивог камена, са тешким кованим ланцима црне боје.

Споменик се налази на платоу, у парковски решеном простору, у најстрожем центру Лесковца.

Аутор је вајар Драгомир Аарамбашић. Споменик је подигнут 23. октобра 1927. године поводом прославе педесетогодишњице ослобођења од Турака.

Споменик палим ратницима од 1877-1918. године, утврђен је као непокретно културно добро - споменик културе, на основу Одлуке СО Лесковац, број 06-2/89-01 од 09.02.1989. године (Службени гласник Јужноморавског региона број 2 од 15.03.1989. године)

Споменик палим ратницима 1877-1918. године (из документације Народног музеја Лесковац, збирка старих разгледница)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 10.12. 2021 и 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАФИЈА: Изглед Споменика палим ратницима 1877-1918. године (из документације Народног музеја Лесковац, збирка старих разгледница)

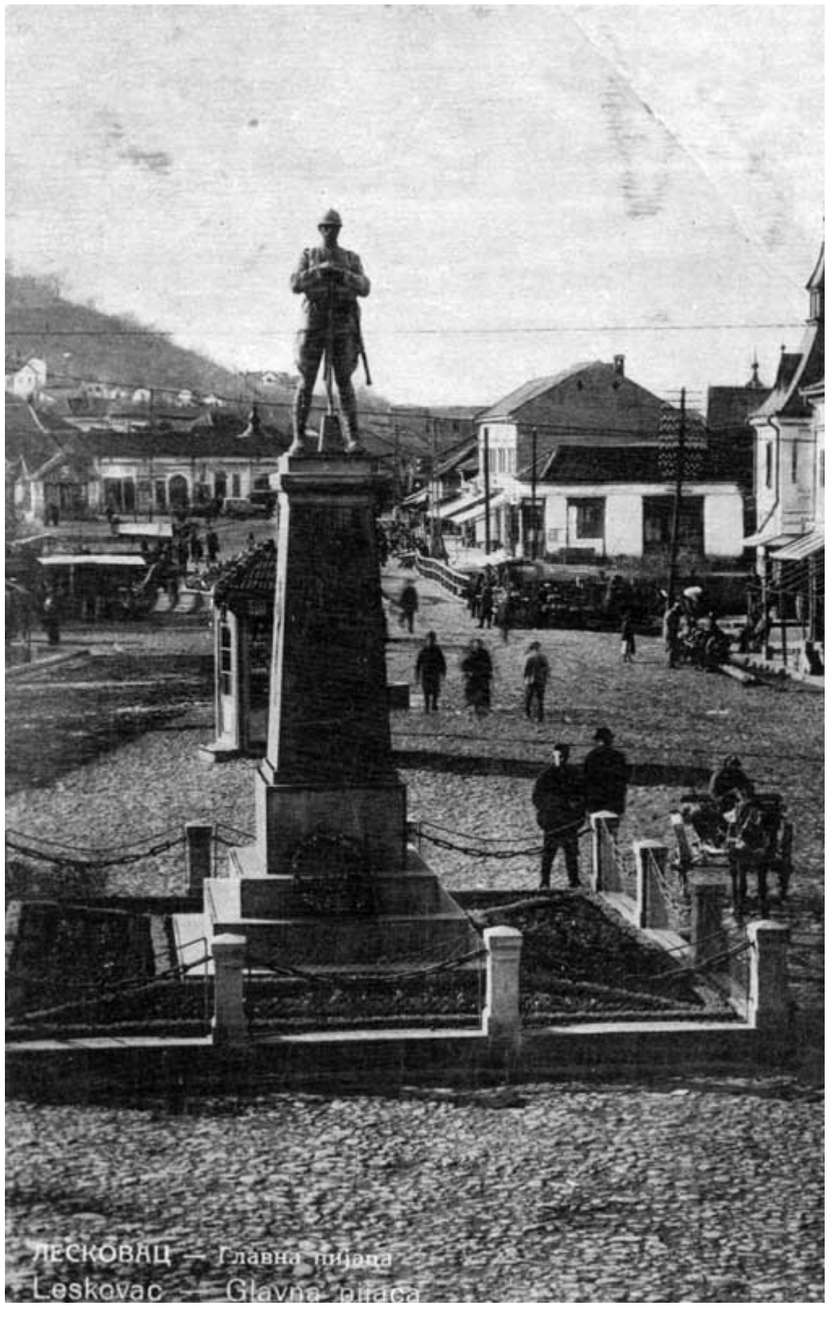

ФОТОГРАФИЈА: фотографија Пешадијског наредника Другог пешадијског пука Моравске дивизије (гвозденог пука), *Алексе Симоновића,* са комплетним француским наоружањем, опремом и оделом, 1916. године, која је послужила за израду фигуре војника на споменику (извор: "Ратни пут Моравске Дивизије (1914-1918)", Народни музеј Лесковац, Војни музеј, Р - 456)

ЛЕСКОВАЦ
Споменик палим ратницима 1877-1918. године

АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази у центру града на к.п. бр. 15217 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760685 E: 577161

ОПИС: Изглед Споменика палим ратницима 1877-1918. године (из документације Народног музеја Лесковац, збирка старих разгледница)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 10.12. 2021 и 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Радове планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног решења споменика, материјала и начина обраде, као и ауторског решења
- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, израдити прецизну техничку документацију постојећег стања, са свим карактеристичним детаљима, описом материјала и уцртаним врстама оштећења, као и старе фотографије и архивску документацију. Истраживачке радове спровести, са циљем да се утврди изворни материјал од ког је израђен споменик, с обзиром да се у литератури могу пронаћи подаци о природном камену – граниту црвене боје (боје крви) као оригиналном материјалу
- Радове планирати са циљем да се унапреди тренутно стање споменика и афирмише његова вредност. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане вредности и аутентичност споменика
- Урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Сачувати и рестаурирати све детаље и елементе који својим обликовањем представљају израз времена градње споменика. За све радове на самом споменику водити се принципом минимума интервенција и применом метода од мање инвазивних
- Фаза уклањања микрофлоре и паразитске вегетације: Применом одговарајућих хемијских и механичких средстава конзерваторским поступцима уклонити микрофлору и паразитску вегетацију (лишајеви, маховине, алге и сл.) уз претходно третирање одговарајућим хемијским препаратима, у довољном броју понављања како би се слојеви флоре уклонили у потпуности и затим испирати водом, више пута
- Фаза припремних радова: Имајући у виду стање завршне обраде споменика, велики број прслина и пукотина, подклобучења и одваљених елемената на делу пирамидалног постоља споменика, пројектом предвидети уклањање свих површина обрађених вештачким каменом (кулије) до стабилне и здраве подлоге. Обијање вршити пажљиво како се не би оштетила подкострукција и елементи постоља. Извршити пажљиву демонтажу и складиштење у радионици мачева и слова натписа од метала (бронзе)
- Фаза чишћења споменика: поступци чишћења бронзане скулптуре српског војника; чишћења камених стубића ограде и камене сокле ограде од тесаника из каменолома „Момин камен“ на лицу места; чишћења мачева и слова натписа од метала (бронзе) и гвоздених ланаца у радионици. Фазу чишћења почети од најблажег поступка – прање водом без или под умереним притиском хладном или топлом водом, затим у комбинацији благих детерџената, или растварача и механичким путем, с тим да је потребно врсту употребљеног детерџента прилагодити материјалу који се третира – камен/метал (не користити алкална или кисела средства). За механичко чишћење користити меке четке, пластичне шпакле и слично (никако металне или грубе четке), јер могу трајно оштетити површину споменика и допринети бржој деградацији. Све методе чишћења прво тестирати на мањим и слабије уочљивим површинама
- Фаза рестаурације: (*Камени стубићи и сокла ограде*) Оштећења, нестручне и неадекватне интервенције рестаурирати. Пломбе неадекватних интервенција и пропале спојнице очистити, а затим приступити санацији оштећених делова у свему према постојећем стању, оригиналном изгледу споменика, примењеним материјалима, њиховом обликовању и техникама обраде. Рестаурацију мањих и већих кратерастих оштећења спровести вештачким каменом, са пуниоцем од истог материјала-камена са везивом и адитивима који ће омогућити да вештачки камен који се уграђује по боји, структури и фактури буде приближан (идентичан) оригиналном камену и мора бити паропропусан и мање чврстоће од чврстоће камена од кога је изграђен споменик. Спровести консолидацију камених површина одговарајућим хемијским средством за камен којим се учвршћује стуктура (најчешће материјали на бази нано технологија, нано-силикати, етил-силикати, полимери и сл.) које мора бити истовремено паропропусни и водонепропусни
- Фаза рестаурације: *(Постамент - пирамидално постоље споменика*) Зависно од резултата спроведених архитектонских истраживачких радова, пројектом ће се одредити завршна обрада површина споменика у складу са споменичким карактеристикама, и уколико је могуће, повратити аутентичности изворног решења споменика, материјала и начина обраде, као и ауторског решења. С тим у вези, коначна одлука о врсти материјала (плоче од природног камена гранита црвене боје, вештачки камен, кулије црвене боје, или слично) биће одређена на основу резултата - Елабората истраживачких радова
- Фаза рестаурације: (*Бронзани и метални елементи*) Радови на бронзаној скулптури подразумевају уклањање мрких наслага, трагова оксида и хлорида, патинирати деколорисану скулптуру и финално је заштитити. Радове на осталим елементима реализовати у радионици према истим принципима, као и за главну фигуру

ЛЕСКОВАЦ

Споменик палим ратницима 1877-1918. године

АДРЕСА: Лесковац, спомен се налази у центру града на к.п. бр. 15217 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4751125 E: 608443

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Поступак конзервације споменика у целости треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, бетон; технолог)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова јавно комунално предузеће одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите

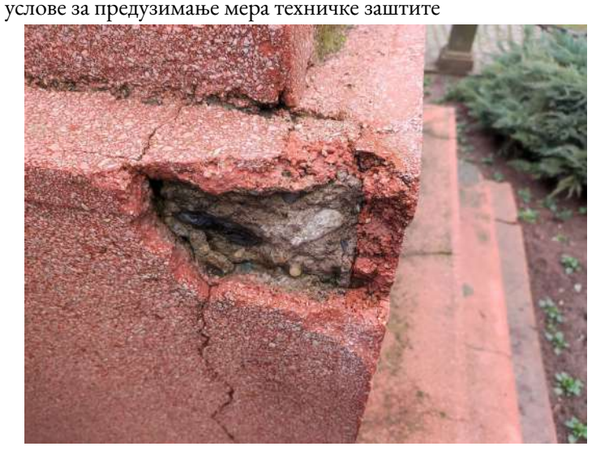

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 10.12. 2021 и 22.08.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА

ЛЕСКОВАЦ
Споменик палим ратницима 1877-1918. године

ФОТОГРАМЕТРИЈА

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 10.12. 2021 и 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ

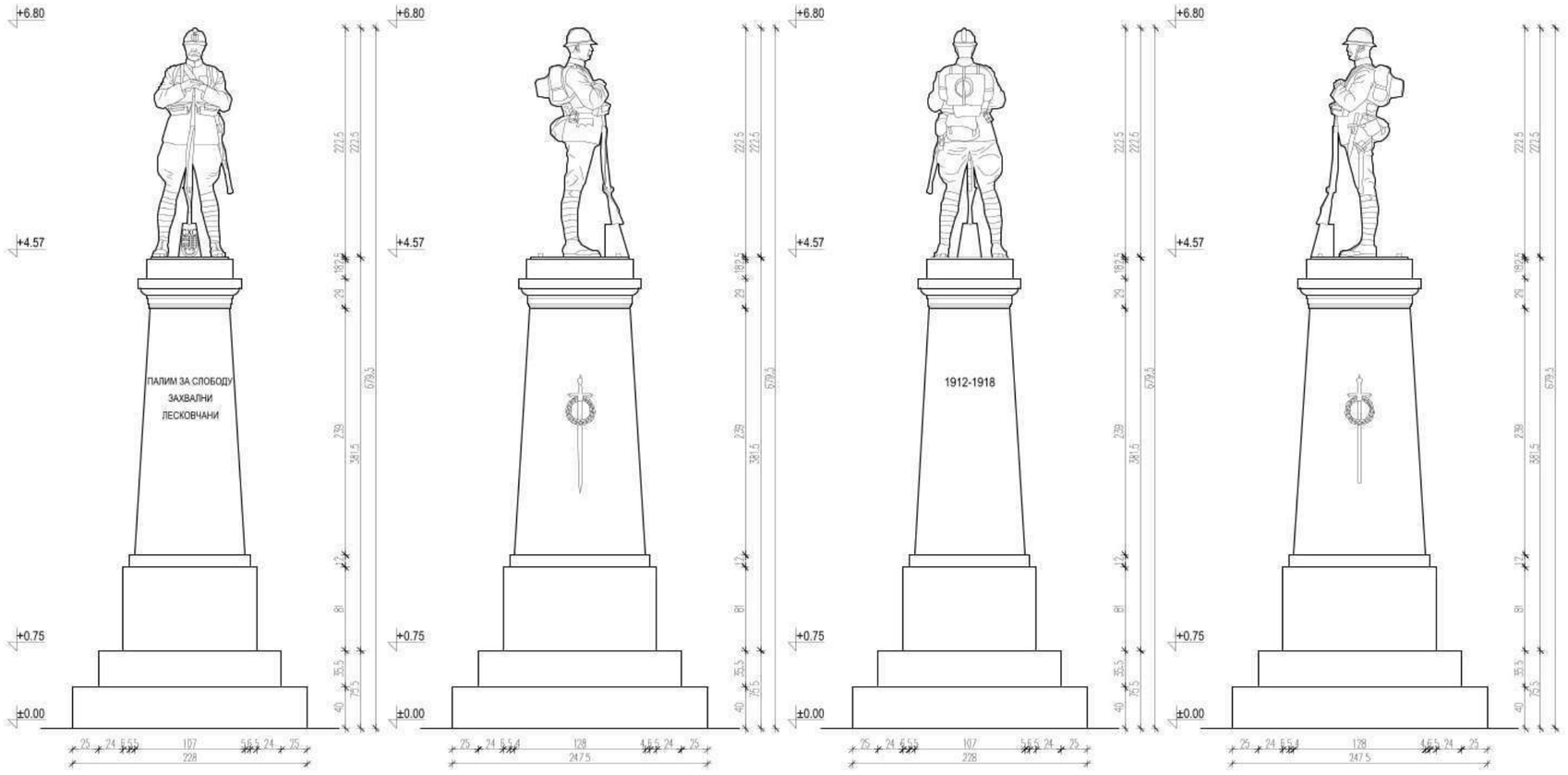

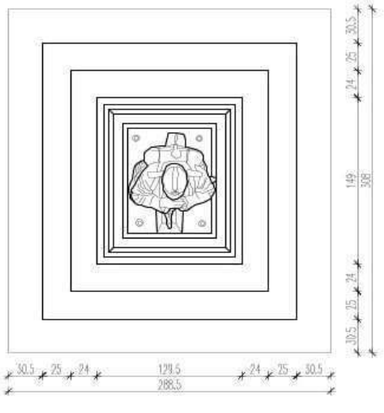

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Споменик палим ратницима 1877-1918. године		
Адреса:	Лесковац, спомен се налази у центру града на к.п. бр. 15217 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: август 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЛЕСКОВАЦ
Споменик палим ратницима 1877-1918. године

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20.01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 10.12. 2021 и 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

OVDJE POČIVAJU AUSTO-UG. VOJNICI KOJI SU U SRPSKOM ROBSTVU POGINULI 1914-1915	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Размотрити могућност враћања на изворну локацију или другу погодну позицију у граду
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча посвећена аустроугарским војницима 1914-1915

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760615 E: 577197

ОПИС:
Спомен плоча је посвећена аустроугарским војницим који су настрадали као заробљеници током 1914-1915. године. Натпис на спомен плочи је тенденциозан.
Налази се у згради Народног музеја у Лесковцу.
Није познато која је изворна локација на којој се налазила, нити када је демонтирана са своје изворне позиције и пренета у музеј. Спомен плоча истог изгледа, материјала, типа слова и текста, налази се на споменику, на сеоском гробљу, у селу Доње Стопање.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, а димензија је 79x75cm и дебљине 6cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20.01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

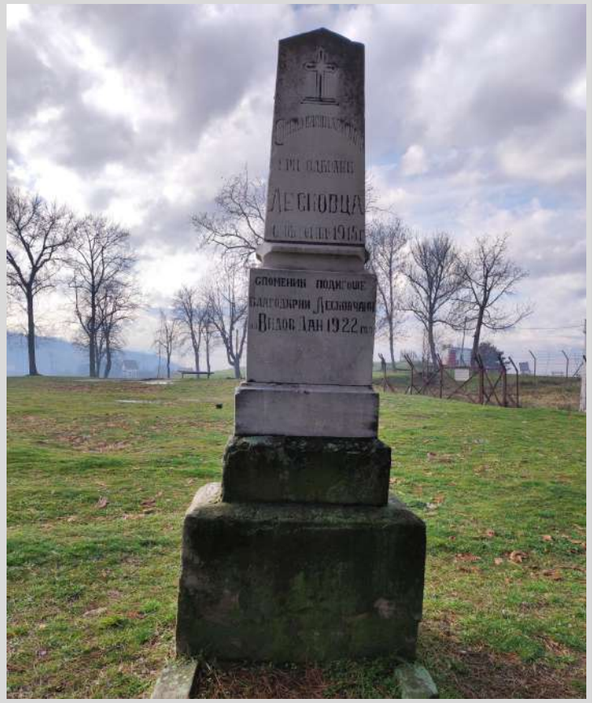

ОПИС:

Спомен обележје на брду Хисар састоји се од озиданог постамента и мермерног споменика. Постоље је од набијеног бетона, омалтерисано, а остали делови су од белог мермера.

Ратни меморијал је у форми обелиска - пирамидалног постамента на којем је постављен споменик који се сужава ка врху. На телу споменика уписана је посвета славно палим јунацима за одбрану Лесковца.

Укупна висина спомен обележја је 280cm, ширине у најширем делу споменика, при дну, је 102x62cm, а на најужем делу, при врху - 40x19cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима на Споменику „Незнаном јунаку“ на брду Хисар у Лесковцу, могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног решења споменика, као и ауторског решења, материјала и начина обраде. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Забрањују се све врсте интервенција на ратном меморијалу, без претходно прибављених услова за предузимање мера техничке заштите и сагласности на елаборат надлежног завода.
- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Сачувати и рестаурирати све карактеристичне детаље и елементе који својим обликовањем и материјализацијом представљају израз времена градње споменика
- За све радове на самом споменику водити се принципом минимума интервенција и примене метода од мање инванзивних
- Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Камене квадере спојене челичним кламфама, који чине ивицу гроба незнаном јунаку, а који су поломљени, демонтирани и/или дислоцирани, или недостају, поправити или поново израдити у свему према изворном стању, материјалима и техникама градње као и изворни. На постојећим каменим квадерима спровести исте конзерваторске поступке, као и на остатку споменика
- Поступак у целости треба да изводи/контролише стручно обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен), уз конзерваторски надзор

Уређење непосредне околине

- Спорвести орезивање и/или чишћење непосредног окружења споменика од прераслог растиња, уз консултацију са пејзажним архитектом и под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, аутентичност изворног решења и ауторских вредности меморијалног простора, у циљу достјанственог изгледа ратног меморијала
- Шири простор око споменика очистити од прераслог шибља и смећа и спроводити перманентно одржавање чистоће, негу зелених површина и редовно кошење траве
- Извршити стабилизацију тла на делу на коме се уочава клизиште, израдом подзида или другим методама

Опште мере заштите:

- Забрањено је коришћење ратног меморијала у сврхе које нису у складу са Законом о ратним меморијалима и Законом о културним добрима и његовим споменичким карактеристикама
- Простор заштићене околине користити у сврхе које су у складу са историјским контекстом и вредностима непокретног културног добра
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова јавно комунално предузеће одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите

ЛЕСКОВАЦ

Споменик “Незнаном јунаку” на брду Хисар (1915)

АДРЕСА: Лесковац, спомен обележје се налази на брду Хисар, на к.п. бр. 8664/1 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4760309 E: 576461

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Први светски рат: Војска Аустроугарске, Немачке и Бугарске, под командом фелдмаршала Мекензена је октобра 1915. године присилила српску војску на повлачење према југу Србије. Друга српска армија је током октобра и новембра 1915. године, под командом војводе Степе Степановића пружала организован и жесток отпор непријатељу на Јужној морави, на мосту према Власотинцу, код Лесковца, као и на Хисару. Тимочка дивизија је пружала жесток отпор на Хисару.

Бугари су 7. новембра окупирали Лесковац, а српска војска се повукла према Лебану.

Споменик у форми крајпуташа на брду Хисар подигнут је 28. јуна 1922. године, у част херојима погинулим за одбрану Лесковца 26. октобра 1915. године (по старом календару), од стране захвалних Лесковчана. Подигнут је на Видовдан 1922. године, а првобитно је посвећен поручнику 15. пешадијског пука Владимиру М. Лазаревићу, и српским војницима који су бранили град од напада бураске војске.

Замишљен је као споменик незнаном јунаку, јер се дуго није знало за идентитет погинулог поручника Лазаревића.

Др. Сергије Димитријевић наводи да је овај споменик подигнут 1922. године анонимном капетану који је 26. октобра 1915. године погинуо у борбама за Лесковац. У Споменици на прослави педесетогодишњице ослобођења Лесковца 1887-1927. године, наведен је податак да се водник Мишковић, који је био учесник ове борбе, успешно пробио и преживео, а после завршетка рата, као поручник 27. пешадијског пука, испричао је брату Владимира Лазаревића, Драгољубу Николићу овај догађај.

Споменик се налази у оквиру непокретног културног добра - археолошког налазишта “Хисар”, заштићеног на основу Одлуке Владе Републике Србије 05 број 633-2764/2012 од 10.05.2012. године („Службени гласник Републике Србије“ број 50 од 18. 05. 2012.)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 27.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

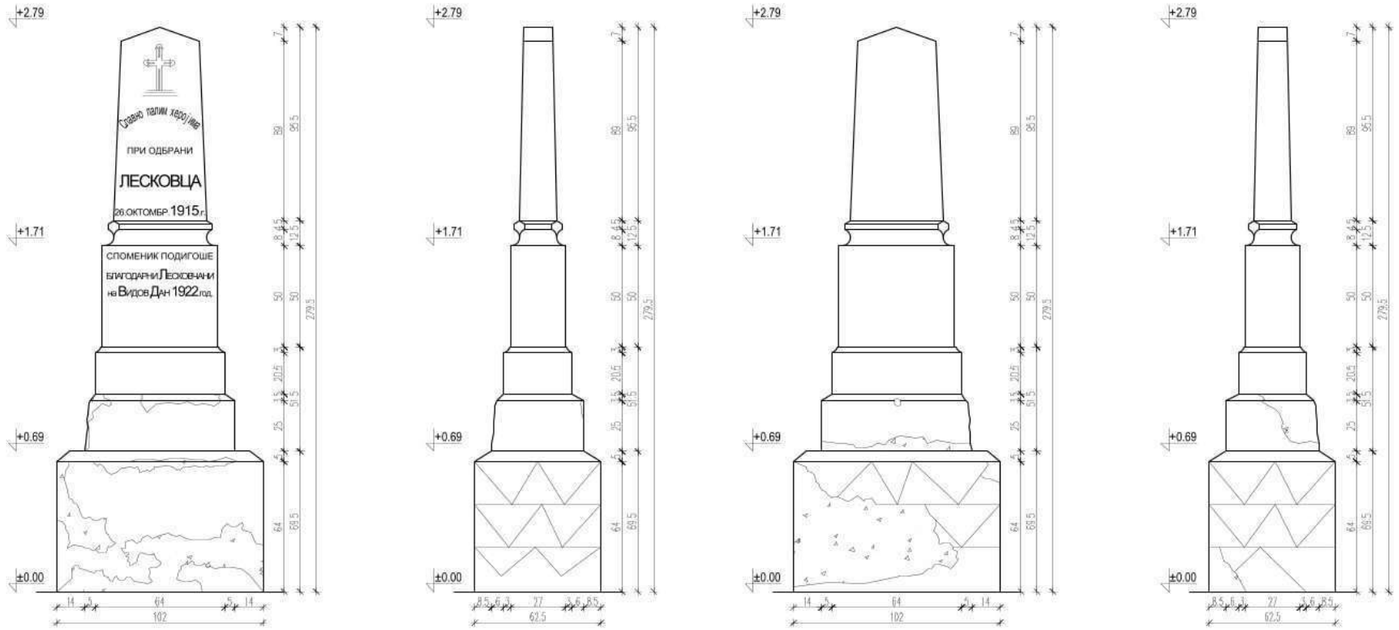

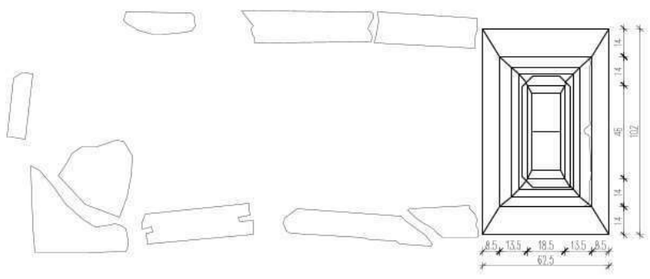

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Споменик "Незнаном јунаку" на брду Хисар		
Адреса:	Лесковац, спомен обележје се налази на брду Хисар, на к.п. бр. 8664/1 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ФОТОГРАМЕТРИЈА

ЛЕСКОВАЦ
Споменик "Незнаном јунаку" на брду Хисар (1915)

АДРЕСА: Лесковац, спомен обележје се налази на брду Хисар, на к.п. бр. 8664/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4746505 E: 578519

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

СЛАВНО ПАЛИМ ХЕРОЈИМА
ПРИ ОДБРАНИ
ЛЕСКОВЦА
26. ОКТОБРА 1915. Г.

СПОМЕНИК ПОДИГОШЕ
БЛАГОДАРНИ ЛЕСКОВЧАНИ
НА ВИДОВДАН 1922. ГОД

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20.01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

Седморици незнаних јунака храбро палих при одбрани Лесковца 1915. год Захвално потомство	

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Први светски рат: Војска Аустроугарске, Немачке и Бугарске, под командом фелдмаршала Мекензена је октобра 1915. године присилила српску војску на повлачење према југу Србије. Друга српска армија је током октобра и новембра 1915. године, под командом војводе Степе Степановића пружала организован и жесток отпор непријатељу на Јужној морави, на мосту према Власотинцу, код Лесковца, и на Хисару. Српске трупе су биле присиљене на одступање према Косову и Метохији.

Бугарске трупе су продрле преко планине Влајине ка Лесковцу и угрозиле позадину српских трупа које су браниле Лесковац, и одступање наше војске ка Косову и Метохији. У жестоким борбама при одбрани Лесковца 5. новембра 1915. године, погинуло је 49. српских војника бранећи мост на Јужној Морави, још седам српских војника, погинулих 26. октобра 1915. године, бранећи прилаз граду, као и на Хисару. Бугари су топовима бомбардовали Лесковац. Тимочка дивизија је пружала жесток отпор на Хисар, али су Бугари 7. новембра окупирали Лесковац, а српска војска се повукла према Лебану.

Спомен костурница у касарни "Јабланица" (Јужноморавских бригада, Јужни ток), крај магистрале Лесковац-Власотинце, посвећена је седморици палих незнаних јунака, који су погинули за одбрану Лесковца 26. октобра 1915. године.
Подигле су га војне власти.

ЛЕСКОВАЦ
Споменик седморици незнаних јунака погинулих 1915. године

АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази у касарни "Јужноморавских бригада/Јужни логор", на к.п. бр. 12346 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759430 E: 579086

ОПИС:
Споменик се састоји од вертикалног стилизованог пилона, који се сужава ка врху, са представом мача и венца, и двема бетонским стилизованим вазама за цвеће. Споменик је израђен од армираног бетона, обложеног вештачким каменом сиве боје. Запис на споменику је уклесан на белој мермерној спомен плочи, која је постављена на западној страни, окренутој према улици.
На источној страни споменика, према остатку касарне налази се хоризонтална бетонска плоча изнад хумке у којој су сахрањени незнани јунаци, и постављено је седам бетонских шлемова, који означавају број погинулих бораца.
Око споменика налази се ограда од бетонских стубова кроз које су провучене гвоздене цеви.
У непосредној близини споменика налази се неколико столетних борова.

Напомена:
Према одредбама Закона о ратним меморијалима, Министарство надлежно за послове одбране стара се о редовном одржавању ратних меморијала који се налазе у оквиру војних објеката, а средства се планирају и обезбеђују из буџета Републике Србије

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: децембар 2021. и 06.07.2022године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА

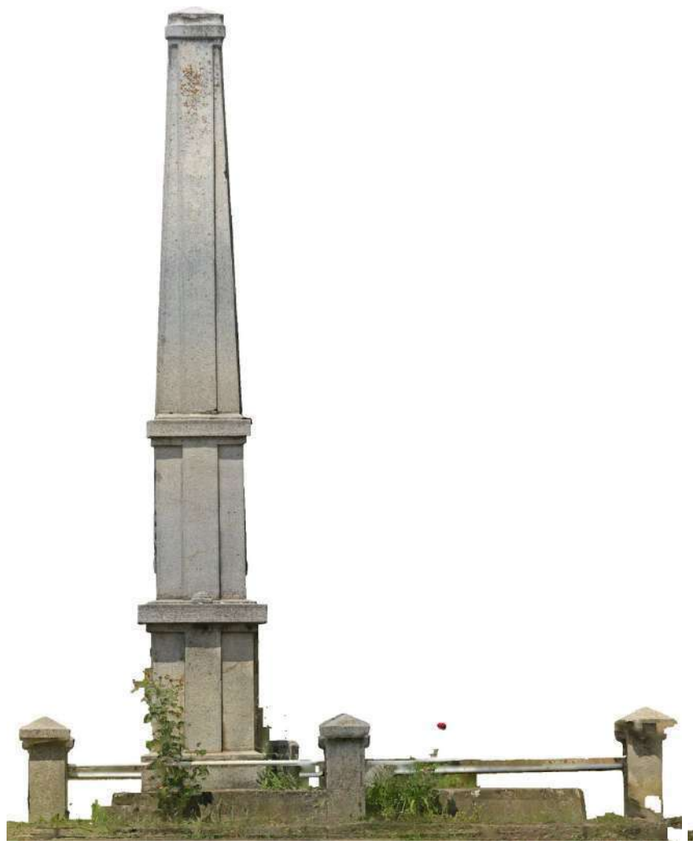

ЛЕСКОВАЦ

Споменик седморици незнаних јунака погинулих 1915. године

АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази у касарни "Јужноморавских бригада"/"Јужни логор" , на к.п. бр. 12346 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4759430 E: 579086

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност и морају бити засновани на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Обновити зидане делове чесме, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне. Затим спровести радове на чишћењу површине споменика од нечистоћа, биофилма и графита. Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, бетон; технолог, архитакта - конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, Војска Србије о томе обавештава надлежни завод

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 27.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

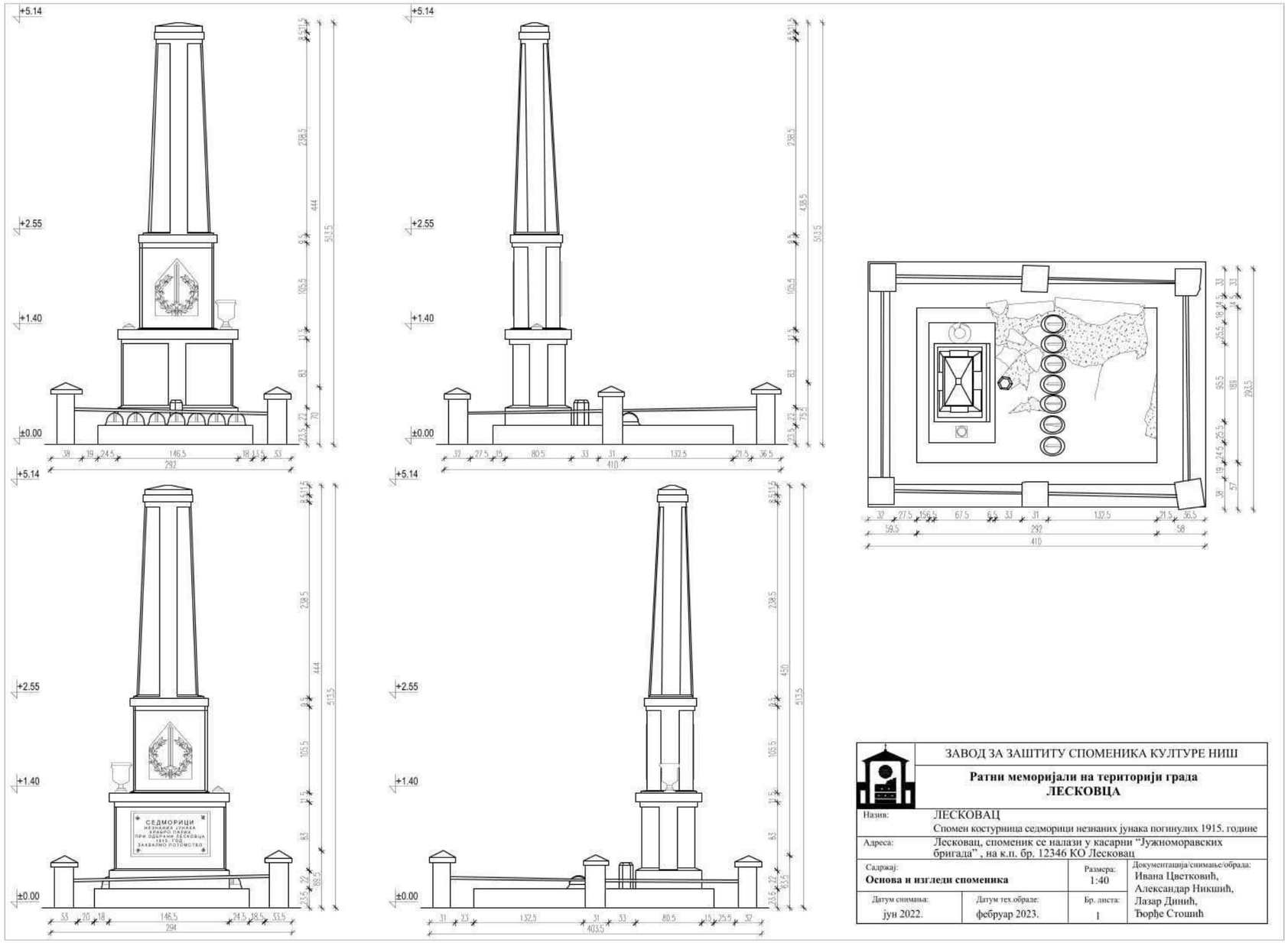

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Спомен костурница седморици незнаних јунака погинулих 1915. године		
Адреса:	Лесковац, споменик се налази у касарни "Јужноморавских бригада" , на к.п. бр. 12346 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЛЕСКОВАЦ
Споменик седморици незнаних јунака погинулих 1915. године

споменик се налази у касарни "Јужноморавских бригада", на к.п. бр. 12346 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759430 E: 579086

Седморици незнаних јунака одата је почаст постављањем седам шлемова у у бетону израђених по узору на француске Адријан шлемове, које је српска војска добила као помоћ од Француза. Шлем Адријан (франц. *casque Adrian*) М15 је био први модерни заштитни војни шлем, а уведен је 1915. када је било неопходно побољшати физичку заштиту војника на фронту. Шлем Адријан су поред Француске користиле још бројне земље међу којима и Краљевина Србија и Југославија.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 25. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

†

Невино палим жртвама
бугарског варварства
побијеним у
АРАПОВОЈ Долини
1917
године

Овај споменик
ПОДИГОШЕ ГРАЂАНИ ГРАДА
ЛЕСКОВЦА
и срезова
Лесковачког, Јабланичког
и Власотиначког
на Видовдан 1922.
године

ЛЕСКОВАЦ
Споменик на Светоилијском гробљу (1917)

АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази на Светоилијском гробљу, на к.п. бр. 13169/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759228 E: 576885

ОПИС:

Споменик на Светоилијском гробљу подигнут је 28. јуна 1922. године и посвећен је невино палим жртвама бугарског варварства 1917. године, који су побијени у Араповој долини.

Споменик су подигли грађани Лесковца и срезова Лесковачког, Јабаничког и Власотиначког.

Облик ратниог меморијала је у форми обелиска, са постаментом на којем је постављен споменик који се сужава ка врху. На телу споменика уписана је посвета. Укупна висина спомен обележја је 240cm, ширине на најширем делу споменика, при дну је 69x52cm, а на најужем делу, при врху - 40x19cm. Счињен је од белог мермера са профилисаним и лепо обрађеним елементима који сачињавају споменик у форми обелиска.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 25. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА

ЛЕСКОВАЦ
Споменик на Светоилијском гробљу (1917)

АДРЕСА: Лесковац,АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази на Светоилијском гробљу, на к.п. бр. 13169/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759228 E: 576885

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-реставраторским, могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног решења споменика, као и ауторског решења, материјала и начина обраде. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-реставраторских радова и враћања у изворно стање
- За све радове на самом споменику водити се принципом минимума интервенција и примене метода од мање инвазивни.
- Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу реставрације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Поступак у целости треба да изводи/контролише стручно обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен), уз конзерваторски надзор
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова, јавно комунално предузеће одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ

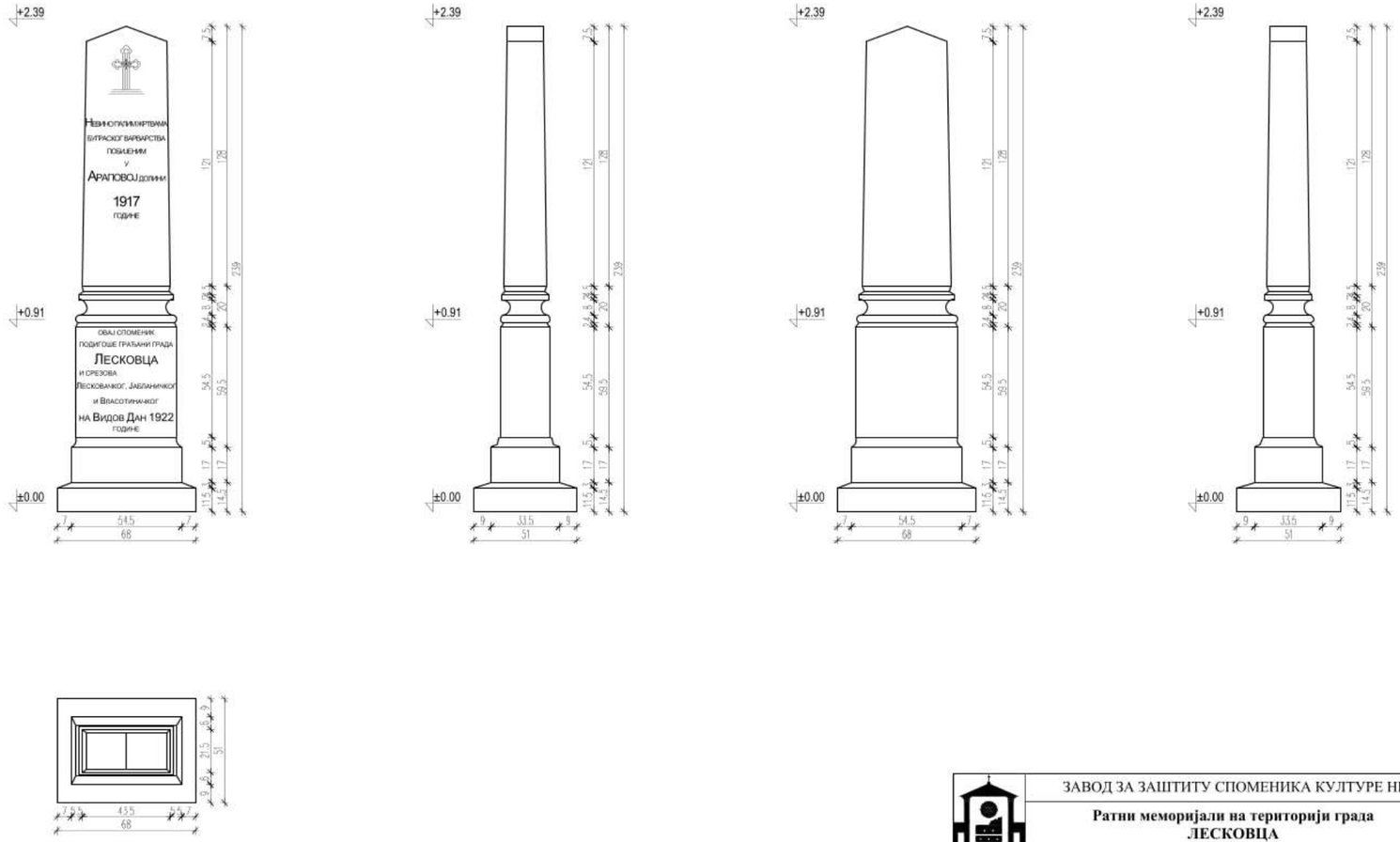

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Спомен обележје на Светоилијском гробљу		
Адреса:	Лесковац, споменик се налази на Светоилијском гробљу, на к.п. бр. 13169/1 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЛЕСКОВАЦ
Споменик на Светоилијском гробљу (1917)

АДРЕСА: Лесковац,АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази на Светоилијском гробљу, на к.п. бр. 13169/1 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4759228 E: 576885

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Споменик је посвећен невино палим жртвама бугарског варварства побијеним у Араповој долини 1917. године.

Споменик је посвећен и учесницима Топличког устанка 1917. године у Првом светском рату. Устанак је у крви угушен, а Бугари су се жестоко светили српском становништву палећи куће, уништавајући имовину и стрељајући невино цивилно становништво лесковачког краја.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 27.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

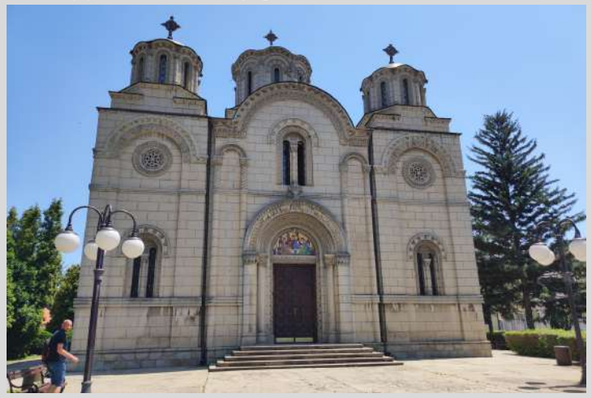

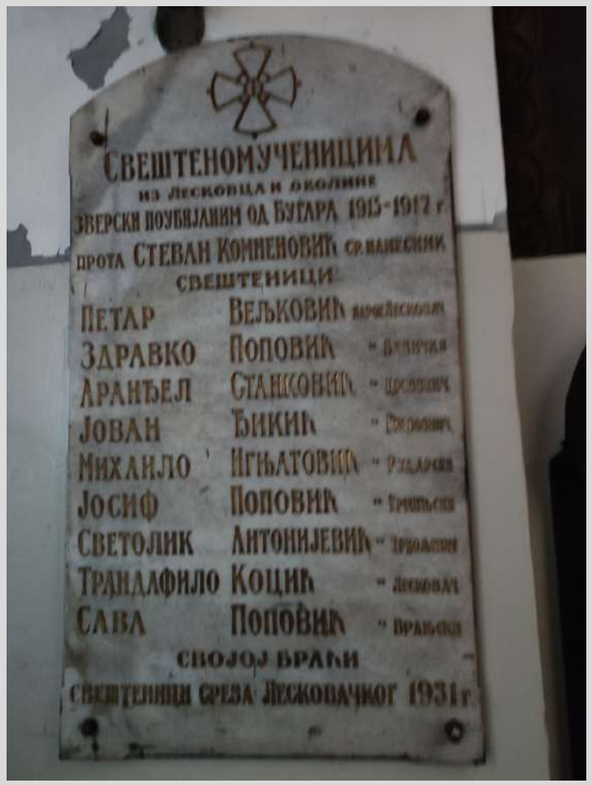

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

СВЕШТЕНОМУЧЕНИЦИМА
ИЗ ЛЕСКОВЦА И ОКОЛИНЕ
ЗВЕРСКИ ПОУБИЈАНИМ ОД БУГАРА 1915-1917. Г.
Прота Стеван Комненовић ср. намесник
СВЕШТЕНИЦИ
Петар Вељковић парох Лесковачки
Здравко Поповић парох Бабички
Аранђел Станковић парох Црковнички
Јован Ђикић парох Грабовнички
Михајло Игљатовић парох рудаски
Јосиф Поповић парох Гркињски
Светолин Антонијевић парох Црнољевачки
Трандафило Коцић парох Лесковачки
Сава Поповић парох Врањски
СВОЈОЈ БРАЋИ
СВЕШТЕНИЦИ СРЕЗА ЛЕСКОВАЧКОГ 1931.Г.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Уколико је потребно, санирати оштећења нарочито око слова на плочи, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- У случају настанка било којих облика деградације, оштећења или радова, власник/корисник објекта одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите
- Спроводити редовно одржавање спомен плоче након завршених конзерваторских радова

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча свештеномученицима из Лесковца и околине у цркви Свете Тројице (1915-1917)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у цркви Свете Тројице, на к.п. бр. 5506 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760760 E: 577526

ОПИС:
Спомен плоча посвећена је мучки убијеним свештеницима из Лесковца и околине, у периоду од 1915-1917. године од стране Бугара. Као вечни спомен и пошта жртвама бугарских злочина, почињених од 1915. до 1918. године, када су окупатори убили неколико хиљада Срба, сграђена је Спомен костурница у Сурдулици, први пут подигнута је 1924. године.

Спомен плоча са именима свештеника који су побијени од стране бугарских војника, постављена је 1931. године у унутрашњости цркве Св. Тројице. Налази се десно од улаза, у близини степеништа које води на галерију. Израђена је од белог мермера, димензија 126x69cm и дебљине 3cm.
Представља сведочанство бугарског варварства према цивилима у Првом светском рату.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 07. 07.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

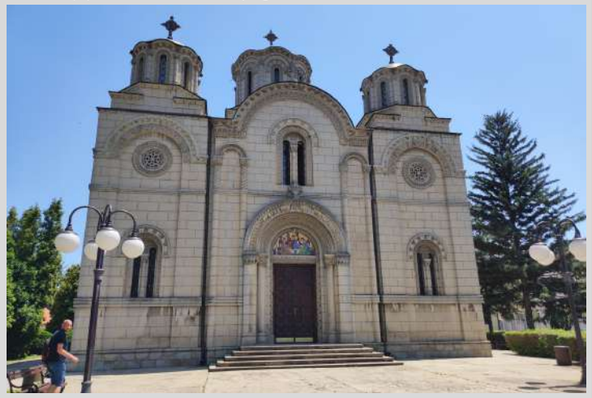

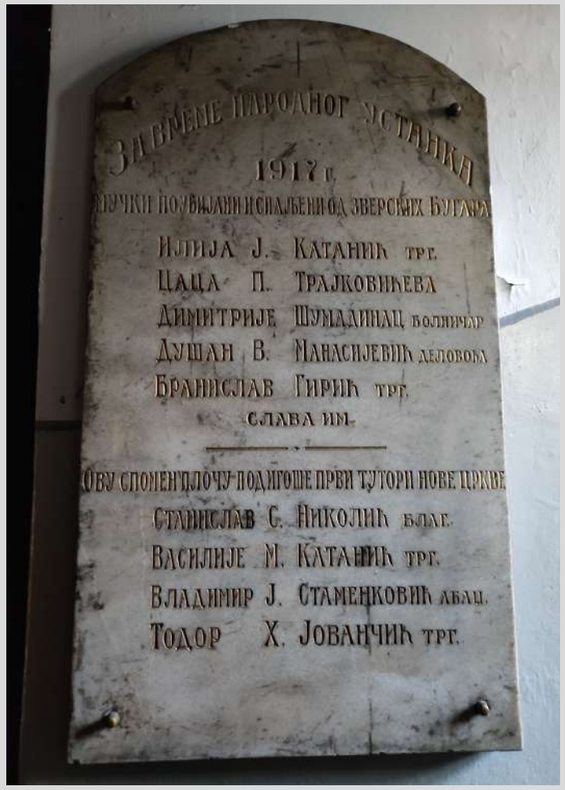

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ЗА ВРЕМЕ НАРОДНОГ УСТАНКА
1917. г.
МУЧКИ ПОБИЈЕНИ И СПАЉЕНИ
ОД ЗВЕРСКИХ БУГАРА

Илија Ј. Катанић трг.
Цаца П. Трајковићева
Димитрије Шумадинац болничар
Душан В. Манасијевић деловођа
Бранислав Гирић трг.

СЛАВА ИМ
—---------*----------
Ову плочу подигоше
први тутори нове цркве
Станислав С. Николић благ.
Василије М. Катанић трг.
Владимир Ј. Стаменковић абаџ.
Тодор Х. Јованчић трг.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Уколико је потребно, санирати оштећења нарочито око слова на плочи, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- У случају настанка било којих облика деградације, оштећења или радова, власник/корисник објекта одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите
- Спроводити редовно одржавање спомен плоче након завршених конзерваторских радова

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча жртвама побијеним 1917. године

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у цркви Свете Тројице, на к.п. бр. 5506 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760760 E: 577526

ОПИС:
Спомен плоча жртвама из Лесковца и околине, убијеним 1917. године за време Народног устанка, од стране Бугара. После угушења Топличког устанка (26. фебруара - 25. марта 1917. године), бугарске окупационе власти у јабланичком срезу примениле су до тада нечувене репресалије над цивилним становништвом. Да би уништили четнички покрет и устаничке чете, Бугари су у јабланичком срезу применили систем сабирних логора, депортовања устаника и „сумњивих и непознатих" лица у заробљеничке казамате у Бугарској.
Постављена је 1931. године, у унутрашњости цркве Св. Тројице у центру Лесковца.
Налази се десно од улаза, у близини степеништа које води на галерију.
Израђена је од белог мермера, димензија 124,5x69,5cm и дебљине 3,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 07. 07.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА: (Народниии музеј Лесковац)

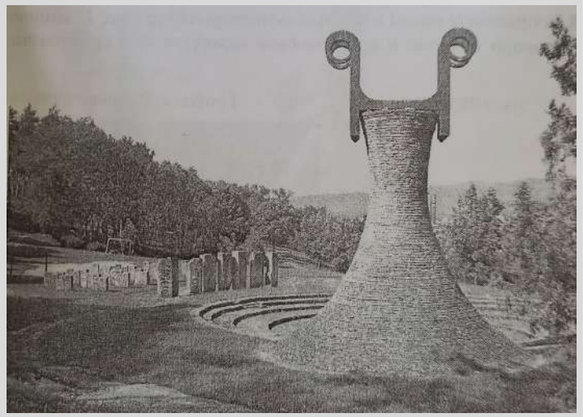

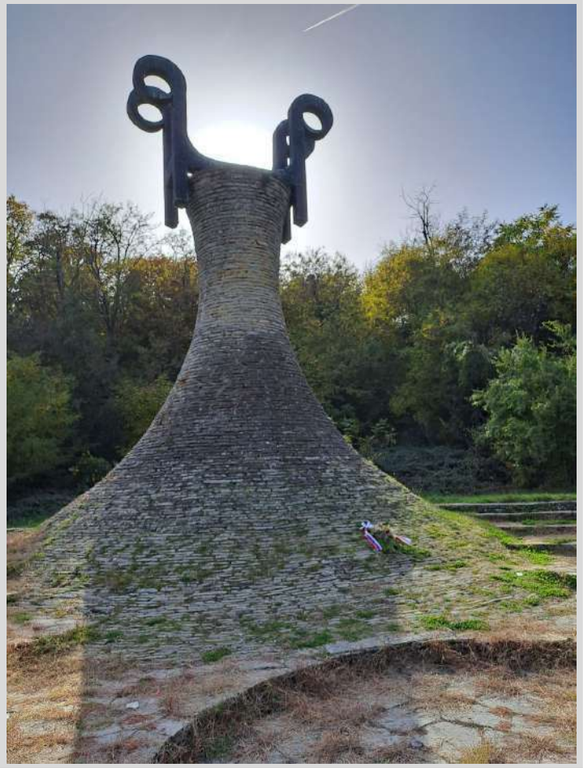

ОПИС:

Спомен парк Револуције је меморијални парк, који се налази на источној падини, у подножју узвишења Хисар, испод градског гробља у граду Лесковцу.

Састоји се од четири основне целине: церемонијалног пута/пијететне стазе, централног амфитеатарлног платоа са кенотафима, симболичне коничне скулптуре коју је аутор назвао „Шумске богиње“ која се уздиже над платоом и групе кенотафа подигнутих на обронцима узвишења Хисар, скривених у шуми. Спомен-парку приступа се кроз дрвени портал на којем су се налазиле и велелепне вратнице капије, израђена у духу народне архитектуре, којом се симболизовао улазак у домаћи амбијент, како је забележио сам аутор. Украсне вратнице капије украдене током 1990-их.

Церемонијална стаза до централног платоа је дугачка 450 метара и поплочана је каменом. Са источне стране, уз стазу, налазила се по једна омања камена зарубљена пирамида „крајпуташ“, на сваких 8 до 12 метара, чија је намена била амбијентално осветљавање церемонијалног пута. Централном амфитеатарном платоу пречника 21,5 метара се прилази са северне стране, док је западно од њега формиран комеморативни део Спомен-парка. У њему се налазе 8 појединачних кенотафа димензија 90x50x240cm, углавном са уклесаним представама пужева и спирала док су на неким уклесане и разне представе животиња, а на једном и текст:

„Мртви смо али нисмо заспали, камен те нашим очима гледа“

Западно од ових великих кенотафа, налазе се и укупно 34 мањих кенотафа, односно 17 парова. Њихове просечне димензије су 40x45x120 cm по комаду. На њима су уклесана имена 14 народних хероја из Лесковца и околине, на 3 су уклесана имена значајних револуционара, а на преосталих 17 су уклесана имена палих бораца сахрањених у спомен-парку. (фото, извор: https://www.spomenikdatabase.org/leskovac)

Централни конични споменик (шумска богиња) је заправо кенотаф подигнут у част преко 1.000 палих бораца НОВЈ и жртава фашизма из Лесковца и околине. Споменик је међу локалним становништвом познат по именом „Богиња победе“, али га је сам Богдановић прозвао „Шумска богиња“. Споменик се састоји од 12 метара високог конуса на чијем врху стоји круна са које су висила четири орнамента (наушнице).

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ (“Шумска богиња”)
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен парк се налази на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Саграђен је 1971. године и представља дело из опуса меморијалне споменичке делатности архитекте Богдана Богдановића. Посвећен је борцима НОВЈ и жртвама фашизма из овог краја који су погинули током Другог светског рата.

Спомен-парк је свечано отворио тадашњи премијер Петар Стамболић, 4. јула 1971. године, британ говор је одржала и глумица Мира Ступица, а говорили су и Марија Црнобори и Јован Милићевић.

Поводом тридесетогодишњице оружаног устанка у Лесковцу откривена је спомен композиција у Светоилијском парку, о којој јеј аутор Богдан Богдановић рекао:

“Сам споменик је од почетка замишљен тако да представља један покрет одоздо, покрет земље, покрет из дубине тла, и због тога се јављају елементи као што је кратер и сама амфора, која се постепено диже из земље и нагло стреми горе...

Призор место је такав да овако замишљену композицију може да прихвати и чак да је потенцира... Од уласка у спомен комплекс посетилац се припрема да ће доживети нешто необично, што ће му на специфичан начин приказати борбу овог краја... Капија у духу народне архитектуре ће показати да улазимо у свој домаћи амбијент. Отвара се затим поглед на питому увалу некадашњег Светоилијског парка која је крунисана самим спомеником. Споменик у ужем смислу сачињавају статуа победе, која подсећа на грчку богињу Нику, око које се окупља већи број каменова са симболима живота. Знак да је победа револуције уствари била победа живота. Од великог броја знаних и незнаних бораца одабрали смо 17 најистакнутијих имена, уствари народних хероја чија су се имена сасвим природно нашла на челу овог споменика онако исто као што су били на челу револуције. Њихово присуство је симболично јер нема сахрањених, тако да каменови који носе одређена имена треба да означе присуство хероја и бораца у нашем савременом животу. У том смислу треба схватити и стихове који су исписани на првом камену:

“Физички ми смо мртви, као да нам казују ови каменови, али духом и идејама ми смо са вама и видимо вас онако као што ви нас видите.”

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06. и 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен парк Ревоуцији (ЗЗСК Ниш; В. Антић, 2015)

(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/48/Spomen_park_NOB%2C_Leskovac_01.jpg)

https://www.spomenikdatabase.org/leskovac

НАТПИСИ НА КАМЕНИМ БЕЛЕЗИМА:

"Физички ми смо мртви, као да нам казују ови каменови, али духом и идејама ми смо са вама и видимо вас онако као што ви нас видите."

Мртви смо али нисмо заспали, камен те нашим очима гледа

Лесковац, Поречје, Јабланица, Пуста река, Поморавље, Власотинце, Црна Трва.
Њих осам хиљада осам стотина четрдеет троје погинулих бораца, жртава фашистичког терора и бомбардовања. (на капији стоји)

Испред статуе побде постављено је 17 каменова најистакнутијих бораца лесковачког краја:

1. Коста Стаменковић - 1893-1942	Народни херој
2. Благоје Николић - 1895-1943	Истакнути револуционар
3. Влада Ђорђевић - 1905-1941	Народни херој
4. Стојан Љубић - 1919-1943	Народни херој
5. Ајдини Зејнел - 1910-1942	Народни херој
6. Станимир Вељковић - 1919-1942	Народни херој
7. Тома Костић - 1900-1942	Истакнути револуционар
8. Ђурђелина Динић - 1913-1943	Народни херој
9. Миленовић Синадин - 1896-1943	Народни херој
10. Трајко Стаменковић - 1909-1942	Народни херој
11. Радован Ковачевић - 1919-1943	Народни херој
12. Мирко Сотировић - 1906-1943	Народни херој
13. Благоје Костић - 1920-1943	Народни херој
14. Благоје Ристић - 1921-1942	Истакнути револуционар
15. Милорад Диманић - 1902-1944	Народни херој
16. Божидар Стојановић - 1913-1944	Народни херој
17. Владимир Букилић - 1919-1944	Народни херој

Иза статуе победе где су сахрањени истакнути борци подигнута су посебна обележја:

1. Влада Ђорђевић - 1905-1941	Народни херој
2. Боривоје Димитријевић - 1913-1942	Истакнути револуционар
3. Бранислав Богдановић - 1923-1943	Истакнути револуционар
4. Никола Живковић - 1916-1943	Истакнути револуционар
5. Милица Михајловић -1926-1942	Истакнути револуционар
6. Чедомир Стојадиновић - 1919-1942	Истакнути револуционар
7. Владимир Радоњин - 1913-1942	Шпански борац
8. Благоје Костић - 1920-1943	Народни херој
9. Цветковић Ђорђе - 1920-1942	Истакнути револуционар
10. Урош К. Томић - 1921-1942	Истакнути револуционар
11. Јован Живковић - 1920-1942	Истакнути револуционар
12. Јован Живковић - 1905-1943	Предратни активиста
13. Новица Г. Илић - 1919-1941	Секретар ОК СКОЈ-а
14. Вукићевић Крста - 1910-1941	Истакнути борац
15. Ђеранић Добривоје - 1910-1941	Истакнути борац
16. Јовановић Бранко - 1908-1941	Заменик команд. одреда
17. Драгољуб Живковић - 1920-1941	Истакнути борац

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска вила") (1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Поруке споменика, и камених белега, осим као симбола страдања, везани су за људе који су стварали историју револуционарног радничког покрета Лесковца, били актери активности радничког покрета и потом деловали кроз акције партизанских одреда јужнпморавског басена.

Такође, односе се и на слободарске традиције народа Јужне Србије, посебно на истрајност у жестоком отпору сваком окупатору, и на веома изражене борбене традиције, од средњовековне државе Немањића, Првог српског устанка и Топличког устанка, које треба континуирано преносити са покољења на покољење.

Уметнички значај споменика Револуцији у српској меморијалној архитектури премашује границе локалног, или регионалног, а универзала, јединствена порука је постојање човека рушитеља и човека градитеља у свима нама.

Такође овде срећемо и идеју коришћења фабричког димњака као репрезента изградње земље и симбола града Лесковца, односно индустријализације и напредка после Другог светског рата .

Спомен парк Револуцији (из документације Народног музеја Лесковац, збирка старих разгледница)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06. и 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ОРИГИНАЛНЕ СКИЦЕ ЗА СПОМЕНИК:

Оригиналне скице за меморијални комплекс у Лесковцу (извор: https://www.arhivamodernizma.com/simbolicna-nekropola-u-leskovcu/)

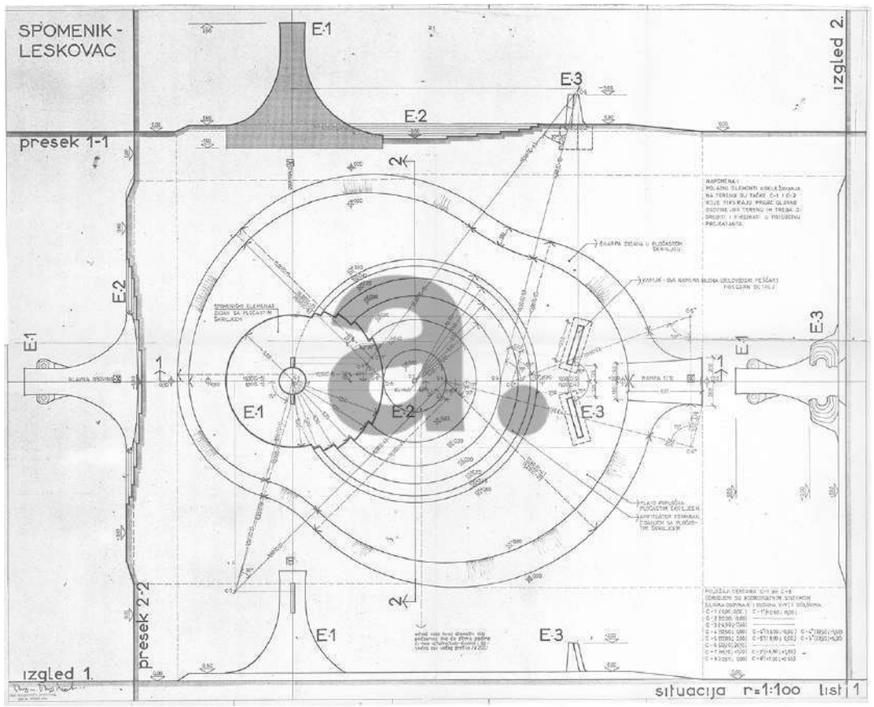

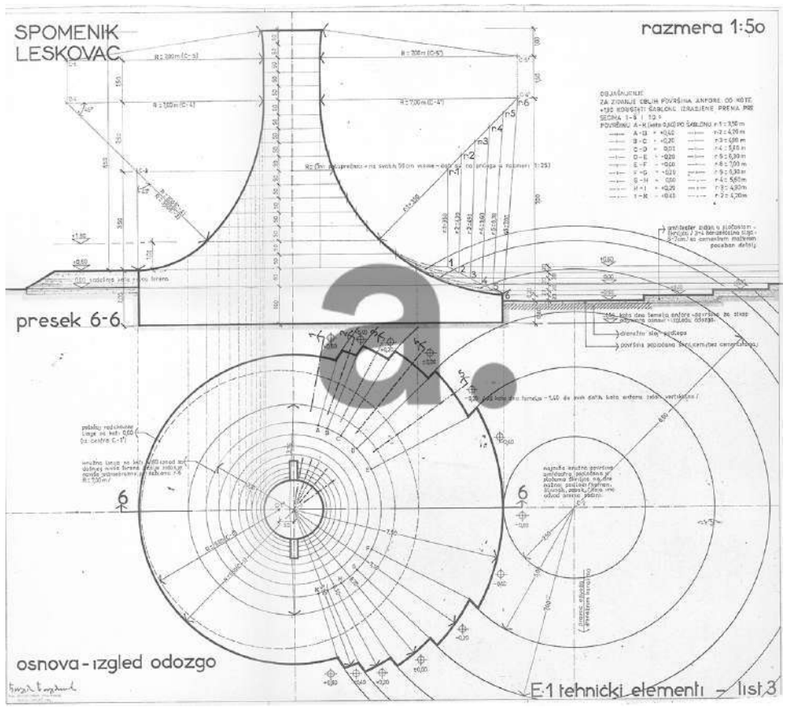

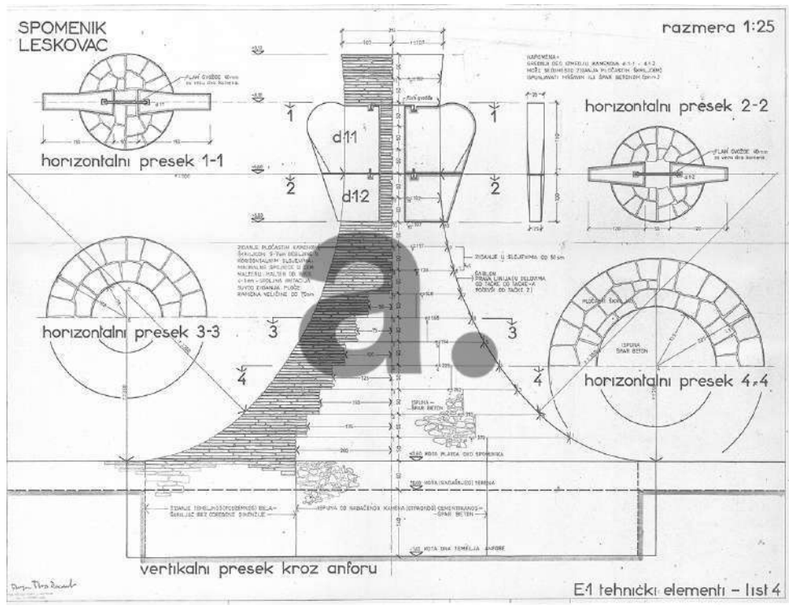

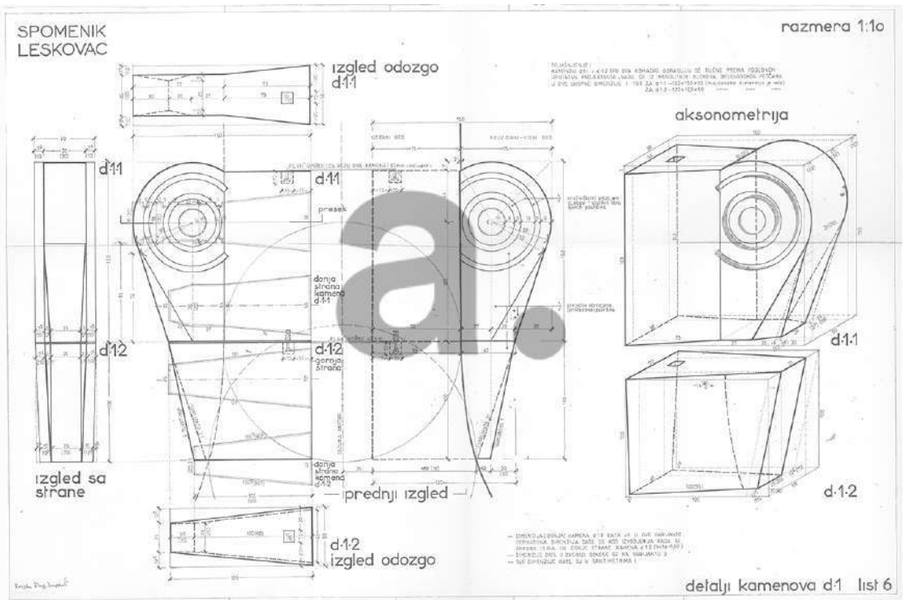

Богдановићеви меморијални комплекси често садрже неолитске елементе и тиме продиру у заједничку прошлост свих људи и нација, што их чини разумљивим за различите културне кругове и временске периоде. Централна фигура спомен парка у Лесковцу је 12м висока стилизована амфора - "шумска богиња" која својим витким пропорцијама евоцира фигуру жене са бакарном круном на врху (која подсећа на круне средњовековних српских владарки). Шумска богиња је окружена са 42 кенотафа (антички надгробни споменик) декорисаним спиралама и ћириличним текстом. Цела композиција се може протумачити као група плесача заустављених у покрету. Архитектуру замрзнутог плеса Богдановић тумачи фасцинацијом из младости једном девојчицом која га је подсећала на балерину Ану Павлову и која је подстакла његова размишљања о скривеним сличностима између људског покрета и архитектуре.

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска вила")
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Планови за изградњу овог парка започети су још 1964. године са идејом да се у шумовитом делу парка на Хисару, у част погинулих, подигне спомен/меморијални комплекс. Простор данашњег спомен комплекса, представља један од најстаријих парковских простора у Лесковцу, који је постојао још 1885. године. Комисија је изабрала за овај посао познатог архитекту Богдана Богдановића, који је тих година радио на изградњи других значајних споменика (као што су они у Јасеновцу, Мостару и Митровици). Са изградњом споменика није се кренуло одмах јер је архитекта провео неколико година усавршавајући изглед и дизајн споменика. Његове почетне скице за овас споменик у великој мери се разликују од изведеног стања.

Изградњу спомен парка, Богдановић је започео 1969. године, а свечано отварање и предавање јавности на коришћење 4. јула 1971. године, на тридесетогодишњицу обележавања народног устанка против окупације током Другог светског рата.

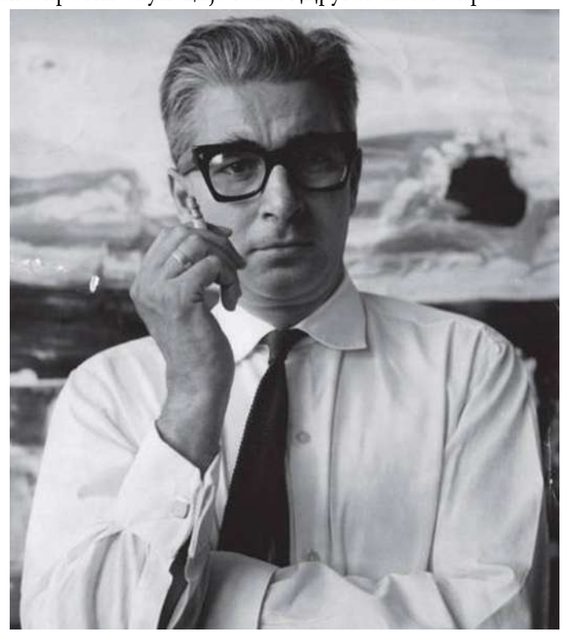

(извор: https://www.spomenikdatabase.org/bogdan-bogdanovic)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06. и 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА

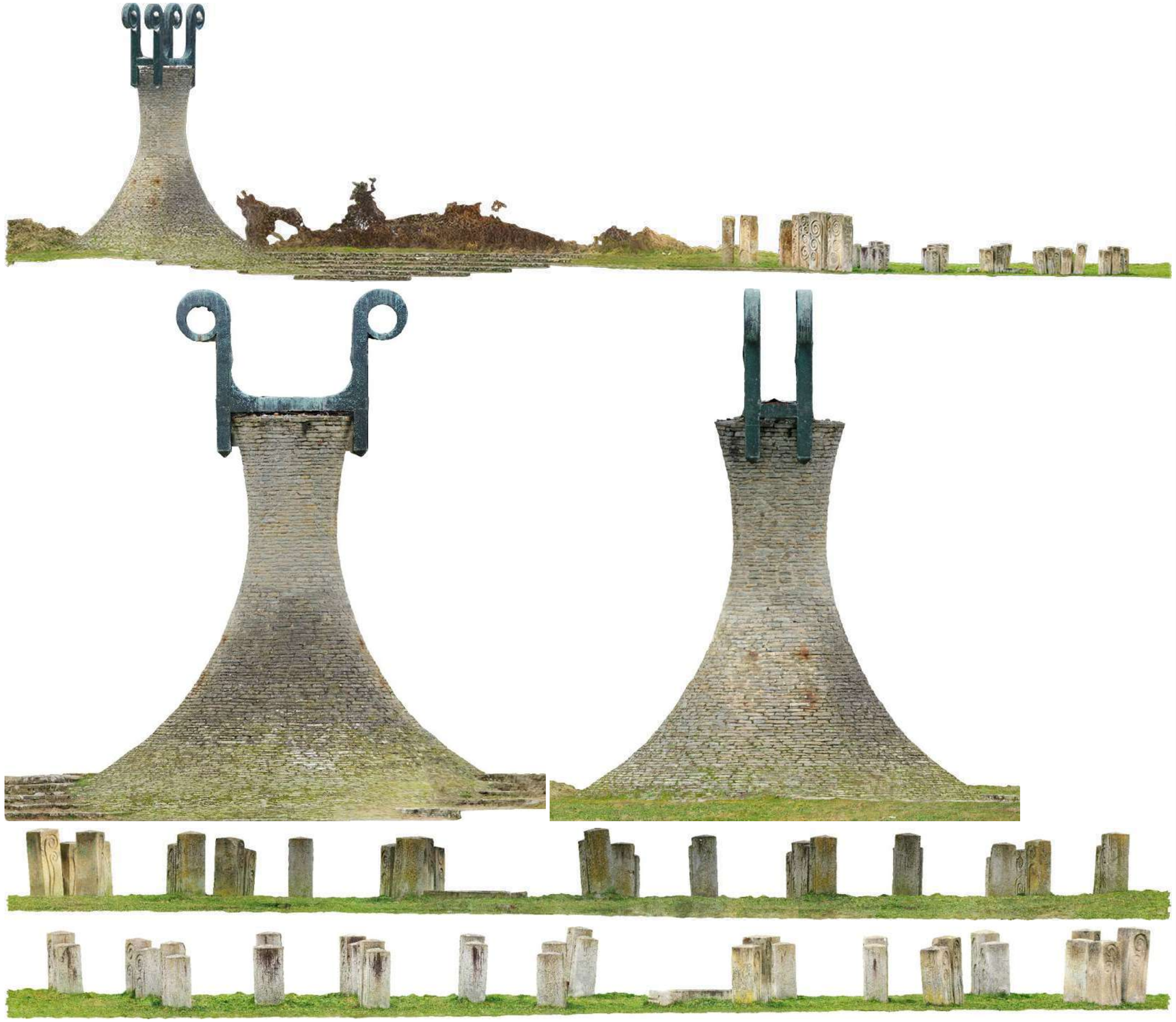

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ (“Шумска вила”)
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

Изузетно значајан споменички комплекс доспео је у стање запуштености и пропадања.

У смислу очуваних, нетакнутих скулптуралних елемената, споменик се донекле налази у релативно добром стању. Парк је у одређеној мери очувао изглед из 1971. године, међутим временом су додати нови елементи и садржаји. Није познато када су у склопу комплекса додати терени за кошарку, са леве (источне) стране пијететне стазе, недалеко од дрвене улазне капије. Такође, 2009. године у спомен-парк је додат бетонски плато са каменом обложеним зидићем где је формиран лапидаријум од двадесетак јеврејских надгробних споменика, сакупљених у ближој околини, приликом радова на путу. У близини парка се налазило мало јеврејско гробље које су уништили нацисти.

Простор парка се често може затећи зараслог у коров и високу траву и недовољно је одржаван и уређен.

Зарубљене пирамиде (крајпуташи) постављени уз церемонијални пут до централног платоа, чија је намена била амбијентално осветљавање церемонијалног пута, нису у функцији, неке су поломљене или нестале.

На централном амфитеатарном платоу пречника 21,5 метара уочавају се деградације каменог пополочања и одвајање плоча, које су благо деградиране, окрњене и испали су из лежишта, док је између камених плоча израстао коров. 8 већих кенотафа димензија 90x50x240cm, углавном су у добром стању, осим одређених запрљања и мањих деградација, а већина њиховог оригиналног облика је задржана. Од 34 мањих камених кенотафа, неколико њих је преврнуто на земљу, а неколико је изашло из вертикале. Такође, групација камених кенотафа у шуми су невидљиви и не може им се прићи, услед корова и растиња које је израсло.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06. и 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ (“Шумска вила”)
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

ТРЕНУТНО СТАЊЕ

“Физички ми смо мртви, као да нам казују ови каменови, али духом и идејама ми смо са вама и видимо вас онако као што ви нас видите.”

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06. и 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА: Спомен парк Револуцији (ЗЗСК Ниш и В. Антић, 2015)

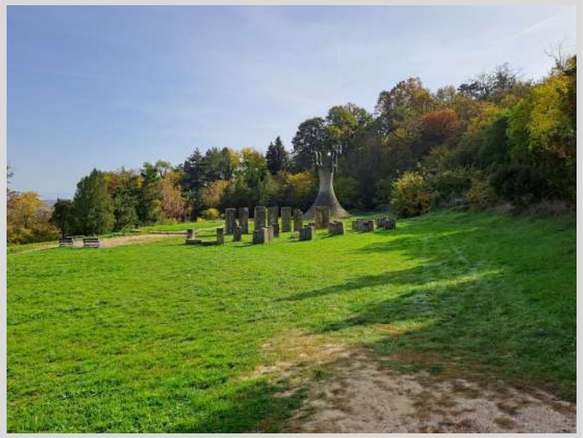

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очување изворног изгледа, оригиналних материјала и оригиналних натписа
- Редовно чишћење и одржавање споменичке композиције, комунално опремање и редовно одржавање простора знаменитог места. Урбанистичко, комунално и хортикултурно опремање, уређење и редовно одржавање заштићене околине знаменитог места
- Партерно и хортикултурно уређење комплекса које неће угрозити споменичку композицију и простор знаменитог места
- Редовно кошење траве, уклањање корова и вегетације која угрожава знаменито место
- Поправка постојећег и постављање новог примереног урбаног мобилијара, према посебним условима
- Дозвољава се санација клизишта на западној страни знаменитог места, на начин да се не наруше амбијенталне вредности и споменичке карактеристике знаменитог места
- Налаже се уклањање бетонског платоа и зидне масе, изграђене за потребе формирања лапидаријума и враћање терена у првобитно стање, као и пажљива демонтажа и складиштење споменика и њихово постављање на другу примерену локацију
- За све интервенције на знаменитом месту потребни су посебни услови за предузимање мера техничке заштите прибављени од стране надлежног завода
- Забрана градње и постављања трајних или привремених објеката, који својом наменом и волуменом могу угрозити или деградирати знаменито место и његову заштићену околину
- Забрана промене облика и намене терена или коришћења заштићене околине на начин који угрожава знаменито место или његову заштићену околину
- Уколико се врше радови на деловима улица Светоилијске и Хисарске, које су у границама заштићене околине знаменитог места, инвеститор је дужан да се за добијање решења о условима за предузимање мера техничке заштите обрати надлежном заводу
- Забрана одлагања, складиштења и депоновања отпада и отпадних материја
- Конзерваторско-рестаураторске радове и уређење могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног ауторског решења споменика, материјала и начина обраде
- На основу детаљног снимања постојећег стања, старих фотографија и архивске документације, као и резултата претходног истраживања, израдити прецизну техничку документацију постојећег стања, са свим карактеристичним детаљима, описом материјала и уцртаним врстама оштећења
- Урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Радове планирати са циљем да се унапреди тренутно стање споменика и афирмише његова вредност, а не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност.
- Сачувати и рестаурирати све детаље и елементе који својим обликовањем представљају израз времена градње споменика. За све радове на самом споменику водити се принципом минимума интервенција и применом метода од мање инвазивних
- Поступак конзервације споменика у целости треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор, пејзажни архитекта)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова јавно комунално предузеће одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска вила")
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

На простору спомен комплекса редовно се одржавају годишњи комеморативни догађаји и церемоније, и то:

- 9. маја, Дан победе у Другом светском рату,
- 12. јун, Светски дан борбе против дечијег рада, и др.

(На каменим белезима су исписи песника Ивана Лалића)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06. и 24.10.2022. године

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

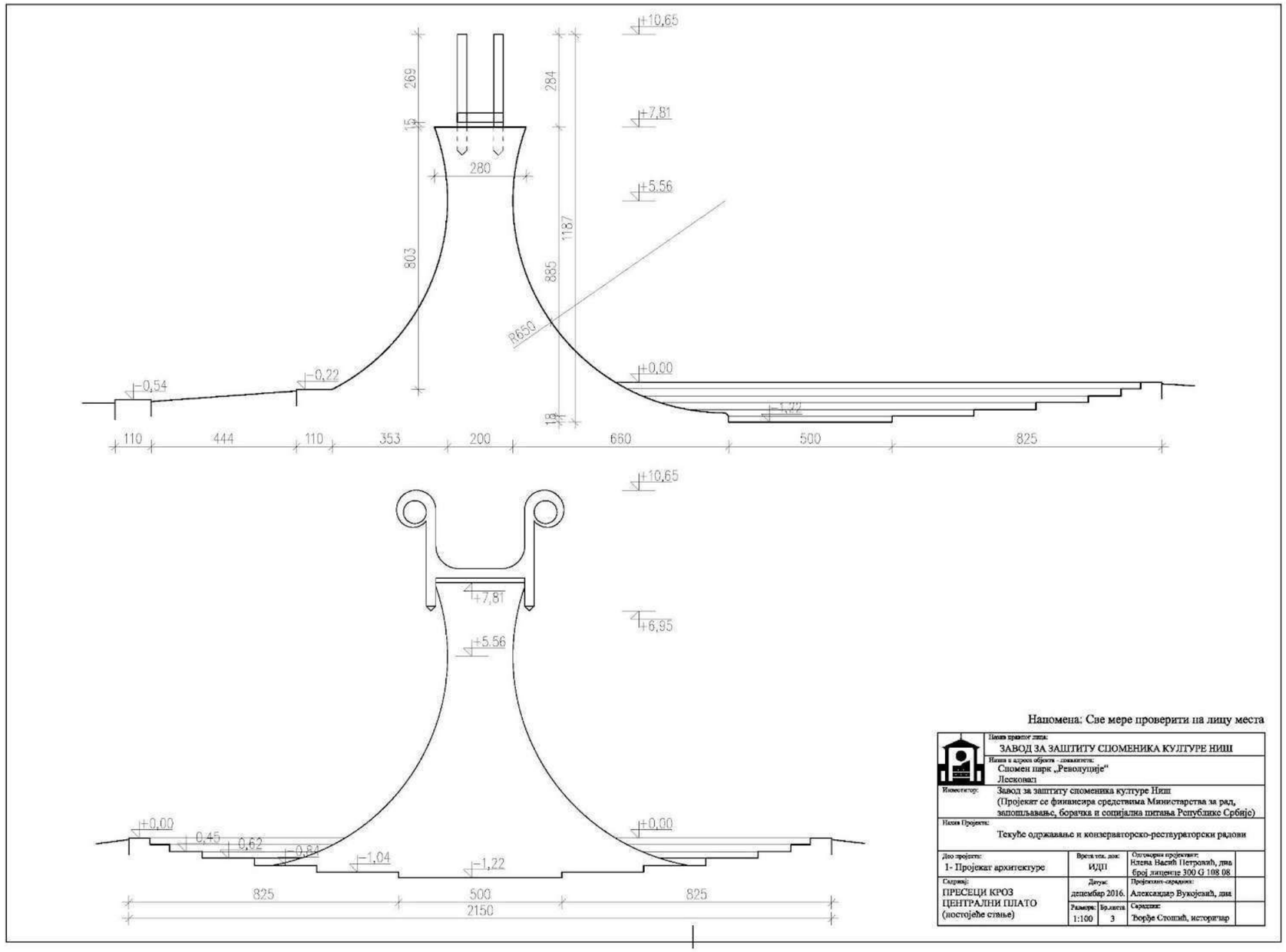

Напомена: Све мере проверити на лицу места

Назив правног лица: ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Назив и адреса објекта - локалитета: Споменик „Револуције" Лесковац			
Инвеститор: Завод за заштиту споменика културе Ниш (Пројекат се финансира средствима Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије)			
Назив Пројекта: Текуће одржавање и конзерваторско-реставраторски радови			
Део пројекта: 1- Пројекат архитектуре	Врста тех. док: ИДП		Одговорни пројектант: Илија Васић Петровић, дипл. број лиценце 300 G 108 08
Садржај: ПРЕСЕЦИ КРОЗ ЦЕНТРАЛНИ ПЛАТО (постојеће стање)	Датум: децембар 2016.		Пројектант-сарадник: Александар Вукојевић, дипл.
	Размера: 1:100	Бр.листа: 3	Сарадник: Ђорђе Стошић, историчар

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска вила")
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

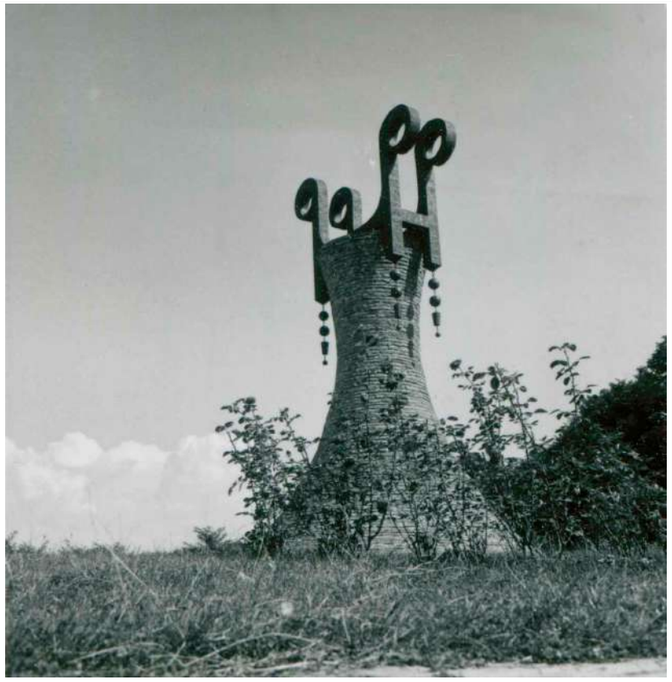

(документација: архива ЗЗСК Ниш, Ј. Шурдиловић)

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: Извор - Геосрбија, приступљено 27.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА: Ситуациони план спомен парка, детаљи круне и улазне капије (цртежи: ЗЗСК Ниш, А. Вукојевић, 2017), у литератури је првобитни изглед улазне капије приказан на слици испод (извор: Цветковић, Костадин (2011): Лесковац и родослов фамилије Динче Ерсеновског, Лесковац) међутим, остаци капије на терену сасвим су другачијег изгледа и конструктивних елемената.

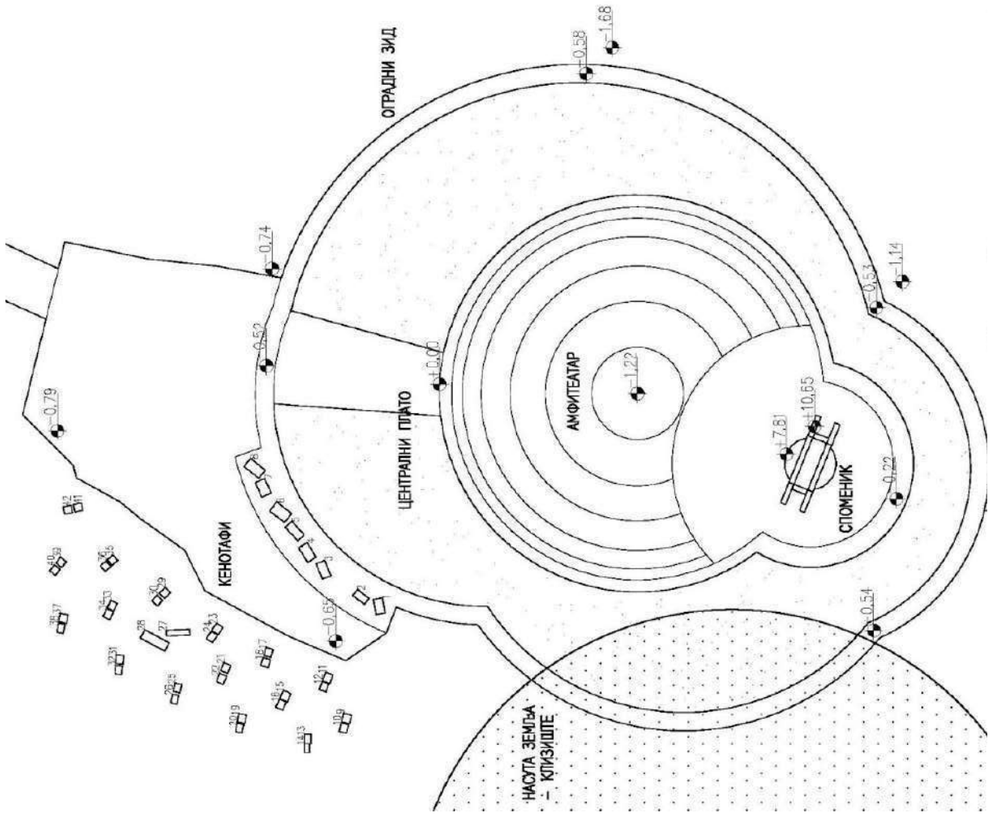

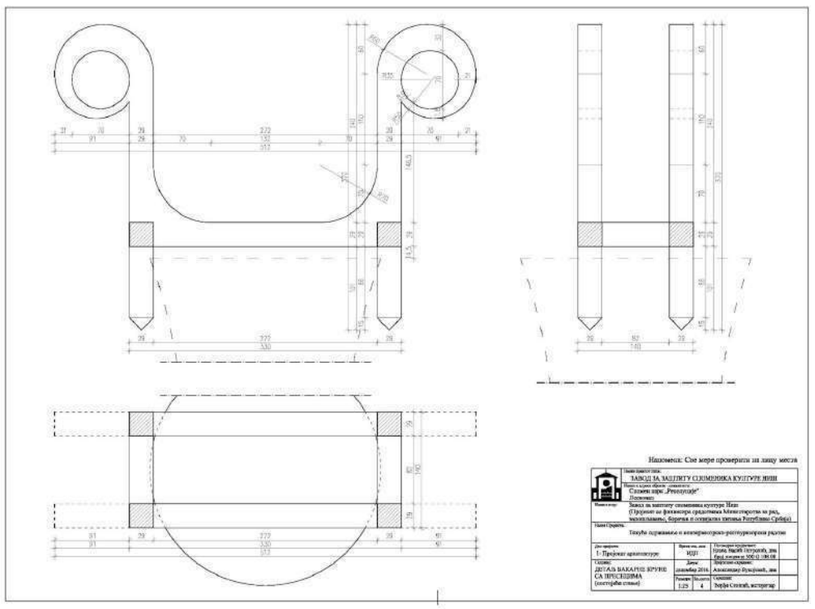

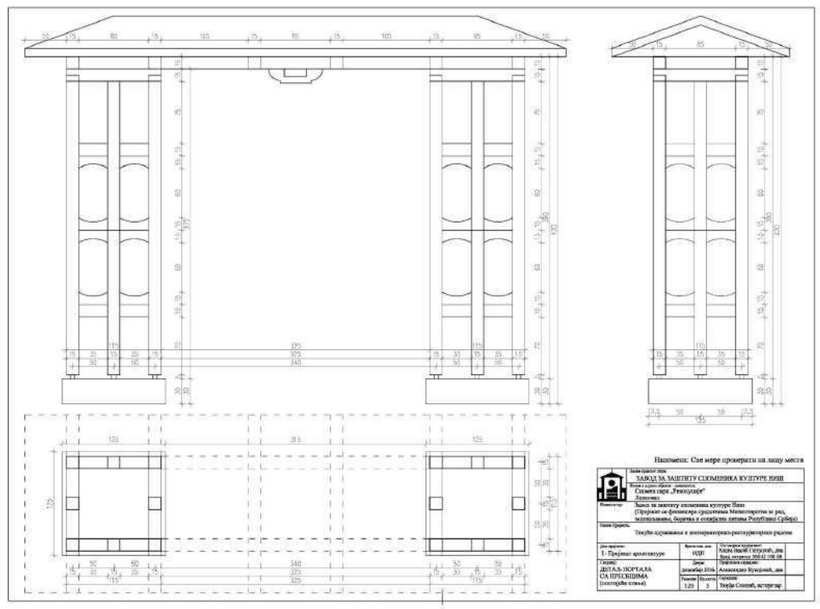

ЛЕСКОВАЦ
Спомен парк РЕВОЛУЦИЈИ ("Шумска вила")
(1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10861 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4759647 E: 576914

(документација: архива ЗЗСК Ниш, Ј. Шурдиловић)

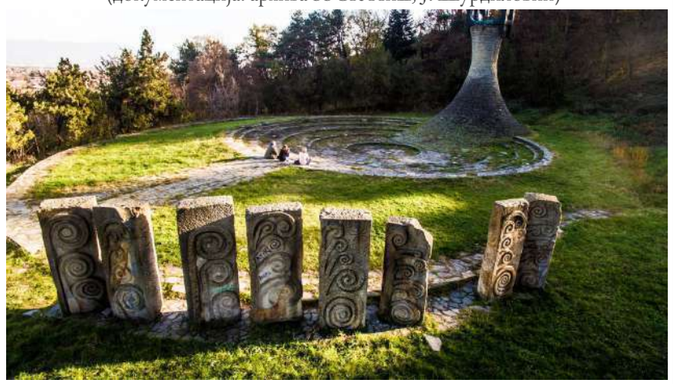

Спомен парк Револуцији (ЗЗСК Ниш; В. Антић, 2015)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Изглед спомен комплекса 2022. године

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

У Араповој (Гавриној) долини у Лесковцу подигнуто је спомен обележје поред кога су два хоризонтално положена камена са следећим текстовима:

Овде су немачки фашисти стрељали 500 родољуба, међу којима 320 Рома
11. децембра 1941. године.

Прелети нас птицо и блистај у пламену. Ти си уснула само у нашем камену.

Изглед спомен комплекса 2022. године

ЛЕСКОВАЦ
Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10752 КО Лесковац
ГПС координате: 4759666 E: 576589

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Арапова долина представља меморијални комплекс подигнут у част више од 300 цивила, углавном Рома, које су на овом месту стрељали немачки војници 11. децембра 1941. године.

Стрељања су се десила као одмазда немачких окупатора због убиства три немачка официра. Градски званичници који су сарађивали са Немцима, ухапсили су око 300 мушкараца старијих од 16 година, из лесковачког насеља Арапова долина. Следећег дана, затвореници су предати Немцима, а затим одведени на северне падине брда Хисар и стрељани.

*

Радећи на централном споменику, током посете Лесковцу ради истраживања и планирања изградње спомен-обележја на падини Хисара (Спомен парк Револуцији), Богдановићу је испричана прича о томе шта се десило са Ромима Арапове долине. Био је тако дубоко дирнут када је чуо ову причу да се добровољно пријавио, бесплатно, да направи достојанствен споменик у част жртвама.

Комплекс је откривен 11. децембра 1973. године, а на отварању је говорио Добривоје Аранђеловић, председник лесковачке општине. Том приликом је наступило културно-уметничко друштво Рома из Ниша програмом “Огори ме, горо, песмом својом, нек зора бисери именим нашим” у режији Гордане Томић Радојевић.

У спомен стрељаног кларинетисте Шефкета Ибраимовића изведена је песма “Циганска је туга преголема”, која је постала својеврсна химна Рома.

Аутор обележја је проф. Богдан Богдановић, архитекта из Београда, а текст је написао Борислав Здравковић, професор Гимназије у Лесковцу.

**

Арапова долина је место страдања и током Првог светског рата, о чему сведочи споменик на Светоилијском гробљу посвећен невино палим жртвама бугарског варварства 1917. године, који су побијени у Араповој долини.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА

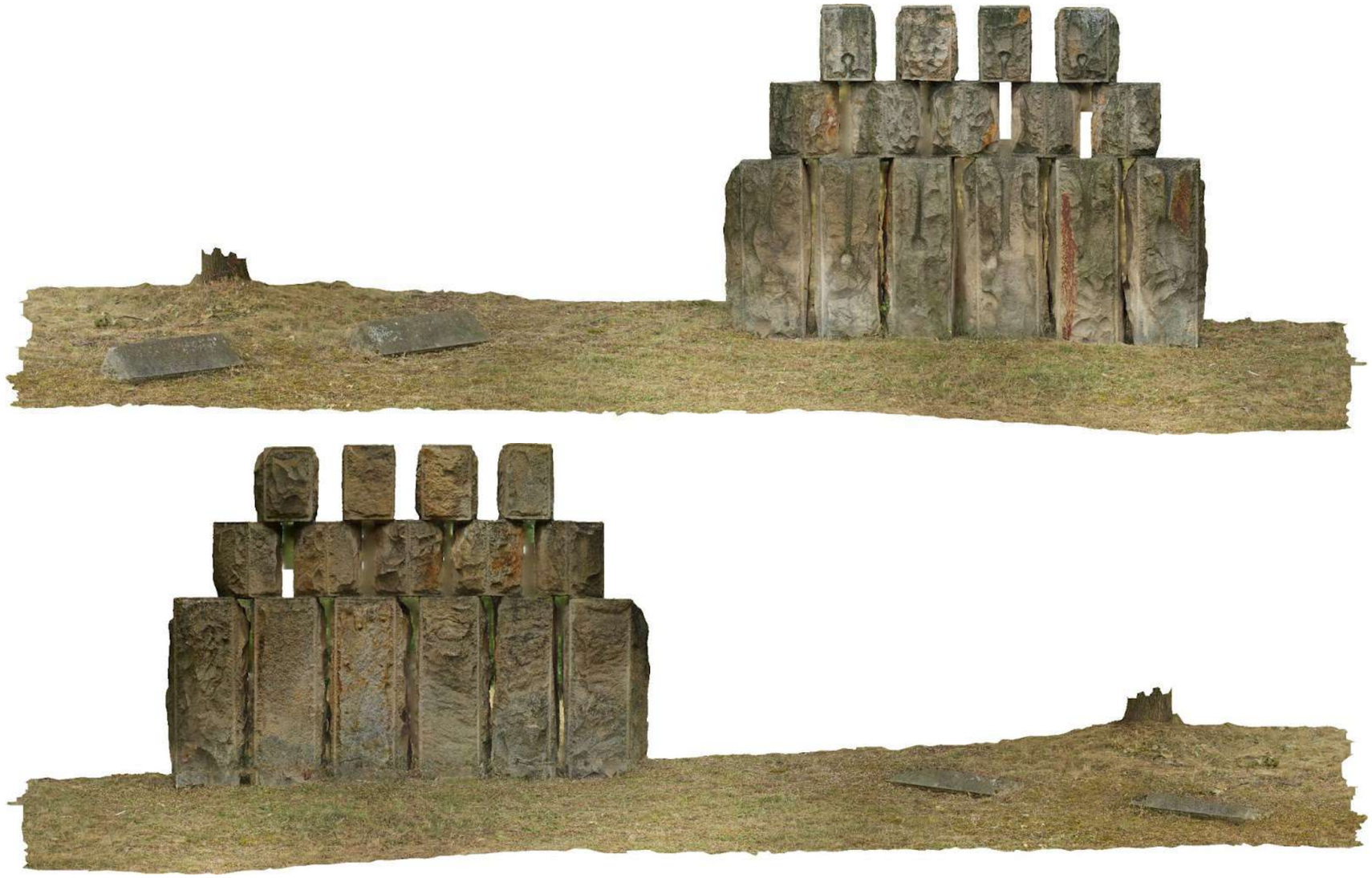

ЛЕСКОВАЦ
Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10752 КО Лесковац
ГПС координате: 4759666 E: 576589

ОПИС:
Поред централног споменика, постављеног на највишој тачки, у оквиру комплекса, на нешто нижој коти, налази се и 9 хумки које су биле оплемењене зеленилом, а свака од њих је обележена са по 4 камена величине 100x40x40цм.
Централни споменик је урађен од камених блокова различите величине и грубе обраде, постављених као строј мушкараца, жена и деце, поређаних за стрељање, што је на каменим блоковима изражено издубљеним симболима.

Централни елемент споменика чини камена скулптура сачињена од 15 блокова кречњака наслаганих око 2м висине. Неки од блокова имају на предњој страни уграviране издужене облике који подсећају на сузе, и симболишу тугу.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

Изглед спомен комплекса 2022. године

Изглед спомен комплекса пре кошења 2022. године

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очување изворног изгледа, оригиналних материјала и оригиналних натписа
- Редовно чишћење и одржавање споменичке композиције, комунално опремање и редовно одржавање простора. Редовно кошење траве, уклањање корова и вегетације која угрожава спомен комплекс
- Урбанистичко, комунално и хортикултурно опремање, уређење и редовно одржавање ближег окружења
- Партерно и хортикултурно уређење комплекса које неће угрозити споменичку композицију. Поправка постојећег и постављање новог примереног урбаног мобилијара, према посебним условима
- За све интервенције на спомен комплексу потребни су посебни услови за предузимање мера техничке заштите прибављени од стране надлежног завода
- Забрана градње и постављања трајних или привремених објеката, који својом наменом и волуменом могу угрозити или деградирати спомен комплекс и заштићену околину
- Забрана промене облика и намене терена или коришћења заштићене околине на начин који угрожава спомен комплекс или његову заштићену околину
- Забрана одлагања, складиштења и депоновања отпада и отпадних материја
- Конзерваторско-реставраторске радове и уређење могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног ауторског решења споменика, материјала и начина обраде
- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, и прикупљених стареих фотографија и архивске документације, израдити прецизну техничку документацију постојећег стања, са свим карактеристичним детаљима, описом материјала и уцртаним врстама оштећења.
- Радове планирати са циљем да се унапреди тренутно стање споменика и афирмише његова вредност, а не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност.
- Урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-реставраторских радова и враћања у изворно стање
- Сачувати и рестаурирати све детаље и елементе који својим обликовањем представљају ауторски израз и израз времена градње споменика. За све радове на самом споменику водити се принципом минимума интервенција и применом метода од мање инвазивних
- Поступак конзервације споменика у целости треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, технолог, архитекта-конзерватор, пејзажни архитекта)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова јавно комунално предузеће одмах обавештава надлежни огран града Лесковца и Завод за заштиту споменика културе Ниш, који ће прописати посебне услове за предузимање мера техничке заштите

Изглед спомен комплекса 2022. године

ЛЕСКОВАЦ
Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10752 КО Лесковац
ГПС координате: 4759666 E: 576589

ФОТОГРАФИЈЕ

Изглед спомен комплекса 2022. године

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ

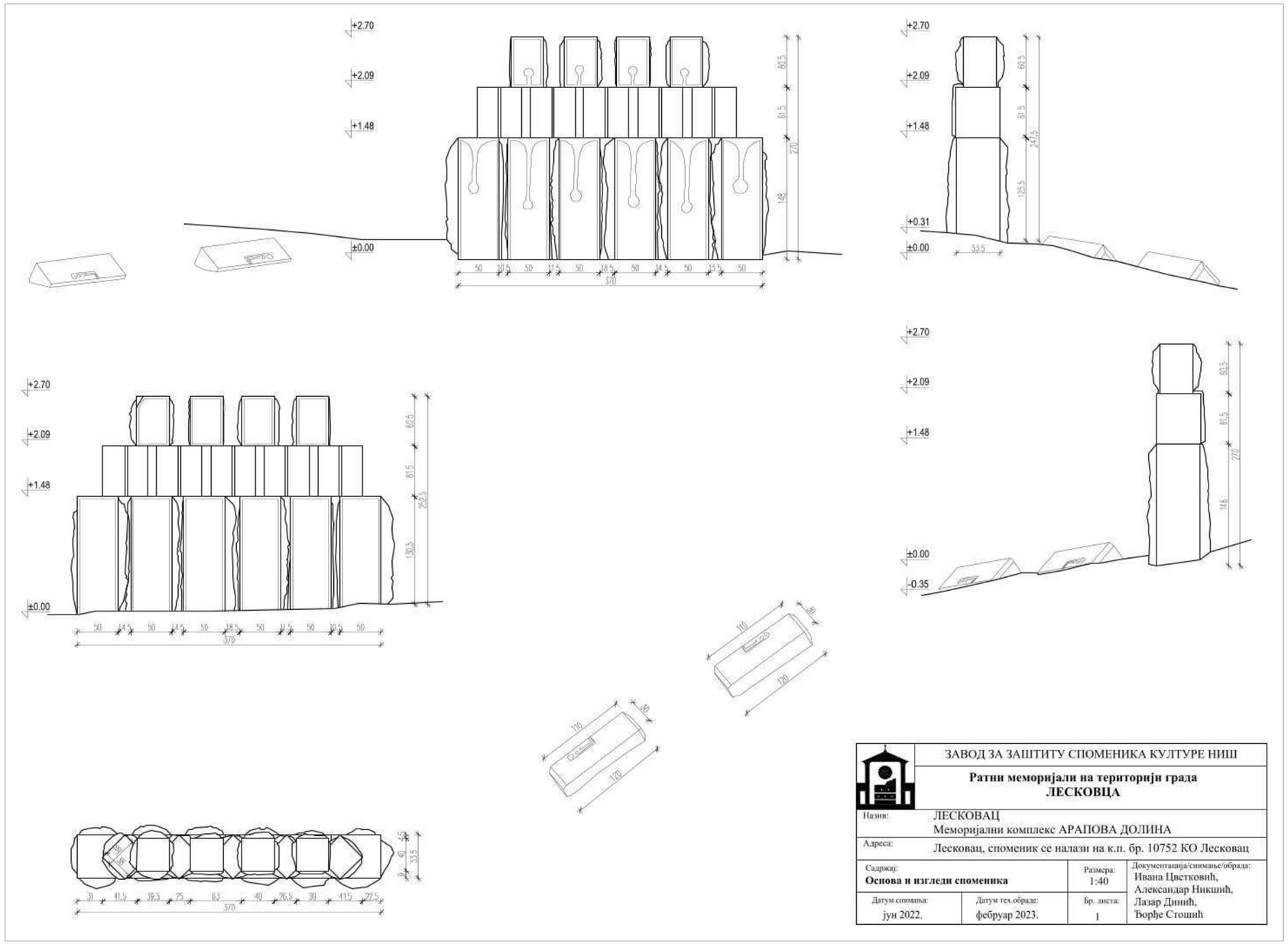

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА		
Адреса:	Лесковац, споменик се налази на к.п. бр. 10752 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЛЕСКОВАЦ
Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10752 КО Лесковац
ГПС координате: 4759666 E: 576589

ОПИС:

Као утеха остају речи Богдана Богдановића:

У сваком случају, сигурно је да ти споменици неће генерацијама будућности говорити исто што и нама говоре, али важно је да не заћуте.

Влада Републике Србије је 2010. године одлучила је да централни комеморативни скуп посвећен страдању Рома у Другом светском рату буде обележен 16. децембра у Лесковцу. Обележавању овог датума треба придати много већу пажњу, као и спомен обележју у Араповој долини.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 25. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА

ЛЕСКОВАЦ
Меморијални комплекс АРАПОВА ДОЛИНА (1941)

АДРЕСА: Лесковац, на к.п. бр. 10752 КО Лесковац
ГПС координате: 4759666 E: 576589

ОПИС:

Поред архитектонских структура осмишљених од стране архитекте Богдана Богдановића, налази се и неколико надгробних споменика посвећених убијеним Ромима, независних од остатка спомен комплекса, вероватно постављених пре изградње спомен комплекса. Ова спомен обележја представљају класичне надгробне споменике из периода прве половине двадесетог века. На надгробним споменицима урезана су имена убијених: Шафкет Ибрахимовић (димензије споменика од камена: 42x16,6x150cm), Трајко Курић (35x13x124cm) и Мања Кам___ (фрагментован у два дела, највеће ширине 29cm, а најмање 22cm, и укупне висине 100cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 25. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој згради било је седиште прве комунистичке општи нске управе коју је изабрао лескова чки пролетаријат на изборима 22. августа 1920.

11. октобар 1959.

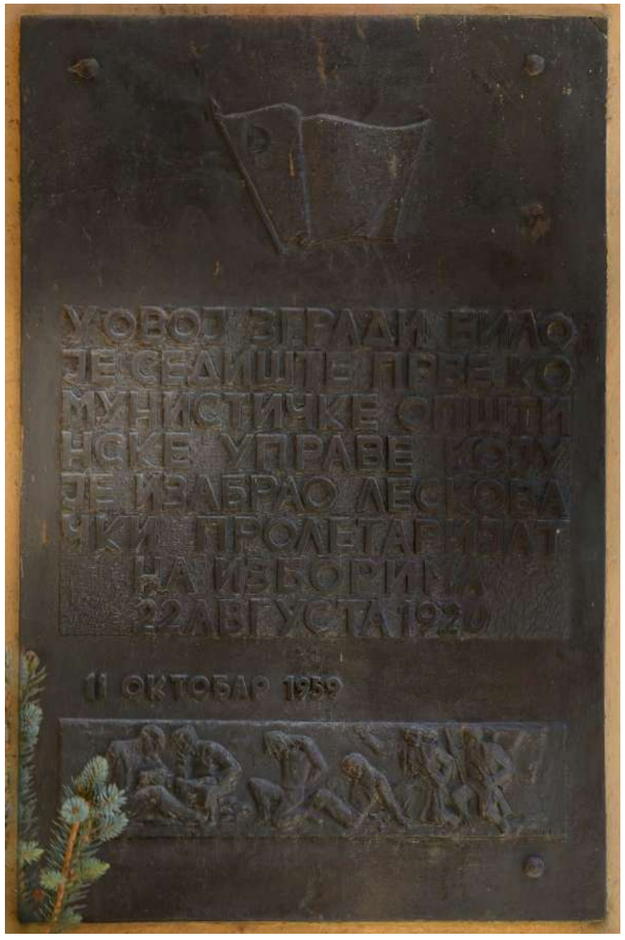

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од бронзе третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механичких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за метал)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на згради Јабланичког управног округа (1920)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази на згради Јабланичког управног округа, на к.п. бр. 15215 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760523 E: 577192

ОПИС:
Спомен плоча на згради Јабланичког управног округа постављена је са десне стране главног улаза.
Плоча је направљена од бронзе са рељефно урађеним натписом, представом заставе са српом и чекићем, и рељефном композицијом - представом лесковачких радника.
Плоча је димензија 70x107,5cm и дебљине 2,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Јован Дискић

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ОДБОРНИЦИ
Прве комунистичке општине
у Лесковцу 1920-1921. године
Председник:
Јован М. Дискић
Кметови:
Милан Станојевић, Светозар
Тасић и Реља Станковић.
Одборници:
Драгутин Костић, Тодор Чакширановић,
Тодор Стаменковић, Ђоре Картаревић,
Сава Митић, Тодор Коцић, Ђоре Јањић,
Паја Ристић, Василије Цветковић
Тодор Поповић, Димитрије Ђермановић,
Душан Митић, Владимир Андрејевић
Тодор Живковић, Василије Јовановић
Прока Марковић, Прока Недељковић,
Тодор Стаменковић, Глигорије Тичић,
Михајло Митровић, Владимир Јовић,
Влада Милошевић, Милан Костић

Лесковац 22. VIII 1920. год.

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у холу зграде Јабланичког управног округа (1920-1921)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази на згради Јабланичког управног округа, на к.п. бр. 15215 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760523 E: 577192

ОПИС:
Спомен плоча се налази у холу зграде Јабланичког управног округа.
Димензије спомен плоче су: 80,5x108,5cm и дебљине 2,5cm.
22. августа 1920. године на општинским изборима у Лесковцу победила је Комунистичка општинска листа. Од укупно 2.299 гласача, колико је изашло на изборе, комунистичка кандидатска листа добила је 1.160 гласова, док су остале грађанске партије укупно добиле 1.139 гласова. Комунисти су победом на изборима освојили власт у лесковачкој општини добивши председника, три кмета и 24 одборника од укупно 36 одборника. Председник општине постао је Јован Дискић, терзијски радник.
Јован Дискић рођен је у Лесковцу 25. фебруара 1881. године. Веома рано се укључио у синдикални покрет, а 1905. године постаје члан Социјалдемократске партије Србије. После ослобођења 1944. године обављао је многе политичке дужности. Умро је јануара 1963. године.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од метала третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механичких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за метал)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

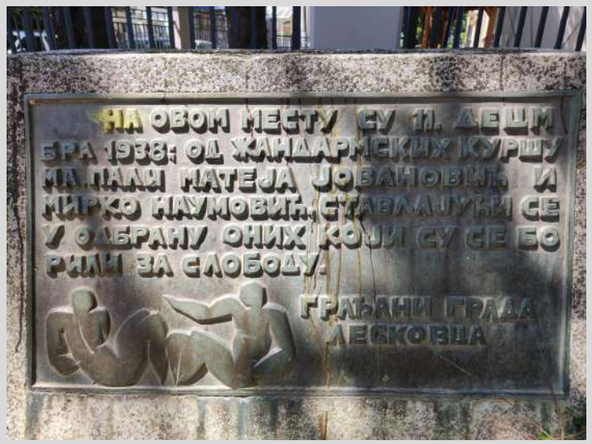

(ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2022)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

На овом месту су 11. децембра 1938. године
од жандармских куршума
пали Матија Јовановић и
Мирко Наумовић стављајући се
у одбрану оних који су се борили за слободу.

Грађани града
Лесковца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од метала третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механичких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за метал)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча код зграде Јабланичког управног округа (1938)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази испред зграде Јабланичког управног округа, на к.п. бр. 15215 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760523 E: 577192

ОПИС:
Спомен плоча се налази у зеленој површини преко пута зграде Јабланичког управног округа. Плоча је посвећена убијеним Матеји Јовановићу и Мирку Наумовићу и свим који су се борили за слободу. Они су убијени 1938. године од стране полиције.
Спомен плоча постављена је на бетонском постаменту обложеном вештачким каменом (кулиром). Постамент је величине 100x60cm и променљиве дебљине, при дну је 49cm, док се ка врху сужава на 25cm. Спомен плоча је израђена у бронзи, димензија 84x46cm.

11. децембра 1938. године на дан посланичких избора, услед великих радничких демонстрација у Лесковцу, жандарми су интервенисали оружјем, и том приликом су погинула два радника, Матеја Јовановић и Мирко Наумовић, а три је рањено.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Спомен плоча
Члановима Градског академског позоришта у Лесковцу, палим у
Народноослободилачком рату
Бора Димитријевић - “Пиксла”
оснивач Академског позоришта
Илија Микличанин - учитељ
Марко Данити - фотограф
Стерина Данити - домаћица
Мила Величковић - Динуловић - глумица
Трајко Ђорђевић “Кукар” - студент
Атанасије Томић - радник

4. новембар 1956. год. Лесковац — Колектив Народног позоришта

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења влсник/корисник објекта о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на згради Народног позоришта (1941- 45)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази на згради Народног позоришта, на к.п. бр. 5432 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760564 E: 577267

ОПИС:

Спомен плоча на згради позоришта, посвећена је борцима палим у народноослоболичком рату, а који су били чланови градског и академског позоришта Лесковца - Бори Димитријевићу - Пиксли, Илији Микличанину, Мили Величковић Динуловић, Марку Данити, Трајку Ђорђевићу Кукару, Стерини Данити и Атанасију Томићу. Спомен плочу подигао је колектив Народног позоришта, како на неки начин одао пошту својим колегама, који су изгубили животе у рату.

Сачињена је од белог мермера димензија 94x64cm и дебљине 3cm.
Након реконструкције зграде позоришта спомен плоча је постављена на бочној страни улазног ризалита, мало скрајнута и неприметна.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Кафана “Радан” са спомен плочом (Народни музеј Лесковац)

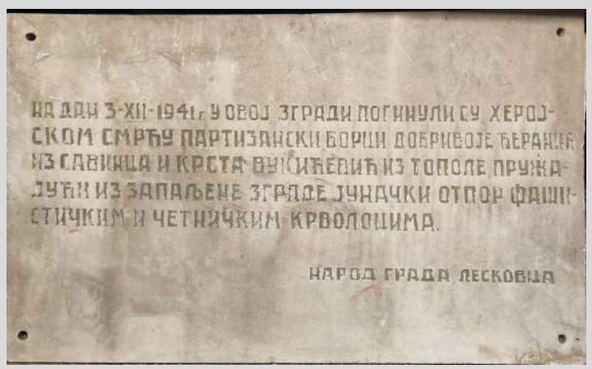

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

На дан 3-XII-1941. г у овој згради погинули су херојском
смрћу партизански борци Добривоје Ђеранић
из Савинца и Крста Вукићевић из Тополе пружајући
из запаљене зграде јуначки отпор фашистичким
и четничким крволоцима.

НАРОД ГРАДА ЛЕСКОВЦА

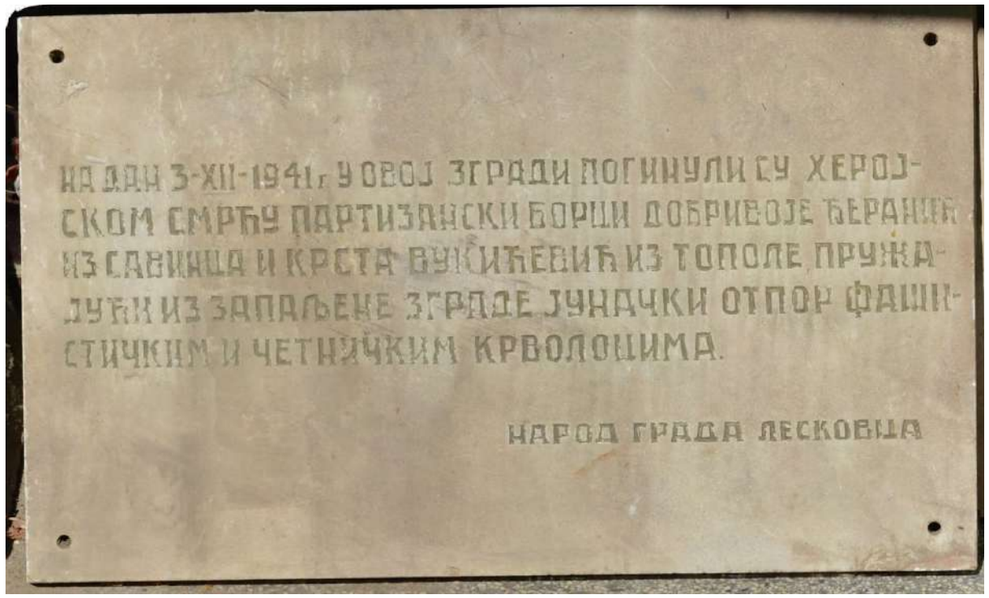

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Размотрити могућност враћања на изворну локацију или другу погодну позицију у граду
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на згради “Радан” (1941)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760615 E: 577197

ОПИС:

Спомен плоча се некада налазила на згради у којој су погинули партизански борци Добривоје Ђеранић из Савинца и Крста Вукићевић из Тополе. Борци су погинули у берберници “Емина” у Лесковцу, након убиства немачког агента Јегера и борбе са непријатељем.

Није познато када је демонтирана са своје изворне позиције и пренета у Народни музе Лесковац.

Спомен плоча је израђена од белог мермера димензија 120x72cm и дебљине 3.5cm.

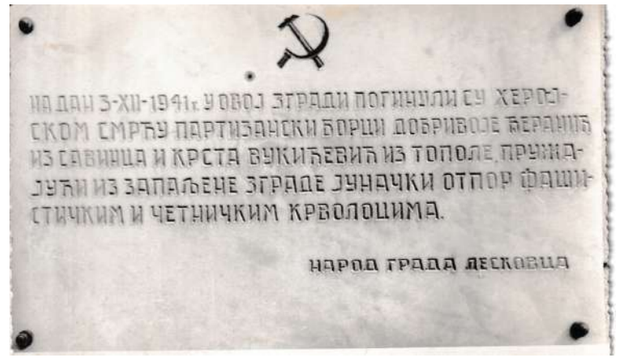

Спомен плоча на кафани “Радан” (Народни музеј Лесковац)

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

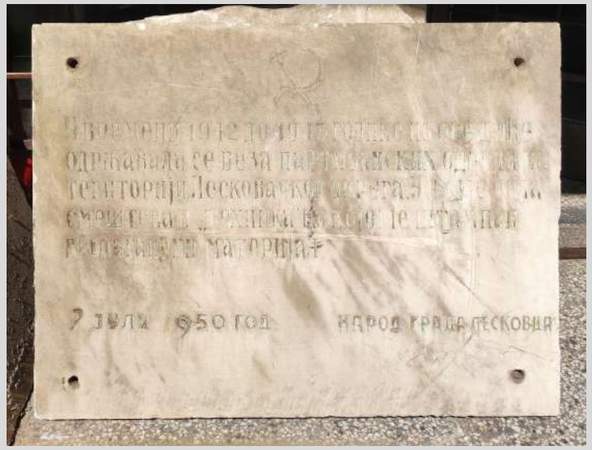

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У времену 1942. до 1943. године из ове куће одржавала се веза партизанских одреда на територији Лесковачког округа.

У њој је била смештена "Техника" на којој је штампан пропагандни материјал.

7. јули 1950. год.

НАРОД ГРАДА ЛЕСКОВЦА

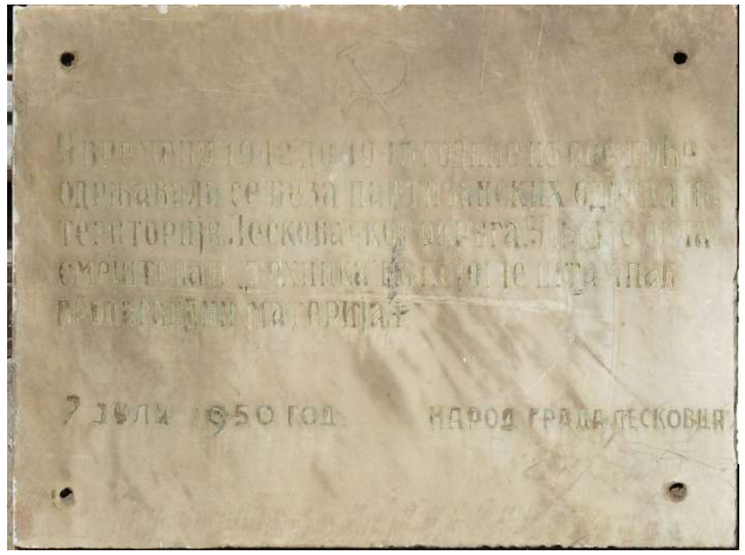

Плоча скинута са првобитне зграде и смештена у депо Народног музеја у Лесковцу. Није познато када је спомен плоча демонтирана са своје изворне позиције.
Израђена је од белог мермера димензија 80,5x60,5cm и дебљине 4,5cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Размотрити могућност враћања на изворну локацију или другу погодну позицију у граду
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на кући у којој је штампан пропагандни материјал 1942-1943. године

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760615 E: 577197

ОПИС:
Спомен плоча некада се налазила на кући (Штиркина пекара) у којој је била смештена "техника" у којој је штампан пропагандни материјал у периоду од 1942. до 1943. године. Према неким изворима спомен плоча се налазила на месту предузећа "Водовод" у Лесковцу

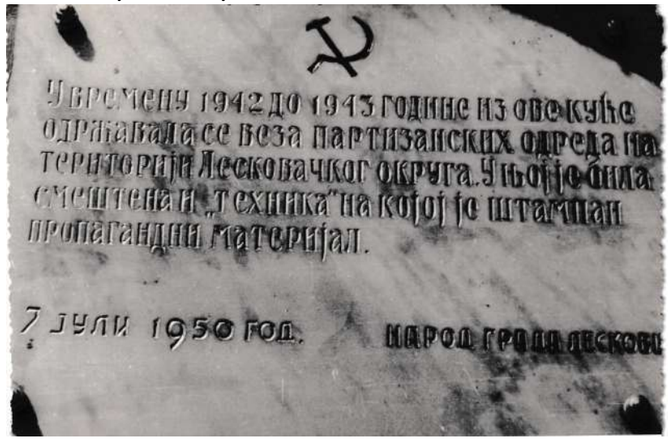

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Ова кућа дала је уточиште првим рањеницима
партизанског Лесковачког одреда -
друговима: Милутину Лучићу Обраду зам.
команданта одреда и петорици рањених
партизанских бораца.

НАРОД ГРАДА ЛЕСКОВЦА

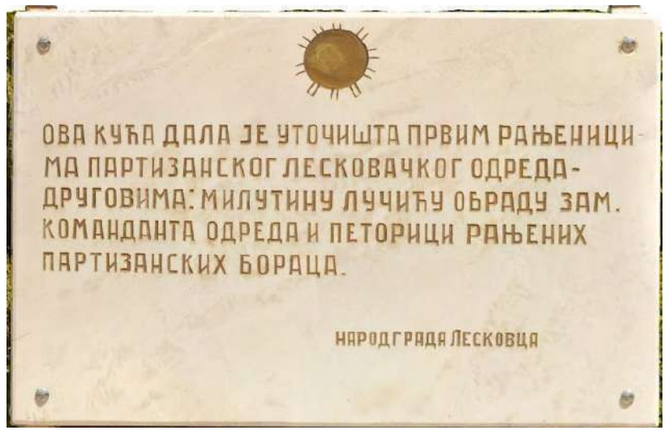

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у близини Шпиталског гробља (1941-1945)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у близини Шпиталског гробља, ул. Воје Николајевића бр.55, на к.п. бр. 11937 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4759777 E: 577950

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен плоча се некада налазила на кући у којој су се лечили рањеници партизанског лесковачког одреда - Милутин Лучић Обрад и петорица других бораца.

Милутин Лучић био је заменик команданта лесковачког партизанског одреда.

ОПИС:

Бела мермерна плоча је сада постављена на челичне беле носаче анкероване и утемељене у бетонске темељне стопе, на тротоару у близини куће на којој јо је била изворна позиција. Спомен плоча је евидентно третирана одређеним поступцима. Опрана је и очишћена од наслага прљавштине, текст је обојен златном бојом, а изнад текста, на месту где је обично уцртана петокрака, или срп и чекић, сад је златном бојом обојен круг са зрацима - стилизовано сунце.

Спомен плоча је димензија 110x70cm и дебљине 3,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 27.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Ова зграда била је у периоду непријатељске окупације место састанка нашег Месног комитета и Покрајинског поверенства КПС

НАРОД ГРАДА ЛЕСКОВЦА

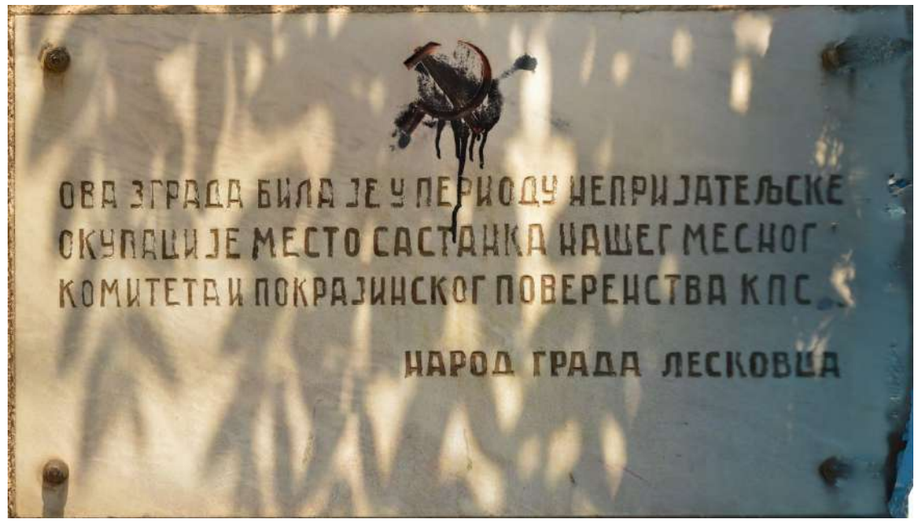

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу осигурати од могућег оштећења, имајући у виду да је кућа у рушевном стању
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на кући у Улици учитеља Јосифа 9
(1941-1945)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази на кући у Улици учитеља Јосифа 9, на к.п. бр. 5500 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760676 E: 577415

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Спомен плоча се налази на кући у Улици учитеља Јосифа бр. 9 која је у периоду окупације била место састанка месног комитета КПЈ и покрајинског повереништва.

ОПИС:
Бела мермерна плоча постављена је на уличној фасади старе куће. Кућа је у рушевном стању и прети јој опасност од потпуног урушавања.
Спомен плоча је димензија 101x50cm и дебљине 2cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој истакнути првоборац радничког покрета Лесковац

Влада Ђорђевић
1905-1941

Народ Лесковца и околине
2. VIII 1953.

документација Народног музеја Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Влади Ђорђевићу (1941)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у парку 9. Југовића, на к.п. бр. 8491/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ОПИС:
Спомен биста Влади Ђорђевићу налази се у парку 9. Југовића. Бронзана биста постављена је на бетонском постољу у облику призме, завршно обрађену вештачким каменом.
Аутор бисте је професор Душан Николић из Београда.

Састоји се из бетонског постамента обложеног вештачким каменом, које се степенасто сужава ка врху, на које је постављена бронзана биста Владе Ђорђевића висине 83cm. Постамент је укупне висине 164cm, а свеукупно са бистом висина овог спомен обележја износи 247cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 25. 01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

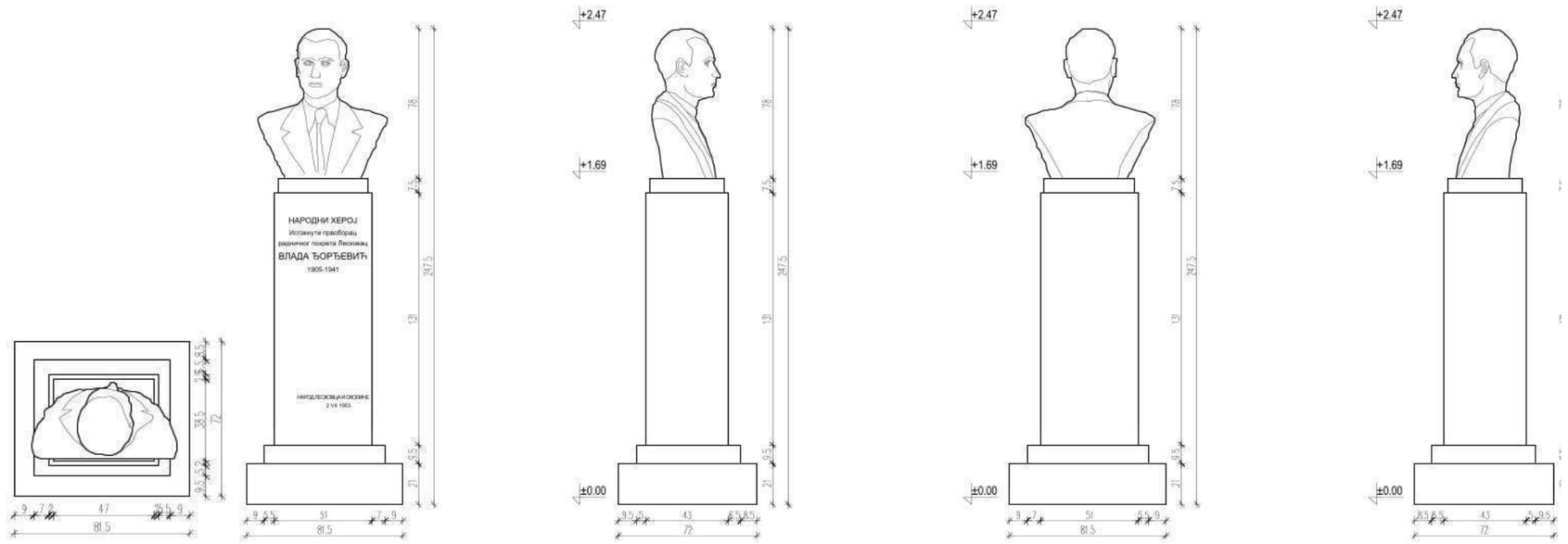

ФОТОГРАМЕТРИЈА: Спомен биста Влада Ђорђевић (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Влади Ђорђевићу (1941)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у парку 9. Југовића, на к.п. бр. 8491/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Влада Ђорђевић је рођен у Лесковцу 1905. године, столарски радник, члан Комунисточке партије Југославије од 1923. године, истакнути борац радничког покрета, оргнизатор демонстрација.

Био је члан Окружног комитета КПЈ Лесковац, секретар Месног комитета Комунистичке партије Југославије у Врању, организатор устанка, политички комесар Кукавичког народноослободилачког партизанског одреда. Погинуо је 5. новембра 1941. године изнад Тулова од бугарске фашистичке војске. Проглашен за народног хероја 9. октобра 1945. године.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Члан ЦК КПЈ и руководилац радничког покрета Лесковца и околине

Народни херој Коста Стаменковић 1893-1942

Народ Лесковца и околине 1951

документација Народног музеја Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од белих мермерних плоча третирати на начин на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Кости Стаменковићу (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у парку 9. Југовића, на к.п. бр. 8491/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ОПИС:

Спомен биста Кости Стаменковићу налази се у парку 9. Југовића.

Биста је откривена 19. августа 1951. године, у оквиру прославе десетогодишњице формирања Лесковачког (Кукавичког) партизанског одреда. Говорио је, и бисту открио, Драги Стаменковић, народни херој. Аутор је Сретен Стојановић, вајар из Београда.

Бронзана биста постављена је на бетонском постољу у облику призме, завршно обложена белим мермерним плочама.

Састоји се из бетонског постамента обложеног белим мермерним плочама, на који је постављена бронзана биста Косте Стаменковића висине 83cm. Постамент је висине 164cm, а заједно са бистом висина овог спомен обележја износи 247cm.

Откривена је 19. августа 1951. године у оквиру прославе десетогодишњице формирања Лесковачког (Кукавичког) партизанског одреда.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

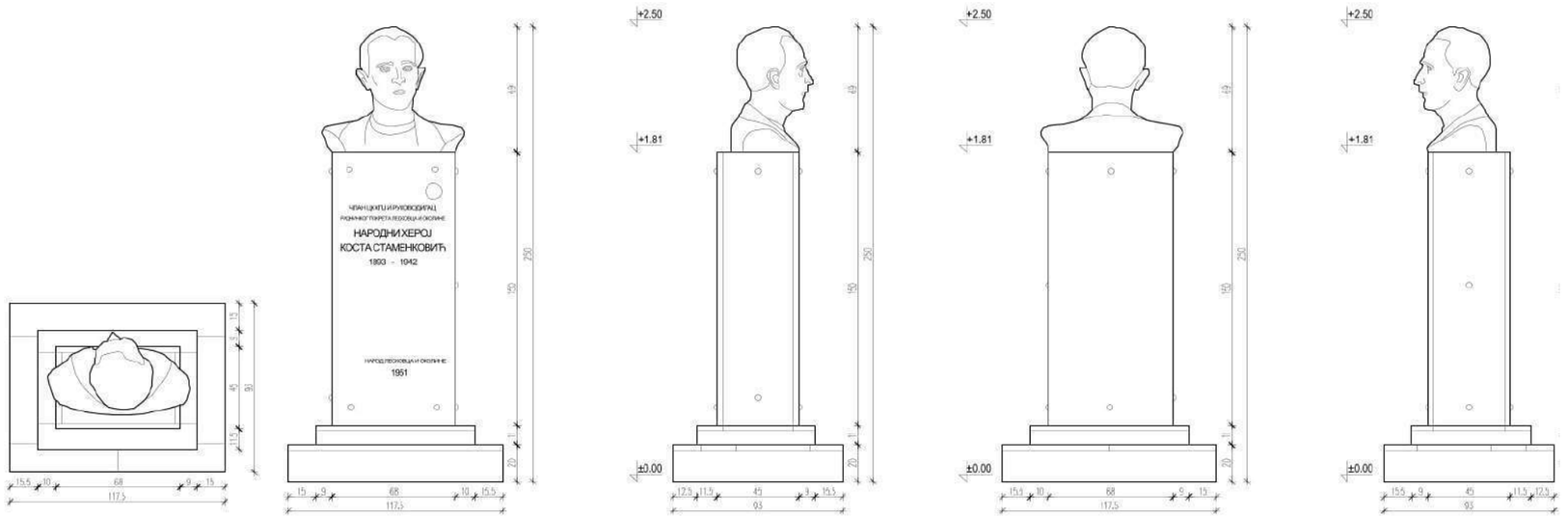

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Коста Стаменковић (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у парку 9. Југовића, на к.п. бр. 8491/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Коста Стаменковић је рођен у Лесковцу 1893. године. Био је млинарски радник, солунски ратник, члан Комунистичке партије Југославије од 1919. године, покретач је и учесник многих акција у синдикалном, културно-уметничком и политичком животу између два светска рата. Истакнути раднички трибун, учесник Пете земаљске конференције Комунистичке партије Југославије у Загребу 1940. године, секретар Окружног комитета КПЈ за Лесковац и Врање, и члан Централног комитета КПЈ. Организатор устанка 1941. године против окупатора и његових сарадника, члан Штаба Лесковачког (Кукавичког) партизанског одреда. Погинуо је 1942. године. Проглашен је за народног хероја 4. децембра 1949. године.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Истакнути првобоац радничког покрета Лесковца Благоје Николић 1895 - 1943 Народ Лесковца и околине 2. VIII 1953	 документација Народног музеја Лесковац	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Благоја Николића (1943)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у парку 9. Југовића, на к.п. бр. 8491/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ОПИС:
Спомен биста посвећена Благоју Ноколићу налази се у парку 9. Југовића. Бронзана биста постављена је на бетонском постољу у облику призме, завршно обрађену вештачким каменом.
Аутор је професор Душан Николић, вајар из Београда. Откривена је 2. августа 1953. године.

Састоји се из бетонског постамента обложеног вештачким каменом, које се степенасто сужава ка врху, на које је постављена бронзана биста Блогоја Николића висине 85cm. Постамент је укупне висине 172cm, а укупно са бистом висина овог спомен обележја износи 257cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 27.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

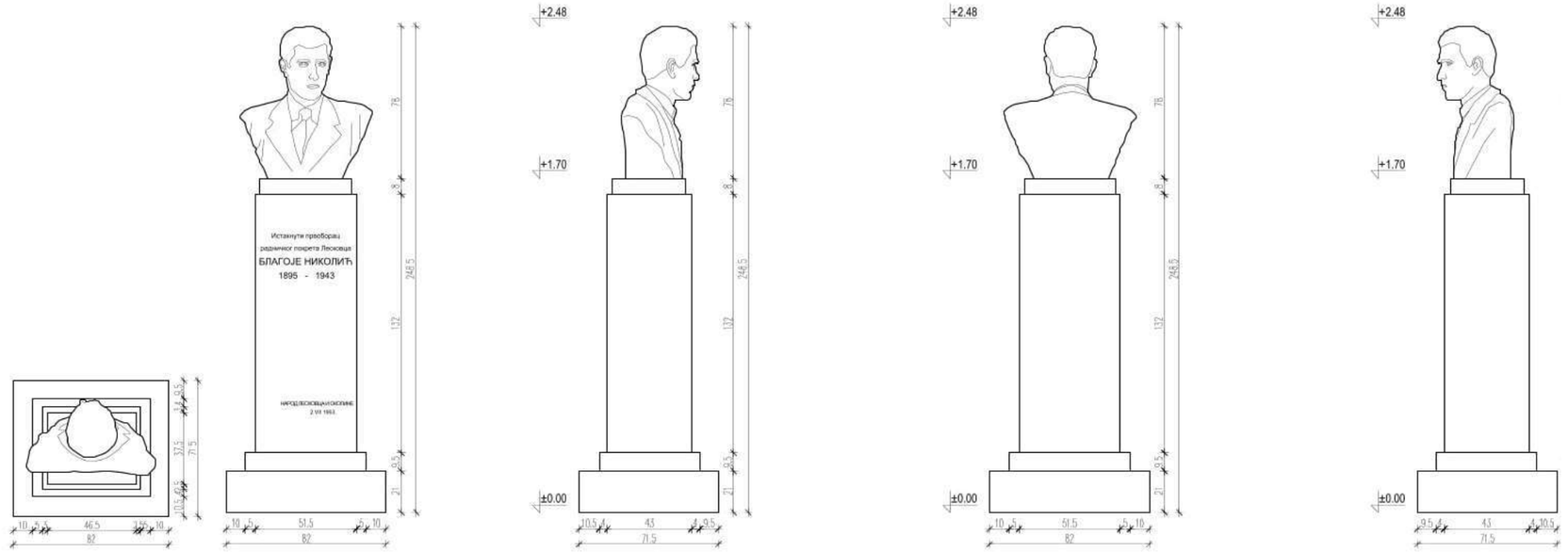

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Благоја Николића (1943)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у парку 9. Југовића, на к.п. бр. 8491/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Благоје Николић је рођен 1895. године у Лесковцу, столарски радник, учесник Октобарске револуције, делегат у Дрездену на Четвртом конгресу Комунистичке партије Југославије. Био је председник Месног синдикалног већа Независних синдиката, хапшен и прогањан од власти, илегалац и истакнути политички радник у остваривању програма Комунистичке партије Југославије. Организатор устанка 1941. године. Борац Посавског народноослободилачког партизанског одреда. Погинуо на Сутјесци 5. јуна 1943. године, као борац Друге пролетерске бригаде.

Слика и личне ствари Благоја Николића (https://www.novosti.rs/vesti/naslovna/reportaze/aktuelno.293.html:695390-Blagoje-osvojio-zimski-dvorac-FOTO)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

ЂОРЂЕВИЋ МАРА “Ћућулика”	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Маре Ђорђевић у фабрици “Летекс” (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у комплексу фабрике “Летекс” на к.п. бр. 954/3 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761760 E: 576758

ОПИС:
Откривена је поводом обележавања стогодишњице лесковачке текстилне индустрије и Дана устанка, 6. јула 1984. године, говорио је Јован Манасијевић. Аутор Раде Димитријевић, вајар. Састоји се из бетонског постамента, на које је постављена бронзана биста Маре Ђорђевић висине 58cm. Постамент је укупне висине 120cm, а заједно са бистом висина овог спомен обележја износи 178cm. У основи постамент је димензија 43,5x38cm.
Мара Ђорђевић - Ћућулика рођена је 1919. године Лесковцу, у познатој радничкој породици. Уочи рата била је организатор штрајкова текстилних радника. Као текстилна радница, постала је члан Окружног комитета Комунистичке партије почетком 1941. године. Била је секретар партијске ћелије у штофари, садашњем „Летексу”.
Убрзо после окупације 1941. године, одлази у Лесковачки партизански одред. Погинула је код Каурског Шилова, са Костом и Лепшом Стаменковић и Оливером Ђорђевић.
https://jugpress.com/ko-je-bila-mara-djordjevic-cuculika/

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

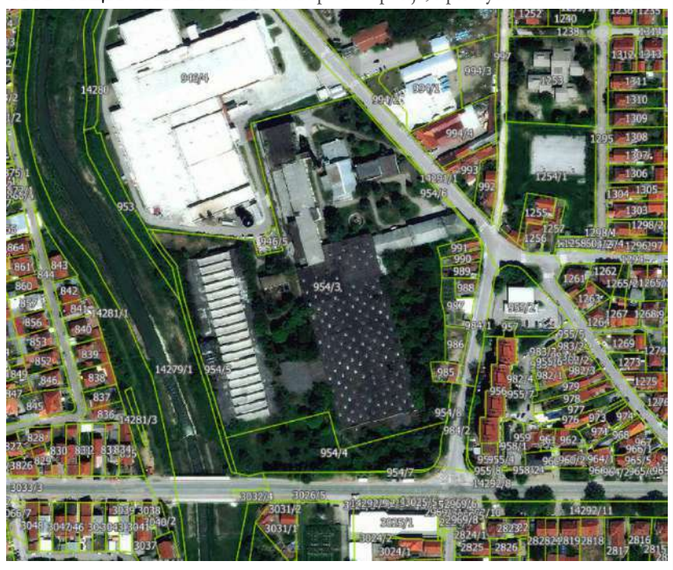

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

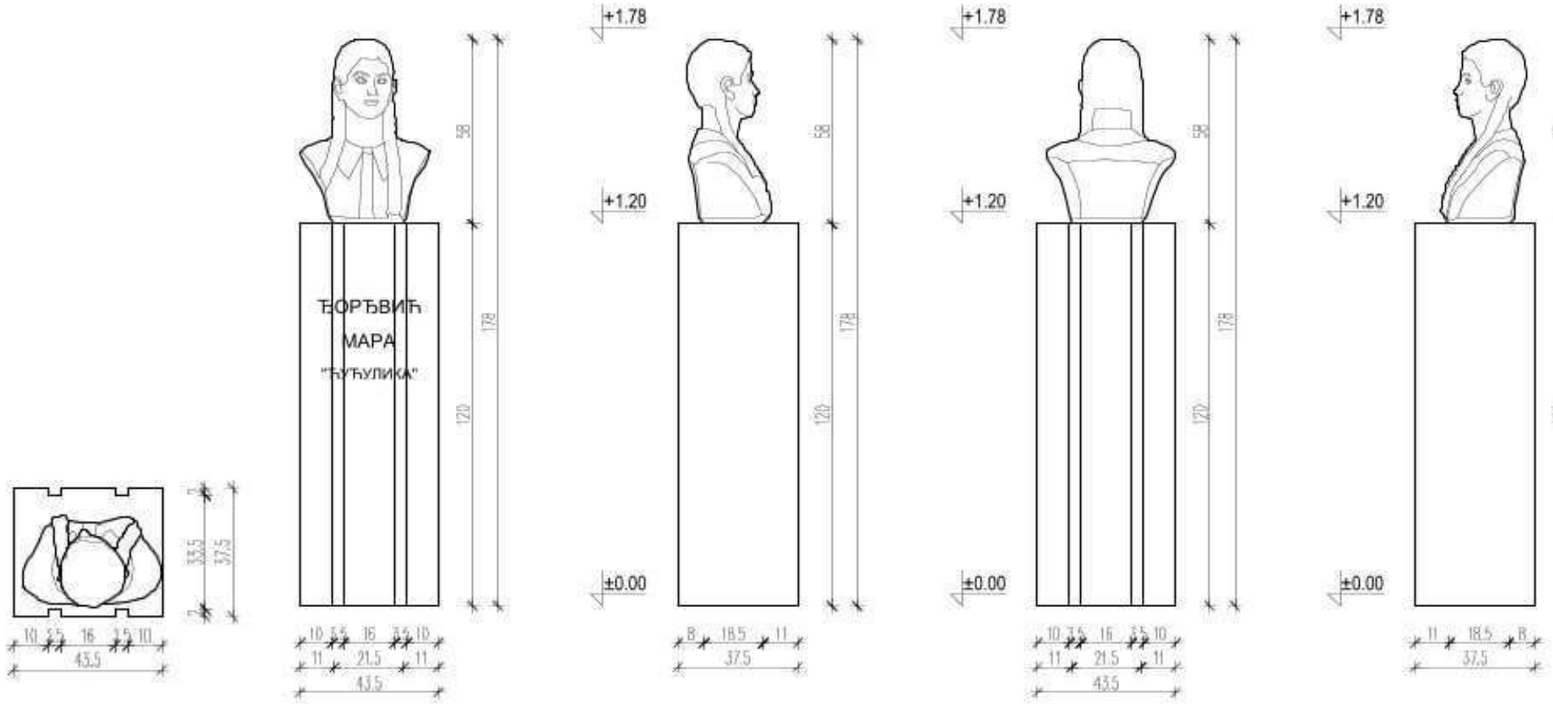

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Маре Ђорђевић

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у комплексу фабрике "Летекс" на к.п. бр. 954/3 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761760 E: 576758

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Рођена 1919. године у Лесковцу, текстилна радница, учесник штрајкова уочи Другог светског рата, секретар партијске ћелије у старој штофари ("Летексу"), члан окружног комитета комунистичке партије Југославије за Лесковац, борац Кукавичког партизанског одреда. За време борби са четницима 1942. године опкољени Коста Стамнековић, његова ћерка Лепша Стаменковић, Мара и Оливера Ђорђевић извршили су самоубиство (26. марта).

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Мичић Воја, секретар партијске ћелије, Николић Василије, члан Месног комитета КПЈ, Ђорђевић Мара, члан МК КПЈ, Стојиљковић Светислав, члан КПЈ, Радуловић Рајко, члан КПЈ, Јовановић Бранко, члан КПЈ, Шундрић Чеда, члан КПЈ,	☆ У нашој народној револуцији од 1941-1945. год. у борби против окупатора и домаћих издајника за слободу, независност и бољи живот наших народа радничка класа Југославије предвођена својом авангардом - Комунистичком партијом- дала је огромне жртве у тој борби. Из редова нашег колектива пали су следећи другови и другарице:	Ђорђевић Јелена, члан КПЈ, Басковић Миле, члан КПЈ, Рањеловић Миша, члан СКОЈА, Ђуретић Димитрије, синдикални повереник, Миљковић Бора, синдикални функционер, Денић Чеда, синдикални поверених, Станковић Милутин, синдикални повереник.

Ову спомен плочу у част четрдесетогодишњице КПЈ из које 75-огодишњице, текстилне индустрије у Лесковцу обнавља колектив лесковачке вунарске индустрије "Летекс " 12. јула.1959. године

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен), Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода. Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у фабрици "Летекс" (1941-1945)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у комплексу фабрике "Летекс" на к.п. бр. 954/3 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761760 E: 576758

ОПИС:

На улазу у фабрички комплекс "Летекс" (некадашња Стара штофара), на портирници, налази се композиција од четири спомен плоче од белог мермера.
Димензије спомен плоча, поређане с лева на десно, су: 50x70cm, 60x90cm, 50x70cm и доле испод 110x20cm, све дебљине 3cm.
Посвећене су борцима погинулим у Другом светском рату, а постављене су 1959. године од стране колектива фабике "Летекс" која је тада била у предата радницима на управљање.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

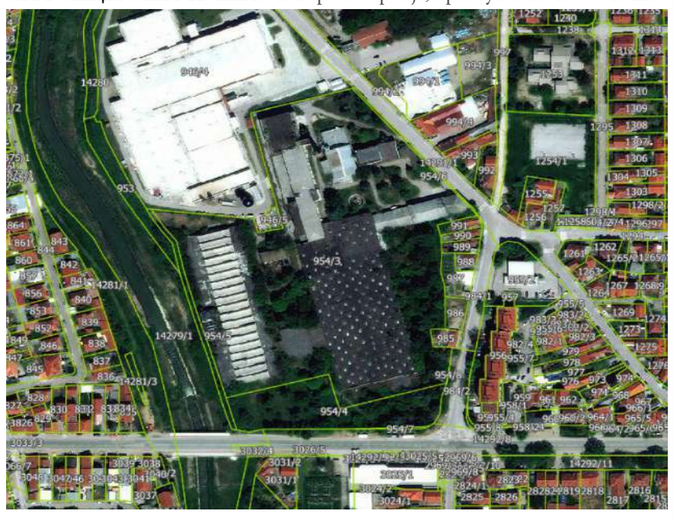

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, А. Никшић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој
Станимир Вељковић
Зеле
1919-1942

7. јули 1954. год.
Радни колектив
Индустрије куд и
памуч.
производа "Зеле
Вељковић"

документација Народног музеја
Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Зелета Вељковића у фабрици "Зеле Вељковић" (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у комплексу фабрике "Зеле Вељковић" на к.п. бр. 995/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4762110 E: 576803

ОПИС:
Бронзана биста постављена је на бетонском постољу у облику призме, завршно обложена белим мермерним плочама.
Биста откривена 7. јула 1954. године. говорио је Витко Аранђеловић, председник Општинског одбора Савеза удружења бораца НОР-а Лесковац. Аутор и вајар Душан Николић.

Састоји се из бетонске подконструкције која је обложена мермерним плочама и бронзане бисте Зелета Вељковића.
Постамент је димензија у основи 50x31cm и висине 125cm. Висина овог спомен обележја износи 216cm, док је бронзана биста висине 73cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

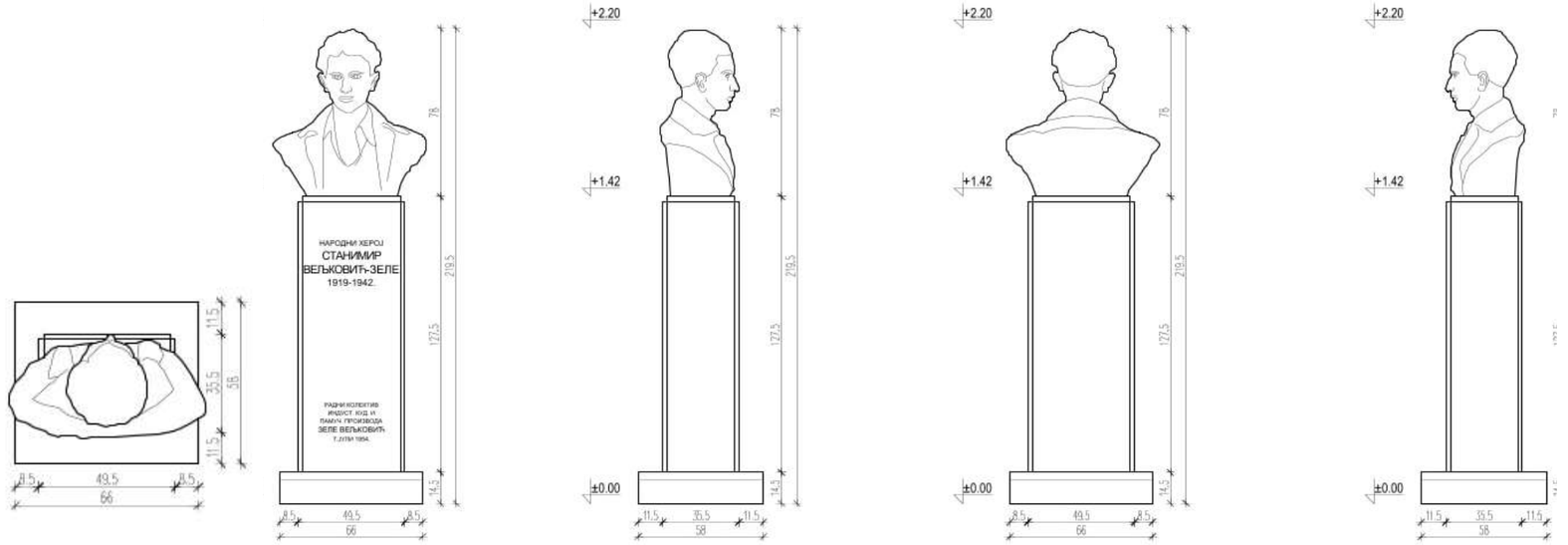

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

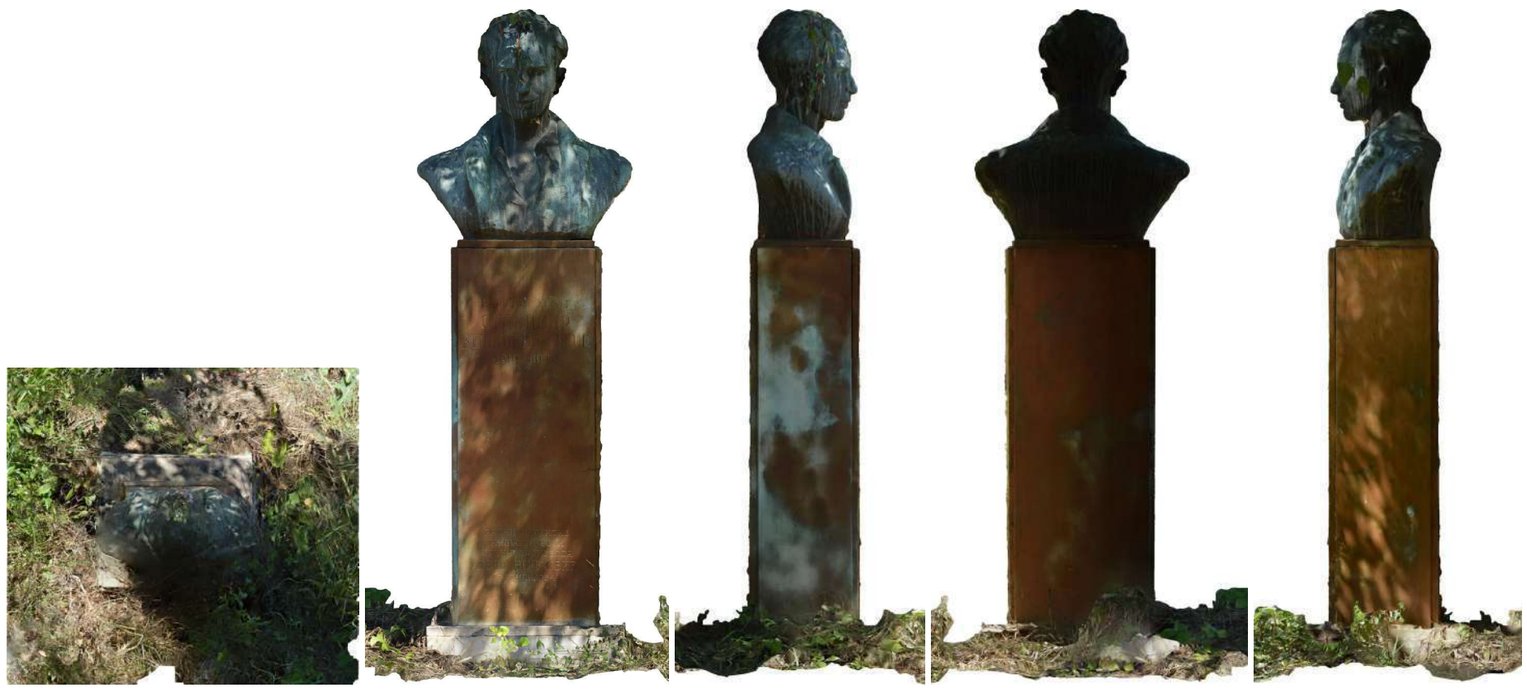

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Зелета Вељковића у фабрици "Зеле Вељковић" (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у комплексу фабрике "Зеле Вељковић" на к.п. бр. 995/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4762110 E: 576803

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Зеле Вељковић је рођен 28. јуна 1919. године у Лесковцу, а из места је Суво Поље код Бојника, које се у част њему, од 1972. године, назива Зелетово.

Био је учесник Народноослободилачке борбе од 1941. године, затим члан Окружног комитета КПЈ за Лесковац и секретар Окружног комитета СКОЈ-а за Лесковац, а крајем 1941. године је укључен и у чланство Покрајинског комитета СКОЈ-а за Србију. Погинуо је 13. априла 1942. године, у селу Југовцу, код Прокупља, заједно са Милошем Мамићем, чланом ПК КПЈ за Србију.

Указом Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије, 14. децембра 1949. године, проглашен је за народног хероја.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На позив К.П.Ј. у борби за ослобођење домовине кроз народну револуцију од 1941-1945. год. дали су своје животе чланови овог колектива:

Љуба Цветановић секр. парт. ћелије
Чеда Стојиљковић члан УРСА
Драги Јовић члан УРСА
Илија Илић члан КПЈ
Александар Цветковић члан КПЈ
Мила Михајловић члан КПЈ
Вера Цветковић члан СКОЈА
Младен Маринковић члан КПЈ
Вучко Илић члан СКОЈА
Добри Тонић члан КПЈ
Драгомир Григоријевић чл. УРСА
Драгутин Станковић члан СКОЈА
Захарије Ивановић члан СКОЈА

7. јула 1953. год. Колектив
Зеле Вељковић

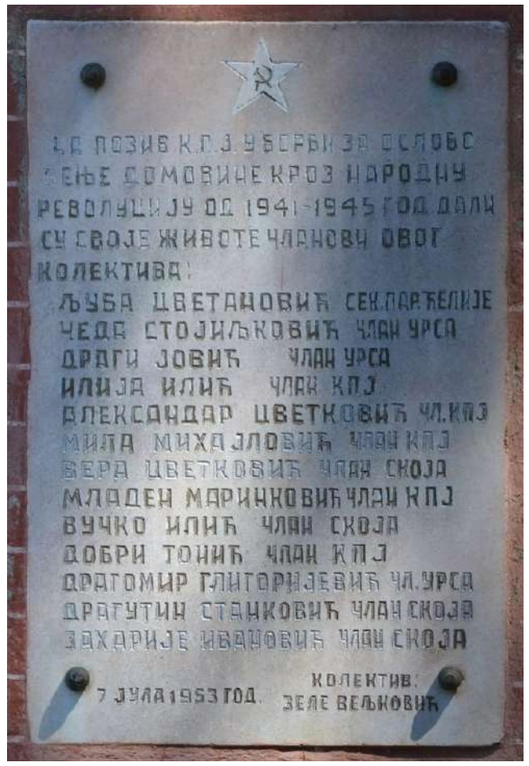

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења влсник/корисник објекта о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

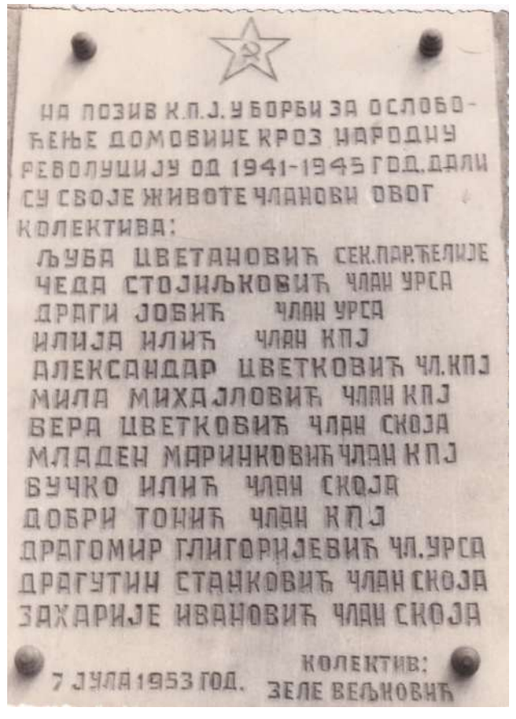

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у фабрици "Зеле Вељковић" (1941-1945)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у комплексу фабрике "Зеле Вељковић" на к.п. бр. 995/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4762110 E: 576803

ОПИС:
Спомен плоча у фабрици Зеле Вељковић (некадашња фабрика Косте Илића и синова).

Спомен плоча од белог мермера са уразаним натписом, посвећена борцима палим у Другом светском рату, налази се на главној фасадној равни, на западном углу фабричке зграде.
Плоча је димензија 58x88cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

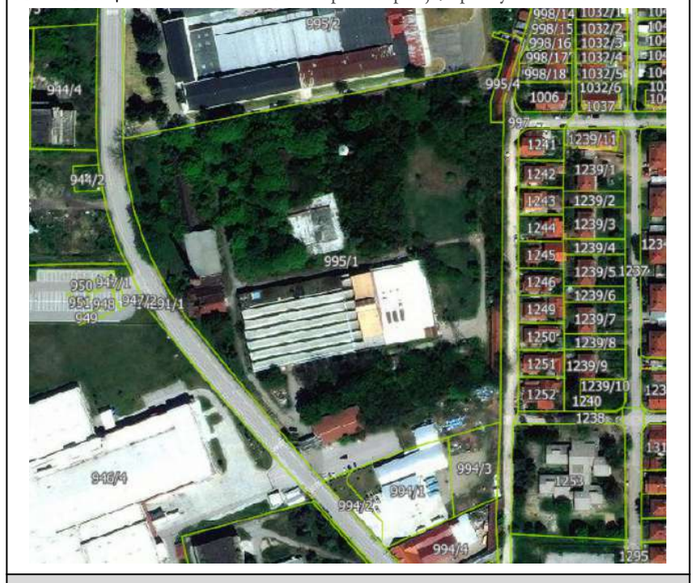

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

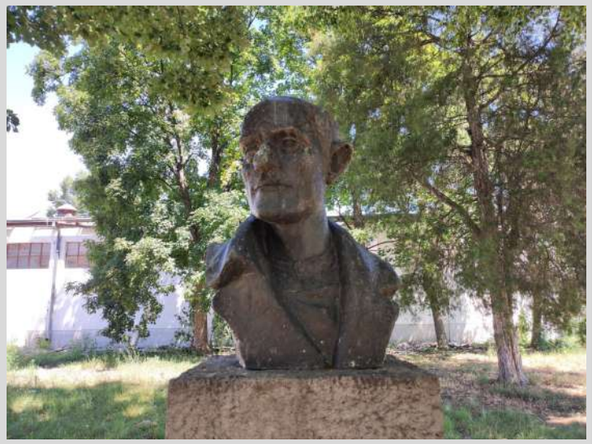

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Тома Костић 1900-1942	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Томе Костића у фабрици "Тома Костић" (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у комплексу фабрике "Томе Костић" на к.п. бр. 387 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4762684 E: 576581

ОПИС:

Бронзана биста постављена је на бетонском постољу у предузећу "Тома Костић" у Лесковцу и откривена фебруара 1985. године. Говорио је Милорад Вељковић, а аутор је академски вајар, Александар Шакић из Ниша.

Састоји се из бетонског постамента обложеног вештачким каменом, димензија у основи 58x46cm и висине 145cm, и бронзане биста Томе Костића, висине 72cm. Постамент је заједно са бистом висине 222cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

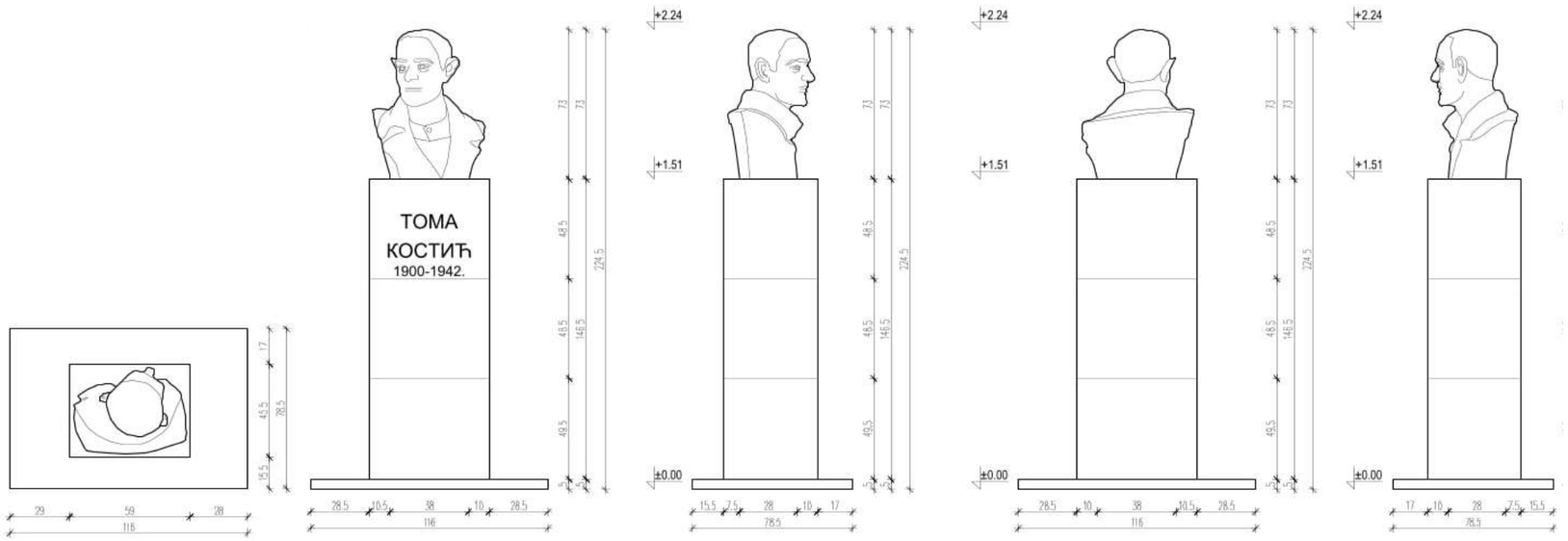

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ

Спомен биста Тома Костић у фабрици "Тома Костић" (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у комплексу фабрике "Томе Костић" на к.п. бр. 387 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4760558 E: 576312

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Тома Костић је рођен 1900. године у селу Братмиловце. Након одслуженог војног рока запослио се као млинарски радник у млину Соколовића у Лесковцу, где је упознао Косту Стаменковића, а уочи Другог светског рата био је кандидован као његов заменик.

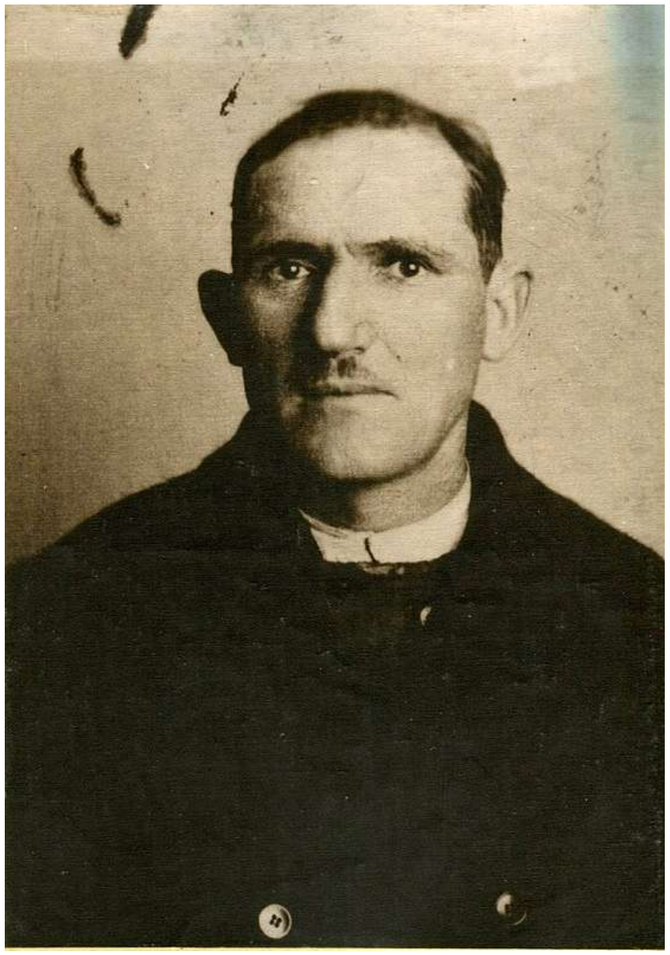

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун/август 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Благоје Ристић Раде Металац 1900-1942		

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Споменик бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације споменика бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Благоја Ристића испред техничке школе “Раде Металац” (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази испред техничке школе “Раде Металац” на к.п. бр. 2867 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761498 E: 576924

ОПИС:
Бронзана биста је постављена у оквиру комплекса предузећа “Раде Металац”. Налази испред средње техничке школе “Раде Металац” у Лесковцу. Састоји се из бетонског постамента обојеног у бело, димензија тела постамента у снови 51x35cm и бронзане бисте Благоја Ристића, висине 70cm. Постамент је укупне висине 151cm, а заједно са бистом висина овог спомен обележја износи 221cm. Спомен биста је пребојена сребрном, металик бојом, чиме је нарушен њен изворни изглед.
Изворно је постамент променио свој првобитни изглед, завршна облога са урезаним текстом је сада уклоњена, а постављена је плоча од црног мермера са урезаним текстом: Благоје Ристић, Раде Металац 1900-1942. Изворни натпис на постаменту је био следећи:

Првоборац
Благоје Ристић - Раде Металац
секретар ОК-а СКОЈ-а и члан ОК-а КПЈ
Убијен од издајника 10 II 1942 год.
Колектив предузећа “Раде Металац”

7. јул 1955.
Лесковац

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

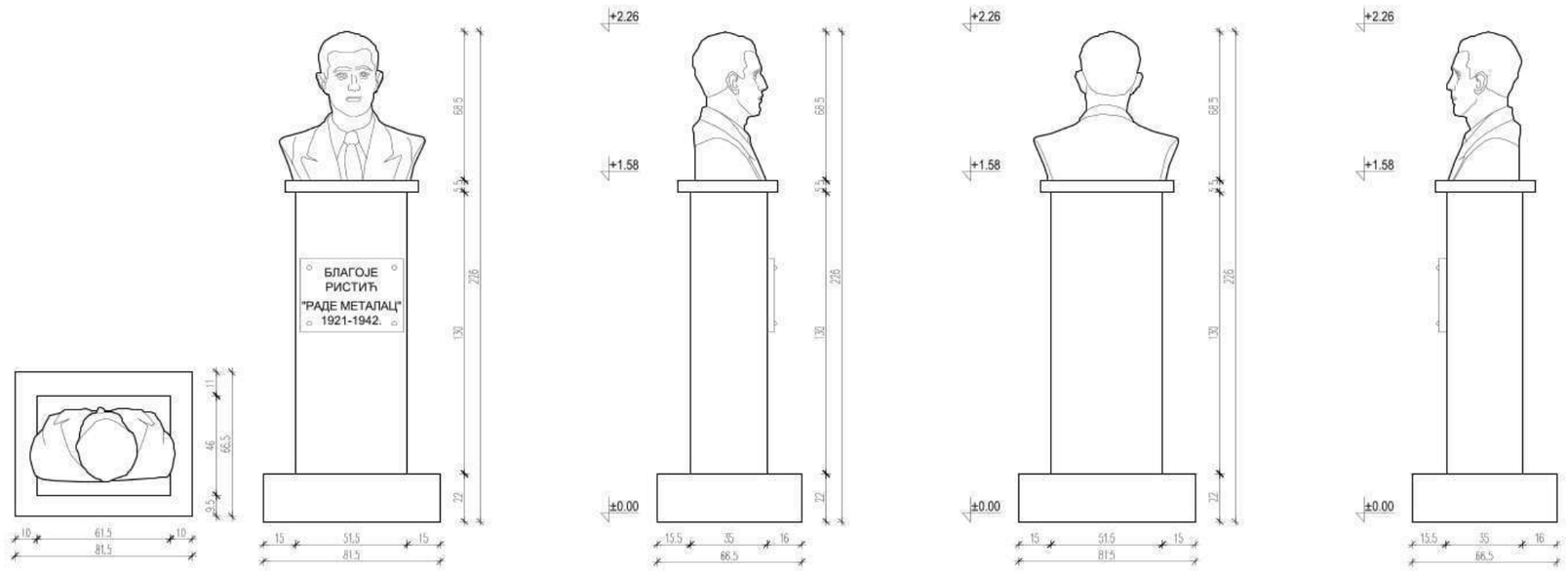

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

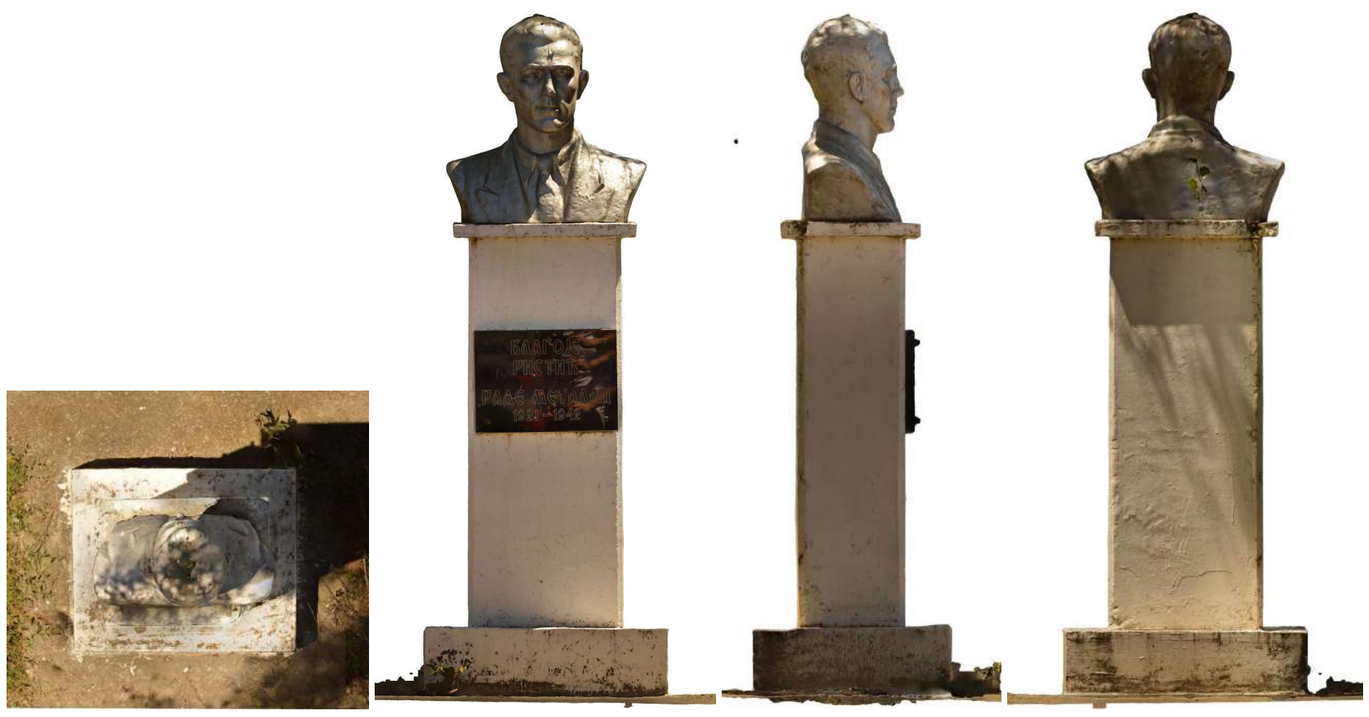

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Благоја Ристића испред техничке школе “Раде Металац” (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази испред техничке школе “Раде Металац” на к.п. бр. 2867 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761498 E: 576924

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Благоје Ристић је рођен у Прилепу 1921. године. Био је металски радник, члан Комунистичке партије Југославије од 1939. године и члан Месног комитета КПЈ за Прилеп. Доласком у Лесковац повезује се са партијском организацијом КПЈ за Лесковац и активно се укључује у организовање оружаног устанка 1941. године. Постаје секретар Окружног комитета СКОЈ-а за Лесковац и члан ОК КПЈ Лесковац. После издаје, заробљен од стране љотићеваца и убијен 10. фебруара 1942. године.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

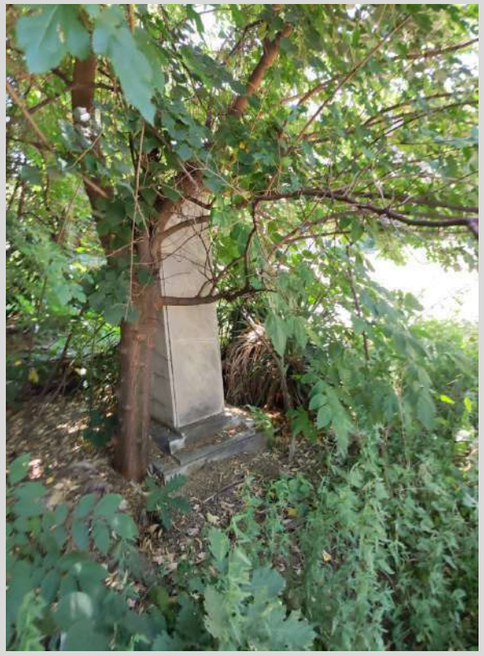

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Члан ЦК КПЈ и руководилац радничког покрета Лесковца и околине Народни херој Коста Стаменковић 1893-1942 7. јули 1953. Радни колектив Лесковац	 (документација Народног музеја у Лесковцу)	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Израдити конзерваторски Елаборат, на основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом у Градској управи
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода на Елаборат
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Косте Стаменковића у фабрици "Коста Стаменковић" (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налазила у комплексу фабрике "Коста Стаменовић" на к.п. бр. 2970 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761266 E: 576867

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Спомен бисту посвећену Кости Стаменковић у истоименој фабрици (некадашњој Новој штофари) открио је председник Општинског одбора СУБНОРА Лесковац - Витко Аранђеловић.
Аутор спомен бисте је Душан Николић, академски вајар и професор у Београду, пореклом из Беле Паланке.

ОПИС:
Спомен биста се више не налази на постаменту у оквиру фабричког комплекса.
Постамент је израђен од бетонске подконструкције и обложен је белим мермерним плочама. Димензије постамента у основи 72x45cm, док је укупна висина постамента 165cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 15. 01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

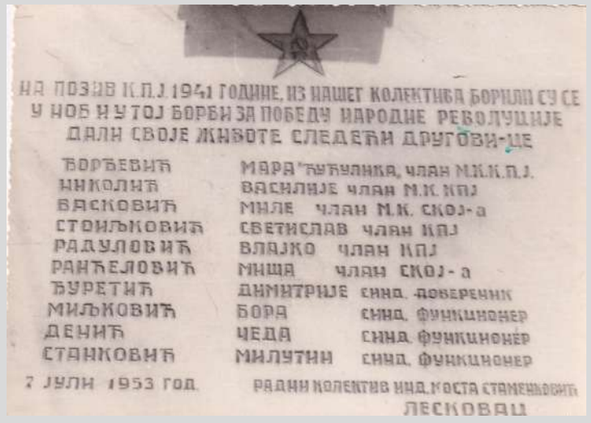

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На позив КПЈ 1941. године из нашех колектива борили су се у НОБ и у тој борби за победу народне револуције дали су своје животе следећи другови-це:

Ђорђевић Мара - "Ђуђулика" члан МК КПЈ
Николић Василије, члан МК КПЈ
Васковић Миле, члан МК СКОЈ-а
Стоиљковић Светислав, члан КПЈ
Радуловић Влајко, члан КПЈ
Ранђеловић Миша, члан СКОЈ-а
Ђуретић Димитрије, синд. повереник
Миљковић Бора, синд. функционер,
Денић Чеда, синд. функционер
Станковић Милутин, синд, функционед.

7. јули 1953. год. Радни колектив инд. "Косте Стаменковић" Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу осигурати од могућег оштећења, имајући у виду да је кућа у рушевном стању
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на згради фабрике "Коста Стаменковић" (1941)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налазила у комплексу фабрике "Коста Стаменовић" на к.п. бр. 2970 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761266 E: 576867

ОПИС:
Спомен плоча се налази у фабричком кругу фабрике "Коста Стаменковић" на оронулом објекту уз главну улазну капију, десно од улаза. Посвећена је борцима НОБ-а који су погинули у Другом светском рату.

Бела мермерна плоча постављена је на оронулој фасади објекта – администрација и канцеларије - у склопу фабричког круга, који се већ дуго не користи.
Спомен плоча је димензија 95x68cm и дебљине 2cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Народни херој
Станимир Вељковић
Зеле
1919-1942

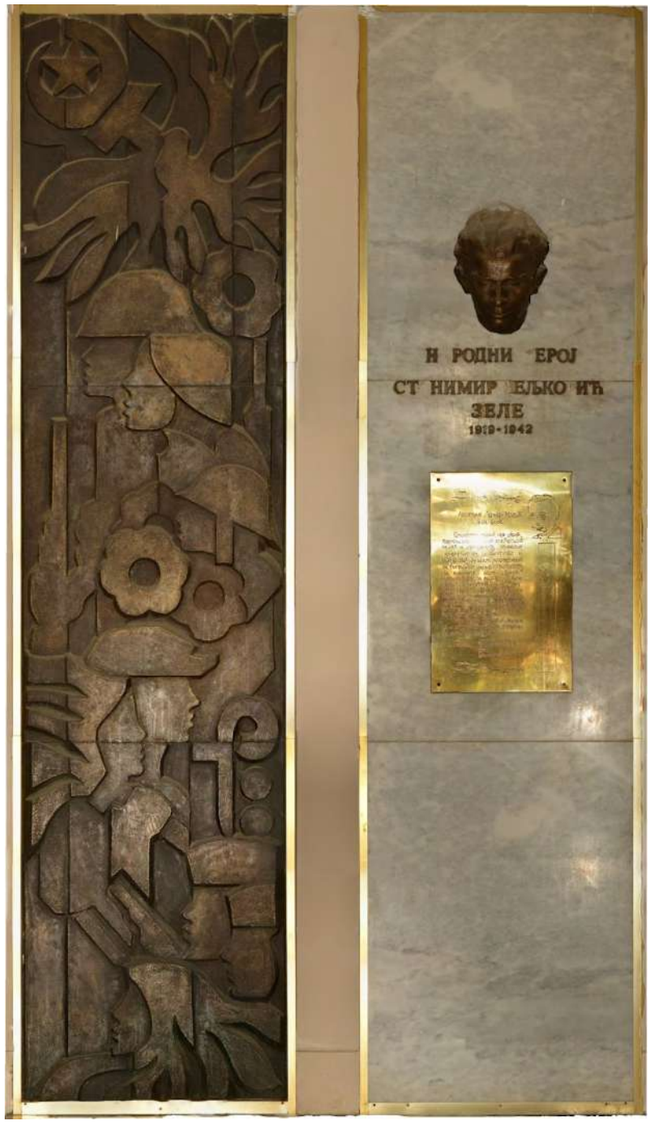

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Споменичка композиција је у добром стању. Нису неопходни конзерваторски радови
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим обучених лица за ову врсту послова (конзерватор за камен, метал, технолог, и сл.)
- Радови се могу обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у холу Гимназије (1942)

АДРЕСА: Лесковац, ул. Косте Стаменковића бр.15 на к.п. бр. 5438 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760629 E: 577318

ОПИС:
Спомен плоча се налазе у холу Гимназије која носи име народног хероја Зелета Вељковића (у истој згради је и ЕШ "Ђука Динић").
Композиција се састоји из две изразито вертикалне плоче димензија 90x362cm при чему је једна израђена од метала, у форми рељефа на коме су приказани војници који се боре за слободу док се при врху плоче уочава звезда петокрака. Друга спомен плоча је израђена из три беле мермерне плоче, спојене међусобно, са скулптуром - ликом народног хероја.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој Станимир Вељковић Зеле 1919-1942. 7. јули 1954. год. Радни колектив Индустрије куд и памуч. производа “Зеле Вељковић”	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Зелета Вељковића испред Гимназије (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази испре зграде Гимнзије на к.п. бр. 5438 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4762110 E: 576803

ОПИС:
Бронзана биста постављена је на бетонском постољу у облику призме, завршно обложена белим мермерним плочама.
Аутор бисте је вајар Душан Николић, а потпуно иста спомен биста се налази и у фабричком комплексу “Зеле Вељковић”.

Састоји се из бетонске подконструкције која је обложена мермерним плочама и бронзане бисте Зеле Вељковић.
Постамент је димензија у основи 50x31cm и висине 125cm. Заједно са бистом висина овог спомен обележја износи 216cm, док је сама бронзана биста висине 73cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

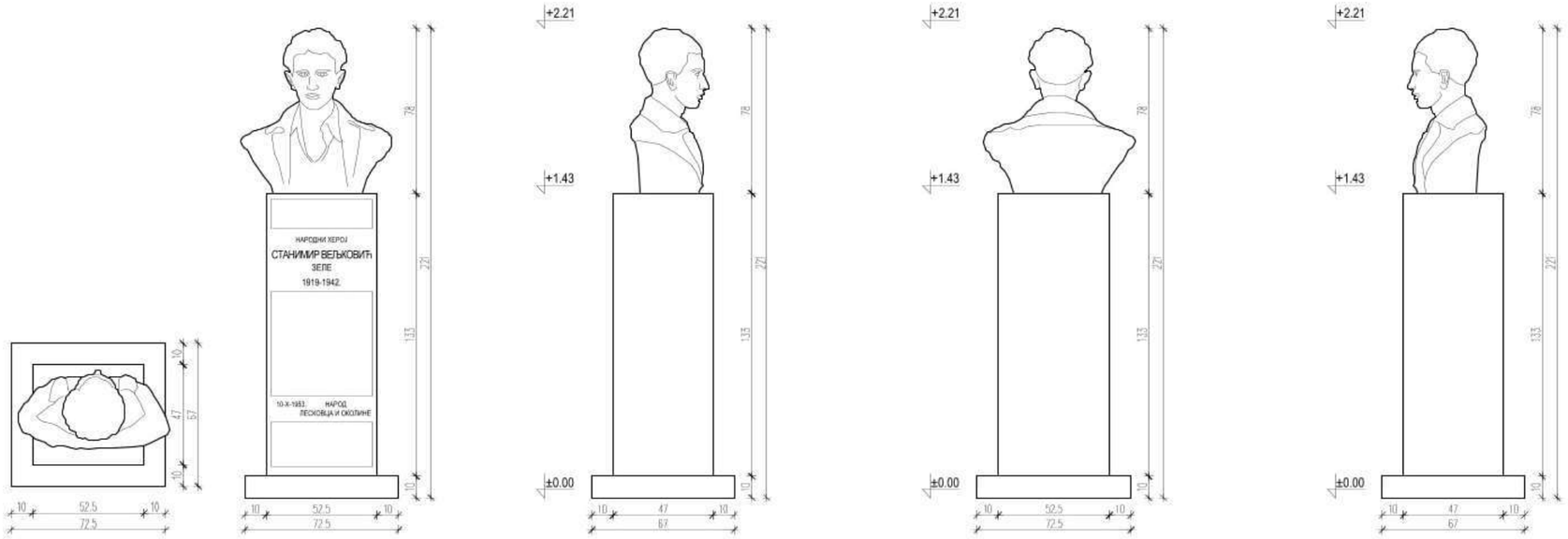

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

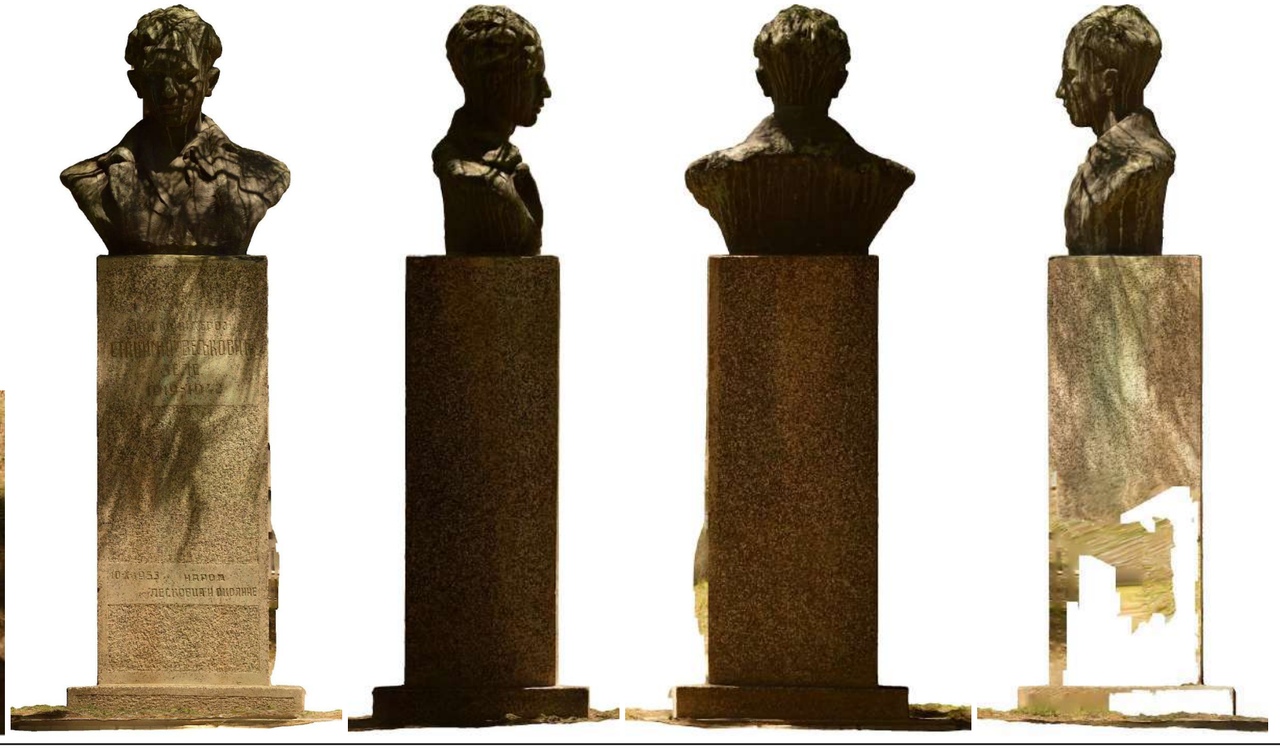

ЛЕСКОВАЦ

Спомен биста Зелета Вељковића испред Гимназије (1942)

АДРЕСА: Лесковац, биста се налази испре зграде Гимнзије на к.п. бр. 5438 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4762110 E: 576803

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Зеле Вељковић је рођен 28. јуна 1919. године у Лесковцу, а из места је Суво Поље код Бојника, које се од 1972. године назива Зелетово.

Био је учесник Народноослободилачке борбе је од 1941. године, затим члан Окружног комитета КПЈ за Лесковац и секретар Окружног комитета СКОЈ-а за Лесковац, а крајем 1941. године је укључен и у чланство Покрајинског комитета СКОЈ-а за Србију. Погинуо је 13. априла 1942. године, у селу Југовцу, код Прокупља, заједно са Милошем Мамићем, чланом ПК КПЈ за Србију. У селу Југовац су остали да преноће, каа су јаке бугарске снаге опколиле село и убиле их у борби.

Указом Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије, 14. децембра 1949. године проглашен је за народног хероја.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун/август 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

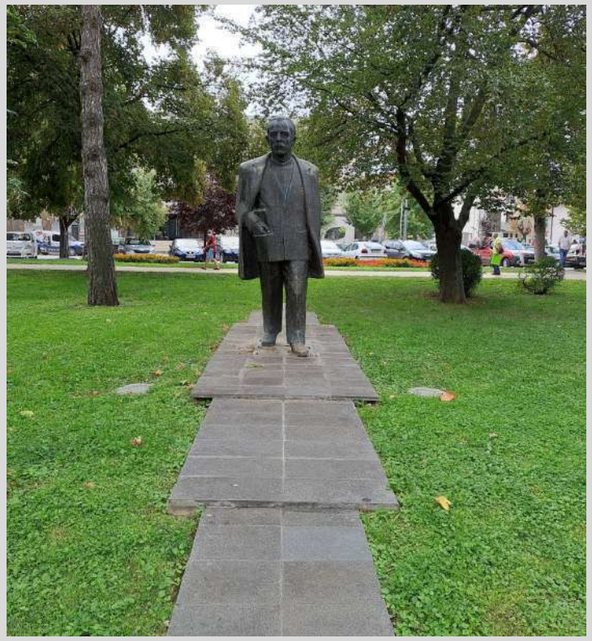

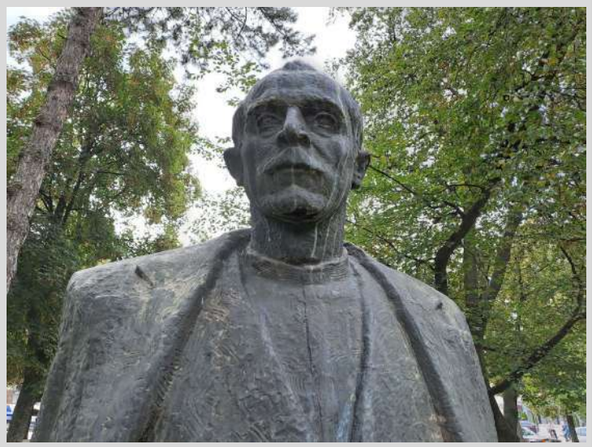

НАТПИС НА СПОМЕН СПОМЕНИКУ:

Коста Стаменковић
1893-1942

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Споменик третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Простор у непосредном окружењу одржавати уредним и чистим
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Споменик Коста Стаменковић у парку (1942)

АДРЕСА: Лесковац, споменик се налази у Градском парку на к.п. бр. 15217 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760661 E: 577131

ОПИС:
Споменик је подигнут у парку у центру Лесковца. Рад академског вајара Душана Николића из Београда. Откривен 11. октобра 1988. године. Свечаност је отворио је Слободан Митровић, председник Скупштине општине Лесковац. Говорио је и споменик открио Душан Чкребић, члан Председништва Централног комитета Савеза комуниста Југославије.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Споменик Коста Стаменковић у парку (1942)

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

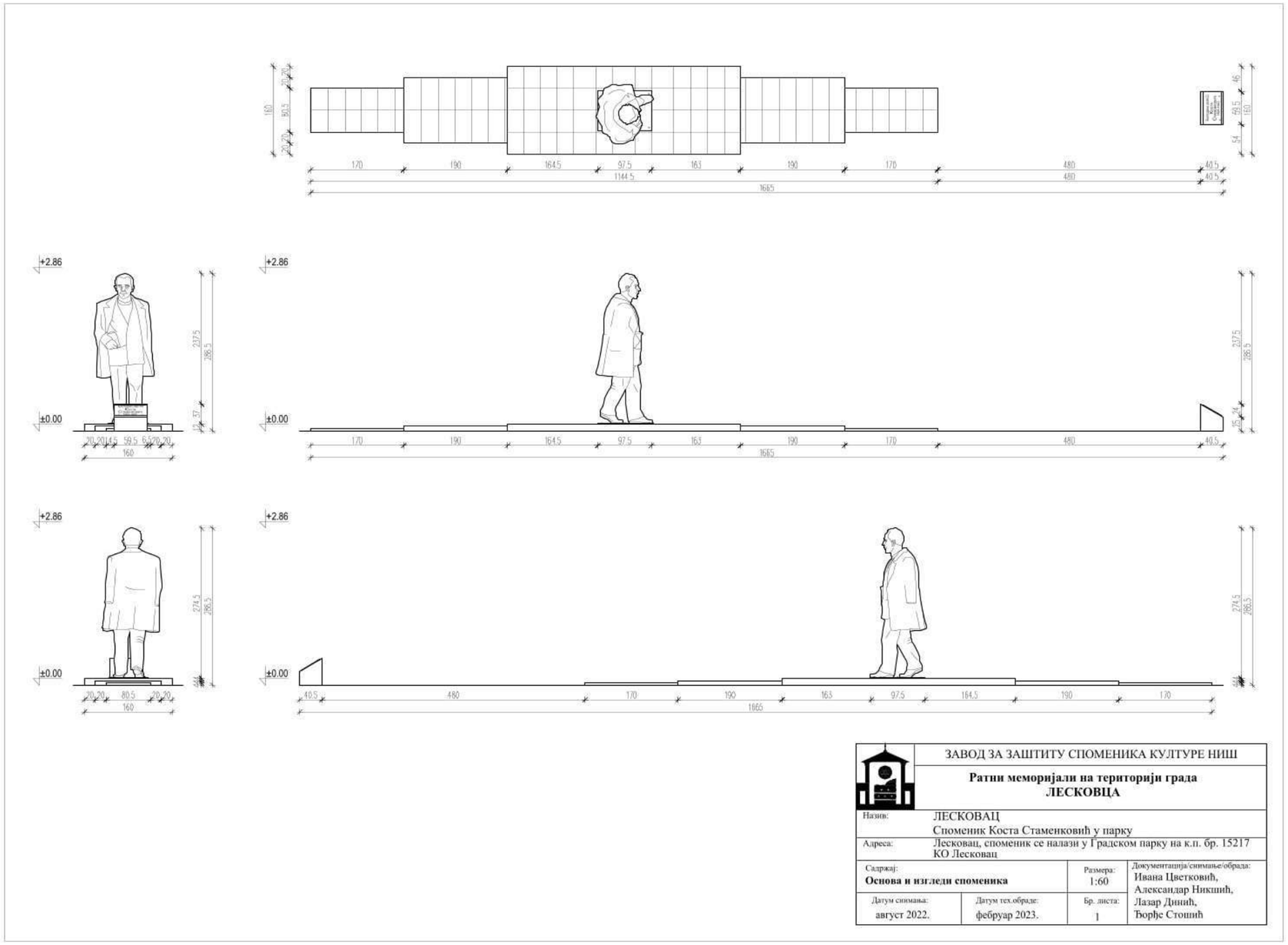

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Споменик Коста Стаменковић у парку		
Адреса:	Лесковац, споменик се налази у Градском парку на к.п. бр. 15217 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:60	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: август 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЛЕСКОВАЦ
Споменик Коста Стаменковић у парку (1942)

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Кућа народног хероја Косте Стаменковића лоцирана у Улици топличког устанка у Лесковцу. Саграђена је крајем XIX века, као кућа породице Стаменковић и представља пример типичне скромније приземне куће традиционалног начина градње. Кућа је приземна дводелна са симетричном основом, у којој су распоређене кујна, две собе, ходник и централни улазни део - ајат квадратне основе у виду нише, док је са западне стране дозидано једно одељење са огњиштем, и издужена просторија на северној страни, постављена дуж целог објекта, која је служила као радионица ужарског заната, тзв. ћерана. Кућа нема подрум и прилично је ниска, а јединствена је управо по ћерани која је била карактеристична за велики број кућа у Лесковцу. Кровни покривач је ћерамида, а дрвена кровна конструкција је, након доградње проширена и на дограђене делове. Грађена је у бондручном систему типа чатмаре.

Кућу је око 1890. године подигао Станко Стаменковић, отац Косте Стаменковића.

Кућа Косте Стаменковића заштићена је законом као непокретно културно добро јер се у њој родио народни херој Коста Стаменковић, са циљем да се сачува успомена на једног од истакнутих учесника народноослободилачке борбе, али и као једна од ретких сачуваних кућа са „ћераном“. Грађена је крајем XIX века, док су радови на њеној реконструкцији и ревитализацији спроведени 1980. година, када је кућа обновљена и приведена музејској намени. Народни музеј Лесковац је 1980. године предузео акције на заштити објекта, при чему су извршени конзерваторско-рестаураторски радови елемената архитектонског склопа, а затим и уређење унутрашњег простора – две собе са улазним делом, огњиште и ћерана као и решење са организацијом нове поставке унутар сваке функционалне целине. Конзерваторско-рестаураторски радови извршени су у организацији Завода за заштиту споменика културе Ниш, под руководством и стручним надзором архитекте Николе Милића. Ентеријер куће адаптиран је према предлогу и пројекту изложбене поставке Народног музеја Лесковца, у коме су изложени предмети и документа везана за револуционарни рад и живот народног хероја Косте Стаменковића.

Двориште куће било је је уређено на примерен начин и у њему је била постављена биста народног хероја Косте Стаменковића, која је временом оштећена и налази се у депоу Народног музеја у Лесковцу, док се у дворишту и даље налази постамент. На главној фасадној равни, десно од улаза налазила се и спомен плоча, која је тренутно уклоњена са фасаде како би се извршли конзерваторско-рестаураторски радови на плочи, као и радови на обнови куће.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Реализација пројекта санационих и конзерваторско-рестаураторских радова на кући Косте Стаменковића у Лесковцу је у току и има за циљ да отклони оштећења која су уочена на објекту, заштити и спречи даље пропадање непокретног културног добра
- Санирана је кровна конструкција и извршено препокривање крова ћерамидом
- Врши се санација бондручне конструкције зидова, малтерисање зидова, обрада плафона и подова, уређење дворишта и израда електроенергетских инсталација
- Реализацијом овог пројекта унапредиће се изглед и стање објекта, и створити могућности за формирање нове изложбене поставке Народног музеја Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Кућа Косте Стаменковић

АДРЕСА: Лесковац, Улица топличког устанка бр. 25 у Лесковцу, на к.п. бр. 6423 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760381 E: 577936

ОПИС:

Поводом педесете годишњице КПЈ и СКОЈ-а кућа је уређена као меморијални музеј са сталном поставком.

Поставку је осмислио и реализовао Народни музеј из Лесковца у сарадњи са Општинским одбором Савеза удружења бораца Народноослободилачког рата, Заводом за заштиту споменика културе Ниш и проф. архитектонског факултета Александром Радојевићем из Београда. Испред куће је спомен биста Косте Стаменковића. Кућа је први пут као музеј отворена 1969. године, а изложбена поставка је више пута мењана.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС НА ПОСТАМЕНТУ СПОМЕН БИСТЕ:

НАРОДНИ ХЕРОЈ
КОСТА СТАМЕНКОВИЋ
1893-1942

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Израдити конзерваторски Елаборат, на основу детаљног снимања постојећег стања постамента и бронзане спомен бисте која се налази у депоу Народног музеја, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата, студију о стању спомен бисте, и предлог конзерваторско-реставраторских радова за враћање у изворно стање. Конзерваторско-реставраторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-реставраторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Спомен бисту третирати конзерваторско реставраторским поступцима, санирати оштећења настала приликом покушаја крађе бронзе, и припремити је за враћање на изворну локацију
- Постамент завршно обрађен белим мермерним плочама санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед или конзерваторско реставраторским поступцима третирати постојеће мермерне плоче, или их заменити новим исте материјализације
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста у дворишту куће Косте Стаменковића (1942)

АДРЕСА: Лесковац, ул. Топличког устанка бр.25, на к.п. бр. 6423 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760381 E: 577936

ОПИС:

Дводелна приземна кућа са ајатом, квадратне основе у виду нише подигнута је почетком XX века. Грађена је у бондручном систему типа чатмаре. Уз западну стране уз кућу дозидано је касније мање одељење у ком је била смештена радионица ужарског заната - ћерана. На кровном покривачу стављена је ћерамида.

Ентеријер куће са кухињом и собом је адаптиран са поставком Народног музеја у Лесковцу где су изложени предмети и документи везани за револуционарни рад и живот народног хероја Косте Стаменковића. У ћерани су изложени предмети и алатке који су коришћени приликом израде конопаца и ужади каква је до почетка Другог светског рата производио и Коста Стаменковић.

Десно од ајата на зиду куће постављена је спомен плоча на којој је убележено да се у овој кући родио народни херој Коста Стаменковић, а испред куће у дворишту је постављена спомен биста.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

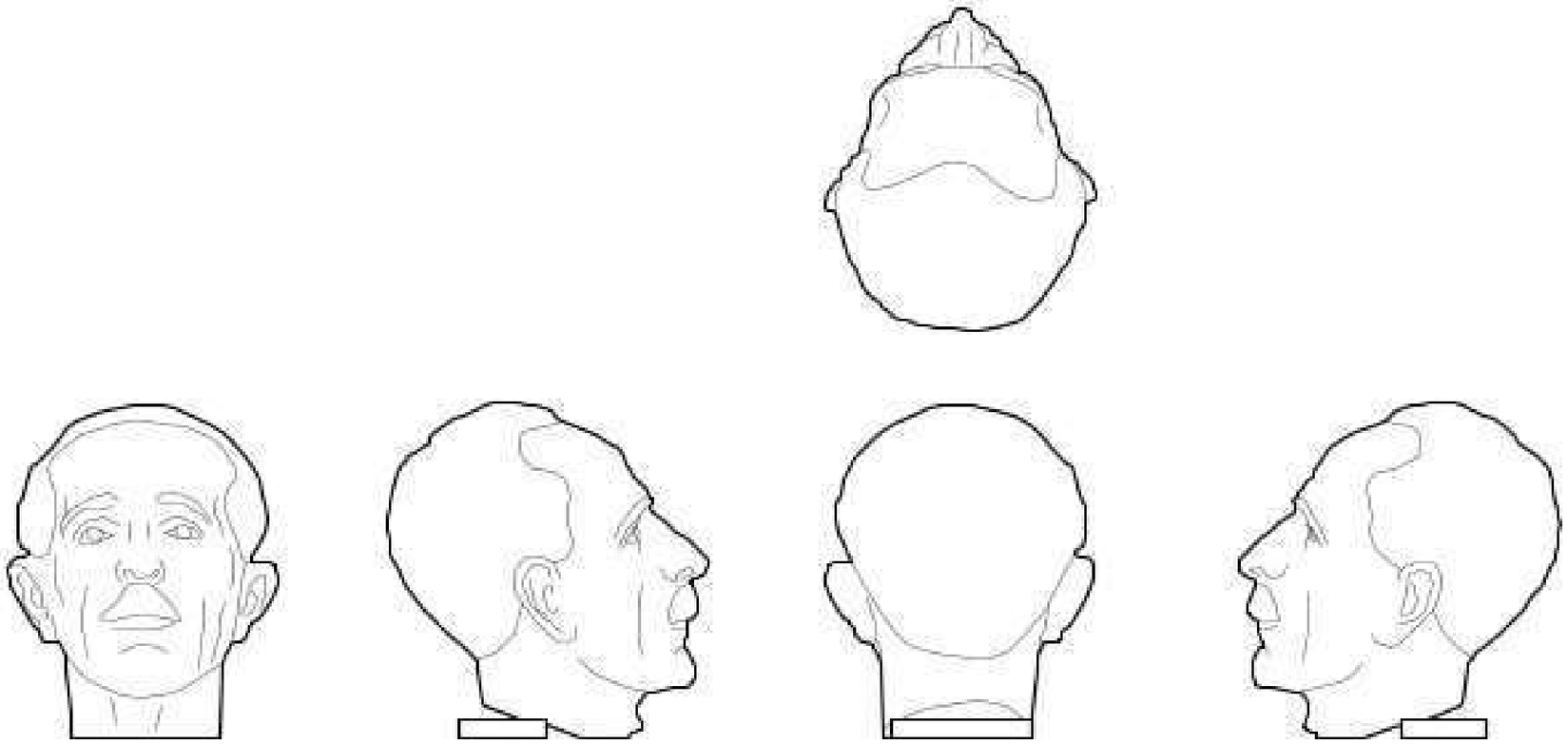

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

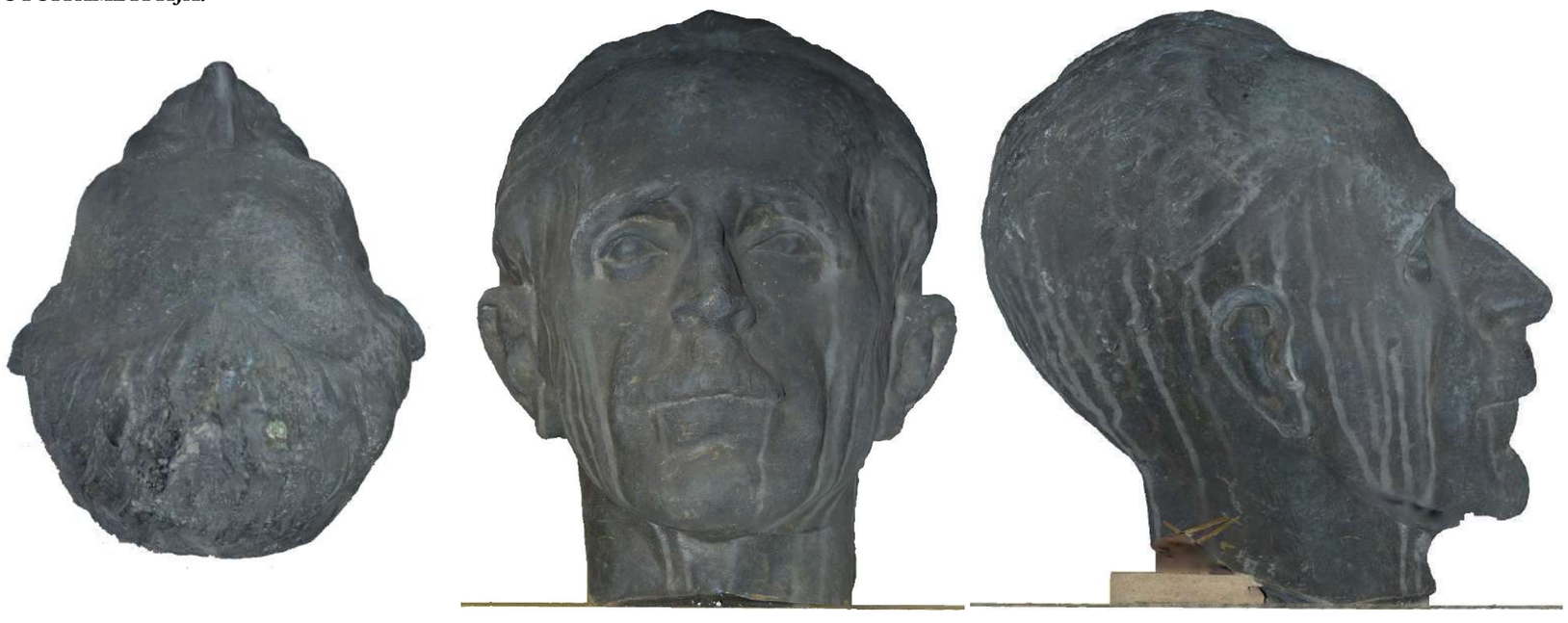

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Коста Стаменковић (1942)

АДРЕСА: Лесковац,ул. Топличког устанка бр.25, на к.п. бр. 6423 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4760381 E: 577936

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Коста Стаменковић је рођен у Лесковцу 1893. године. Био је млинарски радник, солунски ратник, члан Комунистичке партије Југославије од 1919. године, покретач је и учесник многих акција у синдикалном, културно-уметничком и политичком животу између два светска рата. Истакнути раднички трибун, учесник Пете земаљске конференције Комунистичке партије Југославије у Загребу 1940. године, секретар Окружног комитета КПЈ за Лесковац и Врање, и члан Централног комитета КПЈ. Организатор устанка 1941. године против окупатора и његових сарадника, члан Штаба Лесковачког (Кукавичког) партизанског одреда. Опкољен од четничког Козјачког одреда да не би жив пао у руке непријатеља, 26. марта 1942. године, заједно је са ђерком Лепосавом, Маром и Оливером Ђорђевић, извршио самоубиство. За народног хероја проглашен је 4. децембра 1949. године.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун/август 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој кући се родио и живео Народни херој КОСТА СТАМЕНКОВИЋ члан ЦК КПЈ. Организатор радничког покрета и народног устанка Лесковачког краја	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на кући Косте Стаменковића

АДРЕСА: Лесковац, ул. Топличког устанка бр.25, на к.п. бр. 6423 Ко Лесковац
ГПС координате: N: 4760383 E: 577938

ОПИС:
Коста Стаменковић (Лесковац, 3. октобар 1893 — Шилово, 26. март 1942), учесник Народноослободилачке борбе и народни херој Југославије. Имао је истакнуту улогу у организовању ослободилачке борбе и ширењу устанка на југу Србије. После Априлског рата и окупације Краљевине Југославије, Коста је је радио на организовању и повезивању партијских организација и припремању оружане борбе у лесковачком округу. У августу 1941. је напустио Лесковац и отишао на планину Кукавицу, где је формиран Лесковачки партизански одред, а Коста је био члан његовог Штаба. Погинуо је 26. марта 1942. године у борби са четницима.
Указом Президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије, 4. децембра 1949. године, проглашен је за народног хероја. Кућа Косте Стаменковића је приземна, квадратне основе, грађена је у бондручном систему типа чатмаре. На зиду куће постављена је и спомен плоча на којој је убележено да се у овој кући родио народни херој Коста Стаменковић.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Спомен чесма посвећена
недужним жртвама
бомбардовања
Лесковца
1941-1944.

6.9.1991. Грађани
Лесковца

Радове извео Ђорђе Станковић
каменорезац 1991.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Наставити са редовним одржавањем спомен чесме од белог мермера, брисањем меком крпом и чистом водом. Финално импрегнирати и заштити спомен плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Одржавати инстачлације у исправном стању
- Када се укаже потреба за спровођење радова на спомен чесми, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише лице обучено за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен чесма посвећена недужним жртвама бомбардовања Лесковца (1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен чесма се налази у Светоилијској улици бр.1, на к.п. бр. 7826 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760636 E: 576942

ОПИС:
Спомен-чесма посвећена је невино страдалим Лесковчанима у Другом светском рату у бомбардовању Лесковца. Подигнута је на платоу испред апотеке "Сутјеска" на левој обали реке Ветернице.
Помен недужним жртвама одржан је 6. септембра 1991. године, када је и откривена спомен-чесма.
Чесму је открио Живојин Стефановић, председник Скупштине општине Лесковац. Откривању су присуствовали грађани, ђаци и црквени великодостојници који су извршили освећење спомен-чесме.
Пројектовала су је дипл. инж. архитектуре Василије Милуновић и академски вајар Никола Милуновић, два брата из Београда.
Изграђена од бетона и мермера, а чини је вертикална маса у простору са кружним базеном у основи. Њен скуп четворних елемената чини вертикални стожер са лучним завршетком на врху у коме је усечен крст усечен крст окренут небу, као симбол усмерења ка духовности. На доњем крају све четири вертикале усечене су ниже и у њима су исписане одговарајуће поруке, а мало ниже уграђене су четири чесмене луле.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

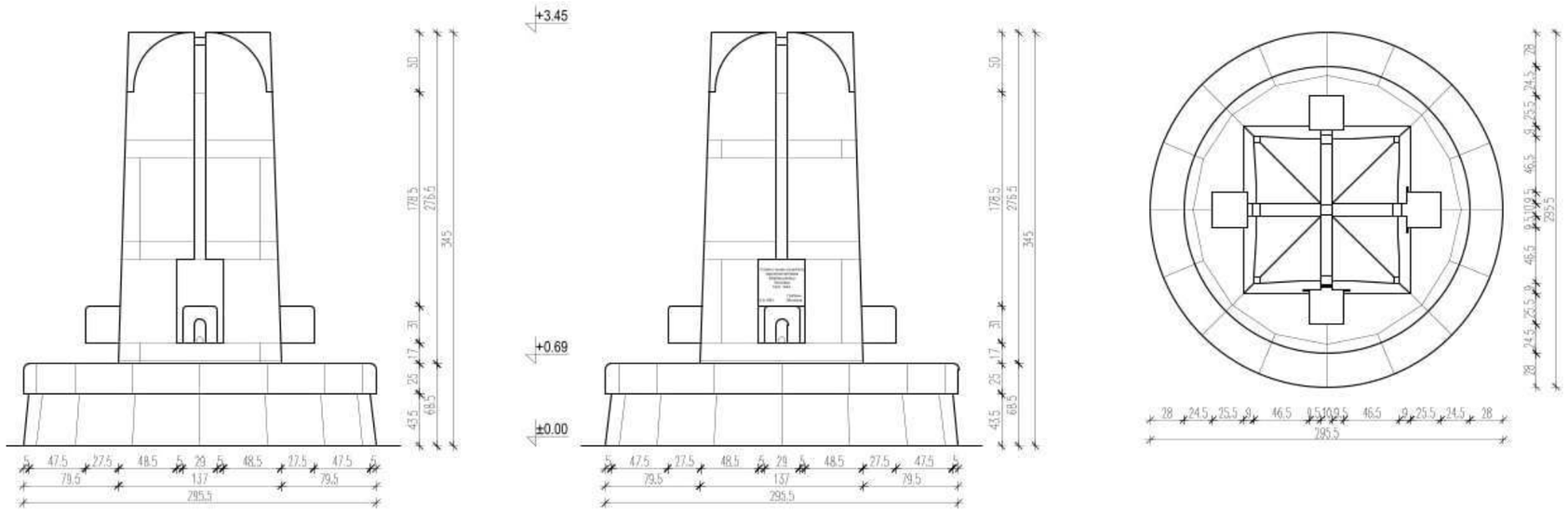

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен чесма посвећена недужним жртвама бомбардовања (1941-1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен чесма се налази у Светоилијској улици бр.1, на к.п. бр. 7826 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760636 E: 576942

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Савезнички бомбардери су разорили Лесковац у септембру 1944. године. Не постоји трагичнији дан ни сат у историји Лесковца, од среде 6. септембра 1944. године, између 12 и 13 часова. Лесковац је изненада засут тепихом бомби из бомбардера Б-24 америчке 15. ваздухопловне армије.

„Чини се невероватним да је било које људско биће присутно у граду у време бомбашког напада избегло повреду", наводи се у једном извештају задовољних америчких пилота пошто су успешно обавили мисију.

Разорено је уже градско језгро, монументална зграда гимназије, железничка станица, најлуксузнији хотел „Костић", многи јавни објекти, приватне куће и виле лесковачких индустријалаца, трговаца и житеља у ширем центру. Од тог тренутка град више нема исту осу нити се истим правцем протеже главна улица. До сада није утврђен тачан број погинулих. Верује се да је настрадало између 1.000-2.000 људи, од око 24.000 колико је Лесковац имао становника уочи рата. (https://www.politika.rs/scc/clanak/461925/Saveznicki-bombarderi-su-razorili-Leskovac-u-septembru-1944)

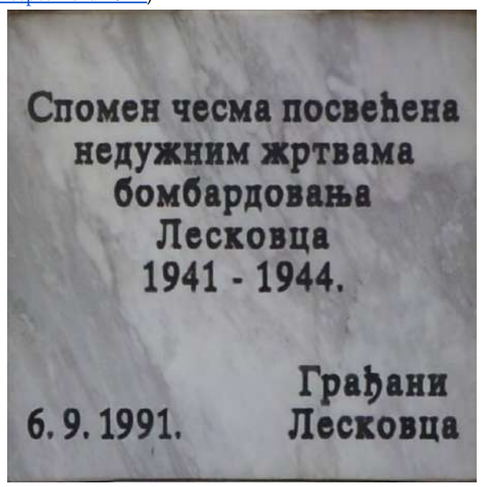

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Лепша Стаменковић 1922 - 1942	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Спомен бисту третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Лепша Стаменковић (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац, изворно се налазила у склопу штампарије “Напредак” на к.п. бр. 5803 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761115 E: 577805

ОПИС:
Спомен биста свечано је откривена 5. јула 1985. године, у кругу штампарије “Напредак”. На отварању је говорио Иван Миловац, председник Међуопштинске конференције Савеза социјалистичке омладине јужноморавског региона.
Аутор спомен бисте је Ђорђе Васић.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 27.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

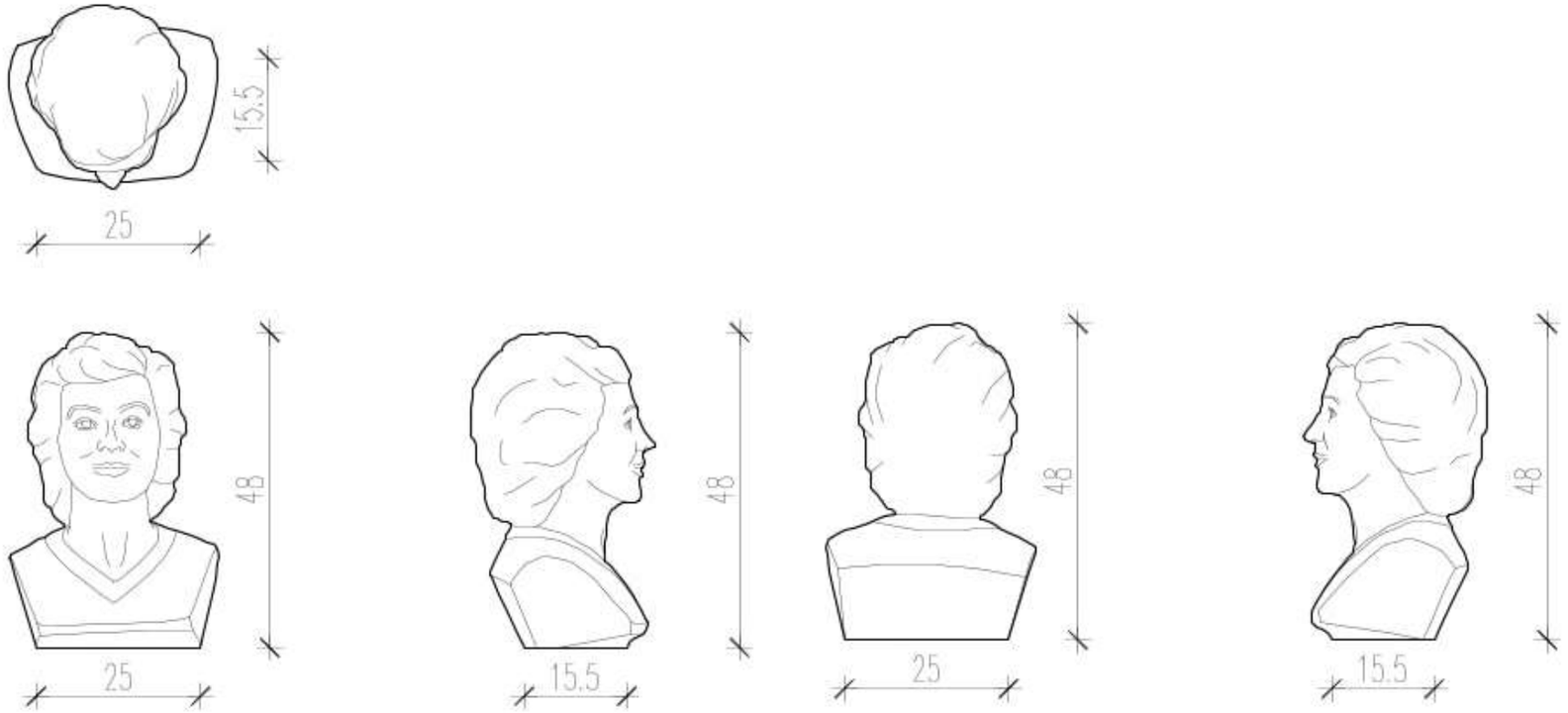

ФОТОГРАМЕТРИЈА: Спомен биста Лепша Стаменковић (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Лепша Стаменковић (1942)

АДРЕСА: Лесковац, споменбиста се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац, изворно се налазила у у кругу штампарије "Напредак", на к.п. бр. 5803 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761115 E: 577805

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Лепосава Лепша Стаменковић (1922. – 1942.), постала је чланица СКОЈ-а 1939. године, а радила је као скојевка у КУД Абрашевић. Чланица Комунистичке партије је постала у првој половини 1940. године. Почетком 1941. године постаје чланица Окружног комитета СКОЈ-а. Била је секретарка рејонског руководства СКОЈ-а, у Трећем рејону Лесковца. На скојевском саветовању у предграђу Лесковца познатом као Чифлук Мира, у ноћи између 12. и 13. јула 1941.године поднела је реферат о раду партије, о чему сведочи спомен плоча која се налазила на кући. Крајем јула 1941. године присуствовала је састанку у Светоилијском парку, на коме је формирана скојевска група која је вршила диверзије у граду. У октобру 1941. године одлази у Кукавички партизански одред, а затим прелази на врањски терен. Тамо организује омладински рад.
21. децембра 1941. враћа се у Кукавички партизански одред, где је и погинула 26. марта 1942. године. Једна улица у Лесковцу носи њено име.
Коста Стаменковић, његова ћерка Лепша и партизанке Мара и Верица погинули су у марту 1942. године као борци Кукавичког партизанског одреда.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

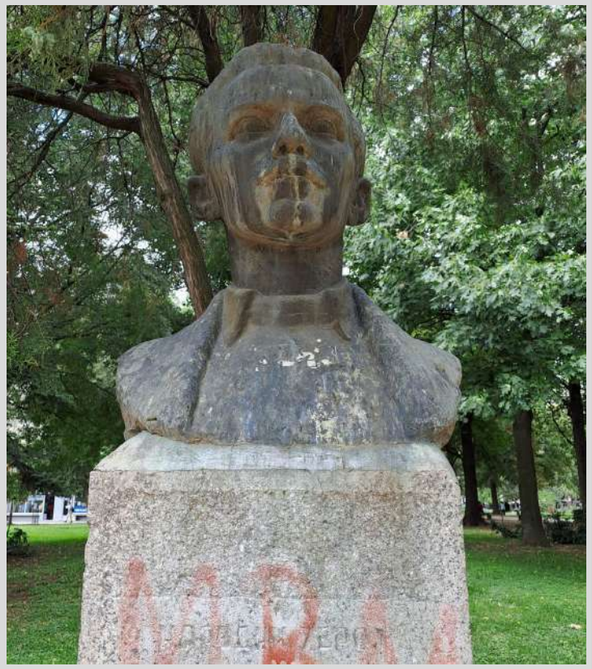

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој
Стојан Љубић
Столе Вујановски
1919.-1943.

документација Народног музеја Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Постамент третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање графита и других нечистоћа, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико настану промене и оштећења јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Стојан Љубић (1943)

АДРЕСА: Лесковац, градски парк у центру на к.п. бр. 15217 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760682 E: 577131

ОПИС:
Стојан Љубић (1916 — 1943). Спомен биста је откривена 1953. године. Аутор је Душан Николић.

Стојан Љубић је био студент права непосредно пред Други светски рат. Члан Комунистичке партије Југославије је од 1941. године. Учесник Народноослободилачке борбе је од 1941. године.

Погинуо је 15. децембра 1943. године, као командант Четврте српске бригаде НОВЈ, у борби с четницима у близини села Косанчића, код Бојника.

Указом Председништва Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије (АВНОЈ), 9. маја 1945. године, међу првим борцима Народноослободилачке војске, проглашен је за народног хероја.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

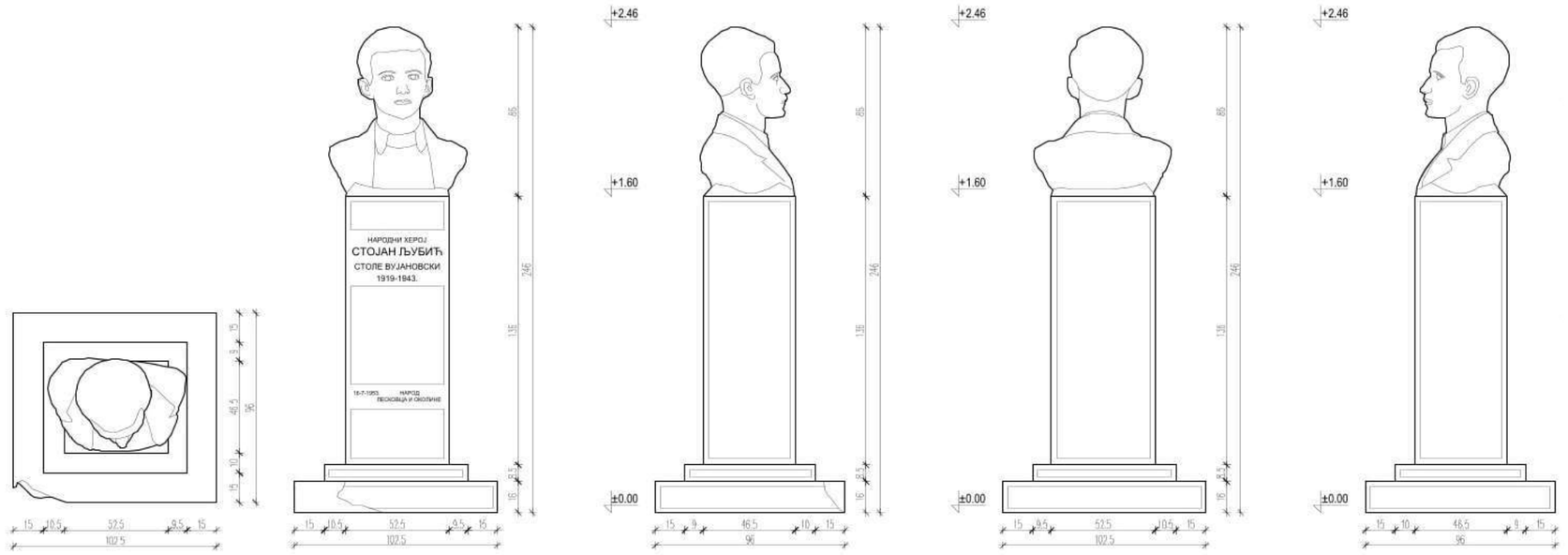

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Стојан Љубић (1943)

АДРЕСА: Лесковац, градски парк у центру на к.п. бр. 15217 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760682 E: 577131

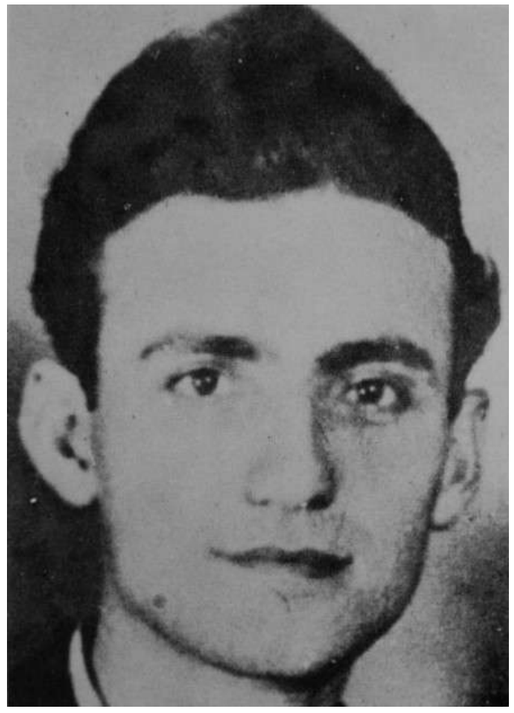

Стојан Љубић (Вујаново, код Бојника, 2. април 1916 — 1943), учесник народноослободилачке борбе и народни херој Југославије.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој Благоје Костић Марко Црни 1919-1943	 (документација Народног музеја Лесковац)	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Споменбисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Благоја Костића, Трг народних хероја, Подворце, Лесковац (1943)

АДРЕСА: Лесковац, Трг народних хероја на к.п. бр. 7613 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760087 E: 577368

ОПИС:
Трг Марко Црни у лесковачкој четврти Подворце већ дуго је посебан градски кутак окружен занатским радњама, малим продавницама, посластичарама. Око 220 домаћинстава и неких 7500 становника живи у месној заједници „Марко Црни“, у делу града познатијем као Подворце. Тргом доминира спомен биста народног хероја Благоја костића-”Марка Црног”.
Спомен биста Благоја Костића, Марка Црног састоји се из постамента, завршно обрађеног вештачким каменом, чије су димензије 52x48cm у основи и висине 139cm. Сама бронзана биста је висине 70cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

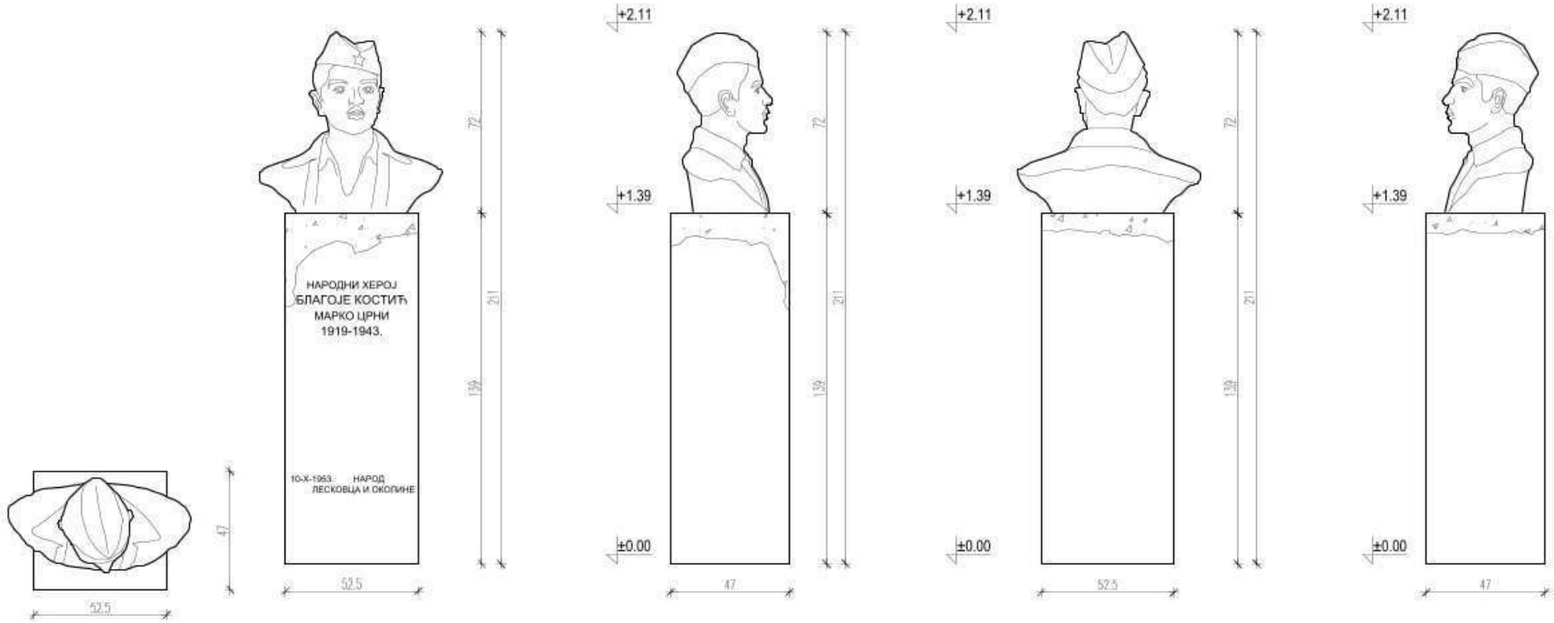

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Благоја Костића (1943)

АДРЕСА: Лесковац, Трг народних хероја на к.п. бр. 7613 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4760087 E: 577368

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Благоје Костић родио се 1919. године у Великом Суводолу, Србија. Радио је као пекарски радник у Лесковцу. Као члан СКОЈ-а, у 21. години, у лето 1941. ступио је у Кукавички партизански одред. Партизани су му наденули надимак Марко Црни, а члан КПЈ постао је 1942. године. У јесен 1943. године постао је командант батаљона заменивши дотадашњег команданта народног хероја Стојана Љубића. Крајем 1943. године Марко је добио задатак да као командант са батаљоном нападне неколико стотина четника у Барју. То му је био последњи задатак, када је 10. децембра 1943. године погинуо у борби. За народног хероја проглашен је 05. јула 1952. године..

Благоје Костић — Марко Црни,
учесник народноослободилачке борбе и народни херој Југославије.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 22.08.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој Милица Павловић 1915-1944	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Милици Павловић (1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази испред Школе за текстил и дизајн, на к.п. бр. 2161 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761083 E: 578115

ОПИС:

После Априлског рата и окупације Краљевине Југославије 1941. године, активно је учествовала у припремама оружаног устанка у Ваљеву и околини. Радила је на сакупљању оружја, муниције и другог ратног материјала, као и на организовању Ваљевског партизанског одреда јула 1941. године. Априла 1942. године постављена је за секретара Окружног комитета КПЈ за Ваљево. Радила је на промовисању и ширењу Народноослободилачког покрета. Заробљена је 6. јуна, а убијена у ноћи између 7. и 8. јуна 1944. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

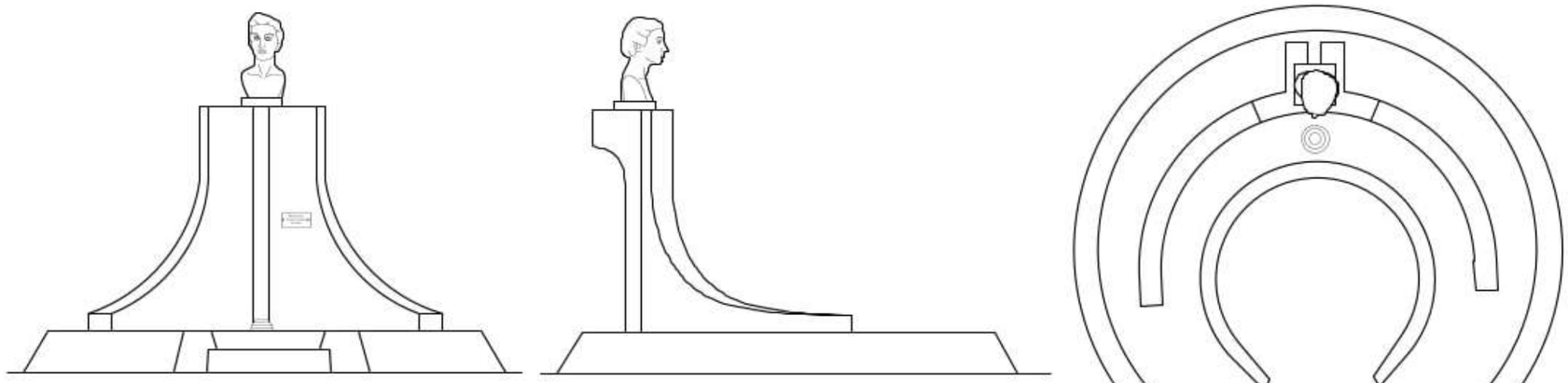

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Милице Павловић (1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази испред Школе за текстил и дизајн, на к.п. бр. 2161 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761083 E: 578115

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Милица Павловић је рођена 8. марта 1915. године у Чачку. Доласком на Београдски универзитет укључила се у рад тамошње студентске револуционарне организације и 1934. године постала члан Комунистичке партије Југославије (КПЈ). Године 1939. је дипломирала и добила своју прву службу у Средњој техничкој школи у Лесковцу, где је предавала српскохрватски језик и географију. Поред рада у школи, била је активна у месној партијској организацији, и у културно-просветном животу Лесковца.

Милица Павловић - Дара је Указом Президијума Народне скупштине ФНР Југославије од 14. децембра 1946. постхумно је одликована Орденом заслуга за народ првог реда, а 14. децембра 1949. проглашена је за народног хероја.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

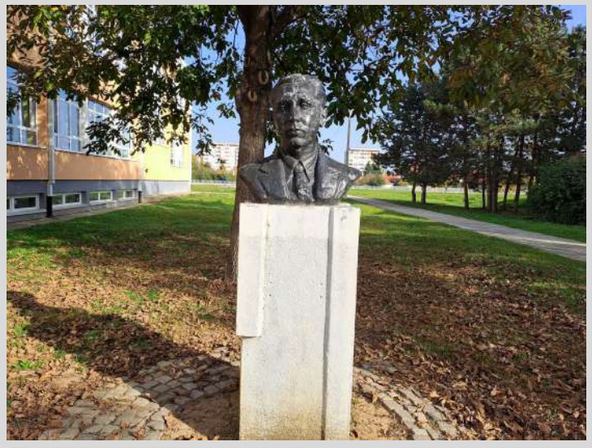

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Народни херој Трајко Стаменковић 1909-1942	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Трајку Стаменковићу (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у дворишту ОШ "Трајко Стаменковић", на к.п. бр. 4921 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761161 E: 575604

ОПИС:
Школа је почела са радом 1. септембра 1984. године. У састав школе, поред централне у Лесковцу, улази и издвојено одељење у Горњем Стопању

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

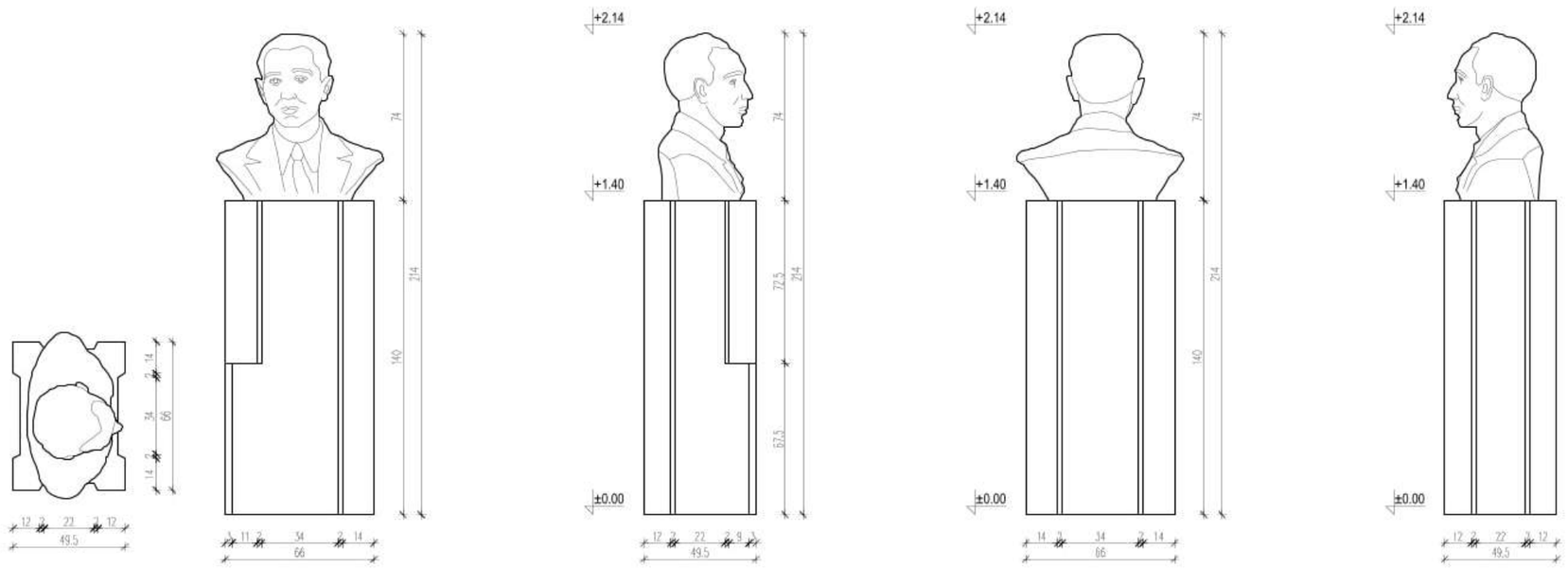

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

Првобитна биста је била постављена на Масариковом тргу у центру Лесковца, а касније је премештена у двориште ОШ “Трајко Стаменковић”

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Трајко Стаменковић (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази испред ОШ “Трајко Стаменковић”, на к.п. бр. 2161 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761083 E: 578115

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Трајко Стаменковић је рођен 11. маја 1909. године у Лесковцу, а 1928. године постао је члан Комунистичке партије Југославије. Изабран је за секретара ПК КПЈ за Србију на Покрајинској партијској конференцији, септембра 1934. године. Током НОР-а је заробљен, и стрељан крајем 1942. године на Бањици у Београду.

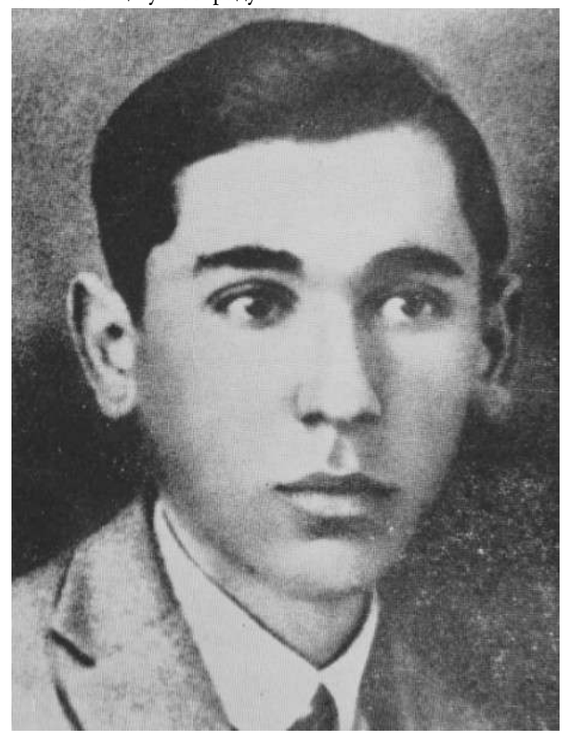

Трајко Стаменковић (Лесковац, 11. мај 1909 — околина Београда, крајем 1942), учесник Народноослободилачке борбе и народни херој Југославије.

.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Милентије
Поповић
1913-1971

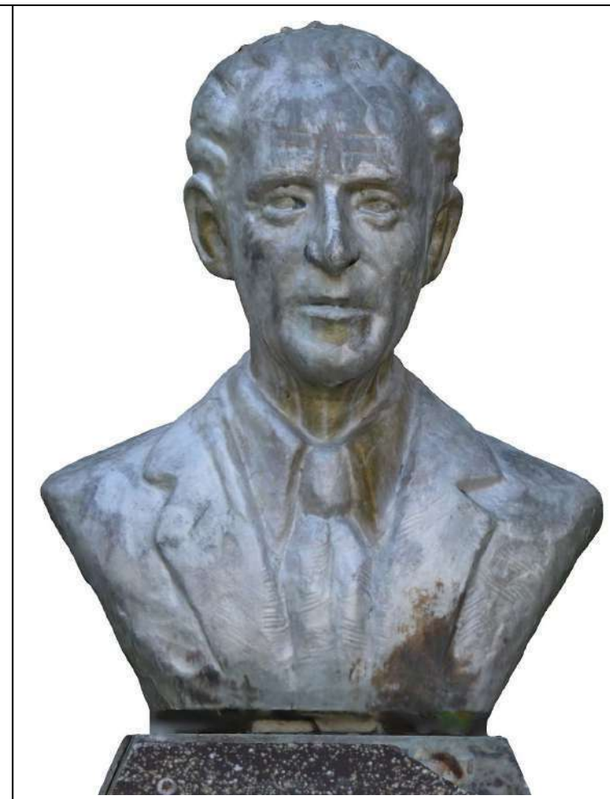

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Милентију Поповићу у насељу Дубочица (1971)

АДРЕСА: Лесковац, Спомен биста Милентију Поповић у насељу Дубочица, на к.п. бр. 3588/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761253 E: 575941

ОПИС:

Спомен биста посвећена Милентију Поповићу се налази у насељу Дубочица, у међублоковској зеленој површини између стамбених зграда. Спомен биста је постављена на постаменту од бетонске подконструкције завршно обложен мермерним плочама дебљине 2,5cm.

Постамент је квадратног облика у основи димензија 60x60cm, који се сужава ка врху, укупне висине постамента 135cm. Сама биста је висине 70cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

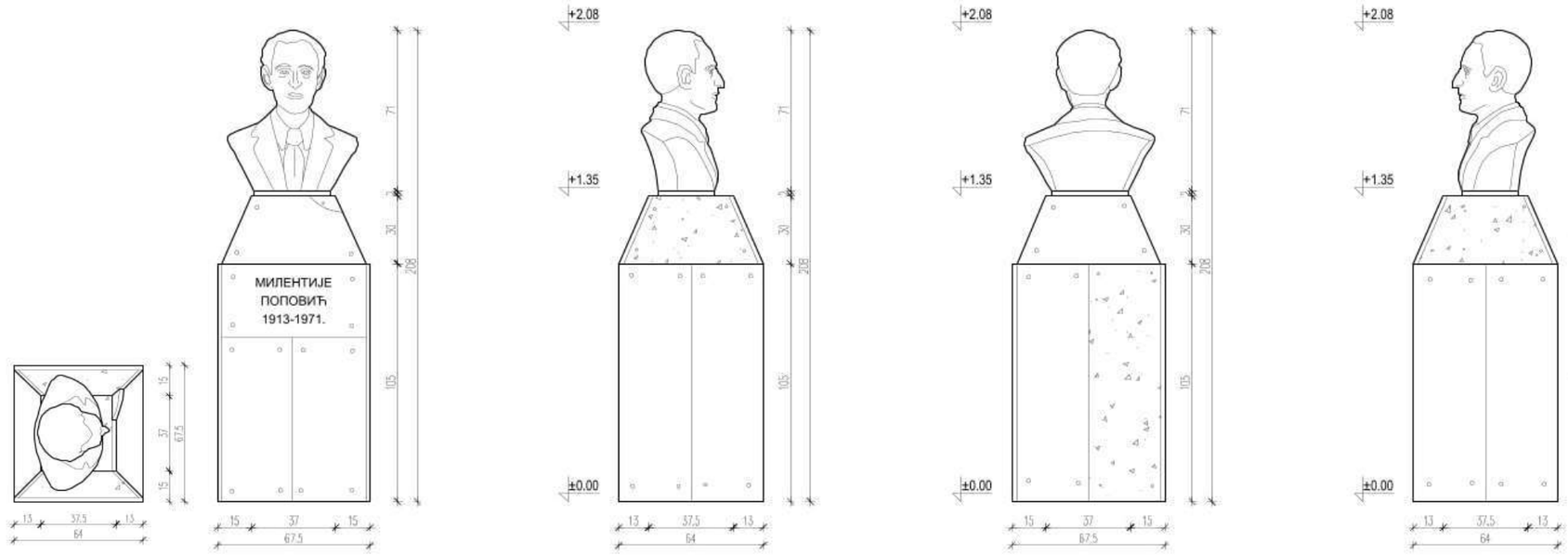

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Милентије Поповић (1971)

АДРЕСА: Лесковац, Спомен биста Милентију Поповић у насељу Дубочица, на к.п. бр. 3588/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761253 E: 575941

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Милентије Поповић (Црна Трава, код Лесковца, 7. јул 1913 — Београд, 8. мај 1971) био је учесник Народноослободилачке борбе, друштвено-политички радник СФРЈ и СР Србије и јунак социјалистичког рада. У периоду од 16. маја 1967. до 8. маја 1971. године обављао је дужност председника Савезне скупштине СФР Југославије.

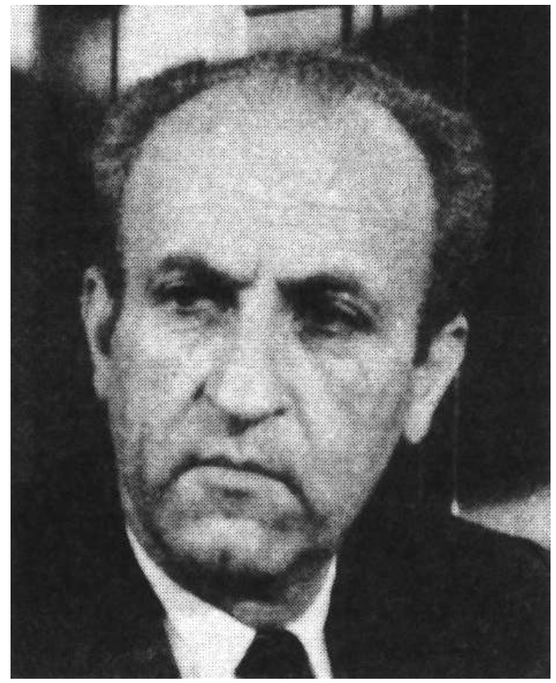

Милентије Поповић

.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Славка
Недић Милојевић
1916-1944

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Славке Недић Милојевић (1944)

АДРЕСА: Лесковац, Дом ученика средњих школа , на к.п. бр. 6556/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760242 E: 577978

ОПИС:
Седиште Дома је у Кајмакчаланској улици бр.24, где се налази Студентски блок, управа, кухиња са трпезаријом, пекара, магацински простор и спортски терени (игралишта за кошарку, одбојку, тенис, мали фудбал, теретана и интернет клуб).
Спомен биста Славке Недић Милојевић је откривена 11. октобра 1978. године у дворишту Дома ученика у Лесковцу. Аутор је вајар Душан Николић из Београда.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

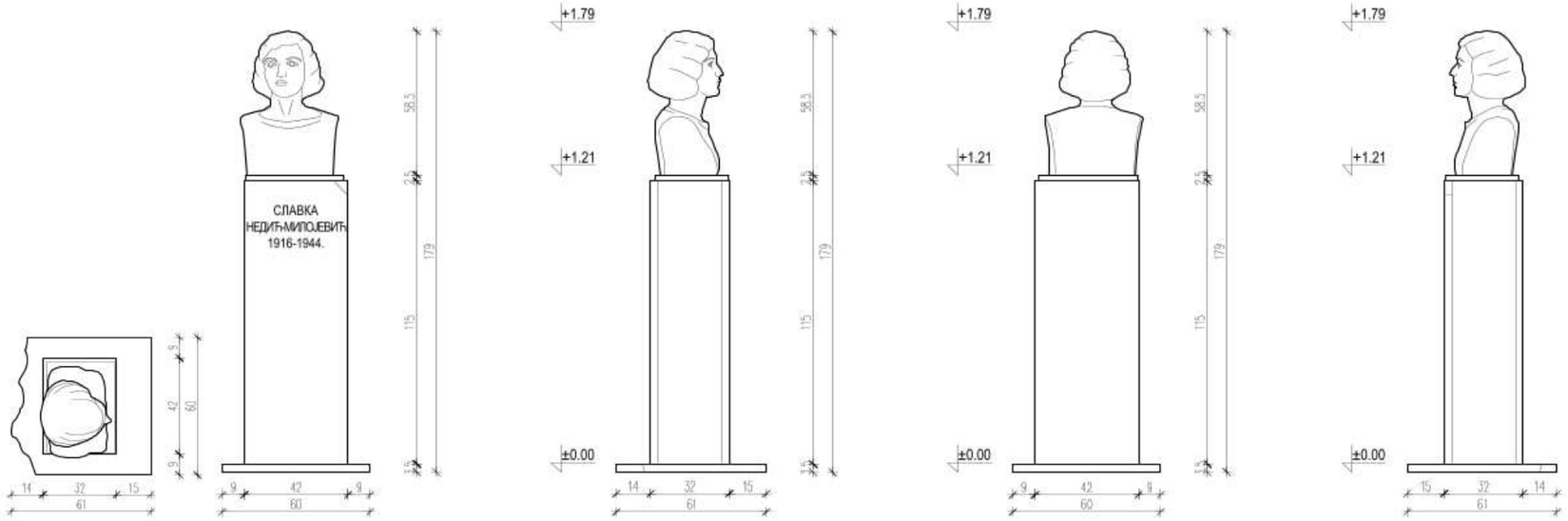

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Славка Недић Милојевић (1944)

АДРЕСА: Лесковац, Дом ученика средњих школа , на к.п. бр. 6556/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760242 E: 577978

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Славка Недић-Милојевић је рођена 1916. године у Скопљу. Била је борац Првог јужноморавског одреда и члан АФЖ-а за Јабланицу и Пусту Реку. Заробљена је на терену Црне Траве и стрељана у пролеће 1944. године.

Славка Недић Милојевић

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС И ИЗГЛЕД СПОМЕН БИСТЕ:

Јован Дискић 1881 - 1963	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен бисту третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, који подразумевају претходну израду прописаног конзерваторског Елабората. На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању спомен бисте, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен и бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Размотрити могућност враћања на изворну локацију или другу погодну позицију у граду
- Уколико настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Јовану Дискићу код Народног музеја (1963)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760615 E: 577197

ОПИС:

Спомен биста је израђена у бронзи висине око 55cm и 33x62cm у основи.
У оквиру пројекта уређења пешачких површина у централном градском језгру, лесковачка Дирекција за урбанизам и изградњу почела је почетком јула 2015. године са радовима, и то прво на платоу испред Народног музеја. Том приликом демонтирана је и остављена по страни биста Јована М. Дискића, првог председника општине Лесковац после избора 1920. године.
Спомен биста се данас чува у депоу Народног музеја Лековац.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

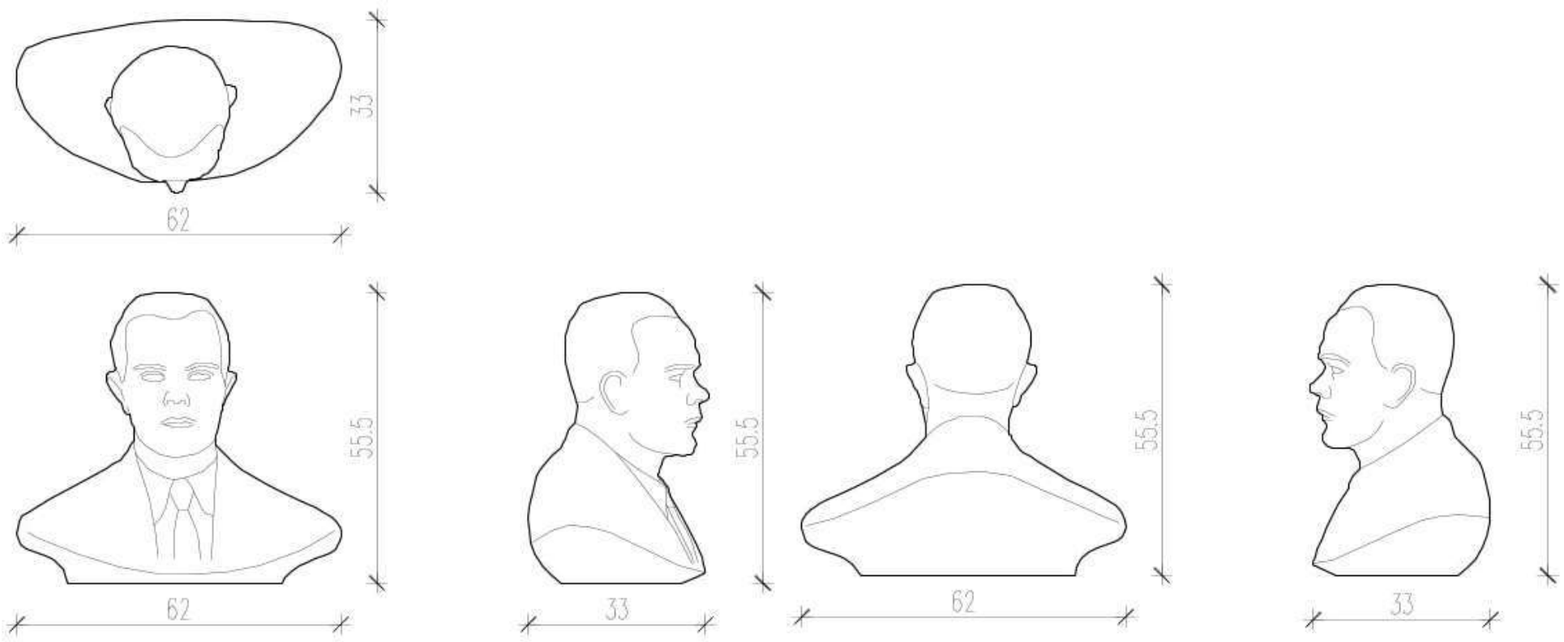

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен биста Јовану Дискићу (1963)

АДРЕСА: Лесковац, спомен биста се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760242 E: 577978

Јован Дискић рођен је у Лесковцу 25. фебруара 1881. године. Веома рано се укључио у синдикални покрет, а 1905. године постаје члан Социјалдемократске партије Србије. После ослобођења 1944. године обављао је многе политичке дужности. Умро је јануара 1963. године.

Јован Дискић

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој кући се родио и живео Народни херој ТРАЈКО СТАМЕНКОВИЋ, студент права. Политички секретар Покрајинског комитета К.П.Ј. за Србију - стрељан на Бањици 1942 године
11 октобра 1951 год. Захвални Лесковчани

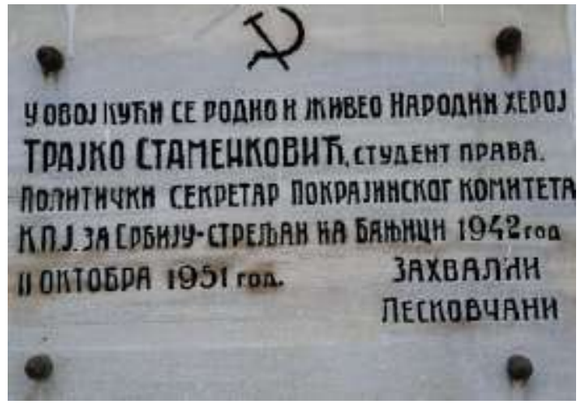

Председништво Народне скупштине ФНРЈ на предлог Врховног команданта одужаних снага ФНРЈ решило је да се за истакнути хероизам и за нарочите заслуге учињене нашим народима у току Народноослободилачког рата одликују Орденом народног хероја.
Из Народне Републике Србије:
Владо Аксентијевић, Мустафа Бакија, **Станимир Вељковић - Зеле**, Драгојло Дудић, Желимир Ђурић, Стевица Јовановић, Јездимир Ловић, Љубомир Пешић, **Милица Павловић - Дара**, **Коста Стаменковић**, **Трајко Стаменковић,** Никодије Стојановић Татко, Степо Филиповић, Стево Чоловић, Јован Шербановић. (извор: Борба, 17.12. 1949.,стр.2)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузећ или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на кући Трајка Стаменковића (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у Улици браће Костића бр. 28, на к.п. бр. 4728 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760842 E: 576695

ОПИС:
Трајко Стаменковић је рођен 11. маја 1909. године у Лесковцу. Постао је члан Комунистичке партије Југославије 1928. године. Изабран је за секретара ПК КПЈ за Србију на Покрајинској партијској конференцији, септембра 1934. године.
Током НОР-а је заробљен и стрељан крајем 1942. године на Бањици у Београду. Захвални лесковчани поставили су му спомен плочу на кући у којој се родио.

11. фебруар

Из села Планиница са обронака Сувобора на партијски рад у околини Ваљева упућен је Милорад Петровић — Ујка, док су Трајко Стаменковић и Миле Ивковић упућени ка Нишу. Само неколико дана касније они су похватани, а убрзо затим и стрељани.

Зборник радова Друштва историчара Ваљева, 1.1.1985.стр.38.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

Овде је на дан 10-II-1942 г. после јуначког отпора погинуо херојском смрћу члан ОК КПС друг Раде Ристић - Металац од издајничке љотићевске руке.

Народ града Лесковца

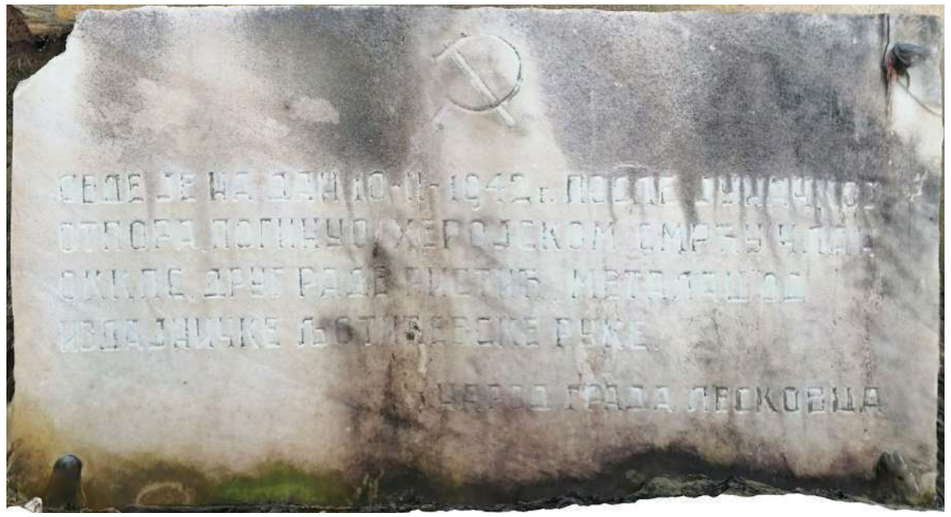

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу осигурати од могућег оштећења, имајући у виду да је кућа у рушевном стању
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ

Спомен плоча на кући у улици Раде Металца бр. 6 (1942)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налазила на згради у ул. Раде Металца бр.6, на к.п. бр. 2520 КО Лесковац

ГПС координате:N: 4761279 E: 577312

ОПИС:

https://www.google.com/maps/@43.0003133,21.9484182,3a,70.4y,118.68h,83.37t/data=!3m6!1e1!3m4!1sqkFlgYFHqIutcGnQuGFz5Q!2e0!7i13312!8i6656

Спомен плоча је потпуно маргинализована и третира се на непримерен начин.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 30.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој кући одржана је и Окружна партијска конференција 1940. године под руководством друга Александра Ранковића на којој је изабран Окружни комитет КПЈ на челу са Костом Стаменковићем и делегати за V земаљску конференцију.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ

Спомен плоча на кући у улици Благоја Николића бр. 32 (1940)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налазила у дворишту, на к.п. бр. 7059 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4760215 E: 577632

ОПИС:

Спомен плоча је била постављена на старој кући, на уличној фасадној равни, али се кућа у међувремену у потпуности срушила. Спомен плоча је пронађена међу остацима куће, шута и смећа. У сарадњи са Народним музејом Лесковац, спомен плоча је пренешена у музеј и ускладиштена.

Димензија је 110x70cm и дебљине 4cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 27. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 30.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Ноћу између 13 и 14 јануара 1944. године Друга српска бригада, уз помоћ партиске организације града, извршила је успешну акцију на ову болницу у циљу прибављања санитетског материјала за лечење тешких рањеника јединица Народноослободилачке војске по болницама на слободној територији

7 јул 1955 год. Лесковац

Колектив Опште болнице

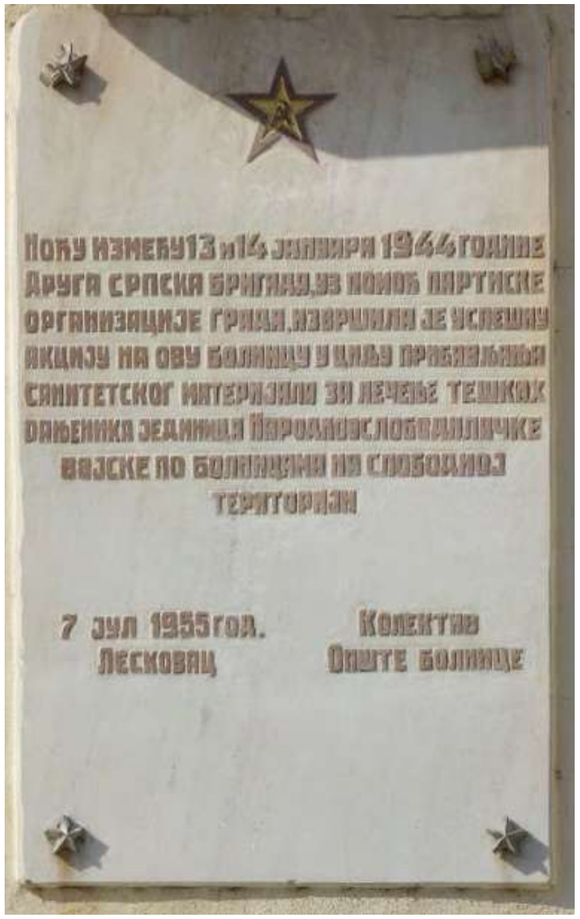

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у оквиру медицинског центра (1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 4822/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760647 E: 576453

ОПИС:
Спомен плоча је израђена од белог мермера и постављена на бочном зиду старе болничке зграде. Димензија је 75x120cm.

Двадесет друга српска дивизија НОВЈ формирана је 22. маја 1944. године. При оснивању у њен састав су ушле Осма, Десета и Дванаеста српска бригада НОВЈ. Првобитно је носила назив Друга српска дивизија. Командант дивизије био је Живојин Николић Брка, а политички комесар Василије Смајевић.
У њеном саставу била је привремено и Прва власотиначка бригада (12. септембар–14. октобар 1944). Касније је унутар дивизије формирана и Артиљеријска бригада (17. март 1945). Дивизија је на дан формирања имала 2000, децембра 1944. 5925, а марта 1945. 7810 бораца. Назив ударна добила је 17. јануара 1945. године.
Значајније борбе дивизија је водила од 23. до 28. маја 1944. у садејству са 21. српском дивизијом у Горњој Јабланици, када су разбиле Јабланички, Јужноморавски и Вардарски корпус ЈВуО.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 27. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

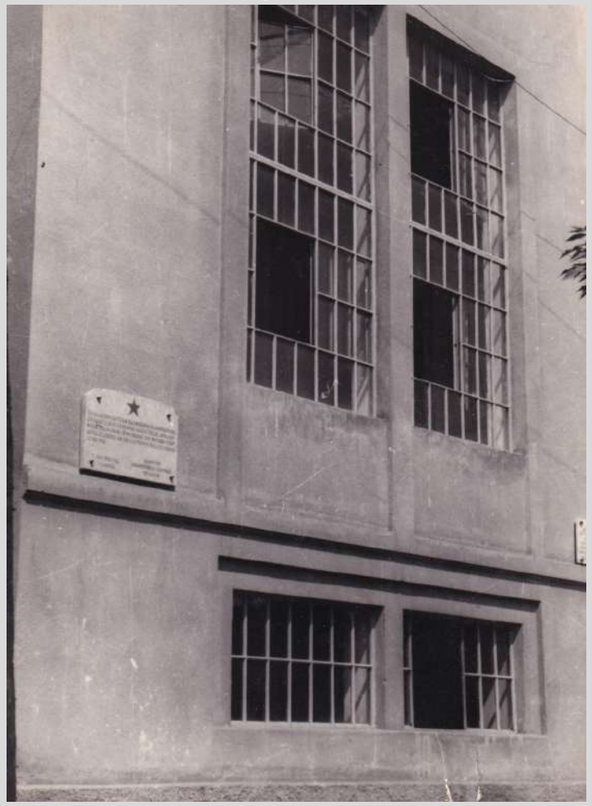

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Да би непријатељу онемогућила коришћење капацитета лесковачке индустрије ноћу између 13 и 14 јуна 1944. год. XIII бригада извршила је напад на ову централу и онеспособила је за рад.

7. јул 1955. год.

Колектив
Јужноморавског електричног предузећа

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плоче од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плоче опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натписе на спомен плочама, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоча треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења јавно комунално предузеће или власник/корисник о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоче на термоелектрани у Влајковој улици (1944)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоче се налазе на згради Електродистрибуције у Влајковој улици, на к.п. бр. 11109 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760847 E: 578195

ОПИС:
На згради Електродистрибуције у Лесковцу, некадашње Термоелектране, налазе се две спомен плоче од белог мермера.
Једна је посвећена НОР-у и димензија је 86x60cm.
Тринаеста српска бригада НОВЈ формирана је 13. јуна 1944. у селу Вина, Вучје, код Лесковца од јединица Кукавичког партизанског одреда и мобилисаног људства из Поречја и с подручја доњег тока реке Јабланице. Имала је четири батаљона и Пратећу чету, а 14. септембра 1944. године 2,272 борца. Била је су саставу 22. српске дивизије НОВЈ.
Са јединицама 22. дивизије, 13. бригада је учествовала ноћу 14/15. јуна 1944. у нападу на немачко-бугарски гарнизон у Лесковцу, а потом у повлачењу ка планини Кукавици 15. јуна водила борбу против бугарских фашистичких снага на положају код села Мирошевца.
Друга спомен плоча се односи на увођење радничког самоуправљања у фабрике, односно у јужно-моравско електрично предузеће.
Плоча је димензија 56x46cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 27.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Тренутна локација спомен плоче у музеју

Изворна локација спомен плоче на фабричкој згради “Ресорт” фабрике (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2022)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

За бољи живот за благодет наше отаџбине, за Социјалистичку Југославију, дадоше своје животе у Народноослободилачку борбу, чланови нашег колектива
Мичић Воја члан К.П.Ј. сек. партиске ћелије
Јовановић Бранко члан К.П.Ј.
Шундрић Чеда члан К.П.Ј.
Ђорђевић Јелена члан К.П.Ј.
Денић Чеда члан К.П.Ј.
7. јули 1953. године радни колектив
Фабрике вунених тканина и плетива
“Црвена Звезда”, Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Размотрити могућност враћања на изворну локацију или другу погодну позицију у граду
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ (1941-1944)
Спомен плоча на фабрици “Црвена звезда”

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се тренутно налази у згради Народног музеја у Лесковцу, на к.п. бр. 5421 КО Лесковац, изворна локација је била на згради у кругу фабрике “Ресорт” на к.п. бр. 5955 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760615 E: 577197

ОПИС:

Спомен плоча посвећена палим борцима Народноослободилачког рата била је постављена на главној фабричкој згради, у кругу фабрике “Црвена звезда” (познате и као фабрика “Мике Станковића и комп.”, касније “Ресорт”), лево од главног улаза.
Спомен плоча је израђена од белог мермера са урезаним натписом бојеним црном бојом и црвеном звездом петокраком са српом и чекићем.
Димензије спомен плоче су 100x70cm, дебљина 6cm.

Спомен плоча која се налазила са десне стране главног улаза у фабричку зграду, такође је израђена од белог мермера, димензија 69x60cm и дебљине 3cm. Претпоставља се да је ова спомен плоча била посвећена предаји предузећа радницима на управљање - фабрике радницима.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча на згради ОШ "Светозар Марковић" (1804)

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази десно од главног улаза у ОШ "Светозар Марковић", на к.п. бр. 7814 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760499 E: 577107

ОПИС:
Први српски устанак, 1804-1813. године, представља почетак српске борбе за ослобођење, односно рађање српске модерне државе у XIX веку. Као такав он заузима веома посебно место у историји Српског народа и државе, а његов почетак данас се обележава као Дан државности Републике Србије, 15. фебруар.
ОШ "Светозар Марковић" је подигнута 1904. године. Од школске 1952-1953. године школа носи име борца за људска права Светозара Марковића.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 27.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Спомен плоча
Директорима, наставницима и ученицима Текстилне школе у Лесковцу умрлим и палим у Народноослободилачкој борби од 1942 до 1945 године.
Чедомир Јоксимовић, оснивач и први директор школе од 1927 до 1929 г.
инж. Франо Дивишек, директор школе од 1932 до 1938. год.
Милица Павловић, професор од 1939 до 1940 год - Народни херој
Владимир Симоновић, дипломирани технич.
Богдан Петровић
Исак Рубен
Радивоја Миловановић - Сеља
Цветко Врбица
Цезар Данон
Радомир Стојановић
Милан Пантелић
Руперт Добровник
Ђорђе Цветковић, ученик

Ова спомен плоча откривена је на дан 9-XI-1952 г. поводом прославе 25-те
годишњице школе и одржавања VI конгреса КПЈ. а обновљена 18-VII-1957 године поводом прославе 30-те годишњице рада школе

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења власник/корисник објекта где се налазе о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЛЕСКОВАЦ
Спомен плоча у холу зграде Више текстилне школе

АДРЕСА: Лесковац, спомен плоча се налази у згради Високе струковне школа за текстил – Лесковац, на к.п. бр. 2161/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4761101 E: 578002

ОПИС:
Спомен плоча посвећена посвећена наставницима, директорима и ученицима школе у Лесковцу погинулим у НОР-у се налази у холу зграде Високе струковне школа за текстил у Лесковцу.
Плоча је израђена од црног мермера и димензија је 70x110cm

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Чедомир Јоксимовића, по професији текстилни стручњак, основао је у Панчеву ткачку школу, чиме је покренуто питање школовања домаћих тесктилних стручњака. После дужег преговарања између лесковачких индустријалаца и београдске индсутријске коморе да ли школу треба основати у Лесковцу или Београду, на иницијативу Ч. Јоксимовића основана је 1927. године уЛесковцу.
Милица Павловић - Дара је Указом Президијума Народне скупштине ФНР Југославије од 14. децембра 1946. постхумно је одликована Орденом заслуга за народ првог реда, а 14. децембра 1949. проглашена је за народног хероја.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 27. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

Вучковић Н. Јован, Братимиловце, 1949-1991.
Живковић П. Драгослав, Лесковац, 1959-1991.
Михајловић В. Зоран, Лесковац, 1967-1991.
Цветковић Т. Срђан, Грајевце, 1967-1991.
Димитријевић Р. Милосав, Доње Синковце, 1967-1991.
Димитријевић Ј. Предраг, Винарце, 1968-1991.
Павловић Ч. Драган. Доње Синковце, 1970-1991.
Величковић П. Драган, Печењевце, 1971-1991.
Цветановић Љ. Горан, Печењевце, 1972-1991.
Цветковић Д. Никола, Лесковац, 1947-1992.
Костић С. Томислав, Доњи Буниброд, 1948-1992.
Јовановић Б. Братислав, Миланово, 1962-1992.
Петровић С. Векослав, Доње Бријање, 1971-1992.
Лукић М. Ранко, Лесковац, 1950-1993.
Илић В. Жикица, Власе, 1969-1993.
Ристић С. Дејан, Кутлеш, 1970-1993.
Савић З. Ивица, Братимиловце, 1970-1993.
Арсић А. Тони, Лесковац, 1974-1993.
Кованџић С. Мићо, Лесковац, 1951-1994.
Крстић Б. Зоран, Мирошевце, 1972-нестали борац
Станковић У. Братислав, Чукљеник, 1972-нестали борац
Костић Д. Саша, Велика Грабовница, 1973-нестали борац
Илић С. Дејан, Лесковац, 1973-нестали борац
Драшковић Р. Срђан, Лесковац, 1967-1998.
Ђокић Ђ. Зоран, Лесковац, 1970-1998.
Коцић З. Бојан, Лесковац, 1975-1998.
Церовић Д. Радош, Лесковац, 1978-1998.
Спасић В. Раде, Доња Бунуша, 1951-1993.
Ђорђевић Д. Бранислав, Мирошевце, 1953-1999.
Трајковић Б. Душан, Лесковац, 1953-1999.
Стаменковић М. Мирослав, Доње Стопање, 1954-1999.
Стаменковић С. Небојша, Лесковац, 1955-1999.
Илић Ч. Владимир, Пресечина, 1956-1999.
Дацић Р. Миодраг, Петровац, 1956-1999.
Петковић В. Драган, 1958-1999.
Станковић С. Новица, Лесковац, 1959-1999.
Вулетић Д. Ненад, Лесковац, 1960-1999.
Јанковић Ђ. Станко, Бобиште, 1960-1999.
Павловић С. Слободан, Загужане, 1961-1999.
Милошевић С. Новица, Братимиловце, 1961-1999.
Цветановић С. Славољуб, Грделица, 1962-1999.
Илић Ч. Живојин, Грделица, 1962-1999.
Будимировић Ж. Горан, Лесковац, 1963-1999.
Илић Т. Предраг, Лесковац, 1964-1999.
Миловановић С. Бранислав, Ораовица, 1964-1999.
Ђокић З. Зоран, Лесковац, 1966-1999.
Ристовић М. Миодраг, Лесковац, 1966-1999.
Ранђеловић Т. Зоран, Грданица, 1966-1999.
Илић С. Саша, Пресечина, 1967-1999.
Денчић Р. Миле, Јелашница, 1967-1999.
Јовић А. Срђан, Лесковац, 1967-1999.
Михајловић Д. Марко, Лесковац, 1967-1999.
Алексић Ј. Срђан, Паликућа, 1967-1999.
Ранђеловић Б. Небојша, 1967-1999.
Денић К. Бојан, Лесковац, 1967-1999.
Радивојевић В. Горан, Градашница, 1968-1999.
Новаковић В. Новица, Горина, 1969-1999.
Поповић С. Драган, Горње Стопање, 1969-1999.
Станковић С. Саша, Лесковац, 1970-1999.
Ранђеловић М. Зоран, Доња Јајина, 1970-1999.
Цветковић В. Бобан, Лесковац, 1970-1999.
Летковић Р. Дејан, Лесковац, 1970-1999.
Илић Д. Дејан, Загужане, 1971-1999.
Коцић Ј. Горан, Лесковац, 1971-1999.
Станковић Н. Бојан, Накривањ, 1974-1999.
Крстић Т. Ненад, Лесковац, 1977-1999.
Михајловић Ј. Иван, Печењевце, 1977-1999.
Стојановић М. Мирослав, Братимиловце, 1978-1999.
Мицић С. Славиша, Ковачева Бара, 1978-1999.
Стевановић Б. Срђан, Винарце, 1978-1999.
Јовановић З. Бојан, Богојевце, 1979-1999.

ЛЕСКОВАЦ
Спомен чесма погинулим у ратовима 1990-тих

АДРЕСА: Лесковац, у парку испред Технолошког факултета, на к.п. бр. 5785/3 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760879 E: 577660

ОПИС:
Спомен чесма на платоу преко пута Технолошког факултета у Лесковцу, постављена је двадесет година након завршетка НАТО бомбардовања, а посвећена је страдалима у ратовима од 1990. до 1999. године
Иницијативу за израду и постављање споменика покренули су Градски одбор СУБНОР-а и Организација бораца ветерана 1991-1999.

Спомен-чесма идејно је решење дипломираног вајара Бојана Константиновића из Лесковца.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 14. 03.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

Ниш, 2023.

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

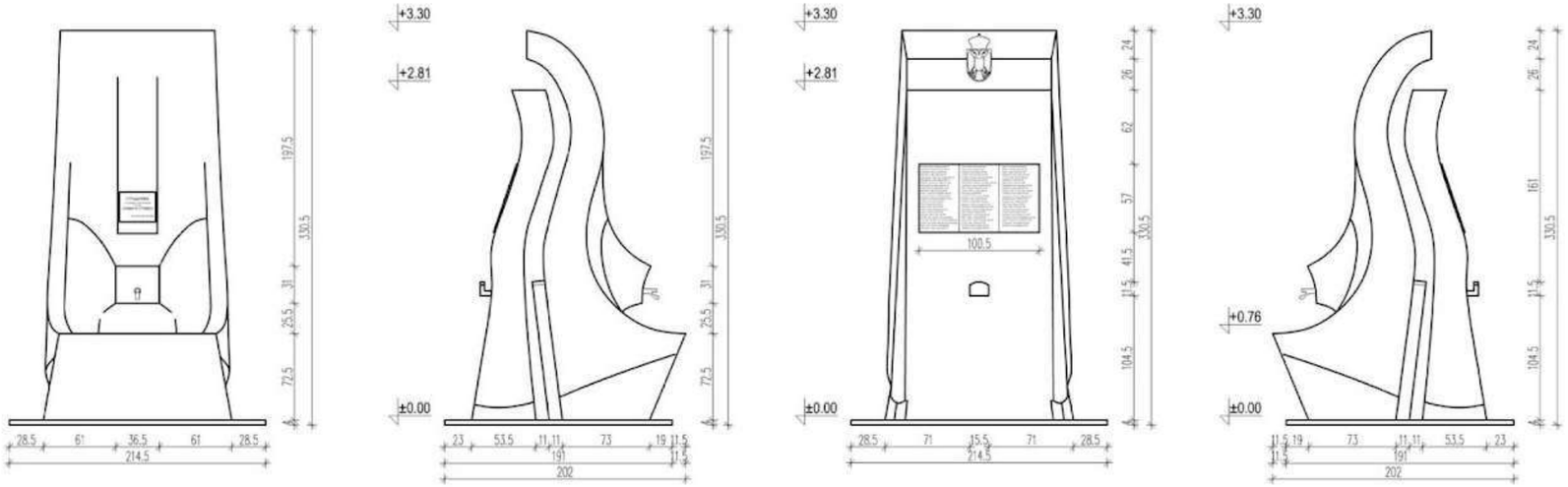

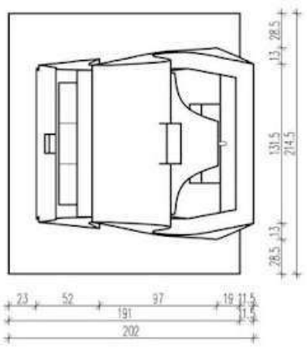

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ЛЕСКОВАЦ Спомен чесма погинулим у радовима 90-тих		
Адреса:	**Парк испред технолошког факултета,** на к.п. бр. 5785/3 КО Лесковац		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЛЕСКОВАЦ
Спомен чесма погинулим у радовима 1990-тих

АДРЕСА: Лесковац, у парку испред Технолошког факултета, на к.п. бр. 5785/3 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4760879 E: 577660

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Наставити са редовним одржавањем спомен чесме од белог мермера, брисањем меком крпом и чистом водом. Финално импрегнирати и заштити спомен плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Одржавати инсталације у исправном стању
- Када се укаже потреба за спровођење радова на спомен чесми, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, метал, технолог)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, јавно комунално предузеће о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

(https://www.juznevesti.com/Drushtvo/U-Leskovcu-otkrivena-spomen-cesma-stradalima-u-ratovima-devedesetih.sr.html)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 30.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

СТУДИЈА ЗАШТИТЕ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА ЛЕСКОВЦА

СЕОСКА НАСЕЉА

I

КАТАЛОГ РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
www.zzsknis.rs

ЛЕСКОВАЦ

ЕВИДЕНЦИЈА И ПРЕГЛЕД

РАТНИХ МЕМОРИЈАЛА

НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА

ЛЕСКОВЦА

СТУДИЈА ЗАШТИТЕ

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Ниш, 2023.

VII
РАТНИ МЕМОРИЈАЛИ НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА
ЛЕСКОВЦА

КАТАЛОГ КАРТОНА СА ТЕХНИЧКОМ ДОКУМЕНТАЦИЈОМ (СЕОСКА НАСЕЉА)

Аутори

Ивана Цветковић, архитекта - виши конзерватор
Ђорђе Стошић, историчар - виши документатор

Фотодокументација

Екипа Завода
Ивана Цветковић, Александар Никшић, Ђорђе Стошић

Техничка документација

Лазар Динић
Ивана Цветковић

Фотограметрија

Александар Никшић

Сарадници

Соња Станковић
Данијела Радовановић

Насловне фотографије

Александар Никшић

Дизајн корица

Соња Станковић

Пројекат је финансиран од стране Града Лесковца

САДРЖАЈ:

БАБИЧКО 7
Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918) 7
Спомен дом посвећен изгинулим борцима Бабичког партизанског одреда (1941) 11
БАРЈЕ 14
Спомен пирамида испред зграде Основне школе “Славко Златановић” (1943) 14
БЕЛАНОВЦЕ 16
Споменик посвећен стрељаним мештанима (1942-1945) 16
Спомен плоча на згради некадашње школе (1942) 19
БЕЛИ ПОТОК 20
Спомен комплекс посвећен хероју Небојши Ранђеловићу (1944 и 1999) 20
Спомен плоча на згради сеоског дома (1944) 22
БОБИШТЕ 23
Меморијални комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1944) 23
Спомен плоча на згради у којој је боравио Сава Ђорђевић (1943) 26
БОГОЈЕВЦЕ 27
Спомен комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945) 27
Спомен плоче на згради поште (1998-1999) 29
БРАТМИЛОВЦЕ 30
Споменик у центру села (1942-1945) 30
Спомен биста Тома Костић (1942) 32
Спомен биста Мирослав Стојановић (1999) 34
БРЕЈАНОВЦЕ 36
Спомен плоча палим борцима у НОР-у (1941-1945) 36
БРЕСТОВАЦ 37
Спомен биста Слободану Јовићу (1943) 37
БРЗА 38
Спомен плоча палим борцима у НОР-у (1941-1945) 38
Спомен плоча палом Новици Станковићу (1999) 39
БРИЧЕВЉЕ 40
Спомен чесма Жртвама фашистичког терора (1941-1945) 40
Спомен чесма II конгрес КПС (1949) 41
БУНУШКИ ЧИФЛУК 42
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945) 42

Меморијални комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945) 43
ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА 45
Спомен комплекс палим ратницима у ратовима (1912-1918 и 1941-1945) 45
Спомен биста Стојан Илић (1943) 47
Спомен биста Стаменковић Борко (1943) 49
Спомен биста Саши Костићу (1992) 51
ВЕЛИКА КОПАШНИЦА 53
Спомен плоче на згради Основне школе (1941-1945) 53
ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА и КОВАЧЕВА БАРА 54
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1943) 54
Спомен чесма посвећена Славиши Мицићу (1999) 55
ВЕЛИКО ТРЊАНЕ 57
Спомен плоча код старе школе (1941-1945) 57
Спомен биста Панету Ђукићу (1952) 58
ВИНАРЦЕ 59
Спомен плоча на кући Станка Стефановића (1941) 59
Спомен обележје стрељаним Винарчанима (1944) 60
Споменик Милутину Смиљковићу код моста (1944) 61
Споменик код аеродрома (1944) 63
Спомен комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945) 65
ВЛАСЕ 68
Спомен плоча на задружном дому (1943-1944) 68
Спомен плоча Жикици Илићу (1993) 69
ВУЧЈЕ 70
Спомен плоча на Скобаљић граду (1941-1945) 70
Спомен плоча на улазу у хотел “Влаина” (1941) 71
Спомен плоча на згради Хидроцентрале “Вучје” (1941) 72
Спомен плоча на кући Јована Николића (1941) 73
Спомен плоча на Дому културе (1941-1945) 74
Спомен плоча на Дому културе (1941-1945) 75
Спомен плоче на улазу у фабрички комплекс (1943-1944) 76
Споменик/крајпуташ погинулим у I светском рату 77
Спомен чесма у парку (1941-1945) 79
Споменик “Позив на устанак” (1941-1945) 82
Споменик Славку Тодоровићу (1941) 84
ГОЛЕМА ЊИВА 86
Спомен чесма (1941-1945) 86

Спомен чесма у порти/дворишту манастира 88
Спомен плоча на цркви (1941-1942) 89
ГОРИНА 90
Споменичка композиција (1943 и 1999) 90
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945) 92
ГОРЊА ЈАЈИНА 93
Спомен плоча испред основне школе (1941-1945) 93
ГОРЊА ЛОКОШНИЦА 94
Спомен плоча на сеоском дому (1941-1945) 94
ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ 95
Споменик Станку Вељковићу (1942) 95
ГОРЊЕ СТОПАЊЕ 97
Спомен плоча посвећена Драгану Поповићу (1999) 97
ГРАОВО 98
Спомен чесма посвећена страдалим мештанима села Граова за време Другог светског рата (1943) 98
ГРДАНИЦА 99
Споменик посвећен Зорану Ранђеловићу (1999) 99
ГРДЕЛИЦА 100
Споменик палим борцима у НОР-у (1941-1945) 100
Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО бомбардовању путничког воза (1999) 103
Споменик невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију (1999) 107
ГРДЕЛИЦА, СЕЛО 109
Спомен бисте у парку (1943) и (1999) 109
Спомен плоча палих бораца у НОР-у на сеоском дому (141-1945) 111
Спомен плоча жртвама НАТО агресије (1999) 112
ГУБЕРЕВАЦ 113
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945) 113
Спомен комплекс испред зграде задружног дома (1941-1945) 114
ДОЊА БУНУША 116
Спомен плоча Радету Спасићу (1999) 116
ДОЊЕ БРИЈАЊЕ 117
Спомен плоча на згради задужног дома (1941-1945) 117
Споменик посвећен палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945 и 1992) 118
Споменик посвећен палим у ослободилачким ратовима 119
ДОЊА ЈАЈИНА 120

Спомен биста Димитрију Јовановићу (1944) 120
Спомен плоча на сеоском дому 121
Спомен плоча Ранђеловић Зорану 122
ДОЊА ЛОКОШНИЦА 123
Спомен плоча на старој згради основне школе (1941-1945) 123
ДОЊЕ СИНКОВЦЕ 124
Спомен плоча на кући Мике Филиповића (1941-1943) 124
Спомен биста посвећена Кости Стаменковићу у касарни (1942) 125
Споменик 549. моторизованој бригади (1998-1999) 127
Споменик стрељаним родољубима 1943. године (1943) 130
ДОЊЕ СТОПАЊЕ 131
Споменик на сеоском гробљу (1914-1915) 131
ДРВОДЕЉА 133
Спомен плоча на сеоском дому (1941-1945) 133
ДУШАНОВО 134
Споменик у центру села (1943-1944) 134
ЖАБЉАНЕ 136
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1944) 136
ЖИВКОВО 137
Спомен плоча (1944) 137
ЗАГУЖАНЕ 138
Спомен плоча палим борцима НОР-а (1941-1945) 138
Спомен плоче посвећене жртвама НАТО агресије (1999) 139
ЗАЛУЖЊЕ 140
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945) 140
Споменик Славку Анастасијевићу и Стани Смиљковић (1944) 141
ИГРИШТЕ 143
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945) 143
ЈАШУЊА 144
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945) 144
КАРАЂОРЂЕВАЦ 145
Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945) 145
КАШТАВАР 146
Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945) 146
КАШТАВАР 147
Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945) 147
КОЗАРЕ 148

Спомен плоча на згради школе (1942) 148
КОРАЋЕВАЦ 149
Спомен плоча (1943) 149
МАЛА КОПАШНИЦА 150
Спомен чесма посвећна палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945) 150
МАНОЈЛОВЦЕ 152
Спомен плоча на згради месне канцеларије (1941-1945) 152
Спомен биста Најдана Павловића (1942) 153
Спомен комплекс (1942) 154
МИРОШЕВЦЕ 158
Спомен биста Борисава Станковића (1944) 158
Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945) 159
Спомен плоча на згради основне школе (1944) 160
Меморијални комплекс (1912-1918 и 1941-1945) 161
Спомен плоча у оквиру меморијалног комплекса (1991 и 1999) 163
НАКРИВАЊ 164
Спомен плоча (1941-1945) 164
Спомен биста Бојану Станковићу (1999) 165
НОВО СЕЛО 166
Спомен чесма (1941-1945) 166
ОРАОВИЦА (Грделичка) 167
Спомен плоча НОР на згради фабрике Фош (Fush) 167
Спомен плоча (1999) 168
ОРАОВИЦА (Црковничка) 169
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945) 169
ОРУГЛИЦА 170
Споменик испред основне школе (1942, 1944-1945) 170
ПАЛИКУЋА 173
Спомен плоча Срђану Алексићу (1999) 173
ПЕТРОВАЦ 174
Спомен комплекс посвећен палима у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945и 1999) 174
ПЕЧЕЊЕВЦЕ 177
Спомен плоча на згради дома културе (1941-1945) 177
Споменик палим у ратовима од 1912-1918. и 1941-1945. године 178
Споменик палим борцима у ратовима од 1990 до 1999. године 181
Спомен биста Тихомир Ракић (1942) 183

Спомен биста Бранко Цветковић (1942) 185
ПОДРИМЦЕ 187
Спомен плоча на згради основне школе (1944) 187
ПРЕДЕЈАНЕ (Варош) 188
Споменик палим борцима у Другом светском рату 188
Спомен плоча на згради старе амбуланте (1943) 190
ПРЕДЕЈАНЕ (Село) 191
Спомен чесма посвећена Милораду Миљковићу 191
Спомен чесма плим борцима у НОБ-у и ЖТФ 191
ПРЕСЕЧИНА 192
Спомен обележје посвећено Саши и Владимиру Илићу (1999) 192
Спомен плоча посвећена борцима палим у Другом светском рату (1941-1945) 194
ПРИБОЈ 195
Спомен плоча на кући породице Смиљковић (1944) 195
Спомен биста Милутина Смиљковића (1944) 196
Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945) 197
РАДОЊИЦА 202
Спомен плоча на сеоској згради (задружног дома) (1941-1945) 202
РАЗГОЈНА 203
Спомен плоча на згради некадашње основне школе (1941-1945) 203
РУДАРЕ 204
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945) 204
Спомен плоче у порти манастирског комплекса (1912-1918) 205
СВИРЦЕ 206
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945) 206
СЛАВУЈЕВЦЕ 207
Спомен плоча на згради месне канцеларије (1941-1945) 207
СЛАТИНА 208
Споменик у центру села (1914-1918; 1941-945) 208
СТРОЈКОВЦЕ 210
Спомен плоча на старом задружном дому (1942-1944) 210
СТУПНИЦА 211
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945) 211
Спомен комплекс са спомен чесмом (1942; 1941-1945) 212
ТОДОРОВЦЕ 214
Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945) 214
ТУЛОВО 215

Спомен плоче на згради Основне школе “Вук Караџић” (1941) 215
Спомен плоче на згради основне школе “Вук Караџић” (1941-1945) 216
Спомен чесма (1941) 217
Споменик на месту званом Црвени Брег (1941) 219
ТУРЕКОВАЦ 221
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945) 221
Спомен биста Моша Пијаде (1957) 222
ЦРВЕНИ БРЕГ 223
Спомен плоча на меморијалном зиду (1914-1918; 1941-1945) 223
ЦРКОВНИЦА 224
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945) 224
ЧЕКМИН 225
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945) 225
ЧУКЉЕНИК 226
Спомен плоча на кући Василија Ђелића (1941) 226
Спомен плоча на згради школе (1941) 227
Спомен плоча на манастирском конаку (1941-1942) 228
Споменик Влајку Раденковићу (1877) 229
ШАРЛИНЦЕ 232
Спомен чесма палим борцима НОР-а (1941-1945) 232
ШИШИНЦЕ 234
Спомен биста Милошевић Боривоју и спомен плоча палим борцима и ЖТФ 1941-1945. 234

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Забрањују се све врсте интервенција на ратном меморијалу, без претходно прибављених услова за предузимање мера техничке заштите и сагласности на елаборат надлежног завода
- Конзерваторско-реставраторске радове на спомен чесми из 1927. године могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног решења споменика, уз претходну обавезу израде конзерваторског елабората
- Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност. Сачувати и рестаурирати све карактеристичне детаље и елементе који својим обликовањем и материјализацијом представљају израз времена градње спомен чесме
- Управљати се принципом минимума интервенција и примене метода од мање инвазивним, за све радове
- Обновити зидане делове чесме, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне. Обити пропале и труле делове малтера са озиданог постамента и извршити поновно малтерисање уз извлачење профила где је потребно. Обијања око мермерних елемената вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења
- Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Мермерне плоче са натписом и стубиће који фланкирају плоче третирати након завршетка радова на зиданим елементима, конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Прво опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута и третирати одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Фигуру двоглавог орла третирати конзерваторским поступцима и завршно заштитити препаратима за импрегнацију
- **Поступак у целости треба да изводи стручно обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен), уз конзерваторски надзор.**

Уређење непосредне околине

- Дозвољава се орезивање и/или чишћење порте од прераслог растиња и уз консултацију са пејзажним архитектом и под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, аутентичност изворног решења и ауторских вредности меморијалног простора, у циљу побољшања изгледа порте
- Шири простор око спомен чесме очистити од прераслог шибља и смећа и спроводити перманентно одржавање чистоће, негу зелених површина и редовно кошење траве

Опште мере заштите:

- Забрањено је коришћење ратног меморијала у сврхе које нису у складу са Законом о ратним меморијалима и Законом о културнонм наслеђу и његовим споменичким карактеристикама
- Простор заштићене околине користити у сврхе које су у складу са историјским контекстом и вредностима непокретног културног добра
- Забрањено је паљење ватре у непосредној близини, осим на местима предвиђеним за ту намену (уколико евентуално постоје)
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова одмах обавестити надлежни завод за заштиту споменика културе, који ће прописати посебне услове за њихово уклањање

Напомена: Током 2022. године Месна заједница Бабичко спровела је одређене радове на спомен чесми, без претходно прибављених услова или упућеног обавештења надлежном заводу. Изведени су радови на чишћењу чесме од наслага маховина и других нечистоћа, и спроведена је санација малтера на зиданим деловима чесме и бојење површина. Оваква пракса не одговара законској регулативи ни начину на који треба да се опходи са овако значајним ратним меморијалом. Поред радова на чесми спроведени су и радови на цркви, која је заштићена као НКД, и то радови на уклањању ПВЦ врата, која су постављена без услова и сагласности, и враћање оригиналних, и поправљање крова на куполи, што је добра иницијатива, с тим да није дозвољено спроводити било какве радове на манастирском комплексу без претходног прибављања МТЗ и спровођења прописаних процедура

БАБИЧКО

Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918)

АДРЕСА: Село Бабичко, налази се у порти манастира Св. Тројице, на к.п. бр. 7446 КО Бабичко

ГПС координате: N: 4776250 E: 580124

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице у атару села Бабичко предствља важно сведочанство о ослободилачким ратовима Србије 1912-1918. године у овим крајевима. Манастир са црквом посвећеној Светој Тројици, која је подигнута у XVI веку утврђен је за непокретно културно добро - споменик културе и категорисан за велики значај. Налази око 2 километра југоисточно од села Бабичко.

Спомен чесма посвећена изгинулим ратницима од 1912 – 1920. године подигнута је 1927. године, и даље је у функцији. Подигли су је родитељи, деца, другови палих хероја и захвални грађани. На споменику се налазе имена више десетина палих бораца из околних села - Разгојна, Доња Локошница, Грданица, Смрдан, Бабичко и Горња Локошница и свештеника из села Бабичко и Горња Локошница.

Споменик културе је изузетан пример и сведочанство о страдању и војевању Лесковчана у току Балканских и Првом светском рату.

Списак од 67 погинуих из села Разгојна, 70 из Доње Локошнице, 49 из Грданице, 14 из Смрдана, 143 из Бабичког и 21 из Горње Локошнице, као и 5 свештеника, укупно 369 погинулих, побројаних по имену и презимену.

За подизање споменика формиран је Одбор чији је председник био Михајло Јовановић, бивши народни посланик, потпредседник - Владимир Ђорђевић, свештеник и још 12 чланова, док је мајстор био каменорезац из Ниша - Илија Крстић.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 28.06.2022. године

Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

САДРЖАЈ СА СПОМЕН ЧЕСМЕ:
Од 1912. до 1920.

Славно палим херојима из општине Разгојнске и Црковничке у ратовима за ослобођено Косово, ослобођење и уједињење српства. Благо оном ко довека живи, имао се рашта и родити. Вама који сте смело у ратовима умирали за слободу и за човечанства слободу и уједињење, то сте нам ви дали. Нови Обилићи, нека вам је слава! Не чекајте их! Неће више доћи мада за њима сирочићи туже! Они су пали садимо им сад овде босиљак, божидар, поменак и руже. Деца херојства части и врлине. Они лепо пример дадоше овом роду како се живи и како се гине за отаџбину, Краља и слободу:

Из Разгојне
Милан Т. Младеновић, потпоручник
Милош М. Алексић, потпоручник
Милија С. Ђокић, наред.
Вучко Ј. Цветковић
Влајко К. Станковић
Јосив М. Станковић
Драгутин С. Илић
Михајло М. Живковић
Светозар М. Стаменковић
Драгутин М. Јовановић
Александар К. Стојановић
Јосив Г. Крстић
Богомир С. Јовановић
Александар “
Тома Стојиљковић
Јосип Т. Ристић
Светозар М. Костић
Прокоп С. Јовић
Благоје С. Младеновић
Петар С. Денић
Сима Н. Стевановић
Драгутин “ , наредник
Александар Ј. Митић
Ђорђе С. Митић
Драгутин Станковић
Влајко К. “
Вучко Ф. Ибрић
Владимир М. Стаменковић
Цветко М. Стевановић
Светозар М. “
Ђорђе Ц. Стевановић
Михајло “
Александар Г. Коцић
Љубомир Д. Цакић
Светозар Т. Јанковић
Живко С. Ивковић
Александар С. Миљковић
Светозар С. Радосављевић
Михајло “
Славко Ј. Цветковић
Светозар П. Мицић
Светозар Тричковић
Живан Ј. Цветановић
Александар Т. Станковић
Димитрије Т. Митић
Прокоп Стојковић
Јован С. Пешић
Милан М. Стевановић
Тодор “
Милан М. Алексић
Светомир Ј. Стојанчић
Влајко М. Јовић
Љубомир Д. Лазић
Тодор С. “
Милан С. “
Трајко М. Голубовић
Милан “
Владимир С. Живковић
Мирко С. Костић
Душан О. Илић
Драгутин Ц. Здравковић
Светозар Ж. Милосављевић
Трајко Стојковић
Светозар Ђ. Радосављевић
Милан Т. Станковић
Александар “
Милорад М. Вељковић
Из Доње Локошнице
Милан К. Стојановић
Трајко Пејковић
Милутин К. Здравковић
Трајко Стаменковић
Јован Ј. Цветковић
Глигорије С. Цакић
Милоје Н. Цветковић
Милија “ и Милоје Ј. Јовић
Златко М. Стојковић
Најдар М. Цакић
Коста С. Мишић
Величко “
Милан В. “
Петар М. Николић
Руско и Спаса “
Јања Миленковић
Наско Ј. “
Петар М. Јовановић
Глигорије “
Никола Стојковић
Милош С. Костић
Јосив Ц. “
Славко Т. Пејаковић
Петар М. “
Драгутин М. “
Сотир Ђ. Стојановић
Цветко “
Драгутин С. Миленковић
Никодије К. Цветковић
Наско С. Ђорђевић
Војислав “
Михајло Ничић
Јосив М. “
Наско Ђ. Ђорђевић
Аврам М. Илић
Драгутин “
Недељко Стојановић
Стојан Ђ. Стаменковић
Алекса М. Денић
Васко А. “
Трајко Ј. Цветановић
Дима К. Игњатовић
Милутин Т. Цветковић
Димитрије М. Стојковић
Трајко Ј. Ђорђевић
Петар В. Стојановић
Влајко и Ставра “
Славко Г. Недељковић
Цветко “
Мурџа Ибрић
Светозар Ц. Марковић
Глигорије Стаменковић
Трајко М. Стојановић
Петар Ј. Стојковић
Младен Д. Илић
Михајло С. Костић
Цветко М. “
Глигорије К. Јовић
Младен Ђ. Живковић
Ђорђе М. Стојановић
Прока “
Тодор С. Цветковић
Светозар К. Стојановић
Александар Ђорђевић
Драгутин Ј. “
Благоје Т. Марјановић
Михајло Ц. Костић
Милутин В. Николић
Из Смрдана
Александар Б. Крстић
Миладин Ј. Здравковић
Бранко И. Стевановић
Владимир “
Милан Ж. Крстић
Светозар Ж. Милошевић
Тодор “
Милан М. Петровић
Крста Миленковић
Милан К. Коцић
Илија М. Стојановић
Петар Стојиљковић
Милоје Китановић
Станоје А. Марјановић
Из Грденице
Вучко И. Цекић
Вучко С. “
Марјан Ј. Ничић
Светозар “
Ђорђе Ц. Денић
Михајло С. Стојковић
Влајко С. Илић
Александар П. “
Петар Ж. Миленковић
Милан “
Риста И. Ничић
Милутин Ц. Цекић
Крста “
Ђорђе “
Светозар Г. “
Влајко Ж. Златановић
Љубомир “
Никола К. Цекић

БАБИЧКО
Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918)

АДРЕСА: Село Бабичко, налази се у порти манастира Св. Тројице, на к.п. бр. 7446 КО Бабичко
ГПС координате: N: 4776250 E: 580124

ОПИС:
Чесма се састоји од зиданог постамента ширине 4,33m и промењиве висине, са масивнијим пиластрима на угловима, који фланкирају чесму. Зид са две мермерне плоче димензија 1,46x1,53m, на плочама је уклесано 369 имена бораца настрадалих у периоду од 1912-1920. године. Над зидом је сграђен профилисани венац који штити плоче и држи двоглавог орла. Поред мермерних плоча са натписом, уметнутих између зиданих пиластра, са леве и десне стране се налазе мермерни стубови са базисом, телом стуба са канелурама и капителом у облику анђела са крилима.
На левој спомен плочи, при врху се налазе две укрштене војничке пушке са бајонетима и фотографија на керамичкој плочици у облику медаљона, а централно се налази војнички крст уоквирен ловоровим венцима. На десној плочи је представа артиљерије, војничког топа са муницијом, док је у медаљону изнад приказан цвет руже окренут наопачке, и бројеви 1912-1920. године.
На врху чесме је постављена скулптура двоглавог орла у бронзи, са српским грбом и оцилима у штиту, а на левом и десном углу су две бетонске кугле.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 03. 07.2022

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

НАТПИС НА СПОМЕН ЧЕСМИ:

Влајко С. Ђорђевић
Јордан Г. Стевановић
Влајко С. Цекић
Љубомир Т. Стојковић
Мијат Стаменковић
Јосив “
Петар М. Цекић
Стојан Анђелковић
Љубомир Б. Цветановић
Милан Ц. Стојановић
Милоје П. Димитријевић
Александар М. Стојановић
Александар М. Стевановић
Јосив и Драгутин “
Александар К. Лазић
Живадин В. Цакић
Таса П. Јовић
Бранко Г. и Душан
Михајло С. Марјановић
Драгомир “
Недељко Јовановић
Трајко Стевановић
Јован Денић
Спаса Ц. и Сима
Таса М. Живковић
Славко М. Милошевић
Михајило Р. Стојановић
Стеван и Александар “
Јордан Ц. Јовић
Војислав Т. Мишић

Из Бабичке

Мита Цекић, нар.
Влајко К. Влајић
Драгутин “
Таса Стевановић
Атанасије К. и Глигорије
Светозар Влајић
Михајило С. Живковић
Таса и Цветко “
Јован М. Станковић
Алекса Јовић
Благоје Г. “
Милан Милошевић
Ђорђе “
Костадин М. Денић
Јевта Цакић
Стојанча Јовић
Михаило Ђ. Ђођевић
Јордан “
Владимир С. Тодоровић
Трајко С. и Влајко “
Јосив Р. Митић
Славко, Драгутин и Вукадин П.
Атанасије Стојановић
Војислав Стевановић
Милан Д. Јовановић
Јованча Стевановић
Драгутин Ст. Николић
Стојадин К. “
Никола Марјановић
Душан Н. “
Љубомир Китановић
Милан “
Благоје Ђ. Стаменковић
Јаничије Стевановић
Милоје Китановић
Стојадин Китановић
Александар Станковић
Вучко Ст. Стоилковић
Милутин Ивановић
Светозар Митић
Ставра Ђокић
Мита Миленковић
Милан М. “
Александар Ђођевић
Светозар Ђођевић
Милоје Гроздановић
Душан Илић
Александар “
Глигорије Живковић
Јосив Ђорђевић
Милоје “
Пејча Живковић
Мита “
Стеван Тодоровић
Глигорије и Светозар “
Глигорије М. Стојановић
Славко Миленковић
Миле “
Стеван Стојановић
Владимир Илић
Михаило Станковић
Глигорије Јовић
Влајко, Александар и Јосив “
Стојанча Ранчић
Михајло Станковић
Славко Миленековић
Јосив “
Живко Стојановић
Марјан Марјановић
Алекса Т. Јовановић
Михајло Т. “
Милош Стојанчић
Влајко Цветковић
Милоје Цветковић
Михаило Денић
Ђорђе и Влајко “
Глогорије Стојковић
Милан “
Живадин Д. Стојановић
Михаило Митић
Милоје С. “
Петар З. Поповић
Прока З. Поповић
Стојадин З. и Светозар П. “
Стојадин Ђокић
Владимир “
Милан Станковић
Михаило Т. Митић
Стојан Н. Атанасовић
Стојадин Н. Јанковић
Михаило С. Стојановић
Александар “
Михаило и Милан Д. Пешић
Светозар П. Војиновић
Илија Павловић
Илија П. Савић
Александар Д. Станковић
Прока П. Станковић
Душан, Младен и Трајко “
Светозар Т. Митић
Стојанча Стојковић
Јордан З. Николић
Здравко Н. Стојковић
Светозар Ј. Здравковић
Михајило “ , наредник
Цветко Николић
Милан “
Мита Здравковић
Миладин М. “
Светозар Веселиновић
Стојадин “
Рака Ђорђевић
Прока, Душан, Павле и Михајло “
Милан Стојановић
Недељко и Глигорије “
Милан Ђ. Јовановић
Стојадин М. Ђорђевић
Милан Стојковић
Стојадин “
Стојанча М. Стојановић
Милан Николић
Рајко Ц. Митић
Стојко М. Стојановић
Вучко М. Илић
Милан Стаменковић
Михаило Павловић
Славко Н. Ђорђевић
Светозар С. Митић
Светозар Ђокић
Глигорије Митић
Ђора Стојковић
Вучко Здравковић
Никола Ђорђевић
Ђорђе С. Јанковић

Из Горње Локошнице

Миладин М. Стевановић
Јордан “
Таса С. Влајић
Глигорије С. Филиповић
Милутин “
Светозар Ц. Влајић
Вељa “
Миладин З. Аранђеловић
Стеван С. Пешић
Милутин “
Љубомир Б. Ристић
Милан К. Павловић
Трајко С. Бабић
Милан Ђ. Ракић
Тодор М. Милојковић
Петар Л. Марковић
Јован Ђ. Костић
Ранђел Г. Стевановић
Василије В. Вељковић
Илија Ц. Влајић
Ђорђе Стојановић
Стојадин В. Вељковић

Погибоше од Бугара свештеници
Здравко Поповић из Бабичке
Јован З. “
Аранђел Станковић Г. Локошница
Душан Цакић учитељ
Софроније М. Јањић дечко из Разгојне

Одбор за подизање споменика: председник Одбора Михајло Јовановић бив. народ. посланик, подпредседник Владимир Ђорђевић, свештеник, Милоја Стојановић учитељ, благајник Глигорије М. Стојановић, земљод. Чланови: Таса Миленковић, председ. општ. Стеван Павловић, капетан I кл. инвалид, Ђорђе Г. Стојановић, наред. - инвалид, Димитрије К. Цветковић, земљод. Цветко Стаменковић, Стоиљко П. Мицић, инвалид, Јован Здравковић, Светозар С. Денић, Таса Петровић, Илија М. Ђорђевић, учитељ.

Спомен подигоше родитељи, синови, другови палих хероја и захвални грађани 1927. год.

Мајстор Илија Крстић, каменорезац, Ниш

БАБИЧКО

Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице (1912-1918)

АДРЕСА: Село Бабичко, налази се у порти манастира Св. Тројице, на к.п. бр. 7446 КО Бабичко

ГПС координате: N: 4776250 E: 580124

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 20.01.2023. године

Извршили увид: И. Цветковић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

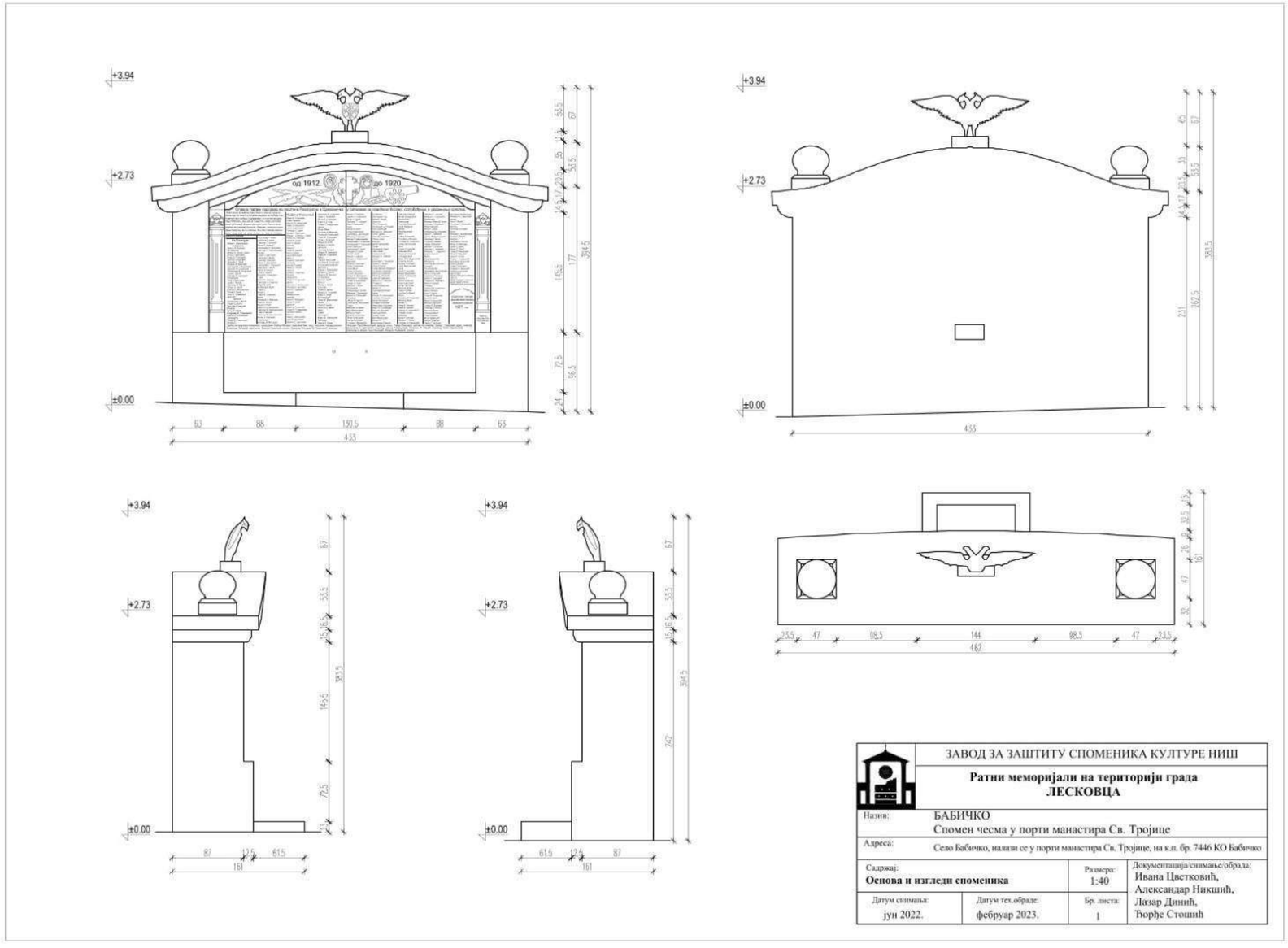

БАБИЧКО
Спомен чесма у порти манастира Св. Тројице
(1912-1918)

АДРЕСА: Село Бабичко, налази се у порти манастира Св. Тројице, на к.п. бр. 7446 КО Бабичко
ГПС координате: N: 4776250 E: 580124

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

Спомен чесма у порти цркве у Бабичо (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2023)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.01.2023. године
Извршили увид: И. Цветковић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

☆

Септембра 1941. године формиран је
Бабички партизански одред који је дејствовао на територији Бабичке горе,
Поморавља и Заплања.
Овај спомен дом посвећујемо изгинулим борцима Бабичког партизанског одреда да се на њиховим примерима надахњују и васпитавају млађа покољења за борбу против сваког непријатеља ко буде покушао да угрози слободу и независност народа који самопрегорно гради своју лепшу будућност.
Нека им је вечна слава и хвала!

Удружење бораца НОР-а општине
7. јули 1963. године Брестовац

ОБАВЕШТЕЊЕ

Седмог јула 1963. године, у 11 часова, одржаће се централна прослава у селу Бабичко, и том приликом отвориће се спомен-дом и открити спомен-плоча посвећена борцима Бабичког партизанског одреда.

Позивају се сви преживели борци Бабичког партизанског одреда, као и родитељи погинулих бораца овога одреда, да присуствују прослави.

Стан и храна обезбеђени. Путне трошкове сносе сами учесници. Превоз од Печењевца до Бабичког обезбеђен.

Пријаве за учешће на прослави доставити Одбору за прославу, у Брестовцу, до 5. јула 1963. године, са напоменом кога дана долазите ради обезбеђења преноћишта у Печењевцу или Бабичком.

ОДБОР ЗА ПРОСЛАВУ
1519 1-1

Борба, 2.07.1963. године, стр. 10

Партизански дом у Бабичком подигнут је на месту њиховог првог скровишта „Бабина чука“.
Спомен дом у Бабичком, код Лесковца, откривен је 7. јула 1963. године. Дом је садржао поставку фотографија и докумената о дејствима Бабичког партизанског одреда. На свечаности отварања спомен дома говорио је Драгољуб Митић, председник Савеза бораца НОР-а општине Брестовац, као и Стојан Николић Јоле председник Среског одбора Савеза бораца Лесковац.
На дан народног устанка у Србији, 7. јула окупљали су се становници Бабичког и осталих села на овом месту.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову Спомен дома. Препоручује се обнова спомен дома, давање комплементарне намене и осмишљавање нове изложбене поставке
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини Спомен дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БАБИЧКО
Спомен дом посвећен изгинулим борцима Бабичког партизанског одреда (1941)

АДРЕСА: Село Бабичко, Спомен дом се налази изван насељеног места, на к.п. бр. 8744 КО Бабичко
ГПС координате: N: 4776160 E: 581806

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Бабички народноослободилачки партизански одред други је по реду формиран у лесковачком крају 1941. године, за борбу против фашистичког окупатора током Другог светског рата. Чинили су га борци Кукавичког одреда и борци из власотиначког, пусторечког и јабланичког краја. Постојао је до фебруара 1943. године, када улази у састав Другог јужноморавског НОП одреда.

ОПИС:
Партизански дом представља солидну грађевину са подрумом и приземљем које се састоји од три просторије.
Зграда се налази у рушевном стању, опустошена је, не користи се, а сав покретни мобилијар, као и изложба су однешени. У згради није остао нити један документ који је чинио оригиналну изложбену поставку. Обнова објеката и стављање у функцију је јавни интерес, а потребно је наћи комплементарну намену, уз формирање спомен поставке и сл.
На згради Спомен дома је постављена бела мермерна плоча, димензија 61x70cm, дебљине 2cm, која сведочи о изградњи спомен дома. Бабички партизански одред израстао је на терену који је захватао читаво Заплање од Мораве до Суве планине, доста непогодном за партизански начин ратовања, утолико пре што су се на анектираној територији налазиле јаке бугарске, немачке и четничке снаге.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 03. 07.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

БАБИЧКО

Спомен дом посвећен изгинулим борцима Бабичког партизанског одреда (1941)

АДРЕСА: Село Бабичко, Спомен дом се налази изван насељеног места, на к.п. бр. 8744 КО Бабичко

ГПС координате: N: 4776160 E: 581806

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 28.06.2022. године

Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

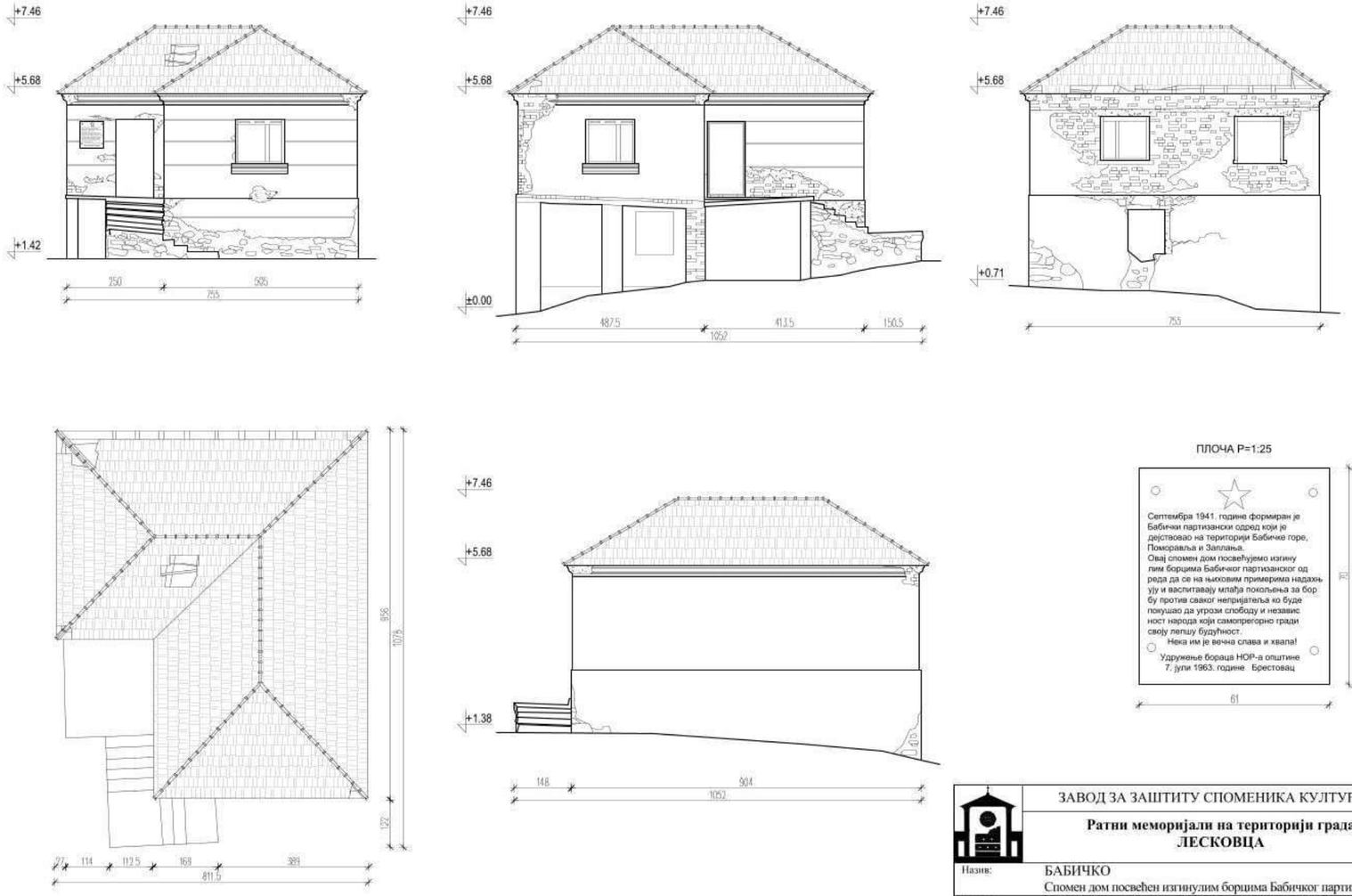

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	БАБИЧКО Спомен дом посвећен изгинулим борцима Бабичког партизанског одреда		
Адреса:	Село Бабичко, Спомен дом се налази изван насељеног места, на к.п. бр. 8744 КО Бабичко		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:100	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

БАБИЧКО
Спомен дом посвећен изгинулим борцима Бабичког партизанског одреда (1941)

АДРЕСА: Село Бабичко, Спомен дом се налази изван насељеног места, на к.п. бр. 8744 КО Бабичко
ГПС координате: N: 4776160 E: 581806

ФОТОГРАФИЈЕ:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2022

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

На овом месту у крвавој борби против домаћих издајника, 10. децембра 1943. године јуначки су дали своје животе за слободу и независност наших народа Благоје Костић - Црни Марко, командант I кукавичког батаљона, Никола Турчиновић Драшко, командант III батаљона II бригаде. Њихова храброст служиће за пример новим покољењима.

7. јули 1950. године

Савез бораца НО рата
Среза Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Плочу од белог мермера потребно је третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних
- Плочу прво опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе. Аплицирати раствор 10% водоник-пероксида, сачекати да хемикалија одреагује око 30 минута, након чега је потребно механички третирати површину која се чисти употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести бојење натписа. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Са озиданог постамента обити пропале и труле делове малтера и извршити поновну завршну обраду у свему по узору на изворни изглед
- Око мермерне плоче и металне звезде, обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења. Металну звезду третирати конзерваторским поступцима, очистити од наслага корозије, а затим заштитити препаратима за заштиту од корозије
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БАРЈЕ

Спомен пирамида испред зграде Основне школе “Славко Златановић” (1943)

АДРЕСА: Село Барје, испред зграде Основне школе “Славко Златановић”, на к.п. бр. 328/1 КО Барје

ГПС координате: N: 4742775 E: 566973

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен обележје са спомен плочом у центру села Барје, налази се испред некадашњег задружног дома, у коме се одржава настава истуреног одељења Основне школе “Славко Златановић” .

Славко Златановић, био је борац који је учествовао у НОР-у, члан Савеза комунистичке омладине Југославије, од 1938. године и члан Комунистичке партије Југославије, а пореклом из околине села Мирошевце. Бугарски војници су га ухватили и интернирали у логор у Аустрију, 1942. године. Његови најближи сарадници у логору били су Борко Станковић Ђулавка и Борко Павловић. Покушао је бекство из логора, али је ухваћен у Марибору и отеран у логор Маутхаузен. Тамо је успео да се одржи све до пред само ослобођење, али нажалост, није доживео крај рата. Пред само ослобођење логора угушен је у гасној комори. Ни данас се не зна где је сахрањен, али његово име и дело нису заборављени. Његово име носи основна школа у Мирошевцу, једна улица у Лесковцу и пионирски одред осмогодишње школе у Мирошевцу.

Спомен обележје са спомен плочом подигнуто је 1950. године у спомен борцима: Благоји Костићу - Црном, команданту I кукавичког батаљона и Николи Турчиновићу - Драшку, команданту II батаљона II бригаде, који су на том месту изгубили своје животе, током Другог светског рата.

Благоје Костић је рођен 1919. године у Великом Суводолу, код Пирота. Пре рата био је пекарски радник у Лесковцу где се сусрео са организацијом СКОЈ-а и чији је члан постао. Лета 1941. године ступио је у Кукавички партизански одред, који су чинили махом борци из Вучја и Мирошевца. За члана КПЈ примљен је 1942. године. У јесен 1943. године постао је командант батаљона заменивши дотадашњег команданта народног хероја Стојана Љубића. Крајем 1943. године Марко је добио задатак да као командант са батаљоном нападне неколико стотина четника у Барју. То му је био последњи задатак, када је 10. децембра 1943. године погинуо у борби. За народног хероја проглашен је 05. јула 1952. године.

Командант Јабланичко-пусторечког батаљона постао је Никола Турчиновић, а заменик политичког комесара Милан Вилић. Батаљон је био малобројан и састојао се од 65 бораца, којима су се придружили 24 борца са Косова и Метохије.[1]

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 14.06.2022. године

Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

[1]- Милорад Гончин (1996): *4. српска бригада НОВЈ*, Институт за савремену историју, Републички одбор СУБНОР-а Србије - савет едиције „Србија у рату и револуцији 1941 1945", Београд, стр. 27

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

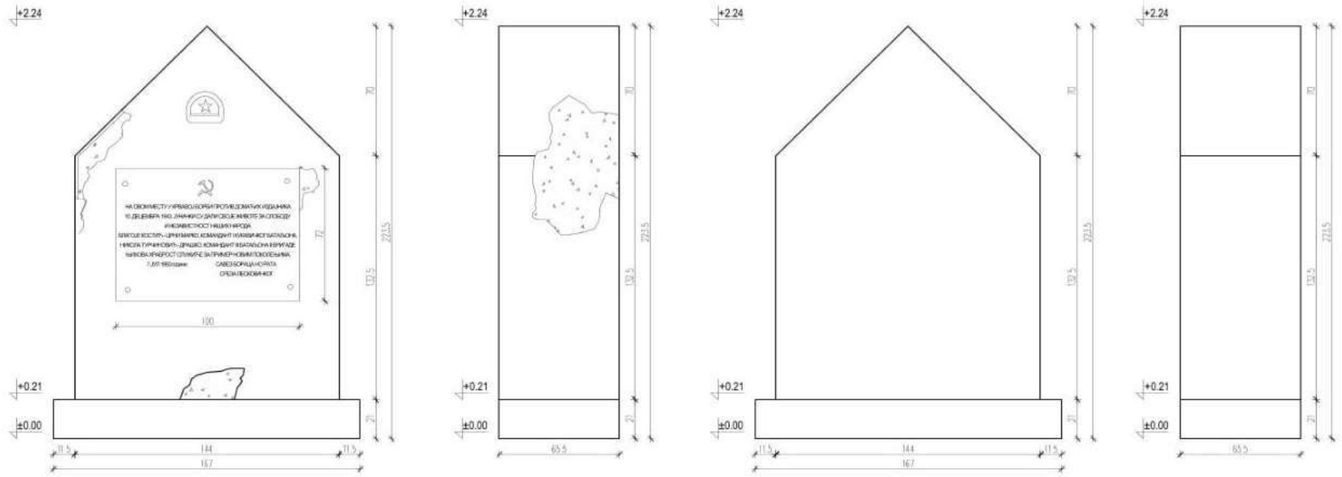

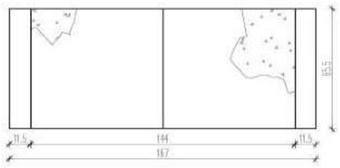

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	БАРЈЕ Спомен пирамида испред зграде Основне школе "Славко Златановић"		
Адреса:	Село Барје, испред зграде Основне школе "Славко Златановић", на к.п. бр. 328/1 КО Барје		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

БАРЈЕ

Спомен пирамида испред зграде Основне школе "Славко Златановић" (1943)

АДРЕСА: Село Барје, испред зграде Основне школе "Славко Златановић", на к.п. бр. 328/1 КО Барје

ГПС координате: N: 4742775 E: 566973

ОПИС:

Ратни меморијал се састоји из зиданог постамента, завршно обрађеног малтерисањем (вероватно је садашња завршна обрада изведена каснијим интервенцијама и не представља оригинални изглед објекта). На зидани постамент причвршћена је мермерна плоча са уклесаним чекићем и српом, натписом и именима погинулих бораца, димензија 98x70cm. У полукружној ниши на троугаоном тимпанону, налази се метална звезда - петокрака.

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 14.06.2022. године

Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ИЗГЛЕД СПОМЕН ПЛОЧА И РЕЉЕФНЕ ПРЕДСТАВЕ:

Рељефна представа у бронзи приказује догађаје из фебруара 1942. године, када су бугарски војници убили више од 500 мештана Бојника и Драговца, и око 150 људи из села Косанчић, Стубал, Белановце и Петровац.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-реставраторских радова и враћања у изворно стање на основу МТЗ које утврди надлежни завод
- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса. Приступне пијететне стазе и степенице, као и непосредно окружење спомен обележја очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Конзерваторско-реставраторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика, а радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност. Радови треба да буду засновани на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара и потребно је да се изводе у сарадњи са свим потребним дисциплинама (конзерватори камена, бронзе, технонолози, и сл.)
- Санирати пропале делове бетонске подконструкције и завршне обраде од вештачког камена, и постамент од црвеног камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Плочу од белог мермера и бронзану плочу третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Опрати је и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Ретуширати натпис са свим потребним предрадњама
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БЕЛАНОВЦЕ
Споменик посвећен стрељаним мештанима (1942-1945)

АДРЕСА: Село Белановце, на к.п. бр. 1788 КО Белановце
ГПС координате: N: 4744791 E: 605012

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Одмах пошто је запосео део Србије, бугарски 1. окупациони корпус по наређењу немачког војноуправног команданта Србије, генерала Бадера, отпочео је почетком 1942. године прве акције против народноослободилачког покрета. У току ноћи између 13. и 14. фебруара сукобили су се у селу Бојнику делови Јабланичког одреда са деловима бугарског 13. пука и обе стране претрпеле су знатне губитке. Три дана касније, 17. фебруара, јединице овог истог бугарског пука вратиле су се у Бојник и починиле тешке злочине: за одмазду због претрпљених губитака, до темеља су спалили села Бојник и Драговац, похватали све што није успело да избегне — жене, децу, старце — и све стрељали — око 400 сељана. Прво мушкарце, пред женама и децом, а затим жене и децу. После злочина у Бојнику, бугарски војници опколили су села Косанчић, Стубал, Белановце и Петровац и стрељали још 150 сељака.

Бугари су 17. фебруара, 1942. године, зверски убили више од 500 мештана Бојника и суседног Драговца, углавном старих, жена и деце, а дана 18. фебруара 1942. године окупатори су наставили исти посао у селу Белановцу где су стрељали мештане овог села.

Иницијативу за подизање споменика дао је Савез бораца Народноослободилачког рата Лесковца. Приликом откривања говорили су преживели са стрељања Мија Стефановић и Милија Радовановић, председник СУБНОР-а Србије. Споменик је откривен 6. јула 1969. године. Аутор је академски вајар Стојан Цветковић из Белановца, који живи у Београду.

На споменику су исписана имена страдалих и следећи натпис:

Рођени да не буду робови, створени да не остану патници, били су јаки, смели, усправни. И далеко и велико видели. / Били су партизани, комунисти, патриоти и умрли за слободу и социјализам и живе у срцу земље, у срцу народа. / 6. VII 1969.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 08/11.09.2021. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ: Текст на првој табли: 1941-1945. године

☆ Рођени да не буду робови,
створени да не остану патници,
били су јаки, смели, усправни.
И далеко и велико видели.
Били су партизани, комунисти, патриоти
и умрли за слободу и социјализам.
и живе у срцу земље, у срцу народа
Белановца
6-VII -1969 г.

Текст на другој и трећој табли:

1941-1945. године
Они погинуше у борби против немачких и бугарских поробљивача и националних издајника:

1. Александар М. Марковић
2. Благоје Г. Петровић
3. Божидар Ј. Стевановић
4. Борислав М. Благојевић
5. Борислав М. Марјановић
6. Борисав К. Миленковић
7. Бранислав Р. Мишић
8. Василије П. Костић
9. Верка В. Стевановић
10. Влајко С. Гликоријевић
11. Војислав В. Стефановић
12. Горча Ј. Станковић
13. Данко М. Спасић
14. Добривоје Б. Марјановић
15. Драги С. Стојковић
16. Драгољуб М. Илић
17. Драгутин Т. Стефановић
18. Ђорђе С. Станковић
19. Ђорђе Т. Цоцић
20. Живојин Илић "Жути"
21. Живојин М. Стојановић
22. Ђура Б. Коцић
23. Јован Ђ. Јанковић
24. Јован Д. Мишић
25. Љубомир М. Илић
26. Љубомир В. Костић
27. Милан Ј. Стевановић
28. Милентије С. Динић
29. Мирко М. Мишић
30. Милутин Л. Ђокић
31. Милитин Д. Мишић
32. Младен Г. Петровић
33. Младен Т. Спасић
34. Младен С. Трајковић
35. Милутин Б. Стевановић
36. Петар Ђ. Павловић
37. Радивоје Ђ. Јанковић
38. Радомир Г. Стевановић
39. Спаса Т. Спасић
40. Станко О. Трајковић
41. Станко Илић
42. Стеван М. Костић
43. Стеван М. Цветковић
44. Стојадин Ј. Николић
45. Стојан Д. Димитријевић
46. Стојан М. Крстић
47. Тихиомир Ј. Милић
48. Чедомир М. Стевановић
49. Лазар С Стојковић
50. Милан Д. Марковић
51. Миливоје М. Стојановић
52. Миливоје Д. Станојевић
53. Милица Андрић
54. Михајло С. Андрејевић
55. Никола Игњатовић
56. Радивоје Н. Николић
57. Светислав Д. Ђорђевић
58. Тихомир Игњатовић
59. Александар Р. Стевановић
60. Благоје Коцић
61. Благоје Д. Николић
62. Глигорије С. Симоновић
63. Дене Д. Милутиновић
64. Димитрије С. Станковић
65. Ђорђе С. Златановић
66. Зорица В. Јосић
67. Јовта М. Димитријевић
68. Миливоје Арсић
69. Стојадин Д. Крстић
70. Стојан Ј. Митровић

БЕЛАНОВЦЕ
Споменик посвећен стрељаним мештанима (1942-1945)

АДРЕСА: Село Белановце,, на к.п. бр. 1788 КО Белановце
ГПС координате: N: 4744791 E: 605012

ОПИС:
Споменик се налази на вештачки створеном земљаном узвишењу, висине око 1,50m, са кога се благо спуштају шкрапе. Састоји се од бетонског оквира у виду рама од белог вештачког камена висине 2m и дужине 5m, који уоквирује плиткорељефну композицију у бронзи дужине 3,60m и висине 70cm и носача овог рељефа. Рам се налази на постољу од црвеног камена из Косијерића.
Рељефна композиција у виду фриза приказује стрељање преко 40 житеља Белановца, после збора који су Бугари одржали 18. фебруара 1942. године испред села.
Кроз неке фигуре уметник је приказао отпор народа окупатору, а на крају рељефа је жена са заставом као симболом слободе.
На другој страни споменика, на белим мермерним плочама, урезана су имена стрељаних.
Око споменика је засађена борова шума.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 08/11.09.2021. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

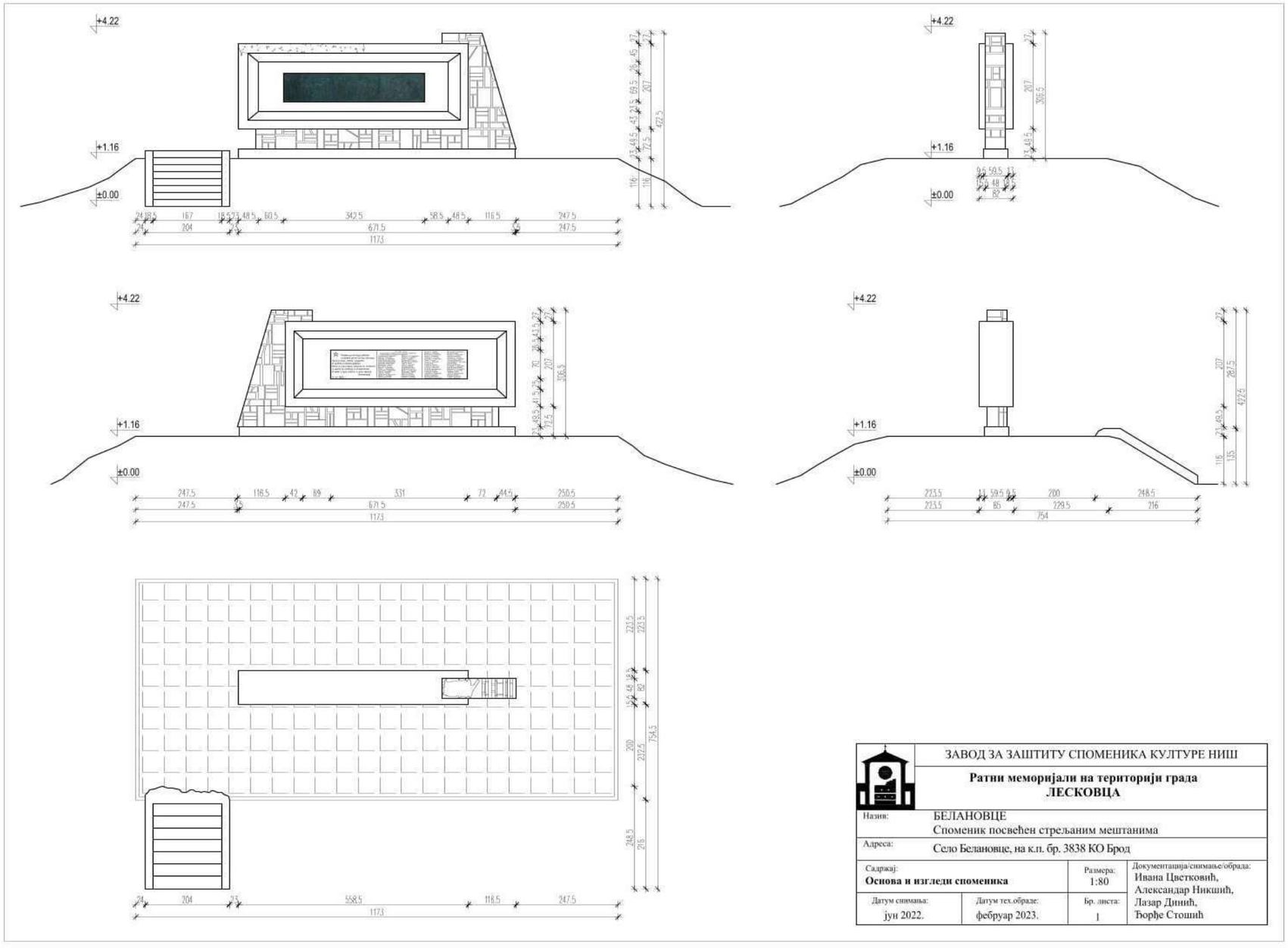

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: БЕЛАНОВЦЕ Споменик посвећен стрељаним мештанима			
Адреса: Село Белановце, на к.п. бр. 3838 КО Брод			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:80	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

БЕЛАНОВЦЕ
Споменик посвећен стрељаним мештанима (1942-1945)

АДРЕСА: Село Белановце, на к.п. бр. 1788 КО Белановце
ГПС координате: N: 4744791 E: 605012

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 08/11.09.2021. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

На овом месту су стрељани 18-II-1942. г. од стране фашистичких бугарских окупатора а уз помоћ домаћих издајника следећи другови из села Белановца

Борисав Марковић	Милутин Стевановић
Алекса Марковић	Чедомир Стевановић
Стојан Димитријевић	Милутин Мишић
Драга Стевановић	Горча Станковић
Борисав Миленковић	Борисав Благојевић
Младен Спасић	Стојадин Николић
Спаса Спасић	Влајко Глигоријевић
Денко Спасић	Мирко Мишић
Василије Костић	Станко Трајковић
Љубомир Костић	Младен Трајковић
Стеван Костић	Ђорђе Цоцић
Бранко Митић	Раде Јанковић
Стојан Крстић	Љуба Илић из Придв.
Младен Петровић	Драги Илић из Придв.
Ђура Коцић	Драги С. Стојковић Карађ.
Војислав Стевановић	(нечитко)

Ова спомен плоча је знак сећања и захвалности жртвама погинулих другова и опомена будућим покољењима немилосрдно уништавају непријатеље и издајнике своје земље
Спомен плочу подиже срески одбор Савеза бораца народног рата ср. Лесковачког

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча
- Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења
- Очистити од смећа и растиња непосредно окружење, и спроводити редовно одржавање и чишћење непосредне околине
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БЕЛАНОВЦЕ
Спомен плоча на згради некадашње школе (1942)

АДРЕСА: Село Белановце, на згради некадашње школе, на к.п. бр. 1787 КО Белановце
ГПС координате: N: 4763053 E: 568888

ОПИС:
Спомен плоча од белог мермера постављена је на згради некадашње основне школе, у непосредној близини споменика и спомен парка. Зграда је у лошем стању и не користи се, а према подацима катастарско-информационог система припада Дому здравља Лесковац – амбуланта Белановце. Дана 18. фебруара 1942. године бугарски окупатори су у Белановцу стрељали мештане овог села. Спомен плоча је знак сећања и захвалности жртвама погинулих другова и опомена будућим покољењима.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 08/11.09.2021. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

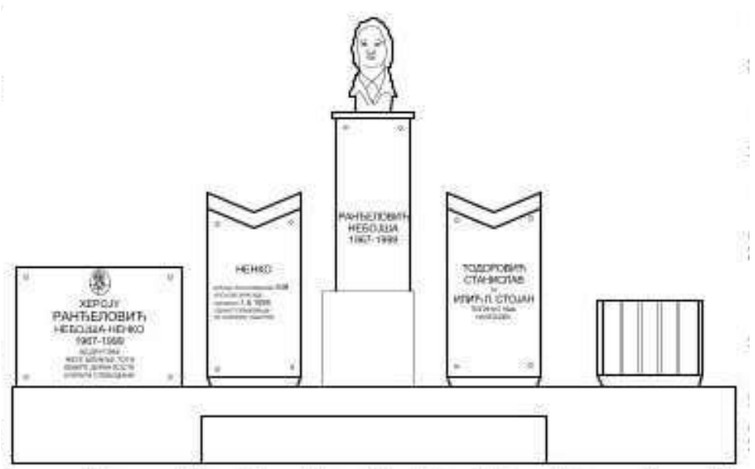

Резервиста Небојша Ранђеловић (1967)
ХЕРОЈУ
РАНЂЕЛОВИЋ
НЕБОЈША- НЕНКО
1967-1999

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Ратни меморијал се налази у релативно добром стању, изостало је текуће одржавање непосредног окружења, обрастао је у растиње и тешко је видљив
- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање зеленила у непосредној близини спомен комплекса
- Спомен плоче од црног мермера имају одређене наслаге нечистоћа па је потребно третирати их конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту минимум интервенција и водити се принципом од мање инвазивних
- Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Остале површине озиданих постамената прегледати, обити пропале и труле делове завршне обраде и извршити поновну обраду, у свему по узору на постојеће
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БЕЛИ ПОТОК
Спомен комплекс посвећен хероју Небојши Ранђеловићу (1944 и 1999)

АДРЕСА: Село Бели Поток, спомен комплекс налази се на улазу у село, на к.п. бр. 57/2 КО Бели Поток
ГПС координате: N: 4749079 E: 574738

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Ратни меморијал се налази на улазу у село Бели Поток, подигнуто је у знак сећања на Небојшу Ранђеловића, погинулог 1999. године на планини Паштрик. Небојша Ранђеловић био је борац 549 моторизоване бригаде ВЈ. Такође, меморијал је посвећен и Тодоровић Станиславу и Илић Стојану, који су погинули 1944. године на Косову.

31. маја 1999. године је Приштински корпус Треће армије ВЈ имао највеће губитке у људству у једном дану - 10 погинулих и 115 рањених и контузованих војника и старешина.

Током битке на Паштрику тог дана дејствовали су НАТО А-10 авиони по Шех Махали у селу Планеја. Погођена је зграда где се у подруму склонило 36 војника и старешина 549. моторизоване бригаде.

Авио бомба захватила је само половину зграде. Од последица бомбардовања живот су изгубили: потпуковник Бошко Лемић, војник Дејан Јанићевић као и војници у резерви: Бојан Станковић, Небојша Ранђеловић, Раде Богдановић, Миле Денчић, Иван Цветановић, Славољуб Цветановић, Небојша Николић и Дејан Вечевић.

***

Борци који су погинули на Косову 1944. године Тодоровић Станислав и Илић Стојан.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

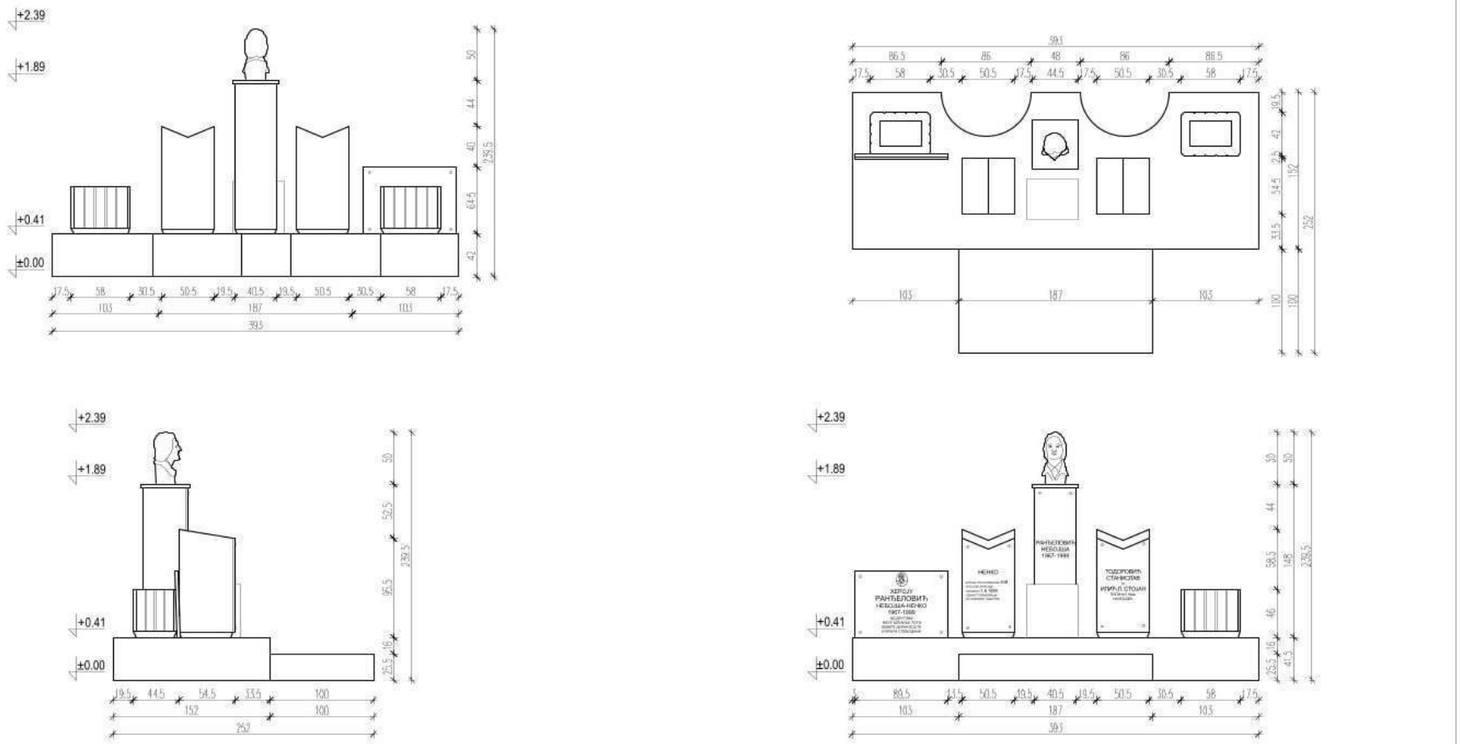

БЕЛИ ПОТОК
Спомен комплекс посвећен херојуНебојши Ранђеловићу (1944 и 1999)

АДРЕСА: Село Бели Поток, на згради сеоског дома, на к.п. бр. 705/1 КО Бели Поток, Ул. Николе Тесле 54
ГПС координате: N: 4748554 E: 574616

ОПИС:

Ратни меморијал се састоји из четири елемента који нису сасвим складно постављени у простору, и стиче се утисак да је изглед спомен обележја преправљан и/или недовршен.

Централни елемент обележја, спомен биста Небојше Ранђеловића израђена је од бронзе и постављена на бетонском постаменту на чијој предњој страни се налази плоча од црног мермера са урезаним текстом.

Лево и десно од бисте налазе се два елемента у облику усечених призми, такође са спомен плочама од црног мермера на предњој страни са урезаним текстом посвећених Тодоровић Станиславу и Илић Стојану.

Четврти елемент споменика је спомен плоча од истог материјала са фотографијом и текстом о Небојши Ранђеловићу. Спомен плоча је анкерисана за бетонски постамент, димензија је 90x66cm и дебљине 3cm.

Бетонски постамент који носи све елементе у облику је правоугаоника, из кога су извучена два полукруга.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

У знак ☆ трајног

сећања на пале борце

1. Тодоровић Станислава, погинулог код Косовске Митровице 1944. године
2. Здравковић Л. Стојана. погинулог на Космету 1944. године

29 новембра 1956 год Захвални народ села Бели Поток

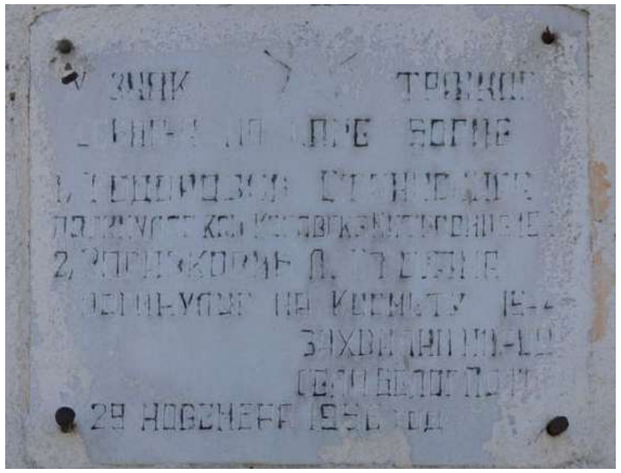

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БЕЛИ ПОТОК

Спомен плоча на згради сеоског дома (1944)

АДРЕСА: Село Бели Поток, на згради сеоског дома,
на к.п. бр. 705/1 КО Бели Поток, Ул. Николе Тесле 54
ГПС координате: N: 4748554 E: 574616

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен плоча на згради сеоског дома постављена је 1956. године у знак сећања на пале борце из Белог Потока у Другом светском рату.

Постављена је на згради сеоског дома у центру села, преко пута нове цркве.

ОПИС:

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 60x52cm, са уклесаним натписом, бојеним црном бојом, који је слабо читљив.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 15.06.2022. године

Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

На сачуваној плочи пише:

Палим ратницима у ослободилачким ратовима 1912-1918. Крстић В. Васиљко Николић К. Јордан Стаменковић Т. Јосиф Станковић С. Стојан Цветковић Р. Милан 16.10.1983. г. Захвални грађани Бобишта	

Споменик у центру села у Бобишту (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

БОБИШТЕ

Меморијални комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1944)

АДРЕСА: Село Бобиште, налази се у центру села, на к.п. бр. 1903 КО Бобиште

ГПС координате: N: 4762922 E: 579717

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Ратни меморијал у центру села Бобишта посвећен је палим борцима у Првом и Другом светском рату. Аутор је Слободан Поповић. Меморијални комплекс је откривен октобра 1983. године, а на свечаности отварања говорио је генерал Александар Јањић.

Идеја аутора Слободана Поповића била је да централна споменичка фигура симболизује тежњу погинулих за слободом, а коју нису дочекали, што је представљено пупољком који се није развио у цвет.

ОПИС:

Меморијални комплекс налази се у центру села и сачињен је од:

- централне споменичке фигуре постављене на кружном постаменту;
- два бетонска постамента на којима су се налазиле плоче са натписима, од којих је једна сачувана;
- два бетонска стуба - призми, од којих се на једном налази плоча са именом *Ђорђевић Сава 1943.* На том стубу се налазила и његова биста.

Бетонски споменик висине око 4 - 5 метара постављен је на округлу базу степенасте форме и накнадним интервенцијама офарбан у бело. Представља стилизовани пупољак цвета који симболише тежњу погинулих за слободом коју нису дочекали. Испред споменика са леве и десне стране налазе се два бетонска постамента на којима су спомен плоче са натписима.

На солидно очуваној спомен плочи урезана су имена страдалих у ратовима 1912 - 1918, а друга је поломљена и нечитка је, али се може разазнати да је посвећена борцима НОР-а.

Паралелно од споменика постављена су два бела бетонска стуба, као форма капије која води до централног споменика. На једном од њих остала је само плоча са именом Сава Ђорђевић и 1943. година. Споменик су подигли грађани Бобишта и свечано је откривен 16. октобра 1983. године.

Накнадно је постављена ограда око комплекса, финансирана од стране житеља села.

У склопу спомен комплекса налазила се и спомен биста са ликом Саве Ђорђевића. Приликом откривања споменика борцима палим у Првом у Другом светском рату у селу, октобра 1983. године, постављена је и биста Ђорђевић Сави Славку.

Према прикупљеним подацима са терена, спомен биста је нестала са постоља деведесетих година XX века и није пронађена.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

БОБИШТЕ
Меморијални комплекс у центру села

АДРЕСА: Село Бобиште, налази се у центру села, на к.п. бр. 1903 КО Бобиште
ГПС координате: N: 4762922 E: 579717

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спроводити редовно одржавање зелених површина, чишћење од смећа простора око споменика и непосредној близини
- За уређење и обнову споменика потребно је израдити прописану пројектну документацију, којом ће се дефинисати обим и врста радова
- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима на спомен комплексу, могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, очува изворни изглед и ауторско решење, материјали и начин обраде
- Све површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима., имајући у виду да су оптерећене биолошком колонизацијом
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ручно продубити слова на плочи, уколико је потребно, и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода., а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

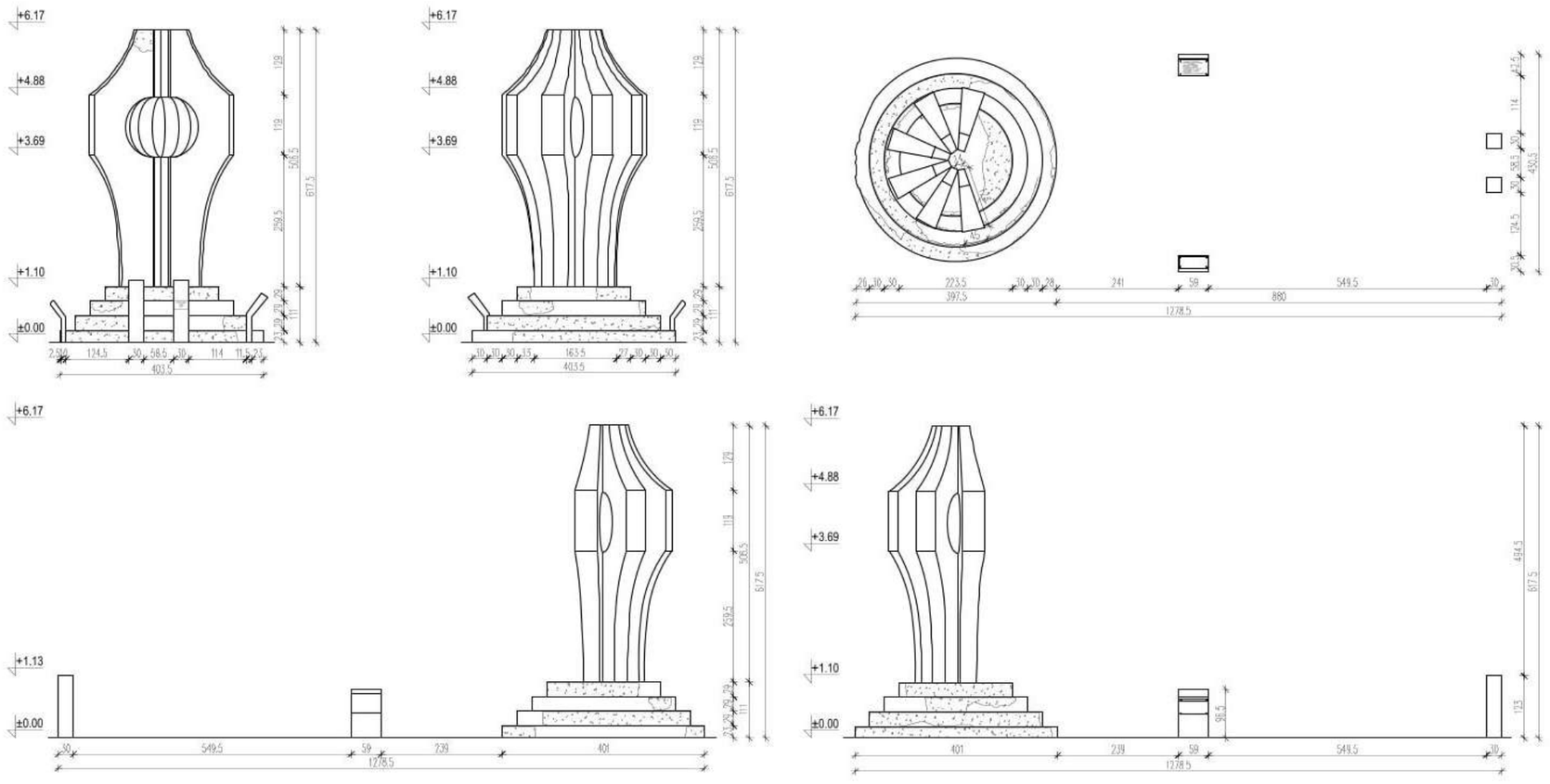

БОБИШТЕ
Меморијални комплекс у центру села

АДРЕСА: Село Бобиште, налази се у центру села, на к.п. бр. 1903 КО Бобиште
ГПС координате: N: 4762922 E: 579717

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

Видљиве су пукотине при врху споменика, а приметно је испрана и бела боја. На степенастој бази такође има малих оштећења, понегде недостају делови бетона. Једна од плоча са натписом је оштећена и нечитка, док је друга у добром стању. Биста Саве Ђорђевића је уклоњена са бетонског постамента.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Кућа у којој је боравио Сава Ђорђевић (ЗЗСК Ниш; 2022)

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

☆

У овој кући је боравио Сава Ђорђевић, члан ОК-а СКОЈ-а и омладински руководилац Бабичког партизанског одреда који је погинуо 1943 год у само-одбрани од фашиста.

СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА
ЛЕСКОВАЦ

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута.
- Ретуширати натпис на спомен плочи уз све протребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Конзервирану и очишћену плочу поставити на зид куће, према улици, или на нову конструкцију у непосредној близини, на погодној локацији. Причвршћивање плоче спровести анкерима од нерђајућег челика
- Радове на редовном одржавању обављати након претходно прибављених МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БОБИШТЕ

Спомен плоча на згради у којој је боравио Сава Ђорђевић (1943)

АДРЕСА: Село Бобиште, на кући Јелене Трајковић Лале, на к.п. бр. 1769 КО Бобиште

ГПС координате: N: 4763069 E: 579703

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Сава Ђорђевић је рођен у Братмиловцу 1919. године. Био је пекарски радник, члан Савеза комунистичке омладине Југославије (СКОЈ), а затим и Комунистичке партије Југославије. Почетком окупације 1941. године био је учесник диверзантских акција и борац Кукавичког и Бабичког партизанског одреда. Такође, је био партијски руководилац у Бабичком, а затим 1942. године у Црнотравском одреду, као и члан окружног комитета СКОЈ-а. Тешко је рањен у борби у једној од акција, после чега се убио бомбом у селу Бобишту 9. јануара 1943. године.

ОПИС:

Спомен плоча била је постављена на кући у којој је боравио Сава Ђорђевић, као обележје ових ратних дешавања.

Спомен плоча се више не налази на зиду куће. Нови власник је уклонио са позиције и ускладиштио у оквиру просторије у помоћном објекту у дворишту.

Плоча је израђена од белог мермера, са уклесаном звездом петокраком и натписом. Димензија је 90x70cm, и дебљине 4cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 29.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

Палим на бранику отаџбине

Погинулим у НОР-у од 1941-1945.
Светозар Стоиљковић
Милан Милошевић
Владимир Савић
Ђорђе Стојановић
Влада Ђокић
Сретен Николић
Велимир Недељковић
Младен Цветковић
Петар Здравковић
Цане Османовић
Раде Османовић

Погинулим у рату 1912-1918.
Стојадин Стојановић
Милан Крстић
Таса Савић
Михаило Живковић
Дина Стојановић
Ранђел Костић
Јордан Стојановић
Светозар Ђорђевић
Милан Стоиљковић
Благоје Костић
Благоје Маринковић
Стојадин Стаменковић
Благоје Рајковић
Влајко Стојановић
Алекса Димитријевић
Алекса Цакић
Спаса Коцић
Јордан Стојановић
Мирко Стојановић
Илија Крстић
Сима Живковић
Пера Живковић
Борча Стаменковић
Алекса Томић
Тоза Стаменковић
Јордан Стојановић
Јосим Миленковић
Станко Миленковић
Стојадин Здравковић
Милан Савић
Пера Савић
Мика Пејић
Јован Живковић
Крста Пешић
Јордан Илић
Јордан Мишић
Ђорђе Лазић
Драгутин Лазаревић

Захвални грађани Богојевца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спровести детаљно чишћење споменичког комплекса. Комплекс је додатно угрожен неодговарајућом позицијом сеоских контејнера који су постављени у непосредној близини главног приступа комплексу, требало би их уклонити са локације. Осигурати редовно одржавање зелених површина и чишћење комплекса и простора у непосредном окружењу
- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима на спомен комплексу, могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, очува изворни изглед и ауторско решење, материјали и начин обраде
- Спомен плоче од црног мермера са натписима третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Ручно продубити слова на плочама, уколико је потребно, и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен. и финално импрегнирати. Поступак конзервације треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен/бетон)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БОГОЈЕВЦЕ
Спомен комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Богојевце, на к.п. бр. 2994/1 КО Богојевце
ГПС координате: N: 4766889 E: 578241

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Ратни меморијал се налази у центру села Богојевце и подигнут је у знак сећања борцима палим у Првом и у Другом светском рату.
Аутор споменика је Миодраг Стевановић.
Споменик је откривен 13. децембра 1985. године. На свечаности поводом откривања споменика говорио је Војислав Стаменковић, председник Скупштине општине Лесковац.

ОПИС:

Споменик је осмишљен као кружно постављена форма која се састоји из спољашњег кружног прстена који има функцију ниске зидане ограде, затим средишњег полупрстена који је намењен за кружно седење, са појединачним бетонским местима за седење. Унутрашња, кружна форма постављена је у центру спољашњег прстена и служи као постамент на коме је постављена централна бетонска фигура спомен обележја.
Централни постамент спомен комплекса издигнут је у односу на коту тротоара са кога се приступа за 10 степеника. Средишњем нивоу за седење приступа се преко три степеника, а простор између прстенова завршно је обрађен травом.
Централна фигура се састоји из више вертикалних укосо постављених бетонских трака које држе спомен плочу од црног мермера, а приступа преко бетонске стазе и два реда степеништа.
Потребно је уредити непосредну околину спомен комплекса како би се истакао његов меморијални карактер!

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

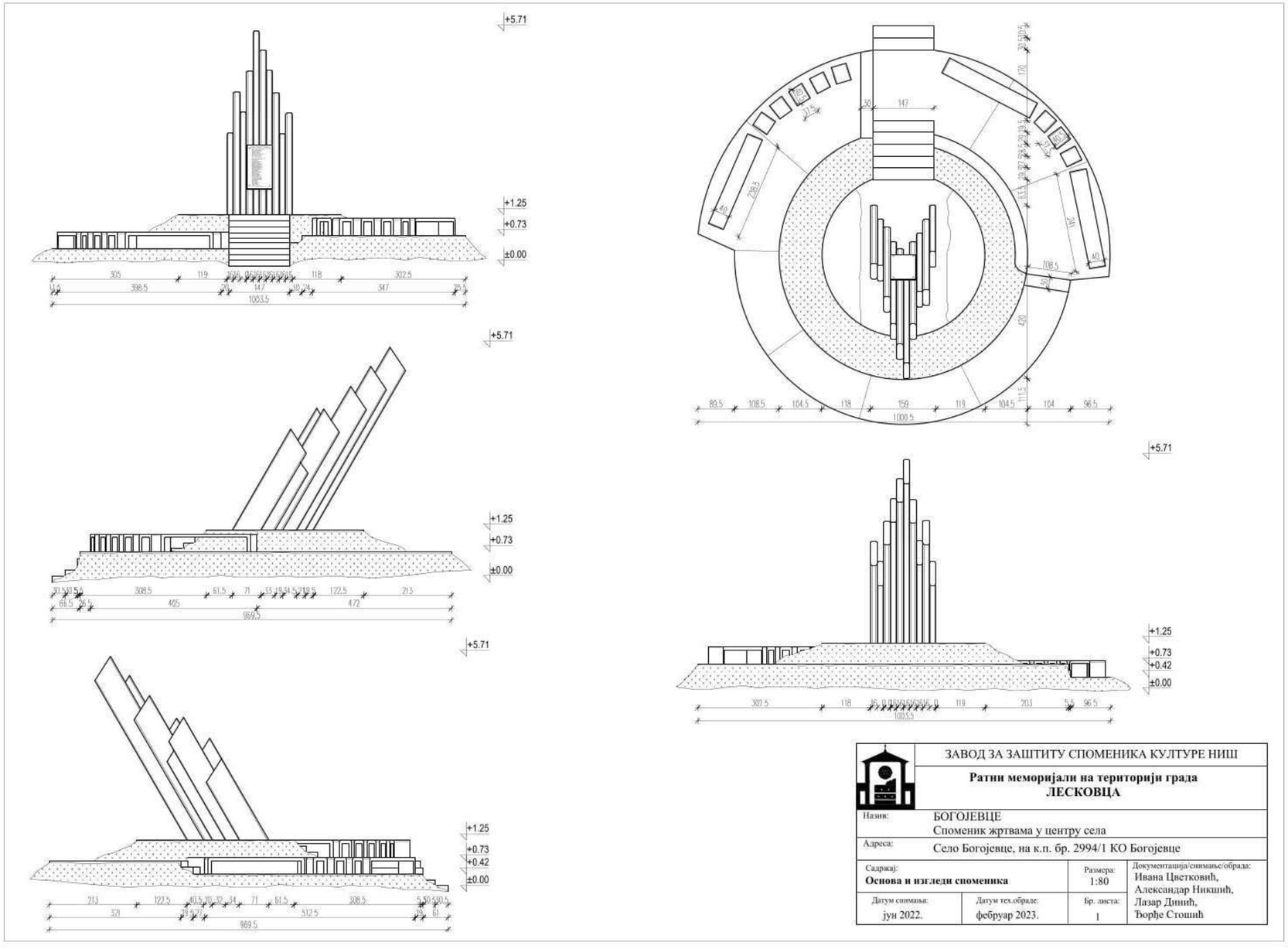

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА

Назив:	БОГОЈЕВЦЕ Споменик жртвама у центру села		
Адреса:	Село Богојевце, на к.п. бр. 2994/1 КО Богојевце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:80	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

БОГОЈЕВЦЕ
Спомен комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Богојевце, на к.п. бр. 2994/1 КО Богојевце
ГПС координате: N: 4766889 E: 578241

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

Коцић Бојан 1975-1998 Јовановић Бојан 1979-1999 Милошевић Новица 1961-1999 Палим за одбрану Косова Вечно захвални грађани села Богојевца 3. - 2000	

ПАЛИМ БОРЦИМА У НОБ-у ИЗ СЕЛА БОГОЈЕВЦА

1.	Ђокић А. Владо	рођ. 1927. г. пог. 1945. г.
2.	Здравковић Љ. Петар	рођ. 1916. г. пог. 1945. г.
3.	Савић К. Влада	рођ. 1926. г. пог. 1945. г.
4.	Стојановић В. Ђорђе	рођ. 1923. г. пог. 1945. г.
5.	Николић С. Сретен	рођ. 1926. г. пог. 1945. г.
6.	Недељковић Ђ. Величко	рођ. 1924. г. пог. 1945. г.
7.	Цветковић П. Младен	рођ. 1927. г. пог. 1945. г.

4. јула 1959. год. Народ села Богојевца

Богојевце

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од црног мермера од црног мермера третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити површине одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спомен плочу посвећену НОР-у која недостаје пронаћи ако није уништена, или израдити нову у сарадњи са СУБНОР Лесковац, и поставити на одговарајуће место у селу
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БОГОЈЕВЦЕ

Спомен плоче на згради поште (1998-1999)

АДРЕСА: Село Богојевце, на к.п. бр. 2994/3 КО Богојевце

ГПС координате: N: 4766898 E: 578284

ОПИС:

Спомен плоча палима током НАТО агресије 1999. године. Налази се на згради поште. Сачињена од црног мермера, висине 80 cm, ширине 60,5 и дебљине 3 cm.

Меморијални турнир у малом фудбалу „Косовски јунаци“, у част погинулих мештана Богојевца у одбрани КиМ и за време НАТО агресије организује се у августу.

Напомена:

На Задружном дому налазила се још једна спомен плоча посвећена борцима у Народноослободилачком рату.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 29.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ:

Револуција је тражила и рађала људе дивове који су себе утемељили у ово друштво, у ову једнакост, у братство, у човечност, без међа и граница.

Падоше у НОР
Костић В. Тома рођ. 1900-1942
Ничић А. Војислав рођ. 1908-1942
Ђорђевић П. Сава рођ. 1922-1942
Тончић С. Бранко рођ. 1922-1942
Михајловић Ж. Борисав рођ. 1921-1945
Тричковић Д. Владимир рођ. 1922-1945
Цакић М. Светозар рођ. 1922-1943
Гичић К. Сретен рођ. 1922-1943
Горчић Б. Мирко рођ. 1919-1943
Прокоповић С. Јован рођ. 1920-1943
Костић Т. Божидар рођ. 1923-1943

У Братмиловцу 29. XI 1972. год.
Захвални грађани Братмиловца

Спомен плоча испред споменика у Братмиловцу

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Осигурати редовно одржавање зелених површина и чишћење комплекса и простора у непосредној близини спомен комплекса. Меморијални комплекс додатно је угрожен изостанком текућег одржавања
- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, очува изворни изглед и ауторско решење, материјали и начин обраде
- Спомен плочу, која је у изузетно лошем стању, третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРАТМИЛОВЦЕ
Споменик у центру села (1942-1945)

АДРЕСА: Село Братмиловце, на к.п. бр. 2114 КО Братмиловце
ГПС координате: N: 4761518 E: 579673

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен обележје је посвећено једанаестorици палих бораца. Изграђен је у облику сунца које симболизује ћелију где је одржан састанак 22. јуна 1941. године. Једанаест несиметричних зракова, поређаних у кругу, означавају полазак у акцију једанаест бораца. Одсечени врхови кракова симболично приказују оне које су током четворогодишње борбе погинули биткама током НОР-а.

Ратни меморијал је 19. новембра 1972. године открио Милорад Вељковић, председник Међуопштинске конференције Социјалистичког савеза јужноморавског региона. Аутор је академски вајар Ђорђе Васић.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

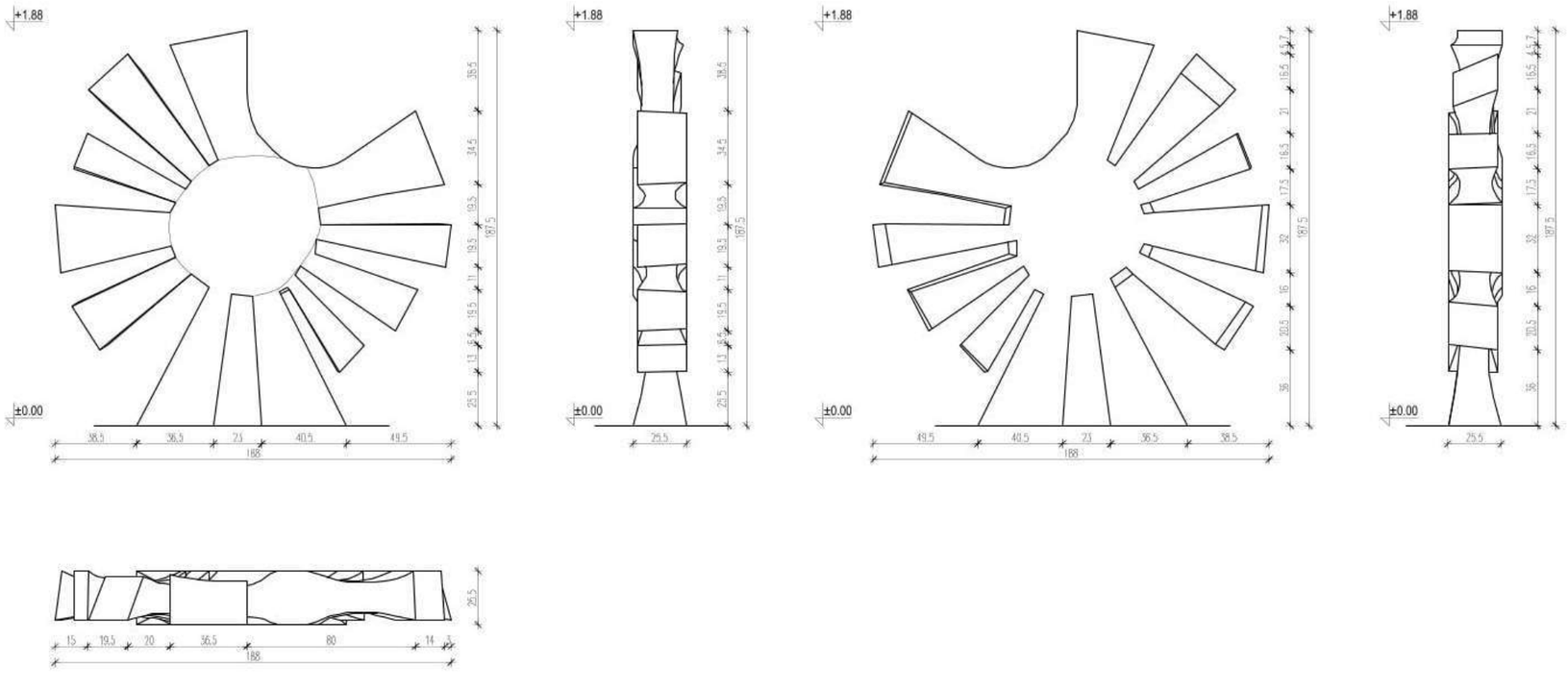

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

БРАТМИЛОВЦЕ
Споменик у центру села (1942-1945)

АДРЕСА: Село Братмиловце, на к.п. бр. 2114 КО Братмиловце
ГПС координате: N: 4761518 E: 579673

НЕАТАЛА СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА:

Према подацима из литературе, у селу Братмиловце је поред централног спомен обележја и две спомен бисте у близини вртића, постојала спомен плоча на Задружном дому, за коју смо добили информације од мештана да је уништена када је срушен задружни дом. Такође, познато је да је на кући Томе Костића, постојала спомен плоча, која је наводно уништена.

Потребно је у сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи спомен плоче. Уколико су уништене, пронаћи потребне податке за израду нових спомен плоча, израдити их и поставити на одговарајуће, примерено место у селу.

Споменик у центру села села пре 2017. године

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

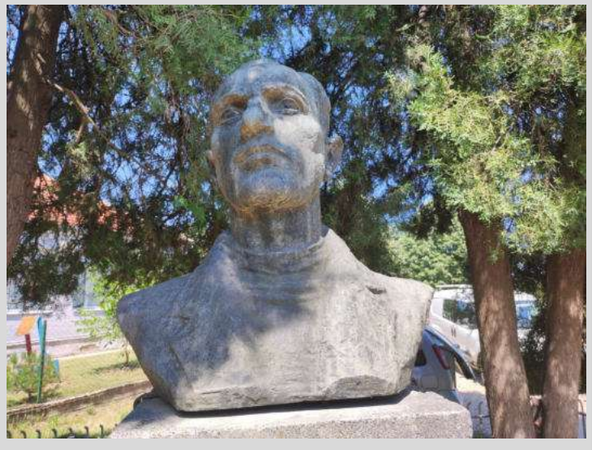

САДРЖАЈ ТЕКСТА НА ПОСТАМЕНТУ:

Истакнутом првоборцу радничког покрета члан ОК КПЈ Лесковац и заменик Бабичког партизанског одреда

Тома В. Костић
1900-1942.

13. IX 1953. год.
Народ
Братмиловачке општине

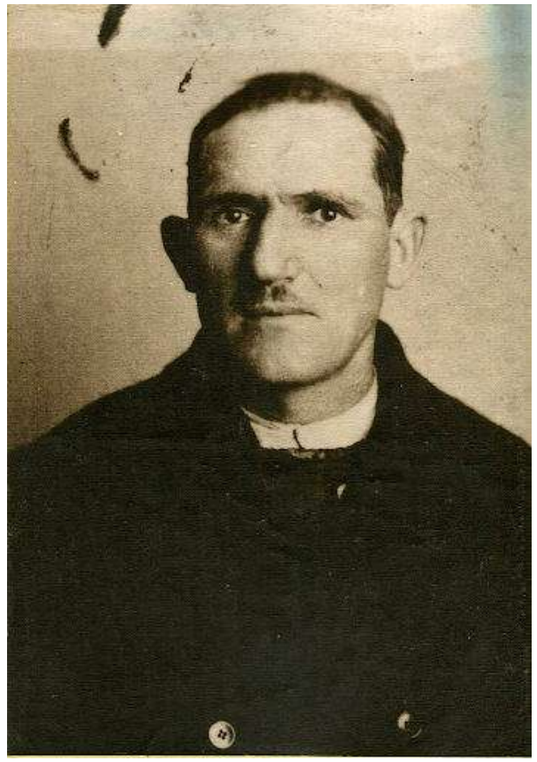

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине. Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРАТМИЛОВЦЕ
Спомен биста Тома Костић (1942)

АДРЕСА: Село Братмиловце, на к.п. бр. 2115/4 КО Братмиловце
ГПС координате: N: 4761588 E: 579819

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Тома Костић је рођен 1900. године у селу Братмиловцу. Уочи Другог светског рата, по одлуци Партије био је кандидован на листи опозиције као заменик Косте Стаменковића. У пролеће 1940. године, по директиви ПК КПЈ за Србију, постављен је за секретара Месног комитета КПЈ Лесковац, потом је изабран за члана Окружног комитета КПЈ Лесковац. У јесен 1941. године отишао је у партизане на планину Кукавицу, а затим је упућен за заменика команданта Бабичког НОП одреда.
Као заменик команданта Бабичког партизанског одреда погинуо је 4. фебруара 1942. године на мосту код Биљанице.

ОПИС:
Лоцирана је у селу Братмиловац код некадашње школе, а сада вртића. Аутор спомен бисте је професор - вајар Душан Никоић, из Београда. Академски вајар Душан Николић рођен је 1923. године у Белој Паланци, а умро 29. децембра 1999. године. Аутор је већег броја споменика, међу којима се издвајају: Спомен обележје Васи Чарапићу, затим Споменик палим борцима у Трстенику, Споменик Титу у Бујановцу, фонтана Купање у Зајечару.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

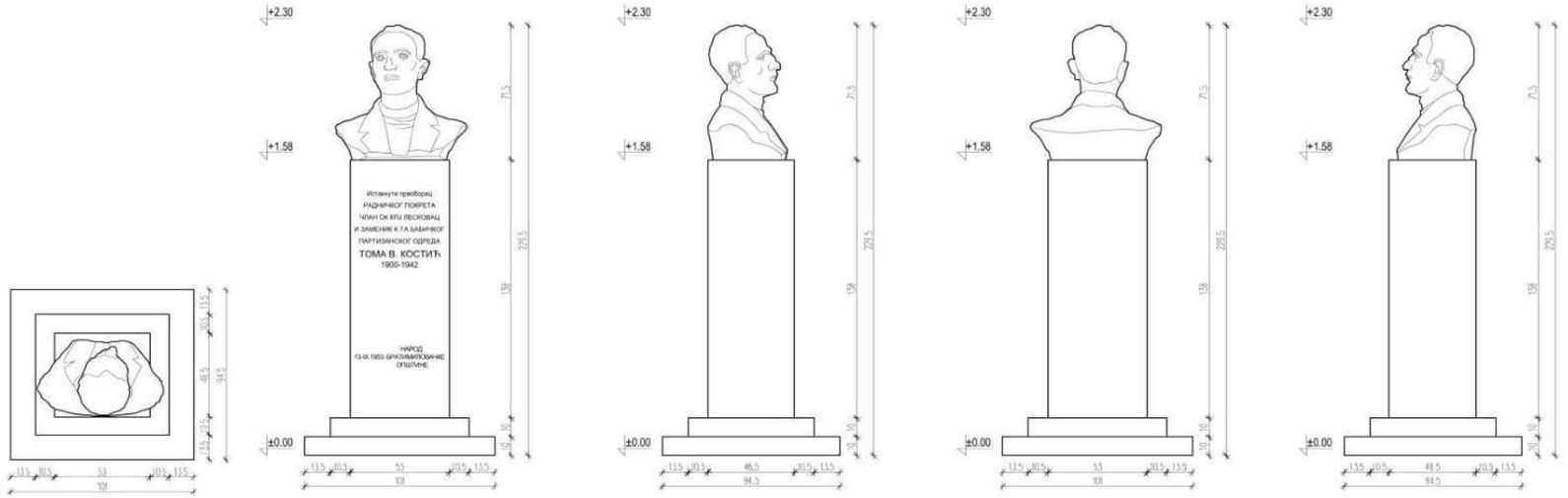

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	БРАТМИЛОВЦЕ Спомен биста Тома Костић		
Адреса:	Село Братмиловце, на к.п. бр. 2115/4 КО Братмиловце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

БРАТМИЛОВЦЕ
Спомен биста Тома Костић (1942)

АДРЕСА: Село Братмиловце, на к.п. бр. 2115/4 КО Братмиловце
ГПС координате: N: 4761588 E: 579819

САДРЖАЈ НА СПОМЕН БИСТИ:

Истакнутом првоборцу радничког покрета члан ОК КПЈ Лесковац и заменик Бабичког партизанског одреда
Тома В. Костић
1900-1942.
13. IX 1953. год.
Народ Братмиловачке општине

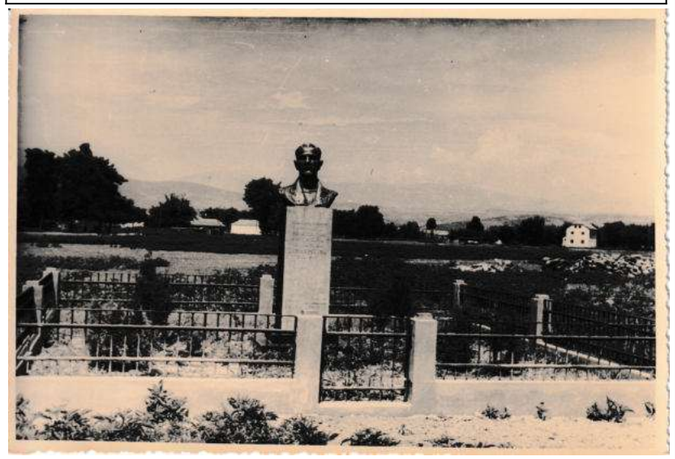

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТЕ:

Стојановић Мирослав - Мики-
1978-1999
Погинуо 9.4.1999. на караули Кошаре, Ђаковица
Одликован је орденом за заслуге у областима одбране и безбедности првог степена

https://www.facebook.com/herojikosara/posts/500953845067887/

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине. Пожељна је финална импрегнација и заштита свих површина одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од црног мермера санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРАТМИЛОВЦЕ
Спомен биста Мирослав Стојановић (1999)

АДРЕСА: Село Братмиловце, на к.п. бр. 2115/1 КО Братмиловце
ГПС координате: N: 4761568 E: 579830

ОПИС:
Мирослав Стојановић одликован је Одреном за заслуге у областима одбране и безбедности првог степена. Орден се додељује за изузетно залагање у обављању дужности, и извршавање задатака у одбрани и безбедности Отаџбине.
Погинуо је 09.04.1999. године у рејону карауле Кошаре - Ђаковица од албанских терориста.

http://arhiva.glas-javnosti.rs/arhiva/2001/08/23/srpski/R01082201.shtml

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

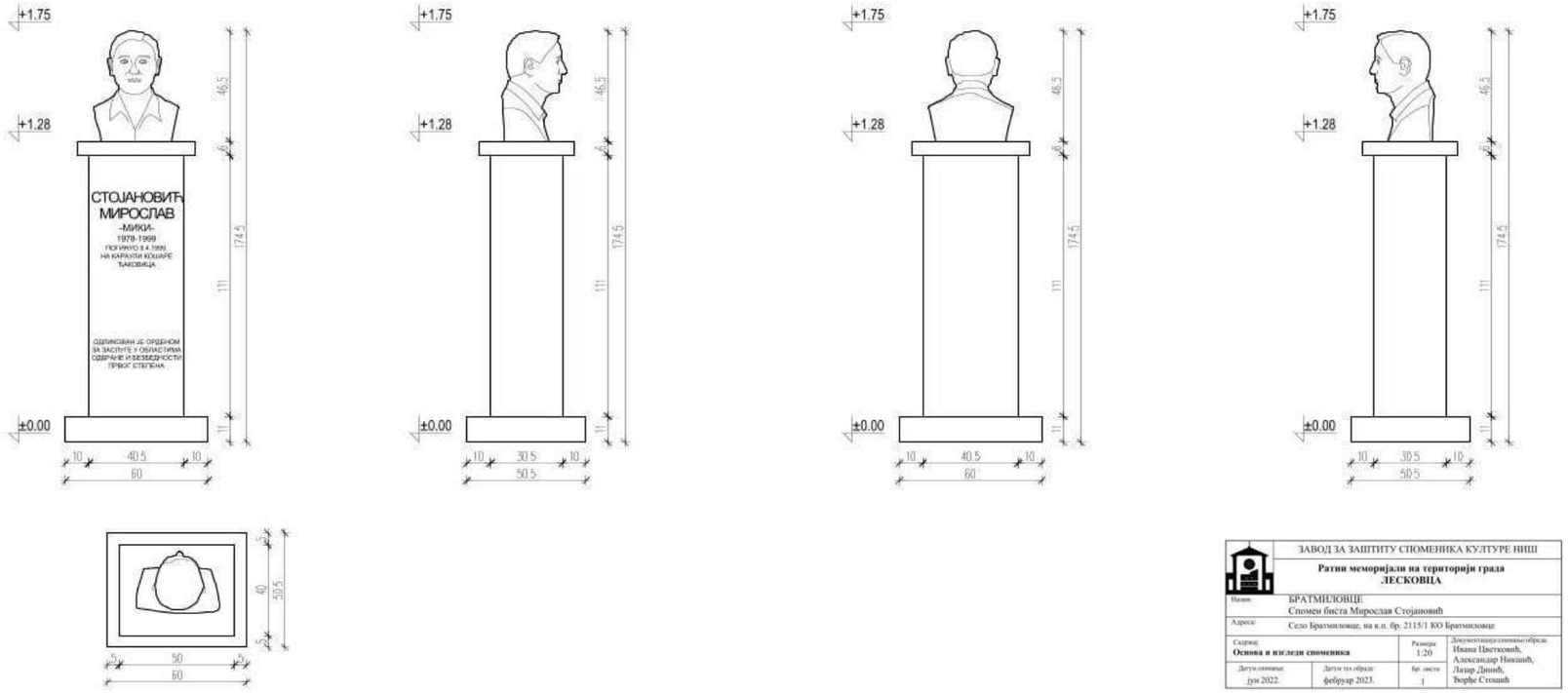

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	БРАТМИЛОВЦЕ Спомен биста Мирослав Стојановић		
Адреса:	Село Братмиловце, на к.п. бр. 2115/1 КО Братмиловце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документацију елаборат обрадили: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех. обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ФОТОГРАМЕТРИЈА: Спомен биста Мирослав Стојановић (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

БРАТМИЛОВЦЕ
Спомен биста Мирослав Стојановић (1999)

АДРЕСА: Село Братмиловце, на к.п. бр. 2115/1 КО Братмиловце
ГПС координате: N: 4761568 E: 579830

ОПИС:

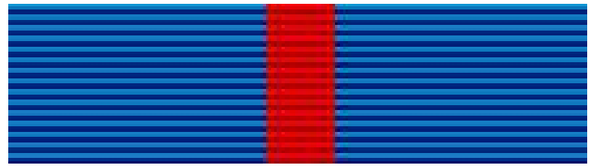

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

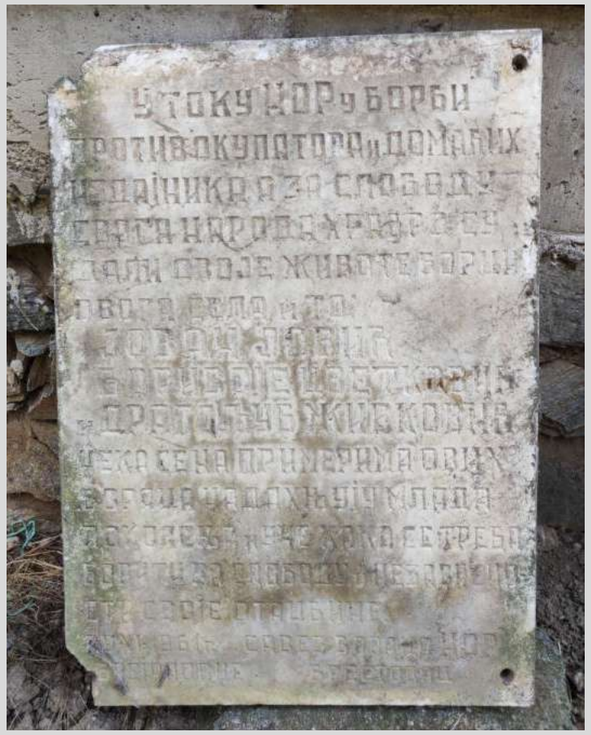

Изглед и положај спомен плоче након рушења сеоске зграде

Простор на коме се налазила сеоска зграда на којој је била постављена спомен плоча

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У току НОР-а у борби против окупатора и домаћих издајника, а за слободу свога народа, храбро су дали своје животе борци овога села и то:

Јовић Стојана Јован
Цветковић Душана Боривоје
Живковић Стевана Драгољуб и
Цветковић С. Драгутин

Нека се на примерима ових бораца надахњују млађа покољења и уче како се треба борити за слободу и независност своје отаџбине.

29. XI 1961. године Савез бораца НОР-а
Брејановце Брестовац

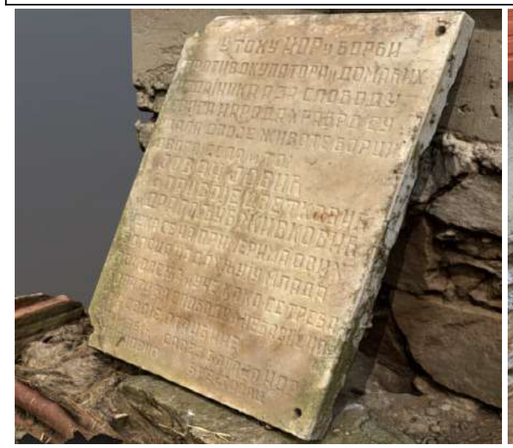

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Сачувати стару спомен плочу, а на основу ње израдити елаборат конзерваторско рестаураторских радова за израду и постављање реплике спомен плоче
- Нову спомен плочу поставити на видно, значајно место у селу на одређени објекат са циљем да обележи њен значај, одаје пошта и чува трајна успомена на погинуле мештане из села
- Стару спомен плочу третирати конзерваторско рестаураторским поступцима, очистити, ретуширати, уз све потребне предрадње и чувати на сувом месту
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини места на коме ће се поставити нова спомен плоча
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРЕЈАНОВЦЕ
Спомен плоча палим борцима у НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Село Брејановце, Светог Саве.бр.5 , на к.п. бр. 192/2 КО Брејановце
ГПС координате: N: 4743747 E: 603148

ОПИС:

Спомен плоча изворно је била постављена на старој сеоској/задружној згради. Зграда је пре више од две деценије срушена, и том приликом је породица Живковић, преузела плочу на чување док се не стекну услови за њену конзервацију и постављање на новој позицији.

Плоча се налази на имању породице Живковић у Брејановцу. Израђена је од белог мермера са уклесаним натписом, и димензија је 50x70cm и дебљине 4,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТЕ:

Слободан Јовић
1922-1943.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити непосредно окружење спомен бисте од прераслог растиња, шибља и смећа. Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Санирати пропале делове бетонског постамента на начин да се очува његов изворни изглед
- Израдити реплику спомен бисте на основу доступних података (прегледати НОР збирку у Народном музеју Лесковац и документацију СУБНОР Лесковац), уз претходну израду прописане пројектно-техничке документације и поставити је на изворну позицију
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРЕСТОВАЦ
Спомен биста Слободану Јовићу (1943)

АДРЕСА: Село Брестовац, Лесковачка 16, на к.п. бр. 4777 КО Брестовац
ГПС координате: N: 4777990 E: 571968

ОПИС:
Спомен биста се налазила у кругу фабрике/друштвеног Металског предузећа за производњу машина за пољопривреду и шумарство “Слободан Јовић”. Ратни меморијал је веома оштећен, остао је само бетонски постамент без спомен бисте и натписа.
Потребно је наћи архивску грађу везану за лик и дело Слободана Јовића, уз сарадњу са Народним музејом Лесковац.

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Слободан Јовић је рођен је у Кутлешу, где је завршио основну школу. Као металски радник укључује се у раднички покрет. Био је припадник илегалне партизанске десетине у Кутлешу која је сарађивала са Јабланичким партизанским одредом. Септембра 1943. године ступа у Први јужноморавски народноослободилачки партизански одред, а потом је октобра распоређен у Прву јужноморавску бригаду Народноослободилачке војске Југославије. При пробијању обруча на Деветаку у Босни и Херцеговини био је заробљен и са осталом групом заробљених стрељан 26. децембар 1943. године. и сахрањен у заједничкој гробници у селу Прелову код Вишеграда. Његово име носило је Металско предузеће у Брестовцу где је и била постављена спомен биста.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

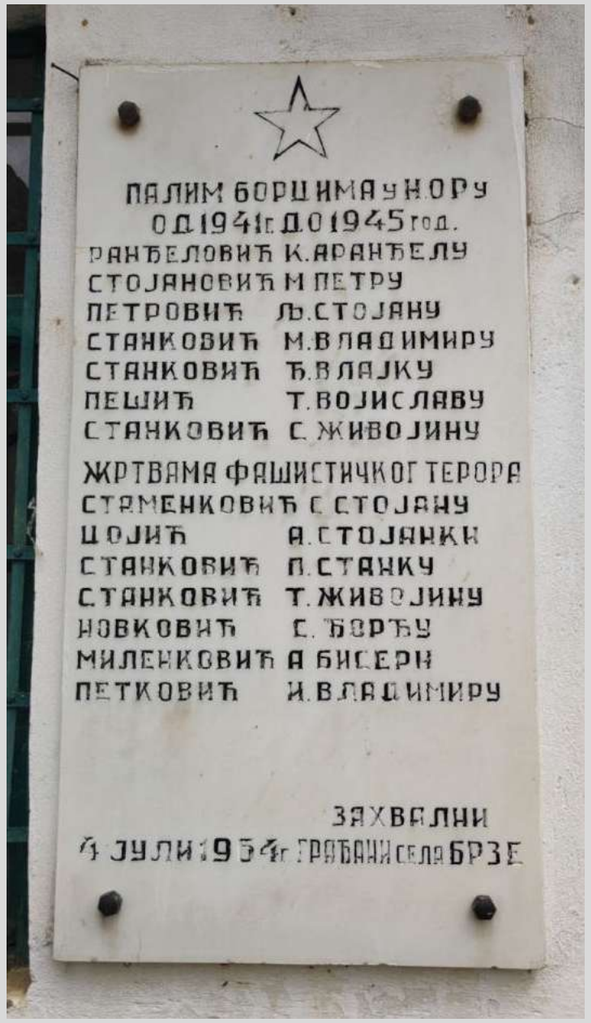

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

☆

Палим борцима у НОР-у
од 1941. г. до 1945. год.
Ранђеловић К. Аранђелу
Стојановић М. Петру
Петровић Љ. Стојану
Станковић М. Владимиру
Станковић Ђ. Влајку
Пешић Т. Војиславу
Станковић С. Живојину
Жртвама фашистичког терора
Стаменковић С. Стојану
Цојић А. Стојанки
Станковић П. Станку
Станковић Т. Живојину
Новаковић С. Ђорђу
Миленковић А. Бисери
Петковић И. Владимиру

Захвални
4 јули 1954 г. грађани села Брзе

БРЗА

Спомен плоча палим борцима у НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Село Брза, на к.п. бр. 1784 КО Брза, Улица Иве Андрића 13

ГПС координате: N: 4745258 E: 571576

ОПИС:

На згради задружног дома у центру села постављене су две спомен плоче - једна већа (димензија 65,5x127cm) од белог мермера и друга мања (димензија 80x31.5cm) од мермера.

Старија и већа спомен плоча од белог мермера постављена је 1964. године, и посвећена је палим борцима у НОР-у од 1941-1945. године. Према натпису подигли су је грађани села Брза.

Плоча је димензија 65,5x127cm, од белог мермера, дебљине 3cm, са уклесаним именима палих бораца у Другом светском рату.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању, може доћи до урушавања, потребно је предвидети хитне санационе радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања.

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову сеоске зграде.
- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња

Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења

Приступити конзерваторско-рестаураторским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ручна обрада наптиса (продубљивање текста, рестаурација оштећења, и сл.), а затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање и чишћење простора непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 14.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

Станковић Новица
1959-1999
Пао за одбрану
земље од НАТО-а
-Грађани Брзе-

Спомен плоча на згради задружног дома (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се зграда задружног дома налази у лошем стању, кров је делимично пропао, и у наредном периоду јој прети убрзана деградација, која може довести до наставка урушавања, потребно је предвидети хитне санационе радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања.

- Очистити од смећа и растиња непосредно окружење
- Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији кровне конструкције и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења
- Спомен плоча је у добром стању, конзерваторски поступци нису потребни
- Спроводити редовно одржавање и чишћење спомен плоче меком крпом и чистом водом
- Спроводити редовно одржавање и чишћење непосредне околине

БРЗА
Спомен плоча палом Новици Станковићу (1999)

АДРЕСА: Село Брза, на к.п. бр. 1784 КО Брза
ГПС координате: N: 4745409 E: 606711

ОПИС:

На згради задружног дома у центру села постављене су две спомен плоче - од белог мермера посвећена НОР - у (димензија 65,5x127cm) и мања од црног мермера (димензија 80x31.5cm).
Спомен плоча од црног мермера посвећена је Станковић Новици из Брзе, погинулом 1999. године, током НАТО бомбардовања.
Спомен плоча је израђена од црног мермера димензија 80x65,5cm и дебљине 3cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен чесма у Бричевљу (фото :мештанин из Бричевља)

САДРЖАЈ СПОМЕН ЧЕСМЕ:

За ову земљу они беху дивни узор и светли што је бранит знаше
Сретен Станковић
Живојин Коцић
Александар Коцић
Александар Радивојевић
Палим борцима у НОБ-у
1941-1945. г села Бричевља
Наша слобода никла је
и из крви свих мученика
Љубомир Јовић
Милош Јовић
Стојанка Јовић
Загорка Јовић
Стојан Јовић
Жртвама фашистичког терора стрељаним од руку бугарских фашиста 9.2.1943. год. у селу Бричевљу
Мај 1974 г Захвалан народ
села Бричевља

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Плочу од белог мермера потребно је третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних
- Плочу прво опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести ретуширање натписа. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Са озиданог постамента чесме обити пропале и труле делове малтера извршити поновно малтерисање, или дерсовање како би остали видљиви камени зидови
- Око мермерне плоче обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРИЧЕВЉЕ
Спомен чесма Жртвама фашистичког терора (1941-1945)

АДРЕСА: Село Бричевље

ОПИС:

Спомен чесма посвећена је палим борцима народноослободилачке борбе у Другом светском рату, који су родом из села Бричевља.
У селу се налази још једна чесма посвећена КПЈ.

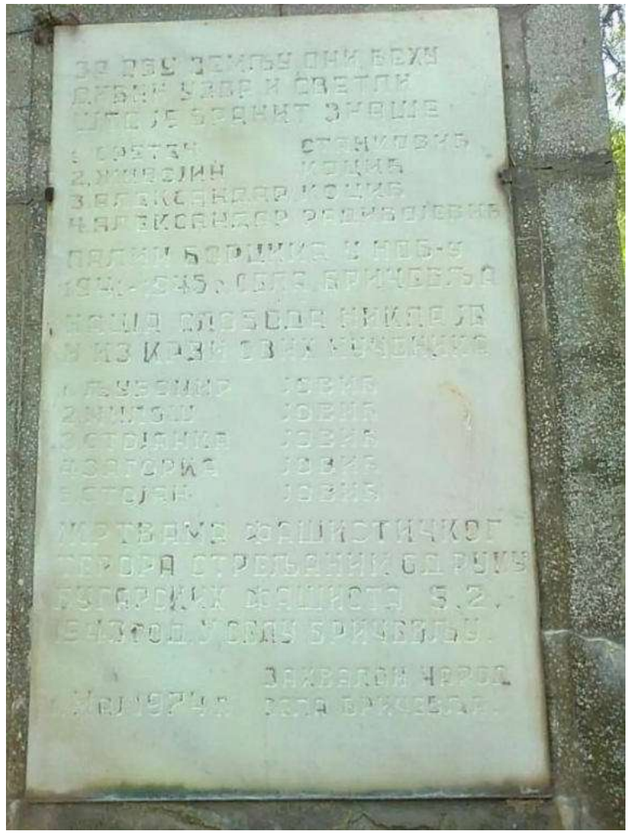

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: /
Снимили: /

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен чесма у Бричевљу (мештанин из Бричевља)

САДРЖАЈ СПОМЕН ЧЕСМЕ:

ПОД ВОЂСТВОМ К.П.Ј.
ТАКМИЧЕЊЕ У ИМЕ II
КОНГРЕСА К.П.С.
ПОДИЖЕ Н.Ф. с БРИЧЕВЉЕ

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Плочу од белог мермера потребно је третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних
- Плочу прво опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести бојење натписа. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Са озиданог постамента чесме обити пропале и труле делове малтера извршити поновно малтерисање, или дерсовање како би остали видљиви камени зидови
- Око мермерне плоче обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БРИЧЕВЉЕ
Спомен чесма II конгрес КПС (1949)

АДРЕСА: Село Бричевље

ОПИС:
Спомен чесма са спомен плочом посвећена Комунистичкој партији Југославије и борби Комунистичке партије Србије против Информбироа.

На основу извештаја о раду Централног комитета Комунистичке партије Србије и свестране дискусије, Други конгрес Комунистичке партије Србије доноси

РЕЗОЛУЦИЈУ
О РАДУ ЦЕНТРАЛНОГ КОМИТЕТА
КОМУНИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ СРБИЈЕ

1. Конгрес усваја у целини извештаје ЦК КПС које су поднели другови Петар Стамболић и Драги Стаменковић.
2. Конгрес утврђује да је ЦК КПС за време од Првог оснивачког конгреса Комунистичке партије Србије 1945 године до Другог конгреса Комунистичке партије Србије, у периоду обнове земље и изградње социјализма, правилно спроводио линију КПЈ и задатке које је поставио Први контрес КПС.

Други конгрес КП Србије — одржан од 17. до 21. јануара 1949. у Београду

Спомен чесма је зодана каменом и дерсована, са спомен плочом од белог мермера која је причвршћена за зидани постамент. Испред чесме налази се велико бетонско корито за воду.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: /
Снимили: /

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

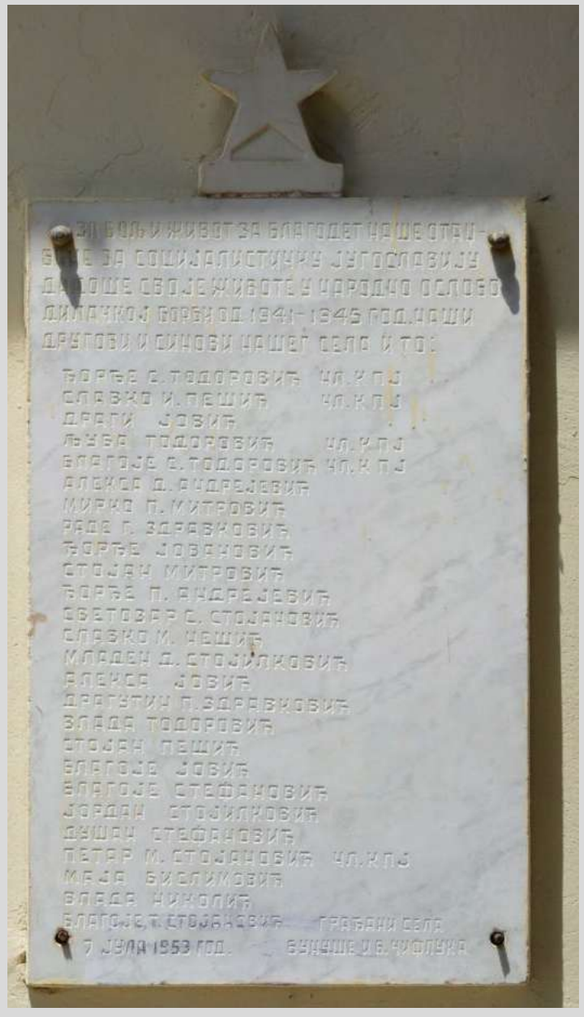

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

За бољи живот, за благодет наше отаџбине, за социјалистичку Југославију дадоше своје животе у Народноослободилачкој борби од 1941-1945. год. наши другови и синови нашег села и то:

Ђорђе С. Тодоровић чл. КПЈ	Алекса Јовић
Славко И. Пешић чл. КПЈ	Драгутин П. Здравковић
Драги Јовић	Влада Тодоровић
Љуба Тодоровић чл. КПЈ	Стојан Пешић
Алекса Д. Андрејевић	Благоје Јовић
Мирко П. Митровић	Благоје Стефановић
Раде Г. Здравковић	Јордан Стојилковић
Ђорђе Јовановић	Душан Стефановић
Стојан Митровић	Петар М. Стојановић чл. КПЈ
Ђорђе П. Андрејевић	Мија Бислимовић
Светозар С. Стојановић	Влада Николић
Славко М. Нешић	Благоје Д. Стојановић
Младен Д. Стојилковић	
7. јула 1953. год.	Грађани села Бунише и Б. Чифлука

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Уколико је потребно, санирати оштећења нарочито око слова на плочи, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца
- Спроводити редовно одржавање спомен плоче након завршених конзерваторских радова

БУНУШКИ ЧИФЛУК
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Бунушки Чифлук, у центру села на згради школе, на к.п. бр. 4133/1 КО Буруша
ГПС координате: N: 4748408 E: 572028

ОПИС:

Спомен плоча је посвећена борцима палим у Другом светском рату, а постављена је на згради Основне школе "Бора Станковић" у Бунушком Чифлуку. Зграда је обновљена и у добром је стању.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 70x110cm, дебљине 6cm, са звездом петокраком на врху и анкерисана у зид школске зграде.

Натпис на плочи је избледео и требало би га ретуширати, и потом очистити.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15. јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

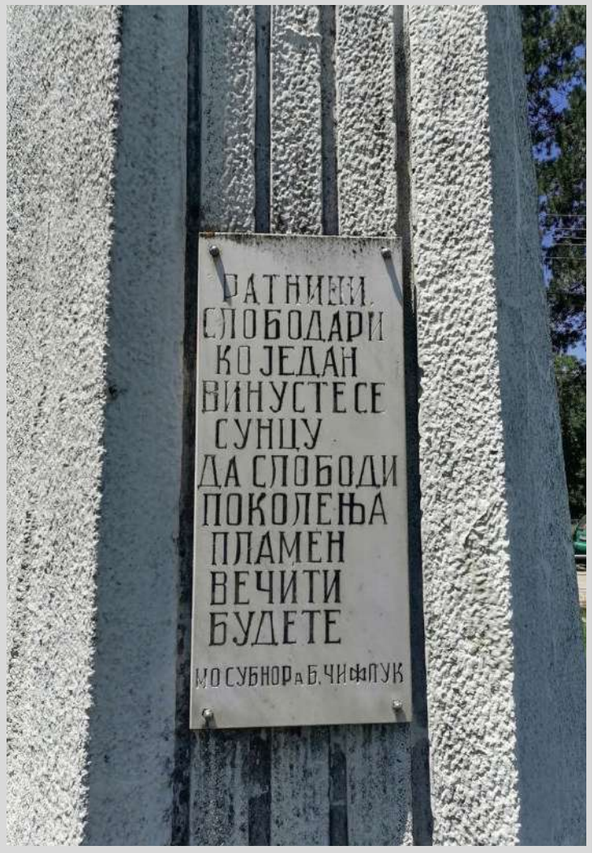

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

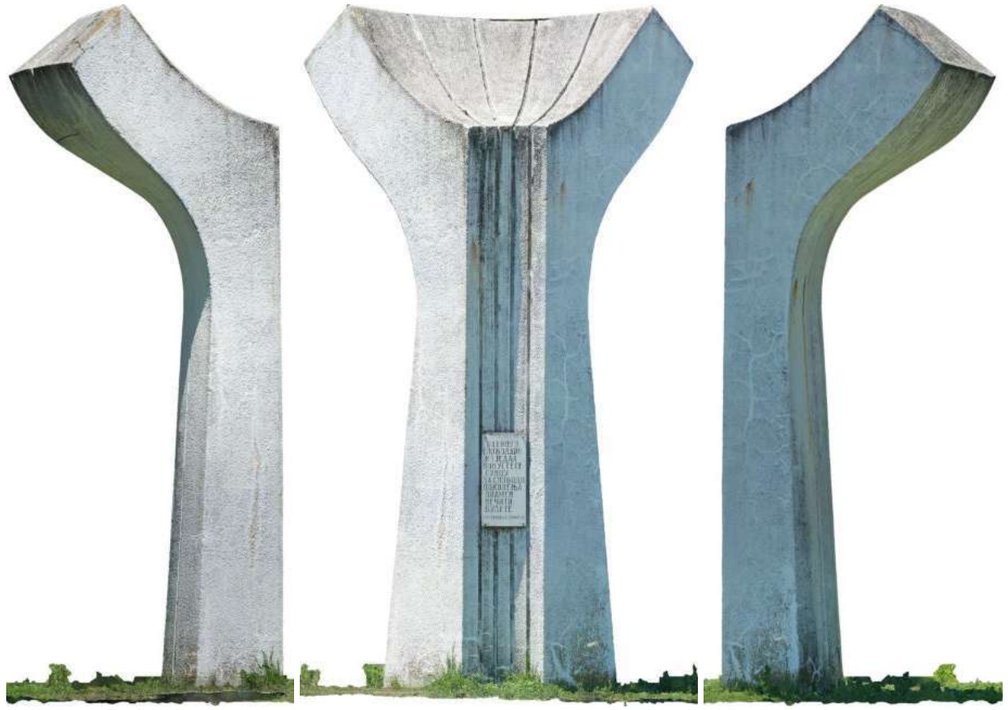

Споменик "Пламен" у Бунушком Чифлуку (фотограметрија: А. Никшић, 2022)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спроводити редовно одржавање зелених површина и чишћење комплекса и простора у непосредној близини.
- За уређење и обнову споменика потребно је израдити прописану пројектну документацију, којом ће се дефинисати обим и врста радова на обнови
- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима на спомен комплексу, могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, очува изворни изглед и ауторско решење, материјали и начин обраде
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, а површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима.
- Уколико је потребно, санирати оштећења нарочито око слова на плочи, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бетон, технолог)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

БУНУШКИ ЧИФЛУК

Меморијални комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Бунушки Чифлук, у центру села код школе, на к.п. бр. 4149 КО Бунушки Чифлук

ГПС координате: N: 4748409 E: 572065

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Споменик је посвећен палим ратницима у ослободилачким ратовима 1912-1918. године и 1941-1945. године.

Иницијативу за изградњу споменика подигао је Месни одбор СУБНОР-а Чифлука.

Аутор споменичке композиције је вајар Ђорђе Васић, а споменик је откривен 1979. године.

ОПИС:

Споменик представља наглашено вертикалну армирано-бтонску конструкцију која стреми ка небу. Бетонско стабло се при врху шири у стилизован разцветали цвет, формирајући кружну форму, односно један сегмент круга.

Укупна висина споменика је 5,77 метара и полупречника круга цвета на врху од 2 метара.

Мама му је помогла

Једнога дана фашисти су опколили Бунушки Чифлук јер су чули да се у њему налази партизан Раде Пешић. Пошто се није надао Немцима брзо је био ухваћен. Затворили су га у цркви и врло дуго мучили. Ударали су га и батином и цокулама и свим оним што им је до руку дошло. Косу су му готово били ишчупали.

Кад им је досадило, оставили су га онесвешћеног. Прошло је доста времена док се освестио. Његове болне уздахе чула је моја мајка која је пролазила поред цркве. Кроз мали отвор на вратима видела је да се унутра налази партизан. Додала му је мало хране. Кад је појео договорили су се да копају испод врата. Немаца није било близу, јер су сматрали да је затвореник у несвести, па су могли несметано да копају. Ускоро је могло да се прође. Мама му је помогла да оде до куће на крај села, а одатле су га партизани одвели на лечење.

Т. Вељковић
ученик Основне школе у Вучју

ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

Петак, 18. август 1961. БОРБА

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 15. јун 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

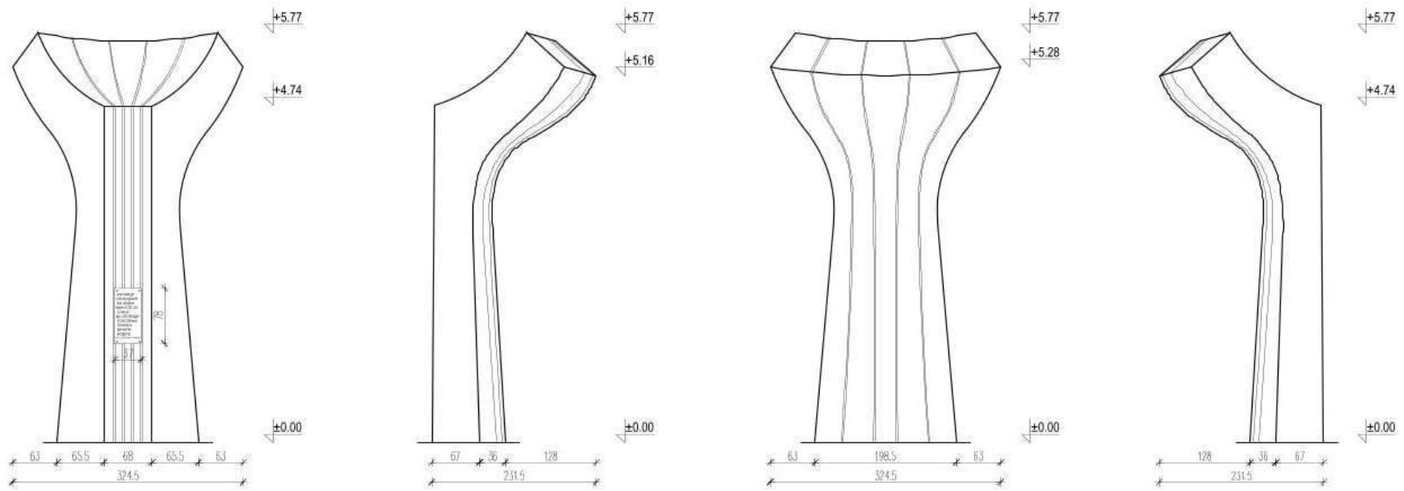

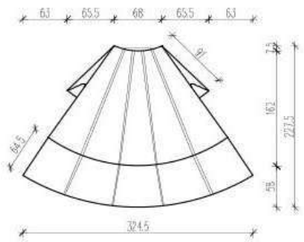

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	БУНУШКИ ЧИФЛУК Спомен комплекс у центру села		
Адреса:	Село Бунушки Чифлук, у центру села код школе, на к.п. бр. 4149 КО Бунушки Чифлук		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:60	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

БУНУШКИ ЧИФЛУК
Меморијални комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Бунушки Чифлук, у центру села код школе, на к.п. бр. 4149 КО Бунушки Чифлук
ГПС координате: N: 4748409 E: 572065

САДРЖАЈ ПЛОЧЕ НА СПОМЕНИКУ:
На споменику је постављена и спомен плоча од белог мермера, димензија 37x78cm, са урезаним натписом:

Ратници, слободари ко један винусте се сунцу да слободи покољења пламен вечити будете.
МО СУБНОР-а Б. Чифлук

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15. јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ: **1912-1918**
1941-1945

(Јужна страна споменика) ☆

Погинулим борцима од 1941-1945.

1.	Стаменковић Бора	1920-1943.
2.	Цакић Властимир	1918-1944.
3.	Вучковић Светолик	1920-1944.
4.	Стаменковић Стојан	1908-1944.
5.	Цветковић Пејча	1905-1944.
6.	Лазаревић Спаса	1912-1944.
7.	Митровић Велимир	1910-1944.
8.	Марјановић Драги	1918-1944.
9.	Јовановић Славко	1926-1944.
10.	Михајловић Здравко	1927-1944.
11.	Рашић Ранко	1924-1944.
12.	Младеновић Живојин	1923-1944.

Жртве фашистичког терора

1.	Момчиловић Димитрије	1890-1944.
2.	Цакић Димитрије	1890-1943.
3.	Рајковић Драгомир	1925-1944.

Захвални грађани Велике Грабовнице, Порука да се не понови

(Северна страна споменика)

Погинулим борцима од 1912-1918.

1.	Стојановић Ц.	Милан
2.	"	М. Милан
3.	"	Т. Тодор
4.	"	Н. Крста
5.	Стојковић И.	Костадин
6.	"	И. Драгутин
7.	"	Михајло
8.	Савић К.	Влајко
9.	Ђорђевић Т.	Војислав
10.	"	В. Михајло
11.	Митровић Н.	Милан
12.	"	Тодор
13.	Рајковић Ђ.	Драгутин
14.	"	С. Миладин
15.	Мишић Ц.	Љубомир
16.	Јовић И.	Светозар
17.	Ђокић	Ранђел
18.	Цакић П.	Алекса
19.	Ценић Ђ.	Јосиф
20.	Станковић П.	Милан
21.	"	Влајко
22.	"	Глигорије
23.	"	Таса
24.	"	Благоје
25.	Стефановић М.	Алекса
26.	Стаменковић Т.	Младен
27.	Цветковић И.	Михајло
28.	"	С. Благоје
29.	"	М. Јован
30.	Павловић И.	Милан
31.	"	И. Владимир
32.	"	Ј. Драгутин
33.	"	Ј. Светозар
34.	"	Наћа
35.	Митић	Милан
36.	Лазаревић Т.	Костадин
37.	Вучковић С.	Ђорђе
38.	Ђорђевић	Трајко
39.	Костадиновић П.	Станко
40.	Анђелковић Ц.	Љубомир
41.	Милосављевић Т.	Трифун
42.	Јовановић Т.	Алекса
43.	Марковић	Ђорђе
44.	Јанковић Н.	Прокоп
45.	"	Т. Тодор
46.	"	Т. Димитрије
47.	Костадиновић П.	Алекса
48.	Никић	Светозар
49.	Величковић Н.	Глигорије
50.	Митановић Ј.	Трајко
51.	Мишић С.	Арса
52.	Цветковић	Алекса
53.	"	Прокоп
54.	Лазаревић М.	Милан

Захвални грађани

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен комплекс палим ратницима у ратовима (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе "Вук Караџић", на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовница
ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

ОПИС:
Подигнут је у центру села и посвећен борцима из ослободилачких ратова 1912-1918. и 1941-1945. године.
Открио га је 7. јула 1984. Стојан Николић Јоле. Споменик је ограђен, а с леве и с десне стране налазе се бисте бораца, и то: Стаменковић Борка (Миле Трта), 1921-1943. године - пушко-митраљезац и Стојана Илића (Цонка), члана Среског комитета, 1919-1943. године и Саше Костића -1992. године.
Спомен комплекс се састоји од три спомен бисте и једног споменика. Тамно сиви двоструки квадратни стуб у облику „пешчаног сата", веома стилизованих хуманоидних облика, са белокаменом спомен плочом уклесаном са именима на дужем доњем делу. Почива на малој квадратној платформи од сивог камена са степеницама.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 07.09.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

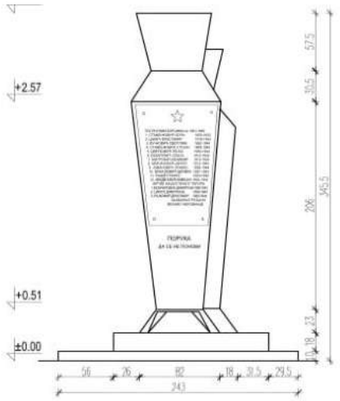

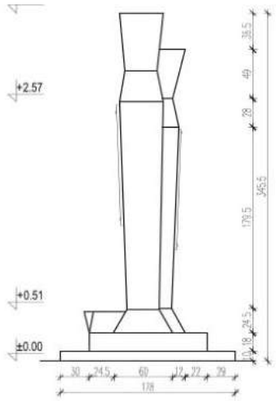

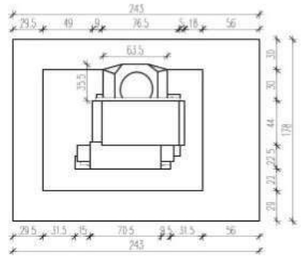

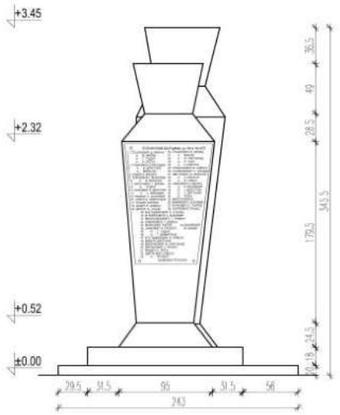

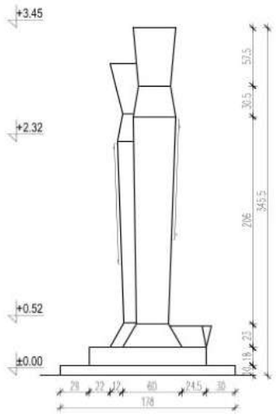

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА Споменик палим ратницима у ратовима 1912-1918 и 1941-1945. године		
Адреса:	Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе "Вук Караџић", на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовница		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен комплекс палим ратницима у ратовима (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе "Вук Караџић", на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовница

ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Спомен плоче од белог мермера је потребно третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Плоче опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести ретуширање натписа
- Финално импрегнирати и заштити плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Обити пропале и труле делове малтера са бетоснког постамента и извршити поновну завршну обраду у свему по узору на изворни изглед. Око мермерних плоча обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења
- Поступак конзервације споменика треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН БИСТИ:

Стојан Илић Цонка 1919-1943 Члан Среског комитета	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен биста Стојан Илић (1943)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Оснвне школе “Вук Караџић”, на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовниоца
ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

ОПИС:
Спомен - биста је откривена 7. јула 1985. године. Бисту је открио и говорио Стојан Николић. Аутор Небојша Митровић. Биста је постављена поред Споменика палим ратницима у ратовима 1912-1918 и 1941-1945 године.
Због утицаја атмосферских падавина на постаменту спомен бисте је знатно смањена видљивост слова.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

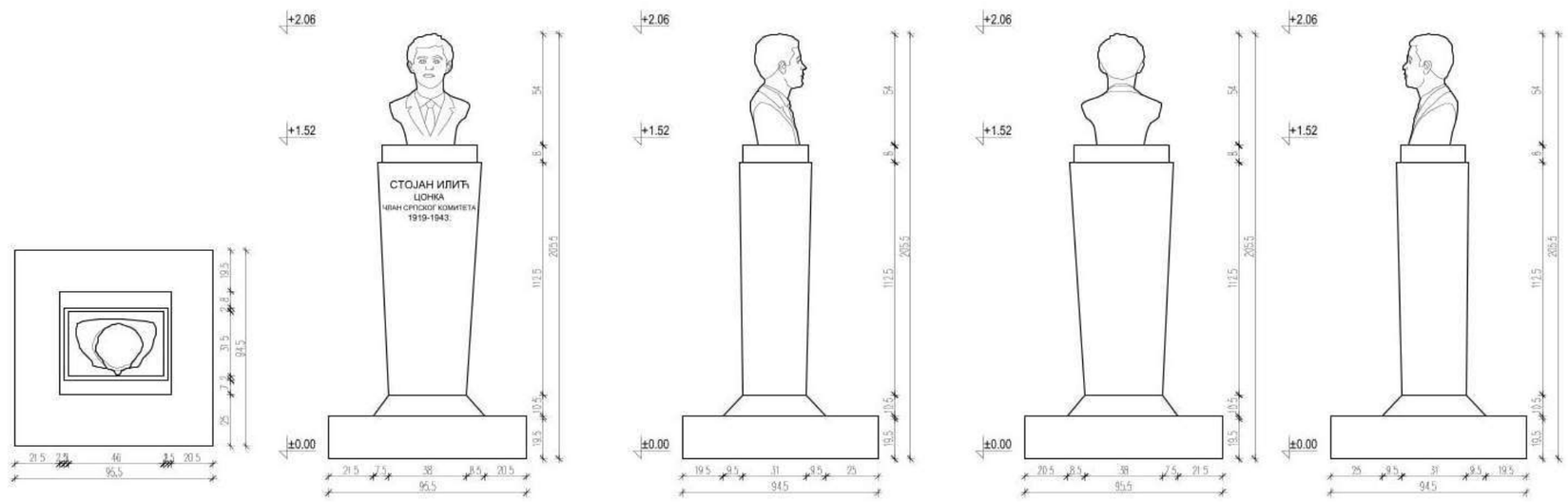

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен биста Стојан Илић (1943)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе "Вук Караџић", на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовниоца

ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Стојан Илић Цонка је рођен 1919. године у Белом Брегу, засеоку Мале Копашнице. Као пружни радник укључио се у организовање Народноослободилачког покрета. Учесник је диверзантских акција против окупатора. Половином 1942. године ступио је у Лесковачки (Кукавички) партизантски одред, а марта 1943. године постао је и члан Среског комитета комунистичке партије Југославије у Лесковцу. Погинуо је половином августа 1943. године. Његово име је носила трикотажа у селу Ораовица.

Кућа у којој је рођен Стојан Илић Цонка налази се на к.п. бр. 83 КО Мала Копашница, на којој се налазила спомен плоча са следећим натписом:

У овој кући 1919. године родио се Стојан Илић "Цонка", члан Среског комитета КПЈ за срез Лесковац, који је јула 1943. године мучки убијен од стране немачког агента.

Кућа у којој се родио Стојан Илић Цонка

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун/август 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН БИСТИ:

Стаменковић Борко Миде Трта 1921-1943 Пушкомитраљезац	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен биста Стаменковић Борко (1943)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе “Вук Караџић”, на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовница
ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

ОПИС:
Биста је откривена 7. јула 1985. године. Говорио је Добривоје Ристић, председник Општинског одбора СУБНОР-а Лесковац.
Борко Стаменковић - Миде Трта био је припадник Кукавичког партизанског одреда. Погинуо је августа 1943. године код села Црковица у Пустој Реци као пушкомитраљезац Првог ударног батаљона. Рођен је у Великој Грабовници.
Због утицаја атмосферских падавина на постаменту спомен бисте је знатно смањена видљивост слова.
Извршити асептичку (смањење могућности контакта са патогеном микрофлором), хидрофобну и антиграфитну заштиту, који се примењују у конзерваторско-рестаураторској пракси.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 07.09.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

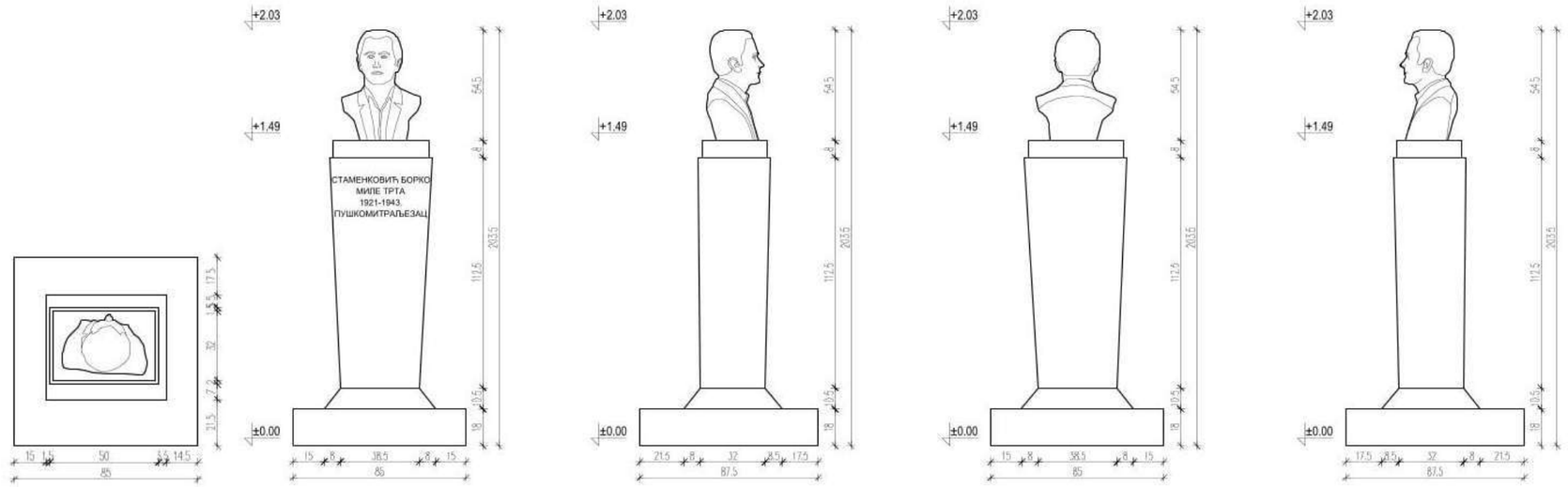

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен биста Стаменковић Борко (1943)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе “Вук Караџић”, на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовниоца

ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Стаменковић Борко - Миде Трта, земљорадник, рођен 1921. године у Великој Грабовници. У Кукавички партизански одред ступио је октобра 1941. године, а фебруара 1942. године враћа се у своје родно село. У јесен исте године опет ступа у Кукавички (Лесковачки) партизански одред. Погинуо је августа 1943. године у борби са Немцима код села Црквица у Пустој Реци као пушкомитраљезац Првог ударног батаљона.

24. августа 1943. године Први ударни батаљон и батаљон “Станимир Вељковић Зеле” водили су борбу са Немцима код села Црквице. Јабланички батаљон имао је два мртва и једног рањеног борца.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун/август 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН БИСТИ:

Костић Саша
Рођен 20.11.1973.
Заробљн 02.05.1992. у Босанском Броду а касније мучки убијен.
Сахрањен 29.05.2005.

Спомен бисту подигла М. З.
В. Грабовница

LAST NAME	FATHER'S NAME	FIRST NAME	DATE AND PLACE OF BIRTH	STATUS	DATE AND PLACE OF DEATH REGION
KOSTIĆ	*DRAGOSLAV*	*SAŠA*	*20-11-1973 VELIKA GRABOVNICA*	*SOLDIER*	*02-05-1992 DONJE KOLIBE R. SRPSKA*

https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/118/18196.pdf

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен биста Саши Костићу (1992)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе "Вук Караџић", на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовница
ГПС координате: N: 4753113 E: 582443

ОПИС:
Спомен биста је израђена и постављена у оквиру постојећег спомен комплекса, који је посвећен палим борцима у Првом и Другом светском рату. Меморијални комплекс се састоји из централног спомен обележја са две мермерне плоче на којима су уписана имена палих бораца, и три спомен бисте.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун/август 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

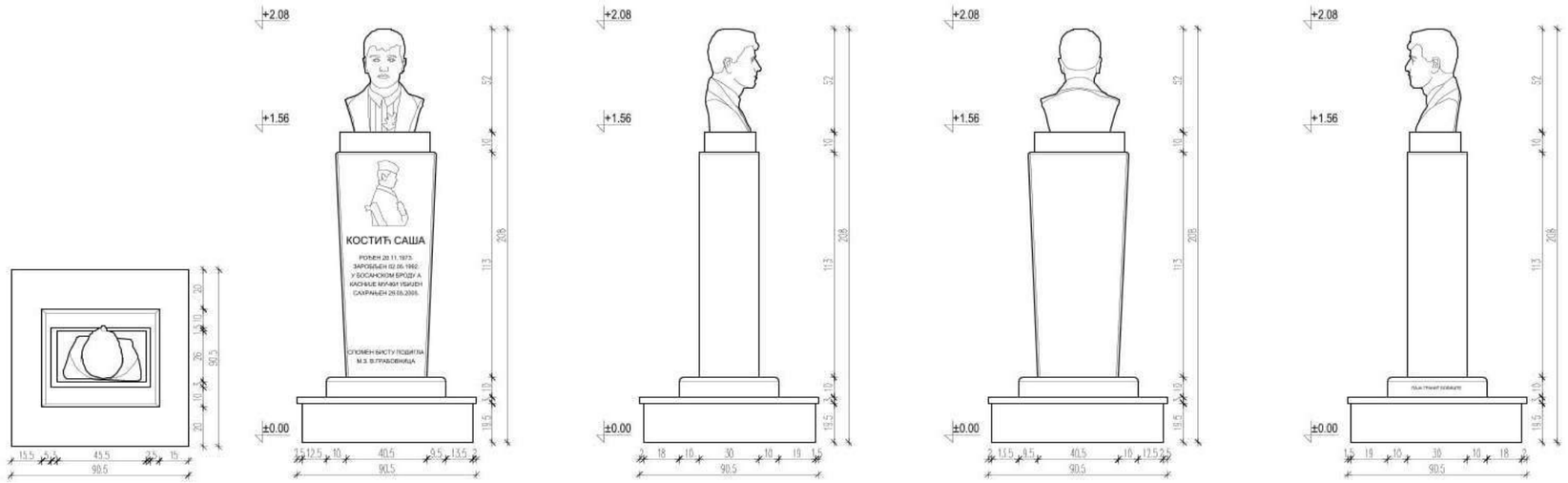

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ВЕЛИКА ГРАБОВНИЦА
Спомен биста Саши Костићу (1992)

АДРЕСА: Село Велика Грабовница, у центру села код Основне школе “Вук Караџић”, на к.п. бр. 2308 КО Велика Грабовниоца

ГПС координате: N: 4751118 EN: 4753113 E: 582443

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Рођен у Великој Грабовници, Саша Костић је погинуо 1992. године. Паравојне хрватске војне снаге мучки су га убиле после заробљавања.

После трагања и проналажења масовне гробнице, његови посмртни остаци сахрањени су у В. Грабовници. На откривању спомен-бисте, говорио је Гојко Величковић, председник Општине Лесковац.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун/август 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

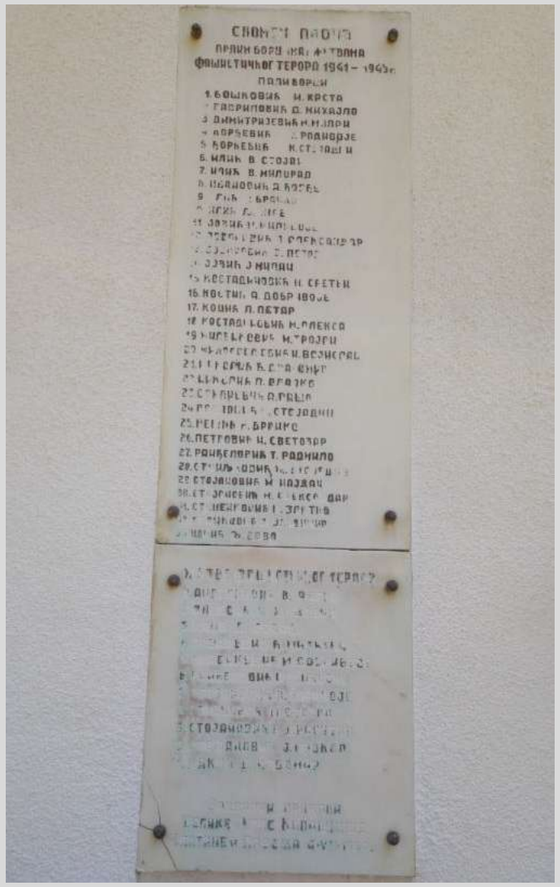

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

СПОМЕН ПЛОЧА

Палим борцима и жртвама фашистичког терора 1941 до 1945.г.

ПАЛИ БОРЦИ

1. Бошковић К. Крста
2. Гавриловић С. Михајло
3. Димитријевић М. Милан
4. Ђорђевић Г. Радивоје
5. Ђорђевић К. Стојадин
6. Илић В. Стојадин
7. Илић В. Милорад
8. Ивановић А. Ђорђе
9. Илић А. Бранко
10. Илић Љ. Миле
11. Јовић М. Миливоје
12. Јовановић Ј. Александар
13. Јовановић Љ. Петар
14. Јовић Ј. Милан
15. Костадиновић М. Сретко
16. Костић Н. Добривоје
17. Коцић Л. Петар
18. Костадиновић М. Алекса

ЖРТВЕ ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

1. Анђелковић В. Ратко
2. Алексић М. Живојин
3. Илић Д. Јосиф
4. Јовановић Ђ. Милутин
5. Миленковић М. Добривоје
6. Ранђеловић Н. Живојин
7. Стојановић А. Боривоје
8. Станковић М. Стојан
9. Стојановић К. Драгутин
10. Стојановић Ј. Прокоп
11. Цакић Д. Чедомир

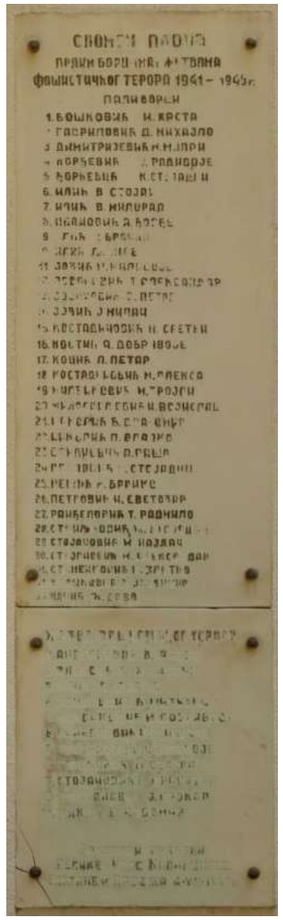

Захвални грађани Велике и Мале Копашнице, Слатине и Падежа.
4. VII 1960. год.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно санирати оштећења на плочи, а затим спровести ручно бојење натписа квалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоча
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКА КОПАШНИЦА
Спомен плоче на згради Основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Велика Копашница, у центру села на ОШ “Десанка Максимовић” на к.п. бр. 3007 КО Велика Копашница
ГПС координате: N: 4748799 E: 583736

ОПИС:

Спомен плоче посвећене палим борцима НОР-а и ЖТФ, постављене су на згради ОШ “Десанка Максимовић” у Великој Копашници, са десне стране улаза. Састоји се из две плоче израђене од белог мермера, димензија: 60,5x140cm и 61x70вм, и видљиве дебљине 2cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 21.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима у Народно-ослободилачком рату 1941-1945

Миловановић С. Радивоје	рођен 1914.	пог. 1946.
Стојковић З. Чедомир	“ 1912.	“ 1945.
Коцић А. Радивоје	рођен 1915.	пог. 1945.
Цекић Д. Владимир	“ 1923.	“ 1945.
Стаменковић В. Стојан	“ 1924.	“ 1944.
Костић М. Александар	“ 1921.	“ 1944.

4. јул 1962. год. Грађани села В. Сејанице и Ковачеве баре

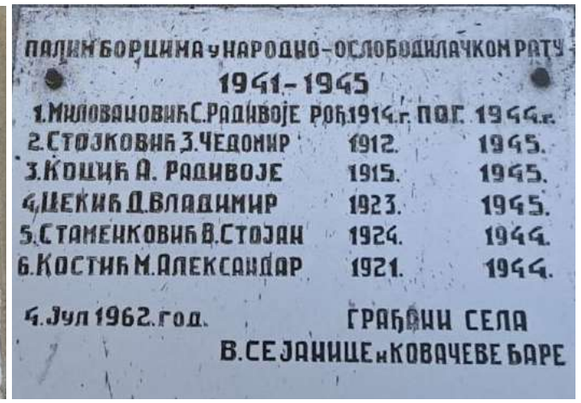

Изглед спомен плоче 2022. године (лево) и изглед пре 2007. године (десно)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно санирати оштећења на плочи, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА и КОВАЧЕВА БАРА
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1943)

АДРЕСА: Село Велика Сејаница, на згради Основне школе “Десанка Максимовић”, на к.п. бр. 918 КО Велика Сејаница
ГПС координате N: 4751264 E: 591258

ОПИС:

Спомен плоча посвећена палим борцима НОР-а 1941-1945. године, постављена је на згради ОШ “Десанка Максимовић” у Великој Сејаници. Израђена је од белог мермера, димензије: 78x64,5cm. Спомен плоча је постављена на предњој фасади школе, на трему, заштићена од атмосферских прилика. Зграда школе је обновљена и омалтерисана.

У дворишту школе налази се и спомен чесма (посвећена страдањима 1999. године?). Спомен чесма је разваљена, а њени елементи су побацани по дворишту. Појединачни елементи су у добром стању , па се могу вратити на изворну позицију и оспособити за рад.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 05.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС СА СПОМЕН ЧЕСМЕ:

ЈУНАК

Славиша Мицић

- Мицко -

1978-1999

Немојте трошити руже убаве
китећи њима мој вечити дом
Реците само доста је славе
- веран је био народу свом -

Омладина и грађани
В. Сејанице
и Ковачеве баре

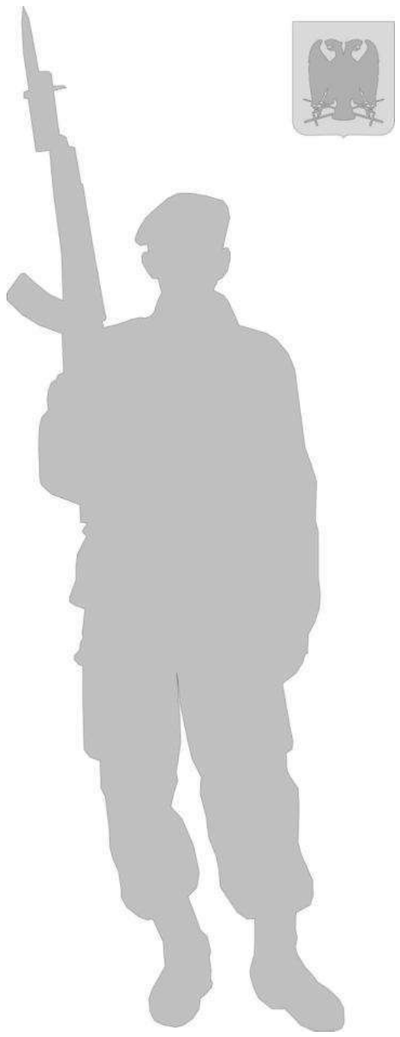

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Наставити са редовним одржавањем ратног меморијала. Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче. Старати се о исправности инсталација и несметаном функционисању чесме
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине. Пожељна је финална импрегнација и заштита свих површина одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА
Спомен чесма посвећена Славиши Мицићу (1999)

АДРЕСА: Село Велика Сејаница, у центру села, на к.п. бр. 4998 КО Велика Сејаница
ГПС координате: N: 4751499 E: 590949

ОПИС:

Ратни меморијал - спомен чесма, посвећена је јунаку Славиши Мицићу који је погинуо 1999. године. Овај ратни меморијал одржавају чланови породице погинулог јунака.

Основни мотив за подизање чесме је, поред трајног сећања на погинулог Славишу Мицића, заправо је симбол мира.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 05.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

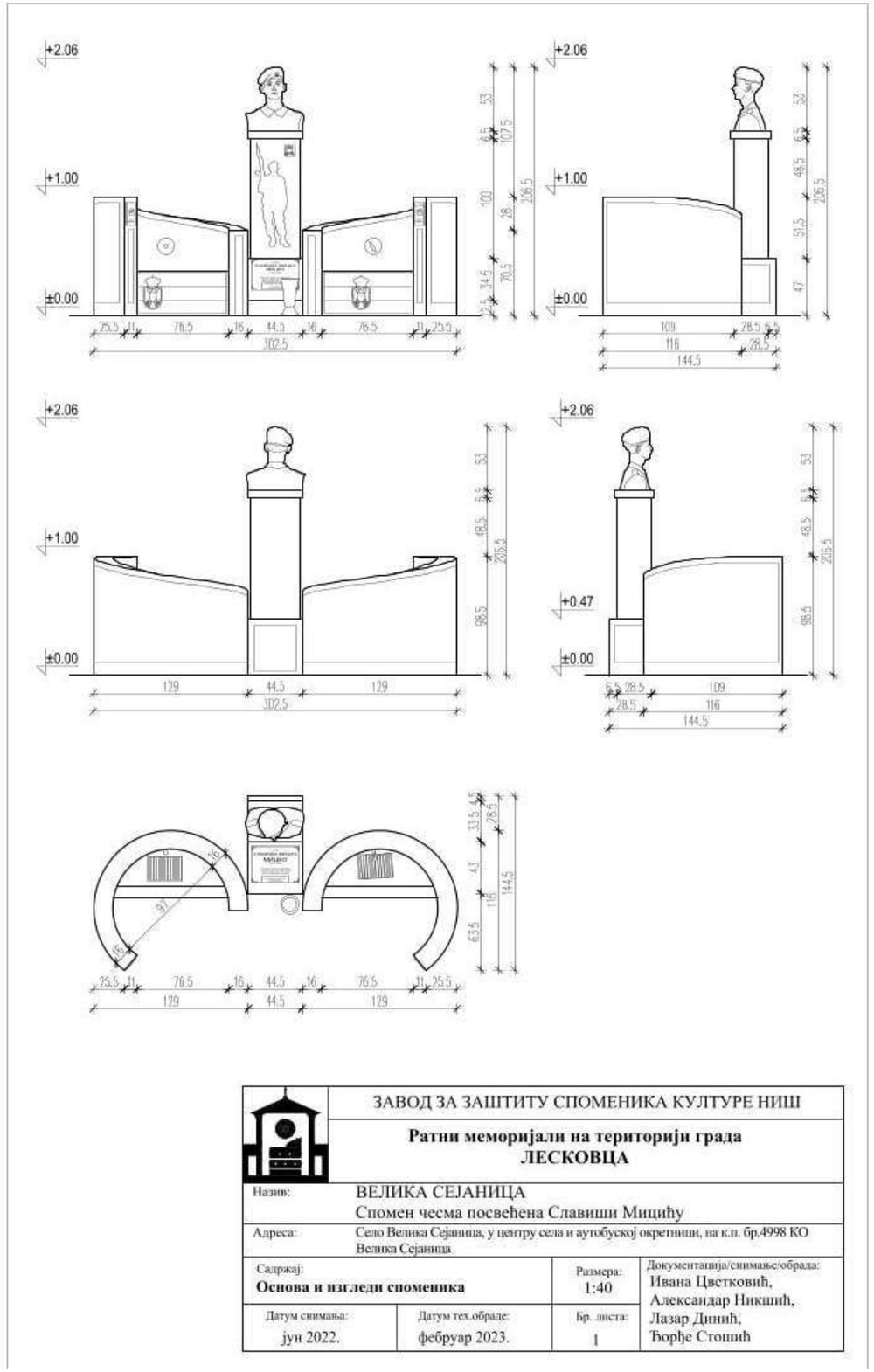

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА Спомен чесма посвећена Славиши Мицићу		
Адреса:	Село Велика Сејаница, у центру села и аутобуској окретници, на к.п. бр.4998 КО Велика Сејаница		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ВЕЛИКА СЕЈАНИЦА
Спомен чесма посвећена Славиши Мицићу (1999)

АДРЕСА: Село Велика Сејаница, у центру села, на к.п. бр.4998 КО Велика Сејаница
ГПС координате: N: 4751499 E: 590949

ОПИС:

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 07.09.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Изглед спомен плоче и старе школе пре пожара

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима и Ж.Т.Ф. Н.О.П.-а
од 1941-1945 год.

Станковић М. Владимир	погинуо 1942.
Ђорђевић М. Петар	погинуо 1944.
Станковић М. Ђорђе	погинуо 1943.
Костадиновић П. Трајко	погинуо 1944.
Јовановић М. Ратко	погинуо 1944.
Ранђеловић Ђ. Стојан	погинуо 1944.
Стојановић Т. Божидар	погинуо 1944.
Стојановић М. Војислав	погинуо 1944.
Стојиљковић Л. Димитрије	погинуо 1945.
Станковић А. Стојан	погинуо 1944.

7. јула 1961. год. Захвални грађани села В. Трњане

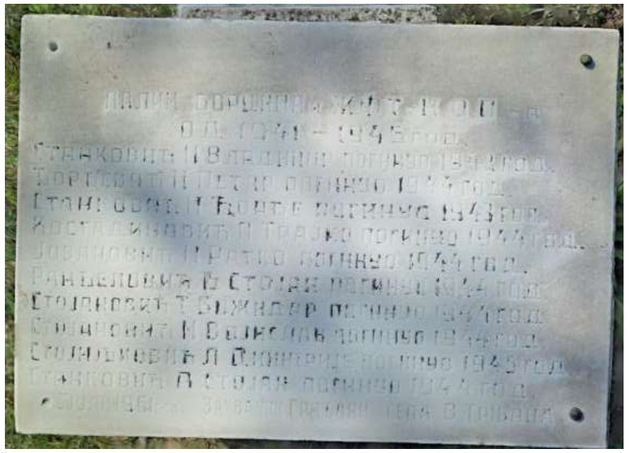

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Предузети потребне мере да се спомен плоча додатно не оштети или не уништи. Потребно је складиштити је на прописан начин, конзервирати, а затим вратити на погодно место у селу
- Мермерну спомен плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи уз све протребне предрадње. Уколико је потребно санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини школе
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКО ТРЊАНЕ
Спомен плоча код старе школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Велико Трњане, у селу на месту где се налазила стара школа, на к.п. бр. 3418 КО Велико Трњане
ГПС координате: N: 4753168 E: 577596

ОПИС:
Спомен плоча се налазила на згради старе основне школе, која се урушила.
Израђена је од белог мермера и димензија је 100x70cm и дебљине 6cm.
Спомен плоча је сада остављена у дворишту школе на постаменту на ком је некад стајала биста Пана Ђукића. Није причвршћена ни осигурана, неадекватно је положена и прети опасност уколико падне са постамента.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 16.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТЕ

Народни херој Пане Ђукић Лимар 1922-1952	

ОПИС:

Биста је откривена поводом обележавања тридесетогодишњице Службе државне безбедности, јуна 1974. године. Аутор вајар Сретен Стојановић из Београда. Скинута са постоља јуна 2006. године.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити непосредно окружење око спомен бисте од прераслог растиња, шибља и смећа. Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Мермерне плоче постамента и плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ручно продубити санирати оштећења на постаменту, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације постамента треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Израдити реплику спомен бисте на основу доступних података (прегледати НОР збирку у Народном музеју Лесковац и документацију СУБНОР Лесковац), уз претходну израду прописане пројектно-техничке документације и поставити је на изворну позицију
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЕЛИКО ТРЊАНЕ
Спомен биста Панету Ђукићу (1952)

АДРЕСА: Село Велико Трњане, у сел на месту где се налазила стара школа, на к.п. бр. 3418 КО Велико Трњане
ГПС координате: N: 4753162 E: 577601

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Пане Ђукић, лимар, рођен је 1922. године у Копљуху, Босна и Херцеговина, а погинуо је у овом селу 1952. године приликом сусрета са другом Чедом Авијатичарем, када се десио "оружани обрачун" (међусобно су се сукобили).

Био је члан Комунистичке партије Југославије у Крушевцу и у Копљуху. Рат га је затекао у Крушевцу, где је био познат у редовима напредне радничке омладине. Био је борац Расинског народноослободилачког партизанског одреда, учесник Народноослободилачке борбе, потпуковник УДБ-е и народни херој Југославије.

Године 1943. постављен је за командантa Расинског ударног батаљона, затим за заменика команданта Треће јужноморавске бригаде Народноослободилачке војске Југославије, а од априла 1944. за команданта Шеснаесте српске народноослободилачке бригаде.

После ослобођења земље од фашистичког окупатора био је официр УДБ-е и учествује у хватању одметника и диверзаната убачених из суседних држава. Погинуо је 1952. године приликом хватања диверзанта Чеде Стојиљковића у Великом Трњану код Лесковца. Проглашен је за народног хероја Југославије 30. децембра 1951. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 16.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој кући је, у присуству већег броја делегата скојевских организација са територија округа Лесковачког, 12. јула 1941 године одржано окружно саветовање СКОЈ-а, на коме је био присутан и члан ПК СКОЈ-а Драги Стаменковић.

11. октобар 1961. год.
Народ општине Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Предузети потребне мере да се спомен плоча додатно не оштети или не уништи. Потребно је складиштити је на прописан начин, конзервирати, а затим вратити на погодно место у селу
- Мермерну спомен плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно продубити слова на плочи, уколико је потребно, и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВИНАРЦЕ
Спомен плоча на кући Станка Стефановића (1941)

АДРЕСА: Село Винарце, на кући Стојана Стефановића, на к.п. бр. 1729/1 КО Доње Стопање
ГПС координате: N: 4763283 E: 575350

ОПИС:

12. јула 1941. - године одржано је окружно саветовање СКОЈ-а у Чифлук Мири, код Лесковца. Састанку је присуствовало око 20 чланова СКОЈ-а, међу којима и Жика Илић Жути, Лепша Стаменковић, Новица Илић и други. Саветовању је присуствовао Драги Стаменковић у име Покрајинског комитета СКОЈ-а, дискутовало се о припремама за оружани устанак.
Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 51x47,5cm и дебљине 3,5cm. Спомен плоча је била постављена на кући Станка Стефановића у Винарцу (насеље Чифклук Мира). Стара кућа је срушена, а плоча скинута, и власници је чувају у помоћној просторији.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Фрагментоване делове споменика потребно је спојити, односно вратити у изворно стање. Спајање спровести квалитетним лепковима за камен и нерђајућим анкерима
- Претходно третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно санирати оштећења слова на споменику, уколико је потребно
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Очистити простор у непосредној близини спомен обележја, од прераслог растиња. Уредити приступ као и непосредно окружење, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на споменику настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВИНАРЦЕ
Спомен обележје стрељаним Винарчанима (1944)

АДРЕСА: Село Винарце, насеље Чифлук Мира, на к.п. бр. 15185 КО Винарце.
ГПС координате: N: 4763109 E: 575542

САДРЖАЈ СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА:

☆

Овде су стрељани непознати другови
и ми смо требали да будемо стрељани
од стране фашистичког —----
1944

Лука Трајковић Николић
—-----и Бранко Тасићи
из Винарце

Текст је нечитак, потребно је урадити свеобухватне испитивачко-истраживачке, а потом и конзерваторско рестаураторске радове на споменику. Укупне димензије споменика биле су: (43,5-30,5cm)x(16-10cm)x140cm

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 17. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ:

После свирепог мучења од стране домаћих издајника на овом месту је стрељан 28 јула 1944 г. МИЛУТИН СМИЉКОВИЋ, секретар градског бироа КПЈ за Лесковац.

11 октобра 1961 г.
Народ општине Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спроводити редовно одржавање зелених површина и чишћење простора у непосредној близини
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, а површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно санирати оштећења слова на плочи, уколико је потребно, а затим спровести ручно бојење натписа бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВИНАРЦЕ
Споменик Милутину Смиљковићу код моста (1944)

АДРЕСА: Село Винарце, код моста, на к.п. бр. 15194 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4763771 E: 575253

ОПИС:
Милутин Смиљковић, родом из лесковачког села Прибој, убијен је на овом месту јула месеца 1944. године од стране капетана Михајла Зотовића и припадника Недићеве Српске државне страже.
Споменик се налази у релативно добром стању, одржава се, и нема посебних замерки.
Састоји се из неправилног постамента и вертикалне површине која представља залеђину спомен плоче.
Постамент је оквирних димензија 180x83cm и ширине 43,5cm, а вертикална површина је 147cm висине. Све површине завршно су обрађене штокованим вештачким каменом са заглађеним тракама (пертлама) по ивицама.
Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 50x34cm, и постављена у удубљено место већ припремљено за њено постављање.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

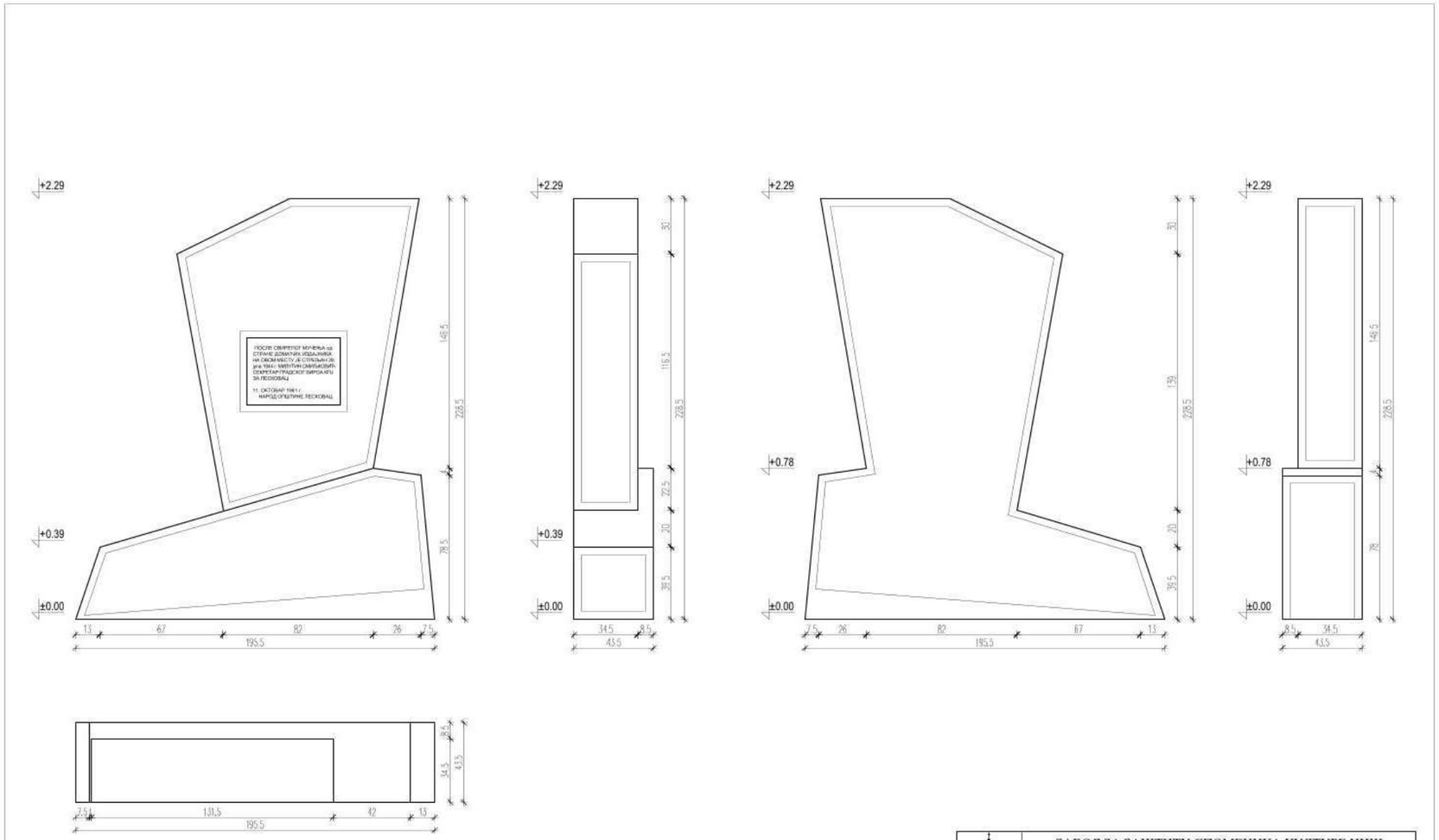

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ВИНАРЦЕ Спомен обележје код моста			
Адреса: Село Винарце, код моста, на к.п. бр. 15194 КО Лесковац			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ВИНАРЦЕ
Споменик Милутину СМ. Смиљковићумиљковићу код моста (1944)

АДРЕСА: Село Винарце, код моста, на к.п. бр. 15194 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4763771 E: 575253

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ:

На овом месту, 2 јуна 1944. године, 11. српска ударна бригада НОВЈ - извршила је напад и спалила окупаторска 8 авиона, 32 камиона, 10 000 литара бензина и онеспособила аеродром који су користили Немци.

27 јун 1975 г. Грађани Лесковца и околине

Изглед споменика пре радова на обнови (извор: https://jugmedia.rs/ovako-ce-izgledati-ulaz-u-leskovacki-aerodrom/)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спроводити редовно одржавање зелених површина и чишћење простора у непосредној близини
- Наставити са редовним одржавањем платоа око спомен обележја
- Бронзану плочу третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Опрати је и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за бронзу, технолог, конзерватор)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонске елементе спомен обележја третирати конзерваторским поступцима за бетон и одржавати
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВИНАРЦЕ

Споменик код аеродрома (1944)

АДРЕСА: Село Винарце, код аеродрома, на к.п. бр. 15184/6 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4762423 E: 576056

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

11. бригада НОВ ПОЈ, извршила је 02. јуна 1944. године напад на аеродром у Лесковцу, и том приликом спаљено је 8 авиона, 32 камиона и складиште бензина са више од 10.000 литара бензина. У овој акцији убијено је 20 Немаца, помоћно особље и заробљено је 10 авијатичара, а да ни један партизан није погинуо.

Акцију је организовао Главни штаб НОВ ПОЈ који се налазио у селу Ивање, на планини Радан**.**

ОПИС:

Споменик представља полуукопани цилиндрични бетонски цилиндар са два крила, налик срушеном авиону, са металном плочом на задњој страни „авиона“.

Спомен плоча је од бронзе са рељефним текстом. Цела конструкција споменика је бетонска/натур бетон са видљивом оплатом. Бетонске површине су, у неком тренутку, префарбане белом бојом.

Аутор је архитекта Миодраг Стевановић. На отварању је говорио Стојан Миленковић.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 06.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

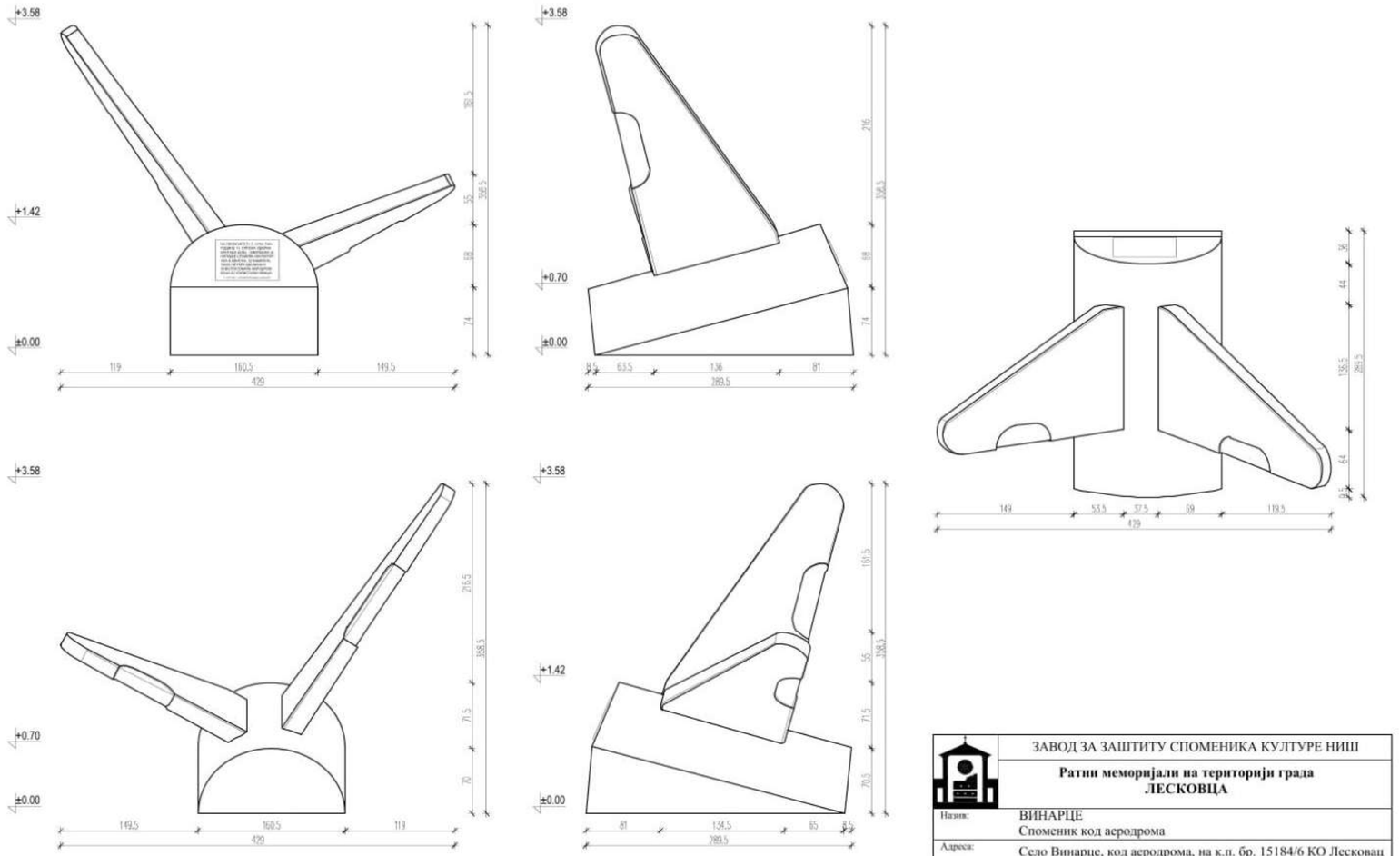

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА
Назив:	ВИНАРЦЕ Споменик код аеродрома
Адреса:	Село Винарце, код аеродрома, на к.п. бр. 15184/6 КО Лесковац
Садржај: **Основа и изгледи споменика**	Размера: 1:40
Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић	
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.
Бр. листа: 1	

ВИНАРЦЕ
Споменик код аеродрома (1944)

АДРЕСА: Село Винарце, код аеродрома, на к.п. бр. 15184/6 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4762423 E: 576056

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

САДРЖАЈ СПОМЕНИКА:

Човече једино смо сада домовина и будућност, љубав и пркос, мир и будућност
Палим за слободу грађани Винарца

Палим за слободу 1912-1918. године
Анђелковић Станко
Димитријевић Васиљко
“ Јанић
“ Прокоп
Ђорђевић Драгутин
“ Прокоп
“ Ђорђе
“ Александар
“ Лука
“ Милан
Ђокић Јордан
Живковић Антанас
“ Влајко
“ Јован
“ Милан
Здравковић Митар
“ Никола
“ Никола
“ Профир
“ Таса
Илић Станко
“ Светислав
Јанковић Ђорђе
Јовановић Алекса
“ Ђорђе
“ Горча
“ Васиљко
Јовић Таса
Костић Горча
“ Светислав
“ Јован
“ Димитрије
Коцић Антанас
“ Мирко
“ Стеван
Крстић Прокоп
Лазаревић Трајко
Маринковић Душан
“ Таса

Милошевић Јосиф
Михајловић Јосиф
“ Тимча
Митић Станко
Младеновић Ђорђе
Николић Мирко
“ Стојадин
Недељковић Јанић
Петковић Алекса
“ Душан
“ Таса
Петровић Јосиф
Пешић Цветан
Ранђеловић Милан
“ Прокоп
Савић Алекса
“ Војислав
Стаменковић Трајко
Станковић Влада
“ Ђорђе
“ Трајко
Стевановић Васиљко
“ Душан
“ Младен
“ Милан
“ Михајло
“ Тодор
Стојановић Благоје
“ Васиљко
“ Михајло
“ Тома
Стојковић Горча
“ Ђорђе
“ Илија
“ Стеван
Стојилковић Влајко
“ Михајло
Трајковић Душан
“ Петар
“ Симон

Филиповић Илија
“ Стојан
Цакић Михајло
Цветановић Милутин
“ Михајло
“ Сава
Цекић Милан
“ Сотир

Погинули за слободу у НОБ 1941-1945.

Здравковић П. Божидар 1945.
Илич М. Добривоје 1944.
Костић Н. Велимир 1944.
Лазаревић В. Живојин 1944.
Марјановић С. Милутин 1944.
Михајловић П. Живојин 1944.
Николић Б. Драгоје 1943.
Николић Ј. Ратко 1945.
Станојевић Л. Борко 1943.
Стефановић Ђ. Драгољуб 1943.
Трајковић Л. Благоје 1942.
Трајковић Д. Бранислав 1945.

Жртве фашистичког терора

Ајдаревић Ајдар
“ Афиз
“ Барјам
“ Заим
“ Иба
“ Ибраим
“ Јашко
“ Кадрија
“ Мата
“ Мика
“ Фејза
Алиловић Седиа
“ Сејда
“ Трајил
“ Ћале

Алишановић Бумшит
“ Усеин
Бактеровић Афиз
“ Бекташ
“ Демир
“ Дене
“ Дуне
“ Иса
“ Маља
“ Незир
“ Јашко
“ Трајил
“ Незат
Бакић Дене
Зеленовић Афиз
“ Кадрија
Зекић Бекташ
“ Гуте
“ Жика
“ Ибра
“ Маја
“ Меци
“ Миле
“ Ука
Ибић Занел
“ Мата
“ Мина
“ Расим
“ Рачип
“ Фајко
“ Џафер
“ Шаћир
Камберовић Бер-
Куртић -
“ -
“ -
“ -
“ -
“ -
Раимовић -
“ -
Недељковић -

Део последње плоче је сломљен и не могу се прочитати имена. Испред споменика је додата плоча са именима бораца од 1990. године.
Новица С. Грујић
Марио Д. Михајловић
Срђан Б. Стевановић

ВИНАРЦЕ
Спомен комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Винарце, у центру цела, на к.п. бр. 6622/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4763903 E: 574980

ОПИС:
Споменик монументалних размера, постављен је у центру Винарца, на проширењу на сеоској раскрсници, поред пута који води ка Доњем Стопању и Подримцу.
Споменик је израђен од бетона и састоји се од четири вертикална крака - обелиска који стреме високо, а највиши међу њима је висине 11 метара.
На нижим, и хоризонталнијим краковима споменика постављене су спомен плоче са именима 87 бораца палих у Првом светском рату, 12 бораца погинулих у Другом светском рату, и 57 жртве фашистичког терора.
Ширина споменика је 280cm. Појединачни кракови су скоро квадратног пресека, димензија 69x67cm, а плоче са именима погинулих 68x227,5cm.
Аутор је вајар Ђорђе Васић. Откривен је 11. октобра 1976. године. На отварању је говорио Милорад Вељковић, председник Скупштине општине Лесковац.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА и ФОТОГРАМЕТРИЈА:

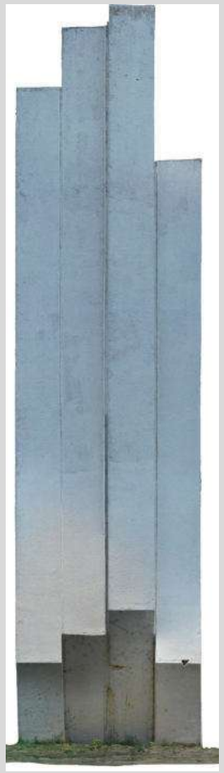

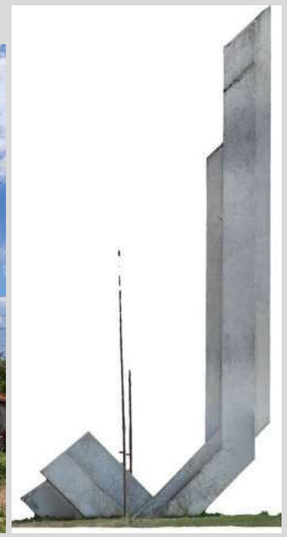

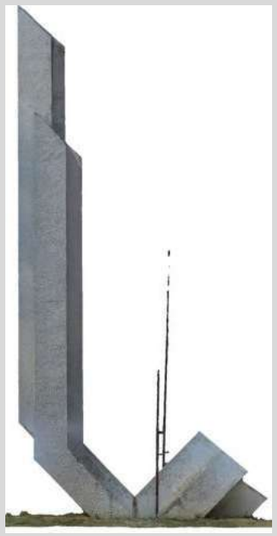

ВИНАРЦЕ
Спомен комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Винарце, у центру села, на к.п. бр. 6622/1 КО Лесковац
ГПС координате: N: 4763903 E: 574980

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

Ратни меморијал се налази у неодговарајућем стању, изостало је текуће одржавање, на спомен плочама недостају делови или су попуцале. Натписи на спомен плочама су тешко читљиви. Завршна обрада бетонских површина је оштећена и попуцала. Такође, монументални ратни меморијал пропада годинама и једва служи сврси којој је намењен. Непосредна околина споменика је неуређена и тотално запуштена.

https://jugpress.com/omladina-sps-okrecila-spomenik-u-vinarcu/

Социјалистичака омладина Лесковца је у центру Винарца организовала акцију кречења споменика 8. априла 2016. године, без претходно прибављених услова или упућеног обавештења надлежном заводу за заштиту споменика културе. Оваква пракса, по принципу "уради сам", није одговарајућа и у супротности је са постојећеом законском регулативом.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 07.09.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

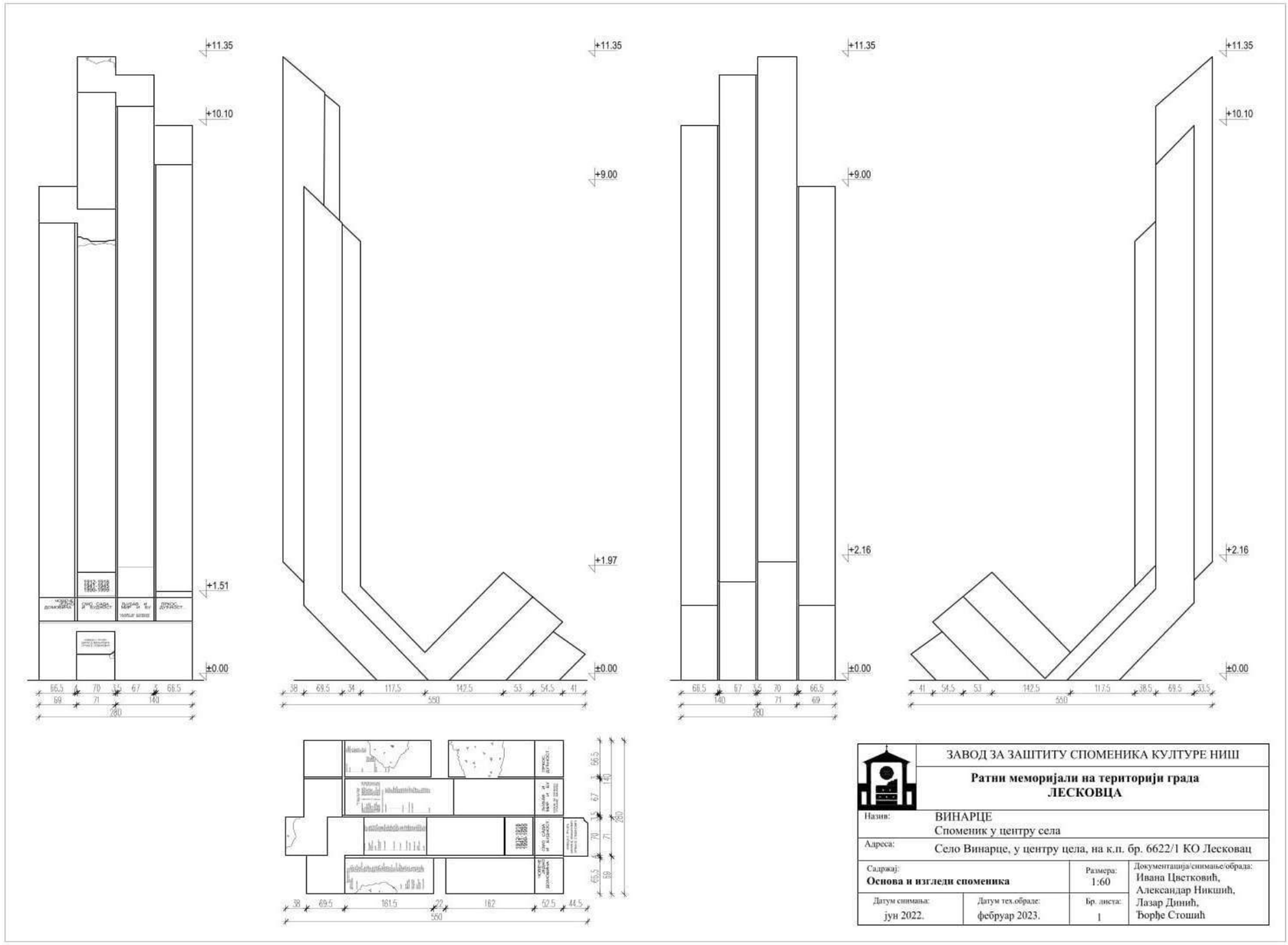

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ВИНАРЦЕ Споменик у центру села			
Адреса: Село Винарце, у центру цела, на к.п. бр. 6622/1 КО Лесковац			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:60	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ВИНАРЦЕ
Спомен комплекс у центру села (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Винарце, у центру цела, на к.п. бр. 6622/1 КО Лесковац

ГПС координате: N: 4763903 E: 574980

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор од непотребног растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини меморијалног комплекса. Приступне, пијететне стазе, као и непосредно окружење очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Површине завршне обраде од цементног малтера опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе. Потом пажљиво прегледати и санирати пукотине, оштећења, пропале и отпале делове завршне обраде од цементног малтера на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Све натписе утиснуте у цементну масу, поново израдити
- Плоче од белог мермера на предњој страни споменика третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Плоче опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Ручно санирати оштећења слова на плочи, а затим спровести бојење натписа. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, технолог, конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених МТЗ и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 07.09.2021. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Спомен плоча палим борцима

1. Стаменковић Чедомир, 1914. погинуо 1943. у с. Чакутин
2. Младеновић Љубомир, 1926. пог. 1944. 4. IV у с. Рушево
3. Јовановић Јован, 1917. стр. 1944. 8. VII у с. Власе
4. Јовић Божидар, 1925. пог. 1944. 13. X у с. Балиновци

СП. ПОД. С. БОРАЦА М.ЗАЈЕДНИЦА И ПРИЛОГ ГРАЂАНА С. ВЛАСА
марта 1981

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плоча посвећена НОР-у има преломе и оштећења, прекривена је наслагама органске и неорганске нечистоће, а дошло је до деколорације материјала. За квалитетну и целовиту рестаурацију плоче са именима палих бораца потребан је транспорт до радног простора рестауратора. Треба обавити чишћење плоче од органске и нечистоће, а будући да је табла пукла, треба пажљиво одредити редослед спајања. Такође, нечитке податке треба уклесати и завршно обрадити као и остале делове плоче. Након чишћења плоче и исписивања слова, треба обавити хидрофобну заштиту. За заштиту камених површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спомен плочи након спроведених конзерваторско рестаураторских радова припремити место постављања у селу које доликује ратном меморијалу, а плочу поставити квалитетно
- Уколико није могуће конзерваторским поступцима спомен плочу вратитити у изворно стање, треба израдити нову идентичну постојећој. Сачувати стару спомен плочу, а на основу ње израдити елаборат конзерваторско рестаураторских радова за израду и постављање реплике спомен плоче. Нову спомен плочу поставити на видно, значајно место у селу на одређени објекат са циљем да обележи њен значај, одаје пошта и чува трајна успомена на погинуле мештане села
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЛАСЕ
Спомен плоча на задружном дому (1943-1944)

АДРЕСА: Село Власе, налази се на к.п. бр. 3093/1 КО Власе (сеоски пут) у центру села
ГПС координате: N: 4756170 E: 571491

ОПИС:
Утицаји штетног деловања микроклиматских услова и других фактора деградације, попут биофилма и органске нечистоће присутни су у великој мери и прекривају готово читаву површину спомен плоче.
Спомен плоча посвећена НОР-у је уклоњена са сеоске зграде, која је срушена пре 1994. године, и маргинализована је у сваком смислу.
Одбачена је у позадини друге спомен плоче која је посвећена Жикицу Илића који је погинуо 1993. године.
Спомен плоча посвећена борцима Народноослободилачког рата је фрагментована и у изузетно лошем стању. Хитно припремити пројектно-техничку документацију и обезбедио финансирање конзерваторско рестаураторских радова.
Димензије плоче су 60x50cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Жикици Илићу
борцу
рођеном 15. 8. 1969. године у Власу
који је погинуо у Бенковцу село Кашић
на Вељанској коси од усташке руке
дана 6.12.1993. год.

Жикице
Сватови твоји улицом нашом да прођу никад
неће остави мајку, оца и брата да живе живот
без среће. Угаси се живот твој, све туга постаде
од живота твога ништа не остаде.
Далеко у бој наде уби ме душманска рука
дође нам црни дани не оствари се сан
сећање оста само.
Ову спомен плочу подигоше
отац Илић Влада са породицом
дана 1.10.1994. год.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спровести детално чишћење подучја око спомен обележја, које је оптерећено смећем. Спомен комплекс додатно је угрожен неодговарајућом позицијом сеоских контејнера који су постављени директно испред спомен обележја, па их треба уклонити са ове локације
- Осигурати редовно одржавање зелених површина и чишћење простора у непосредној близини спомен обележја. Зелене површине у ограђеном делу, као и непосредно окружење очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Извршити поправке металне конструкције и крова, као и санацију и фарбање металне ограде
- Плочу од белог мермера потребно је третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела
- Плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом.
- Уколико је потребно ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим ретуширти избледела слова и садржај на спомен плочи посвећеној погинулом Жикици Илићу, а непосредну околину око меморијала одржавати у доличном стању
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВЛАСЕ
Спомен плоча Жикици Илићу (1993)

АДРЕСА: Село Власе, налази се на к.п. бр. 3093/1 КО Власе (сеоски пут) у центру села
ГПС координате: N: 4756170 E: 571491

ОПИС:

У центру села је подигнуто спомен обележје које чува успомену на Жикицу Илића, који је погинуо 1993. године.
Спомен обележје се састоји из спомен плоче, металне конструкције и кровића од ребрастог лима. Спомен плоча израђена је од белог мермера, димензија 75x120cm, са урезаним натписом и сликом Жикице Илића у војничкој униформи.
Третман и тренутно стање према овом ратном меморијалу је недопустив. Сеоски контејнер је постављен директно испред ограђеног простора ратног меморијала, чиме се визуелно нарушава изглед и меморијални карактер места.

Простор детално очистити од смећа, а контејнер пребацити на погоднију локацију. Уредити непосредну околину спомен комплекса како би се истакао његов меморијални карактер!

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26.06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи све потребне податке за израду нове спомен плоча, израдити је и поставити на изворну локацију
- Израдити реплику ратног меморијала, у свему по узору на првобитну спомен плочу. Припремити нову спомен плочу од мермера, према димензијама трагова раније постављене плоче
  Исклесати натпис. Заштитити плочу хидрофобном заштитом. За заштиту површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира. Припремити подлогу за постављање плоче
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС

ВУЧЈЕ
Спомен плоча на Скобаљић граду (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, на Скобаљић граду на к.п. 4323 и 4091 КО Вучје
ГПС координате: N: 4744625 E: 574553

ОПИС:

На каменом озиданом постаменту, уз капију улаза у утврђење, налазила се бела мермерна плоча, која је посвећена свим ратним збивањима и Народноослободилачком рату.
Постављена је у озидан и припремљен отвор за постављање спомен плоче.
Спомен плоча је механичким путем поломљена и уништена, а само мањи делови мермерне плоче се налазе на првобитном месту.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

На овом простору 10. августа 1941. године од бораца лесковачког и врањског краја формиран је Кукавички народноослободилачки партизански одред-први на територији окружног комитета КПЈ Лесковац.

10.АВГУСТ 1978.

ДРУШТВЕНО-ПОЛИТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЈУЖНОМОРАВСКОГ РЕГИОНА И ОПШТИНЕ ЛЕСКОВАЦ

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Месингану плочу третирати конзерваторским поступцима, уз уклањање нечистоћа, али и очување изворног изгледа
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише обучено лице за ову за ову врсту послова (конзерватор за метал)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Када се укаже потреба за спровођење радова на споменику, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВУЧЈЕ
Спомен плоча на улазу у хотел “Влаина” (1941)

АДРЕСА: Вучје, на улазу у хотел “Влаина” (Јасичко равниште), на к.п. бр. 4841/11 КО Вучје
ГПС координате: N: 4742365 E: 575432

ОПИС:

На месту Јасичко равнише код Виларских колиба, на планини Кукавици изнад Вучја, 10, августа 1941. године формиран је Кукавички партизански одред.
Од 1. маја 1942. године одред је наставио борбу као Лесковачки народноослободилачки партизански одред, а крајем зиме 1943. ушао је у састав Првог јужноморавског НОП одреда.
Како би се обележили ови догађаји, августа 1978. године постављена је спомен плоча на хотелу “Власина”.
Месингана плоча је постављена на самом улазу у хотел, са леве стране. Плоча је димензија 65x55cm са рељефно избаченим натписом.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 03.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У овој згради је
новембра 1941. године
одржан први војно-политички
курс за руководиоце
Лесковачког (Кукавичког)
партизанског одреда.
Удружење бораца
НОР Општине
Вучје
4. јули 1963. год

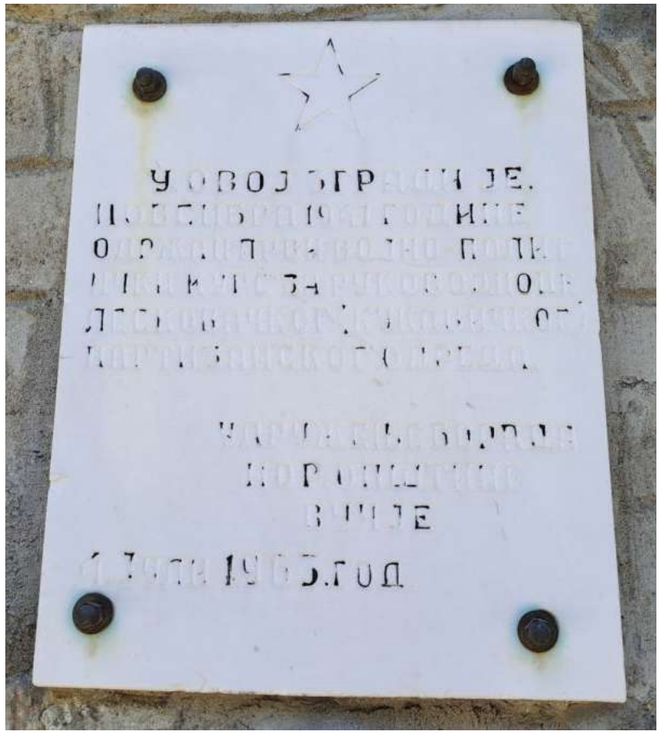

ВУЧЈЕ
Спомен плоча на згради Хидроцентрале "Вучје" (1941)

АДРЕСА: Вучје, на згради хидроцентрале Вучје, на к.п. бр. 4150 КО Вучје
ГПС координате: N: 4744847 E: 574822

ОПИС:

Спомен плоча је постављена на згради Хидроцентрале Вучје, у кањону реке Вучјанке. У овом објекту је одржан курс за руководиоце Лесковачког (Кукавичког) новембра 1941. године. Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 43x54,5cm, и дебљине 3cm.
Исписани текст на плочи је нечитљив, због нестанка црне уљане боје са урезаних слова на више од половине текста.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати површину водом. Уколико је потребно третирати је и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 03.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У овој згради је јула 1941. год. одржан састанак чланова КПЈ и СКОЈ-а уочи одласка на пл. Кукавице прве групе партизана за формирање лесковачког (Кукавичког) партизанског одреда

Удружење бораца НОР-а општине Вучје

4. јули 1963. год.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом
- Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВУЧЈЕ
Спомен плоча на кући Јована Николића (1941)

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2360 КО Вучје
ГПС координате: N: 4745860 E: 574333

ОПИС:

У Вучју, шестог јула 1941. године, у кући Јована П. Николића, одржан је састанак прве групе активиста КПЈ из Лесковца са активистима из Вучја ради проналажења погодног места за формирање првог партизанског одреда на планини Кукавици и успостављен је пункт за везу. Састанком је руководио Драги Стаменковић, члан ПК СКОЈ-а.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, следећих димензија: 73,5x53cm, и дебљине 3cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 03.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

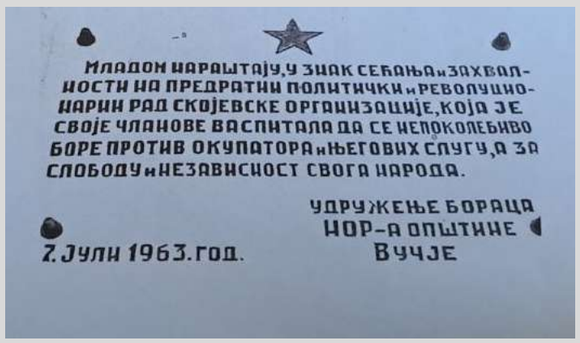

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Младом нараштају у знак сећања и захвалности на предратни политички и револуционарни рад скојевске организације, која је своје чланове васпитавала да се непоколебљиво
боре противу окупатора и његових слугу, а за слободу и независност свога народа.

Удружење бораца НОР-а општине Вучје

7. јули 1963. год.

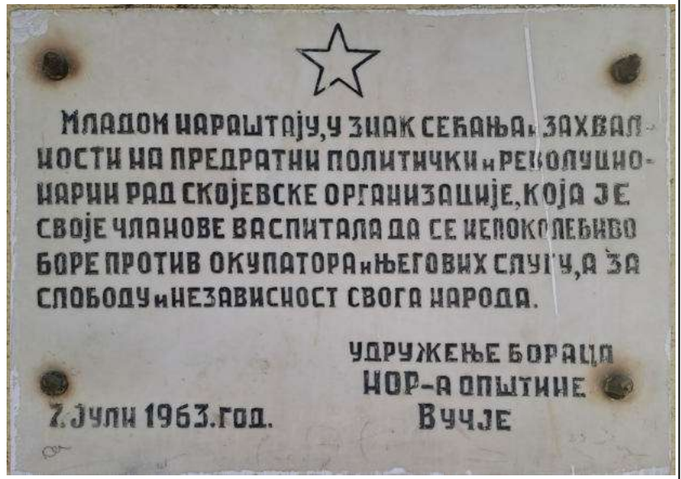

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом
- Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ВУЧЈЕ
Спомен плоча на Дому културе (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, Дом културе Вучје, ул. Косте Стаменковића бр.29 на к.п. 2143/2 КО Вучје
N: 4746346 E: 574484

ОПИС:
У Вучју су 1941. године, уочи Другог светског рата, формирана два скојевска актива. Један од њих био је у Теокровићевој фабрици. Ови активи, посебно у фабрици Теокаровић утичу на формирање актива у Стројковцу, Мирошевцу и др. Такође, формирани су активи у Брзи, Бунуши, Жабљану, Белом Потоку, Накривњу и Горини. У Поречју се развила мрежа скојевске организације.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија: 75x56cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА: Дом културе у Вучју

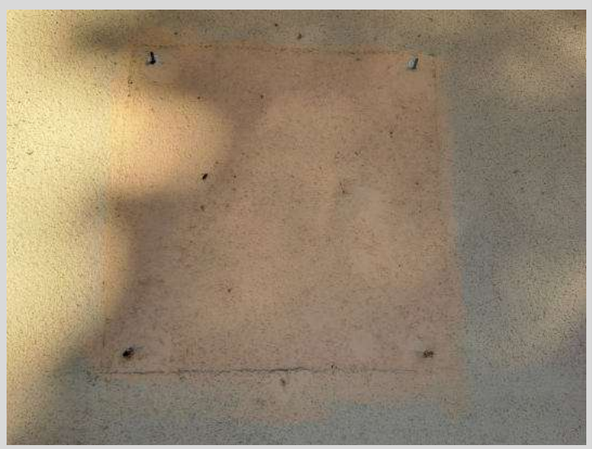

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Ви дадосте своје животе за слободу, социјализам, братство и јединство народа Југославије.
Ваша борба нека служи садашњим и будућим генерацијама као пример херојске борбе у НОР 1941-1945. г..

1. Станојевић Т. Стојан, Влада, студ. пог. у Барју 1942.
2. Тодоровић Ђ Славко, земљо. Вучје 1941.
3. Цакић П. Јосиф, пог. у Норвешкој 1943
4. Пешић И. Ранђел, земљорадник 1943.
5. Мишић С. Чедомир, земљорадник 1944.
6. Антић Стаменко, земљорадник 1944.
7. Стојилковић П. Дагутин, земљорадник 1944.
8. Ђорђевић Т. Светозар “ 1944.
9. Цветковић И. Живко “ 1944.
10. Костадиновић Недеља, домаћица 1944.
11. Николић Н. Лепосава, домаћица 1941.
12. Пешић Г. Стојадин, земљорадник 1945.
13. Стаменковић Ђ. Милка - Баљоз 1944.

29. новембар 1968. г. Удружење бораца НОР Вучје

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочом.
- Спомен плоче које су се налазиле на улазу у фабрички круг/згради фабрике у сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи, уколико нису уништене
- Пронаћи све потребне податке о спомен плочи и доставити надлежном Заводу.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС

ВУЧЈЕ
Спомен плоча на Дому културе (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, Дом културе Вучје, ул. Косте Стаменковића бр.29 на к.п. 2143/2 КО Вучје
N: 4746346 E: 574484

ОПИС:

На фасади Дома културе у Вучју, на месту где је некада стајала спомен плоча, постоје само трагови коришћеног везива, анкера којима је плоча била причвршћена за зид.
На основу литературе познато је да је плоча, која данас недостаје, била посвећена борцима погинулим у Другом светском рату. Спомен плоча је на зграду Дома културе постављена 1968. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА НА ЗГРАДИ ФАБРИКЕ:

☆

У овој згради радио је први срески народно ослободилачки одбор среза лесковачког, образован 1943. год у селу Горини. Одбор је радио са свим органима од 15. августа 1944. године до ослобођења града Лесковца 11. октобра 1944. г.
26. новембра 1963.год. СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ВУЧЈЕ ВУЧЈЕ

☆

У овој згради формирана је партизанска команда места новембра 1941. године за подручје Поречја.
26. новембар 1963. год УДРУЖЕЊЕ БОРАЦА НОР-а
ВУЧЈЕ ВУЧЈЕ

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца утврдити шта се десило са спомен плочама.
- Спомен плоче које су се налазиле на улазу у фабрички круг/згради фабрике у сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи, уколико нису уништене
- Пронаћи све потребне податке о спомен плочама и доставити надлежном Заводу.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС

ВУЧЈЕ
Спомен плоче на улазу у фабрички комплекс (1943-1944)

АДРЕСА: Вучје, на улазу у фабрички комплекс, на к.п. бр. 1447 КО Вучје
ГПС координате: N: 4746583 E: 574373

ОПИС:
У центру Вучја, на улазу у фабрички круг Текстилне индустрије "Вучје" (некадашња Индустрија вунених тканина Лазара М. Теокаровића у Вучју), налазиле су се спомен плоче које су говориле о догађајима за време Другог светског рата - формирање партизанске команде места, 1941. године и рад Среског народно-ослободилачког одбора среза лесковачког, 1943. године.
Спомен плоче се не налазе на локацијама на којима су биле постављене. Према наводима мештана плоче су поломљене, уништене и бачене.
Уочава се позиција нестале спомен плоче на оградном фабричком зиду, са леве стране главног улаза у фабрички комплекс, окренуте ка главној улици.
Спомен плоче су биле израђене од белог мермера, што је и најчешћи и уобичајени начин за истицање и обележавање ратних збивања на територији града Лесковца.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 19. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 16.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Овде лежу погинули јунаци Крста Николић жив 30г погинуо 26 августа 1914 г

ВУЧЈЕ
Споменик/крајпуташ погинулим у I светском рату

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)
ГПС координате: N: 4746378 E: 574452

ОПИС:

У центру Вучја, у парковском простору постављен је ратни меморијал посвећен палим јунацима из Вучја у Првом светском рату. Споменик је слободностојећи у простору и приступачан са свих страна парка и изграђен је од зналачки обликованих камених квадара. Опште стање споменика је лоше са бројним ситнијим оштећењима, која прете да се површина сипког пешчара круни.

Обновити ратни меморијал у изворном облику, и тиме сачувати успомену на део историје мештана Вучја.

Ради спречавања даље деградације неопходно је извести конзерваторско-рестаураторске радове. Текст на споменику посвећеног палим јунацима је нечитак.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Споменик третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом Уколико је потребно процес поновити више пута, претходно третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације споменика треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Очистити простор у непосредној близини спомен обележја, од прераслог растиња. Уредити приступ као и непосредно окружење, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

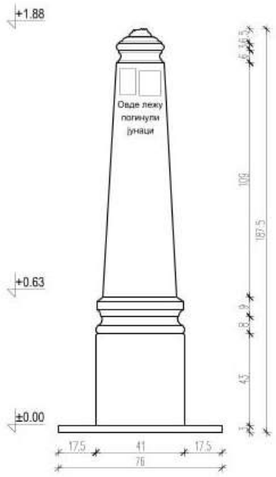

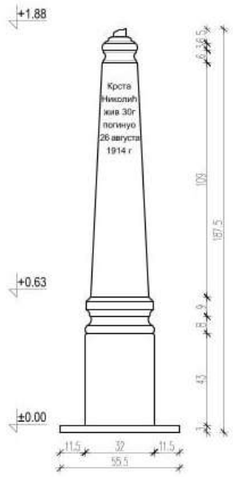

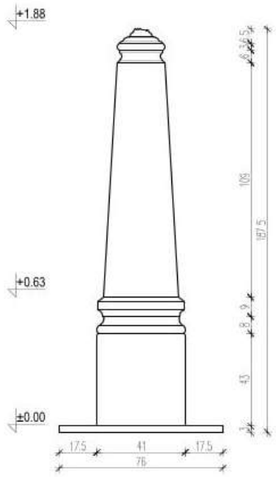

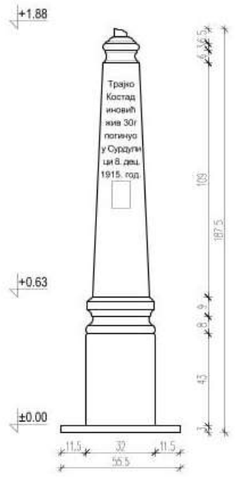

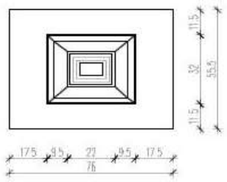

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ВУЧЈЕ Споменик/крајпуташ погинулим у I светском рату			
Адреса: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: октобар 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ВУЧЈЕ
Споменик/крајпуташ погинулим у I светском рату

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)

ГПС координате: N: 4746378 E: 574452

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен чесма у центру Вучја (Народни музеј Лесковац)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

СПОМЕН ЧЕСМА

Палим борцима из Вучја и околине у Народно-ослободилачком рату 1941-1945.

18. август 1951. Колектив
Фабрике вунених тканина
Вучје
Срез Лесковачки

Спомен чесма у центру Вучја (документација Народни музеј Лесковац)

ВУЧЈЕ
Спомен чесма у парку (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)
ГПС координате: N: 4746378 E: 574452

ОПИС:

Ратни меморијал је слободностојећи у простору и приступачан са свих страна парка. Опште стање је лоше. Пропадање материјала и слабо одржавање довели су до видних промена, односнцем. На врху споменика налази се метална алка, за коју требао већих оштећења. На многим местима облога је попуцала, а негде и отпала, нарочито на базису спомен чесме који чине три сегмента, који се степенасто сужавају ка телу споменика и обелиску који се сужава ка врху и завршава проширеним ве утврдити шта представља.

Спомен плоче које су постојале на чесми уништене су и имају механичка оштећења. Спомен чесма постепено губи карактер ратног меморијала, иако скреће пажњу и изазива знатижељу пролазника, с обзиром да се налази крај главног пута/друма и служи као јавна чесма. Обновити ратни меморијал у изворном облику, и тиме сачувати успомену на део историје мештана Вучја.

Ради спречавања његове даље деградације неопходно је извести конзерваторско-рестаураторске радове.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ВУЧЈЕ
Спомен чесма у парку (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)

ГПС координате: N: 4746378 E: 574452

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Обновити зидане делове чесме, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне. Затим спровести радове на чишћењу површине споменика од нечистоћа, биофилма и графита. Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације);
- Извршити конзерваторско-рестаураторске радови засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Израдити нову спомен плочу/реплику плоче са текстом
- Спомен чесму оспособити за рад и вратити јој изворну функцију
- Поступак конзервације споменика треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Плато око споменика поплочатн и уредити на начин примерен ратном меморијалу, могуће је уредити га од камене коцке
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

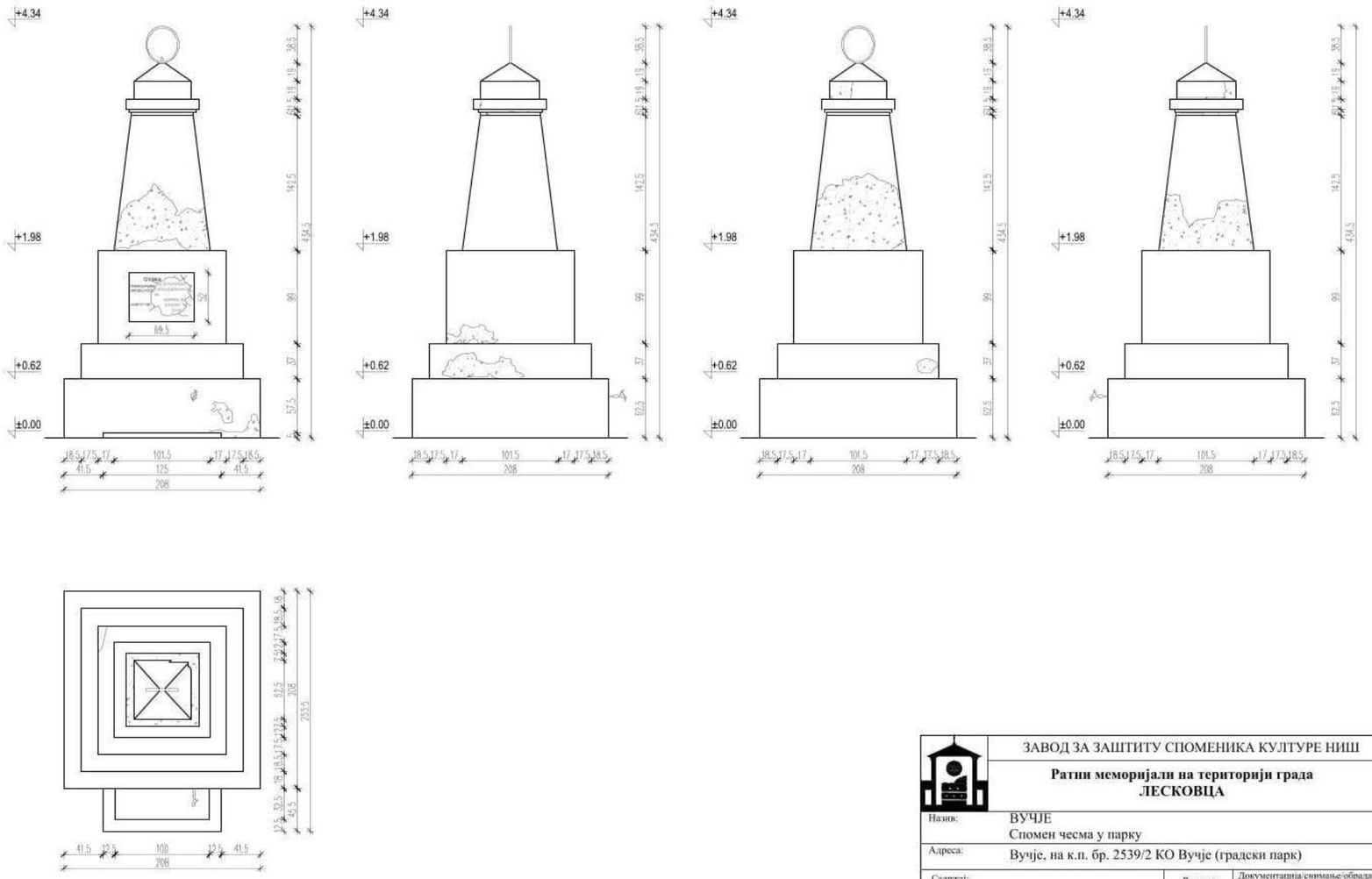

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ВУЧЈЕ Спомен чесма у парку		
Адреса:	Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: октобар 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ВУЧЈЕ
Спомен чесма у парку (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)

ГПС координате: N: 4746378 E: 574452

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

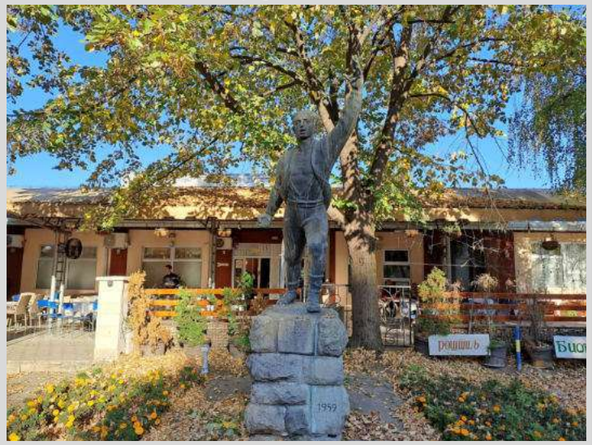

ПРОСЛАВЉЕНА 18-ГОДИШЊИЦА ЛЕСКОВАЧКОГ ПАРТИЗАНСКОГ ОДРЕДА

У ВУЧЈУ ОТКРИВЕН СПОМЕНИК »ПОЗИВ НА УСТАНАК«

Вучје, 7 јула

На свечаности поводом прославе 18-годишњице формирања Лесковачког партизанског одреда и Дана устанка народа Србије, данас је у Вучју, недалеко од Лесковца, откривен споменик Револуцији „Позив на устанак". Споменик је, у присуству неколико хиљада људи са Кукавице и из Поречја, жаришта устанка у овом делу Србије, открио Василије Смајевић, члан ЦК СК Србије.

На митингу, који је тим поводом одржан пред окупљеним преживелим борцима и народом Поречја, он је говорио о развоју устанка на овој територији.

Од херојског Лесковачког партизанског одреда, који је формиран на Кукавици 18 августа 1941 године, убрзо су настали пододреди Врањски, Грделички, Бабички, Јабланички и други, који су касније прерасли у самосталне одреде. В. В.

Споменик у Вучју

ВУЧЈЕ
Споменик "Позив на устанак" (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје (градски парк)

ГПС координате: N: 4746378 E: 574452

ОПИС:

У Вучју је 7. јула 1959. године одржана централна прослава Дана устанка и том приликом откривен је споменик у центру варошице.

Направљено је постоље од цементног малтера и обложено плочастим каменом да би на њему била постављена скулптура борца који позива народ на устанак.

На свечаности су говорили Светозар Крстић, народни посланик, Милорад Константиновић, првоборац, и Василије Смајовић, члан Централног комитета Савеза комуниста Србије. Аутор је професор вајар Душан Николић.

Споменик се налази на поплочаном платоу. На постаменту се налази бронзана фигура борца револуције.

Чланак из новина: Борба, 8.јул 1959. године, број 158, стр.1

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика
- Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Израдити пројектно техничку документацију за конзерваторско-рестаураторске радове, која треба да обухвати чишћење бронзане фигуре борца револуције "Позив на устанак", чишћење и санацију постамента изграђеног од камених квадара споменика
- Чишћење спровести водом под притиском, са конзерцвацијом и санацијом оштећења. Спровести пажљиво уклањање оштећеног малтера из спојница, са детаљним чишћењем спојница са поновним дерсовањем зидних површина
- Делове споменика од камена заштитити од атмосферских утицаја одговарајућим средствима. Финално импрегнирати и заштитити и бронзану фигуру и зидане делове постамента одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

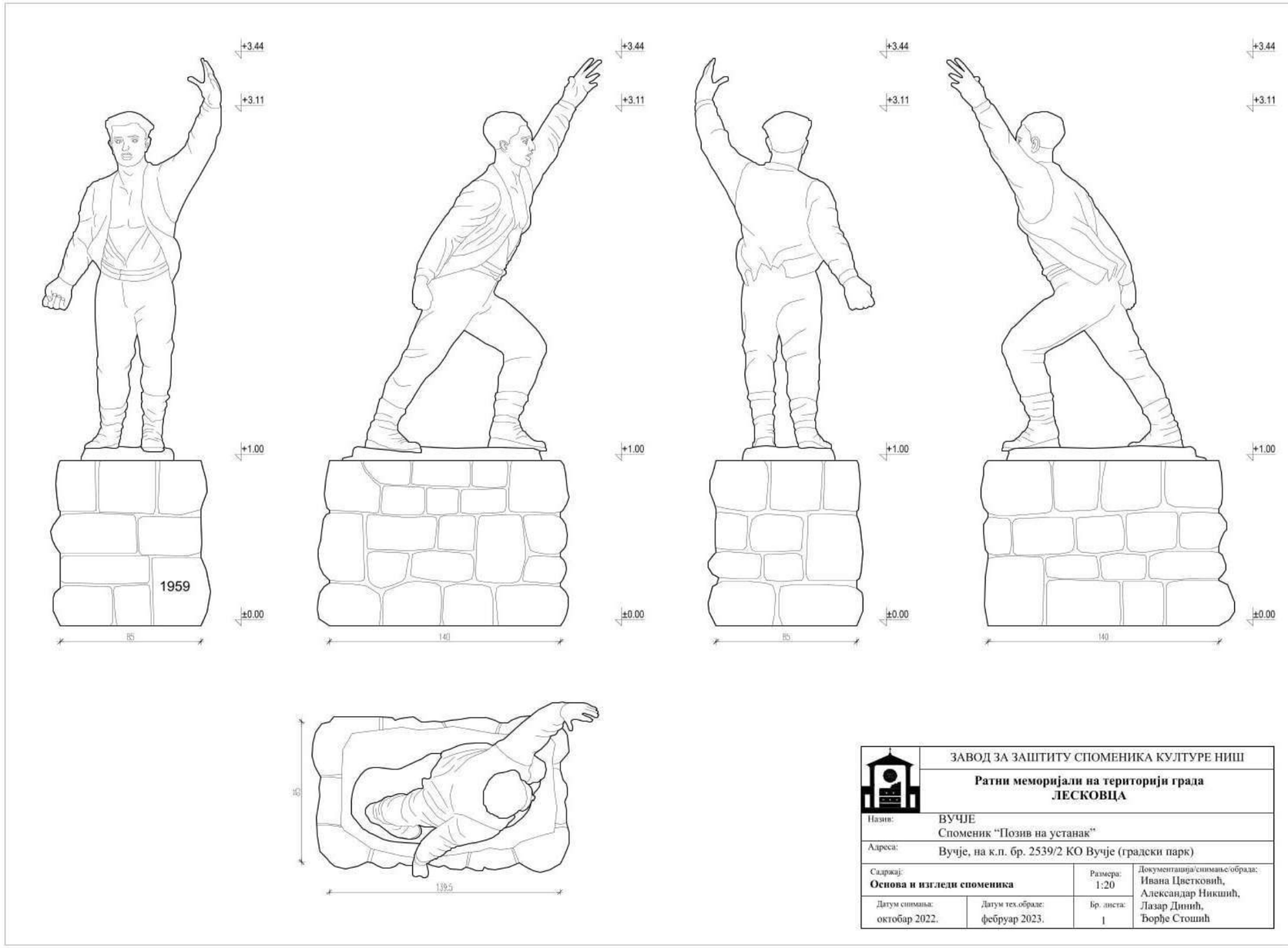

ВУЧЈЕ
Споменик "Позив на устанак" (1941-1945)

АДРЕСА: Вучје, у центру насеља, на к.п. бр. 2171 КО Вучје
ГПС координате: N: 4746398 E: 574471

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 18.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

СЛАВКО
ТОДОРОВИЋ
1908-1941.

☆

Овде је пао
јунак Славе
У борби против
издајника
постао слава
Вучја, Дубраве
и ушао у ред
бесмртника.

7. јули 1973. г
Вучје МО СУБНОР

Лист ове горе, камен ове воде,
шумиће вечно о светлом чину:
на прву пушку, на зов Слободе,
устаде и паде за домовину.

ВУЧЈЕ
Споменик Славку Тодоровићу (1941)

АДРЕСА: Село Вучје, у центру села, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје
ГПС координате:N: 4746247 E: 574441

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Откривен 4. јула 1973. године, посвећен првој жртви Кукавичког партизанског одреда. Открио га је Светозар Крстић. Аутор академски вајар Ђорђе Васић из Лесковца.

ОПИС:
Споменик у центру Вучја, поред реке Вучјанке, посвећен је Славку Тодоровићу, који је погинуо 1941. године. Ратни меморијал је једноставног изгледа, са каменим зиданим постаментом, димензија 90x100cm у основи и висине 50cm. Изнад постамента уздиже се квадратни пилон начињен из једног комада камена мермера, димениja 40x40cm у основи и висине 118cm.
На споменику су урезани стихови Лесковачког песника Бориславa Здравковића.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Недостајуће делове споменика потребно је надоместити, односно споменик вратити у изворно стање. Спајање спровести квалитетним лепковима за камен и нерђајућим анкерима
- Претходно третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Очистити простор у непосредној близини спомен обележја, од прераслог растиња и смећа. Уредити приступ као и непосредно окружење, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

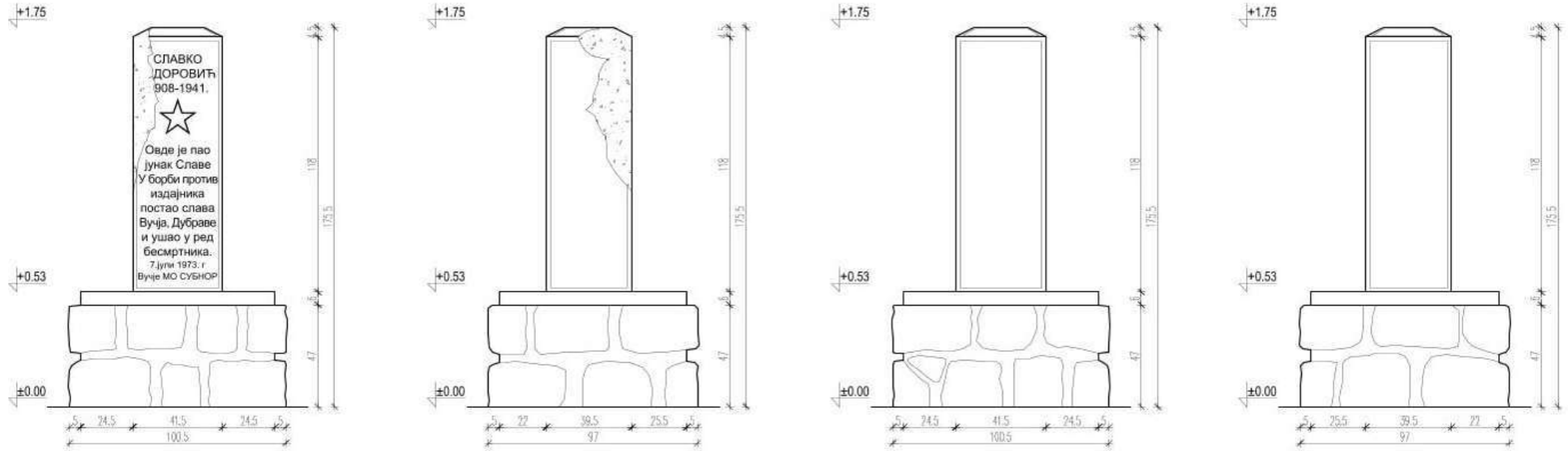

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ВУЧЈЕ Споменик Славку Тодоровићу		
Адреса:	Село Вучје, у центру села, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ВУЧЈЕ
Споменик Славку Тодоровићу (1941)

АДРЕСА: Село Вучје, у центру села, на к.п. бр. 2539/2 КО Вучје

ГПС координате:N: 4746247 E: 574441

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 29.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

)

САДРЖАЈ СПОМЕН ЧЕСМЕ:

Светли примери погинулих бораца у НОБ-у ☆ Манчић С. Димитрија Станојевић А. Јована и Митић Н. Костадина Зраче вечним сјајем. 7. јула 1962. г Грађани села Големе Њиве	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Спомен чесму оспособити за рад и вратити јој изворну функцију
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГОЛЕМА ЊИВА
Спомен чесма (1941-1945)

АДРЕСА: Село Голема Њива, на сеоској згради у центру села, на к.п. бр. 8454 КО Црковница
ГПС координате: N: 4773233 E: 584263

ОПИС:
Спомен чесма се налази у центру села Голема Њива, у близини некадашње зграде основне школе.
Постављена је на бочном зиду зграде месне канцеларије, и састоји се из опеком озидане позадине, на коју је анкерисана спомен плоча од белог мермера са натписом, и малтером обрађеног дела на коме је чесма и корито за воду.
Спомен плоча је димензија 81x60cm, а цела висина чесме са зидом од опеке је 340cm, укупне ширине 121,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

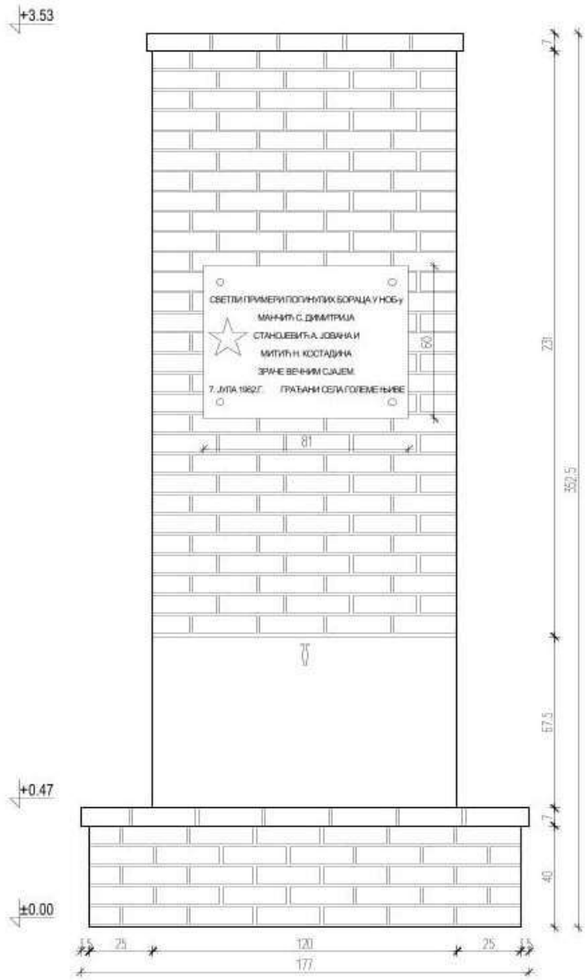

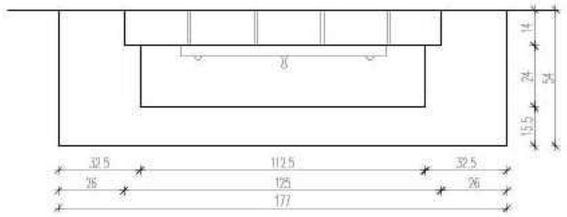

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ГОЛЕМА ЊИВА Спомен чесма у центру села		
Адреса:	Село Голема Њива, на сеоској згради у центру села, на к.п. бр. 8454 КО Црковница		
Садржај: **Основа и изглед споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ГОЛЕМА ЊИВА
Спомен чесма (1941-1945)

АДРЕСА: Село Голема Њива, на сеоској згради у центру села, на к.п. бр. 8454 КО Црковница
ГПС координате: N: 4773233 E: 584263

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

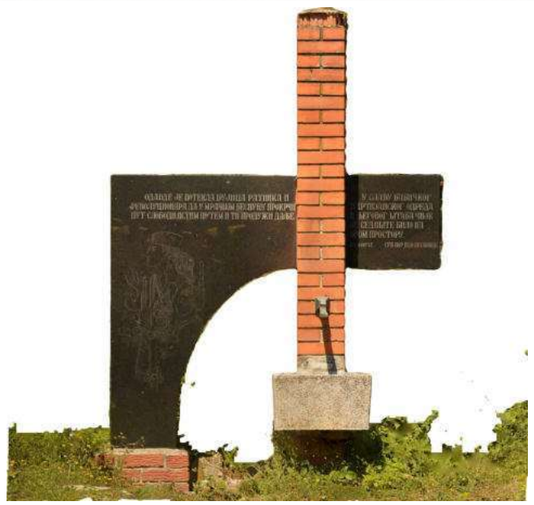

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

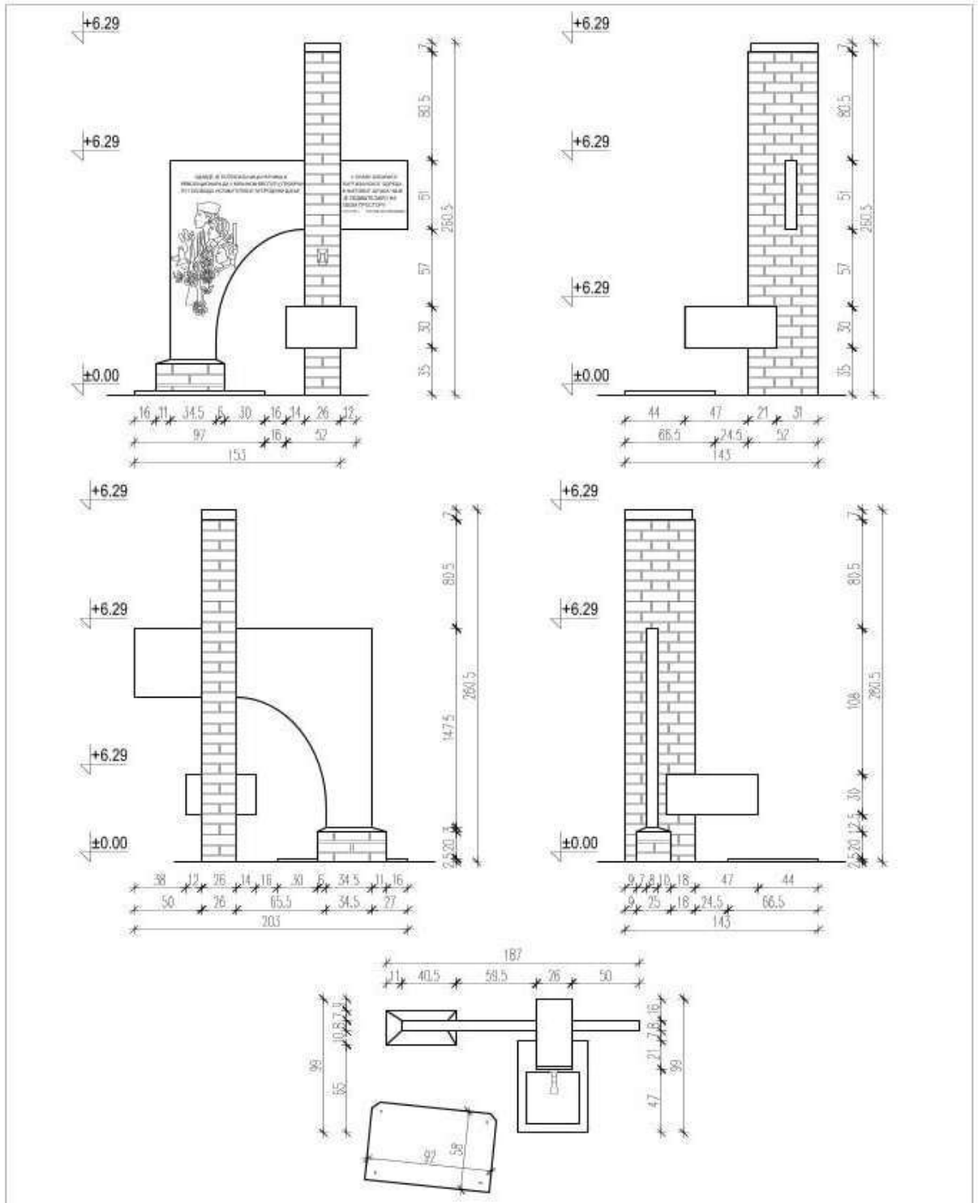

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ГОЛЕМА ЊИВА Спомен чесма			
Адреса: Село Голема Њива, у порти манастира, на к.п. бр. 6028 КО Црковница			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ГОЛЕМА ЊИВА
Спомен чесма у порти/дворишту манастира

АДРЕСА: Село Голема Њива, у порти манастира, на к.п. бр. 6028 КО Црковница
ГПС координате: N: 4773390 E: 585081

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од црног мермера третирати конзерваторским поступцима, опрати и очистити од наслага прљавштина, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити површине одговарајућим премазима
- Зидани постамент од опеке и бетонско корито спомен чесме прво опрати и очистити од наслага прљавштина. Пажљиво прегледати и санирати пукотине, оштећења на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Спомен чесму оспособити за рад и вратити јој изворну функцију.
- Приступне стазе, као и непосредно окружење спомен обележја очистити прераслог растиња и уредити у складу са изворним изгледом. Спроводити редовно одржавање простора у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен). Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој згради био је смештен 1941 и 1942 год. штаб Бабичког партизанског одреда под руководством Милутина Лучића команданта одреда, одакле је руководио устанком у овом крају.

7 јул 1950 године

Савез бораца НО рата
срез Лесковачки

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плоча посвећена НОР-у има преломе и оштећења, прекривена је наслагама органске и неорганске нечистоће, а дошло је до деколорације материјала. За квалитетну и целовиту рестаурацију плоче са именима палих бораца потребан је транспорт до радног простора рестауратора. Треба обавити чишћење плоче од органске и неорганске нечистоће, а будући да је табла пукла, треба пажљиво одредити редослед спајања. Такође, нечитке податке треба уклесати и завршно обрадити као и остале делове плоче. Након чишћења плоче и исписивања слова, треба обавити хидрофобну заштиту. За заштиту камених површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Спомен плочи након спроведених конзерваторско-рестаураторских радова припремити место постављања у селу које доликује ратном меморијалу, а плочу поставити квалитетно, ваљано и адекватно
- Уколико није могуће конзерваторским поступцима спомен плочу вратитити у изворно стање, треба израдити нову идентичну постојећој. Сачувати стару спомен плочу, а на основу ње израдити елаборат конзерваторско-рестаураторских радова за израду и постављање реплике спомен плоче. Нову спомен плочу поставити на видно, значајно место у селу на одређени објекат са циљем да обележи њен значај, одаје пошта и чува трајна успомена на погинуле мештане из села
- Сачувати стару спомен плочу, а на основу ње израдити елаборат конзерваторско рестаураторских радова за израду и постављање реплике спомен плоче
- Нову спомен плочу поставити на видно, значајно место у селу - на одређени објекат, са циљем да обележи њен значај, одаје пошта и чува трајна успомена на погинуле мештане из села
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГОЛЕМА ЊИВА
Спомен плоча на цркви (1941-1942)

АДРЕСА: Село Голема Њива, у порти манастира, на к.п. бр. 6028 КО Црковница
ГПС координате: N: 4773390 E: 585081

ОПИС:
Спомен плоча посвећена НОР-у је уклоњена са првобитног места у манастиру Св. Богородица (тзв. Јашуњски манастири), и маргинализована је у сваком смислу. Одгурнута је у позадину спомен чесме која се налази на улазу у манастирски комплекс.
Спомен плоча подсећа да је у манастирском комплексу у периоду од 1941-1942. године био смештен штаб Бабичког партизанског одреда.
Спомен плоча је фрагментована и у изузетно лошем стању.
Димензије плоче су 58x92cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

1. спомен биста

Војислав Николајевић
Чиплак
1919-1943

2. спомен плоча на камену

☆

Војислав Николајевић “Чиплак” 2.10.1919. - 26.2.1943. године
Бранећи одступницу својим друговима погинуо је да би вечито живео.
26. фебруар 1973. Општински одбор СУБ НОР

Лесковац

3. спомен плоча на постаменту

Новковић Новица
1969-1999
Лорд

ГОРИНА
Споменичка композиција (1943 и 1999)

АДРЕСА: Село Горина, у центру села, на к.п. бр. 1487/1 КО Горина
ГПС координате: N: 4744305 E: 569710

ОПИС:
Споменичка композиција састоји се од првобитног спомен обележја посвећеног Војиславу Николајевићу, спомен бисте и спомен плоче посвећене Новаковић Новици.
Неправилно спомен обележје састоји се од камене громаде на коју је причвршћена спомен плоча, такође је посвећено Војиславу Николајевићу, и постављено је 1973. године од стране Општинског одбора СУБНОР-а Лесковац.
Бронзана спомен биста посвећена Војиславу Николајевићу - Чиплаку (1919-1943) постављена је на бетонско постоље укупне висине 171cm, при чему је постоље при тлу мањих димензија, па се стиче утисак да је тај део постоља, оригинално, требало да буде затрпан.
Треће спомен обележје посвећено је Новаковић Новици (1969-1999), састоји се од невеликог бетонског постамента који држи спомен плочу од црног мермера са уклесаним именом и годинама рођења и смрти. Новица Новаковић, припадник посебних јединица МУП-а, погинуо је 31. марта 1999. године у општини Клина, КИМ, у борби са терористима.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

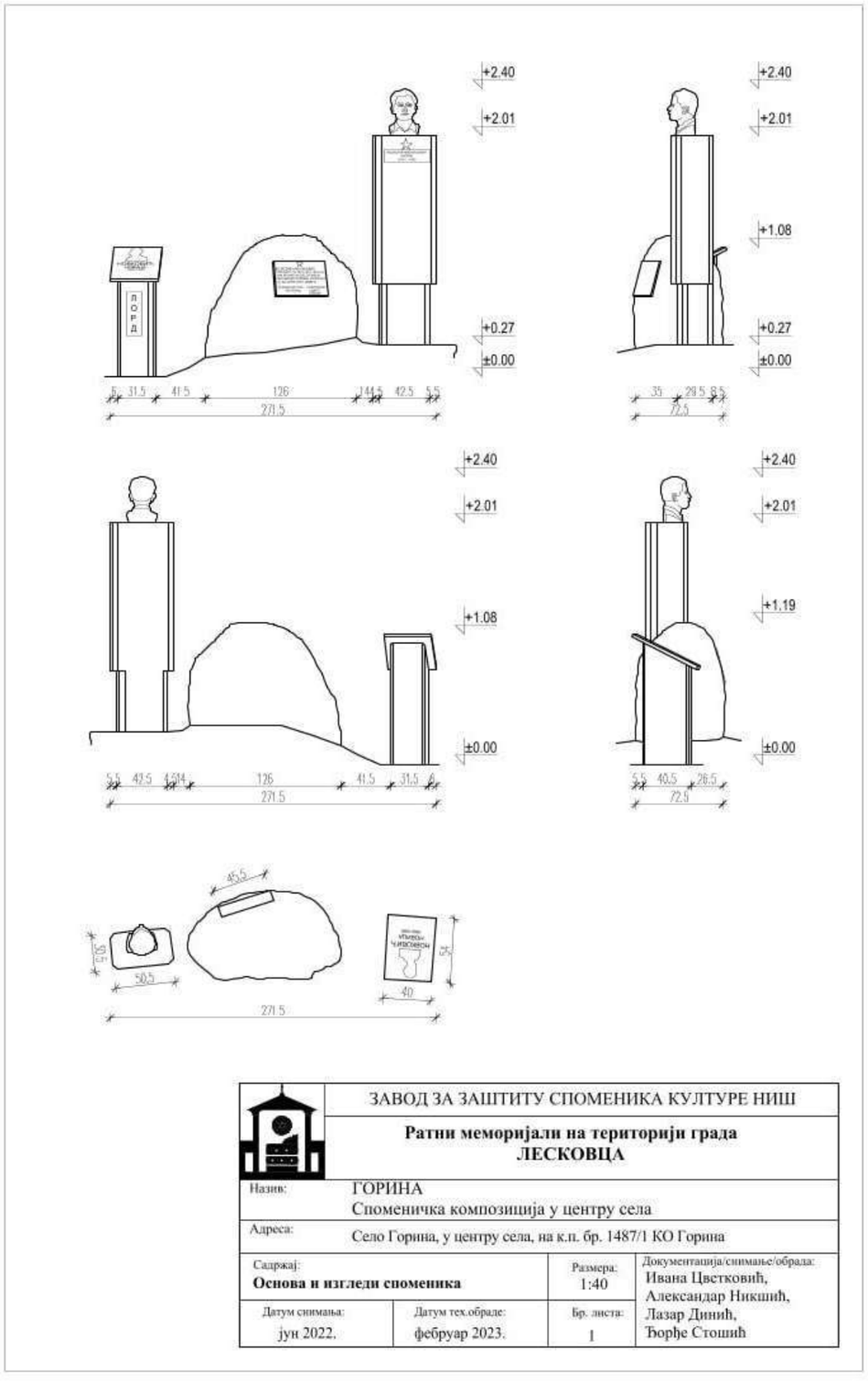

ГОРИНА
Споменичка композиција (1943 и 1999)

АДРЕСА: Село Горина, у центру села, на к.п. бр. 1487/1 КО Горина
ГПС координате: N: 4744305 E: 569710

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Предвидети елиминацију неадекватних садржаја и елемената у непосредној околини спомен обележја: Мобилијар дечјег игралишта и кош, приликом наредне реконструкције, позиционирати на локацији која је примеренија и не деградира споменичке вредности ратног меморијала
- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса
- Спомен плоче које имају наслаге нечистоћа потребно је третирати их конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту минимум интервенција и водити се принципом од мање инванзивних. Очистити плоче од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Санирати постаменте на којима су постављене спомен плоче, а постамент на коме се налази спомен биста Војислава Николајевића уредити на начин да се доврши, односно укопа сужени део постамента
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆ Палим борцима и ЖФТ. 1941-1945 г.

Јовић Т. Раде	1913-44.	Аризановић С. Станоје	1902-43.
Јовановић С. Милутин	1911-44.	Ђорђевић Д. Вида	1931-44.
Крстић М. Ђура	1926-45.	Љубеновић Војин	1898-43.
Младеновић В. Цветко	1920-44.	Марковић Радисав	1911-43.
Николић П. Јелена	1926-44.	Милошевић Т. Славко	1912-43.
Новковић Ђ. Јана	1906-43.	Миленковић М. Добрунка	1912-44.
Новковић С. Драгољуб	1927-45.	Николић М. Добросав	1900-43.
Османовић М. Раим	1927-44.	Станковић Тодосија	1898-43.
Спасић Д. Драгољуб	1925-44.	Стојановић Љ. Светозар	1895-44.
Станковић М. Радисав	1913-44.	Стојановић М. Зарије	1923-44.
Станковић Ј. Видосав	1908-44.	Фератовић С. Илија	1899-44.
Станковић С. Божидар	1925-44.	Фератовић А. Лука	1914-44.
Стојковић Ђ. Раде	1925-44.	Фератовић М. Ђура	1919-44.
Цветковић Т. Драгутин	1903-42.	Фератовић С. Асан	1890-44.
Апостоловић М. Тројан	1905-43.	Цветковић К. Драга	1890-44.

1.маја 1968. г. Грађани села Горина

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механичких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГОРИНА
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)

АДРЕСА: Село Горина, у центру села, на к.п. бр. 1485 КО Горина
ГПС координате: N: 4744332 E: 569727

ОПИС:
Спомен плоча у селу Горина посвећена је палим борцима и жртвама фашистичког терора, који су настрадали у рату 1941-1945. године.
Спомен плоча је постављена на згради сеоског дома, у центру села.
Израђена је од белог мермера и димензија је 108,5x90cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 10. 02.2023.

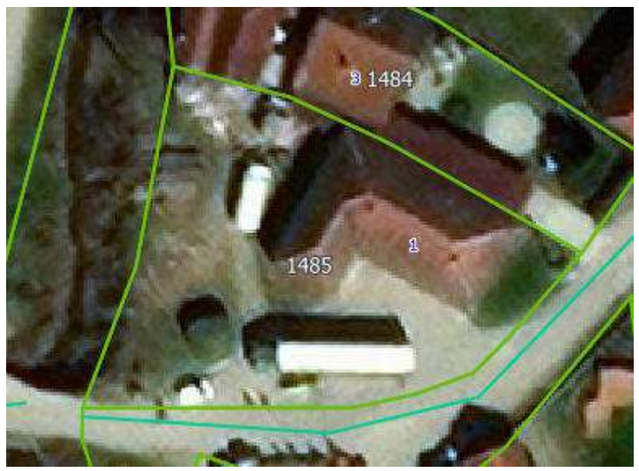

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У знак захвалности на пале борце и жртве фашистичког терора у НОБ од 1941-1945. године подижемо ову спомен плочу друговима-цама.
Ђорђевић Војислава Михајло,
Недељковић Милана Властимир,
Филиповић Петра Костадин,
Илић Косте Љубица жфт

Нека се на њиховим примерима
васпитавају млада покољења како
се треба борити за слободу и
независност своје земље.

4. јули 1962. год. Грађани
села Горње Јајине

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спроводити редовно одржавање и чишћење непосредне околине
- Спомен плоча се налази у солидном стању, препоручује се чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида. Поступак чишћења као и ретуширања текста, одговарајућом висококвалитетном бојом за камен, спроводити по потреби.
- Препорука је нанети завршну импрегнацију адекватним висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГОРЊА ЈАЈИНА
Спомен плоча испред основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Горња Јајина, у центру села, на к.п. бр. 2138/3 КО Горња Јајина
ГПС координате: N: 4754601 E: 575658

ОПИС:
Спомен плоча од белог мермера је била постављена је 1962. године, на згради сеоског задружног дома, а посвећена је палим борцима и жртвама фашистичког терора од 1941-1945. године. Према натпису подигли су је грађани села Горња Јајина. Сеоски дом се у међувремену урушио, односно у потпуности је уклоњен према налогу грађевинске инспекције. Наводно је и првобитна спомен плоча тада поломљена. Мештани су затим израдили нову спомен плочу у свему по узору на стару, подигли нови постамент и поставили је испред нове зграде школе ОШ “Никола Скобиљић”, у близини места где се налазио сеоски дом.
Нова спомен плоча је израђена од белог мермера димензија 65x85cm, на којој је урезан натпис са именима погинулих бораца и жртава фашистичког терора. Постављена је на челичну конструкцију, око које је озидан постамент од бетонских блокова и обрађен покривним материјалом, као подлогом за завршну облогу, која ће према уверавању мештана, бити мермер-пласт.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Децембра 1941. фебруара 1943 и марта 1945 год. за ослобођење своје домовине положише своје младе животе.

1. Илић Ј. Чедомир
2. Павловић Ј. Јован
3. Здравковић М. Видоје
4. Стевановић П. Милутин
5. Ранђеловић В. Тихомир
6. Димитријевић Т. Стеван
7. Вељковић В. Драгутин
8. Здравковић Л. Славко и
9. Здравковић Л. Миливоје

Пример ових бораца треба да послужи и млађим поколењима на чувању и даљем гајењу традиција стечених у НОБ-и.

25. II - 1954 год. Грађани
села Г. Локошњице

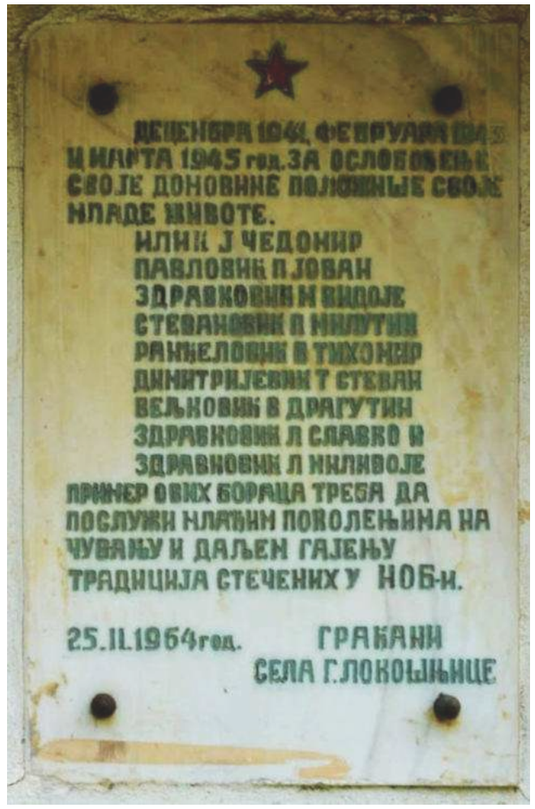

ГОРЊА ЛОКОШНИЦА
Спомен плоча на сеоском дому (1941-1945)

АДРЕСА: Село Горња Локошница, на к.п. број 1225 КО Г. Локошница

ГПС координате: N: 4773312 E: 580455

ОПИС:

Спомен плоча у селу Горња Локошница посвећена је палим борцима и жртвама фашистичког терора који су настрадали у рату 1941-1945. године.

Спомен плоча је постављена 1964. године на згради сеоског дома, у центру села. Израђена је од белог мермера.

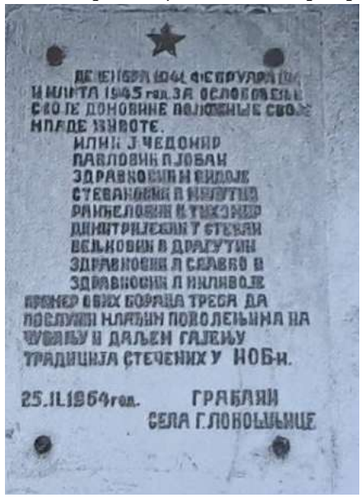

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању и да може доћи до урушавања, потребно је предвидети хитне санационе радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову сеоске зграде
- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња

Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења.

Приступити конзерваторско-рестаураторским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида по потреби. Ручна обрада наптиса (продубљивање текста, рестаурација оштећења, и сл.), а затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање и чишћење простора непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

СПОМЕНИК ПРВОБОРАЦУ СТАНКУ М. ВЕЉКОВИЋУ -РЕЉИ- ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ:

☆

Станко М. Вељковић
-Реља-
првоборац
1921-1942

Захвални грађани
месне заједнице
Горње Крајинце

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Споменик вратити у изворно стање, односно потребно је надоместити недостајуће делове споменика Спомен плочу третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, и третирати одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Додати недостајући део мермерне плоче. Спајање спровести квалитетним лепковима за камен и/или нерђајућим анкерима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Очистити простор у непосредној близини спомен обележја, од прераслог растиња и смећа. Уредити приступ као и непосредно окружење, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ
Споменик Станку Вељковићу (1942)

АДРЕСА: Село Горња Крајинце, у дворишту ОШ "Радоје Домановић", на к.п. бр. 2306/1 КО Горње Крајинце
ГПС координате: N: 4759831 E: 583652

ОПИС:
Налази у дворишту основне школе и постављен је на ниски постамент. Асстоји се од ниског постамента квадрстног облика, димензија у основи 95x103cm и висине 22cm. Из постамента издиже се пилон у облику призме висинњ 180cm, и димензија 58x43cm у основи. Сачињен је од бетоске конструкције завршно обрађен вештачким камено (терацо). На предњој страни постављена је спомен плоча од белог мермера са сликом на керамичкој подлози уграђеној у мермер. СПомен плоча од мермера је димензија40,5x62cm и дебљине 2cm.

Ратни меморијал посвећен је првоборцу Станку М. Вељковићу- Рељи који је 1941. године приступио НОП -у, а настрадао је 1942. године у немачком логору у Норвешкој.
На плочи се налази и фотографија Станка М. Вељковића.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 08.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

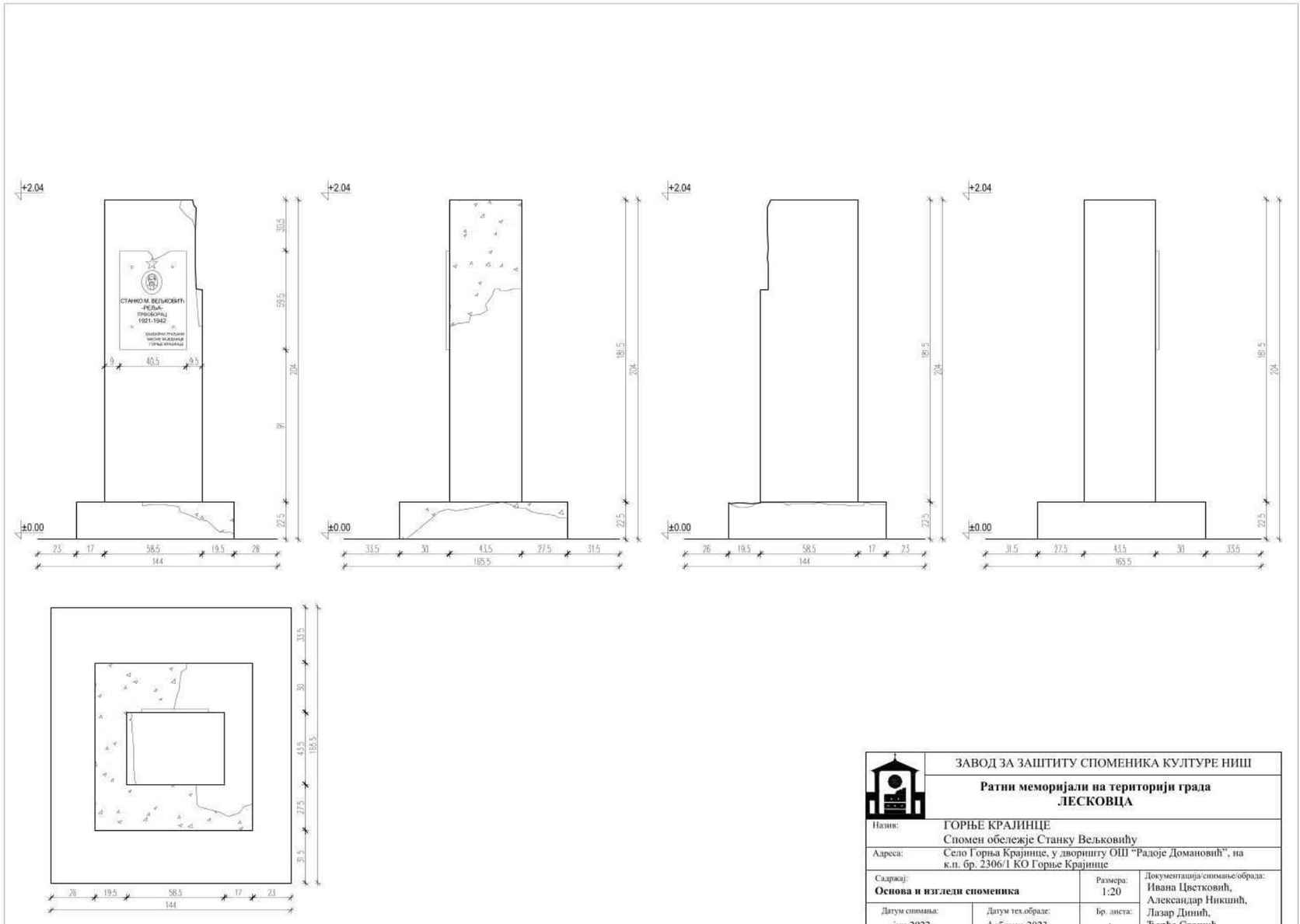

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ Спомен обележје Станку Вељковићу		
Адреса:	Село Горња Крајинце, у дворишту ОШ "Радоје Домановић", на к.п. бр. 2306/1 КО Горње Крајинце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ГОРЊЕ КРАЈИНЦЕ
Споменик Станку Вељковићу (1942)

АДРЕСА: Село Горња Крајинце, у дворишту ОШ "Радоје Домановић", на к.п. бр. 2306/1 КО Горње Крајинце
ГПС координате: N: 4759831 E: 583652

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 08.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Поповић Драган
1969-1999

Теби што на Косово
паде и живот свој
за отаџбину даде
Теби јуначино права
да Те не би прекрила
магла заборава

Спомен обележје подижу
породица Поповић
Мештани Г. Стопање
Месна заједница
СО Лесковац
СУП Лесковац

Г. Стопање
17.5.2002.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плоча и непосредно окружење налазе се у релативно добром стању
- Наставити са редовним одржавањем ратног меморијала
- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ручна обрада натписа, а затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен
- Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче.
- Онемогућити паркирање у непосредној близини спомен плоче како би се обезбедио достојанствени изглед ратног меморијала
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГОРЊЕ СТОПАЊЕ
Спомен плоча посвећена Драгану Поповићу (1999)

АДРЕСА: Село Горње Стопање, спомен плоча у центру села, к.п. бр. 1530/1 КО Горње Стопање
ГПС координате: N: 4761073 E: 573573

ОПИС:

Спомен плоча постављена је на држачима на тлу.

Ратни меморијал се налази се у примереном стању и представља пример како се треба опходити према палим борцима.

Спомен плочу одржавају чланови породице погинулог борца.

Потребно је ретуширати натпис на спомен плочи јер је избледео. Приступне стазе и непосредно окружење ратног меморијала је у доличнном/достојном стању.

Спомен плоча је димензија 81x108cm и дебљине 4cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен чесма у селу Граово (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2022)

САДРЖАЈ СПОМЕН ЧЕСМЕ:

☆

ДАНА 23- III -1943 ГОД. БУГАРСКИ ОКУПАТОРИ СПАЛИЛИ СУ У СЕЛУ ГРАОВУ 230 ЗГРАДА И СТРЕЉАЛИ СЛЕДЕЋА ЛИЦА:

Величковић Милована
Величковић Божидара
Ђокић Александра
Ђокић Светислава
Игњатовић Александра
Јовановић Ђорђа
Милошевић Стојадина
Милошевић Стајка
Митровић Трајка
Митровић Владимира
Миљковић Драгутина
Новковић Вучка
Новковић Милутина
Новковић Јосифа
Новковић Александра
Петковић Милутина
Петковић Антонија
Петковић Благоја
Петковић Луку
Петковић Душана
Петковић Милоша
Петковић Светимира
Павловић Душана
Рашић Сава
Рашић Костадина
Стојановић Стојадина
Стојановић А. Благоја
Стојановић Јована
Стојановић Драгољуба
Стојановић Владана
Стојановић Милана
Стојановић Милисава
Стојановић Ружу
Стојановић Велина
Стојановић Влајка
Стојановић Боривоја
Стојановић Јордана
Станковић Живка
Станковић Светозара
Станковић Влајка
Станковић Младена
Станковић Миладина
Станковић Бранисава
Станковић Радомира
Стојковић Милутина
Стојковић Ђорђа
Стојковић Трајка
Стаменковић Сотира
Стаменковић Станка
Стаменковић Јосифа
Станојевић Илије
Тасковић Младена
Тасковић Петра
Цакић Станојка

ПОГИНУЛИ У НО БОРБИ:
Маринковић Владимир
Станојевић Александар
Станојевић Светозар

СРЕСКИ ОДБОР САВЕЗА БОРАЦА ЛЕСКОВАЦ И НАРОД СЕЛА ГРАОВА — 7. ЈУЛИ 1954 ГОД.

Натпис на првобитној спомен плочи:

ПАЛИМ БОРЦИМА И ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА 1941-1945. год

Стојановић Александар
Стојановић Светозар
Петковић Лука
Игњатовић Александар
Станковић Влајко
Стаменковић Јосиф
Стојковић Милутин
Стојановић Војислав
“ Влајко
“ Влада
Павловић Душан
Петковић Милутин
“ Светозар
Стаменковић Сотир
Стојковић Јован
Стојановић Стојадин
“ Јован
“ Младен
Петковић Антоније
“ Душан
“ Милош
Станковић Банислав
“ Живко
Стаменковић Станко
Стојковић Ђорђе
Стојановић Благоје
“ Драгољуб

23. март 1950. г.

23. марта 1943. године спаљено је 72 зграде
Захвални народ среза Лесковачког

ГРАОВО

Спомен чесма посвећена страдалим мештанима села Граова за време Другог светског рата (1943)

АДРЕСА: Граово, на к.п. бр. 2370 КО Граово
ГПС координате: N: 4744969 E: 590063

ОПИС:

Спомен чесма посвећена је изгинулим борцима НОР-а и жртвама фашистичког терора.

Чесма је урађена од камена висине 220cm и ширине 140cm, дебљине зида 80cm. На њој је постављена спомен плоча од белог мермера димензија 110x200cm, која се састоји из три дела и декоративно обрађеном плочом постављеном при врху. На спомен плочи су уклесани подаци о страдању села од стране бугарских окупатора, 1943. године, када је спаљено 230 кућа у селу, а стрељана су 53 грађана овог села. Такође, уписана су имена тројице погинулих у борби у Народноослободилачком рату.

Напомена:

Претпоставља се да је на спомен чесми првобитно била постављена плоча из 1950. године, и да је она скинута када је замењена садашњом, допуњеном, 1954. године.

Важе исте МТЗ као и за друга слична спомен обележја.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 05.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА:

Ранђеловић Зоран
1966 -1999.

Погинуо на Косово за Србију
Грађани Грданице

ГРДАНИЦА
Споменик посвећен Зорану Ранђеловићу (1999)

АДРЕСА: Грданица, поред фудбалског игралишта у селу, на к.п. бр. 2307 КО Грданица
ГПС координате: N: 4775490 E: 576316

ОПИС:

Ратни меморијал се налази у непосредној близини фудбалског игралишта у Грданици, а посвећен је Зорану Ранђеловићу који је погинуо на Косову и Метохији 1999. године.
Састоји се од бетонског постамента и вертикалног зида од бетона, обложених вештачким каменом (кулиром), на који је причвршћена спомен плоча од црног мермера димензија 39x78cm. Споменик је адекватно ограђен.
Ширина постамента 151cm, дебљине постаменте 48cm, вертиклног зида 11cm, укупна висина споменика 131cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Постамент од вештачког камена (кулира) и плоча од црног мермера су у добром стању и нису потребни конзерваторско рестаураторски радови
- Наставити са редовним одржавањем спомен плоче од црног мермера, брисањем меком крпом и чистом водом
- Спроводити редовно одржавање зелених површина у непосредној близини, одржавање и бојење металне ограде, а у циљу достојанственог изгледа ратног меморијала
- Када се укаже потреба за спровођење радова на споменику, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

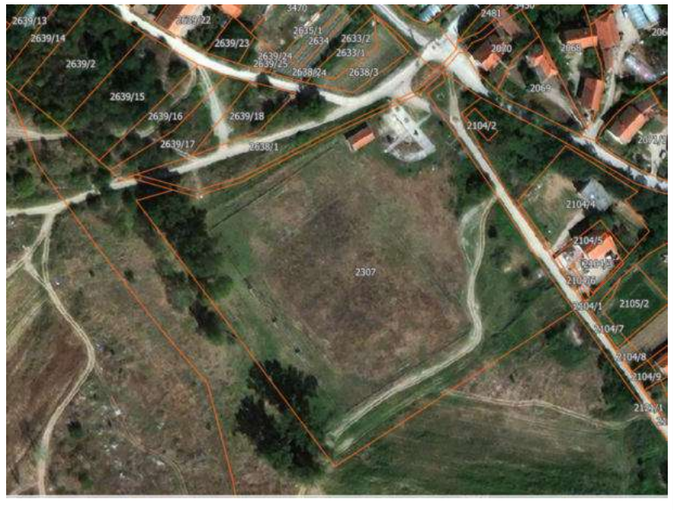

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

и

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ:

Каменом ко руком
Сви ко један
Сунцу слободе
Даривасмо
будућност

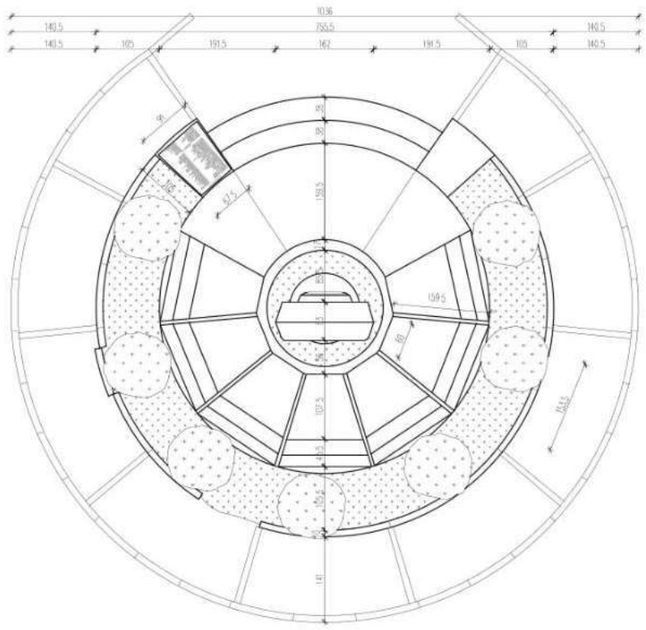

ГРДЕЛИЦА
Споменик палим борцима у НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Грделица, у центру варошице, на к.п. бр. 187/2 КО Грделица
ГПС координате: N: 4749464 E: 587620

ОПИС:

Споменик посвећен палим борцима у Другом светском рату налази се у центру варошице, испред зграде месне заједнице.

Састоји се из кружне фигуре која подсећа на расцветали пупољак, на чијем централном елементу се налази представа медаље у бронзи, и спомен плоча са поруком посвећеној *слободи и будућности*.
Посебан елемент, са десне стране споменика, на бетонској подлози је спомен плоча са именима патриота погинулих у Другом светском рату. Спомен плоча је изливена у бронзи, трапезоидног облика димензија 64-78,5x98cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 23.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

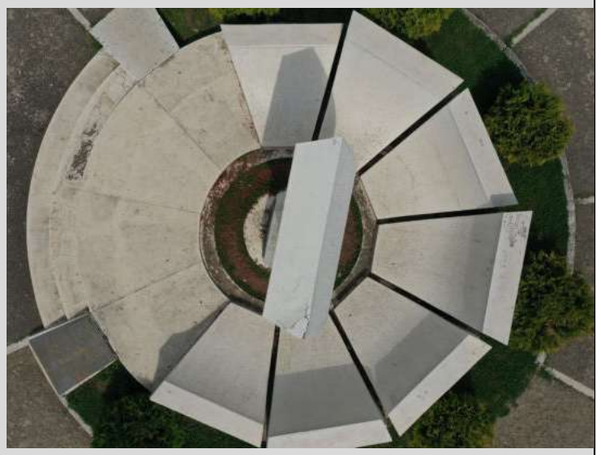

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧАМА:

Пали борци 1941-1945.

Анђелковић Р. Чедомир	Грделица варош
Бошковић Л. Драгољуб	Грделица село
Бранковић П. Стојадин	Палојце
Величковић М. Ђорђе	Бочевица
Ђелић Р. Сотир	Грделица село
Илић Ј. Ненад	Бочевица
Јовић А. Живојин	Грделица село
Костић Т. Ратко	Виље Коло
Костић Т. Трајко	Виље Коло
Милић У. Миодраг	Грделица село
Миловановић С. Милан	Дедина бара
Миловановић С. Радивоје	В. Сјеница
Младеновић З. Драгољуб	Добротин
Николић А. Миодраг	Грделица село
Петровић Г. Боривоје	Личин До
Пешић Р. Влајко	Дедина бара
Пешић Т. Боривоје	Грделица варош
Ракић В. Стојан	Палојце
Ранђеловић С. Тихомир	Крпеље
Спасић А. Бранислав	Грделица село
Спасић А. Никола	Грделица село
Стајковић М. Криста	Грделица село
Стаменковић П. Војин	Бочевица
Станисављевић Б. Димитрије	Бојишина
Станковић Г. Ђорђе	Грделица село
Станојевић Т. Чедимир	Козаре
Стефановић В. Лука	Добротин
Стефановић П. Драгутин	Палојце
Стојиљковић А. Борка	Грделица село
Стојиљковић А. Јован	Грделица село
Стојиљковић Ј. Живојин	Грделица село
Цекић Д. Владимир	В. Сејаница
Цветковић П. Прокоп	Личин Дол
Цојић С. Светозар	Добротин

ЖРТВЕ ФАШИЗМА

Димитријевић М. Војислав	Добротин
Ђокић П. Влајко	Виље Коло
Ђокић П. Чедомир	Виље Коло
Илић П. Димитрије	Палојце
Јовић М. Чедомир	Грделица село
Станисављевић Б. Сотир	Бојишина
Станисављевић Ј. Спаса	Грделица село
Стефановић М. Сретко	Личин Дол
Тасић М. Станко	Грделица варош
Томић А. Ђорђе	Грделица варош

ГРДЕЛИЦА
Споменик палим борцима у НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Грделица, у центру варошице, на к.п. бр. 187/2 КО Грделица
ГПС координате: N: 4749464 E: 587620

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

- Ратни меморијал у центру Грделице налази се у задовољавајућем стању и представља пример како се треба опходити према споменицима ослободилачких ратова Србије.
- Приступне пијететне стазе и степенице, као и непосредно окружење спомен обележја је уредно и одржавано.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Наставити са редовним одржавањем бетонских елемената, односно враћањем у изворно стање са циљем да се потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Бронзане плоче третирати конзерваторским поступцима, уз уклањање нечистоћа, али и очување патине
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Када се укаже потреба за спровођење радова на споменику, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 23.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

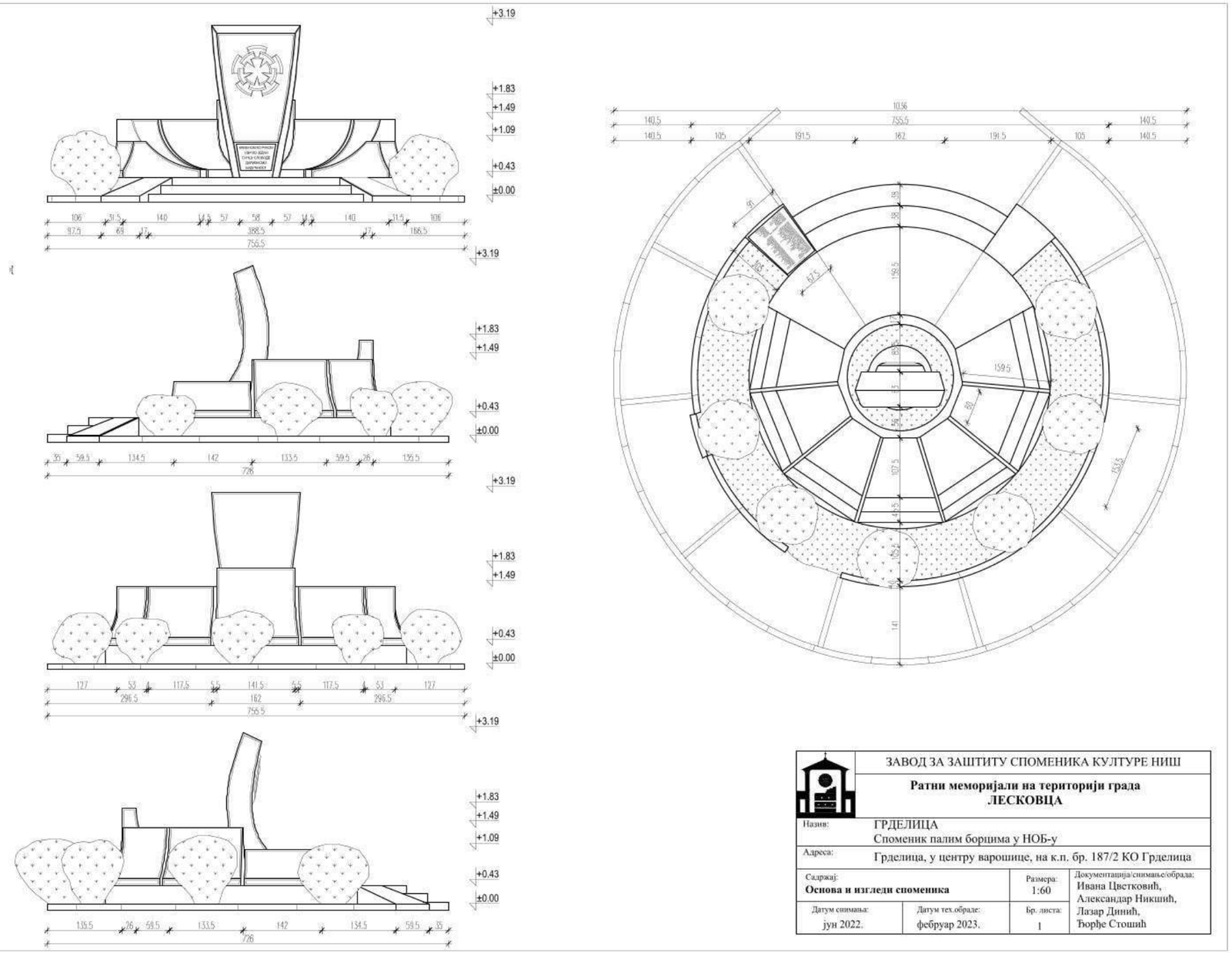

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ГРДЕЛИЦА Споменик палим борцима у НОБ-у		
Адреса:	Грделица, у центру варошице, на к.п. бр. 187/2 КО Грделица		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:60	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ГРДЕЛИЦА
Споменик палим борцима у НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Грделица, у центру варошице, на к.п. бр. 187/2 КО Грделица
ГПС координате: N: 4749464 E: 587620

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 23.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

Петковић Светомир 1934-1999	
Станијановић Видосав (1954-1999), Бранимир (1993-1999), Дивна (1959-1999) 12.04.1999. зликовци НАТО-а вас заувек узеше од нас бол који остаде за вама остави неизбрисив траг у нашим срцима.	
Марковић Ана рођ. Бјелетић (29.11.1973.) Иван (16.1.1973.) дипломирани хемичари погинули од НАТО ракета у возу 12.4.1999.г.	
Симеон (1968-1999) Јасмина (1953-1999) Ту је остало и душа и срце мом Симеону, звани Сима, и снаји Јасмини, а мајци остала туга и бол вечита Споменик подиже Тодорова Цена и сестра Снежана	

ГРДЕЛИЦА

Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО бомбардовању путничког воза (1999)

АДРЕСА: Грделица, крај железничког моста, на к.п. бр. 2840/7 и 2840/5 КО Бојишина

ГПС координате: N: 4747714 E: 588731

ОПИС:

Спомен комплекс се налази у непосредној близини железничког моста који је бомбардован од стране НАТО авијације, у тренутку кад се њиме кретао путнички воз. Комплекс се састоји од великог уређеног платоа изграђеног од дрвених железничких прагова, челичних шина и гранитних коцки. На троугаоном простору између моста и бункера, централно у односу на плато, постављено је вертикално спомен обележје, које се састоји из вертикалног озиданог постамента који носи спомен плочу и крст, а на врху зиданог дела стоји део локомотиве воза који је уништен.

Са леве стране платоа, уз пругу, поређане су четири спомен плоче, које су рођаци и пријатељи погинулих постављали како би им одали пошту, које се налазе у оквиру комплекса посвећеног жртвама НАТО агресије.

Посебна спомен плоча у спомен настрадалим железничарима Србије постављена је на греди железничког моста.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 23.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ФОТОГРАФИЈЕ:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ЖТП “Београд”
Синдикат железничара Србије
У спомен настрадалим
железничарима Србије

Јовновић Зорану
Младеновић Петру
и свим невиним страдалима у
гранатираном возу БР.393.

12. IV 1999. год. 12. IV 2004. год.

ГРДЕЛИЦА
Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО бомбардовању путничког воза (1999)

АДРЕСА: Грделица, крај железничког моста, на к.п. бр. 2840/7 и 2840/5 КО Бојишина
ГПС координате: N: 4747714 E: 588731

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Простор меморијалног комплекса се уредно одржава. Наставити са редовним одржавањем простора у непосредној близини спомен комплекса. Приступне пијететне стазе и степенице, као и непосредно окружење спомен обележја одржавати чистим и уредним у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Конзерваторско-рестаураторске радове спроводити по потреби, на начин да се у пуној мери поштују и афирмишу споменичке вредности и аутентичност изворног решења споменика
- Спомен плоче одржавати чистим, брисањем и прањем употребом меке крпе и чисте воде
- Пожељно је финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Санирати пропале и отпале делове завршне обраде од камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

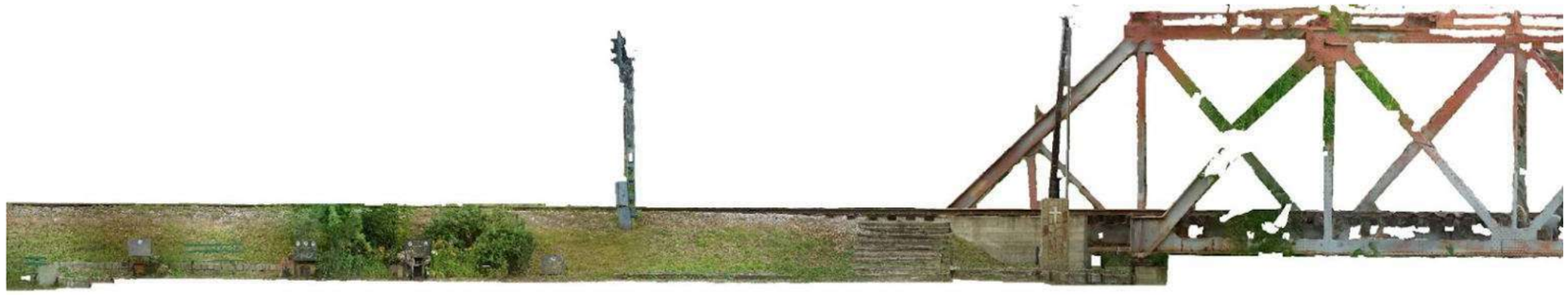

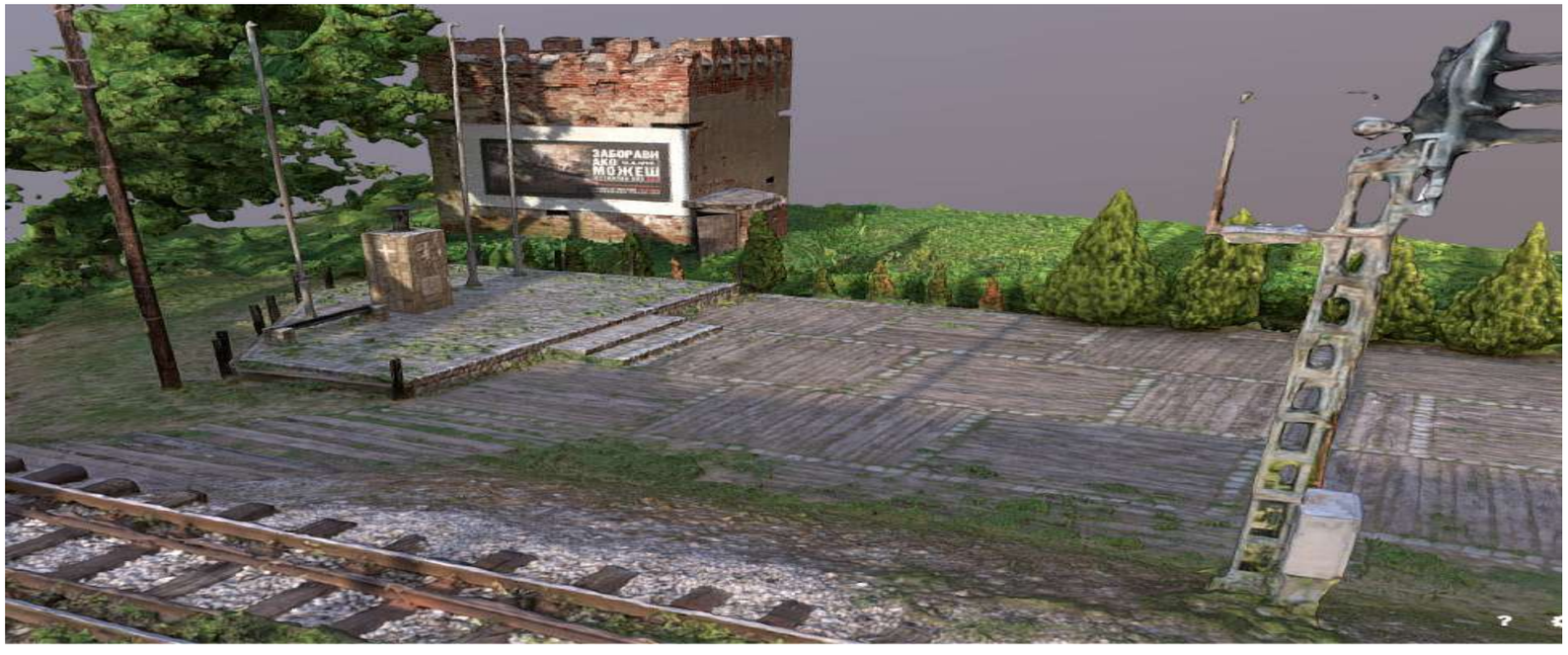

ГРДЕЛИЦА
Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО бомбардовању путничког воза (1999)

АДРЕСА: Грделица, на к.п. бр. 2838/5, 2840/5 КО Бојишина
ГПС координате: N: 4747734 E: 588690

ФОТОГРАМЕТРИЈА: А. Никшић, 2022

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

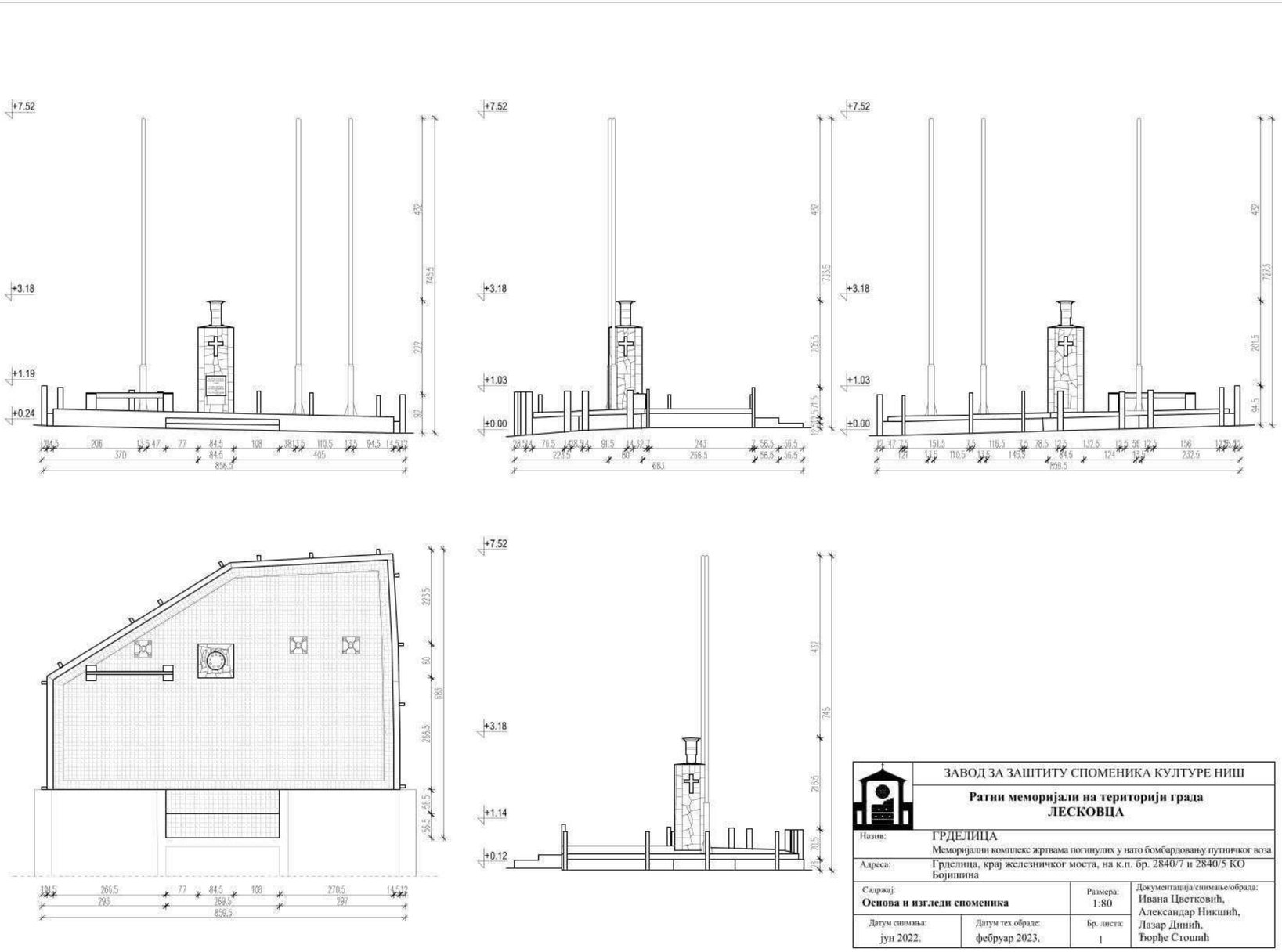

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ГРДЕЛИЦА Меморијални комплекс жртвама погинулих у нато бомбардовању путничког воза		
Адреса:	Грделица, крај железничког моста, на к.п. бр. 2840/7 и 2840/5 КО Бојишина		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:80	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ГРДЕЛИЦА
Меморијални комплекс жртвама погинулих у НАТО бомбардовању путничког воза (1999)

АДРЕСА: Грделица, на к.п. бр. 2838/5 , 2840/5 КО Бојишина
ГПС координате: N: 4747734 E: 588690

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕНИКУ:

ГРДЕЛИЦА 12. април 1999. Вељковић Н. Јасмина 1971-1999 Јовановић Ј. Зоран 1964-1999 Јовановић Ј. Радомир 1954-1999 Марковић Ж. Ана 1973-1999 Марковић Ч. Иван 1973-1999 Младеновић Д. Верка 1952-1999 Младеновић С. Петар 1952-1999 Петковић М. Светомир 1934-1999 Тодоров Д. Симеон 1968-1999 Станијановић В. Бранимир 1993-1999 Станијановић Видосав 1954-1999 Станијановић С. Дивна 1959-1999 3 Неидентификована лица	(десно) На овом месту 12.04.1999. године у нападу НАТО авијације срушен је путнички и железнички мост. У путничком возу изгубило је живот 15 путника и рањена 44 путника Остаје тужно сећање на незапамћену трагедију (на постаменту) Невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију 24. март -10. јун 1999

ГРДЕЛИЦА
Споменик невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију (1999)

АДРЕСА: Грделица, на ауто путу на к.п. бр. 9184 КО Грделица
ГПС координате: N: 4747715 E: 588450

ОПИС:

Споменик, који чине две целине, постављен је на ниском постаменту на коме је урезано "Невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију 24. март -10. јун 1999".
Постамент споменика је саграђен од армирано-бетонске подконструкције и обложен црним гранитним плочама углачаним до високог сјаја, дебљине 3cm.
У постамент су уграђене две масивне неправилно исклесане плоче од исте врсте мермера, дебљине 20cm. На једном "краку" споменика постављен је грб, цртеж срушеног моста у облаку дима и ватре, и спомен плоча са именима страдалима. На другом краку је урезан текст који подсећа на овај трагичан догађај.
Споменик је укупне ширине 274cm, висине преко 250cm и дебљине постамента 76cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 05.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

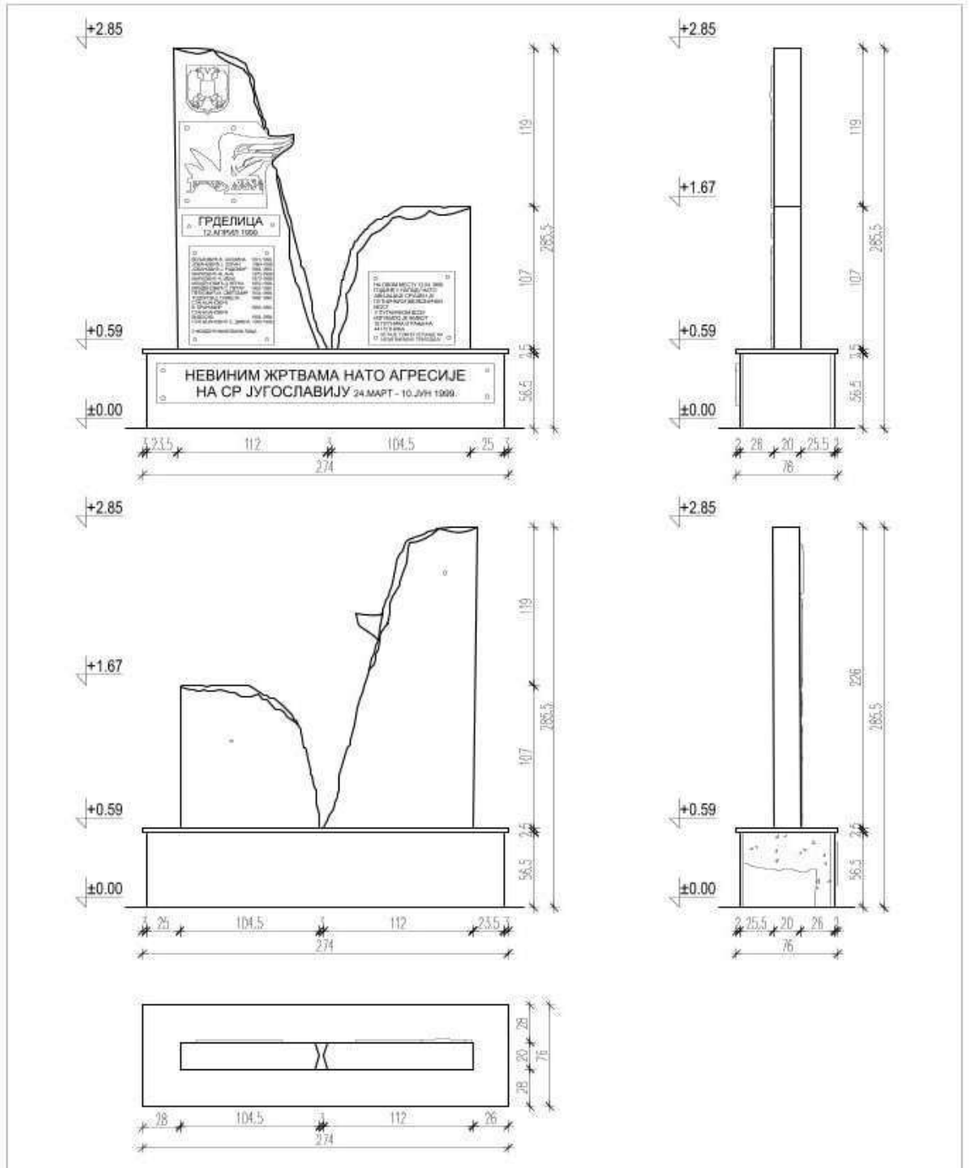

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ГРДЕЛИЦА Споменик на ауто путу		
Адреса:	Грделица, на ауто путу на к.п. бр. 9184 КО Грделица		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ГРДЕЛИЦА
Споменик невиним жртвама НАТО агресије на СР Југославију (1999)

АДРЕСА: Грделица, на ауто путу, на к.п. бр. 9184 КО Грделица
ГПС координате: N: 4747715 E: 588450

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Споменик се налази у релативно добром стању, али је слабо уочљив, и налази се на неприступачном месту, поред аутопута
- Очистити простор око споменика од растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Све површине од црног мермера имају наслаге нечистоћа па је потребно третирати их конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту минимум интервенција и водити се принципом од мање инвазивних. Опрати их и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Потребно је извршити поновну уградњу отпалих гранитних плоча са постамента дебљине 3cm, , у свему по узору на постојеће
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 05.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТИ:

Илић Живојин Граовац 1962-1999	
Драгомир Дане Бошковић 1920-1943	
Цветановић Славољуб Дија 1962-1999	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен бисте се налазе у релативно добром стању, као и њихово непосредно окружење
- Одржавати простор у непосредном окружењу
- Спомен бисте очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисти треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Бетонске постаменте са завршном обрадом од вештачког камена очистити од наслага нечистоћа и санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед

ГРДЕЛИЦА, СЕЛО
Спомен бисте у парку (1943) и (1999)

АДРЕСА: Село Грделица, у парку у центру села, на к.п. бр. 1988 КО Грделица село

ГПС координате: N: 4750320 E: 587472

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

1) Драгомир Дане Бошковић

Рођен 1920. године у селу Грделица, студент права. Укључује се у раднички покрет, посебно је радио на окупљању омладине. Ухапшен је августа 1941. године и провео је месец дана у затвору. После тога одлази у Кукавички (Лесковачки) партизански одред где остаје до марта 1942. године. Након осипања одреда, борави у Грделици до августа 1943. године, када одлази у Први јужноморавски партизански одред. Обављајући извиђање код села Чукљеника према Накривњу, упао је у заседу балиста који су били у немачким униформама и погинуо 9. октобра 1943. године.

2) Илић Чедомира Живојин

Војник ВЈ у резерви. Рођен 30. марта 1962. године у Грделици, општина Лесковац. Био је у саставу 549 моторизоване бригаде. Погинуо у бомбардовању 31. маја 1999. године у рејону села Планеја код Призрена. Одликован је орденом за заслуге у областима одбране и безбедности првог степена.

3) Цветановић Стојадина Славољуб

Војник ВЈ у резерви, рођен је 24. фебруара 1962. године у Грделици, општина Лесковац. Био је у 549 моторизованој бригади. Рањен је 1. јуна 1999. у бомбардовању, у рејону села Планеја, Призрен. Умро је 3. јуна у Медицинском центру у Призрену. Одликован орденом за заслуге у областима одбране и безбедности првог степена.

ОПИС:

На издигнутом платоу у средишњем делу парка у центру села налазе се три спомен бисте. Средишња је биста посвећена је Бошковић Драгомиру (128-1945) борцу погинулом у Другом светском рат, док су друге две посвећене борцима погинулим за време НАТО бомбардовања - Илић Живојину (1962-1999) и Цветановић Славољубу (1962-1999).

Постаменти на којима се налазе бисте борцима погинулим 1999. године, израђени су идентично као и постамент спомен бисте посвећене Бошковић Драгомиру.

Аутор бисте Драгомира Данета Бошковића је Стојан Цветковић. Подигнута је 29. новембра 1972. године. Постављена је на платоу испред некадашњег Дома бораца. Плато је био урбанистички разрађен и представљао је неку врсту спомен-парка.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 21.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

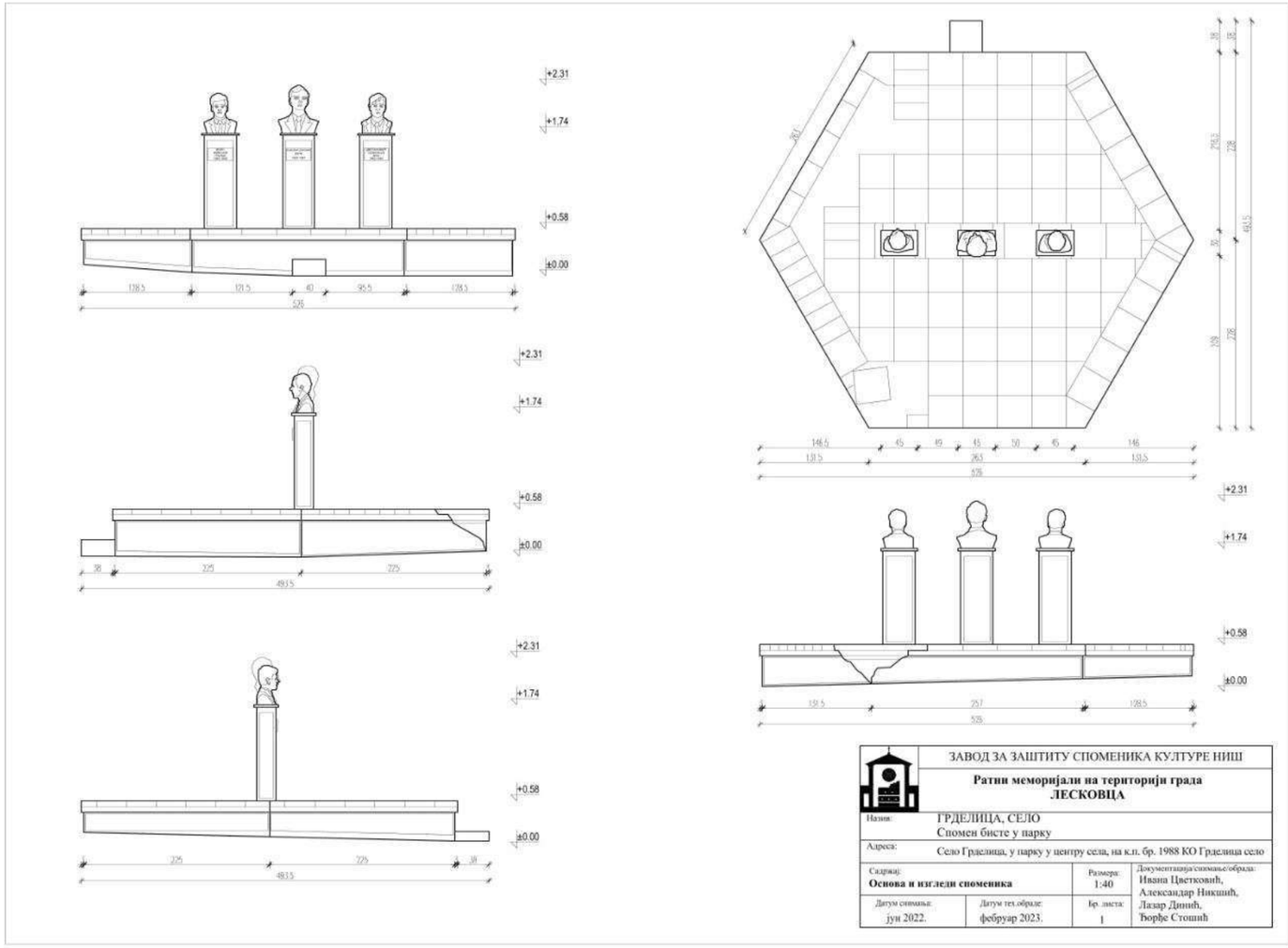

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ГРДЕЛИЦА, СЕЛО
Спомен бисте у парку (1943) л (1999)

АДРЕСА: Село Грделица, у парку у центру села, на к.п. бр. 1988 КО Грделица село
ГПС координате: N: 4750320 E: 587472

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Поплочање платоа на коме се налазе спомен бисте поправити и уредити. Приступне, пијететне стазе, као и непосредно окружење очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Спомен бисте налазе се у релативно добром стању
- Наставити са редовним одржавањем ратног меморијала
- Детаљно чишћење и прање постамента меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида по потреби
- Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 21.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

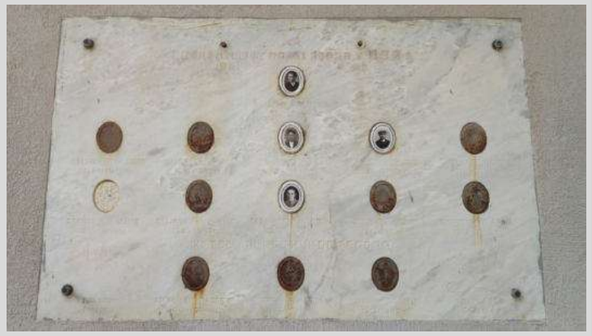

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Спомен плоча палих борца у НОБ-е1941-1945

Бошковић Л. Драгомир	1920-1943
Стефановић А. Јован	1926-1944
Николић А. Милорад	1920-1943
Ђилић Р. Сотир	1922-1944
Спасић А. Бранислав	1928-1944
Милић У. Миодраг	1924-1944
Стајковић М. Крста	1908-1944
Стојиљковић Ј. Живојин	1905-1943
Стојиљковић Ж. Борка	1910-1943
Јовић А. Живојин	1913-1944
Станковић Ђ. Ђорђе	1909-1944
Жртве фашистичког терора	
1. Станисављевић Ј. Спаса	1901-1944
2. Спасић А. Никола	1922-1944
3. Јовић М. Чедомир	1913-1943

4. јул 1956. год. у Грделици

Подиже с. Грделица

ГРДЕЛИЦА, СЕЛО

Спомен плоча палих бораца у НОР-у на сеоском дому (141-1945)

АДРЕСА: Село Грделица, у близини парка у центру села, на к.п. бр. 1988 КО Грделица село

ГПС координате: N: 4750306 E: 587475

ОПИС:

На сеоској згради налази се спомен плоча са палим борцима 1941-1945 и жртвама фашистичког терора. Плоча је првобитно садржала и слике на керамици свих погинулих (укупно 14). Сачуване су четири фотографије на спомен плочи.

Бела мермерна плоча постављена је 4. јула 1956. године.

Спомен плоча је израђена од белог мермера димезија 164,5x102cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац, пронаћи све потребне податке за обнову спомен плоче. То се првенствено односи на фотографије које недостају
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, површину третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Недостајуће фотографије израдити на керамици, у свему по узору на оригинални изглед и вратити на место
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 21.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Жртве НАТО агресије 1999. год.

1. Цветановић С. Славољуб
“Дија”
рођ. 24.02.1962. г. пог. 03.06.1999. г.

2. Живојин Ч. Илић
“Граовац”
рођ. 03.03.1962. г. пог. 31.05.1999. г.

Месна заједница с. Грделица

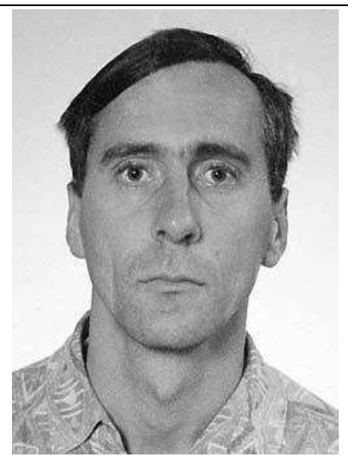

Цветановић (Стојадин) Славољуб
(с.Грделица-Лесковац, 24.02.1962. — † с.Планеја-Призрен, 03.06.1999.)

Живојин Илић
(1962 Грделица-1999, село Планеја , КИМ.)

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом и сликама третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, површину третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГРДЕЛИЦА, СЕЛО
Спомен плоча жртвама НАТО агресије (1999)

АДРЕСА: Село Грделица, у близини парка у центру села, на к.п. бр. 1988 КО Грделица село
ГПС координате: N: 4750306 E: 587475

ОПИС:

На згради сеоског дома, у претпростору, налази се још једна спомен плоча од белог мермера, са именима и фотографијама жртава НАТО агресије 1999. године. Посвећена палим борцима који су погинули од дејства НАТО авијације.

Спомен плоча је израђена од белог мермера димензија 93,5x54cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 21.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима у народноослободилачком рату 1941-1945. год.

Бранковић Г. Никола	рођ. 1926.	пог. 1945.
Грујић Д. Ђорђе	рођ. 1922.	пог. 1944.
Ђокић Т. Боривоје	рођ. 1923.	пог. 1944.
Здравковић Ђ. Благоје	рођ. 1912.	пог. 1944.
Илић З. Бранко	рођ. 1926.	пог. 1944.
Јовановић Л. Петар	рођ. 1924.	пог. 1944.
Јовановић Д. Владимир	рођ. 1914.	пог. 1945.
Коцић Г. Ратко	рођ. 1917.	пог. 1944.
Коцић И. Александар	рођ. 1923.	пог. 1944.
Стојановић С. Бранко	рођ. 1924.	пог. 1944.
Станисављевић М. Живко	рођ. 1911.	пог. 1944.
Стаменковић Ј. Трифун	рођ. 1923.	пог. 1944.
Стаменковић В. Чедомир	рођ. 1910.	пог. 1941.
Стојановић Е. Живан	рођ. 1909.	пог. 1945.
Станковић М. Боривоје	рођ. 1921.	пог. 1945.
Тодоровић Д. Петар	рођ. 1926.	пог. 1945.
Цветковић А. Војислав	рођ. 1923.	пог. 1945.

Жртвама фашистичког терора 1941-1945

Крстић П. Благоје	рођ. 1918.	стрељан 1945.
Петковић Загорка	рођ. 1903.	стрељан 1944.
Стаменковић Г. Ранђел	рођ. 1884.	стрељан 1944.

4. јул 1962. год. Грађани села Губеревац

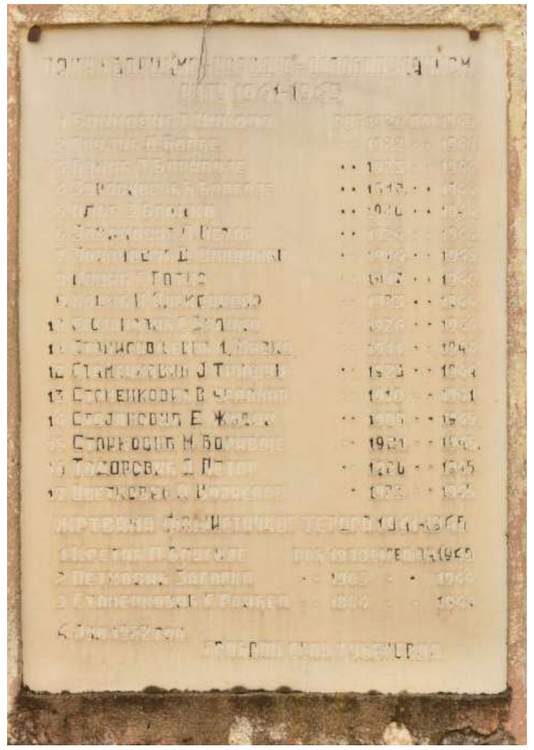

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању, може доћи до урушавања, потребно је предвидети хитне санационе радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову сеоске зграде.
- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња

Споменплочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења

Приступити конзерваторско-рестаураторским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ручна обрада натписа, затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање и чишћење простора непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГУБЕРЕВАЦ
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Губеревац, на згради некадашњег задружног дома, на к.п. бр. 1212 КО Губеревац
ГПС координате: N: 4756605 E: 583662

ОПИС:

Спомен плоча се налази на згради некадашњег задружног дома у селу Губеревац, преко пута школе. Задружни дом је зграда која је изграђена после Другог светског рата за села Губеревац, Буниброд и Бадинце.
Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 79x109cm, са урезаним текстом и именима бораца палим у Другом светском рату.
Спомен плоча је постављена 4. јула 1962. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 01.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.09. и 04.11.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

(лево)
Одаје се признање борцима
минулих ослободилачких
ратова
који падоше за крст часни
и слободу златну
признање и јунацима
који храбро ратоваше
преживеше
и касније умреше

Грађани Губеревца 1989.

(десно)
Палим борцима у НОР-у 1941-1945

Бранковић Г. Никола	1926-45
Грујић Д. Ђорђе	1922-44
Ђокић Т. Боривоје	1923-44
Здравковић Ђ. Благоје	1912-44
Илић З. Бранко	1926-44
Јовановић Л. Петар	1924-44
Јовановић Д. Владимир	1914-45
Коцић Г. Ратко	1917-44
Коцић И. Александар	1923-44
Стојановић С. Бранко	1924-44
Станисављевић М. Живко	1911-44
Стаменковић Ј. Трифун	1923-44
Стаменковић В. Чедомир	1909-41
Стојановић Е. Живан	1910-45
Станковић М. Боривоје	1921-45
Тодоровић Д. Петар	1926-45
Цветковић А. Војислав	1923-45

Жртве фашистичког терора

Крстић П. Благоје	1918-45
Петковић Загорка	1903-45
Стаменковић Г. Ранђел	1884-44

Грађани Губеревца 1989.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Пилоне од вештачког камена опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе. Затим пажљиво прегледати и уколико је потребно санирати пукотине, оштећења и отпале делове завршне обраде од вештачког камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Такође, плоче од црног мермера третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације споменика треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити површине одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ГУБЕРЕВАЦ
Спомен комплекс испред зграде задружног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Губеревац, на к.п. бр. 1212 КО **Губеревац**
ГПС координате: N: 4756609 E: 583656

ОПИС:

Ратни меморијал у селу Губеревац налази се на ограђеном платоу испред задружног дома и састоји се од два пилона.
Споменик је откривен 1989. године. На свечаности поводом откривања споменика говорио је Живојин Стефановић, као и аутор, вајар Стефан Соколовић.
Све површине пилона споменика обложене су вештачким каменом, који је у горњим зонама заглађен, а у доњим зонама има бујасти изглед са равним тракама (пертлама) по ободима. На пилонима су постављене спомен плоче од црног мермера са урезаним текстом и именима палих бораца у Народноослободилачком рату од 1941. до 1945. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.09. и 04.11.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

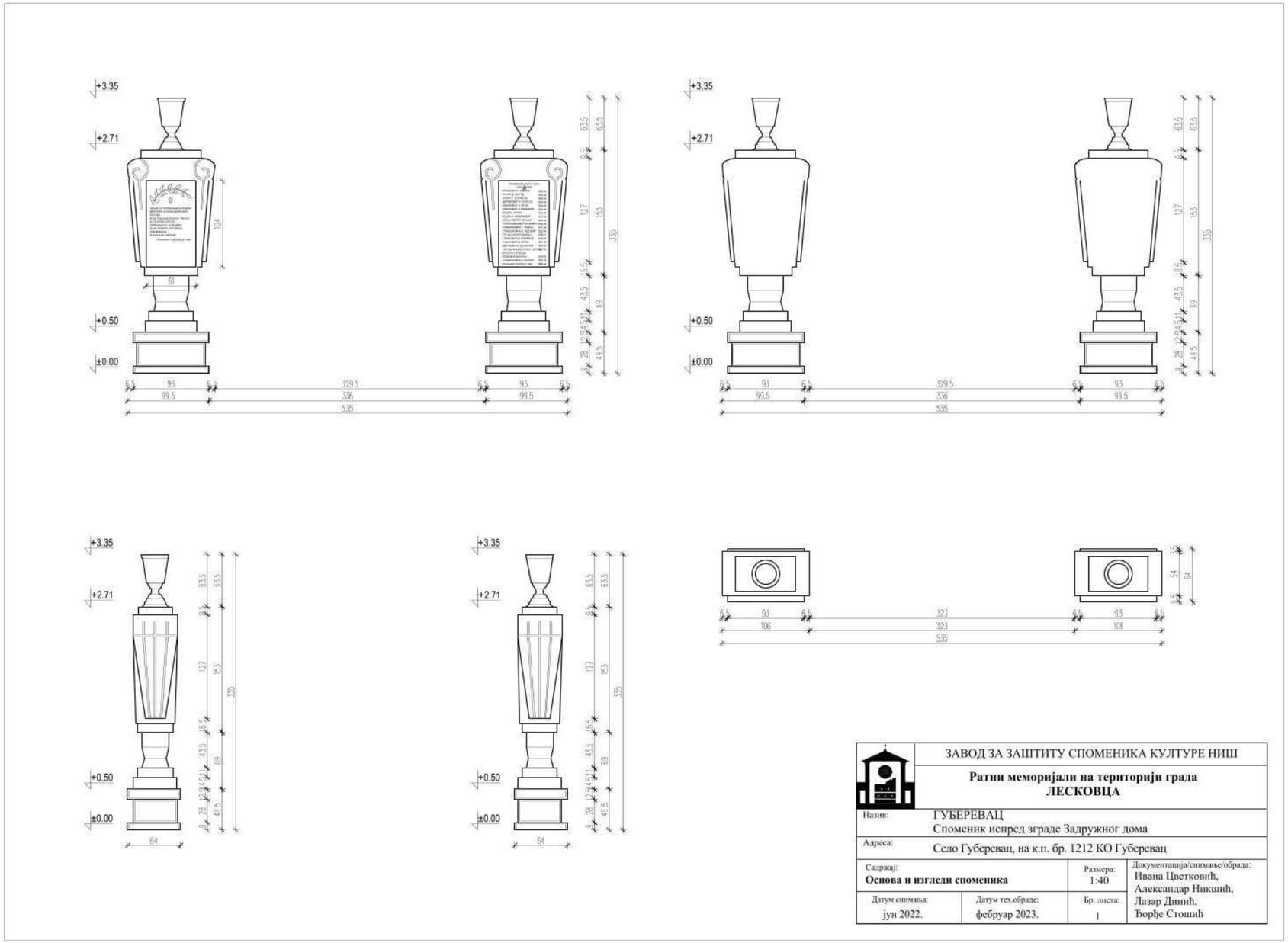

ГУБЕРЕВАЦ
Спомен комплекс испред зграде задружног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Губеревац, на к.п. бр. 1212 КО **Губеревац**
ГПС координате: N: 4756609 E: 583656

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.06.2022. године
Извршили увид: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

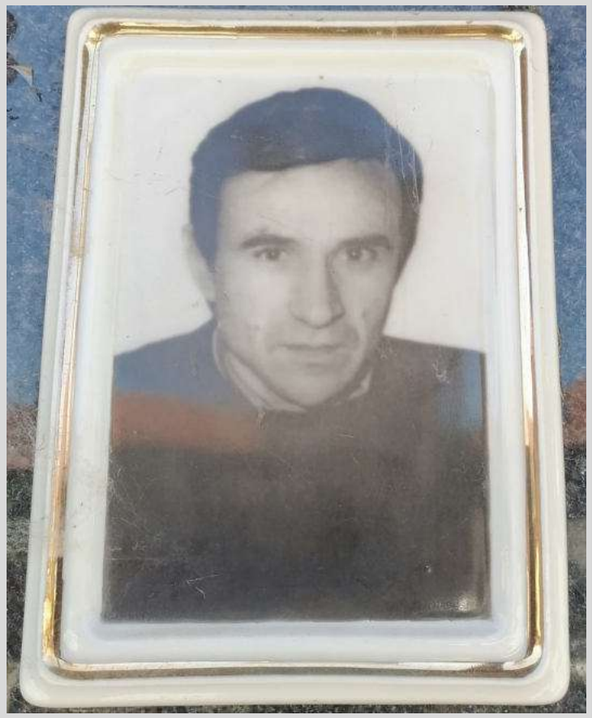

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Спасић Раде
1951-1999
Положио си живот на
олтар отаџбине
Грађани Д. Бунуше

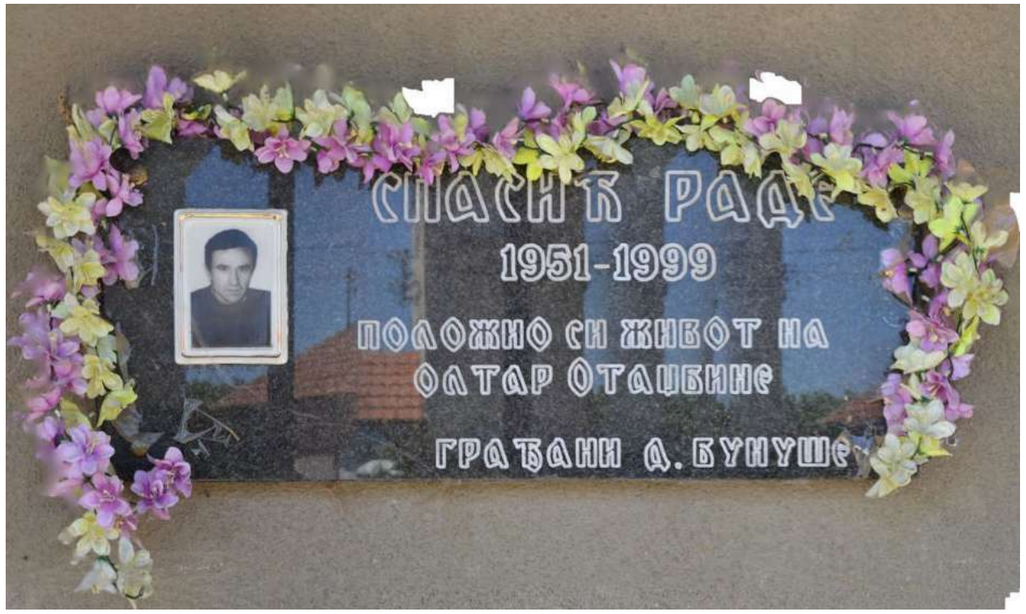

ДОЊА БУНУША
Спомен плоча Радету Спасићу (1999)

АДРЕСА: Село Доња Бунуша, на згради сеоског дома, на к.п. бр. 948 КО Доња Бунуша
ГПС координате: N: 4749580 E: 571895

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спасић Раде војник 175. пешадијске бригаде из Лесковца преминуо је од повреда задобијених од дејства НАТО авијације у борбама 20. маја 1999. године.

ОПИС:
Спомен плоча на згради сеоског дома на к.п.бр. 948 КО Доња Бунуша и посвећена је Радету Спасићу, који је погинуо 1999. године. Спомен плоча се налази са десне стране улаза у сеоску зграду, израђена је од црног мермера, и димензија је 81x34cm и дебљине 3cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спровести детаљно чишћење и прање гранитне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида, а уколико је потребно, и ретуширање текста одговарајућом висококвалитетном бојом за камен
- Препорука је нанети завршну импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Очистити простор комплекса од смећа и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини сеоског дома
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У току наодноослободилачке борбе и народне револуције у борби са фишистима и њиховим слугама за лепшу будућност наших народа дали су своје животе

Спаса Симоновић Г. Бријање	Бора Рамић Д. Бријање
Божидар Ристић	Стојан Стаменковићи
Стеван Игњатовић	Милентије Стаменковић Д. Бријање
Крста Стефановић	Јанча Салковић
Ђорђе Младеновић	Јашко Бећиревић
Благоје Цветковић	Тома Радојичић
Војислав Марковић	Добривоје Митић
Војин Цветковић	Миодраг Здравковић
Светозар Видановић	Дени Рамић
Владимир Видановић	Миодраг Миленковић
Трајко Станојевић	Божидар Стаменковић
Добривоје Ђорђевић	Љубомир Лазаревић Међа
Божидар Стаменковић	Јашар Кајтачевић
Милентије Стефановић	Сотир Петковић
Младен Стојановић	Васиљко Коцић
Живојин Станковић Д. Бријање	Боривоја Станојевић
Љубисав Петковић	Владимир Милић
Миливоје Петровић	Милан Станојевић
Божидар Стаменковић	Војислав Лазаревић
Милентије Стефановић	Драгутин Јовановић
Младен Стојановић	Лазар Костић
Живојин Станковић Д. Бријање	Раомир Ивановић
Љубисав Петковић	Стојан Петровић
Миливоје Петровић	Бине Османовић
Милан Богдановић	Драгутин Јовић
Радомир Стаменковић	
Драгутин Станојевић	
Живојин Петровић	
Никола Пешић	
Витомир Петковић	
Игњат Цветковић	

Нека се на њиховим примерима недахњују млада поколљења уче како се треба борити за слободу народа и независност своје отаџбине
Одбор савеза бораца народно ослободилачког рата
Г. Бријање Д Бријање и Међа
7 јул 1950 године

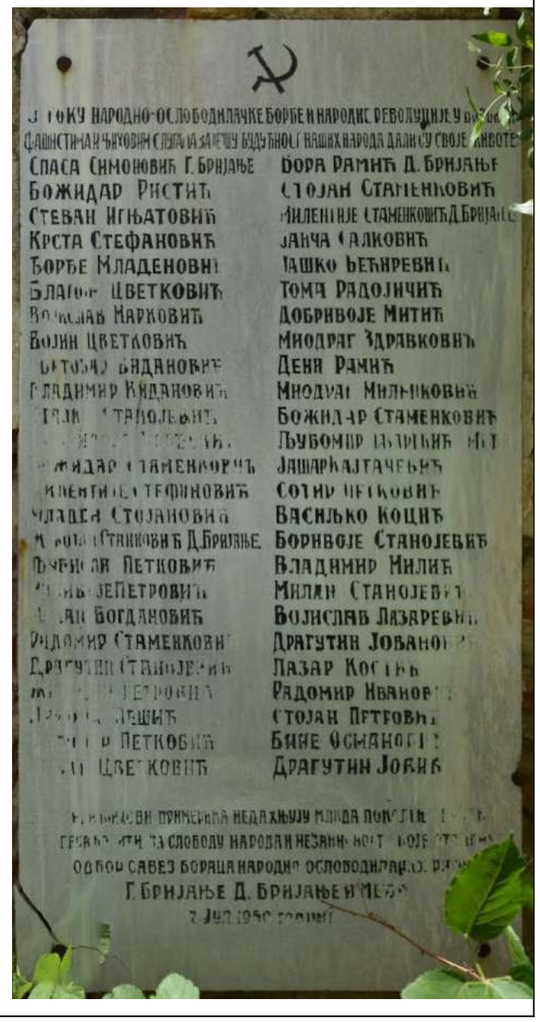

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча. Предузети потребне мере да се спомен плоча не оштети и не уништи. Потребно је уклонити је са нестабилне зидане структуре, складиштити на прописан начин, конзервирати, а затим вратити на погодно место у селу
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, површину третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ДОЊЕ БРИЈАЊЕ
Спомен плоча на згради задужног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Доње Бријање, на к.п. бр. 4510/1 КО Доње Бријање код амбуланте у Доњем Бријању
ГПС координате: N: 4772609 E: 566440

ОПИС:

Спомен плоча посвећена палим борцима и жртвама фашистичког терора у Другом светском рату налази се на некадашњој сеоској згради. Зграда је у лошем стању, не користи се, кров се потпуно урушио и сада су остали само зидови.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 90x160cm.

Натпис на плочи је избледео и требало би га ретуширати, а плочу очистити.

Имајући у виду лоше стање зграде на којој је постављена потребно је предузети све мере да се спомен плоча не оштети и уништи. Спомен плочу је потребно уклонити са нестабилне зидане структуре, складиштити, конзервирати и вратити на погодно место.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.09. и 04.11.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Палим боцима 1912-1918.
Стаменковић Коста
Станковић Величко
Стоилковић Светозар
Стоилковић Милан
Лазаревић Миладин
Стаменковић Дина
Стојановић Милан
Станковић Светозар
Илић Даца
Милошевић Таса
Ћирић Гаврил
Стојановић Нађко
Спасић Митар
Момчиловић Вукадин-Вуча
Стојковић Влајко
Стојковић Ј. Светозар
Стаменковић Михајло
Цветковић Драгутин
Петровић Милорад
Стојилковић Душан
Милошевић Влајко
Миљковић Дика
Ранђеловић Светозар
Вељковић Аксентије
Лазаревић Дина
Здравковић Костадин
Љубић Стојанча
Здравковић Благоја
Јовановић Милорад
Момчиловић Стојадин
Илић Миладин
Илић Мита
Ранђеловић Благоја
Миленковић Милорад
Јовић Драгутин
Вељковић Јован
Стаменковић Марјан
Стаменковић Владимир
Златковић Станко
Илић Дагутин
Николић Влајко
Илић Милан

Пасуљковић Беја
Ранђеловић Добросав
Стаменковић Потрађко
Момчиловић Крста
Ћирић Милан
Савић Ранђел

*

Палим борцима Наодноослободилачког рата и жртвама фашистичког терора 1941-1945.
Станковић Живојин
Петковић Љубисав
Петровић Живојин
Богдановић Милан
Стаменковић Радован
Станојевић Драгутин
Пешић Никола
Цветковић Игњат
Стаменковић Стојан
Стаменковић Милентије
Салковић Јанча
Бећировић Јашко
Радоичић Тома
Митић Добривоја
Стаменковић Божидар
Петковић Витомир
Рамић Бора
Петровић Миливоја

Умрли од последица рата
Здравковић Мијодраг
Рамић Дени
Миленковић Миодраг
Стојковић Госпава

Захвални борци и грађани Д. Бријања

*

Петровић Векослав
рођен 1-2-1971
погинуо
у Босни 1992. год
Савез бораца Д. Бријања
Одбор Савеза бораца
Д. Бријања 1996.

ДОЊЕ БРИЈАЊЕ
Споменик посвећен палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945 и 1992)

АДРЕСА: Село Доње Бријање, у дворишту школе, на к.п. бр. 9000/3 КО Доње Бријање
ГПС координате: N: 4772107 E: 566547

ОПИС:
У дворишту Основне школе „Бранко Радичевић" у селу Доње Бријање налази се Споменик посвећен палим борцима у ослободилачким ратовима Србије.
Споменик је 5. јула 1987. године открио Милорад Вељковић, председник Међуопштинског одбора Савеза бораца НОР-а јужноморавског региона.
Састоји се из омањег приступног платоа, постамента од вештачког камена, и два вертикална зида са црним гранитним плочама на врху, које стилизују заставе.

Напомена: Накнадно је уграђена спомен плоча са именом Векослава Петровића, који је погинуо у Босни 1992. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

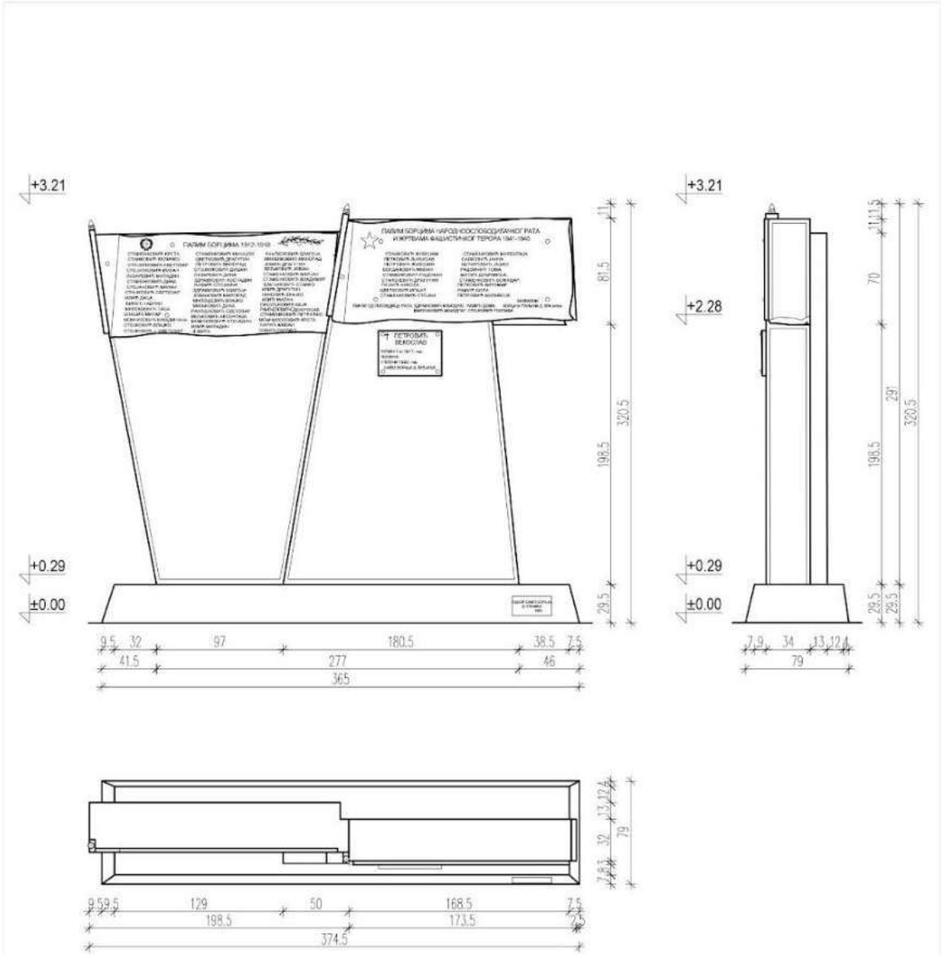

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ДОЊЕ БРИЈАЊЕ Спомен плоча на згради основне школе		
Адреса:	Село Доње Бријање, у дворишту школе, на к.п. бр. 9000/3 КО Доње Бријање		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ДОЊЕ БРИЈАЊЕ
Споменик посвећен палим у ослободилачким ратовима

АДРЕСА: Село Доње Бријање, у дворишту школе, на к.п. бр. 9000/3 КО Доње Бријање
ГПС координате: N: 4772107 E: 566547

МЕРЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Спомен плоче од црног мермера је потребно третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела. Плоче опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње.
- Финално импрегнирати и заштити плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Обити пропале и труле делове малтера са бетоснког постамента и извршити поновну завршну обраду у свему по узору на изворни изглед
- Око спомен плоча обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења
- Поступак конзервације споменика треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

Димитрије П Јовановић
1916 -1944год.
4. јул 1973 СУБ НОР
Доња Јајина

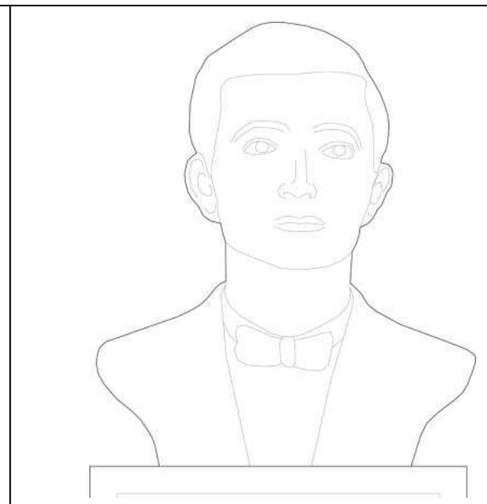

ДОЊА ЈАЈИНА
Спомен биста Димитрију Јовановићу (1944)

АДРЕСА: Село Доња Јајина, у дворишту основне школе, на к.п. бр. 592/1 КО Доња Јајина
ГПС координате: N: 4757765 E: 576643

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Јовановић Димитрије Кмет, рођен 1916. у Доњој Јајни, члан је Комунистичке партије Југославије од 1941. године. Био је борац и организатор од почетка оружаног устанка и политички комесар III омладинског батаљона 13. српске бригаде. Погинуо је 1944. године на Вељој глави код Огошта, у борби против шиптарских балиста.

Аутор бисте је академски вајар Стојан Цветковић,
Открио је Милорад Костадиновић Неша, 4. јула 1973. године.

ОПИС:

Спомен Димитрија П. Јовановића, налази се у дворишту основне школе „Светозар Марковић" у Доњој Јајини на к.п.бр. к.п. бр. 592/1 КО Доња Јајина.

Биста је сачињена од бронзе, а њено постоље завршно је обрађено вештачким каменом преко бетонске подконструкције.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор дворишта од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен обележја. Санирати пропале делове бетонског постамента на начин да се очува изворни изглед
- Бронзано попрсје очистити од наслага боја, и даље третирати конзерваторским поступцима, уз уклањање нечистоћа, али и очување патине. Спомен бисту финално импрегнирати и заштити одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Очистити спомен плоче које имају одређене наслаге нечистоћа па је потребно третирати их конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту минимум интервенција и водити се принципом од мање инванзивних. Очистити их од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

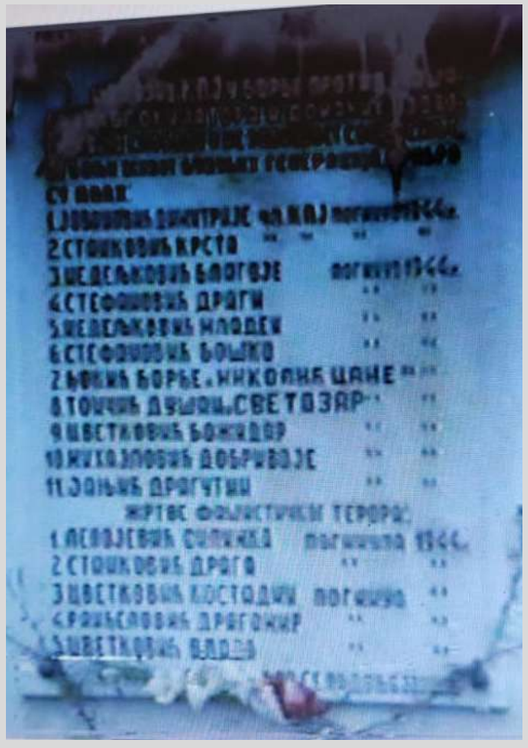

Изглед задружног дома и спомен плоче пре рушења (документација Месне заједнице Доња Јајина)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

На позив КПЈ у борби против фашистичког окупатора и домаћих издајника, за слободу и независност своје земље, за бољи живот будућих генерација, храбро су пали:

Јовановић Димитрије	члан КПЈ	погинуо 1944. г.
Станковић Крста	"	" "
Недељковић Благоје		погинуо 1944. г.
Стефановић Драги		" "
Недељковић Младен		" "
Стефановић Бошко		" "
Ђокић Ђорђе, Николић Цане		" "
Тончић Душан, Светозар		" "
Цветковић Божида		" "
Михајловић Добивоје		" "
Јањић Дагутин		" "

Жртве фашистичког терора

Лепојевић Силимка	погинула 1944.г.
Станковић Драга	" "
Цветковић Костадин	погинуо "
Ранђеловић Драгомир	" "
Цветковић Влада	" "

4. јул 1959. г. Народ села Доње Јајине

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи спомен плочу, уколико није уништена
- Уколико је уништена у сарадњи са наведеним институцијама пронаћи све потребне податке за израду нове спомен плоче, израдити их и поставити на изворну локацију
- Израдити реплику ратног меморијала, у свему по узору на првобитну спомен плочу - о истог материјала и са идентичним текстом, какав се налазио на уништеној спомен плочи и вратити на зид сеоске зграде
- Припремити нову спомен плочу од мермера, исклесати сва имена. Заштитити плоче хидрофобном заштитом. Припремити подлогу за постављање плоче. За заштиту површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода

ДОЊА ЈАЈИНА
Спомен плоча на сеоском дому

АДРЕСА: Село Доња Јајина, на згради старог сеоског дома, на к.п. бр. 592/1 КО Доња Јајина
ГПС координате: N: 4757764 E: 576604

ОПИС:

Спомен плоча подигнута у част палим борцима и жртвама фашистичког терора и налазила се на старој згради сеоског дома (на истој парцели налази се и зграда Основне школе "Светозар Марковић").

Спомен плоча је била израђена од белог мермера са уклесаним именима погинулих бораца и убијеним жртвама фашистичког терора.

Зграда је услед неодржавања пропала и срушена, а на њеном месту изграђена је нова сеоска зграда.

Према наводима мештана, приликом рушења старе зграде, спомен плоча је поломљена и потом бачена.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

РАНЂЕЛОВИЋ
ЗОРАН - ЗОКИ
1970-1999

ДАО ЖИВОТ ЗА ОТАЏБИНУ

ГРАЂАНИ Д. ЈАЈНЕ

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор комплекса од растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Спомен плочу од црног мермера могуће је по потреби третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела - опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ДОЊА ЈАЈИНА
Спомен плоча Ранђеловић Зорану

АДРЕСА: Село Доња Јајна, на згради сеоског дома, на к.п. бр. 592/1 КО Доња Јајина
ГПС координате: N: 4757764 E: 576604

ОПИС:

Спомен плоча посвећена Зорану Ранђеловићу, који је погинуо 1999. године, постављена је поред школе, на згради месне заједнице. Спомен плоча израђена је од црног мермера димензија 49x81cm, са урезаним натписом и и његовим ликом.

Дом културе у Доњој Јајни носи име “Зоран Зоки Ранђеловић”.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

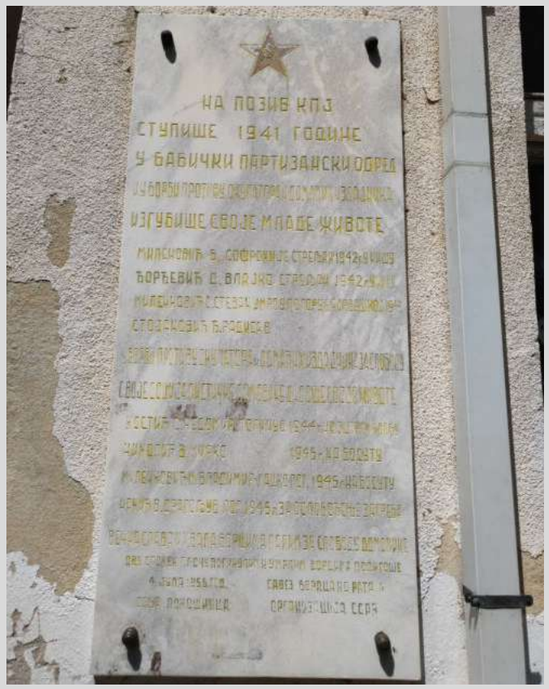

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На позив КПЈ
ступише 1941 године
у Бабички партизански одред
и у борби против окупатора и домаћих издајника
изгубише своје младе животе
Миленовић Б. Софроније, стрељан 1942. год. у Нишу
Ђорђевић Д. Влајко, стрељан 1942. год. у Нишу
Миленковић Стеван, умро у логору у Норвешкој 1943. године
Стојановић Ђ. Радислав, умро у Норвешкој 1943. године

У борби против окупатора за слободу своје
социјалистичке домовине дадоше своје животе:
Костић Чедомир, погинуо 1944. год. на Оштром копљу
Николић В. Мирко, погинуо 1945. год. на Босуту
Миленковић Н. Владимир, погинуо 1945. год на Босуту
Николић В. Драгољуб, погинуо 1945. год. на Босуту за ослобођење Загреба
Вечна слава палим борцима за ослобођење домовине
Ову спомен плочу погинулим и умрлим борцима подигоше
4 јули 1956. год Савез бораца рата и
Д. Локошница организација ссрн

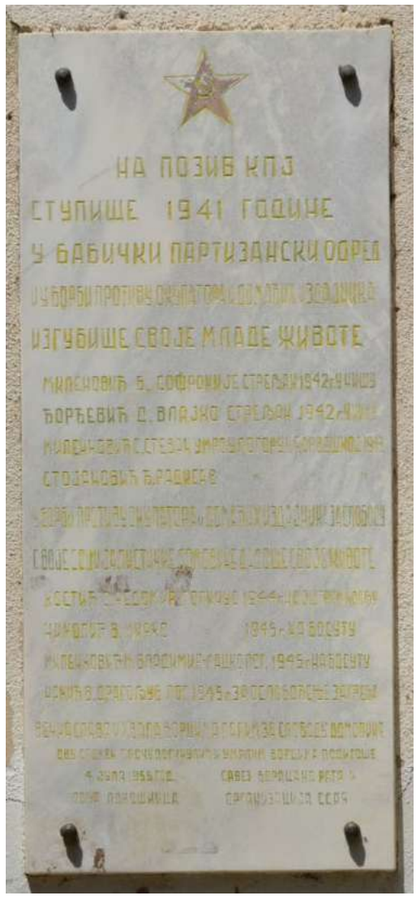

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ДОЊА ЛОКОШНИЦА
Спомен плоча на старој згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Доња Локошница, на старој згради основне школе, на к.п. бр. 732 КО Д. Локошница
ГПС координате: N: 4772003 E: 578883

ОПИС:

Спомен плоча на старој згради основне школе у селу Доња Локошница, посвећена је борцима Бабичког партизанског одреда погинулим у Другом светском рату. Плоча је постављена на згради основне школе “Вук Караџић”, 1956. године.

Спомен плоча је израђена од белог мермера а димензија је 60x90cm.

Из активног састава Бабичког партизанског одреда од 1941. до 1943. године (када је одред ушао у састав Другог јужноморавског НОП одреда) настрадало је 51,83% бораца, и то:

- 60,30% — из помоћних десетина,
- 26,08% — чланова НОО,
- 62,5% — сарадника 62,5%.

Односно од укупног припадника одреда настрадало је 51,76%, а преживело 48,24%.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија,

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

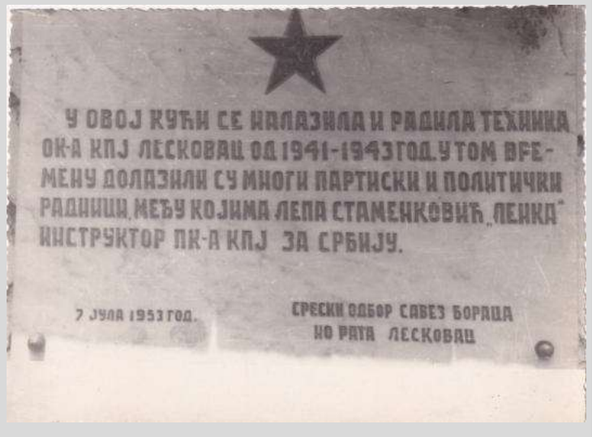

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У овој кући се налазила и радила техника ОК-а КПЈ Лесковац од 1941-1943 год. У том времнеу долазили су многи партијски и политички радници међу којима лепа Стаменковић Ленка инструктор ПК-а КПЈ за Србију.

Срески одбор савеза бораца
7 јула 1953 год. НО рата Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Санирати и заштитити металну конструкцију на којој је постављена спомен плоча
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини зграде месне канцеларије
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Спомен плоча на кући Мике Филиповића (1941-1943)

АДРЕСА: Село Доње Синковце,, на к.п. бр. 1096 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4759293 E: 574983

ОПИС:

Спомен плоча се налазила на кући Микаила Филиповића на к.п. бр. 1096 КО Доње Синковце. Спомен плоча је временом уклоњена са куће која више не постоји и постављена на металну конструкцију, на ивици парцеле, ближе улици.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 100x70cm.

Покрајински комитет за Србију је упутио на рад у окружном комитету КПЈ Лесковац Лепосаву Стаменковић Ленку, инструктора ПК КПЈ за Србију.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТЕ:

Коста Стаменковић
Народни херој
1893-1942

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Потребно је предвидети конзерваторско-рестаураторске радове уклањања слојева боје са свих површина споменика, имајући у виду да су неодговарајућим интервенцијама нарушена споменичка својства
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Предвидети финалну импрегнацију и заштиту спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Непосредно окружење спомен бисте је уредно и одржава на начин примерен ратном меморијалу Наставити са редовним одржавањем простора у непосредном окружењу спомен бисте
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења Војска Србије о томе обавештава надлежни завод

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Спомен биста посвећена Кости Стаменковићу у касарни (1942)

АДРЕСА: Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4758924 E: 574978

ОПИС:

Спомен биста Косте Стаменковића у касарни Синковце, сачињена од бронзе и постављена на постољу од природног камена. На постаменту је постављена и бела мермерна плоча са именом и презименом и годинама рођења и смрти.
Спомен биста је обојена црном фарбом, као и део постамента.
Непосредна околина спомен бисте достојанствено је уређена као ограђени плато са дугом приступном стазом оивиченом бетонским жардињерама за цвеће. Четвртасти плато у чијем центру се налази спомен биста, уоквирен је стубовима са жардињерама на угловима и повезан оградом. Завршна обрада платоа је терацо.
Напомена:
Према Закону о ратним меморијалима Министарство надлежно за послове одбране стара се о редовном одржавању ратних меморијала који се налазе у оквиру војних објеката, а средства се планирају и обезбеђују из буџета Републике Србије

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

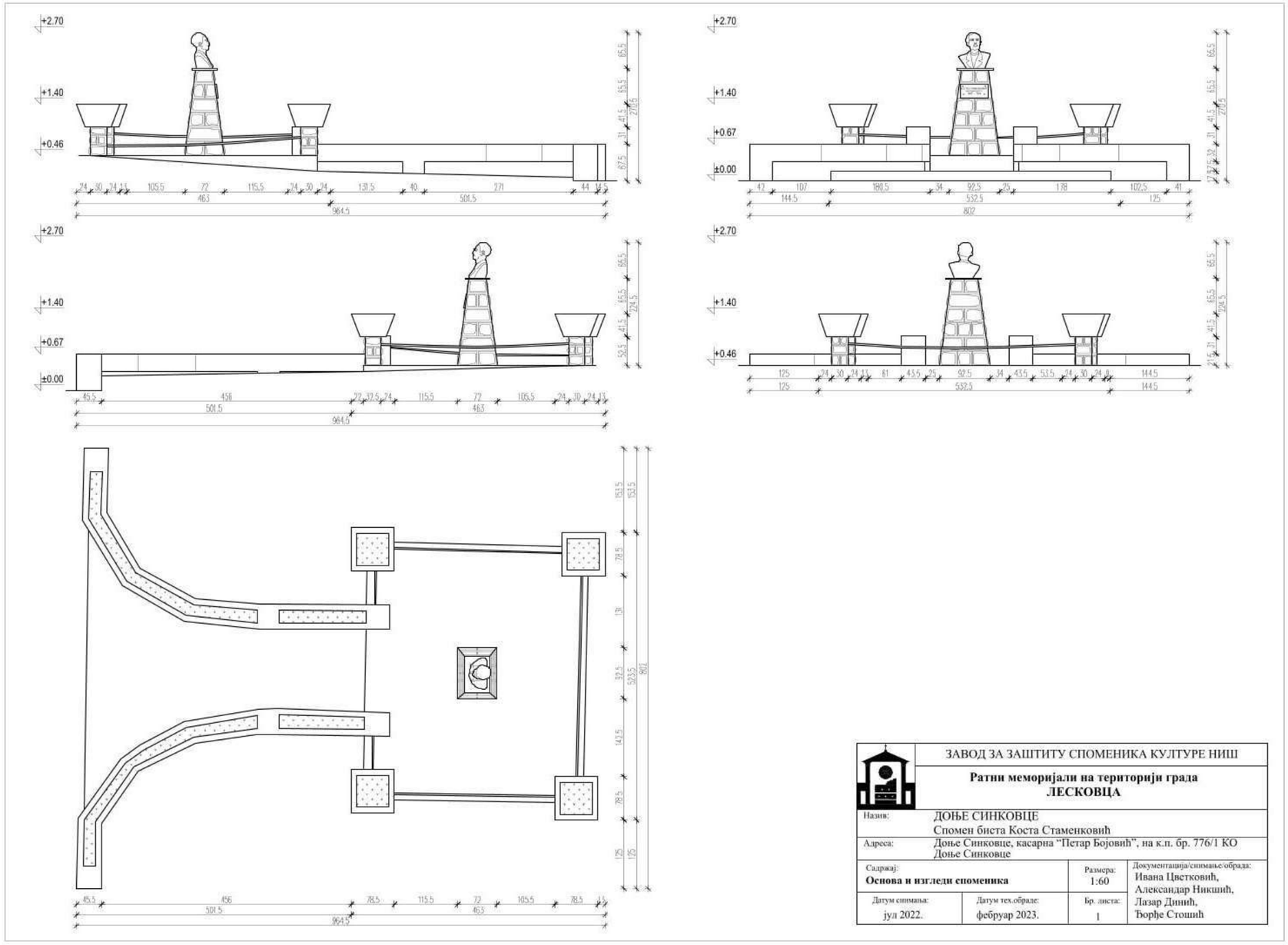

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ДОЊЕ СИНКОВЦЕ Спомен биста Коста Стаменковић		
Адреса:	Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:60	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јул 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Спомен биста Кости Стаменковићу у касарни (1942)

АДРЕСА: Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4758924 E: 574978

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ФОТОГРАМЕТРИЈА: НЕМА НАЗАД ИЗА ЈЕ СРБИЈА!

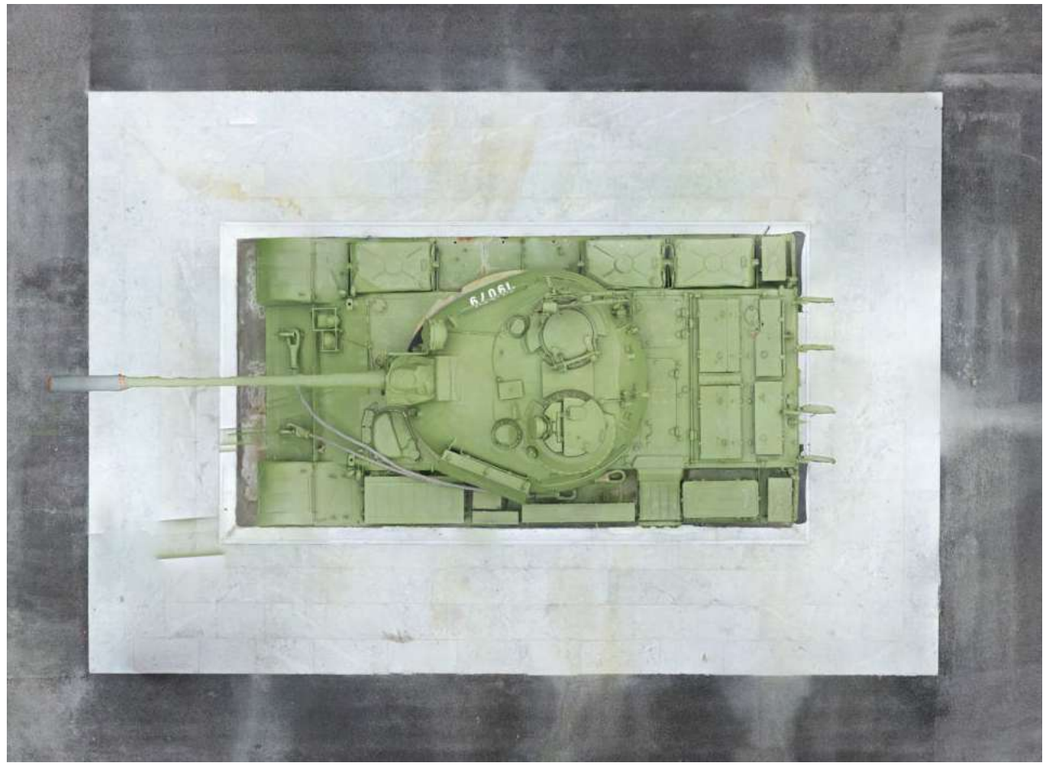

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Споменик 549. моторизованој бригади (1998-1999)

АДРЕСА: Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4751125 E: 608443

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
У касарни „Војвода Петар Бојовић" у Доњем Синковцу откривен је споменик палим борцима и полицијским снагама са простора зоне одговорности 549. бригаде, као и јединицима које су јој биле потчињене током сукоба 1998. и 1999. године. Овом скупу присуствовали су чланови породица погинулих, бивши војници, представници разних удружења, Војске Србије и државних органа. На церемонију су пристигли грађани Србије са разних страна света. Ратни командант 549. моторизоване бригаде, генерал мајор у пензији Божидар Делић, обраћајући се окупљенима, подсетио је на херојске подвиге бораца који су у зони одговорности 549. мтбр, бранили Отаџбину. Поздравио је присутне, захвалио се на почасти одатој палим борцима и члановима њихових породица, а појединцима заслужним за подизање споменика уручио је признања.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

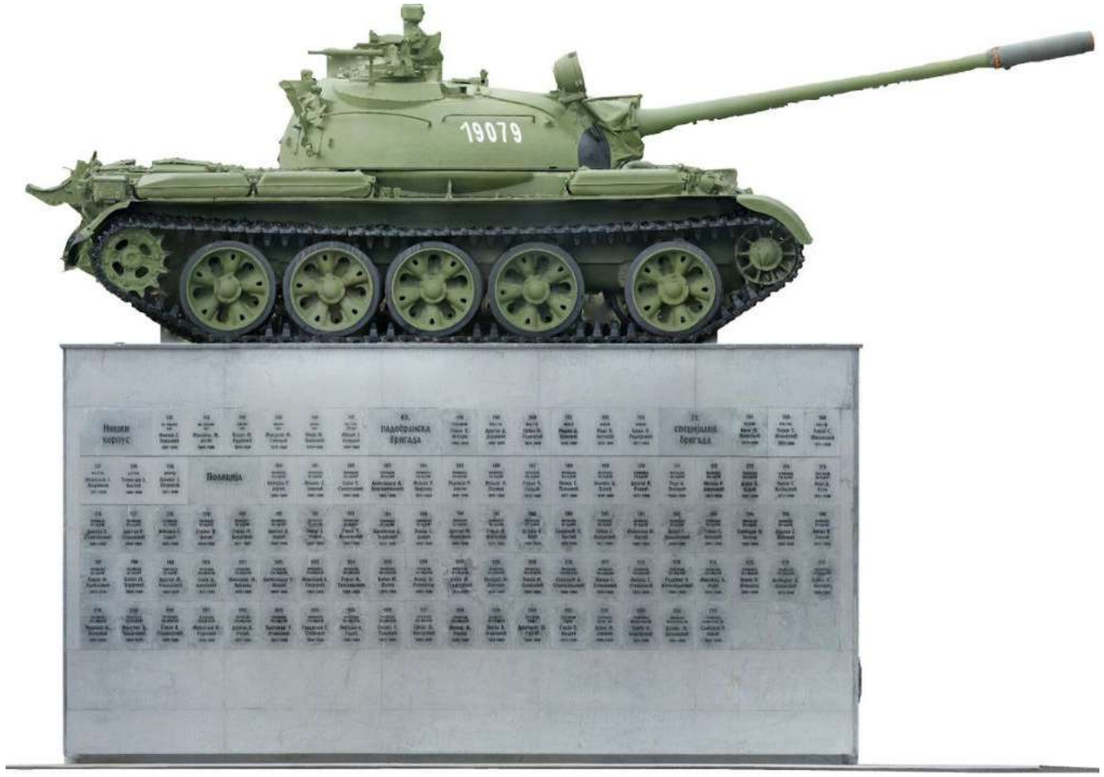

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Споменик 549. моторизованој бригади (1998-1999)

АДРЕСА: Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4751125 E: 608443

ОПИС:

Постамент споменика је урађен од армираног бетона димензија 6,5×3,5 метара и висине 3,5 метара. Споменик је са три стране обложен домаћим мермером дебљине два центриметара, на којима су камене плоче димензија 40×30 центиметара на којима су исписана имена, чин и године рођења и смрти погинулог борца. Шеснаест камених плоча са именима јединица су димензија 60×40 центиметара. На предњој страни споменика уклесан је натпис „Спомен обележје јунацима одбране СРЈ погинулим у зони одговорности 549. моторизоване бригаде", а испод овог натписа је уграviрана зона одговорности са исписаним називима општина Ђаковица, Ораховац, Сува Река, Призрен и Гора. У средишњем делу постамента доминира слоган бригаде „Нема назад – иза је Србија". На постаменту је постављен тенк Т55, тежак 36 тона у којем је 11. августа 1998. године у борби против терориста погинуо капетан Мартиновић Жељко и рањена три војника. Споменик је симболично оријентисан у правцу северозапад-југоисток.

Изградњу споменика финансирало је предузеће „Крупник" доо из Београда у сарадњи са Удружењем „Херојске 549 моторизоване бригаде „Цар Душан Силни", као и заслужни појединци из Аустралије и господин Милош Шупица из Америке, познат као велики добротвор рањених бораца и породица погинулих.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

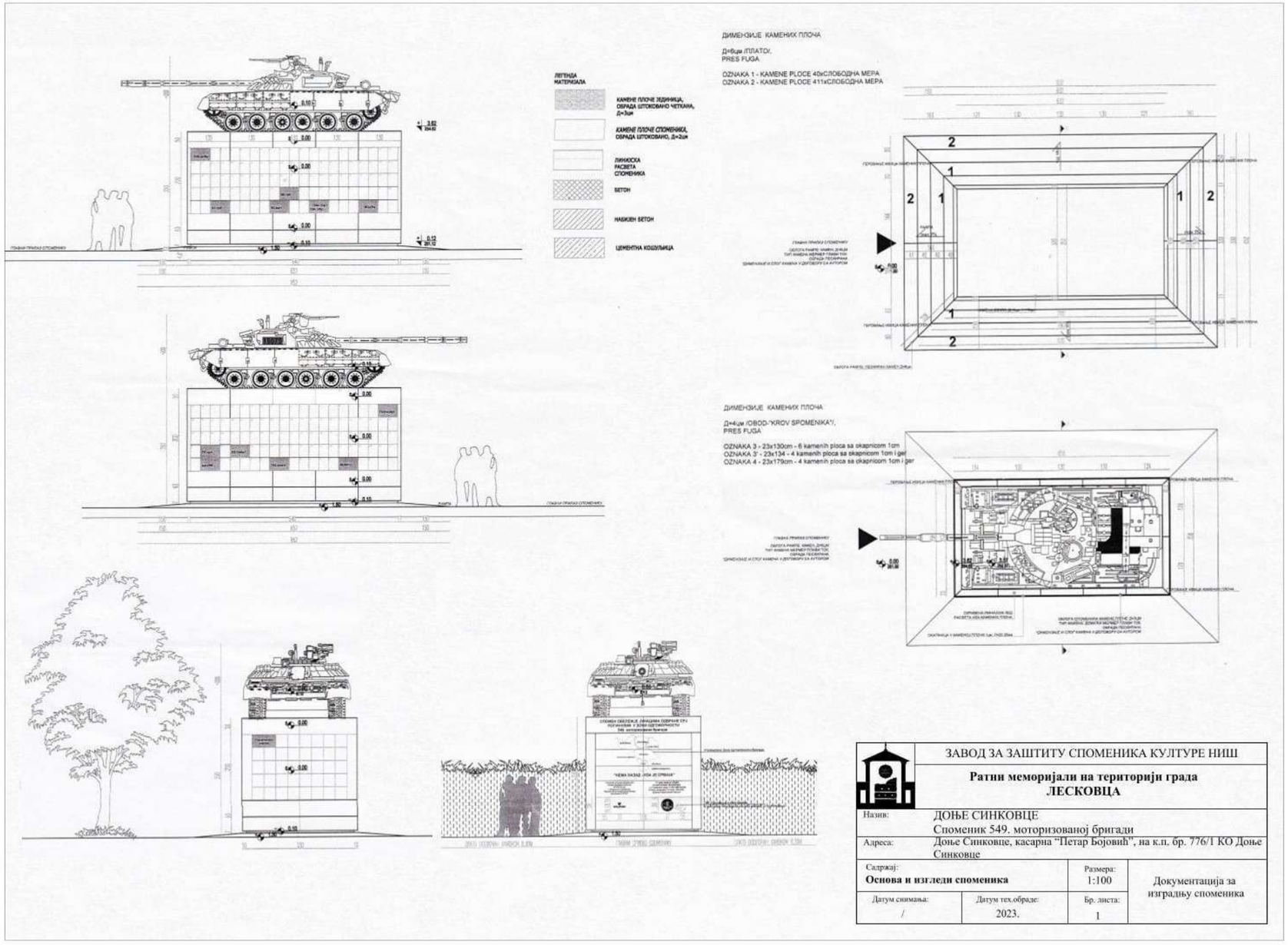

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА

Назив:	ДОЊЕ СИНКОВЦЕ Споменик 549. моторизованој бригади		
Адреса:	Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:100	Документација за изградњу споменика
Датум снимања: /	Датум тех.обраде: 2023.	Бр. листа: 1	

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Споменик 549. моторизованој бригади (1998-1999)

АДРЕСА: Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4751125 E: 608443

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Споменик је откривен је 2022. године, и у добром је стању. Окружење споменика је уређено, чисто и одржавано
- Наставити са редовним одржавањем спомен плоча од белог мермера, брисањем меком крпом и чистом водом
- Уколико није спроведено, препоручује се финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Када се укаже потреба за спровођење радова на споменику, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Поступак конзервације споменика треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, Војска Србије о томе обавештава надлежни завод

Напомена:
Према Закону о ратним меморијалима Министарство надлежно за послове одбране стара се о редовном одржавању ратних меморијала који се налазе у оквиру војних објеката, а средства се планирају и обезбеђују из буџета Републике Србије

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Изглед споменика пре рушења (документација Народног музеја Лесковац)

САДРЖАЈ СПОМЕНИКА:

☆

Овде је 1943. г. у три маха стрељано 70 родољуба од стране немачког окупатора и домаћих издајника.

7. XII - 1953. Савез бораца среза Лесковачког

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца испитати шта се десило са спомеником
- Завод приликом израде Студије није имао увид у документацију СУБНОР Лесковац, нити збирке НОР-а Народног музеја у Лесковцу, али се претпоставља да ће се у овим архивама пронаћи потребни подаци, који би вероватно могли да расветле поступања везана за овај споменик

ДОЊЕ СИНКОВЦЕ
Споменик стрељаним родољубима 1943. године (1943)

АДРЕСА: Село Доње Синковце,, на к.п. бр. 855/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4758448 E: 574337

ОПИС:
Споменик у Доњем Синковцу је био изграђен у облику камене пирамиде, зидане од грубо тесаних камених блокова.
Споменик је, према подацима прикупљених током теренског рада, порушен приликом изградње фудбалског игралишта. У каквом је стању био споменик пре изградње игралишта, није познато.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

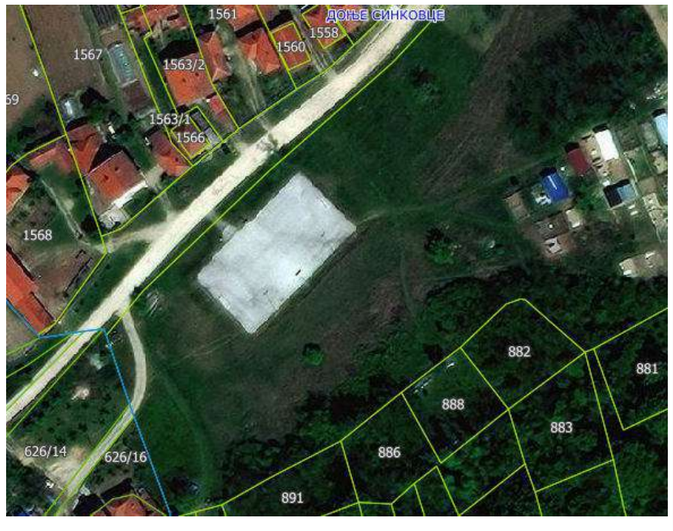

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 06.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕНИКА:

1914 - 1915 **HIERRUHEN** **IM FRIEDE** **OESTERR-** **UNG.HELDEN**	
ITT **NYUGOSZNAK** **OSZTRAK** **MAGYAR** **HOSOK**	
OVDIJE POČI- **VAJU AUSTRO-** **UGARSKI VOJ-** **NICI**	

ДОЊЕ СТОПАЊЕ
Споменик на сеоском гробљу (1914-1915)

АДРЕСА: Село Доње Стопање, на гробљу поред цркве на к.п. бр. 1991 КО Доње Стопање

ГПС координате: N: 4762990 E: 574340

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

У периоду од 1914. до 1915. године Србију је захватила велика епидемија тифуса. Познато је да је у резервној војној болници у Лесковцу, која се налазила на месту данашње Пољопривредне школе, лечен велики број војника са фронта, међу којима су били и заробљени аустроугарски војници.

Судећи по споменику, умрли аустроугарски војници су (били) сахрањени на овом гробљу.

ОПИС:

Споменик се налази на гробљу у селу Доње Стопање, у близини цркве Успења Пресвете богородице. Споменик је озидан од опеке у форми пилона који се шири при врху, и формира троугаони облик у основи, на који су на три стране причвршћене три спомен плоче од белог мермера са истим натписом на три језика (немачки, мађарски и српско-хрватски). Над проширењем подигнут је и плитак троводни кров, који штити пилон.

Плоче су висине 63cm, а пилон је укупне висине 306cm:

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 24.10.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

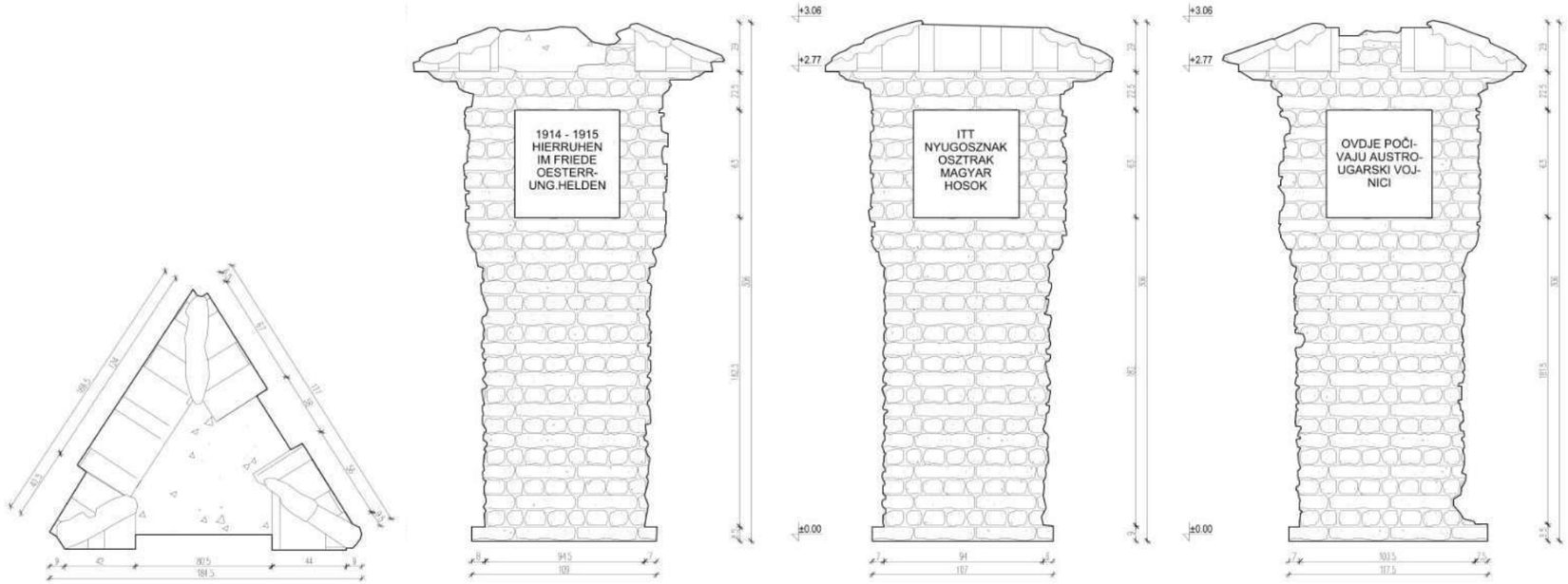

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ДОЊЕ СТОПАЊЕ
Споменик на сеоском гробљу (1914-1915)

АДРЕСА: Доње Синковце, касарна "Петар Бојовић", на к.п. бр. 776/1 КО Доње Синковце
ГПС координате: N: 4751125 E: 608443

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор у непосредној близини споменика од прераслог растиња и смећа. Уредити приступ као и непосредно окружење, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Спомен обележје се налази у нездовољавајућем стању, делови троводног крова су дестабилисани и урушени, што убрзава процес деградације читавог споменика. Потребно је предвидети поновну израду крова у свему по узору на постојеће стање, санацију зиданог пилона где је потребно и пажљиво фуговање, као и финлну заштиту импргнацијом
- Беле мермерне спомен плоче третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом све добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Поступак у целости треба да изводи стручно обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен), уз конзерваторски надзор
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен обележју настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 24.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У знак захвалности и сећања на пале борце у НОР-у од 1941. године до 1945. године подижемо ову спомен плочу друговима
Живковић В. Александар
Миљковић Д. Александар
Миљковић Д. Јосиф
Јанковић Ц. Јован
Станковић Ђ. Радивоје
Тодоровић М. Славко
Тодоровић Ч. Петар
Стојковић С. Милутин
Ваша борба биће путоказ
младом нараштају како се треба
борити за слободу своје земље.

Месна организација бораца НОР-а
22. XII 1963. г. Грађани села Дрводеље

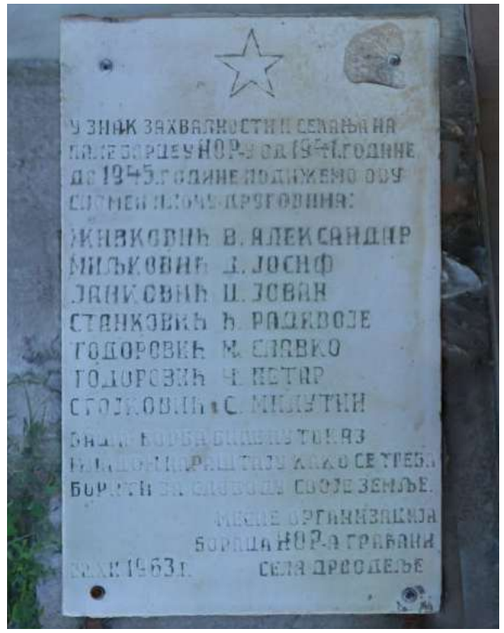

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Вратити спомен плочу у вертикалну позицију и причврстити је за зид нерђајућим анкерима са заштитним капама
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних
- Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механичких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ДРВОДЕЉА
Спомен плоча на сеоском дому (1941-1945)

АДРЕСА: Село Дрводеља, поред сеоског дома културе, на к.п. бр. 1034/1 КО Дрводеља
ГПС координате: N: 4750297 E: 568385

ОПИС:
Спомен плоча је постављена у знак сећања на пале борце Народноослободилчког рата. Плоча је израђена од белог мермера димензија 64,5x102cm, дебљине 6cm, на којој су уклесана имена бораца погинулих у Другом светском рату.
Налазила на старој сеоској згради, са које је скинута када је извршено реновирање зграде. Спомен плоча је том приликом постављена на ниску металну конструкцију и налази се на улазу у зграду.
Овакав третман ратног меморијала није одговарајући из следећих разлога: хоризонтално, односно укосо постављање спомен плоче, оставља спомен плочу изложенију атмосферским утицајума и убрзава њену деградацију, а метална конструкција која по ободу прихвата спомен плочу може бити један од фактора пуцања спомен плоче, услед ослабљене подлоге. Такође, постављање спомен плоче на ниску конструкцију умањује изглед, достојанство и значај ратног меморијала, потребно вратити спомен плочу у вертикалну позицију, причвршћену за зид.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На позив КПЈ у борби против фашистичког окупатора за слободу и независност своје земље дадоше своје животе на разним бојиштима и у логорима

Станојковић Стојан	погинуо 1943. год
Станојевић Јован	погинуо 1944. год
Стаменковић Светозар	погинуо 1944. год
Стоилковић Влајко	погинуо 1944. год
Димитријевић Мијалко	погинуо 1943. год
Маринковић Светозар	погинуо 1944. год
Маринковић Тома	погинуо 1944. год
Марковић Стојан	погинуо 1943. год
Петровић Станојко	погинуо 1944. год
Златановић Савка	1944. год ЖФТ
Златановић Дана	1944. год ЖФТ
Цветковић Предраг	умро 1944. г. у Италији
Станисављевић Благоје	умро 1944. г. на Бањици
Трајковић Илија	умро 1944. г. у Француској

Учимо се на њиховим примерима како се воли и брани отаџбина.

7. јули 1955. год

Народ села Душанова

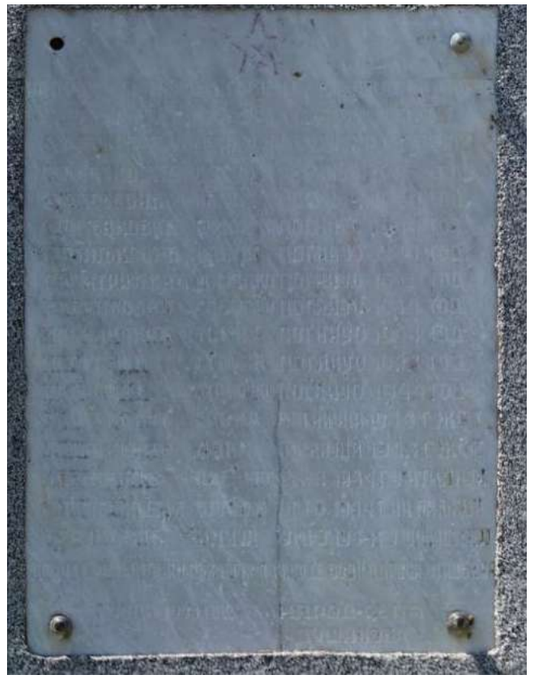

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних
- Плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе. Аплицирати раствор 10% водоник-пероксида, сачекати да хемикалија одреагује око 30 минута, након чега је потребно механички третирати површину која се чисти употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Са озиданог постамента обити пропале и труле делове малтера и извршити поновну завршну обраду у свему по узору на изворни изглед
- Око мермерне плоче обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења
- Бетонску звезду на врху третирати конзерваторским поступцима, очистити и санирати, а затим заштитити препаратима за импрегнацију
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ДУШАНОВО
Споменик у центру села (1943-1944)

АДРЕСА: Село Душаново, на к.п. број 1753/1 КО Душаново
ГПС координате: N: 4766876 E: 568829

ОПИС: Споменик у селу Душаново налази се у реалтивно добром стању. На основу доступне документације, може се закључити да су, у протеклој деценији, спроведени одређени радови на обнови. Извршена је санација бетонске конструкције споменика и враћена је петокрака на врх споменика. Споменик је висине постамента 186cm и ширине при врху 91,5x75cm.

Дани Јагоде у Душанову (2016), у центру села око споменика

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 24. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 05.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

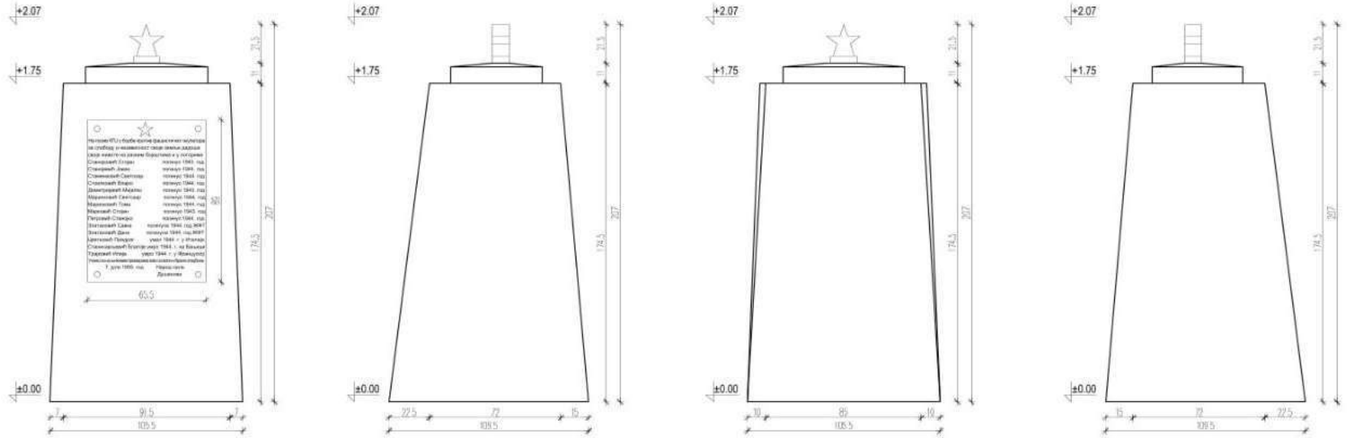

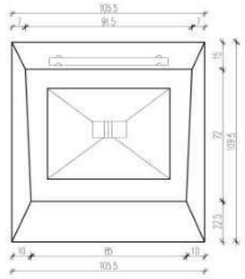

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА
Назив:	ДУШАНОВО Споменик
Адреса:	Село Душаново, на к.п. број 1753/1 КО Душаново
Садржај: **Основа и изгледи споменика**	Размера: 1:20
Документација снимање обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић	
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.
Бр. листа: 1	

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ДУШАНОВО
Споменик у центру села (1943-1944)

АДРЕСА: Село Душаново, на к.п. број 1753/1 КО Душаново
ГПС координате: N: 4766876 E: 568829

Споменик у центру села (ЗЗСК Ниш; Ђ. Стошић, 2022)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 05.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Панорама села Жабљане

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Ви дадосте своје животе за слободу, социјализам, братство и јединство народа Југославије. Ваша борба нека служи садашњим и будућим генерацијама као пример херојске борбе у НОР 1941. године.

1. Лазаревић Н. Чедомир, погинуо у Брзу 1943.
2. Ђорђевић В. Радојица, погинуо у Жабљану 1943.
3. Лазаревић М. Станко, погинуо у Р. Бањи 1944.
4. Станковић Т. Драгутин, погинуо у Балиновцу 1944.
5. Марковић С. Трајко, стрељан на Бањици 1943.
6. Крстић Т. Никола, погинуо у Б. Потоку 1944.
7. Мишић М. Стојадин, погинуо у Б. Потоку 1944.
8. Мишић П. Алекса, погинуо у Б. Потоку 1944.
9. Коцић С. Вида, погинуо у Б. Потоку 1944.

29. новембар 1968. год.

Удружење бораца НОР
Жабљане

ЖАБЉАНЕ
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1944)

АДРЕСА: Село Жабљане
ГПС координате:

ОПИС:
Спомен плоча је уклоњена са првобитног места, и изгубљен јој је траг. Екипа Завода за заштиту споменика културе Ниш је безуспешно у више наврата покушавала да лоцира несталу спомен плочу.
Спомен плоча се првобитно налазила на задружном дому на к.п. бр. 525 КО Жабљане,а затим је складиштена у објекту у непосредној близини, на к.п. бр. 682/2 КО Жабљане.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи спомен плочу, уколико није уништена
- Уколико је уништена, у садејству са наведеним институцијама пронаћи све потребне податке за реплику нове спомен плоче
- Израдити реплику ратног меморијала, у свему по узору на првобитну спомен плочу
- Исклесати сва имена. Заштитити плочу хидрофобном заштитом. Припремити подлогу за постављање плоче. За заштиту површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул-октобар 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Фашистички окупатори и њихове слуге стрељали су на овом месту 24. фебруара 1944. год. верне синове нашег народа припаднике НОП-а другове:

Живка Цекића
Владимира Петковића
Војислав Цветковића
Николу Станковића
Душана Аранђеловића
Петра Младеновића

На њиховом примеру учиће будућа покољења како се треба борити за независност земље и слободу народа.

Срески одбор Савеза бораца Н.О. рата

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Зграду на којој се налази спомен плоча редовно одржавати у конструктивно ваљаном стању

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову зграде
- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња

Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења

Приступити конзерваторско-рестаураторским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ручна обрада натписа (продубљивање текста, рестаурација оштећења, и сл.), а затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање и чишћење простора непосредне околине
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЖИВКОВО
Спомен плоча (1944)

АДРЕСА: Село Живково, на к.п. бр. 3645/3 КО Живково
ГПС координате: N: 4769337 E: 576223

ОПИС:

Спомен плоча налази се на објекту у коме је смештен резервоар водозахвата за сеоски водовод. Направљена је од белог мермера димензија 72x50cm.

Спомен плоча посвећена је борцима Народноослободилачког рата.

24. фебруара 1944. године су Немци и припадници Српске државне страже блокирали село Дупљане/Живково и ухапсили 20 људи. Тог дана је убијено шесторо људи из села.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

1) Спомен плоча

СПОМЕН ПЛОЧА ПАЛИМ БОРЦИМА НОР-А 1941-1945. г 1. СТЕФАНОВИЋ В. БЛАГОЈЕ 2. МЛАДЕНОВИЋ Ј. ДОБРИВОЈЕ 3. МАРКОВИЋ С. ЦВЕТКО 4. СТАЈИЋ Н. ПЕТАР 5. ЦВЕТКОВИЋ В. ЖИВОЈИН 6. МИЉКОВИЋ Д. БЛАГОЈЕ 7. ЦАКИЋ Т. ЖИВОЈИН ЖРТВА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА 1. СТОЈАНОВИЋ Г. ЈОВАН Захвални грађани села Загужана Зољева и Мале Грабовнице 4. VII 1960. г	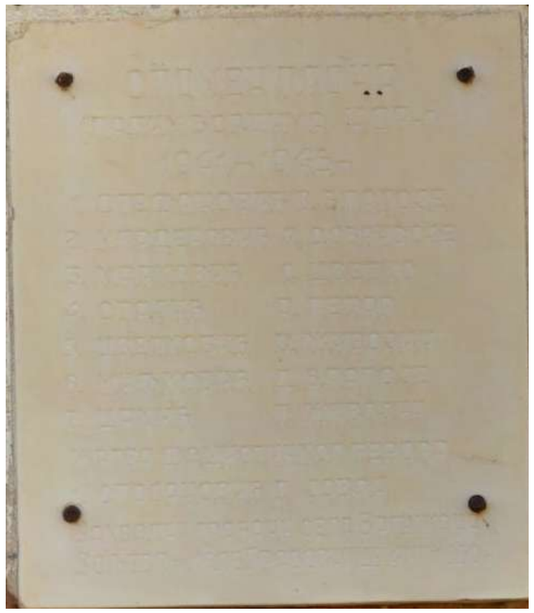

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механичких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАГУЖАНЕ
Спомен плоча палим борцима НОР-а (1941-1945)

АДРЕСА: Село Загужане, у на згради месне заједнице, на к.п. бр. 1487 КО Загужане
ГПС координате: N: 4751687 E: 580777

ОПИС:

На главној фасадној равни, поред улаза у некадашњи Задружни дом, односно сеоски дом налази се спомен плоча посвећена борцима палим у Народноослободилачком рату од 1941-1945. године.

Спомен плоча је израђена од белог мермера са урезаним натписом и именима палих бораца и жртвама фашистичког терора. Димензије плоче су 53x60cm.

Боја на натпису спомен плоче је потпуно испрана, слова су слабо видљива и нечитљива.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 16. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен плоче посвећене жртвама НАТО агресије, на згради сеоског дома (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2022)

Фотографија погинулог Дејана Илића и Похвала за храброст (фото: И. Цветковић, 2022)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

СПОМЕН ПЛОЧА палом борцу у НАТО агресији 1999. год. Дејан Илић 1971-1999. Спомен плочу подижу донатори МЗ Загужане, МЗ Зољево	
СПОМЕН ПЛОЧА ЖРТВИ НАТО АГРЕСИЈЕ 1999. ГОД. Слободан Павловић 1961-1999. Спомен плочу подижу донатори МЗ Загужане, МЗ Зољево	
СПОМЕН ПЛОЧА ЖРТВИ НАТО АГРЕСИЈЕ 1999. ГОД. Гроздан Марковић 1963-1999. Спомен плочу подижу донатори МЗ Загужане, МЗ Зољево	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча, поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова
- Спомен плоче од метала третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, или заменити новим од квалитетнијег материјала
- Недостајућу плочу израдити у складу са остале две и поставити све три или на исто место, уколико се зграда некадашњег задружног дома санира, или на друго одговарајуће место у селу
- Приликом поновног постављања третираних и конзервираних, или квалитетно израђених реплика спомен плоча, повести рачуна о композицији постављања у односу на спомен плочу посвећену НОР-у. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАГУЖАНЕ
Спомен плоче посвећене жртвама НАТО агресије (1999)

АДРЕСА: Село Загужане, на старој згради месне заједнице, на к.п. бр. 1487 КО Загужане
ГПС координате: N: 4751687 E: 580777

ОПИС:
Поред плоче од белог камена, на зиду зграде, налазе се и две појединачне спомен плоче жртвама НАТО агресије на Србију 1999. године. Првобитно су биле постављене 3 спомен плоче посвећене жртвама НАТО агресије - Гроздану Марковићу, Слободану Павловићу и Дејану Илићу. Једна од плоча, посвећена Дејану Илићу, је нестала, док су остале две у изузетно лошем стању. Плоче су израђене од метала, који је временом кородирао.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 16.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ПАЛИМ БОРЦИМА
1941☆1945
Витковић Светозар
Смиљковић Славко
Стаменковић Живко
Стевановић Божидар
ЖФТ
Банчић Младен
Крстић Светозар
Станковић Стеван
1912-1918
Витковић Петар
Витковић Стеван
Димитријевић Јован
Јанковић Никола
Јовановић Илија
Коцић Милан
Коцић Цветко
Костић Сава
Крстић Михајло
Крстић Урош
Марјановић Јордан
Милошевић Вукашин
Милошевић Петар
Митић Антанас
Митић Милош
Петровић Сава
Ранђеловић Зафир
Ранђеловић Јован
Смиљковић Јордан
Станковић Душан
Станковић Јосиф
Станковић Крста
Станковић Милан
Станковић Никодије
Станковић Славко
Стевановић Илија
Стевановић Тимча
Стевановић Драгутин
Стевановић Петар
Стојановић Драгутин
Стојилковић Ђорђе
Стојилковић Светозар

Захвални
грађани села Залужња 1974

ЗАЛУЖЊЕ
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Залужње, на згради задружног дома, на к.п. бр. 1496 КО Залужње
ГПС координате: N: 4767374 E: 575069

ОПИС:

Спомен плоча од црног камена са уписаним именима палих бораца постављена је на згради некадашњег задружног дома. Постављена је на ужој фасадној равни лево од прозора, окренутој према фудбалском терену у центру села.
Димензије плоче су 100,5x130,5cm и дебљине 3cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању, може доћи до урушавања, па је потребно предвидети хитне санационе радове, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања. Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову сеоске зграде

- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња
- Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења
- Спомен плочу са натписом, од црног мермера, третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским путем уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

9. марта 1944. после одбијања да издају своје другове партизане, зверски су мучени и стрељани од стране домаћих издајника Славко Анастасијевић и Смиљковић Стана, учесник Народноослободилачког рата.
Грађани села Прибоја и Залужња 1989. г.

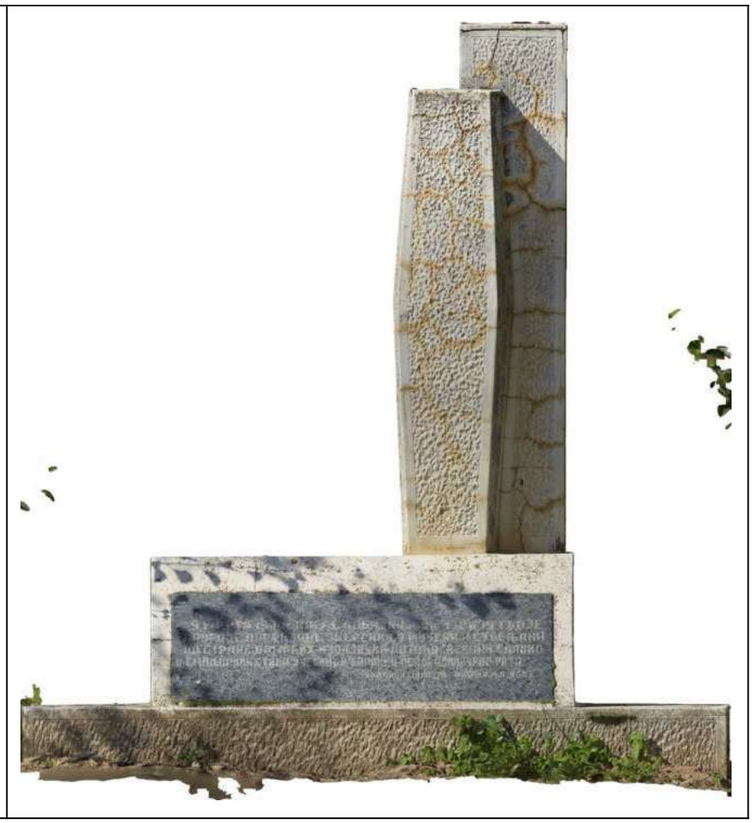

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На постаменту од вештачког камена видљиве су микро прслине које је потребно санирати на начин да се не наруши изворни изглед спомен обележја. Након санације површине третирати одговарајућом хидрофобном заштитом
- Плоча од црног мермера налазе се у добром стању па нису потребни конзерваторско-рестаураторски радови
- Наставити са редовним одржавањем спомен плоче од црног мермера, брисањем меком крпом и чистом водом
- Спроводити редовно одржавање зелених површина у непосредној близини, одржавање и бојење металне ограде, а у циљу достојанственог изгледа ратног меморијала
- Када се укаже потреба за спровођење радова на споменику, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАЛУЖЊЕ
Споменик Славку Анастасијевићу и Стани Смиљковић (1944)

АДРЕСА: Село Залужње, у дворишту школе, на к.п. бр. 472/1 КО Залужње
ГПС координате: N: 4767366 E: 575171

ОПИС:
Споменик са спомен плочом налази се у центру села, у близини игралишта.
Аутор споменика је Стеван Соколовић, вајар из Лесковца.

Ратни меморијал посвећен је Славку Анастасијевићу и Стани Смиљковић, стрељаним 1944. године.
Састоји се од бетонског постамента и вертикалног пилона од бетона, обложених вештачким каменом. На постаменту је причвршћена спомен плоча од црног мермера димензија 110x40cm.
Споменик је следећих димензија: ширина постамента 204cm, укупне висине два метра, дебљине постамента 86cm, дебљине подножја пилона 57cm и вертикалног пилона 30cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ:

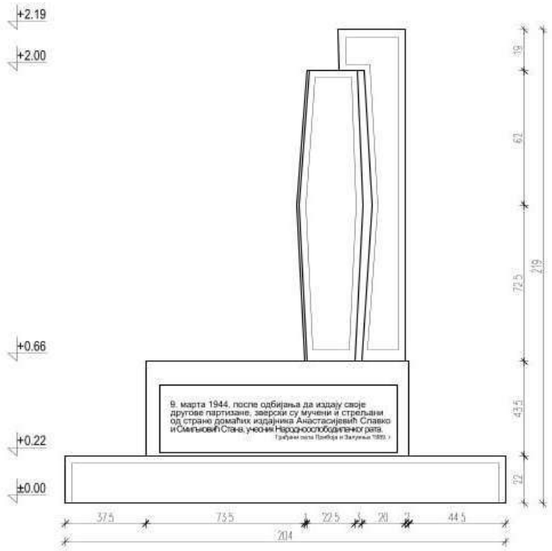

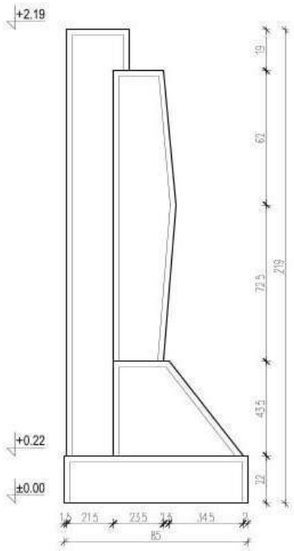

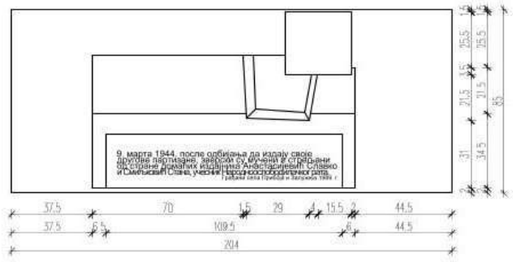

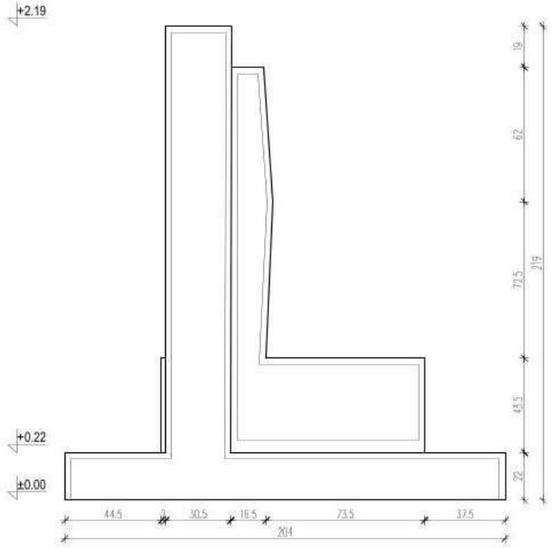

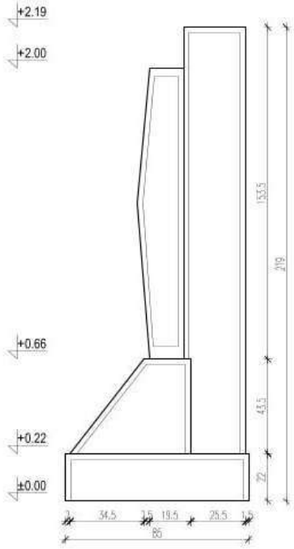

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ЗАЛУЖЊЕ Споменик			
Адреса: Село Залужње, у дворишту школе, на к.п. бр. 472/1 КО Залужње			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јул 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЗАЛУЖЊЕ
Споменик Славку Анастасијевићу и Стани Смиљковић (1944)

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.08.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима НОР
1941☆1945

Рашић Милан	1912-42.
Стајић Милан	1914-42.
Јовановић Драгољуб	1920-43.
Рашић Славко	1927-44.
Антић Станко	1920-44.
Ристић Александар	1923-44.
Спасић Стојан	1907-44.

4 јул 1968 Грађани села Игриште

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних
- Конзерваторским поступцима детаљно очистити плочу од наслага боје. За уклањање боје којом је цела површина плоче префарбана користити се комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће). Понављати поступак онолико пута колико је потребно да се уклони сва нанета боја. Затим испирати чистом водом. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Уколико није могуће плочу вратити у првобитно стање, израдити нову у свему по узору на постојећу, и поставити на исто место
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ИГРИШТЕ
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)

АДРЕСА: Село Игриште, на сеоској згради, на к.п. бр. 1004 КО Игриште
ГПС координате: N: 4746937 E: 565703

ОПИС:
Спомен плоча се налази на згради месне заједнице, у близини зграде Основне школе „Славко Златановић".
Спомен плоча посвећена палим боорцима у Народноослободилачком рату, израђена је од белог мермера димензија 71x51cm.

Приликом извођења радова на санацији зграде, спомен плоча је третирана неадекватним поступцима и грубо су јој нарушена споменичка својства и изглед.
Читава површина плоче је префарбана црном бојом, текст је тешко читљивим, а изглед ратног меморијала чини непримереним. Уочавају се трагови чишћења челичном четком или жицом, што је повећало деградацију плоче, односно материјала (мермера) од кога је плоча сачињена.
Плоча је утопљена у фасадне слојеве и упрљана малтером.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

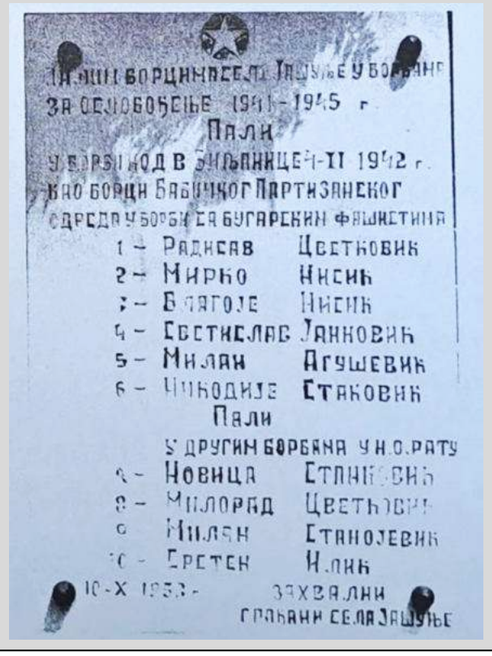

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

ПАЛИМ БОРЦИМА СЕЛА ЈАШУЊЕ У БАРБАМА ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ 1941-1945.
Пали
У борби код В.Биљанице 4-II-1942.г. као борци Бабичког партизанског одреда у борби са бугарским фашистима.
1- Радисав Светковић
2- Мирко Нисић
3- Благоје Нисић
4- Светислав Јовановић
5- Милан Агушевић
5- Никодије Станковић
ПАЛИ
У ДРУГИМ БОРБАМА У Н.О. РАТУ
7- Новица Станковић
8- Милорад Цветковић
9- Милан Станојевић
10- Сретен Илић
10-X-1953г. Захвални
грађани села Јашуње

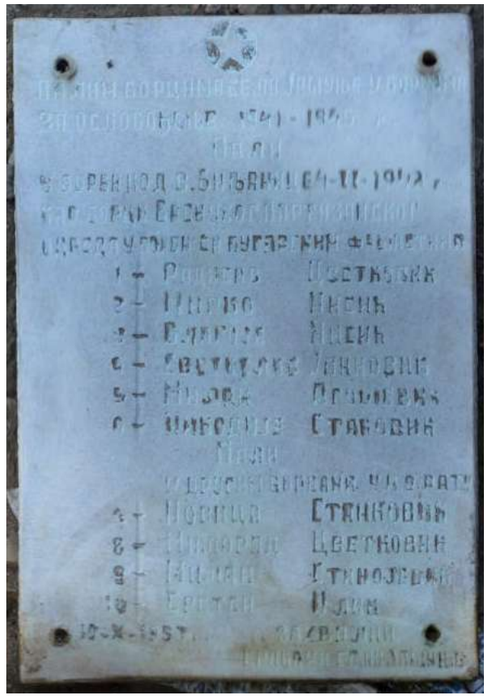

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Предузети потребне мере да се спомен плоча додатно не оштети или не уништи. Потребно је складиштити је на прописан начин, конзервирати, а затим вратити на погодно место у селу
- Мермерну спомен плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини школе
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЈАШУЊА
Спомен плоча на сеоској згради (1941-1945)

АДРЕСА: Село Јашуња, на к.п. бр. 2461 КО Јашуња
ГПС координате: N: 4768935 E: 582926

ОПИС:
Спомен плоча у селу Јашуња је била постављена на сеоској згради. Уклоњена је када се зграда срушила и тренутно се налази у дворишту куће председника месне заједнице, на к.п. бр. 2461 КО Јашуња, преко пута првобитне локације.
Плоча је израђена од белог мермера, димензија 58,5x85cm и дебљине 5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

СПОМЕН ПЛОЧА

Стрељаним и погинулим од Немачког окупатора, његових помагача и домаћих издајника у НОБ-у од 1941-1945.

Стрељани

1. Андрић С. Милица 1944.
2. Стојковић С. Миодраг 1942.

ПОГИНУЛИ

3. Стојановић М. Миливоје 1924-1944.
4. Маринковић Д. Милан 1925-1945.
5. Николић М. Радивоје 1918-1945.
6. Станојковић А. Милоје - -1945.
7. Анђелковић С. Михајло 1910-1945.
8. Стојковић С. Лазар 1926-1944.
9. Ђорђевић Д. Светислав - -1943.
10. Крстић Д. Стојадин - -1944.
11. Игњатовић Т. Николча 1923-1945.
12. Игњатовић Р. Тихомир 1902-1944.

Спомен плочу подиже Савез бораца и грађани села Карађорђевца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи спомен плочу, уколико није уништена
- Уколико је уништена у сарадњи са наведеним институцијама пронаћи све потребне податке за израду нове спомен плоче, израдити их и поставити на изворну локацију
- Израдити реплику ратног меморијала, у свему по узору на првобитну спомен плочу. Исклесати сва имена и текст идентичан изворној плочи и припремити подлогу за постављање плоче
- Заштитити плочу хидрофобном заштитом. Применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода

КАРАЂОРЂЕВАЦ

Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Карађорђевац, у дворишту школе, на к.п. бр. 2003/10 и 2003/2 КО Карађорђевац

ГПС координате: N: 4761595 E: 566866

ОПИС:

Ратни меморијал - спомен плоча се налазила на згради старог задружног дома. Према казивању мештана, спомен плоча је била израђена од црног мермера, приближних димензија 60x80cm, а поломљена је када се стара зграда срушила.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 07.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ЧЕСМЕ:

☆

Спомен чесма
палим борцима села Каштавара у
НОБ од 1941-1945. године.
Спомен подиже Општински одбор СБ и
Основна организација СУБНОР села
Каштавара.

Фебруара 1942. године формирана је омладинска десетина у Каштавару на челу са десетаром Тихомиром Стојановићем, чланом СКОЈ-а.

У литератури се спомињу борци:

1. Јовић Душан, првоборац, стрељан 7. фебруара 1944. године, од стране Бугара и жандарма у Подринцу и
2. Стојановић Тихомир, скојевац, стрељан фебруара или марта на Бањици 1944. године.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Израдити пројектно-техничку документацију за конзерваторско-рестаураторске радове
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Радовима не смеју бити угрожене, већ поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Обновити зидане делове чесме, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне. Затим спровести радове на чишћењу површине споменика од нечистоћа, биофилма и графита. Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације):
- Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Уколико је могуће спровести конзерваторско-рестаураторске реадове на спомен плочи, а уколико овим активностима није могуће враћање у првобитно стање, спомен плочу скинути са чесме и складиштити, а затим израдити нову спомен плочу/реплику са истим текстом
- Спомен чесму оспособити за рад и вратити јој изворну функцију
- Плато око споменика поплочати и уредити на начин примерен ратном меморијалу, могуће је уредити га од камене коцке
- Поступак конзервације спомен чесме треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

КАШТАВАР
Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Село Каштавар, у дворишту школе, на к.п. бр. 1695 КО Каштавар
ГПС координате: N: 4768921 E: 573210

ОПИС:

На брдашцу испод шуме, на периферији села, где је и раније био извор, 1957. године подигнута је спомен чесма првоборцима овог села.

Спомен чесма се састоји из постамента у облику четвороугаоне призме и високог пирамидалног обелиска на чијем врху стоји звезда петокрака. На предњој страни постамента, изнад чесме постављена је спомен плоча од белог мермера.

Иако је окружење чесме веома лепо, виде се напори да се уреди и одржава, стање саме спомен чесме није задовољавајуће. Водоводне и канализационе инсталације требало би санирати, како би чесма несметано функционисала. Зидане структуре чесме, а нарочито мермерна плоча, су у лошем стању. Потребно је спровести свеобухватне конзерваторске активности.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

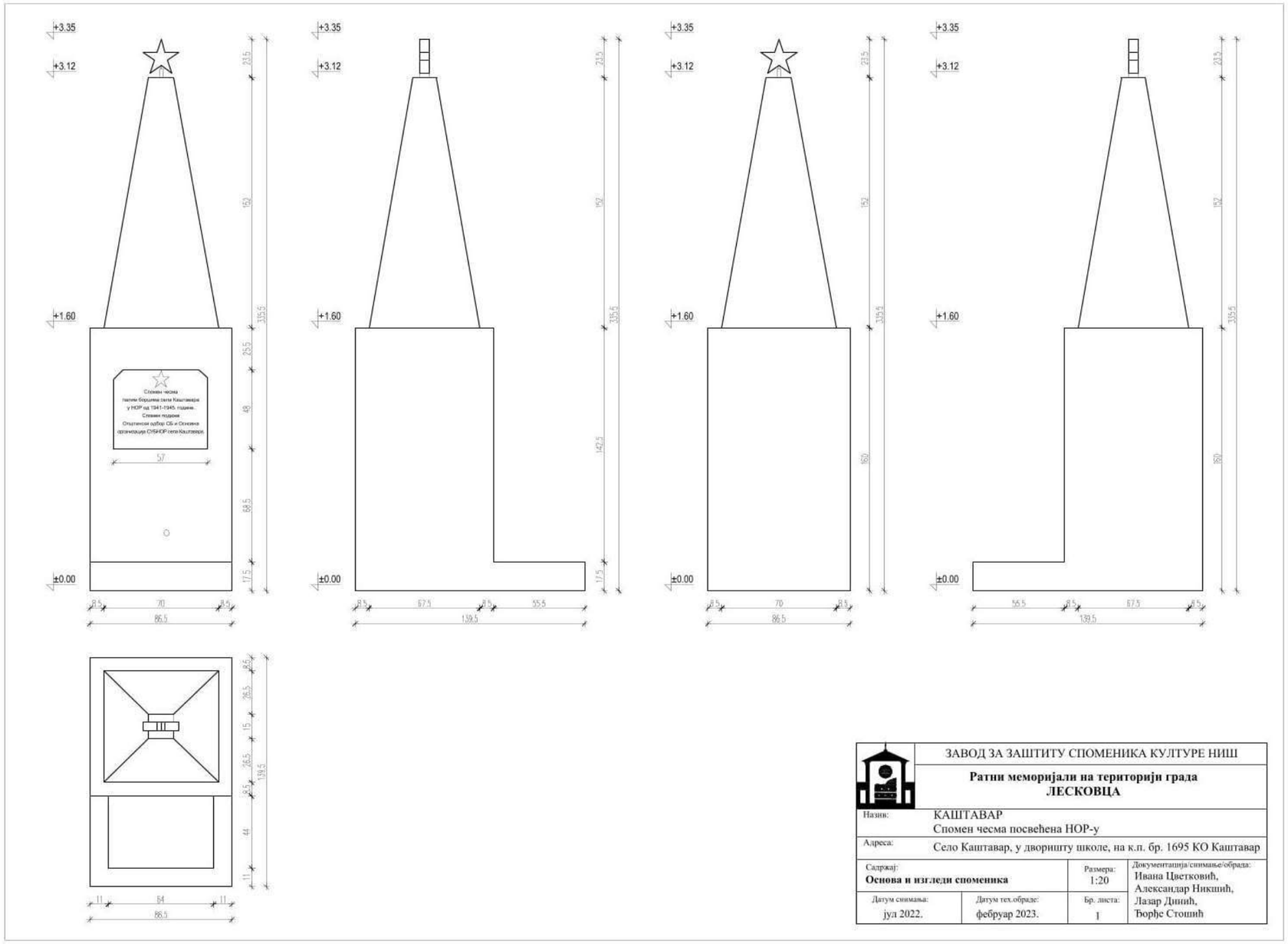

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	КАШТАВАР Спомен чесма посвећена НОР-у		
Адреса:	Село Каштавар, у дворишту школе, на к.п. бр. 1695 КО Каштавар		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јул 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

КАШТАВАР
Спомен чесма посвећена НОР-у (1941-1945)

АДРЕСА: Село Каштавар, у дворишту школе, на к.п. бр. 1695 КО Каштавар
ГПС координате: N: 4768921 E: 573210

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

СТАНОЈЕВИЋ ТРАЈКА
ЧЕДОМИР "МУКА"
Рођен 1911 године
Борац Бабичког партизанског одреда заробљен 1942. године од Немаца и отеран у логор у Норвешку где је после тешког мучења умро 1943. године.

4.Јул 1962. г. Грађани села Козаре

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера, као и сличицу на керамици која се налази на спомен плочи, третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

КОЗАРЕ
Спомен плоча на згради школе (1942)

АДРЕСА: Село Козаре, на згради Основне школе "Десанка Максимовић", на к.п. бр. 3863 КО Козаре
ГПС координате: N: 4752853 E: 588698

ОПИС:
Спомен плоча на згради Основне школе "Десанка Максимовић" на к.п. бр. 3863 КО Козаре посвећена је Станојевић Чедомиру, од оца Трајка, који је умро 1943. године у Норвешкој.
На плочи се налази и фотографија Станојевић Чедомира.
Плоча је димензија 97x64cm, а израђена је од белог мермера.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 21.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На дан 17 и 23 марта 1943 пали су као Ж.Ф.Т. од бугарских фашиста:
Младеновић Васиљко
“ Милан
Милошевић Владимир
“ Манасије
Митровић Милан
Николић Јосиф
Пешић Јован
Пауновић Пејча
“ Живојин
Радовановић Влајко
Вучковић Војин
Рајковић Сава
Рајковић Благоје
“ Злата
Стајковић Благоје
“ Ф. Живојин
Станковић Павле
Станковић Милева
“ Драгиња
“ Александар
“ Сотир
“ Радојил
Коцић Јанаћије
Умро у интернацији у Бугарској Стајковић Живојин
25 мај 1973. г. Грађани Кораћевца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању, може доћи до урушавања, па је потребно предвидети хитне санационе радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања.
  Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен). Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

КОРАЋЕВАЦ
Спомен плоча (1943)

АДРЕСА: Село Кораћевац, на к.п. бр. 314 КО Кораћевац
ГПС координате: N: 4743469 E: 591596

ОПИС:
На главној фасадној равни некадашње зграде основне школе, поред главног улаза на налази се спомен плоча борцима палим у Народноослободилачком рату од 1941-1945. године.
Спомен плоча је израђена од белог мермера са урезаним натписом и именима палих бораца и жртве фашистичког терора. Димензије плоче су 53x60cm. Постављена је 25. маја 1973. године.

Бугарски окупатори су у марту 1943. године блокирали села: Кораћевац, Предејане, Сушевље, Бриђевље и Црвени Брег. Ухватили су 34 лица и то 15 из Кораћевца, 7 из Предејана, 3 из Сушевља, 5 из Бричевља и 4 из Црвеног Брега. Сви похапшени су одведени у Качар, и побијени на месту званом Раскрсје.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ЧЕСМИ:

Борцима Мале Копашнице погинулим у I светском рату, у НОБ-у и револуцији стрељаним скојевцима на Бубњу и жртвама фашистичког терора.

Борци НОБ-а
1. Николић Влајко 6.9.1923 - 27.3.1942. године, ученик Гимназије борац Лесковачког НОП одреда члан СКОЈ-а од 1939.
2. Илић Стојан Цонка 1919-1943. члан СК КПЈ

I светски рат
1. Јовић Јеврем
2. Марковић Драгутин
3. Гавриловић Кузман
4. Гавриловић Драгутин
5. Ранђеловић Милутин
6. Ранђеловић Лука
7. Илић Драгутин
8. Петровић Милан
9. Симоновић Влајко
10. Симоновић Арса
11. Симоновић Светозар
12. Тасић Милан
13. Спасић Тодор
14. Павловић Милан

Стрељани Скојевци
1. Јовић Миливоје
2. Илић Александар
3. Илић Милорад
4. Гавриловић Михајло

Жртве фашистичког терора
1. Ранђеловић Живојин
2. Илић Јосиф

4. јуна 1988. Захвални грађани и удружења бораца НОР-а Мала Копашница

Погинули 1914-45
Гавриловић Мића
Илић Јосим
Илић Драги
Илић Миле
Илић Дека
Илић Цоне
Јовић Миле
Крстић Гоме
Марковић Бранко

Николић Влајко
Петровић Драгутин
Петровић Душан
Петровић Ратко
Ранђеловић Алекса
Ранђеловић Драгутин
Ранђеловић Жика

М. Копашница

Подиже
Дане Пајо 01.01.2007.

МАЛА КОПАШНИЦА
Спомен чесма посвећна палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Мала Копашница, у дворишту школе у центру села, на к.п. бр. 546 КО Мала Копашница
ГПС координате: N: 4751789 E: 585289

ОПИС:
Спомен чесма се састоји од бетонског постамента у облику високе призме - зида, завршно обрађеним вештачким каменом (праним кулиром) у црној преовлађујућој боји. На ово постоље постављена је, као позадина метална плоча, дебљине 1cm. Преко ове металне плоче постављене су спомен плоче од метала са рељефно израђеним натписом у бронзи и рељефном скулптуром Николић Влајка, ученика гимназије и борца НОБ-а, који је погинуо 1942. године.
На предњој страни, испод бронзаних плоча додата је мала бронзана плочица са још два имена.
Споменик је открио Миодраг Николић.
На задњој страни споменика, 2007. године је постављена бела мермерна плоча посвећена борцима погинулим 1941-1945. године.
Стиче се утисак да су поруке на бронзаним спомен плочама у нескладу са меморијалном функцијом, потребно ускладити и разрешити њихово постављање.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 17. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

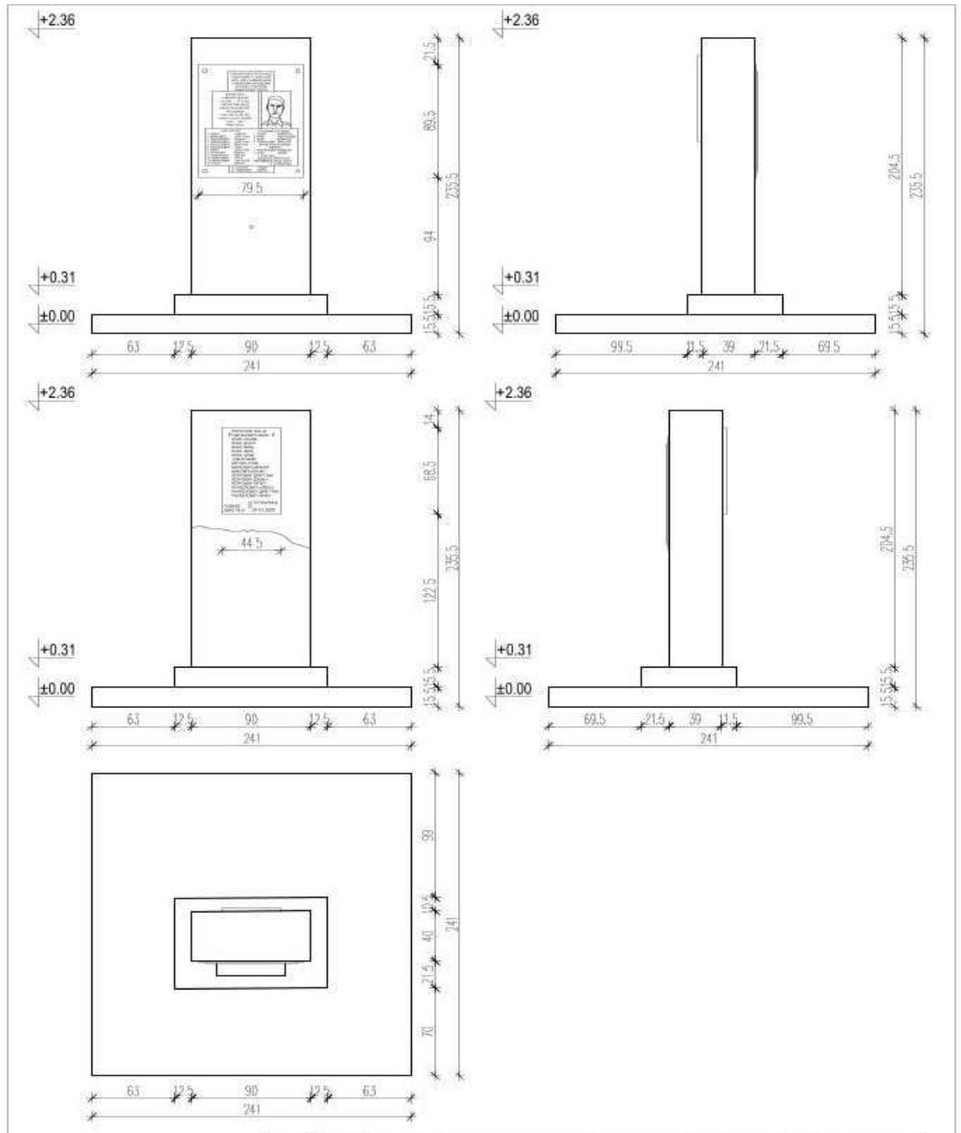

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	МАЛА КОПАШНИЦА Спомен чесма		
Адреса:	Село Мала Копашница, у дворишту школе у центру села, на к.п. бр. 546 КО Мала Копашница		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

МАЛА КОПАШНИЦА
Спомен чесма палим у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Мала Копашница, у дворишту школе у центру села, на к.п. бр. 546 КО Мала Копашница
ГПС координате: N: 4751789 E: 585289

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен чесма посвећена је борцима Мале Копашнице погинулим у Првом светском рату, НОБ-у и револуцији, стрељаним скојевцима на Бубњу у Нишу и жртвама фашистичког терора.

На споменику (са задње стране) је 2007. године додата још једна плоча са именима бораца погинулих у Другом светском рату.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плоче од бронзе и белог мермера третирати конзерваторским поступцима, опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести ретуширање натписа. Финално импрегнирати и заштити плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Белу мермерну плочу уклонити са постамента како би се извршили радови на завршној обради бетонске подконструкције, од вештачког камена. Након козерваторских радова белу мермерну плочу поставити на адекватно место
- Зидани постамент спомен чесме прво опрати и очистити од наслага прљавштина. Затим пажљиво прегледати и санирати пукотине, оштећења и отпале делове завршне обраде од вештачког камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед. Спомен чесму оспособити за рад и вратити јој изворну функцију. Приступне пијететне стазе, као и непосредно окружење спомен обележја очистити од прераслог растиња и уредити у складу са изворним изгледом. Спроводити редовно одржавање простора у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У народној револуцији 1941-1945. године у надчовечанској борби дали су своје животе за ослобођење наше земље од непријатеља следећи другови:

Најдан С. Павловић
Живојин Н. Цакић
Живојин Д. Станојевић
Борисав Ц. Илић
Благоје А. Станојевић
Борисав М. Цакић
Благоје Богдановић

29- XI- 1961.г. Савез бораца Н О РАТА Манојловце и М. Биљаница

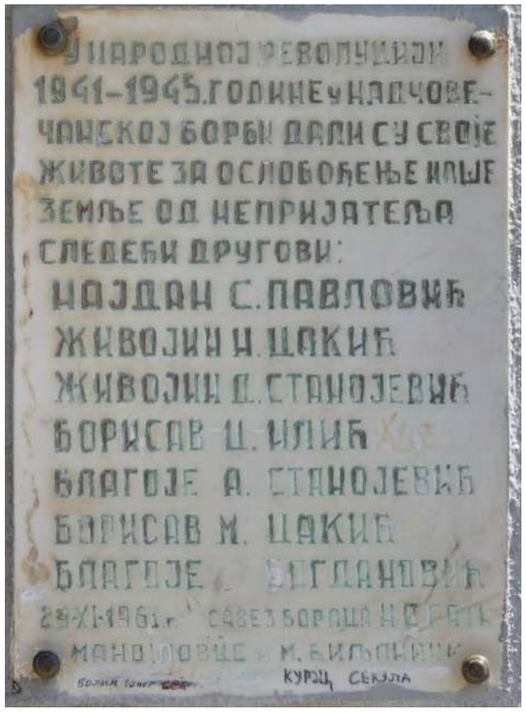

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини зграде месне канцеларије.
- Спомен плочу која недостаје у сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца пронаћи, уколико није уништена
- Уколико је спомен плоча уништена, са истим институцијама, пронаћи све потребне податке за израду нове спомен плоче, израдити је и поставити на изворну локацију.
- Израдити реплику ратног меморијала, у свему по узору на првобитну спомен плочу
- Припремити нову спомен плочу од мермера, према димензијама трагова раније постављене плоче.
- Исклесати сва имена. Заштитити плоче хидрофобном заштитом. Припремити подлогу за постављање плоче. За заштиту површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

МАНОЈЛОВЦЕ
Спомен плоча на згради месне канцеларије (1941-1945)

АДРЕСА: Село Манојловце, на згради месне канцеларије, на к.п. бр. 207 КО Манојловце
ГПС координате: N: 4763011 E: 582942

ОПИС:
Спомен плоча на згради месне канцелагије у Манојловцу, постављена је од стане СУБНОР-а, 1961. године.
Спомен плоча је изграђена од белог мермера димензија 50x70cm и анкерима причвршћена за зид зграде. Налази се на угаоном засеку зграде, десно од главног улаза.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

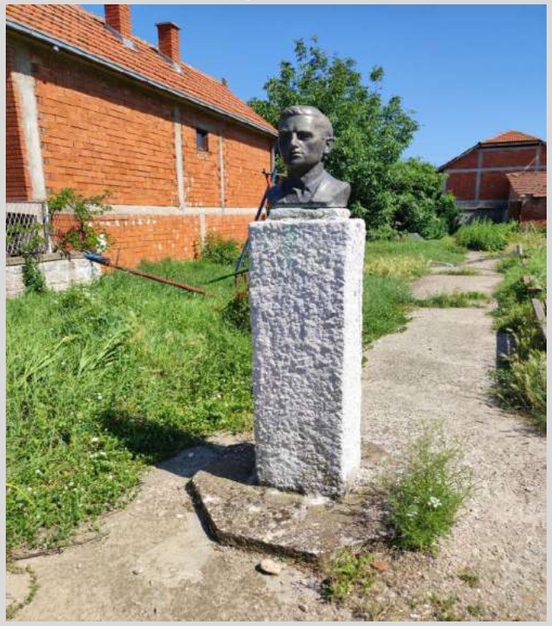

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

НАТПИС НА СПОМЕН БИСТИ:	Павловић С. Најдан 1920-1942

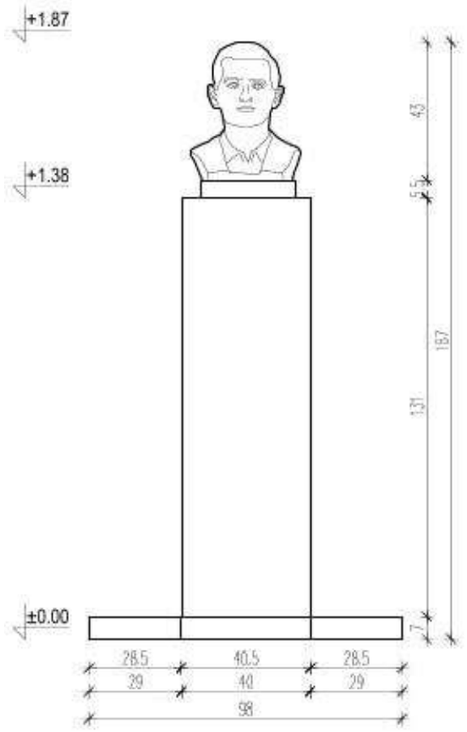

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен бисту третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

МАНОЈЛОВЦЕ
Спомен биста Најдана Павловића (1942)

АДРЕСА: Село Манојловце, у близини месне канцеларије, на к.п. бр. 207 КО Манојловце
ГПС координате: N: 4763027 E: 582953

ОПИС:
Постамент бисте је у облику призме димензија 40x29cm и висине 131cm. Накнадним интервенцијама постамент је обрађен на такав начин да се не разазнаје изворна материјализација постамента, као ни где се налазио натпис на споменику.

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Најдан Павловић је рођен 1920. године у Манојловцу, и био је ученик Средње текстилне школе у Лесковцу. У Бабички партизански одред ступио је у другој половини октобра 1941. године и био је борац прве чете. Током борби заробљен је од стране Бугара, почетком марта 1942. године и спроведен у затвор у Лесковцу. После изласка из затвора наставља да ради за Народноослободилачки покрет. Четници су га ухватили септембра 1942. године и после мучења заклали у шуми код Злокућана.
Аутор бисте је Слободан Поповић, вајар из Лесковца.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НАТПИСА НА СПОМЕНИКУ:

На каменом блоку поред улаза исписан је текст:
4. фебруара 1942. године Бабички партизански одред сруши мост на Морави да је не прелазе немачки и бугарски завојевачи. У том боју падоше партизани...

На каменим блоковима поред степеница које воде ка споменику исписана су имена погинулих бораца:

I
Тома Костић из Братмиловца - 42 године
Боривоје Стоиљковић из Злокућана - 29 година
Најдан Николић из Кумарева - 19 година
Трајко Митић из Орашца - 18 година
Владимир Пешић из Дрћевца - 21 година
Борко Стојановић из Д. Слатине - 29 година

II
Тихомир Ракић из Печењевца - 20 година
Војислав Митровић из Печењевца - 35 година
Тихомир Станковић из Печењевца - 20 година
Тихомир Николић из Печењевца - 22 година
Живко Павловић из Печењевца - 21 година
Милан Ђокић из Живкова - 20 година

III
Радисав Михајловић из Јашуње - 30 година
Светислав Јанковић из Јашуње - 28 године
Марко Нисић из Јашуње - 32 године
Благоје Нисић из Јашуње - 28 година
Милан Агушевић из Јашуње - 30 година

ВЕЛИКА БИЉАНИЦА
Спомен комплекс (1942)

АДРЕСА: Село В. Биљаница, на узвишењу изнад реке, на к.п. бр. 286/1 КО Манојловце
ГПС координате: N: 4763367 E: 583641

ОПИС:
Спомен комплекс се налази на узвишењу изнад реке Јужне Мораве, недалеко од моста.
Камени блокови су симболи хумки, а степениште пут до сунца, жртве и напори до слободе. Аутор споменика је вајар Стеван Соколовић из Лесковца. Текст Добрице Ћосића. Подигнут и откривен 1967. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НАТПИСА НА СПОМЕНИКУ:

IV
Боривоје Стаменковић из Лесковца - 16 година
Урош Томић из Лесковца - 20 година
Илија Стаменковић из Јарсенова - 25 година
Ђорђе Стаменковић из Грдашнице - 35 година
Урош Миљковић из Шиташе - 22 године

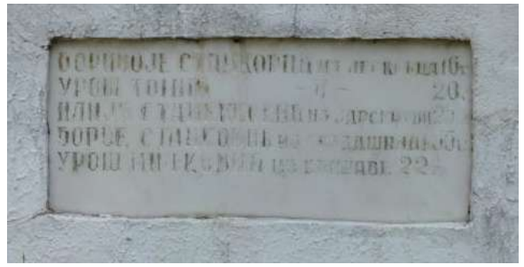

V
Влада Јанковић из Гркиње - 19 година
Ђура Станковић из Гркиње - 22 године
Ђорђе Митић из Злокућана - 28 година
Вељко Миљковић из Марине Кутине - 19 година

На врху узвишења је споменик на коме је исписано:

☆

...Они постадоше мост људима и слободи за све обале наших река и векова.

1967 г.

Напомена:

На гвозденом мосту преко реке Ј. Мораве налазило се спомен обележје са спомен плочом, која је била посвећена борби која се одиграла на том месту (на коју се односи и спомен комплекс у В. Биљаници), а изграђен је нови мост поред старог. Спомен плоча се не налази на старом месту. Према подацима из литературе, плоча је уклоњена пре реконструкције моста и пренета у складиште у Дољевцу.

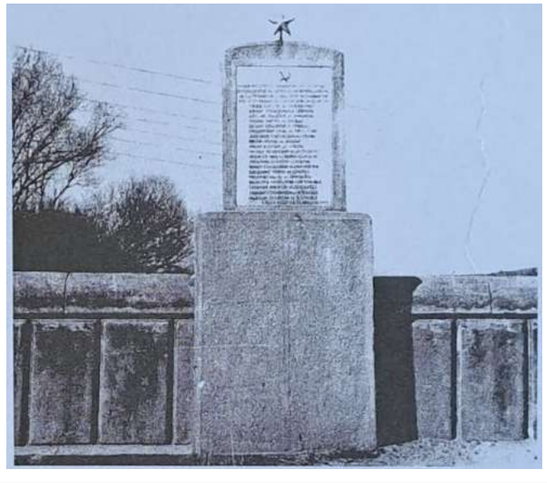

ВЕЛИКА БИЉАНИЦА
Спомен комплекс (1942)

АДРЕСА: Село В. Биљница, на узвишењу изнад реке, на к.п. бр. 286/1 КО Манојловце
ГПС координате: N: 4763367 E: 583641

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор меморијалног комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса. Приступне пијететне стазе и степенице, као и непосредно окружење спомен обележја очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа.
- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика, а потребно је да буду засновани на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Све површине појединачних блокова, као и мермерне плоче са натписима уграђене у блокове опрати и очистити од наслага боје, прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације, комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће) а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Санирати пропале и отпале делове завршне обраде од бетона на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених МТЗ и издате сагласности надлежног завода, а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

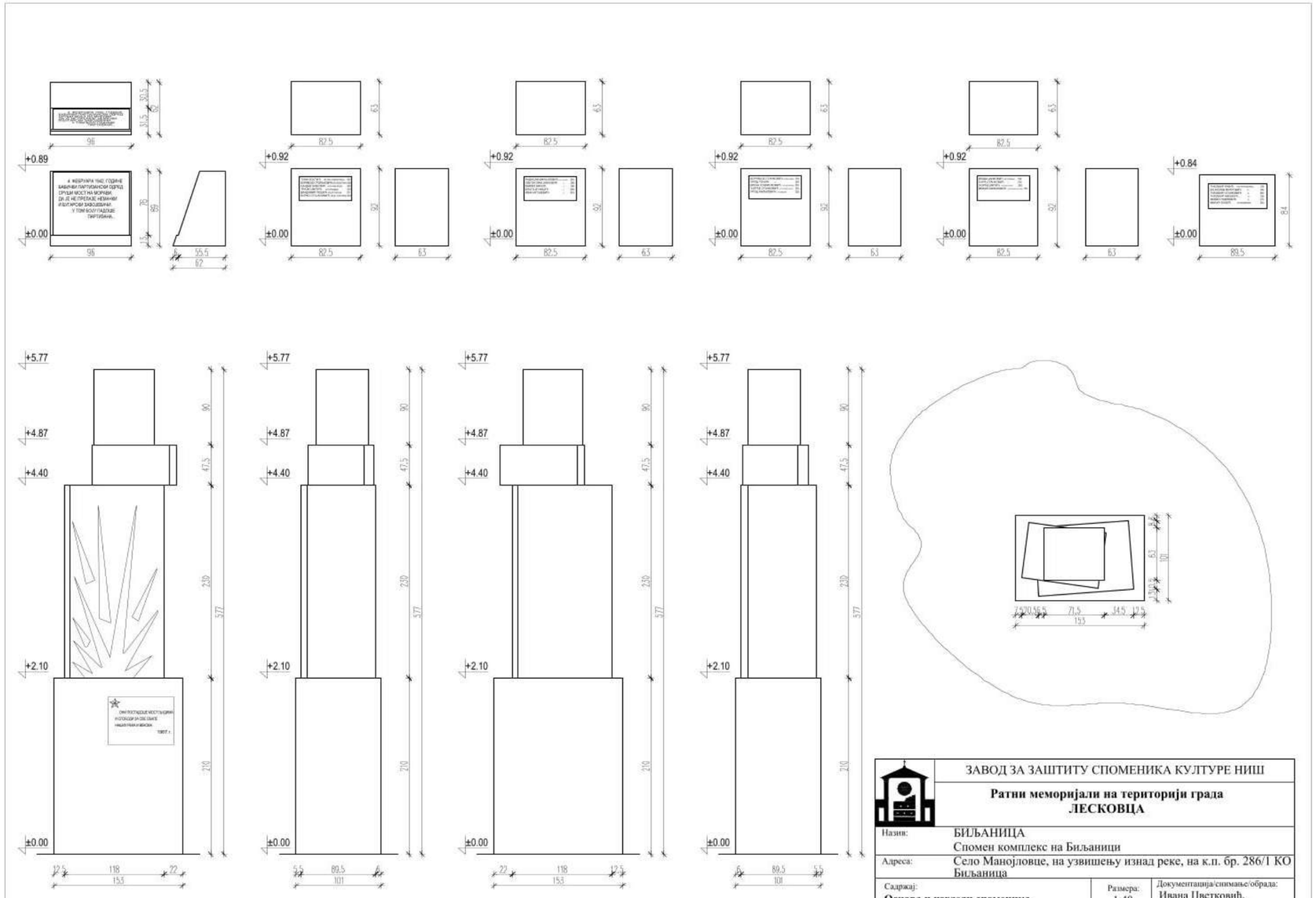

ВЕЛИКА БИЉАНИЦА
Спомен комплекс (1942)

АДРЕСА: Село В. Биљаница, на узвишењу изнад реке, на к.п. бр. 286/1 КО Манојловце

ГПС координате: N: 4763367 E: 583641

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 29.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

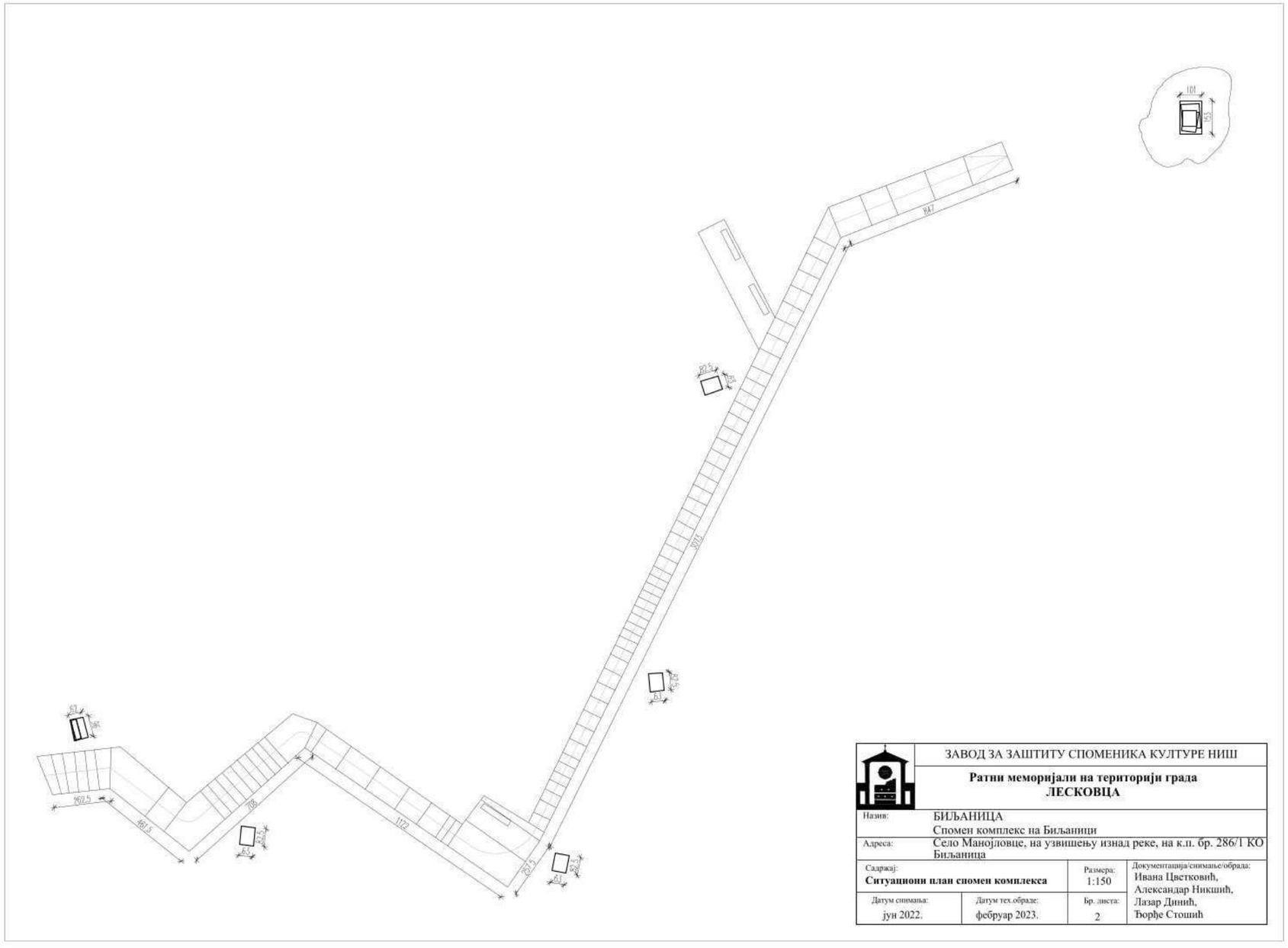

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	БИЉАНИЦА Спомен комплекс на Биљаници		
Адреса:	Село Манојловце, на узвишењу изнад реке, на к.п. бр. 286/1 КО Биљаница		
Садржај: **Ситуациони план спомен комплекса**		Размера: 1:150	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 2	

ВЕЛИКА БИЉАНИЦА
Спомен комплекс (1942)

АДРЕСА: СелоВ. Биљаница, на узвишењу изнад реке, на к.п. бр. 286/1 КО Манојловце
ГПС координате: N: 4763367 E: 583641

ФОТО ДОКУМЕНТАЦИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 29.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС НА СПОМЕН БИСТИ:

Борислав Станковић
Ћулавка
1919-1944.

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

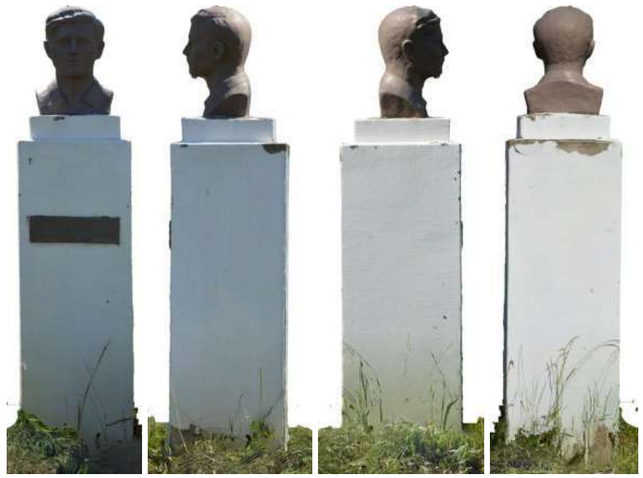

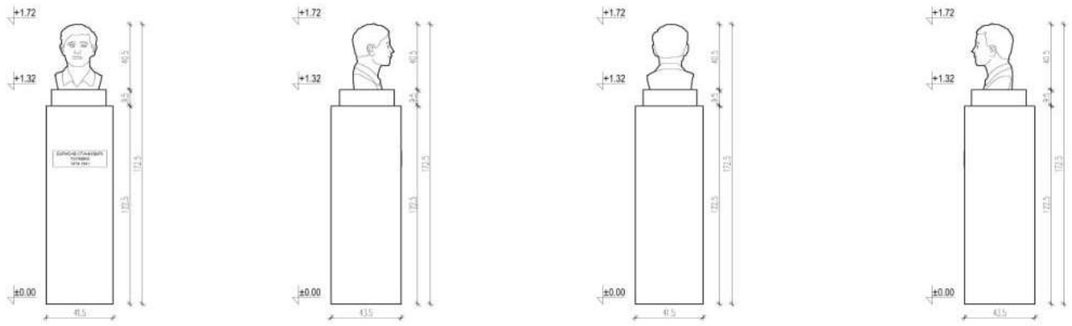

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Изостало је текуће одржавање ратног меморијала, који је обрастао у растиње и тешко је видљив. Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Санирати пропале делове бетонског постамента на начин да се очува изворни изглед.
- Бронзано попрсје очистити од наслага боја, и даље третирати конзерваторским поступцима, уз уклањање нечистоћа
- Спомен бисту финално импрегнирати и заштити одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца
-

МИРОШЕВЦЕ
Спомен биста Борисава Станковића (1944)

АДРЕСА: Село Мирошевце, у дворишту сеоског дома културе, на к.п. бр. 2963 КО Мирошевце
ГПС координате: N: 4745995 E: 568480

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Борислав Станковић је рођен 1919. године. Завршио је три разреда гимназије у Лесковцу. На одслужењу војног рока постао је резервни подофицир. Уочи рата био секретар скојевског актива у Мирошевцу и окупљао омладину преко фудбалског тима "Умац" и стрељачке дружине. Од почетка окупације 1941. године учесник је диверзантских акција. У Кукавички партизнаски одред ступио је октобра 1941. године. Најпре је био десетар, а затим и командир вода у првој чети. Заробљен је 18. марта 1942. године на Соковини и интерниран у Аустрију. Успео је да побегне из логора и прикључио се словеначким партизанима. У јесен 1943. године враћа се у Мирошевце и прикључује Првом јужноморавском НОП одреду где је био командант батаљона. Погинуо је крајем јуна 1944. године као командант омладинског батаљона 13. бригаде.

ОПИС:

Спомен биста се налази испред Дома културе у селу Мирошевце, на к.п.бр. 2963 КО Мирошевце.
Аутор бисте је Слободан Поповић, вајар из Лесковца.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен плоча на сеоском дому (Народни музеј Лесковац, ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, фотограметрија, А. Никшић, 2022)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

На позив Партије у борбу против фашистичког окупатора за слободу народ и независност своје земље храбро су пали другови:

Борко Станковић "Ђулавка" из Мирошевца	Александар Ристић
Влада Стошић из Мирошевца	Ђура Костић из Горине
Илија Ристић	Зарије Златановић Б. Глава
Љуба Станковић	Раде Станковић
Станко Стојановић	Бошко Стојковић
Младен Мустафић "Дема"	Милутин Стојановић
Младен Стојановић	Видосав Станковић
Никола Лазаревић	Цветко Младеновић
Блашко Лазаревић	Радован Стојковић
Заре Ивановић	Драгољуб Стојановић
Славко Златановић	Ленче Петровић
Младен Пешић	Стојанка Јовић
Драгољуб Стошић браћа	Влада Стошић

На њиховим примерима учиће будућа покољења како се треба бранити независност земље и слободу народа

Срески одбор Савеза бораца Н.О. рата

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча
- Непосредно окружење спомен плоче очистити и уредити, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

МИРОШЕВЦЕ

Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Мирошевце, на згради задружног дома, на к.п. бр. 2409 КО Мирошевце

ГПС координате: N: 4746329 E: 568725

ОПИС:

Спомен плоча посвећена палим борцима у Другом светском рату. Постављена је на згради сеоског дома на к.п. бр. 2409 КО Мирошевце.

Израђена је од белог мермера у који је урезан натпис. Плоча је димензија 70,5x76cm и дебљине 3cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022

.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У јулу и августу 1944. године овде је био партизански аеродром где су слетали савезнички авиони - доносили ратни материјал и односили рањенике на лечење у Бари - Италија Месна организација Удружење бораца НОР-а Мирошевац	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча
- Непосредно окружење спомен плоче очистити и уредити, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела - на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

МИРОШЕВЦЕ
Спомен плоча на згради основне школе (1944)

АДРЕСА: Село Мирошевце, на згради основне школе, на к.п. бр. 970 КО Мирошевце
ГПС координате: N: 4746469 E: 568770

ОПИС:
Спомен плоча на згради основне школе „Славко Златановић" на к.п. бр. 970 КО Мирошевце.
Спомен плоча посвећена палим борцима у Другом светском рату.
Израђена је од белог мермера у који је урезан натпис. Плоча је димензија 80x60cm и дебљине 3cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

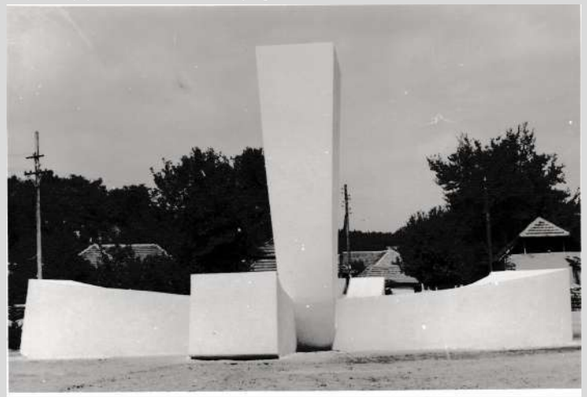

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

1912-1918.
1941-1945.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса. Приступне пијететне стазе и степенице, као и непосредно окружење спомен обележја очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање на основу МТЗ које пропише надлежни завод. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика, и треба да буду засновани на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара и потребно је да се изводе у сарадњи са свим потребним дисциплинама (конзерватори камена, бронзе, технонолози, и сл.)
- Све површине опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације, комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Санирати пропале и отпале делове завршне обраде од вештачког камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода., а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

МИРОШЕВЦЕ
Меморијални комплекс (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Мирошевце, на улазу у село, на к.п. бр. 3014 и 3016 КО Мирошевце
ГПС координате: N: 4745792 E: 568673

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Откривен је поводом обележавања три деценије од формирања 13. српске Народноослободилачке ударне бригаде, 14. августа 1974. године. Открио га је Бошко Крстић, члан Савеза бораца НОР-а Југославије.

Аутор је вајар Ђорђе Васић, који га је назвао “Споменик полета”.

ОПИС:

Композиција споменика делује као да је исклесана од стене и да је природно изникла из траве. Чврсте форме се из различитих праваца сливају у органску целину од четири једнака квадрата. Они на себи носе орнаменте у виду цветова међу којима се налази и звезда петокрака.

На појединим сегментима споменика налазили су се натписи који више нису на том месту.

Једна целина пропиње се ка небу и симбол је организоване борбе за слободу. Три цвета симбол су ранијих ослобођења, а петокрака на стубу који стреми сунцу сугерише последње ослобођење 1944. године.

Споменик је изграђен од бетона и делује импозантно.

Споменик је обложен слојем белог вештачког камена грубље буњасто обликованог на вертикалама, док је завршна обрада хоризонталних делова споменика од ситнијег тераца. Симболи цвета и петокраке звезде на прочељу израђени су од метала (легура) - месинг, алуминијум, челик.

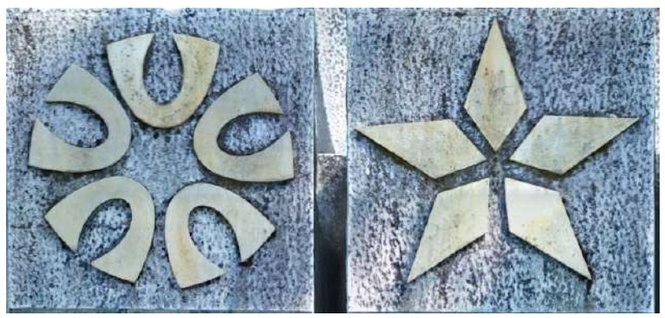

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

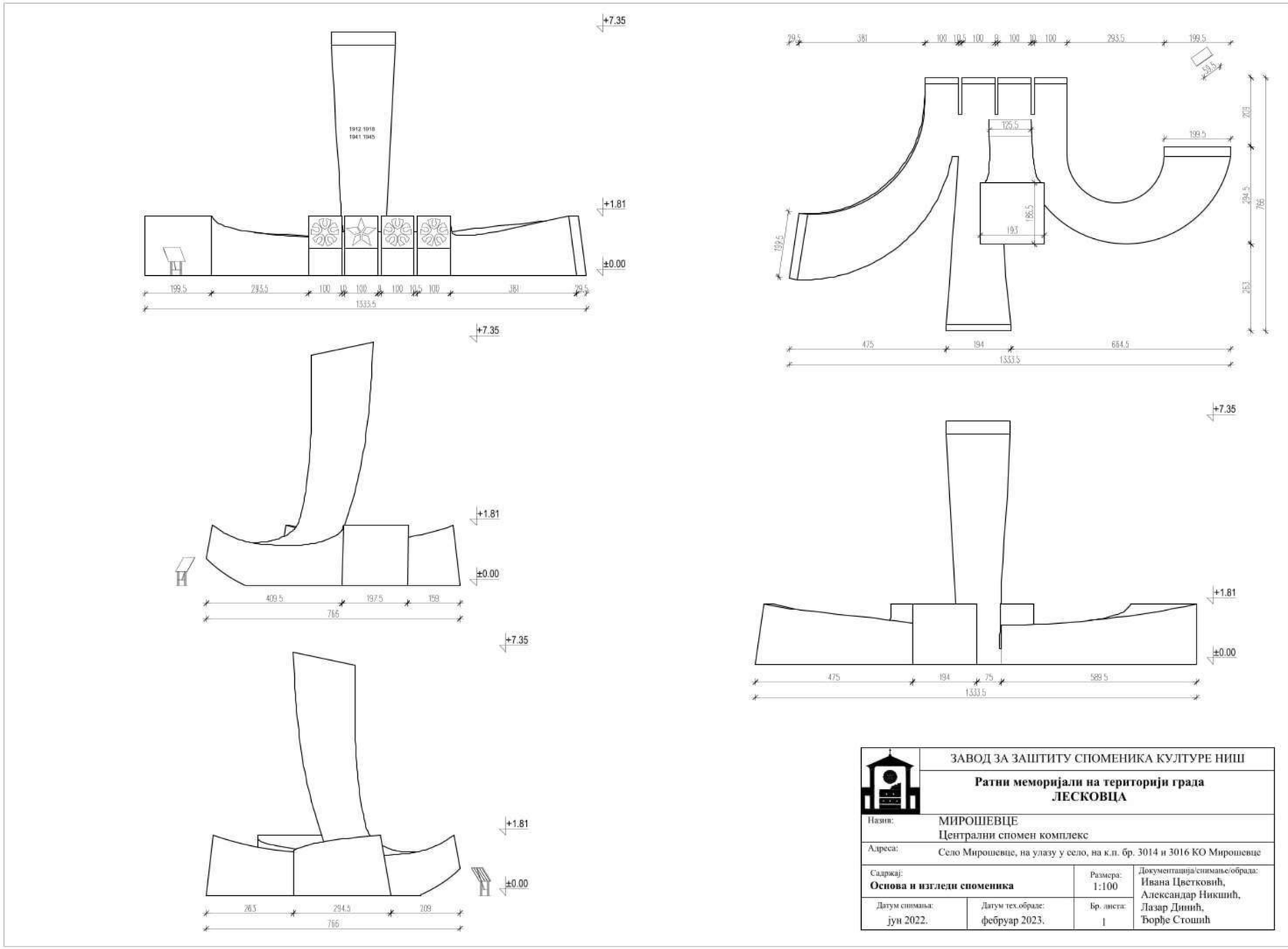

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: МИРОШЕВЦЕ Централни спомен комплекс			
Адреса: Село Мирошевце, на улазу у село, на к.п. бр. 3014 и 3016 КО Мирошевце			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:100	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обрале: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

МИРОШЕВЦЕ
Меморијални комплекс (1912-1918 и 1941-1945)

АДРЕСА: Село Мирошевце, на к.п. бр. 3014 и 3016 КО Мирошевце
ГПС координате: N: 4745792 E: 568673

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:
Спомен комплекс се не одржава редовно, потребно је хортикултурно уређење.
На бочним крακовима споменика недостају натписи, односно слова од метала. Такође, споменик је оптерећен биолошким деградацијама (лишајеви, алге, маховина, и сл.)

Централни споменик у селу Мирошевце (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Пали за слободу отаџбине ЗОРАН КРСТИЋ 1972-1991 Погинуо у Хрватској др БРАНИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ 1953.-1999 Погинуо на Косову и Метохији 14 август 2005 г Захвални грађани Мирошевца	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини меморијалног комплекса
- Спомен плоча је постављена у непосредној близини централног споменика, чиме је ауторско решење спомен комплекса измењено
- Спомен плочу од црног мермера третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту минимум интервенција и водити се принципом од мање инвазивних
- Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

МИРОШЕВЦЕ
Спомен плоча у оквиру меморијалног комплекса (1991 и 1999)

АДРЕСА: Село Мирошевце, на улазу у село, на к.п. бр. 3014 и 3016 КО Мирошевце
ГПС координате: N: 4745796 E: 568674

ОПИС:
Спомен плоча палим ратницима у ратовима 1991. године и 1999. године, постављена је у оквиру спомен комплекса у непосредној близини централног споменика.
Оваквим решењем делимично је промењено ауторско решење меморијалног комплекса.

Спомен плоча је постављена на металној конструкцији, а изграђена је од црног мермера, димензија 50x60cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 10. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима НОБ
1941-1945

Марковић Р. Ђури
Николић Т. Станку
Николић Ј. Драгићу
Николић М. Алекси
Недељковић Т. Јосифу
Павловић А. Јовану
Пешић С. Николи
Стојановић С. Јосифу
Стојановић А. Бранку
Стевановић В. Трајку
Спасић Т. Живојину
Тошић Ј. Јосифу
Ивановић В. Веци

Који дадоше своје животе за слободу наше отаџбине нека им овај спо(ник)меник буде хвала.
7 јули 1955 г. Захвални народ Накривња

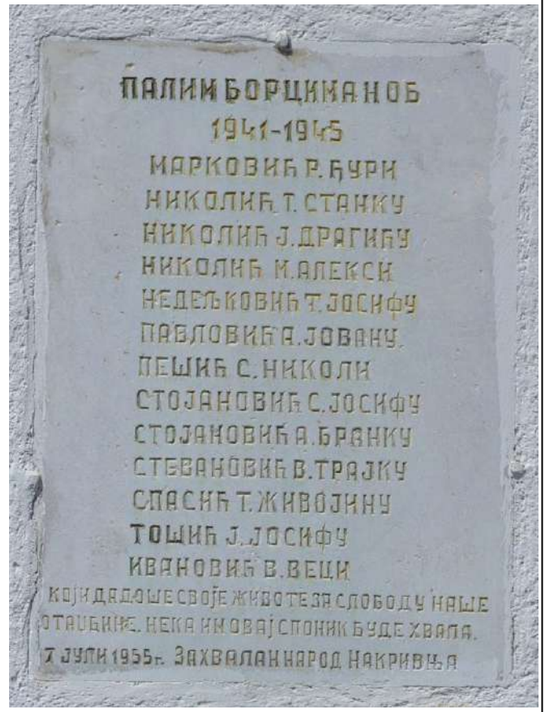

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

НАКРИВАЊ
Спомен плоча (1941-1945)

АДРЕСА: Село Накривањ, на згради месне заједнице, на к.п. бр. 2476 КО Накривањ
ГПС координате: N: 4748385 E: 576934

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Плоча је била постављена на каменом постаменту у облику пирамиде и чинила је споменичку композицију.
Налазила се преко пута зграде сеоског дома, пре него што је споменик срушен да би се саградила амбуланта.
Међу борцима из села Накривањ има и оних који су заслужили Споменицу из народноослободилачке борбе. Ову споменицу са бројем 82878, за вечну успомену и славу палих бораца НОР-а, на предлог Савеза бораца Народноослободилачког рата добио је Стојановић С. Јосиф из Накривња, 29. новембра 1950. године.

ОПИС:
Спомен плоча од белог мермера данас се налази на згради месне заједнице на к.п. бр. 2476 КО Накривањ. Спомен плоча је подигнута у знак сећања борцима палим у Другом светском рату. Изражена је од белог мермера димензија 60x79cm.
Зграда месне заједнице је обнављана и том приликом је плоча утопљена у фасадну раван.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

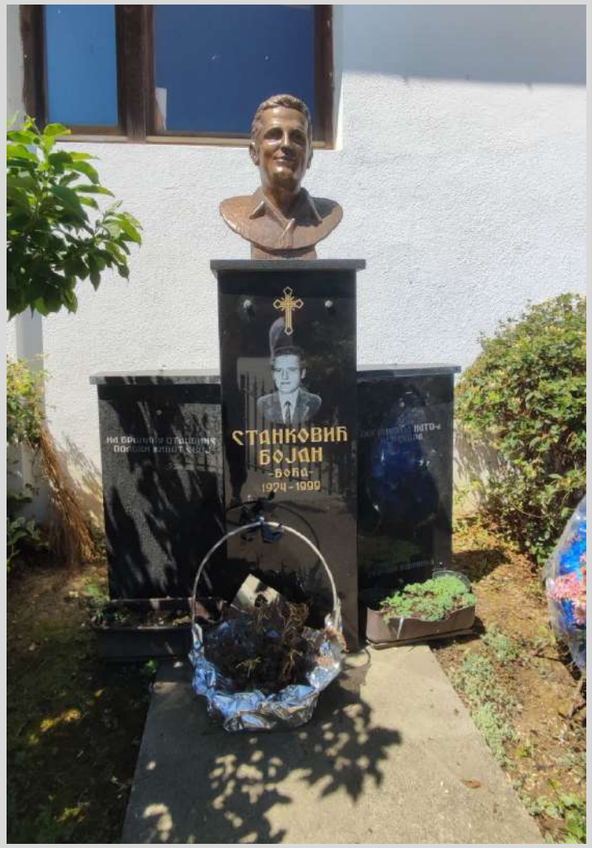

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

На бранику отаџбине положи живот свој	Станковић Бојан 1974-1999.	Погинуо од НАТО-а агресора

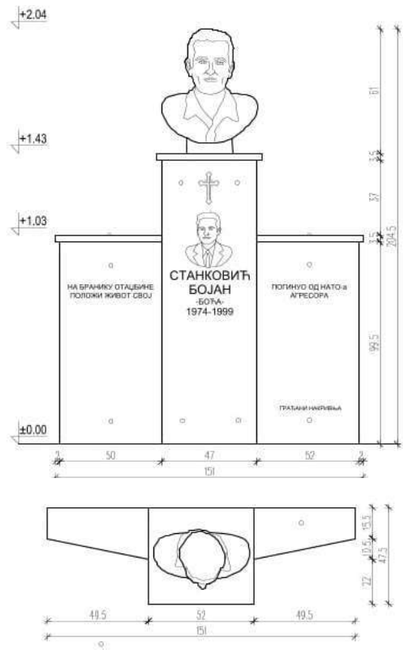

НАКРИВАЊ
Спомен биста Бојану Станковићу (1999)

АДРЕСА: Село Накривањ, у центру села, поред зграде месне заједнице, на к.п. бр. 2476 КО Накривањ
ГПС координате: N: 4748385 E: 576934

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Бојан Станковић је рођен 16. фебруара 1974. године у селу Накривањ, општина Лесковац.
Војник ВЈ у резерви. Био у 549. моторизованој бригади. Погинуо у бомбардовању 31. маја 1999. у рејону Планеја код Призрена. Одликован орденом за заслуге одбране и безбедности првог степена.

ОПИС:
Спомен биста је подигнута у близини зграде месне заједнице, на к.п. бр. 2476 КО Накривањ. Састоји се из бетонског постамента, обложеног гранитним плочама, и две вертикално постављене гранитне плоче димензија 50x100cm.
Постамент је висине 140cm, и на њему је постављена биста висини 60cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен плоче од црног мермера по потреби опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 16.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

-

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ (НА ЧЕСМИ):

☆

Палим борцима у НОР. и жртвама фашистичког терора од 1941-1945 године.

1. Милошевић С. Најдан
2. Дончић М. Слободан
3. Нађић С. Богдан
4. Младеновић П. Добривоје
5. Златановић И. Градимир
6. Момчиловић С. Дејан
7. Николић К. Ратко
8. Милошевић Ф. Боривоје
9. Митровић М. Миливоје
10. Цојић Б. Давид
11. Војиновић Ђ. Чедомир
12. Ђекић П. Обрад
13. Митровић Г. Душан
14. Димитријевић Б. Милан
15. Пешић Ј. Милисав
16. Ђорђевић С. Драгомир
17. Ђорђевић Ј. Јордан
18. Петковић Р. Петар
19. Младеновић С. Прокоп
20. Младеновић С. Прокоп (?)
21. Милојевић М. Јован
22. Петровић К. Арса
23. Митровић С. Крста
24. Нађић М. Зарије
25. Павловић К. Драгутин
26. Стоилковић С. Ставра
27. Цветановић К. Кона
28. Спасић Д. Михаило
29. Стојиловић К. Драгомир
30. Маринковић Т. Милча

Спомен чесму подиже захвални народ МНО-а Новог Села

28 август 1951 године

НОВО СЕЛО
Спомен чесма (1941-1945)

АДРЕСА: Село Ново Село, /
ГПС координате: /

ОПИС:
Спомен чесма је посвећена палим борацима НОР-а и жртвама фашистичког терора 1941-1945. године. Обрађена је цементним малтером у који је уграђена спомен плоча.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- У сарадњи са СУБНОР Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца обићи спомен чесму и доставити извештај надлежном заводу за заштиту споменика културе о стању и изгледу ратног меморијала, или доставити тачну локацију меморијала, како би се извршио увид у тренутно стање.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: /
Снимили: /

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Изглед комплекса пре приватизације (фото: власници)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Спомен плоча

Палим борцима у НОБ из села Ораовице

1. Стаменковић А. Тодор рођен 1916. год. погинуо 1943год
2. Ђилић Ј. Јосиф “ 1924 “ “ 1944
3. Илић Б. Спаса “ 1914 “ “ 1944
4. Јовић С. Светислав “ 1926 “ “ 1944
5. Јевтимијевић Д. Божидар “ 1919 “ “ 1944
6. Костадиновић М. Сретен “ 1911 “ “ 1944
7. Ранђеловић П. Никодије “ 1927 “ “ 1944
8. Станковић Ј. Живојин “ 1915 “ “ 1944
9. Стојановић Л. Миодраг “ 1926 “ “ 1944
10. Стевчић В. Добривоје “ 1925 “ “ 1945

ЖРТВЕ ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

1. Младеновић Ј. Павле рођен 1903. год. погинуо 1943.
2. Младеновић П. Стојан “ 1923 “ “ 1943
3. Милосављевић Димитрије “ 1919 “ “ 1943
4. Анђелковић Д. Петар “ 1886. “ “ 1943
5. Банковић М. Алекса “ 1889 “ “ 1943
6. Ђокић Г. Драгутин “ 1915 “ “ 1943
7. Јовић Р. Светозар “ 1885 “ “ 1943
8. Јовић Б. Бранко “ 1885 “ “ 1943
9. Јовић П. Славко “ 1922 “ “ 1943
10. Костић Ј. Алекса “ 1900 “ “ 1943
11. Костић Ј. Драгутин “ 1901 “ “ 1943
12. Николић Д. Божидар “ 1920 “ “ 1943
13. Николић В. Василько “ 1887 “ “ 1943
14. Николић В. Тодор “ 1907 “ “ 1943
15. Николић В. Вучко “ 1880 “ “ 1943
16. Николић В. Њубомир “ 1919 “ “ 1943
17. Николић М. Крста “ 1908 “ “ 1943
18. Николић В. Божидар “ 1903 “ “ 1943
19. Стоиљковић Милош “ 1908 “ “ 1943
20. Костадиновић К. Крстана “ 1911 “ “ 1944
21. Миљковић Ј. Ристић “ 1883 “ “ 1944
22. Миљковић Јосиф “ 1900 “ “ 1944
23. Петковић П. Лепосава “ 1904 “ “ 1944
24. Стоиљковић Д. Миодраг “ 1920 “ “ 1944

јула 1959 год. Народ села Ораовице

ОРАОВИЦА (Грделичка)
Спомен плоча НОР на згради фабрике Фош (Fush)
(некадашња Зграда дома културе) **(1943-1944)**

АДРЕСА: Село Ораовица, Спомен плоча на згради фабрике Фош, на к.п. бр. 876/1 КО Ораовица
ГПС координате: N: 4748417 E: 587051

ОПИС:

Спомен плоча на згради некадашњег дома културе, данас фабрике “Fuch”, налази се у одличном стању и представља пример како се треба опходити према ратном меморијалу. Приступне стазе и непосредно окружење спомен обележја се уредно одржава.

Спомен плоча је димензија 71,5x130cm и дебљине 4cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Наставити са редовним одржавањем спомен плоче од белог мермера, брисањем меком крпом и чистом водом. Финално импрегнирати и заштити спомен плочу
- одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Када се укаже потреба за спровођење радова на спомен плочи, обављати их уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи/контролише лице обучено за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 23.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Милованович (Стојан) Бранислав
(с.Ораховица-Грделица, 14.05.1964. — † с.Гоња Будрига-Гњилане, 26.05.1999.)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Миловановић
Бранислав
-Баце-
рођ. 14.6.1964. г.

Пао у борби за отаџбину
26.05.1999. г. у Горњу Будригу код
Гњилана

Захвални грађани
М. З. Ораовица

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, кров је у потпуности урушен, у наредном периоду јој прети убрзана деградација, која може довести до наставка урушавања, потребно је предвидети хитне радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања
- Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији кровне конструкције и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења
- Спомен плоча је у добром стању па конзерваторски поступци нису потребни
- Очистити од смећа и растиња непосредно окружење
- Спроводити редовно одржавање и чишћење спомен плоче меком крпом и чистом водом
- Спроводити редовно одржавање и чишћење непосредне околине
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ОРАОВИЦА (Грделичка)
Спомен плоча (1999)

АДРЕСА: Село Ораовица, спомен плоча на сеоској згради, на к.п. бр. 835 КО Ораовица
ГПС координате: N: 4748285 E: 587089

ОПИС:

Спомен плоча је посвећена Миловановић Бранославу, погинулом током НАТО агресије, 1999. године у Гњилану. Налази се на згради сеоског дома. Сачињена је од црног мермера, висине 62cm, ширине 82cm и дебљине 3cm.
Сеоска зграда је у лошем стању, а кров је потпуно урушен и онемогућено је њено коришћење.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 23.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У знак сећања и захвалности погинулим друговима у току НОР-а од 1941-1945. године, подижемо им ову спомен плочу и то:

1. Живковић С. Јовану
2. Здравковић Т. Крсти
3. Савић А. Вукашину
4. Лазаревић Димитрију
5. Савић М. Живојину
6. Јовановић В. Добросаву
7. Крстић Д. Добривоју и
8. Стојковић М. Алекси

Нека се на примерима палих бораца надахњују млада покољења и буду спремни да се боре за слободу и независност своје домовине.

29 XI 1963. год. Месна организација Савеза бораца Ораовице

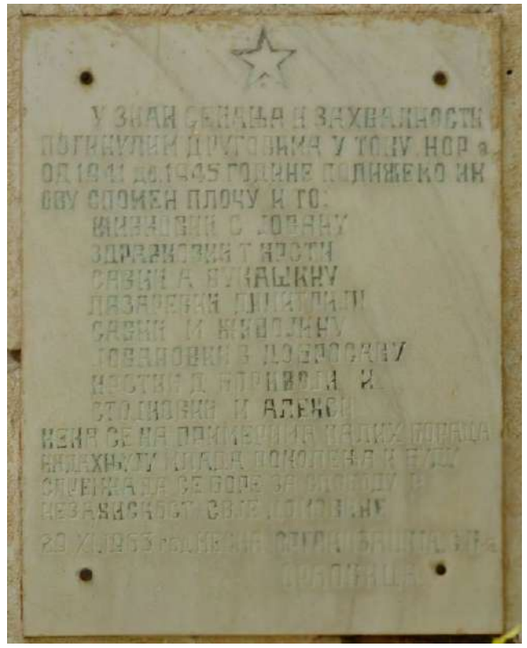

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се зграда некадашње основне школе налази у лошем стању, кров је делимично пропао, и не користи се, у наредном периоду јој прети убрзана деградација, која може довести до урушавања. Потребно је предвидети хитне санационе радове н кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања. Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији кровне конструкције и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења

Очистити од растиња непосредно окружење

Након завршетка радова приступити конзерваторско-рестауратроским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Наставити са редовним одржавањем и чишћењем непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ОРАОВИЦА (Црковничка)
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Ораовица, на згради старе основне школе, на к.п. бр. 10266/1 КО Црковница
ГПС координате: N: 4772362 E: 582810

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен плоча се налази на згради основне школе у селу Ораовица (Црковничка).
Постављена је у знак сећања на погинуле борце НОР-а у периоду 1941-1945. године.

ОПИС:

Спомен плоча на згради основне школе направљена је од белог мермера димензија 55x70cm и видљиве дебљине 2cm, са уклесаним именима бораца палих у Другом светском рату.

Зграда некадашње школе налази се у полурушевном стању.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА НА СПОМЕНИКУ:

☆ ПАЛИМ БОРЦИМА НОР ЈАНУАР 1942 Г	На другом делу споменика:
ИМЕНА СУ ЊИХОВА СВЕТЛО ЛИЦЕ ДАНА СТОЈАНОВИЋ МИРОСЛАВ "ЛЕСКО" ЧЛ. К.П.Ј. ГРИГОРОВ КИРИЛ "ЛЕВСКИ" К.П.Ј. ДИМИТРИЈЕВИЋ ЧЕДОМИР "ДЕМБА" К.П.Ј. МИЛОШЕВИЋ БОРКО "ШИША" К.П.Ј. МИТИЋ ЖИВОЈИН "СИЦИМ" К.П.Ј. МИЛЕНОВИЋ МЛАДЕН СТАНОЈЕВИЋ ВЛАДА К.П.Ј. СТОШИЋ ДРАГОЉУБ "СРБА" К.П.Ј. СТЕВАНОВИЋ АЛЕКСАНДАР К.П.Ј. СТОЈАНОВИЋ ЂОРЂЕ "ТАЈДАРЦИЈА" ТОМИЋ ТАСА "АМПА" К.П.Ј. ТОДОРОВИЋ ЂОРЂЕ К.П.Ј. ЦВЕТКОВИЋ ПЕТАР "ВУШКА" К.П.Ј. ЊИХОВЕ МИСЛИ, СНОВИ, НАДАЊА МИСЛЕ, САЊАЈУ И НАДАЈУ СЕ У НАМА О.О. СУБ. Н.О.Р. 1971.год. ЛЕСКОВАЦ	☆ ПАЛИМ БОРЦИМА НОР 1944-1945. ДАВИТКОВИЋ ВИДОСАВ РАВНИ ДЕЛ ДАВИТКОВИЋ ВЕЛИМИР РАВНИ ДЕЛ ЛАЗАРЕВИЋ СТОЈАН ОРУГЛИЦА МАРКОВИЋ СТОЈАН МЕЛОВО НОВКОВИЋ ВЛАДА РАВНИ ДЕЛ СТОИЉКОВИЋ ВИДОСАВ ОРУГЛИЦА

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Изостало је текуће одржавање ратног меморијала, који је обрастао у растиње и тешко је видљив
- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини. Уз комплекс је сложен градилишни материјал којег треба уклонити и потребно је спровести детално чишћење
- Санирати пропале и отпале делове завршне обраде бетона и камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Плоче од белог мермера третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Плоче опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом механих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен). Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ОРУГЛИЦА

Споменик испред основне школе (1942, 1944-1945)

АДРЕСА: Село Оруглица, испред зграде школе и сеоске куће, на к.п. бр. 533 КО Оруглица

ГПС координате: N: 4734277 E: 563678

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен обележје посвећено је борцима палим у Другом светском рату, налази се испред зграде Основна школа „Славко Златановић" (на к.п.бр. 540 КО Оруглица) и сеоске зграде (на к.п.бр. 533 КО Оруглица), која је данас у функцији Дома здравља Лесковац – амбуланта Оруглица.

Подигнут је у част бораца који су убијени јануара 1942. године, и бораца НОР-а палих у Другом светском рату са ове територије.

Аутор спомен чесме је Стеван Соколовић, вајар из Лесковца, који је, такође, аутор великог спомен комплекса на месту званом Биљаница у близини села Манојловце.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 14.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

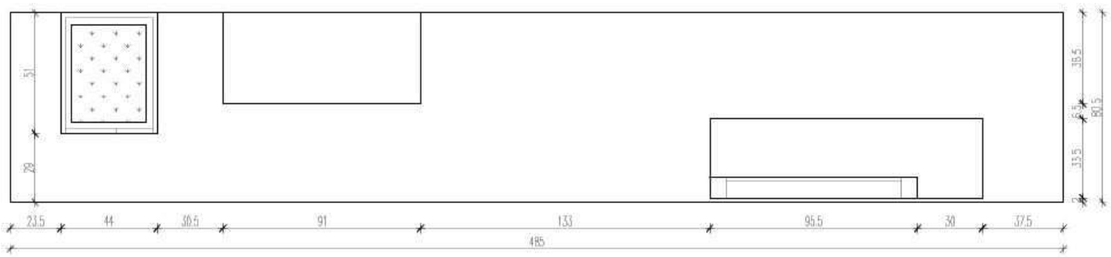

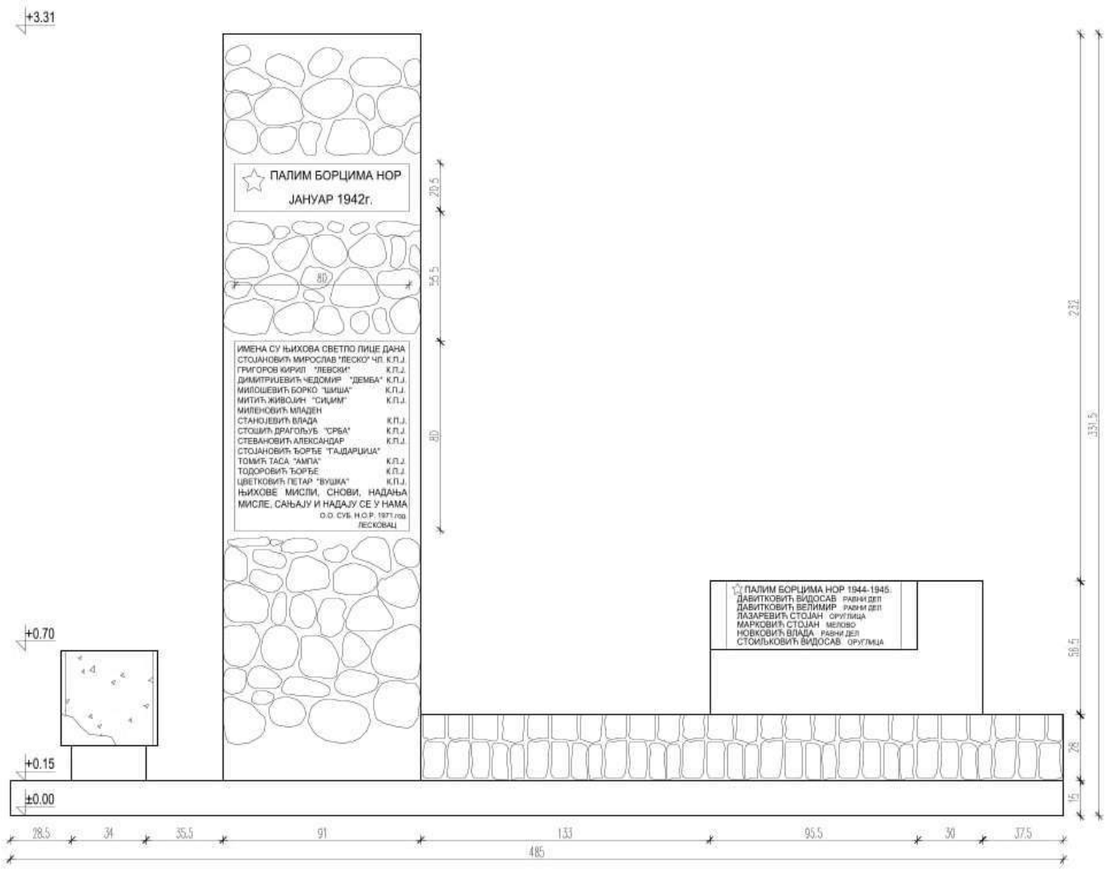

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ОРУГЛИЦА Спомен обележје испред основне школе		
Адреса:	Село Оруглица, испред зграде школе и сеоске куће, на к.п. бр. 533 КО Оруглица		
Садржај: **Основа и изглед споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ОРУГЛИЦА
Споменик испред основне школе (1942,1944-1945)

АДРЕСА: Село Оруглица, испред зграде школе и сеоског дома, на к.п. бр. 533 КО Оруглица
ГПС координате: N: 4734277 E: 563678

ОПИС:
Спомен комплес се састоји из хоризонталног постамента који повезује жардињеру, вертикалну призму на којој су постављене мермерне спомен плоче, и трећег засеченог елемента споменика са још једном мермерном плочом.
Хоризонтални постамент обложен је каменим (гранитним) коцкама и висине је око 50cm.
Тело пилона вертикалне призме обложено је каменим облутцима између мермерних плоча димензија 80x22cm и 80x80cm (која се заправо састоји из четири комада мермера димензија 40x40cm, спојених заједно).
На трећем засеченом елементу комплекса налази се још једна мермерна плоча димензија 30x80cm.
Жардињера лево од пилона је била обложена мермерним плочама.
Комплекс је ограђен металном оградом.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ОРУГЛИЦА
Споменик испред основне школе (1942,1944-1945)

АДРЕСА: Село Оруглица, испред зграде школе и сеоског дома, на к.п. бр. 533 КО Оруглица
ГПС координате: N: 4734277 E: 563678

ОРТОФОТО:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 14.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Алексић Срђан
зв. "Баја"
рођ. 4.5.1967. г.
пог. на Косову, 26.5.1999. г.
бранећи отаџбину

Захвални грађани Паликуће

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спровести детаљно чишћење спомен плоче од прашине, и детаљно чишћење непосредне околине од прашине и смећа
- Спровести чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида, а уколико је потребно и ретуширање текста одговарајућом висококвалитетном бојом за камен
- Препорука је нанети завршну импрегнацију одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Предвидети редовно одржавање хигијене простора у непосредној близини спомен плоче.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПАЛИКУЋА
Спомен плоча Срђану Алексићу (1999)

АДРЕСА: Село Паликућа, у центру села, на к.п. бр. 1862/1 КО Паликућа
ГПС координате: N: 4753546 E: 575444

ОПИС:
Спомен плоча посвећена Срђану Алексићу који је погинуо 1999. године на Косову и Метохији, постављена је у центру села, код сеоског крста надкривеног надстрешницом.
Спомен плоча је израђена од црног мермера са урезаним натписом и фотографијом Срђана Алексића.
Окружење крста и спомен плоче није репрезентативно, јер се налази на раскрсници, уз сеоски пут и преко канализационог канала, на месту где нема много простора нити могућности да се зеленилом на неки начин оплемени простор. Сеоски пут је у овом делу земљани, па проласком аутомобила, ствара се облак прашине, који доводи до сталног запрљања и плоче и непосредног окружења. Уредити простор и прилаз.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ ПЛОЧЕ НА СПОМЕНИКУ:

Што се нехће у ланце везати то се збјежа у ове планине да гинемо и крв прољевамо да јуначки аманет чувамо дивно име и свету слободу.

његош

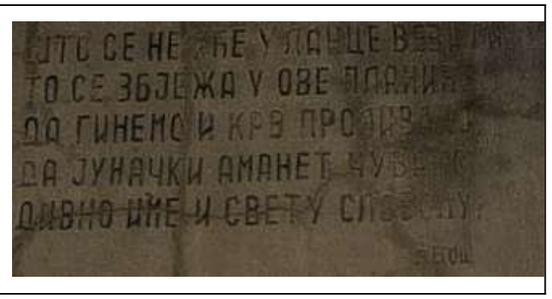

1912-1918.

1. Андрија М. Петровић
2. Андрија П. Петровић
3. Арса Петровић
4. Батрић Поповић
5. Владимир Поповић
6. Димњан Петровић
7. Драгић Петровић
8. Ђорђије Павићевић
9. Јован Петровић
10. Јован Вуксановић
11. Јоле Вуксановић
12. Јосиф Петровић
13. Лакић Вуксановић
14. Малиша Вуксановић
15. Милисав Петровић
16. Милић Петровић
17. Милован Павићевић
18. Миро Петровић
19. Милутин Божовић
20. Миљан Павићевић
21. Миљуша Петровић
22. Михајло Петровић
23. Новак Петровић
24. Новица Петровић
25. Паун Вуксановић
26. Секула Вуксановић
27. Стефан Петровић
28. Стоја Петровић
29. Тома Петровић
30. Цвета Булајић
31. Ћирко Петровић
32. Шћепан Вуксановић

ПЕТРОВАЦ

Спомен комплекс посвећен палима у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945и 1999)

АДРЕСА: Село Петровац, у центру села, на к.п. бр. 397 КО Петровац

ГПС координате: N: 4764014 E: 566475

ОПИС:

Спомен парк у селу Петровац је откривен поводом обележавања Дана борца 1963. године, током централне прославе која је одржана у селу Петровцу. Открио га је Ђорђе Јовић, председник Општинског одбора Савеза бораца НОР-а.

На постољу се дижу масивни симболи планина на чијим врховима мирују три пушке у купи. На плочама су златним словима исписана имена бораца палих у Првом и Другом светском рату. Споменик симболише и спаја планину и пушку, човека и слободу. Аутор је Стеван Соколовић, вајар.

У посебној просторји, близу споменика, била је постављена изложба слика посвећена НОР-у и овом догађају.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 07.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

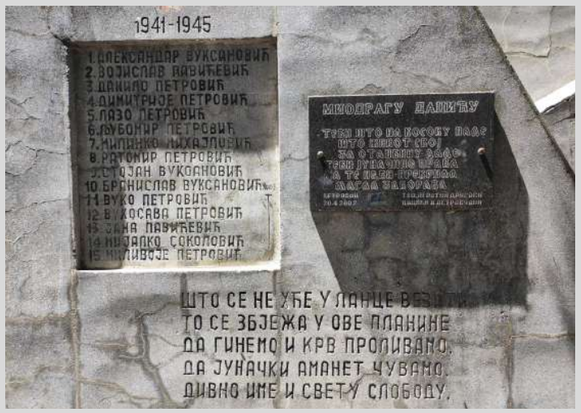

САДРЖАЈ ПЛОЧЕ НА СПОМЕНИКУ:

☆

1941-1945

1. Александар Вуксановић
2. Војислав Павићевић
3. Данило Петровић
4. Димитрије Петровић
5. Лазо Петровић
6. Љубомир Петровић
7. Милинко Михајловић
8. Ратомир Петровић
9. Стојан Вуксановић
10. Бранислав Вуксановић ЖФТ
11. Вуко Петровић
12. Вукосава Петровић
13. Јана Павићевић
14. Мијалко Соколовић
15. Миливоје Петровић

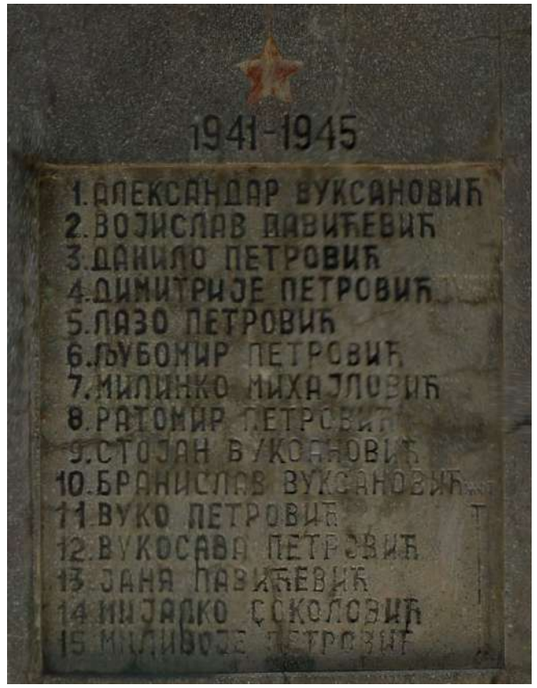

Миодрагу Дацићу
Теби што на Косову паде
што живот свој
за отаџбину даде
теби јуначино права
Да те не би покрила
магла заборава

Петровац 20.4.2002.

Твоји ратни другови Дацићи и Петровчани

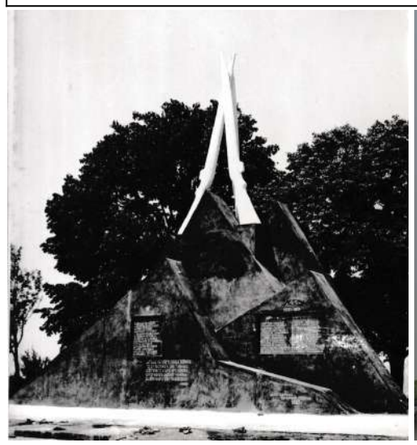

ПЕТРОВАЦ

Спомен комплекс посвећен палима у ослободилачким ратовима (1912-1918 и 1941-1945; 1999)

АДРЕСА: Село Петровац, у центру села, на к.п. бр. 397 КО Петровац

ГПС координате: N: 4764014 E: 566475

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектно техничку документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика
- Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Обновити споменик, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне.
- Затим спровести радове на чишћењу и конзервацији спомен плоча од нечистоћа, биофилма и графита. Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, технолог, конзерватор)
- Плато око споменика уредити на начин примерен ратном меморијалу, а зелену површину уредити и одржавати
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 07.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

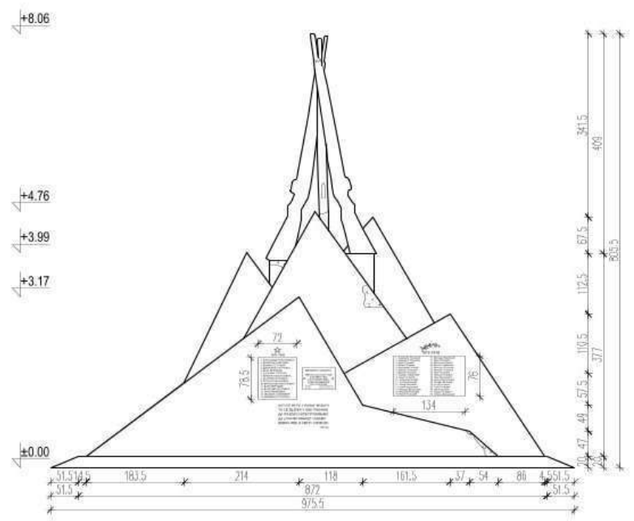

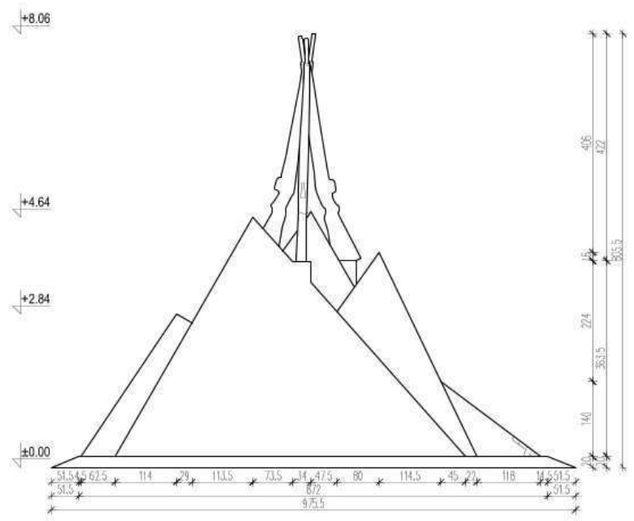

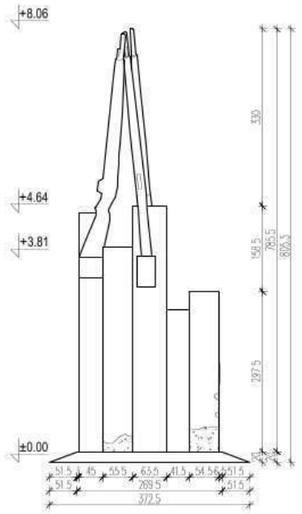

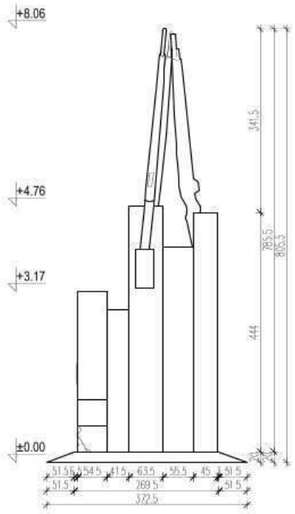

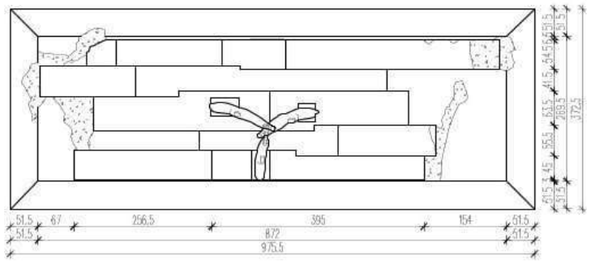

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ПЕТРОВАЦ Споменик са парком			
Адреса: Село Петровац, у центру села, на к.п. бр. 397 КО Петровац			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:80	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јул 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ПЕТРОВАЦ

Спомен комплекс посвећен палима у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945; 1999)

АДРЕСА: Село Петровац, у центру села, на к.п. бр. 397 КО Петровац

ГПС координате: N: 4764014 E: 566475

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 07.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен плоча (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2022)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У току народноослободилачког рата у борби против окупатора и домаћих издајника на разним бојиштима храбро су дали своје животе следећи другови и то:

Тихомир Ракић	Драгољуб Здравковић Риско
Светислав Станковић	Драгутин Филиповић
Тихомир Станковић	Бошко Салић
Бранислав Цветковић	Влајко Денић
Тихомир Николић	Рецеп Агушијевић
Живадин Павловић	Осман Денић
Војислав Митровић	Стојан Асоровић
Боривоје Стојковић	Ненад Асоровић
Драгољуб Лазаревић	Рајим Салић
Славко Ђокић	Рустем Агушевић
Драгољуб Коцић	Драги Агушевић
Новица Димитријевић	Милан Зекић
Драгољуб Цветановић - Пертски	Трајко Мутић
Петар Ристић	Маја Алић
Тихомир Станковић	Бранко Николић
Добривоје Живковић	

Нека се на њиховим примерима надахњују млада поколења и уче како се треба борити за слободу народа и независност своје отаџбине

7 јул 1950 године — Савез бораца НО рата Печењевце

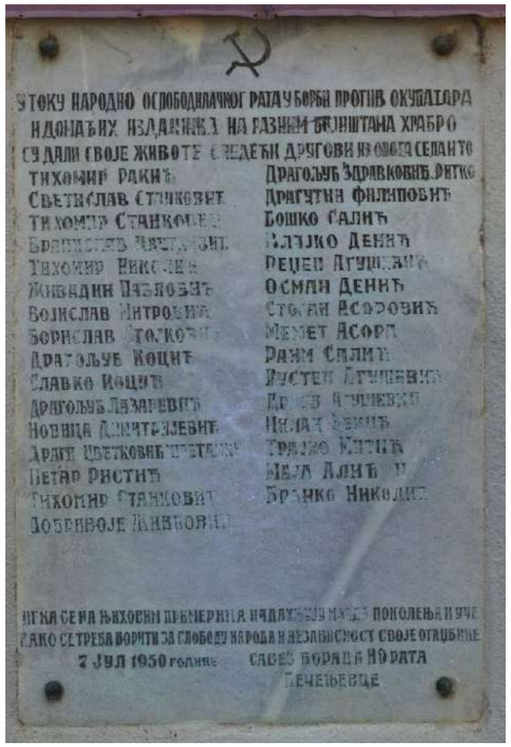

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меких четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Спомен плоча на згради дома културе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Печењевце, на згради Дома културе, на к.п. бр. 3001 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772471 E: 575391

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен плоча на згради Дома културе у Печењевцу постављена је 1950. године у знак сећања на пале борце из Печењевца у Другом светском рату.
Постављена је на згради Дома културе у центру села.

ОПИС:

Спомен плоча је израђена од белог мермера, вертикалне димезије 140cm, са уклесаним натписом и именима погинулих бораца, бојеним црном бојом, али је слабо читљив.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА:

Палим у Другом светском рату
1941-1945

Ђокић Славко, Живковић Добривоје, Коцић Борисав, Коцић Драгољуб, Лазаревић Драгољуб, Митровић Војислав, Никоић Тихомир, Павловић Живојин, Ракић Тихомир, Ристић Тихомир, Ристић Петар, Станковић Светислав, Станковић Ј. Тихомир, Станковић Тихомир, Цветковић Бранко, Цветковић Драгољуб.

Умрли од последица рата

Димитријевић Новица

Жртве фашистичког терора

Агушевић Драги, Агушевић Рустем, Акић Смаја, Агушевић Реџа, Асоровић Цане, Асоровић Мемед, Денић Влајко, Денић Осман, Здравковић Драгољуб, Зекић Милан, Николић Бранко, Мутић Трајко, Салић Бошко, Салић Раим

Ваша имена у гвожђу искована значе живот на делу, снови ваши недосновани бујају нашим рекама, халама, учионицама, насељима преносећи покољењима легенду о животу и љубави, домовини и човеку.

Спомен подижу грађани села Печењевце

Палим у Првом светском рату 1912-1918.

Асоровић Метем	Спасић Ђорђе	Милошевић Добривоје
Живковић Душан	Станковић Драгутин	Марковић Михајло
Живковић Матеја	Станковић Вељко	Момировић Стојан
Живковић Петар	Станковић Миливоје	Вељковић Тома
Здравковић Матеја	Стефановић Крста	Николић Миодраг
Илић Младен	Цветковић Светозар	Поповић П. Божидар
Лазаревић Милан	Цветковић Тодор	Павловић Костадин
Лазаревић Мика	Цекић Антоније	Петковић Драгутин
Младеновић Горча		Поповић Димитрије
Младеновић Ђорђе	Стрељано у Првом светском рату 1912-1918	Петровић Славко
Момировић Крста	Димитријевић Крста	Петровић Крста
Момировић Тодор	Ђорђевић Костадин	Петковић Алекса
Настић Тодор	Ђорђевић Јосиф	Ристић Димитрије
Николић Петар	Живковић Тодор	Станимировић Димитрије
Николић Станко	Живковић Мицко	Станимировић Јордан
Николић Славко	Здравковић Крста	Стојановић Пејча
Петровић Васиљко	Здравковић Прокоп	Стаменковић Живко
Петровић Ђорђе	Илић Маре	Стаменковић Драгутин
Петровић Бошко	Илић Стојан	Смиљковић Трајко
Ристић Цветко	Костић Добривоје	Спасић Никола
Стојановић Петко	Митровић Михајло	Стефановић Јанаћ
Стефановић Илија	Митровић Петар	Станковић Пејча
Станимировић Горча	Митровић Крста	Стаменковић Сава
Стојановић Душан	Марјановић Вељa	Тошић Младен
Станковић Милан	Митровић Алекса	Цакић Никола
Стаменковић Коста		Цветановић Василије
		Цекић Младен

Погинули од терора непријатеља од 1912-1918. године 88 лица

Умрли сте давно да бисте живели дуго, умрли сте с покличем да бисте живели с поруком о жртвама и победама слободарске земље наше

Спомен подижу грађани села Печењевца

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Споменик палим у ратовима од 1912-1918. и 1941-1945. године

АДРЕСА: Село Печењевце, у центру села, на к.п. бр. 3005/1 КО Печењевце

ГПС координате: N: 4772559 E: 575305

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Споменик се налази се испред зграде месне канцеларије, и заузима централно место на платоу са малом парковском површином.

Подигнут је у знак сећања на борце који су погинули у Првом и Другом светском рату из овог села.

Аутор споменика је академски вајар Стојан Цветковић, према чијој замисли је изграђен и споменик у селу Белановце.

Текст на споменику написао је Томислав Н. Цветковић, књижевник.

Откривен је 12. октобра 1964. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 13.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОГРАМЕТРИЈА:

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Споменик палим од 1912-1918. и 1941-1944. године

АДРЕСА: Село Печењевце, у центру села, на к.п. бр. 3005/1 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772559 E: 575305

ОПИС:

Споменик је изграђен у виду обелиска високог око 5 метара, који се сужава према врху и дну, а на висини од око два метара је најшири. Ширина при дну је 67cm, а на најширем делу је 107cm. На предњој страни споменика налазе се две спомен плоче: горња (мања) са рељефним приказом ратних сцена, и доња (већа) са утиснутим текстом, са именима погинулих бораца (88 лица чија се смрт везује за Први светски рат, 17 за Други светски рат и 14 жртава фашистичког терора).

Мања спомен плоча је ширине 38cm, док већа прати облик постамента и са 79cm се сужава на 51cm, док је њена висина 181cm.

Обелиск је саграђен од бетонског језгра и завршно обрађен неком врстом вештачког камена који је у веома лошем стању. Ивице споменика су извучене равно (зашмирглане и заглађене).

Спомен плоче су бронзане са рељефно избаченим текстом/списком погинулих у I и II св. рату.

Приказ на горњој плочи: Во који вуче топовска запрежна кола и испод је војсковођа артиљерије и српска војска.

Око споменика налази се квадратна бетонска површина, ограђена малим стубовима повезаним гвозденим ланцима.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

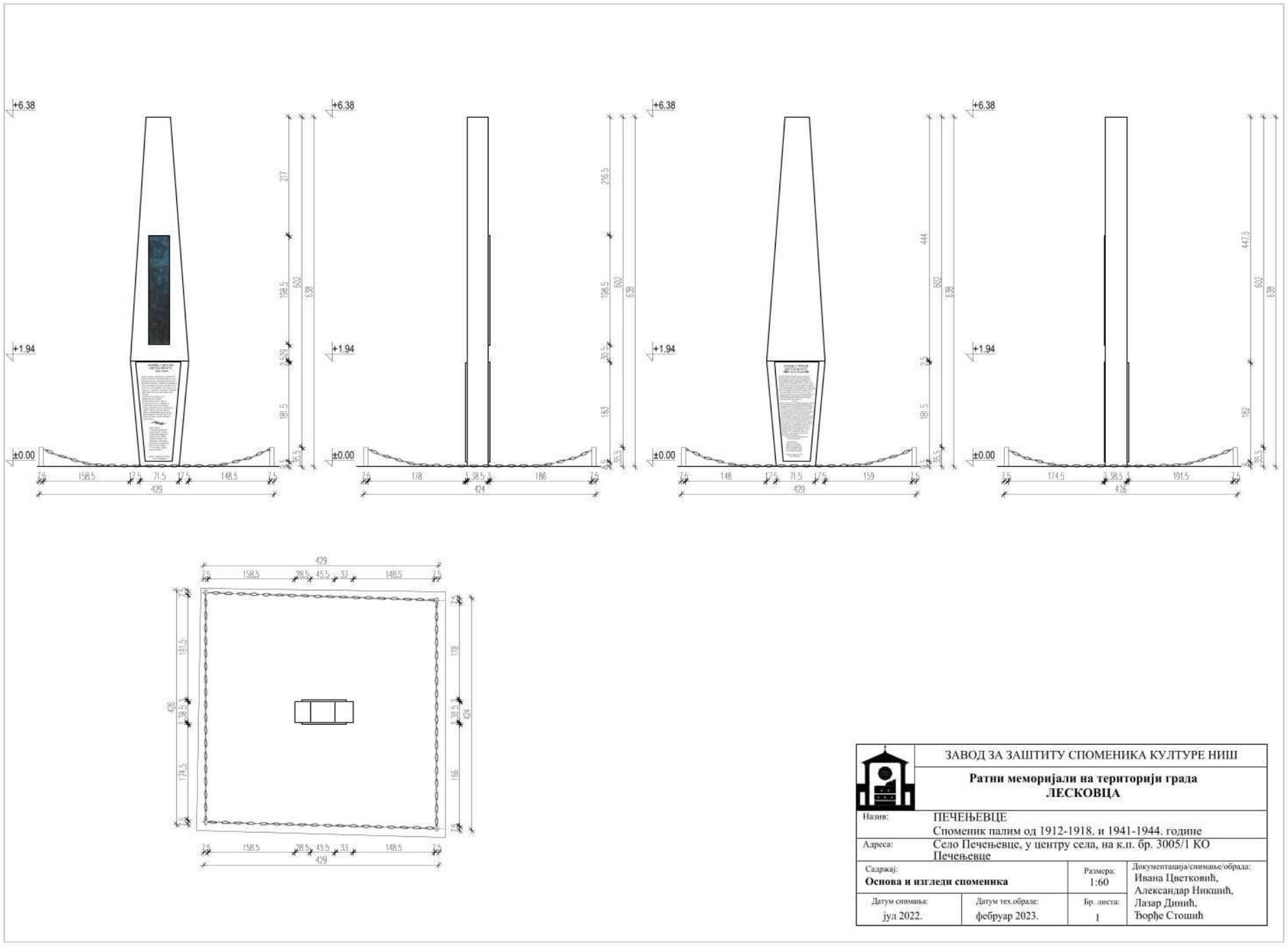

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ПЕЧЕЊЕВЦЕ Споменик палим од 1912-1918. и 1941-1944. године		
Адреса:	Село Печењевце, у центру села, на к.п. бр. 3005/1 КО Печењевце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:60	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јул 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Споменик палим у ратовима 1912-1918. и 1941-1944. године

АДРЕСА: Село Печењевце, у центру села, на к.п. бр. 3005/1 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772559 E: 575305

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектно техничку документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика.
- Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Обновити постамент споменика, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне
- Затим спровести радове на чишћењу и конзервацији спомен плоча од нечистоћа, биофилма и графита. Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Плато око споменика поплочати и уредити на начин примерен ратном меморијалу, а зелену површину уредити и одржавати
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима у ратовима
Од 1990 *До* 1999 год

Величковић Драган
1971-1991
Цветановић Горан
1972-1991
Михајловић Иван
1977-1999

Спомен плочу подигли
грађани Печењевца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Осигурати редовно одржавање зелених површина и чишћење простора у непосредној близини споменика
- Спомен плочу, од црног мермера, третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спровести санацију постамента споменика
- Радове обављати након претходно прибављених МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Споменик палим борцима у ратовима од 1990 до 1999. године

АДРЕСА: Село Печењевце, поред моста, на к.п. бр. 2700/1 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772636 E: 575242

ОПИС:
Споменик посвећен борцима који су погинули у ратовима 1990 -1999. године из села Пењењевце, налази се у непосредној близини моста у центру села, ограђен металном оградом. Непосредно окружење споменика је уређено.
Бетонско језгро споменика завршно је обрађено пиковањем? са тракама на ободима равно зашмиргланим, и спомен плочом од црног мермера са сликама и подацима о погинулима.
Спомен плочу подигли су грађани Печењевца.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022 године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

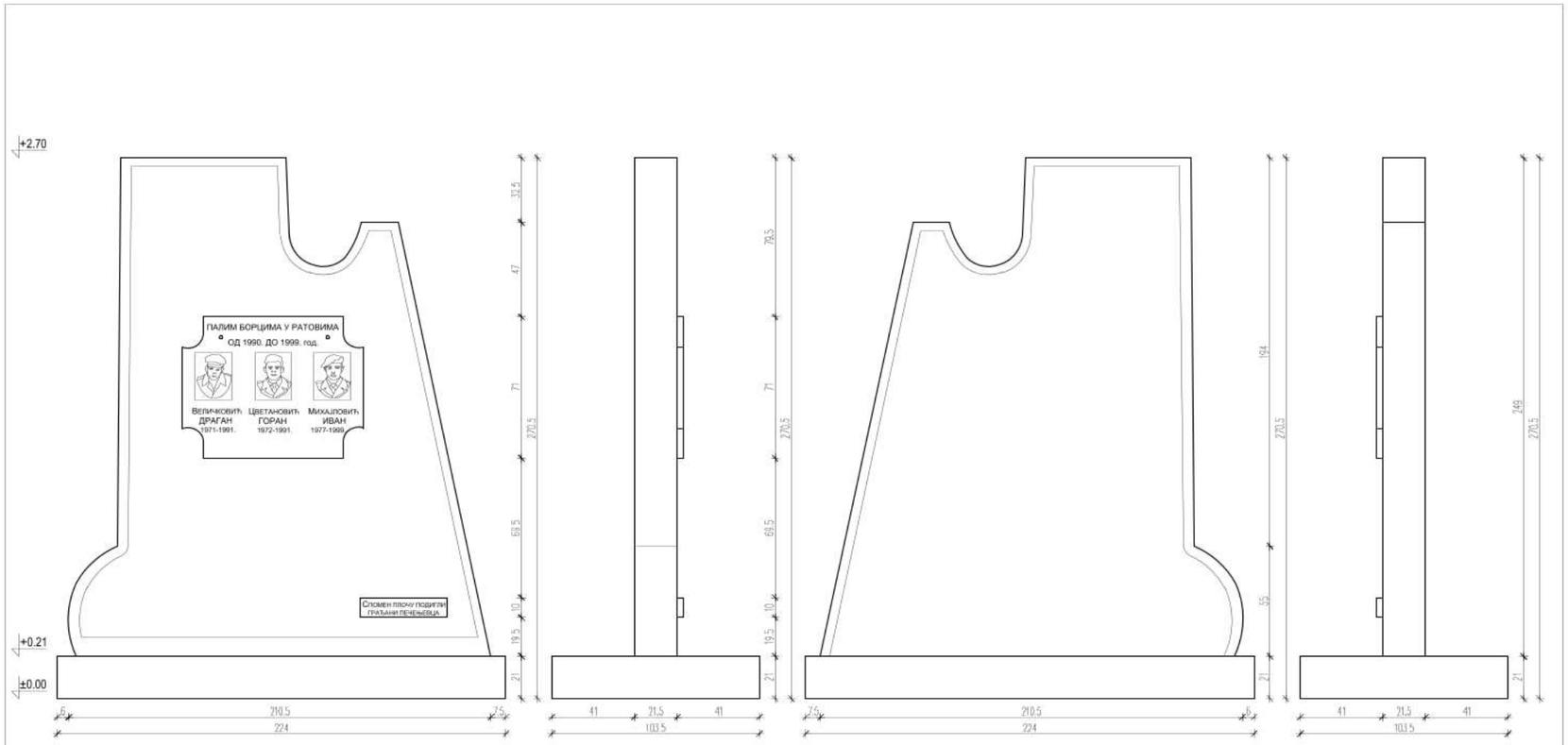

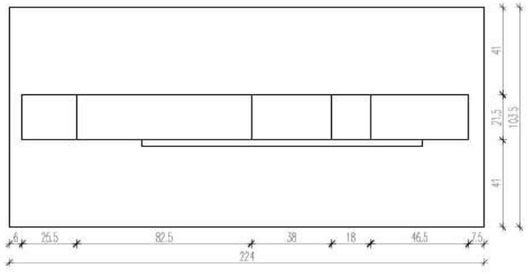

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ПЕЧЕЊЕВЦЕ Споменик палим борцима у ратовима 1990-1999. године		
Адреса:	Село Печењевце, поред моста, на к.п. бр. 2700/1 КО Печењевце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:20	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јул 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Споменик палим борцима у ратовима од 1990 до 1999. године

АДРЕСА: Село Печењевце, поред моста, на к.п. бр. 2700/1 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772636 E: 575242

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022 године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТЕ:

ИСТАКНУТИ РЕВОЛУЦИОНАР Тихомир А. Ракић 1922-1942	

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Сспроводити редовно одржавање непосредне околине
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Постамент са завршном обрадом од мермерних плоча санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Спомен биста Тихомир Ракић (1942)

АДРЕСА: Село Печењевце, испред зграде Дома културе у Печењевцу, на к.п. бр. 3001 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772471 E: 575391

ОПИС:
Спомен - биста се налази испред зграде Дома културе, на зеленој површини у дворишту.
Биста је постављена на постаменту, који је обложен мермерним плочама.
Због утицаја атмосферских падавина на постаменту спомен бисте је знатно смањена видљивост слова.
Постамент од бетона са облогом од белог мермера је димензија у основи 36x26cm, а висине 132cm, док бронзана биста висине 60cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

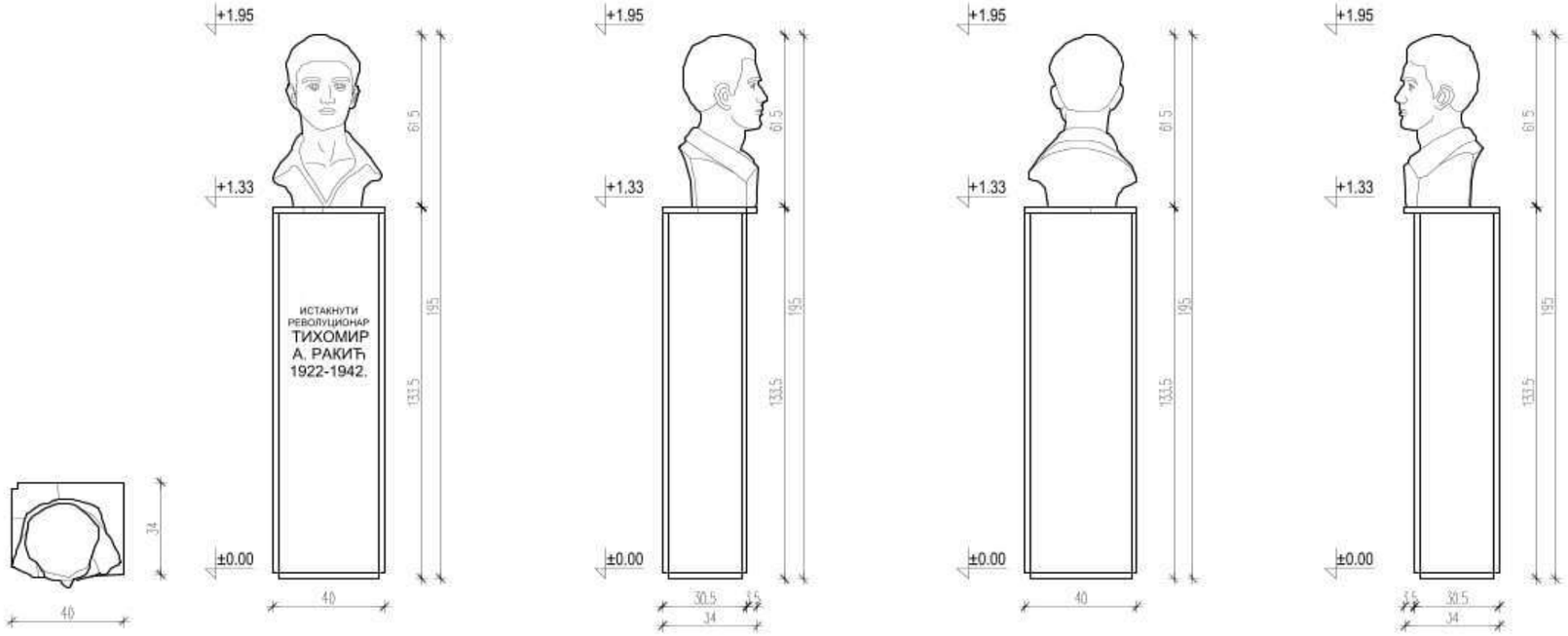

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Спомен биста Тихомир Ракић (1942)

АДРЕСА: Село Печењевце, испред зграде Дома културе у Печењевцу, на к.п. бр. 3001 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4772471 E: 575391

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Тихомир Ракић, рођен је 1922. године у Печењевцу, где је завршио основну школу, а у Лесковцу седам разреда гимназије. Убрзо се укључује у напредни омладински покрет и постаје члан СКОЈ-а у Гимназији и члан гимназијског руководства.

Од самог почетка окупације Тихомир је био организатор је и учесник диверзантских акција. После паљења општинске архиве у Печењевцу, одлази у Бабички партизански одред где је био политички делегат за Печењевачку десетину.

У борби код Биљанице, фебруара 1942. године, био је заробљен и са осталом групом бораца стрељан.

Сахрањен је 18. фебруара 1942. године у Печењевцу.

Бисту, чији је аутор вајар Ђорђе Васић из Лесковца, открила је Разуменка Петровић 7. јула 1978. године.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН БИСТЕ:

☆

Бранко Цветковић

БОРАЦ

1915☆1942.

ПЕЧЕЊЕВЦЕ

Спомен биста Бранко Цветковић (1942)

АДРЕСА: Село Печењевце, у дворишту Дома здравља, на к.п. бр. 2651/2 КО Печењевце

ГПС координате: N: 4773021 E: 575037

ОПИС:

У дворишту, на зеленој површини испред Дома здравља постављена је спомен биста Бранку Цветковић.

Биста је постављена на постаменту, који је обложен мермерним плочама.

Због утицаја атмосферских падавина биста је веома запрљана, као и постамент од вештачког камена.

Постамент од вештачког камена је димензија у основи 42x35cm, а висине 110cm, док је бронзана биста висине 65cm.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Спомен бисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 13.09. и 04.11.2021. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

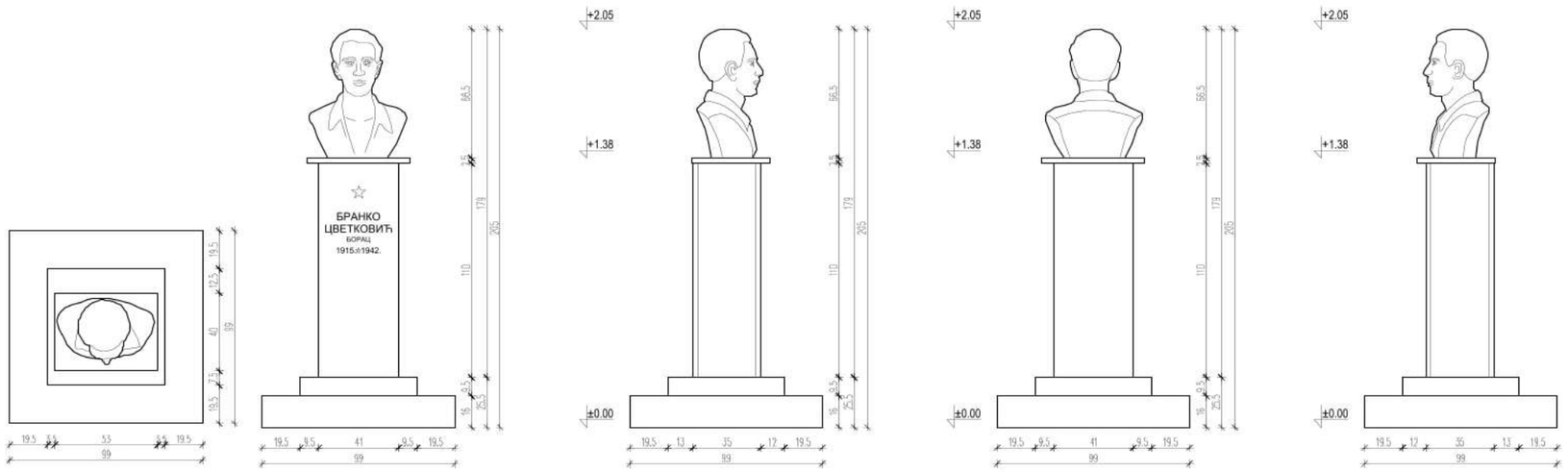

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ПЕЧЕЊЕВЦЕ
Спомен биста Бранко Цветковић (1942)

АДРЕСА: Село Печењевце, у дворишту Дома здравља, на к.п. бр. 2651/2 КО Печењевце
ГПС координате: N: 4773021 E: 575037

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Цветковић Бранко рођен је 1915. године у Печењевцу где је завршио основну школу. Као пољопривредни и зидарски радник, припадник је радничког покрета и учесник диверзантских оружаних акција после Априлског рата. Већ 1942. године одлази у Бабички партизантски одред и учествује у борби код Биљанице 4. фебруара 1942. године. После борбе одлази код родитеља са намером да оде у Кукавички партизантски одред. Ту су га заробили Бугари и после мучења стрељали 1942. године на мосту у Печењевцу. Тело су бацили у реку Јабланицу.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

ЦЕНЕЋИ СЛОБОДУ ИЗНАД СВЕГА
ПОЛОЖИШЕ СВОЈЕ ЖИВОТЕ

ПОГИНУО: `

Стевановић М. Арсеније
Стељани 7-II-1944 год. у самом селу
Јовић Душан Костић У. Бора
Пешић Ђ. Милан Пешић М. Динка
Петковић Љ. Николета

ИСТОГ ДАНА ОТЕРАНИ и НЕСТАЛИ:

Анђелковић М. Војислав
Ђикић В. Драгољуб
Ђикић В. Милован
Јовић А. Тихомир
Крстић Ђ. Бранко
Младеновић М. Радивоје
Митић М. Живадин
Пешић Г. Михајло
Петковић Љ. Тихомир
Петровић М. Радомир
Петровић Г. Војислав
Ристић И. Лазар
Ристић Драгутин
Стојановић В. Тихомир
Стојановић С. Новица
Стојановић Р. Прокоп
Стојановић Р. Живадин
Тасић В. Александар

Захвални
Срески одбор Савеза бораца и народ села Подримца — 7 јули 1954 год Подримце

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПОДРИМЦЕ
Спомен плоча на згради основне школе (1944)

АДРЕСА: Село Подримце, на згради ОШ ”Ђура Јакшић”, на к.п. бр. 1555 КО Подримце
ГПС координате: N: 4767129 E: 570373

ОПИС:
Спомен плоча од белог мермера постављена је на згради некадашње основне школе. Димензија је 110,5x140cm.

Дана 7. фебруара 1944. године у Подримцу су стрељани мештани овог села.
Спомен плоча је знак сећања и захвалности жртвама погинулих у Другом светском рату и опомена будућим покољењима.

Јединица Српске државне страже под командом Михајла Зотовића је 7. фебруара 1944. године блокирала село Подримце. Убијено је петоро људи, а ухапшено седамдесет мештана села и спроведено у затвор у Лесковац, а одатле су интернирани у Немачку и Француску.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

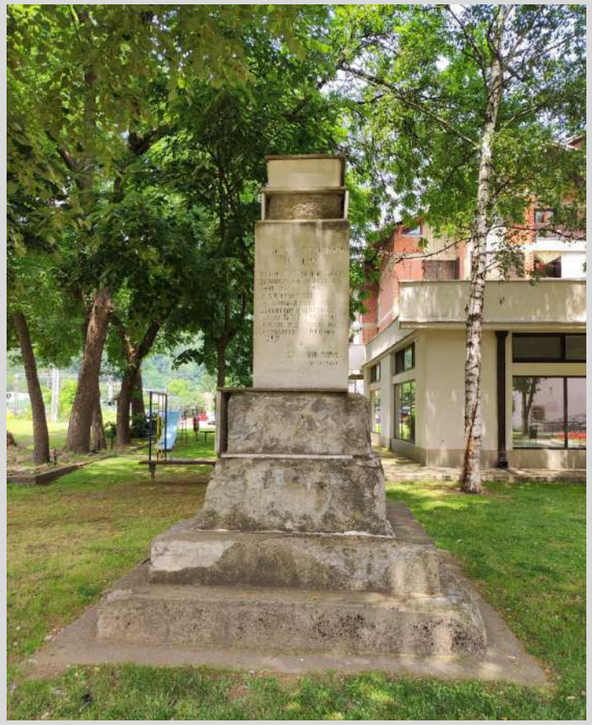

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

(јужна страна)

За вечну успомену
и славу

Палим борцима у народноослободилачком рату од 1941. до 1945. године и жртвама фашистичког терора који су положили своје животе за слободу и независност народ ФНРЈ за победу народне револуције под руководством КПЈ и друга ТИТА.

Захвални народ
среза Јужноморавског
29 новембра 1951 год

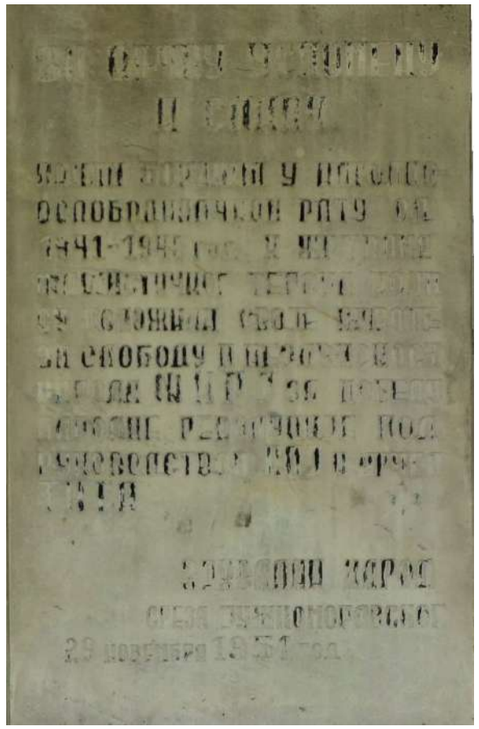

(западна страна)

За вечну успомену
и славу

Палим борцима у народноослободилачком рату 1941-1945 год. и жртвама фашистичког терора који су положили своје животе за слободу и независност народа ФНРЈ за слободу народне револуције под руководством КПЈ и друга ТИТА

Захвалан народ
среза Јужноморавског
29 новембар 1951 год

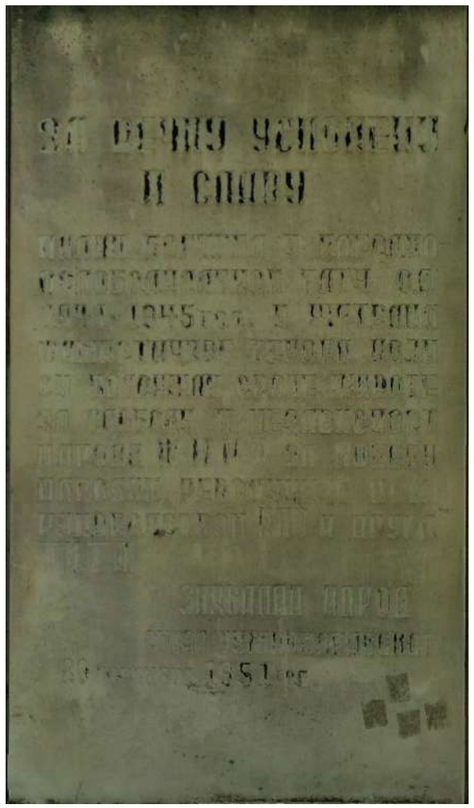

ПРЕДЕЈАНЕ (Варош)
Споменик палим борцима у Другом светском рату

АДРЕСА: Предејане, у парку у центру вароши, на к.п. бр. 507/3 КО Предејане
ГПС координате: N: 4742512 E: 592322

ОПИС:

Споменик се налази у парку у центру варошице који се простире на к.п. бр. 507/3 и 507/5 КО Предејане.

Споменик је посвећен борцима погинулим у НОР-у. Висок је преко четири метра. Изграђен је од армирано-бетонске подконструкције која је била обложена мермерним плочама. Већи број плоча је отпао и поломљен, а простале су у веома лошем стању.

Споменик је пирамидалне основе у виду степеница којима се долази до постављеног обелиска. Прва три степеника завршно су обрађена углачаним бетоном, а остатак каскадних површина обложен је белим мермерним плочама, док је на врху, као симбол Партије, истакнута звезда петокрака од метала.

Мермерне плоче су постављене на бетонској подконструкцији.

На две стране споменика налазе се плоче са натписима, док су друге стране без натписа.

Споменик и спомен плоче на њему су датирају из 1951. године. После 2000. године скинута је и поломљена звезда петокрака са врха споменика.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 18. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

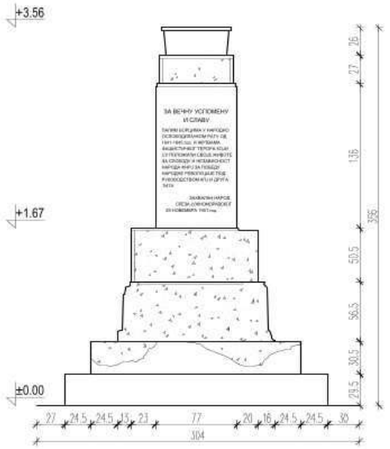

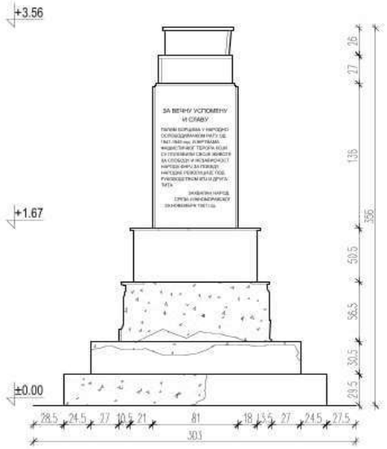

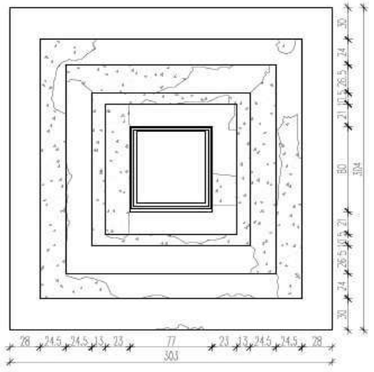

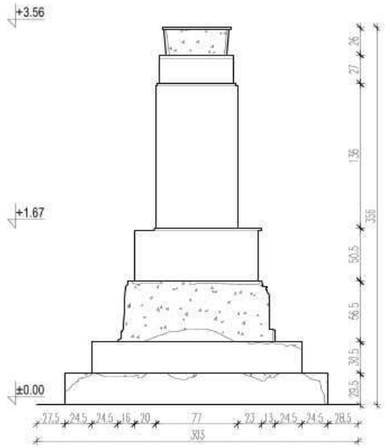

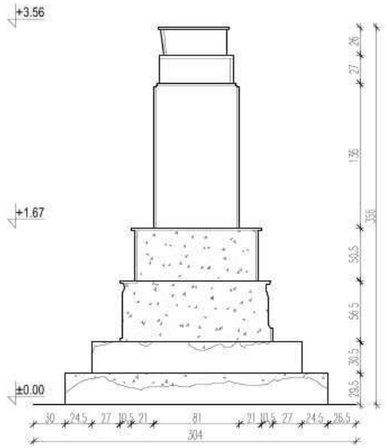

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ПРЕДЕЈАНЕ (Варош) Споменик НОР		
Адреса:	Предејане, у парку у центру вароши, на к.п. бр. 507/3 или 507/5 КО Предејане		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ПРЕДЕЈАНЕ (Варош)
Споменик палим борцима у Другом светском рату

АДРЕСА: Предејане, у парку у центру вароши, на к.п. бр. 507/3 КО Предејане
ГПС координате: N: 4742512 E: 592322

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Санирати пропале и отпале делове бетонске подконструкције и завршне обраде од вештачког камена на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Имајући у виду веома лоше стање, као и велики број поломљених плоча потребно је заменити све пропале мермерне елементе. Претходно санирати бетонску подконструкцију и припремити подлогу за постављање мермерних плоча
- Плоче од белог мермера које је могуће вратити у првобитно стање, третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних. Плоче демонтирати са подконструкције, затим опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута
- За плоче са натписом ручно продубити слова и санирати оштећења, а затим спровести бојење натписа. Уколико није могуће, конзерваторским поступцима, спомен плоче са натписима вратитити у изворно стање, треба израдити нове идентичне постојећим. Сачувати старе спомен плоче, и на основу ње израдити елаборат конзерваторско-рестаураторских радова за израду и постављање реплике спомен плоче
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Место на ком се налазила спомен плоча

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

У овој кући родиле су се Вера и Рада Стаменковић и њихова мајка ЉУБИЦА које су на зверски начин заклали Бугари 18.9.1943. године због сарадње са партизанима.

8. март 1959. године

Захвални народ
Вар. Предејана

Бугари су 18. септембра 1943. године опколили кућу Љубице Стаменковић у вечерњим часовима због тога што јој је син отишао у партизане. Након иживљавања над њом и њеним кћеркама Радом и Верицом, убијене су све три.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Оригиналну спомен плочу пронаћи ако није уништена
- Уколико оригиналну спомен плочу није могуће пронаћи потребно је израдити нову у сарадњи са СУБНОР-ом Лесковац, Народним музејом Лесковац и надлежним органом Града Лесковца, и вратити је на изворну локацију
- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову зграде некадашње амбуланте, Дом здравља Лесковац – амбуланте Предејане
- Препоручује се обнова зграде, давање нове комплементарне намене и осмишљавање садржаја.
- Спроводити редовно одржавање зграде старе амбуланте и простора у непосредној близини.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода

ПРЕДЕЈАНЕ (Варош)
Спомен плоча на згради старе амбуланте (1943)

АДРЕСА: Предејане, налазила се на згреди старе амбуланте, на к.п. бр. 198/1 КО Предејане
ГПС координате: N: 4742827 E: 592299

ОПИС:
На згради некадашње старе амбуланте (претходно кућа Јове Стаменковића) налазила се спомен плоча посвећена Вери и Ради Стаменковић које су убијене 1943. године. Ова зграда је за време Другог светског рата била злогласна полицијска станица у којој су бугари мучили и убили заробљенике.
Спомен плоча се више не налази на згради некадашње старе амбуланте и не зна се где је. Међутим, постоје места на коме се виде рупе од анкера за које се претпоставља да су држали несталу спомен плочу.
Стара предејанска амбуланта употребљавала се за здраствену намену након Другог светског рата до деведесетих година XX века, када је изграђена нова зграда у непосредној близини. Зграда се налази у рушевном стању, не користи се, препуштена је пропадању, иако се и даље води као Дом здравља Лесковац – амбуланта Предејане.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 18.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ (НА ЧЕСМИ):

ПАЛИМ БОРЦИМА У НОБ И ЖРТВАМА
ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

Ђорђу Јовићу
Петру Данковићу
Ставри Јовићу

У знак захвалности спомен чесма подиже ОО ССРН села Предејана

7. јули 1954. год.

У част 7. јула
Подижемо спомен чесму палом
милиционеру у вршењу своје дужности
дана 11-II-1952 године
Милораду Миљковићу
Спомен чесму подиже
ООССРН села Предејане
7 јули 1955. село Предејане

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Проверити стање спомен чесми
- Доставити извештај о стању спомен чесама и фотографије надлежном органу Града Лесковца и надлежном Заводу, како би се прописале мере техничке заштите
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПРЕДЕЈАНЕ (Село)
Спомен чесма посвећена Милораду Миљковићу
Спомен чесма плим борцима у НОБ-у и ЖТФ

АДРЕСА: Предејане село, Спомен чесма се налази у једној од махала села
ГПС координате: /

ОПИС:
Спомен чесма у селу Предејане налази се у атару овог села.
Иако је, од стране стручних сарадника Завода, извршен обилазак села 22.06.2022. године, ни једна чесма од две које се налазе у селу, није лоцирана.
На основу података из литературе, у селу Предејане налази се спомен чесма са спомен плочом, посвећена палим борцима у НОР-у и жртвама фашистичког терора. Спомен чесма у Предејану урађена је од бетона, уз њу је корито за појење стоке.
На чесми је мермерна плоча са урезаним текстом.
Друга спомен чесма посвећена је сећању на Милорада Миљковића, убијеног на дужности 1952. године и не представља ратни меморијал.
Прикупљена је фотодокументација (прибављена од мештана), на којој се види стање спомен чесме.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: /
Снимили: /

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Дали животе за отаџбину
Саша Илић, 1967-1999
Владимир Илић, 1956-1999
Становници Пресечине

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Ратни меморијал се налази у релативно добром стању. Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса
- Спомен плочу од белог мермера опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута.
- Ручно продубити слова на плочи и санирати оштећења, а затим спровести бојење, односно ретуширање натписа висококвалитетним бојама за камен
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Остале површине озиданих постамената прегледати, обити пропале и труле делове завршне обраде и извршити поновну обраду, у свему по узору на постојеће
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПРЕСЕЧИНА
Спомен обележје посвећено Саши и Владимиру Илићу (1999)

АДРЕСА: Село Пресечина, у непосредној близини дома културе “Саша Илић”, на к.п. бр.783 КО Пресечина
ГПС координате: N: 4752275 E: 577113

ОПИС:

У селу Пресечина, у близини сеоског дома културе “Саша Илић” налази се уздигнути поплочани плато на коме се налази спомен обележје посвећено Саши и Владимиру Илићу, погинулим 1999. године. Плато је са ниже стране уоквирен каменим подзидом и путем, док је са горње стране смештен у подножју брда. Поред спомен обележја на платоу се налази и мобилијар дечијег игралишта.
Спомен обележје састоји се из зиданог постамента обложеног црвеним каменим плочама. Централно је постављена спомен плоча од белог мермера са натписом, а лево и десно су начињене жардињере за цвеће.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

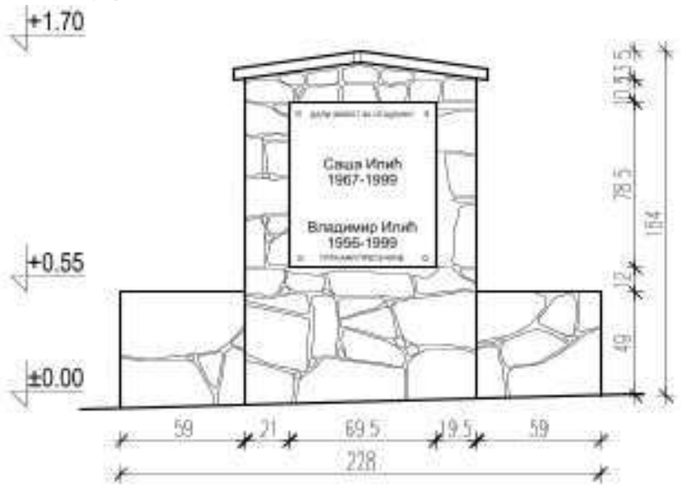

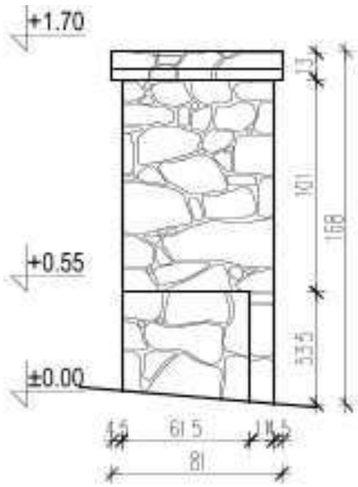

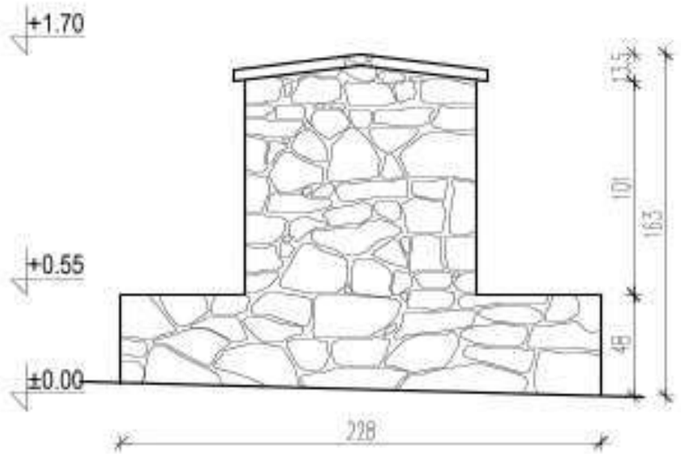

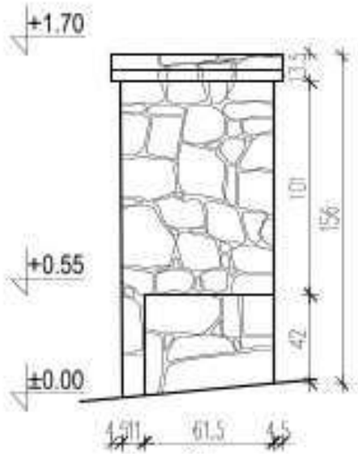

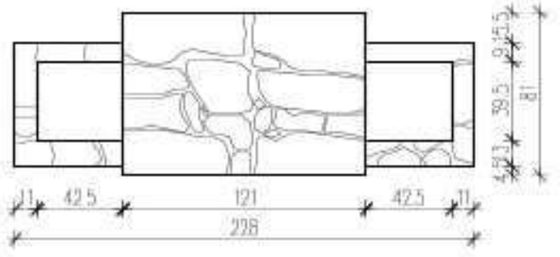

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: ПРЕСЕЧИНА Спомен обележје			
Адреса: Село Пресечина, у близини дома културе "Саша Илић", на к.п. бр.783 КО Пресечина			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ПРЕСЕЧИНА
Спомен обележје посвећено Саши и Владимиру Илићу (1999)

АДРЕСА: Село Пресечина, у непосредној близини дома културе "Саша Илић", на к.п. бр.783 КО Пресечина
ГПС координате: N: 4752275 E: 577113

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.01.2023. године
Извршили увид: И. Цветковић,Ђорђе Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Нека се на њиховим примерима надахњују и уче млада поколења колико се треба борити и умирати за слободу и независност своје отаџбине пали борци 1941-1945. г.:

1. Ристић Б. Боривоје 1942.
2. Димитријевић Т. Слободан 1941.
3. Филиповић П. Миливоје 1942.
4. Петровић Т. Спаса 1942.
5. Петровић С. Ђорђе 1943.
6. Илић Б. Божидар 1944.
7. Илић М. Драгољуб 1944.

Плоча подигнута 7. јула 1966. год.
Удружење бораца НОП и грађани села Пресечина

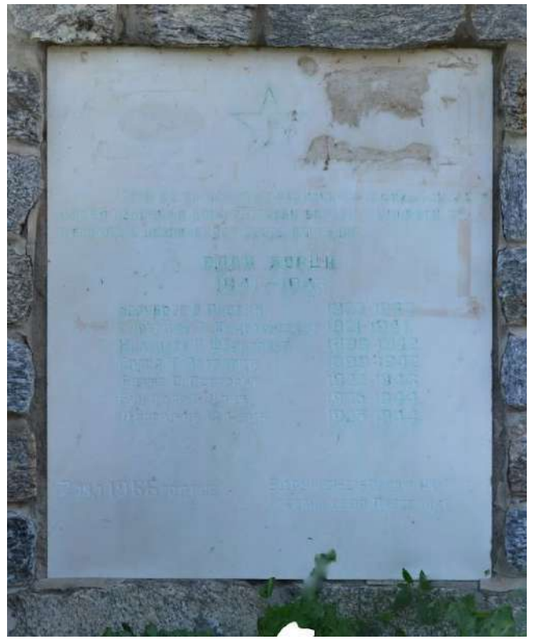

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Плочу од белог мермера потребно је третирати конзерваторским поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних
- Плочу прво опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Са озиданог постамента чесме обити пропале и труле делове малтера извршити поновно малтерисање, или дерсовање како би остали видљиви камени зидови
- Око мермерне плоче обијања вршити пажљиво, ситним алатима како не би дошло до оштећења.
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПРЕСЕЧИНА
Спомен плоча посвећена борцима палим у Другом светском рату (1941-1945)

АДРЕСА: Село Пресечина, на улазу у село, на к.п. бр. 238 и 1190 КО Пресечина
ГПС координате: N: 4752637 E: 576532

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Спомен плоча на путу Лесковац -
Вучје постављена је на зиданом постаменту, у близини аутобуског стајалишта. Постављена је 1966. године у знак сећања на пале борце из села Пресечина у Другом светском рату.

ОПИС:

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 104x120cm, са уклесаним натписом, бојеним црном бојом, али је слабо читљива.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

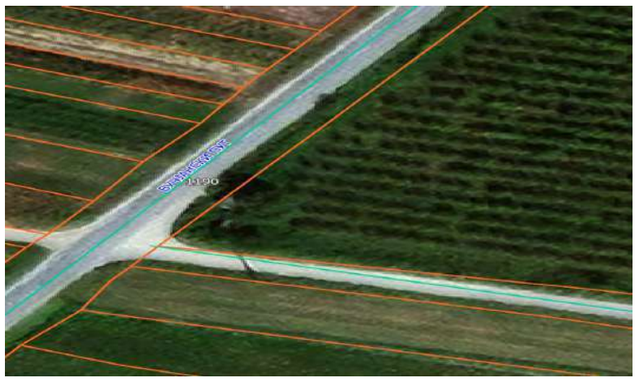

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У овој кући која је дала три жртве за слободу наших народа - Милутина, секретара ГК КПЈ-е његову другарицу Стану и оца Душана Смиљковића одржавани су састанци комуниста и доношене одлуке за борбу против окупатора и његових помагача

срески одбор савеза бораца
Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПРИБОЈ
Спомен плоча на кући породице Смиљковић (1944)

АДРЕСА: Село Прибој, на кући, на к.п. бр. 1901/4 КО Прибој
ГПС координате: N: 4751125 E: 608443

ОПИС:
Спомен плоча на кући брата Милутина Смиљковића, постављене након рушења старе Милутинове куће.

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Милутин Смиљковић је ухваћен у шуми од стране Љотићеваца, мучен је у кафани у селу Прибој, а затим коњима вучен до села Винарце.

Милутин Смиљковић, родом из лесковачког села Прибој, убијен је у Винарцу јула месеца 1944. године од стране капетана Михајла Зотовића и припадника Недићеве Српске државне страже.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 24.02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

Милутин Смиљковић
1912-1944

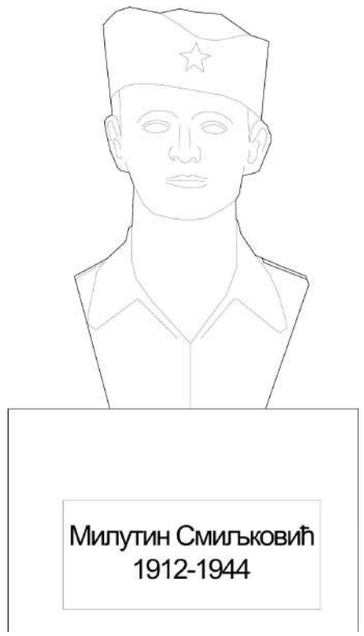

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен биста се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Споменбисту очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ПРИБОЈ
Спомен биста Милутина Смиљковића (1944)

АДРЕСА: Село Прибој, у центру села, на к.п. бр.4006 КО Прибој
ГПС координате: N: 4767719 E: 575275

ОПИС:
Налази се у оквиру меморијалног комплекса у центру села.
Спомен бисту открио је Ђорђе Јовић, председник Општинског одбора СУБНОР-а Лесковац, 29. новембра 1974. године. Аутор бисте је вајар Ђорђе Васић.

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Милутин Смиљковић је рођен 1912. године у Прибоју. Учесник диверзантских акција током окупације. У његовој кући одржан је договорни састанак за напад на жандармеријску станицу у Печењевцу јануара 1942. године. Члан Комунистичке партије Југославије од децембра 1941. године, а 1944. године био секретар Градског бироа Комунистичке партије Југославије за Лесковац. Мучки је убијен у Винарцу, јула 1944. године.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022.године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА:

Палим у ослободилачким ратовима 1912-1918. и 1941-1945.

1941-1945.

Пали у НОБ-и

Петковић Слободан
Смиљковић Душан
Смиљковић Драгутин
Смиљковић Стана
Анастасијевић Славко
Ђокић Младен
Костић Драгутин
Маринковић Боривоје

Жртве фашистичког терора

Ђорђевић Стојадин
Банчић Авдија
Маринковић Чедомир
Стојковић Војин

Пали априла 1941. год.

Јовић Крста
Станковић Драгомир

1912-1918.

I
Стевановић Властимир
Стевановић Мирко
Стојановић Бошко
Стојановић Милутин
II
Стојковић Крста
Цветановић Владимир
Цветановић Војин
Ценић Јован
III
Петковић Петар
Петровић Драгутин
Прокоповић Душан
Станковић Костадин
Станојевић Илија
IV
Митић Петко
Николић Душан
Петковић Благоје
Петковић Никодије
V
Младеновић Драгутин
Младеновић Ђорђе
Младеновић Крста
Младеновић Таса
Митић Милан
VI
Ђирђевић Јосиф
Јовић Микајло
Љубисављевић Вучко
Младеновић Милан
VII
Димитријевић Јордан
Димитријевић Лазар
Ђокић Милан
Ђокић Трајко

ПРИБОЈ

Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Прибој, у центру села, на к.п. бр.4006 КО Прибој

ГПС координате: N: 4767719 E: 575275

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Споменик је откривен 29. новембра 1974. године у оквиру прославе Дана Републике Југославије. У спомен комплексу је и биста Милутина Смиљковића. Аутор споменика је вајар Ђорђе Васић.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 13.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ПРИБОЈ

Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Прибој, у центру села, на к.п. бр. 4006 КО Прибој

ГПС координате: N: 4767719 E: 575275

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 13.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

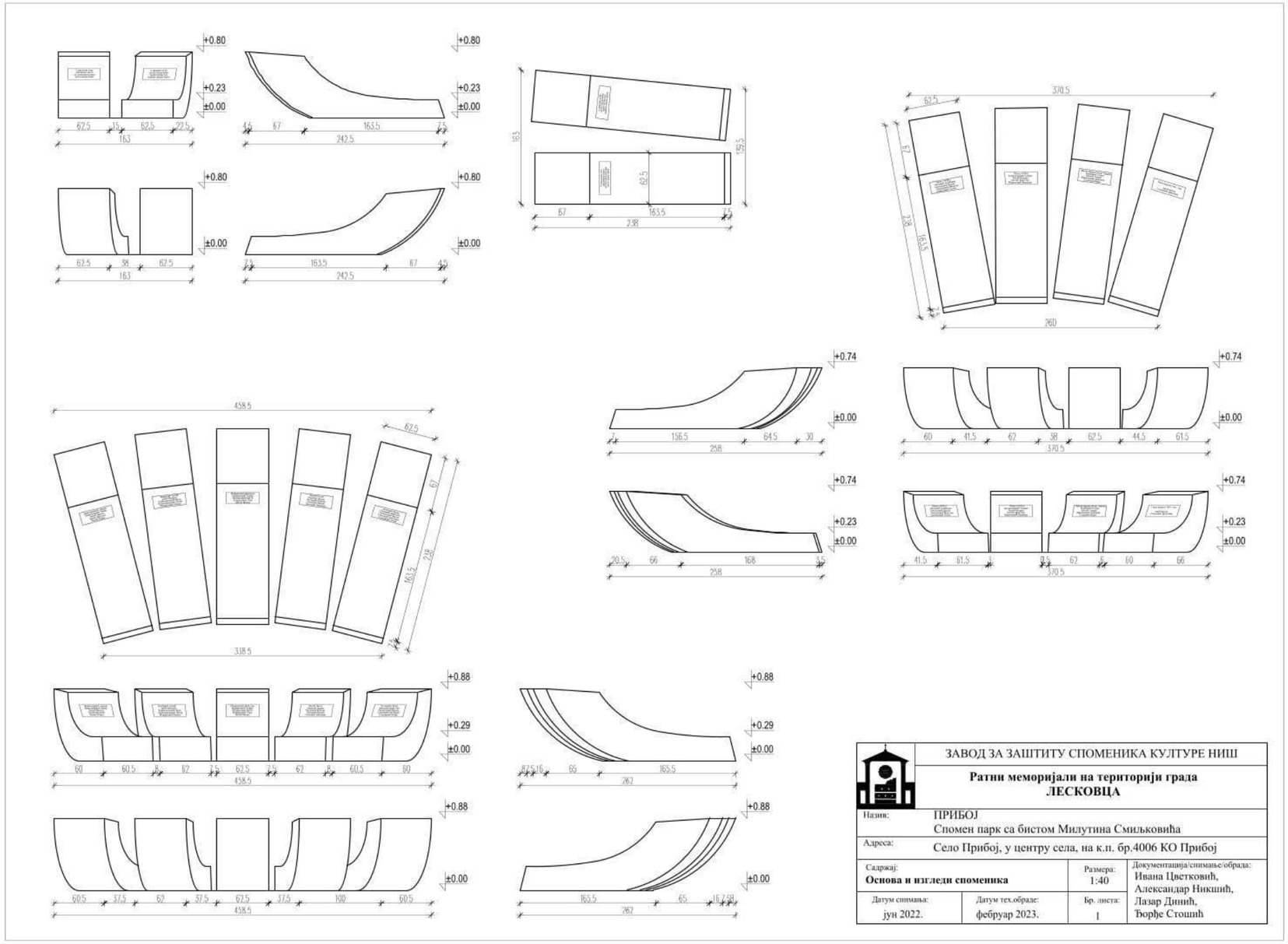

ПРИБОЈ
Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Прибој, у центру села, на к.п. бр. 4006 КО Прибој
ГПС координате: N: 4767719 E: 575275

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектно техничку документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање
- Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика
- Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Извршити конзерваторско-рестаураторске радове засноване на савременим принципима заштите ратних меморијала/културних добара
- Обновити бетонске постаменте споменика, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне
- Затим спровести радове на чишћењу и конзервацији спомен плоча од нечистоћа, биофилма и графита. Радови подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- Плато око споменика третирати на исти начин као и споменик, имајући уу виду да је интегрални део спомен комплекса и уредити на начин примерен ратном меморијалу, а зелену површину уредити и одржавати
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

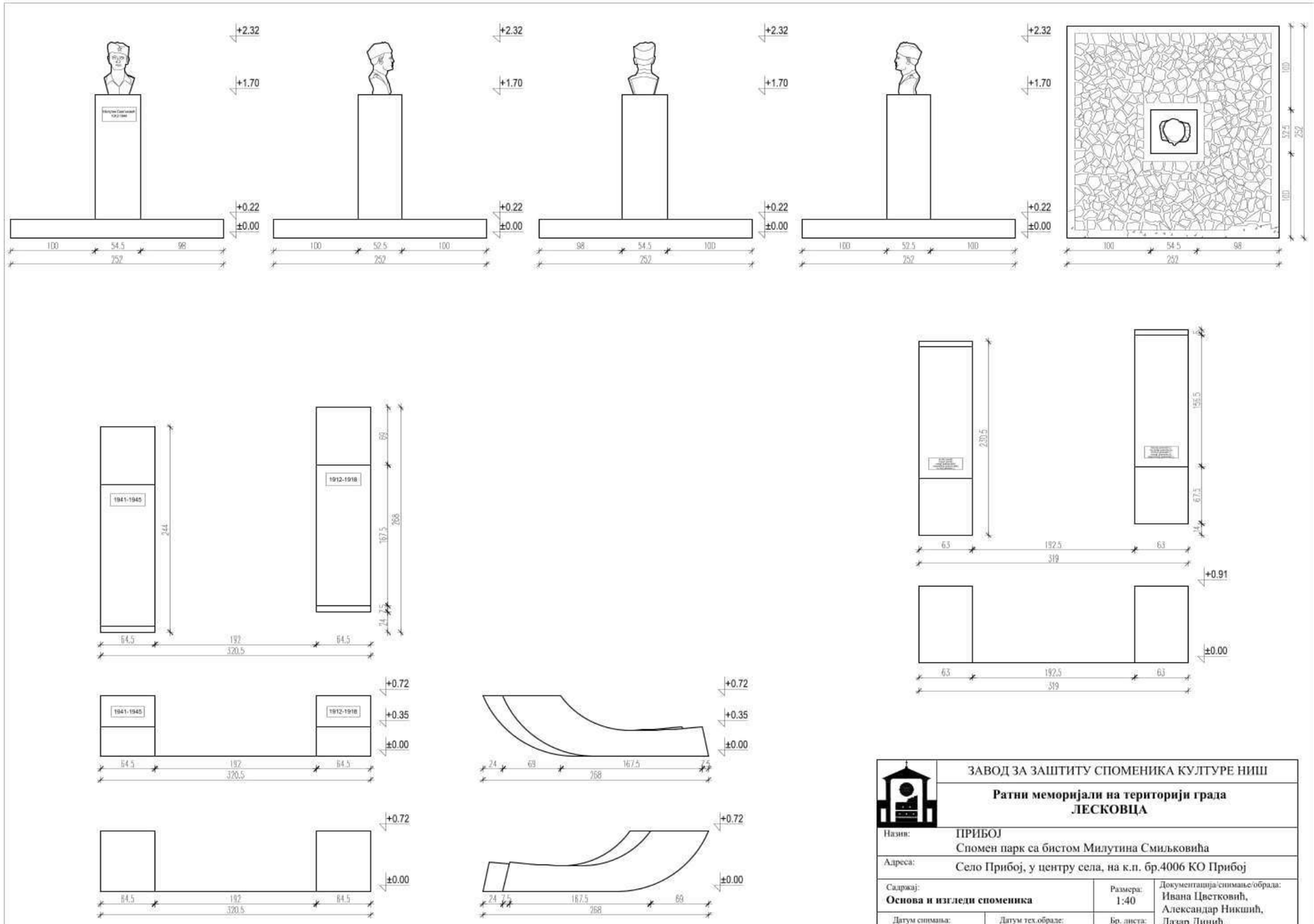

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ПРИБОЈ Спомен парк са бистом Милутина Смиљковића		
Адреса:	Село Прибој, у центру села, на к.п. бр.4006 КО Прибој		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 2	

ПРИБОЈ

Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Прибој, у центру села, на к.п. бр. 4006 КО Прибој

ГПС координате: N: 4767719 E: 575275

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА: (А. Никшић, 2022)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 13.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

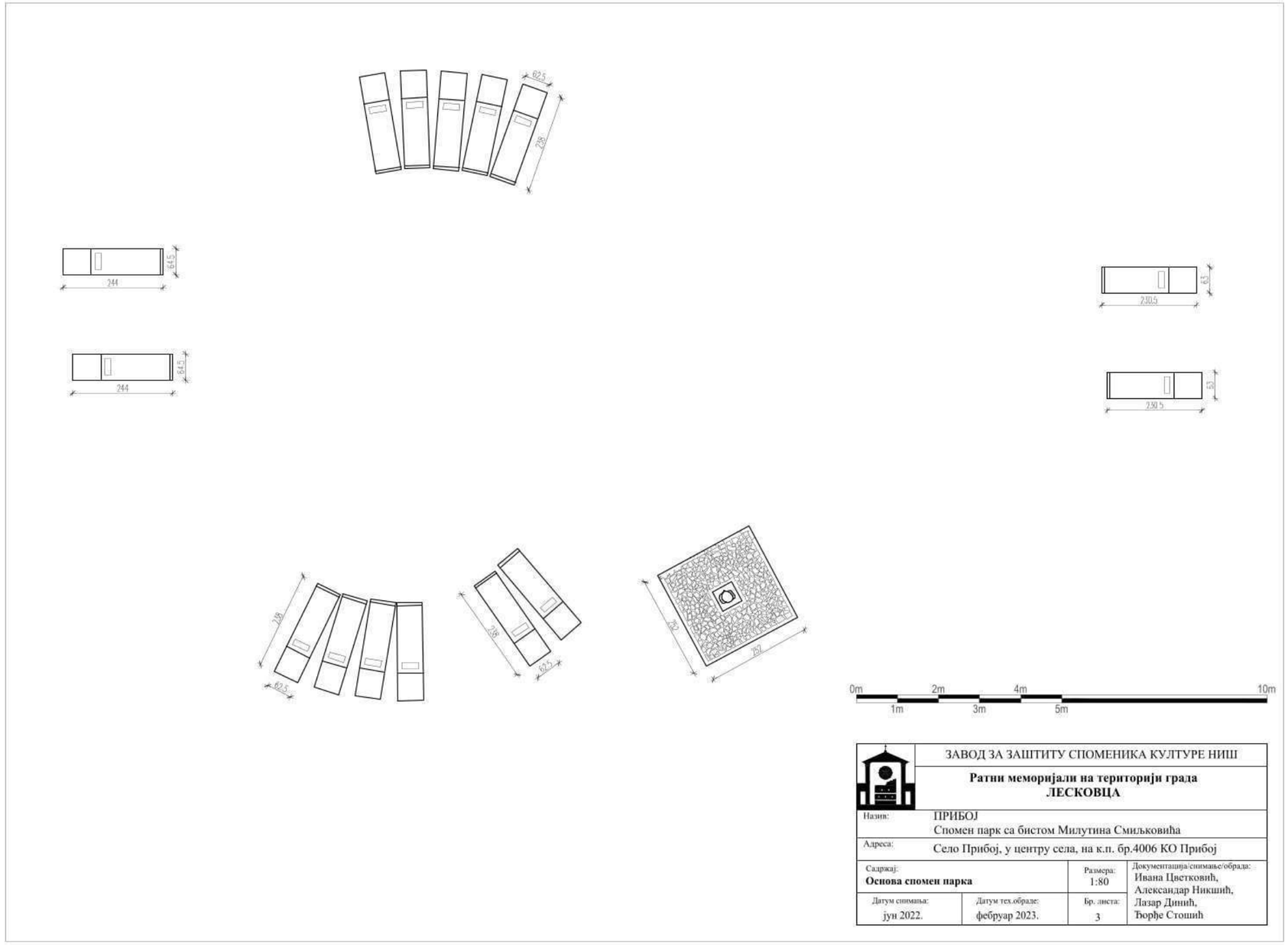

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ПРИБОЈ Спомен парк са бистом Милутина Смиљковића		
Адреса:	Село Прибој, у центру села, на к.п. бр.4006 КО Прибој		
Садржај: **Основа спомен парка**		Размера: 1:80	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 3	

ПРИБОЈ
Меморијални комплекс палим у ослободилачким ратовима (1912-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Прибој, у центру села, на к.п. бр. 4006 КО Прибој
ГПС координате: N: 4767719 E: 575275

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА: (А. Никшић, 2022)

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен чесма у центру села (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2021)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Нека се на њиховим примерима надахњују и уче млада покољења како се треба борити и умрети за слободу и независност своје отаџбине

Погинули у НОБ-и 1941-1945.

Јовић Ј. Антанас	1917-1945
Тошић В. Ђура	1905-1944
Милошевић К. Трајко	1925-1944
Стојиљковић З. Будимир	1925-1944
Ристић Т. Борисав	1922-1944
Станковић А. Драгић	1920-1945

Жртве фашистичког терора

Јовић Б. Јосиф	1894-1941
Митровић С. Драгић	1910-1943
Цветковић Т. Живојин	1910-1943
Коцић И. Јован	1905-1944
Ђокић Т. Драгић	1909-1944
Бислимовић С. Влајко	1925-1944
Станковић Ј. Јоргаћ	1889-1944
Бислимовић Р. Коста	1910-1945
4. јул 1969.	Грађани села Радоњице

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

РАДОЊИЦА
Спомен плоча на сеоској згради (задружног дома) (1941-1945)

АДРЕСА: Село (МЗ)
Радоњица, на сеоској згради, на к.п. бр. 1831 КО Радоњица
ГПС координате: N: 4749605 E: 572809

ОПИС:

Спомен плоча од белог мермера постављена је на сеоској згради, згради некадашњег задружног дома, на к.п. бр. 1831 КО Радоњица.

Зграда на којој се налази спомен плоча налази се у релативно добром стању. Спомен плоча причвршћена је на зид на главној фасадној равну, поред улаза.

Спомен плоча је израђена од белог мермера и димензија је 75x118.5cm и дебљине 2cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 15.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У току НОБ и народне револуције у борби против фашиста и њихових помагача за бољу будућност свога народа дали су своје животе.

Илић М. Александар
Богдановић В. Ђорђе
Марјановић Ј. Новица
Петровић Д. Владимир
Живковић Д. Славко
Стевановић М. Драгутин
Цветковић Д. Новица
Костадиновић М. Владимир
Живковић М. Љубомир
Младеновић У. Светислав
Крстић М. Драгољуб
Илић М. Новица
Здравковић С. Новица
Стевановић Т. Вукадин
Митић С. Живадин
Цветковић С. Миодраг
Костић С. Драгослав

Нека се на примерима ових бораца надахњују будућа поколења и увек буду спремни да се боре за очување слободе и независности своје домовине.

Спомен плочу подижу
Грађани села Разгојна.
22-XII-1963 год.

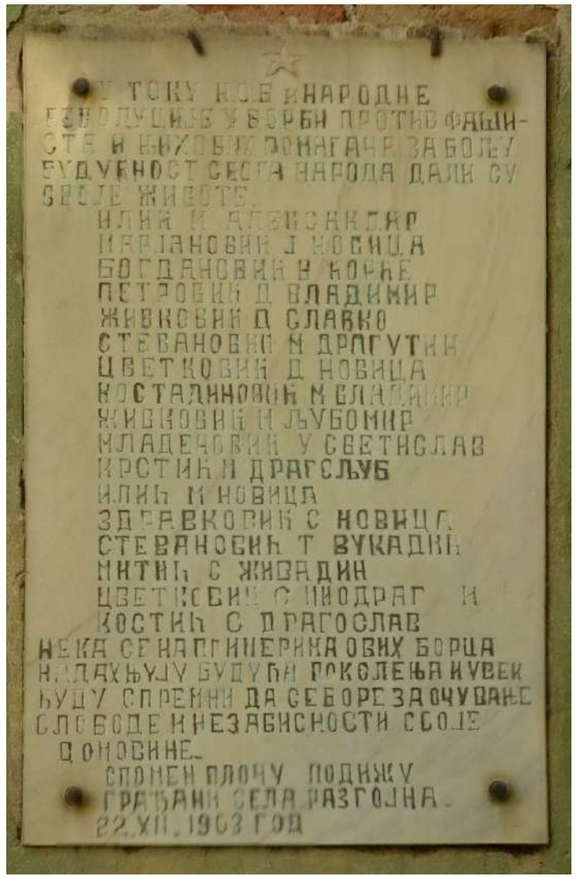

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду да се зграда некадашње основне школе не користи, може се претпоставити да ће се, уколико се не предузме нешто, у наредном периоду наставити убрзана деградација, па треба предвидети обнову како би се грађевина сачувала од даљег уништавања
- Спомен плочу заштитити за време трајања радова и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом.
  Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен). Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини некадашње школске зграде. Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

РАЗГОЈНА
Спомен плоча на згради некадашње основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Разгојна, на згради некадашње основне школе, на к.п. бр. 6626/2 КО Разгојна
ГПС координате: N: 4774153 E: 577576

ОПИС:

Спомен плоча посвећена борцима палим у Другом светском рату налази се на згради некадашње основне школе. Школа је почела да ради 1961-62. године, али већ више деценија се у њој не одржава настава, нема намену и не користи се.
Спомен плоча израђена је од белог мермера и постављена на фасаду основне школе 22.12.1963. године.
Плоча је димензија 57x87,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 28.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Палим борцима Н.О.Р.

1941 ☆ 1945

Јовановић М. Славко 1921-1942 г.
Николић С. Душан 1922-1944 г.
Тасић М. Димитрије 1908-1944 г.
Јовановић П. Гаврило 1907-1944 г.
Станковић М. Видоје 1902-1944 г.

4.-VII- 1970 г.

СУБНОР и грађани
села Рудара

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну спомен плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини школе.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода.
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца.

РУДАРЕ
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Рударе, на згради основне школе “Никола Скобаљић”, на к.п. бр. 1638 КО Рударе
ГПС координате: N: 4756168 E: 578623

ОПИС:
Спомен плоча на згради Основне школе „Никола Скобаљић” на к.п.бр. 1638 КО Рударе.
Спомен плоча је посвећена борцима палим у Народноослободилачком рату од 1941. до 1945. године.
Израђена од белог мермера, са урезаним натписом. Димензија је 70,5x60cm.
Подизање ове спомен плоче реализовали су грађани села Рудара и СУБНОР Лесковца, а откривена је 1970. године

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

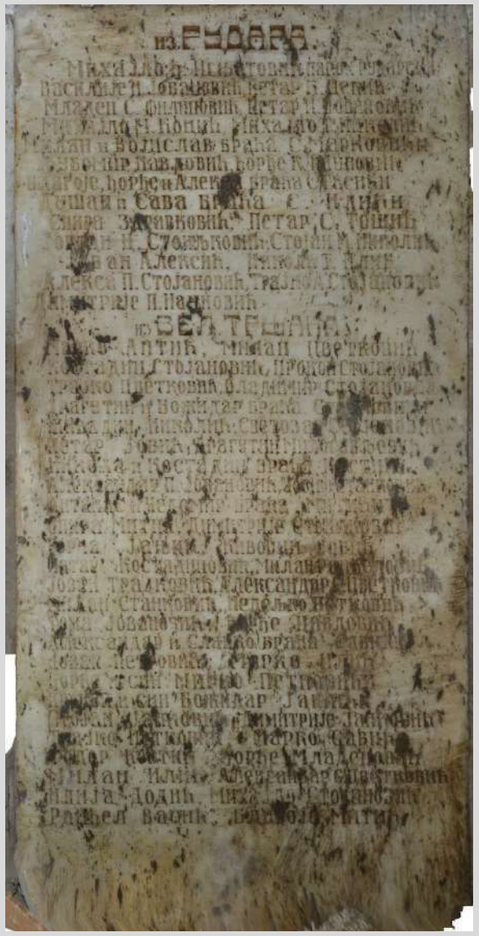

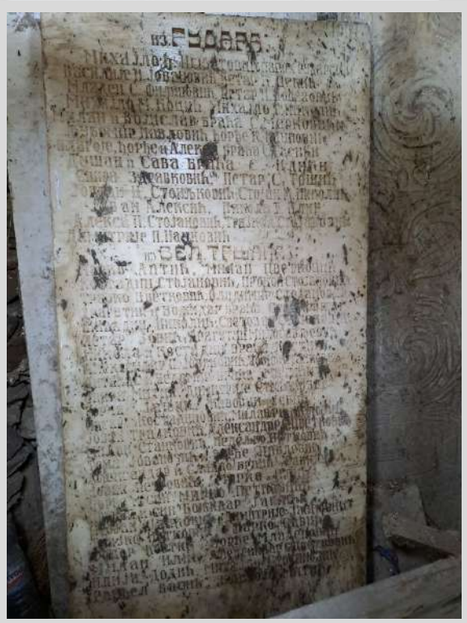

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

ИЗ РУДАРА	ИЗ ВЕЛИКОГ ТРАЊАНА
Михајло Ђ. Игњатовић, парох рударски Василије И. Јовановић, Петар Ђ. Цекић Младен С. Филиповић, Петар Н. Јовановић Михајло М. Коцић, Михајло Т. Николић Милај и Војислав браћа С. Марковићи Љубомир Павловић, Ђорђе К. Пауновић Благоје, Ђорђе и Алекса браћа Спасићи Душан и Сава браћа С. Илићи Спира Здравковић, Петар С. Тошић Јордан Ц. Стоиљковић, Стојн М. Николић Јован Алексић, Никола Т. Илић Алекса П. Стојановић, Трајко А. Стојановић Димитрије П. Нанновић	Марко Антић, Милан Цветковић Костадин Стојановић, Прокон Стојановић Трајко Цветковић, Владимир Стојановић Драгутин и Божидар браћа Станковић Живадин Николић, Светозар Стојановић Петар Јовић, Драгутин Милосављевић Никола и Костадин браћа Крстић Александар П. Јовановић, Јосиф Станковић Антанас и Недомир браћа Митићи Спира Митић, Димитрије Стоиљковић Горча Јањић, Живојин Јовић Петар Костадиновић, Милан Ранђеловић Јован Трајковић, Александрад С. Цветковић Милан Станковић, Недељко Петровић Тома Јовановић, Ђорђе Павловић Александар и Славко браћа Савићи Јован Петровић, Марко Илић Ђорђе и син Мирко Петковићи _____ и син Божидар Јањићи Стојан Јанковић, Димитрија Јанковић Трајко Петковић, Марко Савић Тодор Костић, Ђорђе Младеновић Милан Илић, Александар С. Цветковић Илија Додић, Михајло Стојановић Ранђел Васић, Благоје Митић

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Предузети потребне мере да се две спомен плоче додатно не оштете или не униште. Потребно је складиштити их на прописан начин, конзервирати, а затим вратити на погодно место у комплексу
- Мермерне спомен плоче са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу четки (различите мекоће), при чему ће конзерватор испробати методу чишћења имајући у виду да је спомен плоча оптерећена наслагама воска. Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

РУДАРЕ
Спомен плоче у порти манастирског комплекса
(1912-1918)

АДРЕСА: Село Рударе, на у порти манастирског комплекса, на к.п. бр. 1132 КО Рударе
ГПС координате: N: 4756942 E: 579003

ОПИС:
Спомен плоча се налазила на згради црквене зграде у манастирском комплексу. Не зна се тачно када је уклоњена са изворне локације. Тренутно се налази у унутрашњости звоника, ослоњена на зид, док се у њеној непосредној близини складиште употребљене свеће од воска, што је у великој мери деградирало изглед ратног меморијала и отежава конзервацију спомен плоче.
Израђена је од белог мермера, димензија 65x160cm.
Поред ове спомен плоче у звонику манастира налази се још једна сличних димензија, али њој нисмо могли да приступимо и прочитамо текст.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 25.10.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

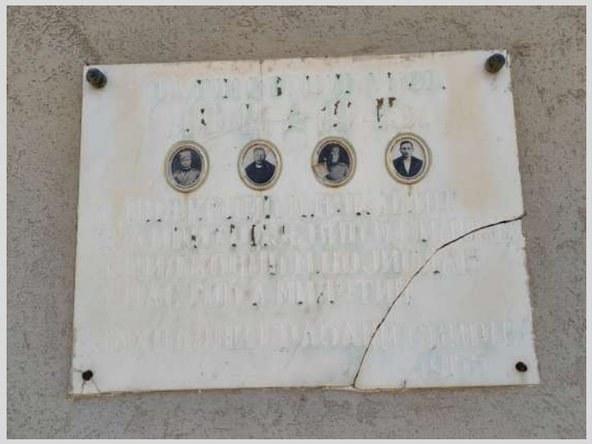

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ПАЛИМ БОРЦИМА НОР
1941-1945 г.
1. Миљковић М. Вукашин 2. Димитријевић М. Милоје
3. Миљковић М. Војислав 4. Настић А. Милутин

Захвални грађани Свирца
1965 г.

Миљковић М. Вукашин

Димитријевић М. Милоје

Миљковић М. Војислав

Настић А. Милутин

СВИРЦЕ
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Свирце, на згради основне школе, на к.п. бр. 2180/1 КО Свирце
ГПС координате: N: 4758764 E: 569977

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом и сликама на керамици третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Спровести спајање и лепљење фрагментованих делова спомен плоче лепковима и нерђајућим анкерима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим, квалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 07.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Погинули као борци НОР-а

1941 ☆ 1945

Ђурчић Никола, учитељ	рођ.	1904	стрељ.	1943
Пешић М. Бошко	“	1912	“	1944
Јовановић С. Живојин	“	1920	“	1944
Стојановић М. Славко	“	1920	“	1944
Стевановић Ч. Драгић	“	1921	“	1944
Митић Д. Владимир	“	1920	“	1944
Костић Ј. Борисав	“	1925	“	1944
Костић Љубомир	“	1926	“	1944
Ристић С. Трајко	“	1925	“	1945

29 новембар 1969 г Грађани села Славујевца

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плочу од белог мермера третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инвазивних
- Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње. Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СЛАВУЈЕВЦЕ

Спомен плоча на згради месне канцеларије (1941-1945)

АДРЕСА: Село Славујевце, на згради сеоског дома, на к.п. бр. 799 КО Славујевце

ГПС координате: N: 4749092 E: 566970

ОПИС:

Спомен плоча посвећена је погинулим борцима Народноослободилачког рата, постављена је на згради месне канцеларије. Израђена је од белог мермера димензија 100x60cm и дебљине 2 cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 14.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА (на споменику):

(лево)

Изгинулим ратницима у Првом светском рату

1. Милошевић Цветко Падеж
2. “ Ранђел
3. “ Милован
4. Ивановић Јосим
5. Синадиновић Александар
6. “ Паун
7. Младеновић Јаначко
8. Рајковић Бојко Слатина
9. Николић Прокоп
10. Стојковић Илија
11. Вељковић Недељко
12. “ Никола
13. Павловић Крста
14. Стаменковић Петар
15. Савић Јевта
16. Стојковић Светозар
17. “ Павле
18. Стаменковић Михајло
19. “ Станко
20. Стојковић Светозар
21. Ђокић Петар
22. Николић Јован
23. Маринковић Ђорђе
24. Николић Милан
25. Стојковић Филип
26. “ Перса
27. “ Љуба
28. Ивковић Тодора
29. Стојковић Роска
30. Стефановић Стеван
31. “ Јефтимије
32. “ Никола
33. Милошевић Тодор
34. Стојковић Филип
35. “ Станојка
36. Станојевић Милан
37. Стојановић Тома
38. “ Благоје
39. Бошковић Цветко
40. Ристић Михајло

Палим борцима НОР-а 1941-1945.

1. Бошковић Крста Слатина
2. Ђорђевић Стојадина “
3. Вељковић Војислав “
4. Стаменковић Златка “
5. Ивановић Ђорђе Падеж
6. Петровић Светозар
7. Младеновић Владимир

Жртве фаш. терора

1. Стојановић Драгутин, Слатина
2. Стефановић Прокоп
3. Пешић Бранко
4. Миленковић Добривоје
5. Јовановић Петар
6. Николић Драгомир
7. Стојковић Костадин
8. Јовановић Милутин, Падеж

7. јули 1989. Захвални грађани села Слатине и Падежа

СЛАТИНА

Споменик у центру села (1914-1918; 1941-945)

АДРЕСА: Село Слатина, споменик на к.п. бр. 745 КО Слатина

ГПС координате: N: 4747617 E: 583540

ОПИС:

Споменик је посвећен ратницима из Првог и Другог светског рата села Падеж-Слатина. Откривен је 7. јула 1989. године. Открио га је Душан Николић, секретар Општинског одбора Савеза бораца НОР-а Лесковац. Три плоче на споменику су сачињене од црног мермера.

Једна је посвећена борцима палим у Првом светском рату, а друга борцима НОР-а од 1941-1945. године, док на трећој стоји година изградње споменика.

Састоји се из постамента и вертикалних заобљених зидова, укупне висине 336cm и ширине 281cm, дебљине вертикалних зидова 31,5cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 21.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧА (на споменику):

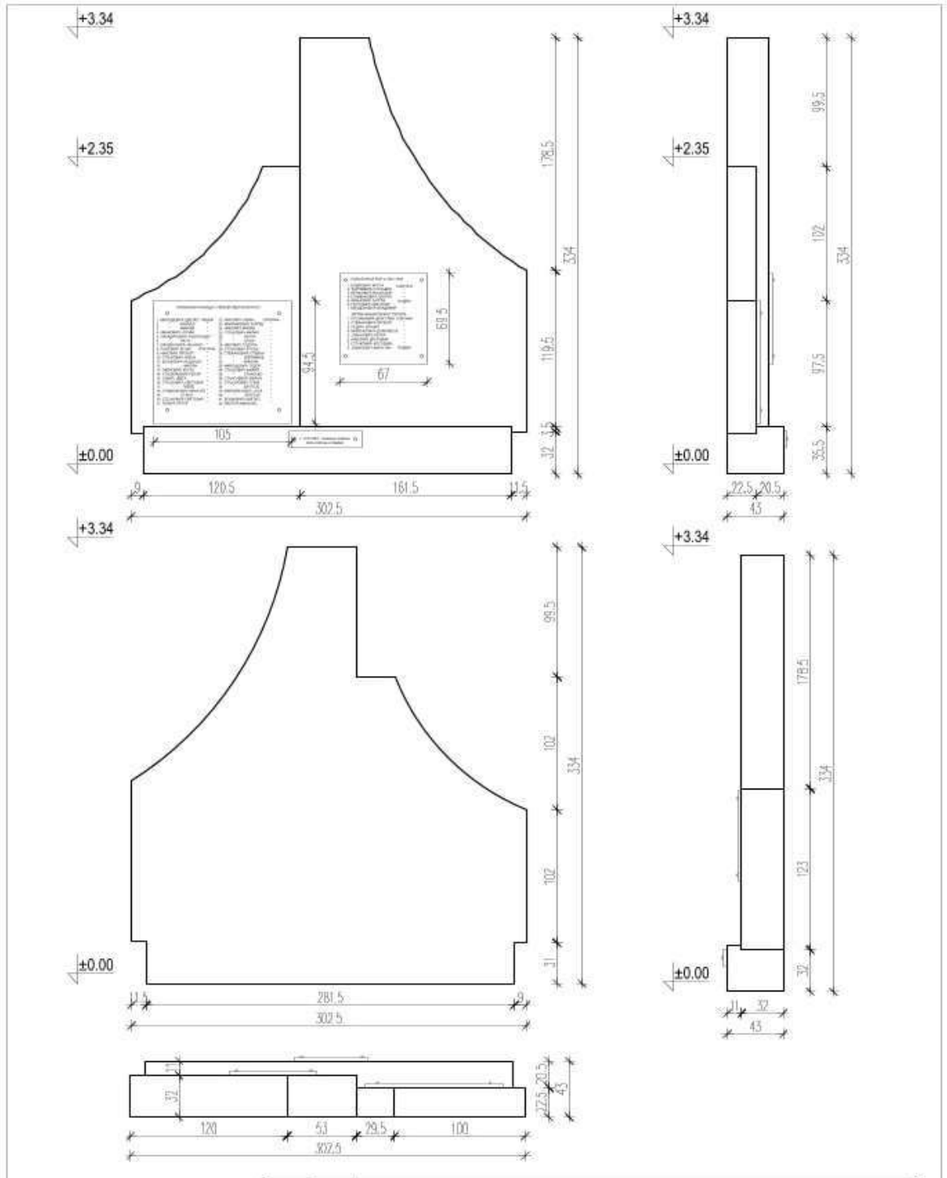

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	СЛАТИНА Споменик у центру села		
Адреса:	Село Слатина, споменик на к.п. бр. 745 КО Слатина		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

СЛАТИНА
Споменик у центру села (1914-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Слатина, споменик на к.п. бр. 745 КО Слатина
ГПС координате: N: 4747614 E: 583543

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спроводити редовно одржавање зелених површина и чишћење од смећа простора око споменика и у непосредној близини
- Радове на обнови, уређењу, текућем одржавању и конзерваторско-рестаураторским радовима на спомен комплексу, могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, очува изворни изглед и ауторско решење, материјали и начин обраде
- Спомен плоче од црног мермера са натписима третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Вратити звезду петокраку на врх вишег дела спомен обележја
- Бетонски постамент са завршном обрадом од вештачког камена санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати након претходно прибављених МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 21.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У знак вечите захвалности палим за нашу слободу

ПОГИНУЛИ

Митић Н. Живојин на Оруглици 1942.
Јовановић В. Николи у Тодоровцу 1943.
Глигоријевић Ђ. Живојину у Подримцу 1944.
Илић А. Живојину у Стројковцу 1944.
Вељковић Јосифу на Вељој Глави 1944.
Стојановић В. Живојину у Г. Синковцу 1944.
Крстић Г. Светозару у Г. Синковцу 1944.
Стефановић В. Славку на Вељој Глави 1944.
Стефановић С. Миловану на Вељој Глави 1944.
Спасић Г. Миладину на Вељој Глави 1944.
Цветковић П. Драгутину на Вељој Глави 1944.
Ђокић Ђ. Драгутину на Руд. Чуки 1944.
Пешић М. Живојину на Бајгори код Гилана 1944.
Стојановић Ј. Верки у Грделици 1944.

ЖРТВАМА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА

Митић Ј. Ђури од Белогардејаца
Ђорђевић Д. Ђорђи стрељан у Стројковцу 1944.
Трифуну "Босанац" стрељан у Кукуловцу 1943.
Глигоријевић П. Јовану умрлом од туче 1944.
Станковић Р. Светозару стрељ. од Бугара 1943.
Марковић П. Стојану палом у Грчкој

29 новембра 1956 године
Народ села Стројковца

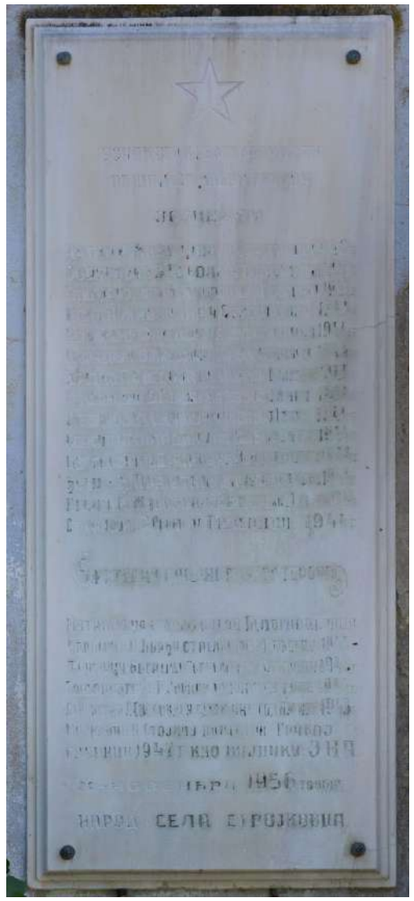

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Имајући у виду лоше конструктивно стање зграде, потребно је радити и на обнови објекта на којем се налази спомен плоча
- Предузети потребне мере да се спомен плоча не оштети и не уништи. Потребно је уклонити је са нестабилне зидане структуре, складиштити на прописан начин, конзервирати, а затим вратити на погодно место у селу.
- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута, површину третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СТРОЈКОВЦЕ
Спомен плоча на старом задружном дому (1942-1944)

АДРЕСА: Село Стројковце, на згради старог задружног дома, на к.п. бр. 3761/7 КО Стројковце
ГПС координате: N: 4750626 E: 575226

ОПИС:

Спомен плоча н на згради задружног дома, на к.п. бр. 3761/7 КО Стројковце. Зграда је у лошем стању, не користи се, кров се потпуно урушио и сада су остали само зидови.

Спомен плоча је посвећена палим борцима и жртвама фашистичког терора у Другом светском рату, а постављена је на згради сеоског дома у селу Стројковце.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 82,5x194cm, и дебљине 7cm. Спомен плоча је посебно декоративно обрађена по ободу, израђеним профилисаним ивицама и анкерисана у зид сеоске зграде анкерима са украсном главом.

Натпис на плочи је избледео и требало би га ретуширати, а плочу очистити.

Имајући у виду лоше стање зграде на којој је постављена потребно је предузети све мере да се спомен плоча не оштети и уништи. Спомен плочу је потребно уклонити са нестабилне зидане структуре, складиштити, конзервирати и вратити на погодно место.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јул 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

СПОМЕН ☆ ПЛОЧА

У току надчовечанске борбе противу окупатора и домаћих издајника у народноослободилачком рату и народној револуцији од 1941-1945. г. дадоше своје животе за ослобођење наше земље ови другови:

Цветановић Љ. Драган
Станковић М. Милорад
Маринковић Ј. Драгољуб
Гроздановић М. Стојадин
Маринковић С. Ранђел
Ђорић С. Стојадин
Стојановић В. Сиомеон
Николић Ј. Ђорђе
Стојановић С. Миодраг
Михајловић В. Марко
Коцић М. Милисав
Петровић С. Христивоје
Младеновић М. Станча
Трајковић Д. Борисав
Алексић М. Војислав
Ђокић В. Велимир
Станковић С. Ратко

Захвални грађани села Ступнице
Удружење бораца Н. О. Р-а
22 XII - 1962 г. села Ступница

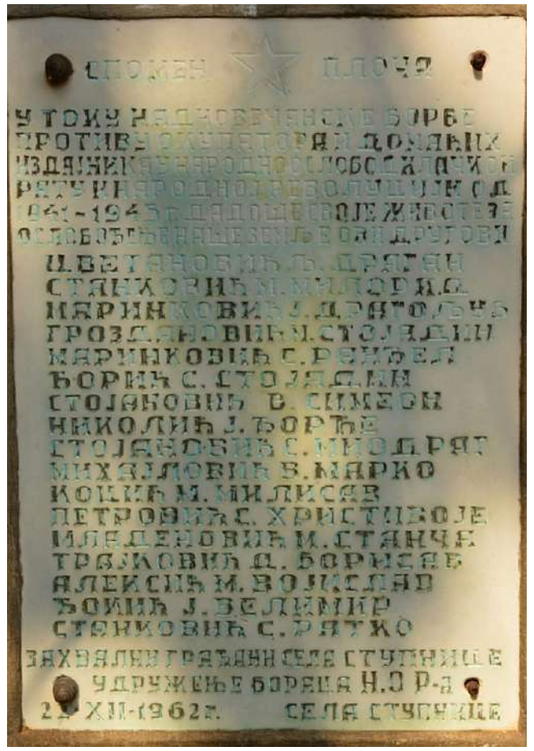

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању, може доћи до урушавања, па је потребно предвидети хитне санационе радове н кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову сеоске зграде
- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња

Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења

Приступити конзерваторско-рестаураторским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ручна обрада наптиса (продубљивање текста, рестаурација оштећења, и сл.), а затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање и чишћење простора непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СТУПНИЦА
Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Ступница, на згради задружног дома, на к.п. бр. 1679 КО Ступница
ГПС координате: N: 4770858 E: 590888

ОПИС:

На сеоској згради у центру села постављена је спомен плоча израђена од белог мермера.

Спомен плоча од белог мермера постављена је 1962. године, и посвећена је палим борцима у НОР-у од 1941-1945. године, а подигли су је грађани села Ступница.

Плоча је димензија 61x86cm, од белог мермера, са уклесаним именима палих бораца у Другом светском рату.

Натпис на плочи је избледео и требало би га ретуширати, а плочу очистити.

Имајући у виду лоше стање зграде на којој је постављена потребно је предузети мере да се спомен плоча не оштети и не уништи.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 04.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На овом месту у борби против окупатора и издајника нашег народа, - недићеваца и четника, 12. новембра 1942. погинули су руководиоци и борци Бабичког народноослободилачког партизанског одреда.

СИНИША ЈАНИЋ
СТОЈАН ПЕТРОВИЋ
МИОДРАГ МИЛЕНКОВИЋ
ДРАГОМИР МИЛАДИНОВИЋ

12. XI 1982. Месна заједница Ступница
Ступница СУБНОР Општине Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор меморијалног комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса. Приступ, пијететне стазе, као и непосредно окружење спомен обележја очистити и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, и спроводити редовно одржавање у циљу достојанственог и примереног изгледа
- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика
- Све површине споменика опрати и очистити од наслага боје, прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута
- Финално импрегнирати и заштити спомен плоче одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала.
- Санирати пропале и отпале делове завршне обраде од бетона или зидане и камену, на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације спомен комплекса треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати након претходно прибављених мера техничке заштите, израде пројектне документације и издате сагласности надлежног завода., а код инвестиционог одржавања потребно је прибавити и сагласност Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СТУПНИЦА/ЗАПАЂЕ
Спомен комплекс са спомен чесмом (1942; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Ступница, махала Запађе, на к.п. бр. 7655 КО Запађе
ГПС координате: N: 4768387 E: 592000

ОПИС: Поводом обележавања четрдесете годишњице погибије Синише Јанића, комесара Бабичког народноослободилачког партизантског одреда, Миодрага Миленковића Мије, Стојана Петровића Уче и Драгомира Миловановића Драгише, 12. новембра 1982. године, одржана је комеморативна свечаност на којој је говорила Јелена Спасић Лала, саборац погинулих.
После комеморације, откривена је спомен чесма погинулим борцима Бабичког НОП одреда као захвалност за допринос који су дали за победу над фашизмом. На чесми је бакарна плоча са текстом. Дванаестог новембра 1942. године, у борби је погинуо, на Поповом гумну у селу Ступници, Синиша Јанић, политички комесар Бабичког НОП одреда, и Драгомир Миладиновић, секретар СКОЈ-а у Црвеном Брегу. Заробљени су Миодраг Миленковић Јова и Стојан Петровић Уча који су стрељани на Бубњу код Ниша.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 20. 01.2023
.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 04.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

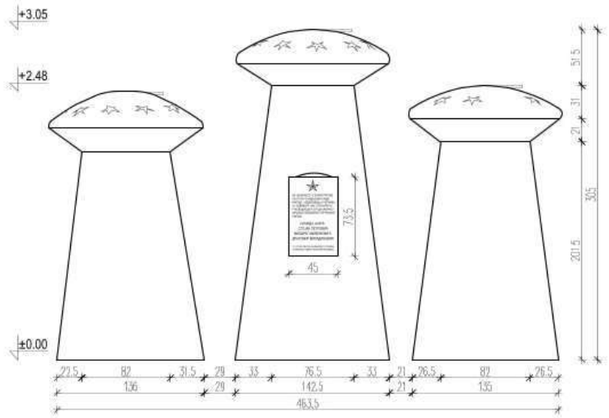

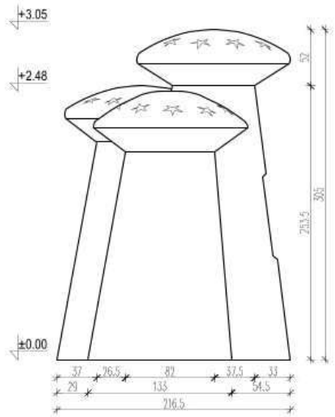

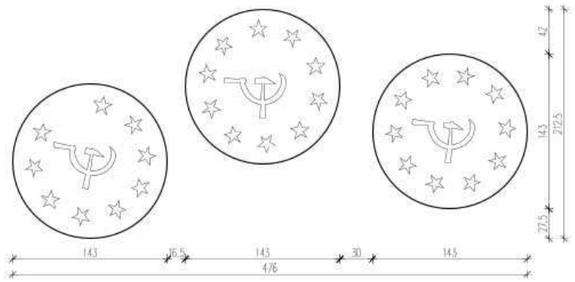

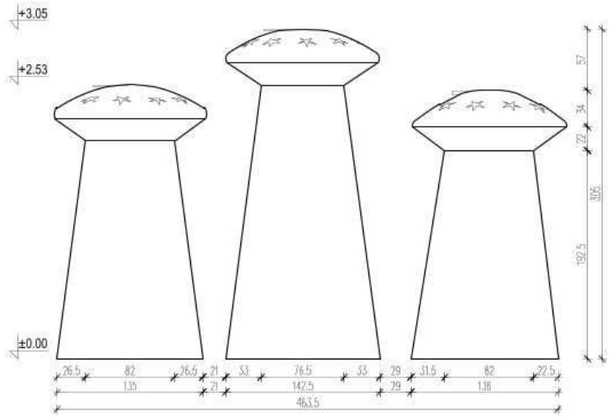

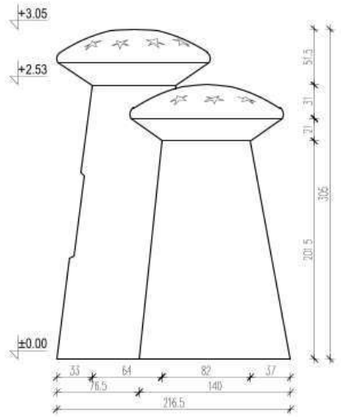

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив: СТУПНИЦА Спомен чесма			
Адреса: Село Ступница, махала Запаће, на к.п. бр. 7655 КО Запаће			
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

СТУПНИЦА
Спомен комплекс са спомен чесмом (1942; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Ступница, махала Запаће, на к.п. бр. 7655 КО Запаће
ГПС координате: N: 4768387 E: 592000
ФОТОГРАМЕТРИЈА: А. Никшић, 2022

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 04.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

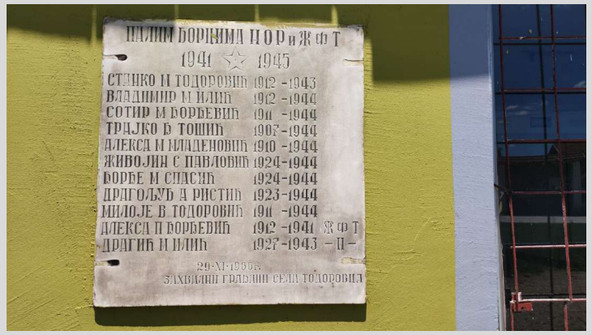

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ПАЛИМ БОРЦИМА НОР и ЖФТ

1941 ☆ 1945

Станко М. Тодоровић	1912-1943
Владимир М. Илић	1912-1944
Сотир М. Ђорђевић	1911-1944
Трајко Ђ. Тошић	1917-1944
Алекса М. Младеновић	1910-1944
Живојин С. Павловић	1924-1944
Ђорђе М. Спасић	1924-1944
Драгољуб А. Ристић	1923-1944
Миливоје В. Тодоровић	1911-1944
Алекса П. Ђорђевић	1912-1941 ЖФТ
Драгић В. Илић	1927-1943 -II-

29- XI- 196. г
Захвални грађани села Тодоровце

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен плоче
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТОДОРОВЦЕ

Спомен плоча на згради сеоског дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Тодоровце, на згради сеоског дома, на к.п. бр. 1823 КО Тодоровце

ГПС координате: N: 4747406 E: 570222

ОПИС:

Спомен плоча је посвећена палим борцима и жртвама фашистичког терора у Другом светском рату, а постављена је на згради сеоског дома у селу Тодоровце. Зграда је обновљена и у добром је стању.

Спомен плоча је израђена од белог мермера, димензија 65x70cm, анкерисана у зид сеоске зграде. Натпис на плочи је избледео, а површина је запрљана.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јул 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

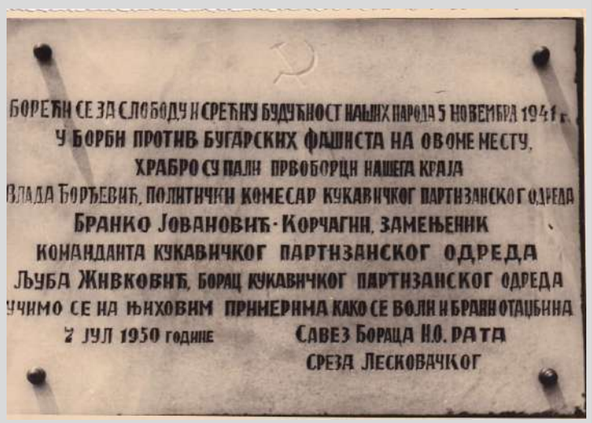

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Борећи се за слободу и срећнију будћност нашег народа 5. новембра 1941. године у борби против бугарских фашиста на овоме месту храбро су пали првоборци нашег краја
Влада Ђорђевић политички комесар Кукавичког партизанског одреда
Бранко Јовановић - Корчагин замењеник команданта Кукавичког партизанског одреда
Љуба Живковић борац Кукавичког партизанског одреда
Учимо се њиховим примерима, како се воли и брани отаџбина.
7 јул 1950 године Савез бораца Н.О. рата Среза Лесковачког

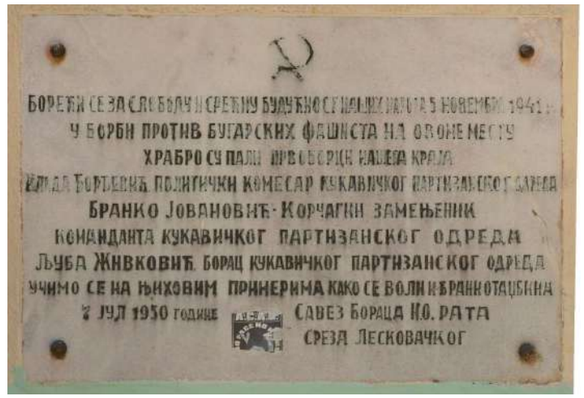

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТУЛОВО

Спомен плоче на згради Основне школе “Вук Караџић” (1941)

АДРЕСА: Село Тулово, на згради Основне школе “Вук Караџић”, на к.п. бр. 1450 КО Тулово

ГПС координате: N: 4748102 E: 580639

ОПИС:

Спомен плоча је посвећена палим борцима од стране бугарских фашиста 5. новембра 1941. године. Постављена је на згради основне школе, лево од улаза. Израђена је од белог мермера, димензија 101x70cm.

Народни херој **Владимир Ђорђевић** (Лесковац, 1905 — Тулово, код Лесковца, 5. новембар 1941), столарски радник, учесник Народноослободилачке борбе.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 20.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

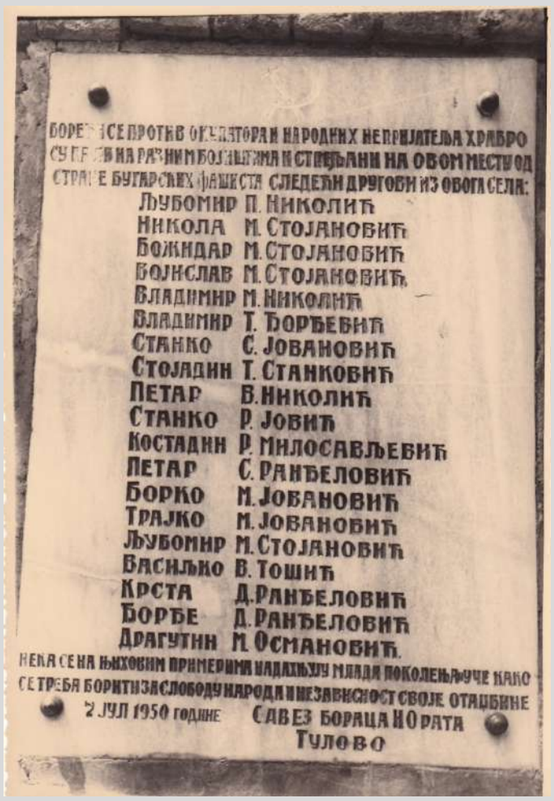

Спомен плоча на згради школе (Народни музеј Лесковац)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

Борећи се против окупатора и народног непријатеља храбро су пали на разним бојиштима и стрељани на овом месту од стране бугарских фашиста следећи другови овог села:

Љубомир П. Николић
Никола М. Стојановић
Божидар М. Стојановић
Војислав М. Стојановић
Владимир М. Николић
Владимир Т. Ђорђевић
Станко С. Јовановић
Стојадин Т. Станковић
Петар С. Николић
Станко Р. Јовић
Костадин Р. Милосављевић
Петар С. Ранђеловић
Борко М. Јовановић
Трајко М. Јовановић
Љубомир М. Стојановић
Васиљко М. Тошић
Крста Д. Ранђеловић
Ђорђе Д. Рађеловић
Драгутин М. Османовић

Нека се њиховим примерима надахњују млађа покољења и уче како се треба борити за слободу народа и независност своје отаџбине.

7 јул 1950 године Савез бораца НО рата Тулово

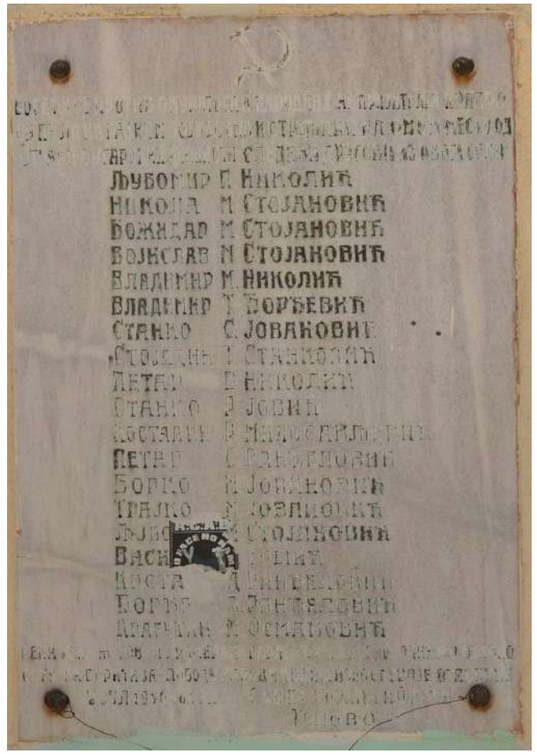

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТУЛОВО

Спомен плоче на згради основне школе “Вук Караџић” (1941-1945)

АДРЕСА: Село Тулово, на згради основне школе “Вук Караџић”, на к.п. бр. 1450 КО Тулово

ГПС координате: N: 4748102 E: 580639

ОПИС:

Спомен плоча је посвећена палим борцима Тулова и стрељаним мештанима за време Другог светског рата. Ратни меморијал је постављена на згради основне школе, десно од улаза. Израђена од белог мермера димензија 71x101cm.

Мештани села Тулово поднели су велике жртве за време НОР-а 1941-1945. године, посебно од стране бугарских окупатора.

Спомен плоча на згради школе чува успомену на пале борце и стрељане жртве рата.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 20.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Спомен чесма у центру села (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2021)

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ НА ЧЕСМИ:

Они у нама битишу - ми у другима бићемо.	
Ђорђевић Влада	1905-XI-1941
Јовановић Бранко	1908-XI-1941
Живковић Љубомир	1920-XI-1941
Николић П. Љубомир	1906-VII-1944
Стојановић М. Божидар	1913-VI-1944
Стојановић М. Никола	1911-VI-1944
Стојановић Ђ. Војислав	1902-VI-1944
Ж.Ф.Т.	
Ђорђевић Т. Влада	1908-XI-1941
Јовановић С. Станко	1897-XI-1941
Станковић Т. Стојадин	1903-XI-1941
Николић В. Петар	1910-XI-1941
Јовић Р. Станко	1906-XI-1941
Милосављевић Р. Костадин	1896-XI-1941
Ранђеловић С. Петар	1906-XI-1941
Јовановић С. Борко	1921-XI-1941
Стојановић М. Љубомир	1902-XI-1941
Пешић В. Васиљко	1911-XI-1941
Ранђеловић Д. Крста	1919-XI-1941
Османовић Ђ. Драгутин	1919-XI-1941
Николић Ђ. Владимир	1900-XI-1941
Јовановић М. Трајко	1910-XI-1941
Ранђеловић Ђорђе	1907-XI-1941
Митровић Н. Глигорије	1883-XI-1941
1. мај 1973. године Тулово	Спомен чесму подижу житељи Тулова и ОО СУБ НОР Лесковац

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Приступне пијететне стазе и степенице, као и непосредно окружење спомен обележја очистити од прераслог растиња и смећа и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, затим спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Све површине опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације, комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње.
- Израдити нову плочу са урезаним натписом, у свему по узору на изворни изглед и са идентичним текстом и поставити на изворну локацију
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Санирати пропале и отпале делове завршне обраде од бетона на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поправити инсталације водовода и канализације и вратити чесми функцију
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТУЛОВО
Спомен чесма (1941)

АДРЕСА: Село Тулово, у центру села, на к.п. бр. 763/2 КО Тулово
ГПС координате: N: 4748847 E: 580637

ОПИС:
Уметничка замисао су три скулптуралне форме које полазе из троугла и уједно чине и сливиште чесме. Уметник је на тај начин представио тројицу бораца који се спајају у једно, постају исти идеал; посечени непријатељским куршумима, на том месту остављају своје животе. Три пропуста кроз које протиче вода симболизују живот који непрестано тече тако да идеали, за које су борци положили животе, бивају остварени.
Чесма је откривена 1. маја 1973. године, аутор је академски вајар Ђорђе Васић.

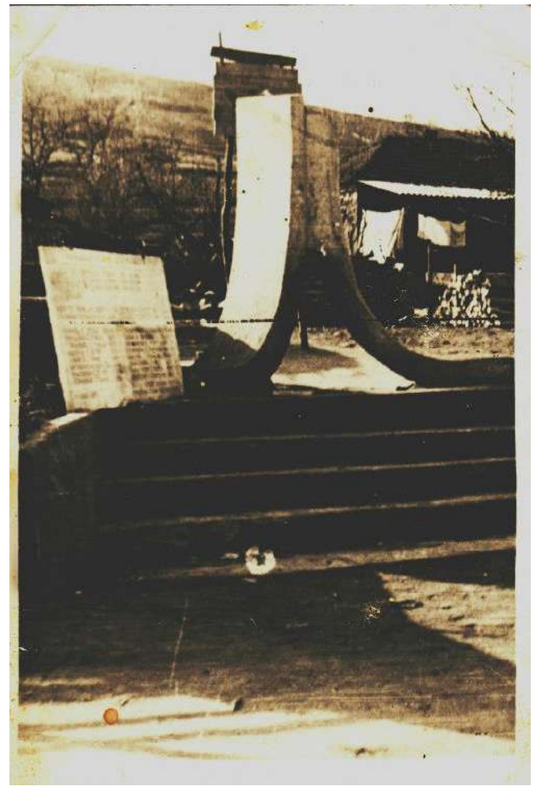

У Тулову су 1941. године погинули заменик команданта Лесковачког/Кукавичког партизанског одреда Бранко Јовановић Корчагин, комесара Влада Ђорђевић и Драгољуб Живковић Мирко.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 20.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

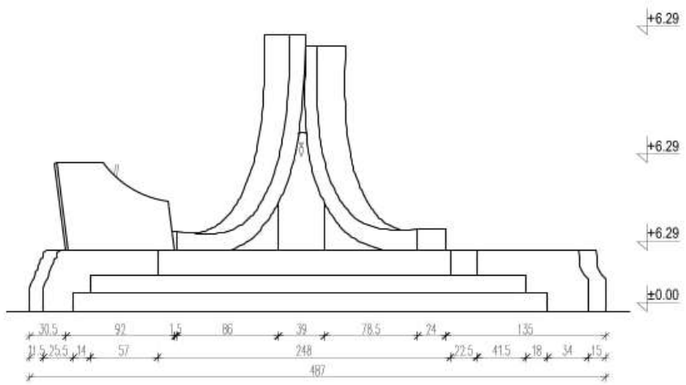

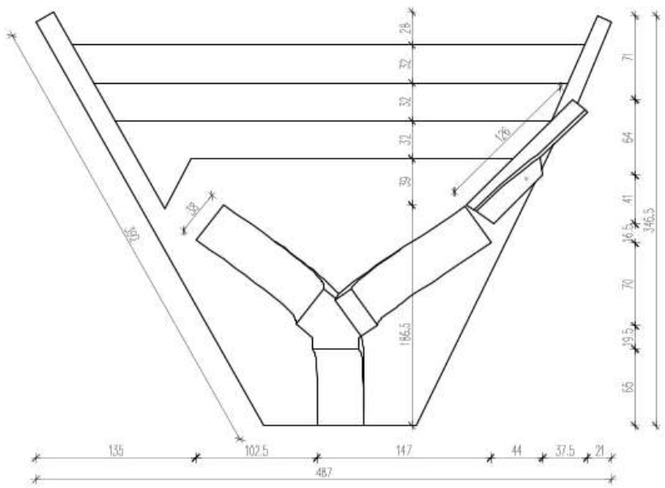

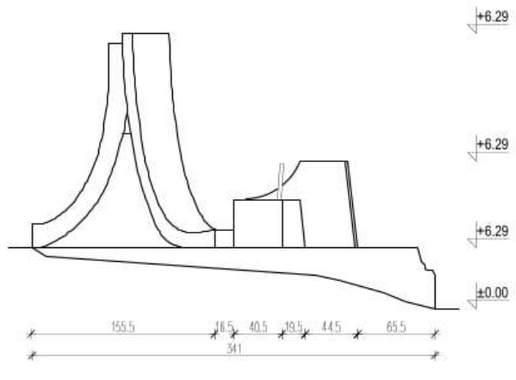

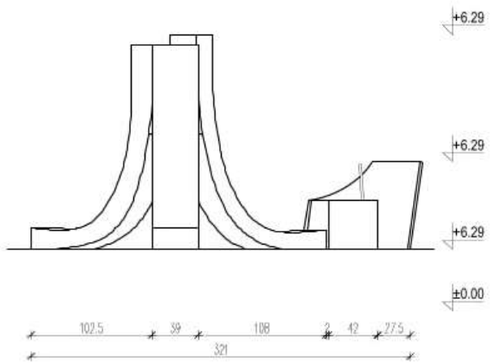

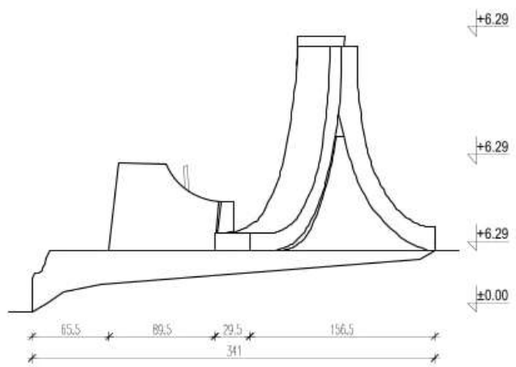

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ			
Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА			
Назив:	ТУЛОВО Спомен чесма у центру села		
Адреса:	Село Тулово, у центру села, на к.п. бр. 1450 КО Тулово		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ТУЛОВО
Спомен чесма

АДРЕСА: Село Тулово, у центру села, на к.п. бр. 763/2 КО Тулово

ГПС координате: N: 4748847 E: 580637

ТРЕНУТНО СТАЊЕ:

Тренутно стање ратног меморијала је веома лоше. Спомен чесма и непосредна околина су потпуно запуштени, не одржавају се, а спомен плоча са натписом је поломљена.

Сви елементи су оптерећени и биолошким деградацијама, као и органским прљавштинама.

Бетонски елементи платоа, приступног степеништа, и оградног зида су деградирани и обрушавају се.

Спомен чесма није у функцији, потребно је поправити и оспособити.

Спомен обележје у центру села (фотограметрија, А. Никшић, 2022)

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 17. 02.2023.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 20.06.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ ПЛОЧЕ НА СПОМЕНИКУ:

У непосредној близини овог места 5. новембра 1941. год. у равноправној борби са бугарским фашистичким јединицама погинули су Владимир Ђорђевић комесар Кукавичког НОП одреда Бранко Јовановић заменик команданта Кукавичког НОП одреда Љубомир Живковић борац Кукавичког НОП одреда	Истог дана на овом месту бугарски фашисти стрељали су родољубе из села Тулова Станко Јовановић Стојадин Станковић Владо Ђорђевћ Петар Николић Станко Јовић Костадин Милосављевић Петар Ранђеловић Борко Јовановић Љубомир Стојановић Васиљко Тошић Крста Ранђеловић Влада Николић Трајко Јовановић Драган Османовић 6. новембар 1983. Општински одбор СУБНОР-а Лесковац Мес. заједн. Тулова

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Непосредно окружење спомен обележја очистити од прераслог растиња и смећа, и уредити у складу са изворним изгледом и ауторским решењем, а затим спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини у циљу достојанственог и примереног изгледа
- Све површине опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације, комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно, процес поновити више пута
- Спомен плочу од црног мермера такође третирати одговарајућим поступцима, уз поштовање конзерваторских принципа и начела, на првом месту водити се принципом минимума интервенција и примене методе од мање инванзивних. Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе и употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Уколико је потребно спровести ретуширање натписа висококвалитетним бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити све површине спомен обележја одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Санирати пропале и отпале делове завршне обраде од бетона на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТУЛОВО
Споменик на месту званом Црвени Брег (1941)

АДРЕСА: Село Тулово, на месту званом Црвени брег, на к.п. бр. 1019 КО Тулово
ГПС координате: N: 4748653 E: 580321

ОПИС:
Споменик н месту званом Црвени Брег у атару села Тулово састоји се из бетонског постамента сачињеног од више ребара различитих висина и дебљина. За постамент је причвршћена спомен плоча од црног мермера посвећена борцима који су погинули у близини овог места 5. новембра 1941. године и стрељаним мештанима села Тулова. Спомен плоча је димензија 60x86cm, док је бетонски постамент укупне ширине 153cm, дебљине 40cm и укупне висине 323cm. Споменик је ограђен ниском металном оградом.

Непосредна околина споменика, као и сам споменик су зарасли у трње, потребно је очистити простор од прерааслог растиња.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26.062022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

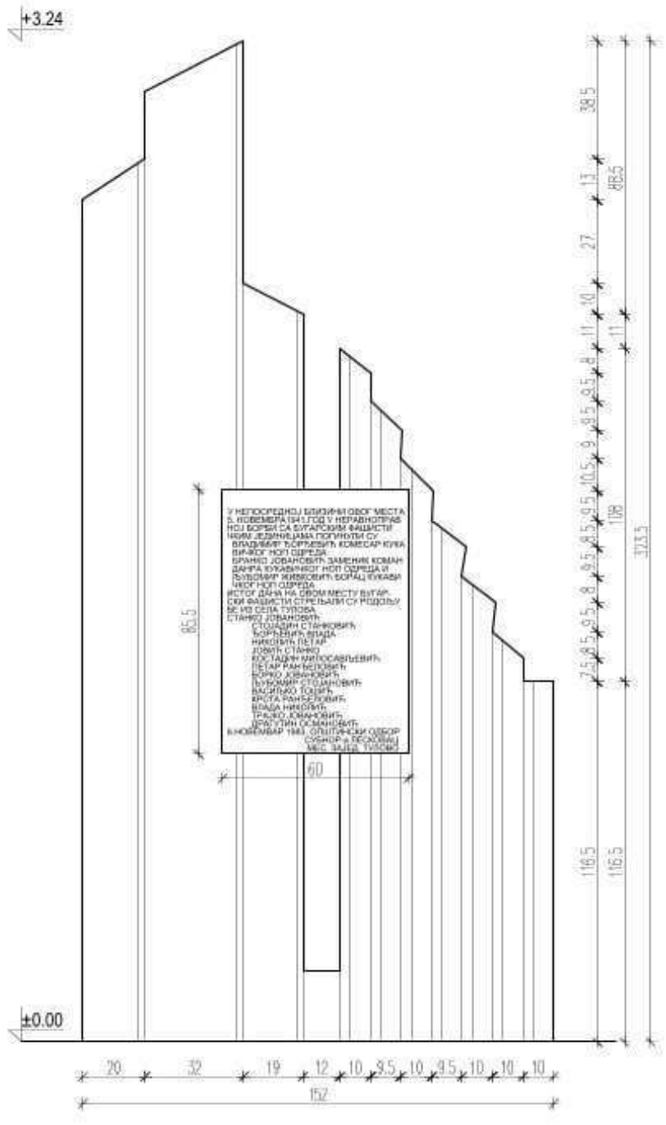
+3.24
±0.00
20
32
19
12
10
9.5
10
9.5
10
10
10
152
60
116.5
116.5
385
13
385
27
10
11
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9
10.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9.5
9

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

ПАЛИМ БОРЦИМА И ЖФТ. НОР.

1941 ☆ 1945 г.

1. Илић Ј. Стојан
2. Цветановић Д. Славко
3. Здравковић Д. Верица - ЖФТ
4. Јањић П. Стојан "
5. Јањић П. Василије "

и осамдесетосморици бораца и жртава Првог светског рата - палим за слободу.

Захвални грађани Тураковца

4-VII-1965г.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТУРЕКОВАЦ

Спомен плоча на згради задружног дома (1941-1945)

АДРЕСА: Село Тураковац, на згради задружног дома на централном сеоском тргу, на к.п. бр. 6542/1 КО Тураковац

ГПС координате: N: 4759399 E: 571837

ОПИС

Спомен плоча се налази на згради задружног дома на централном сеоском тргу, на к.п. бр. 6542/1 КО Тураковац.

Посвећена је палим борцима и жртвама фашистичког терора у Другом светском рату. Такође, посвећена је и жртвама у Првом светском рату.

Израђена је од белог мермера, са уклесаним натписом, димензија је 80x60cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јул 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

ТЕХНИЧКИ ЦРТЕЖ:

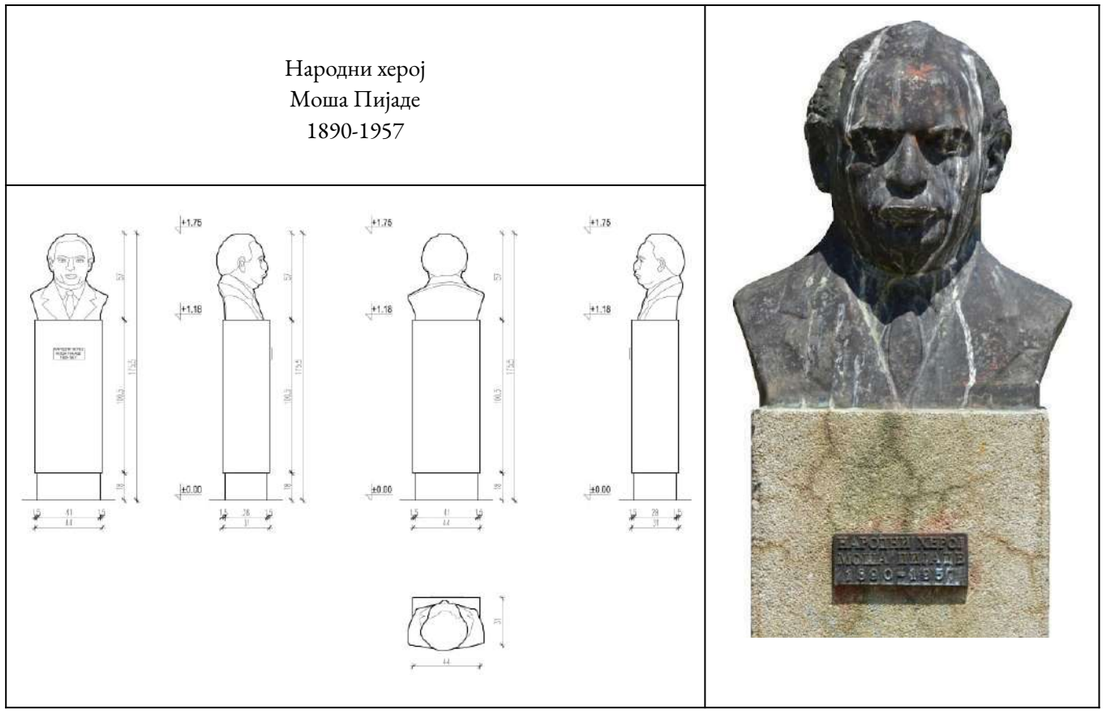

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Споменик се налази у релативно добром стању
- Очистити простор у непосредном окружењу од прераслог растиња и смећа и спроводити редовно одржавање
- Споменик очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације конзерваторским поступцима, комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом четки (различите мекоће), уз очување патине
- Пожељна је финална импрегнација и заштита споменик плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Постамент са завршном обрадом од мермерних плоча санирати на начин да се у потпуности очува интегритет и изворни изглед
- Поступак конзервације споменик бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на споменик комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ТУРЕКОВАЦ
Спомен биста Моша Пијаде (1957)

АДРЕСА: Село Тураковац, на к.п. бр. 6543 КО Тураковац
ГПС координате: N: 4759412 E: 571906

ОПИС:
Спомен биста се налази у дворишту ОШ “Ђура Јакшић”, на зеленој површини у дворишту.
Аутор је Божидар Стојановић.
Биста је постављена на постаменту, који је завршно обрађен вештачким каменом.
Због утицаја атмосферских падавина на постаменту спомен бисте је знатно смањена видљивост слова.
Постамент од бетона са облогом од вештачког камена димензија је, у основи 44x31cm, а висине 100cm, док је сама бронзана биста висине 55cm.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија,

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 07.07.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ НА СПОМЕН ПЛОЧИ:

УЧЕСНИЦИ I СВ. РАТА 1914-1918 Г.

ВЕЛИЧКОВИЋ РОСКО ПОГ.
ЂОРЂЕВИЋ ЈОВАН
ИВАНОВИЋ СТАМЕН ПОГ.
ИВАНОВИЋ УРОШ
МИЛАДИНОВИЋ ТАСКО
МИЛАДИНОВИЋ ПАВЛЕ
МИЛАДИНОВИЋ ВЛАДИМИР
МИЛАДИНОВИЋ ЈОНА
МИЛАДИНОВИЋ КОНА
МИЛАДИНОВИЋ ИЛИЈА ПОГ.
МИЛАДИНОВИЋ ТАСА ПОГ.
МИЛАДИНОВИЋ ДЕЈАН ПОГ.
МИЛАДИНОВИЋ ЈЕВРОСИМ
МИЛИЋ ЉУБОМИР
МИЛОШЕВИЋ КОСТА
НИКОЛИЋ ДРАГОЉУБ
НИЧИЋ ТОДОР
ПЕТРОВИЋ ДРАГОЉУБ
ПЕТРОВИЋ КРСТА
ПЕТРОВИЋ ЉУБОМИР ПОГ.
САВИЋ СПИРИДОН ПОГ.
СТОЈАНОВИЋ ВИДЕН
СТАНОЈЕВИЋ МИЛИЋ
СТАНОЈЕВИЋ МИСАИЛО
СТОЈКОВИЋ МАНОИЛ ПОГ,
СТОЈКОВИЋ ДИМИТРИЈЕ
СТОЈКОВИЋ ВЛАДИСЛАВ
СТОЈКОВИЋ НОВКО
СТОЈКОВИЋ МАРЈАН
СТОЈКОВИЋ ВУКАШИН

МИЛАДИНОВИЋ ТОМА пог.
МИЛАДИНОВИЋ СТОЈАДИН
САВИЋ АРСА
САВИЋ СИМОН пог.
СТОЈКОВИЋ ЈОВАН
СТОЈАНОВИЋ ВЛАДИМИР пог.

ЦРВЕНИ БРЕГ
28.8.2008.г.
ЗАХВАЛНИ ПОТОМЦИ
И МЕШТАНИ СЕЛА

Палим борцима и жртвама фашистичког терора од 1941. до 1945. год.

Николић Ј. Ђорђе
Цветановић М. Бранислав
Миладиновић Б. Миодраг
Цветковић Н. Милан
Ничић Г. Данило
Савић С. Сента
Милошевић М. Тома
Николић Ј. Радомир
Ивановић Ђ. Ранко
Миладиновић Г. Агнија
Миладиновић Г. Марија

Марта месеца 1943. године батаљон Другог јужноморавског одреда напао је "Бугаре" у Основној школи да их разбије и отера. Том приликом школа је запаљена да се не би Бугари вратили у истој школи. Године 1947. народ села Црвеног Брега подигао је нову школу на темељима старе и запаљене школе.

30. новембар 1951. године Спомен плочу подижу захвални народ села Црвеног Брега МНО-а Рупље

Најзнаменитија историјска личност села
Илија Петровић Стрељa
1773-1825
Јунак из Првог Српског устанка
Лесковачки војвода
Карађорђев побратим

28.08. 2020. г.
Плочу подижу ЦРВЕНИ БРЕГ
стрелци и мештани

ЦРВЕНИ БРЕГ
Спомен плоча на меморијалном зиду (1914-1918; 1941-1945)

АДРЕСА: Село Црвени Брег, у дворишту школе, на к.п. бр. 1118 КО Црвени Брег
ГПС координате: N: 4741783 E: 598023

ОПИС:
Спомен плоча посвећена палим борцима у НОР-у била је постављена на згради основне школе. Школа је у међувремену срушена, а спомен плоча је сада постављена на зиду подигнутом на месту школе. На истом зиду постављене су још две плоче - већа посвећена борцима паалим у Првом светском рату, и друга, мања посвећена Илији Петровићу Стрељи.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:
- Спомен плоче, од црног мермера у добром су стању и није потребна конзервација
- Након истраживања плочу посвећену Стрељи, уклонити.
- Спомен плочу од белог мермера третирати конзерваторско-рестаураторским поступцима, очистити и ретуширати
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини места на коме ће се поставити нова спомен плоча.
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У знак захвалности и сећања друговима палим у НОР-у од 1941 г до 1945 г подижемо ову спомен плочу и то:

Миленковић Стојка Стојан, погинуо 1942. год
Стојановић Здравка Боривоје, погинуо 1942. год
Ђорђевић Милана Софроније, погинуо 1942. год
Милошевић Стојадина Нацко, погинуо 1944. год
Богдановић Милутина Наско, погинуо 1944. год
Стоилковић Пејче Петар, погинуо 1944. год
Стоилковић Светислава Младенка, погинула 1944. год
Милошевић Стојадина Младенка, погинула 1944. год
Милошевић Милана Вукашин, погинуо 1944. год

Нека се на примерима ових бораца васпитавају млада покољења како се треба борити за слободу и независност своје домовине

4 јула 1962 године Грађани села Црковнице

ЦРКОВНИЦА
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Црковница, на згради основне школе, на к.п. бр. 2199/1 КО Црковница
ГПС координате: N: 4775101 E: 582866

ОПИС:
Спомен плоча у селу Црковница посвећена је палим борцима у Другом светском рату из овог села.
Налази се на зиду некадашње зграде основне школе.
Израђена је од белог мермера димензија 60x80cm и причвршћена је за поглогу челичним анкерима.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:
Имајући у виду да се зграда некадашње основне школе не користи и не одржава, у наредном периоду јој прети убрзана деградација, која може довести до урушавања. Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији кровне конструкцији и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења . Очистити од растиња непосредно окружење
Након завршетка радова приступити конзерваторско-рестауратроским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ретуширати натпис на спомен плочи, уз све потребне предрадње.
- Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Наставити са редовним одржавањем и чишћењем непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 22.06.2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У току НОР-а у борби против окупатора и његових помагача, а за ослобођење своје домовине, дадоше своје животе:

Ђорђевић М. Милорад и
Илић С. Петар

На примерима палих бораца васпитавати наше млађе генерације како треба чувати слободу и независност своје домовине.

9. II 1964 год. Грађани села Чекмина

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

Имајући у виду да се сеоска зграда налази у лошем стању, може доћи до урушавања, па је потребно предвидети хитне санационе радове на кровној конструкцији, како би се грађевина сачувала од даљег уништавања

- Приступити изради потребне техничке документације за свеобухватну обнову сеоске зграде
- Непосредно окружење очистити од смећа и растиња

Спомен плочу заштитити за време трајања радова на санацији објекта и обезбедити услове да не дође до њеног оштећења или уништења

Приступити конзерваторско-рестаураторским радовима који подразумевају следеће:

- Детаљно чишћење и прање мермерне плоче меким четкама, уз употребу благих детерџената и водоник-пероксида уколико је потребно. Ручна обрада наптиса (продубљивање текста, рестаурација оштећења, и сл.), а затим текст ретуширати одговарајућом висококвалитетном бојом за камен. Завршна импрегнација одговарајућим висококвалитетним премазима који су безбојни, транспарентни, паропропусни, водонепропусни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање и чишћење простора непосредне околине
- Радове обављати уз претходно прописивање МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЧЕКМИН
Спомен плоча на згради основне школе (1941-1945)

АДРЕСА: Село Чекмин, у дворишту школе, на к.п. бр. 3556 КО Чекмин

ГПС координате: N: 4772947 E: 573332

ОПИС

На згради некадашње основне школе у селу, постављена је спомен плоча од белог мермера, димензија 53x57cm.

Спомен плоча од белог мермера постављена је 1964. године, и посвећена је палим борцима у НОР-у од 1941-1945. године. Подигли су је грађани села Чекмина.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: 13.07.2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

На овом месту од краја 1941. године до краја рата била је главна стражара команде места и Шпанчеве чете Лесковачког партизанског одреда. Чета је запречавала друмски и железнички саобраћај фашистичким трупама долином Јужне Мораве.

22. децембар 1963. год. Удружење бораца НОР-а
Чукљеник Вучје

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута. Уколико је потребно површине третирати и одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно продубити слова на плочи, уколико је потребно, и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини задружног дома
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЧУКЉЕНИК
Спомен плоча на кући Василија Ђелића (1941)

АДРЕСА: Село Чукљеник, на кући Василија Ђелића, на к.п. бр. 673 КО Чукљеник
ГПС координате: N: 4747099 E: 578083

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Син Василија Ђелића из Чукљеника био је првоборац са 14 година, а њихова кућа, на коју је постављена спомен плоча, била је главна стражара команде, одакле су покретане акције.
Спомен плоча постављена је 1963. године, на иницијативу Удружења бораца НОР-а.

ОПИС:
Спомен плоча постављена је на кући Василија Ђелића на к.п.бр. 673 КО Чукљеник. Израђена је од меремера беле боје, димензија 100x62 cm са урезаним натписом.
Стара кућа је очувана и значајних је културно-историјских вредности са централно постављеном високом капијом и пролазом за кола. Кућа је у облику слова "Г" и затвара двориште. На улазу је очувана калдрма од камена облутка.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 28.06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

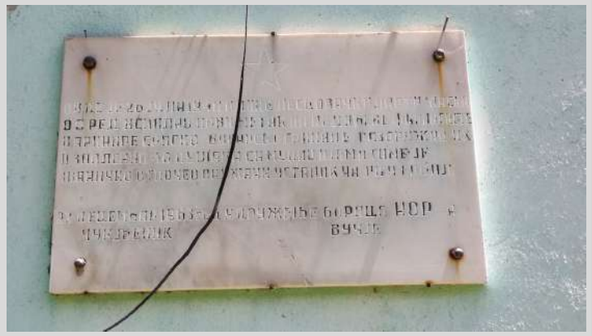

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Овде је 26. јула 1941. године Лесковачки партизански одред испалио први метак на недићеве, фашисте царинике српско-бугарске границе, разоружала их и запленила 40 пушака са муницијом и тиме је званично отпочео оружани устанак на југу Србије.

22. децембар 1963 год. Удружење бораца НОР-а
Чукљеник Вучје

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Мермерну плочу са натписом третирати конзерваторским поступцима - чишћење и прање, механичким и хемијским поступцима уз употребу меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута и третирати површине одговарајућим биоцидима/фунгицидима
- Ручно продубити слова на плочи, уколико је потребно, и санирати оштећења, а затим спровести ручно бојење натписа висококвалитетном бојом за камен
- Финално импрегнирати и заштити плочу одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЧУКЉЕНИК
Спомен плоча на згради школе (1941)

АДРЕСА: Село Чукљеник, на згради основне школе и ЈП "Србија шуме" (Шумска секција), на к.п. бр. 1672 КО Чукљеник.
ГПС координате: N: 4746429 E: 578518

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Почетком јула 1941. године састала се прва група будућег Кукавичког партизанског одреда, који је званично формиран 10. августа 1941. године, и извршила прву акцију.

ОПИС:
Спомен плоча је постављена на згради Основне школе „Бора Станковић" и ЈП "Србија шуме", на к.п. бр. 1672 КО Чукљеник.
Спомен плоча је израђена од белог мермера са урезаним текстом који говори о почетку оружаног устанка на југу Србије против Недићевих чета.
Плоча је димензија 101x63cm, и релативно је доброг стања, осим натписа којем се испрала боја па је тешко читљив.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

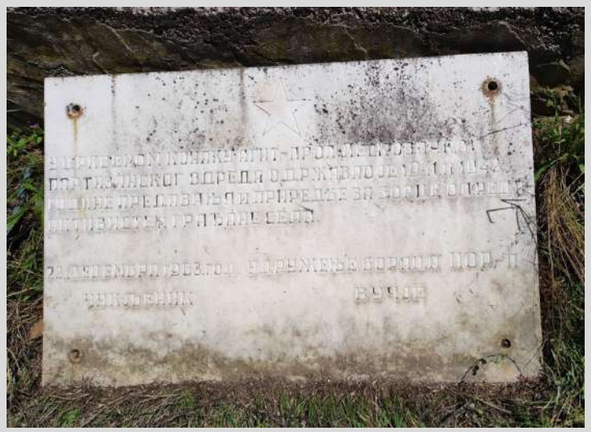

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

У црквеном конаку агит-проп Лесковачког партизанског одреда одржавао је 1941. и 1942. године предавање и приредбе, за борце одреда, активисте и грађане села.

22. децембар 1963. године
Чукљеник

Удружење бораца НОР-а
Вучје

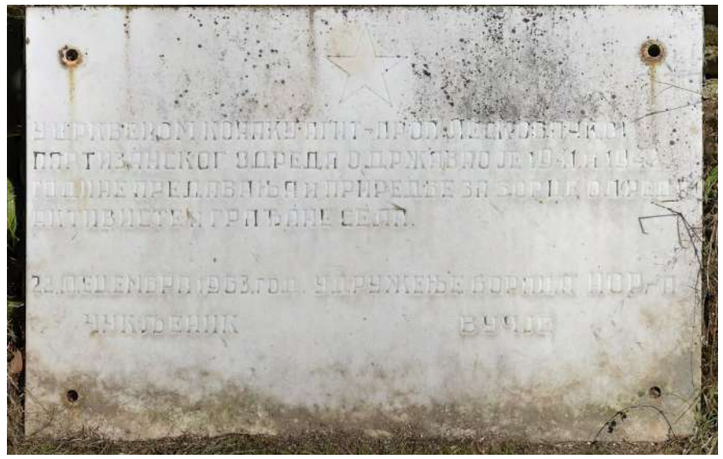

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Спомен плоча има оштећења, прекривена је наслагама органске и неорганске нечистоће, а дошло је до деколорације материјала. За квалитетну и целовиту рестаурацију плоче са именима палих бораца потребан је транспорт до радног простора рестауратора. Треба обавити чишћење плоче од органске и нечистоће. Такође, нечитке податке треба уклесати и завршно обрадити као и остале делове плоче. Након чишћења плоче и исписивања слова, треба обавити хидрофобну заштиту. За заштиту камених површина применити одговарајуће паропропустиво средство прикладно материјалу који се третира
- Спомен плочи након спроведених конзерваторско рестаураторских радова припремити место постављања које доликује ратном меморијалу, а плочу поставити квалитетно
- Поступак конзервације спомен плоче треба да изводи или контролише обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ЧУКЉЕНИК
Спомен плоча на манастирском конаку (1941-1942)

АДРЕСА: Село Чукљеник, у порти манастира, на к.п. бр. 1584 КО Чукљеник
ГПС координате: N: 4746516 E: 578511

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:
Манастир Чукљеник представља вредну историјско - амбијенталну целину, споменик културе од великог значаја, и састоји се из цркве посвећене Светом Николи, црквице пресвете Богородице, звоника, попове куће, конака, манастирске воденице из 1785. године и споменика посвећеног Влајку Стојановићу.

ОПИС:
Спомен плоча је била постављена на зид црквеног конака.Т-ренутно се налази на тлу у близини конака, који је делимично порушен и изграђен је нови. Бојени слој слова је потпуно оштећени или га нема. На реконструкцији конака започело се 2020. године. Спомен плоча је димензија 100x65cm дебљне 3cm.
Утицаји штетног деловања микроклиматских услова и других фактора деградације, попут биофилма и органске нечистоће присутни су у великој мери и прекривају готово читаву површину спомен плоче.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

Споменик у порти манастира Св. Никола (ЗЗСК Ниш; И. Цветковић, 2021)

НАТПИС НА СПОМЕНИКУ:

(западна страна)
ОВДЕ ЛЕЖИ ЧЕТОВОЂА ВЛАДИМИР СИН СТОЈАНА И СТАНЕ РАДЕНКОВИЋ, РОЂЕН У ГОЛЕШНИЦИ ОКР. АЛЕКСИНАЧКОГ 14. СЕПТЕМБРА 1850. ГОД.

(јужна страна)
ПОГИНУО У БОРБИ ЗА СВОГ КРАЉА, ВЕРУ И ОТАЏБИНУ 22. ДЕЦЕМБРА 1877. ГОДИНЕ БРАНЕЋИ СЕ СА УСТАШАМА СР. ЛЕСКОВАЧКОГ У ВУЧЈУ
ВЕЧНА МУ ПАМЕТ

(источна страна)
ОТАЏБИНУ
БЕЛЕГ ОВАЈ ПОДИЖЕ МУ БЛАГОВЕРНИ НАРОД СРЕЗА ЛЕСКОВАЧКОГ РУКОВОЂЕН СВОЈИМ ВРЛИМ СР. НАЧЕЛНИКОМ МИЛАНОМ СТЕВАНОВИЋЕМ.
СЛАВА ИМ

(западна страна)
НЕ НАМ НЕ НАМ НО ИМЕНИ ТВОЈЕМУ!

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Забарањују се све врсте интервенција на споменику, без претходно прибављених услова за предузимање мера техничке заштите и сагласности на елаборат надлежног завода.;
- Конзерваторско-реставраторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност, очување наслеђених вредности и аутентичност изворног решења споменика, уз претходну обавезу израде конзерваторског елабората
- Радовима не смеју бити угрожене, већ у пуној мери поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност. Сачувати и рестаурирати све карактеристичне детаље и елементе који својим обликовањем и материјализацијом представљају израз времена градње споменика
- Радови на споменику подразумевају следеће фазе: 1. Фазу уклањања микрофлоре и паразитске вегетације; 2. Фазу чишћења споменика; 3. Фазу рестаурације; 4. Фазу наношење финалне заштите (импрегнације)
- **Поступак у целости треба да изводи стручно обучено лице за ову врсту послова (конзерватор за камен), уз конзерваторски надзор.**

Уређење непосредне околине:

- Дозвољава се орезивање и/или чишћење порте од прераслог растиња и уз консултацију са пејзажним архитектом и под условом да се тиме обезбеди историјска веродостојност, аутентичност изворног решења и ауторских вредности меморијалног простора, у циљу побољшања изгледа простора око споменика
- Шири простор око споменика очистити од прераслог шибља и смећа и спроводити перманентно одржавање чистоће, негу зелених површина и редовно кошење траве

Опште мере заштите:

- Забрањено је коришћење споменика у сврхе које нису у складу са Законом о ратним меморијалима и Законом о културним добрима и његовим споменичким карактеристикама. Организовати заштиту од уништења и оштећења споменика
- Простор Споменика и ближе околине користити у сврхе које су у складу са историјским контекстом и вредностима непокретног културног добра
- Забрањено је паљење ватре на простору непосредне близине споменика и читавог археолошког налазишта, осим на местима предвиђеним за ту намену (уколико евентуално постоје)
- У случају настанка графита и сличних натписа, или других облика деградације, оштећења или радова одмах обавестити надлежни завод за заштиту споменика културе, који ће прописати посебне услове за њихово уклањање

ЧУКЉЕНИК
Споменик Влајку Раденковићу (1877)

АДРЕСА: Село Чукљеник, у порти манастира, на к.п. бр. 1584 КО Чукљеник
ГПС координате: N: 4746516 E: 578511

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

У порти цркве чукљеничке, крај самог храма, стоји споменик великом и заслужном борцу за ослобођење Лесковца и целог краја - Влајку Раденковићу односно Стојановићу, из Голешнице код Алексинца, који је погинуо у Вучју 22. децембра 1877. године.

Наредник регуларне српске војске Влајко Раденковић дошао је по ратном задатку у Лесковац и погинуо у борбама за ослобођење. Лесковчани су били веома захвални овом јунаку који је спречио страдање града.

Владимир Стојановић родио се у селу Голешници, у округу алексиначком, 1847. године, од оца Стојана и мајке Стане Раденковић. Служио је у редовној војсци, али је као наредник децембра 1877. године дошао у Лесковац, у чету вучјанских устаника. У Лесковац је дошао јер је ту претила велика опасност од Арнаута који су покушавали да продру назад у Лесковац преко села Вучја. Устаници су под Влајковим вођством заузели Дилавер-бегову кулу, и утврдили је. 22. децембра 1977. године. Арнаути су снажно напали овај положај који је бранила чета устаника. После жестоке борбе Арнаути су претрпели велике губитке (140 мртвих бораца, и 12 коња) и одступили су, али је у тој борби изгубио живот храбри јунак Влајко Стојановић. Влајка су ратни другови сахранили у порти накривањске цркве, где су и данас његове мошти.[2]

"Борба која је укинула јуначку главу Влајкову, није дала Арнаутима спојитн се с турским четама у клисури, и сачувала је Лесковац од плена и огња. А за то Слава Влајку, и његовим у бојy друговима,"[3]

Споменик је откривен 1897. године, 20 година после његове погибије. Захвални Лесковчани су му подигли споменик који је висок 3,25 метара, у виду пирамиде, и на све четири стране уклесан је текст са подацима о овом храбром борцу.

На свечаности је учествовао и хор црквено-певачке дружине "Бранко" из Лесковца. Свечаности је присуствовао велики број грађана који су одали почаст великом јунаку.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

[2] Милићевић, Милан Ђ. (1888): *Поменик знаменитих људи у српског народа новијега доба*, Чупићева задужбина, Београд, стр. 679-680.
[3] Милићевић, Милан Ђ. (1888): *Поменик знаменитих људи у српског народа новијега доба*, Чупићева задужбина, Београд, стр. 680.

ФОТОГРАМЕТРИЈА:

ЧУКЉЕНИК
Споменик Влајку Раденковићу (1877)

АДРЕСА: Село Чукљеник, у порти манастира, на к.п. бр. 1584 КО Чукљеник

ГПС координате: N: 4746516 E: 578511

ОПИС КОМПЛЕКСА:

Пространа порта опасана је старим високим оградним зидом од камена. Манастир је подигнут на самом излазу Накривањске речице из теснаца планинских огранака, са истока, југа и запада окружен је високим и стрмим брдима. С обзиром да манастир није подигнут на склонитом и неприступачном месту, може се закључити да није подизан у турско доба већ раније.

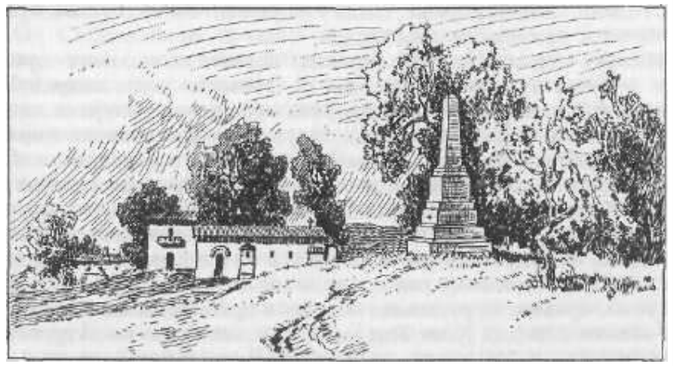

Изглед споменика у манастирском комплексу (цртеж: Каниц, Ф.)

Крајем XIX века, црквеној грађевини још увек није била додата припрата, а у порти се поред једнобродне скромне цркве налазила и мала црквица, затим споменик Влајку Раденковићу (Стојановићу), спратни солидно грађени конак на северу, још једна споредна зграда за путнике намернике, и манастирска воденица са леве стране потока. Уз спољашну ивицу оградног зида, на југоисточној страни, налази се сеоско гробље из XIX века, са каменим надгробним споменицима на којима се разазнају године 1882, 1883 све до 1891. године.

Манастирска воденица представља једну од најзначајнијих грађевина у овом крају, првенствено због постојања записа из XVIII века који може да послужи за датовање не само манастирске воденице, већ и за осветљавање других историјских околности. Најзначајнији детаљ воденице представља натпис са годином градње или обнове - 1796. година. Натпис је исписан на опеци величине 32x32cm, која је уграђена у зид и налази се на северозападном углу северног зида, испод настрешнице.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

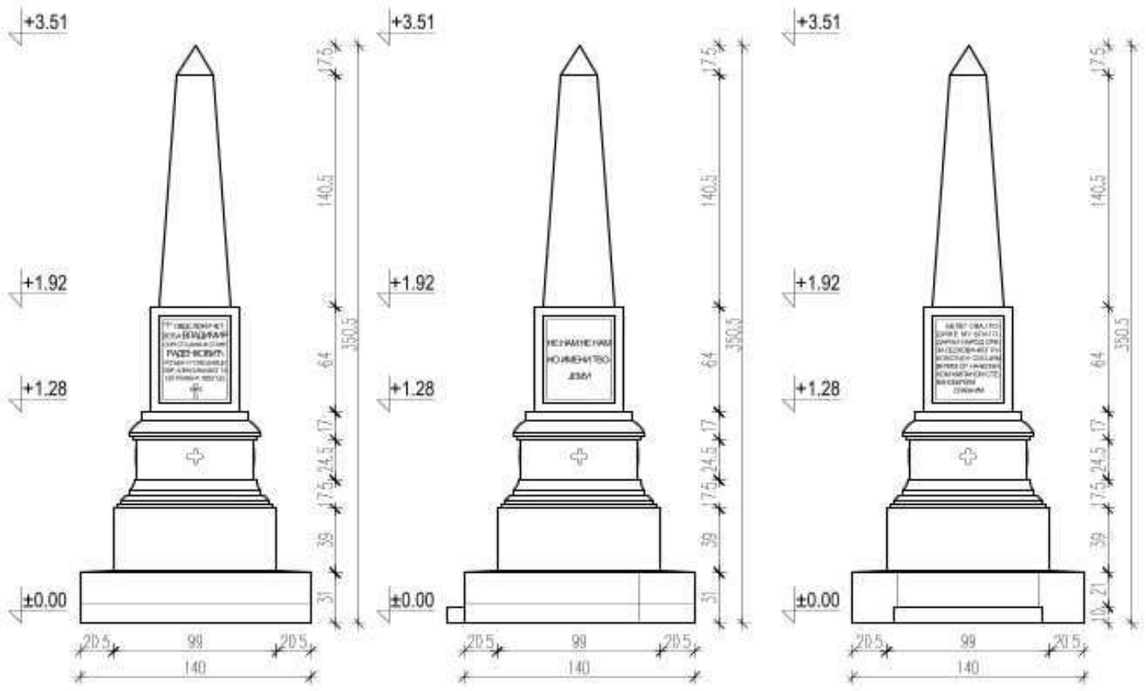

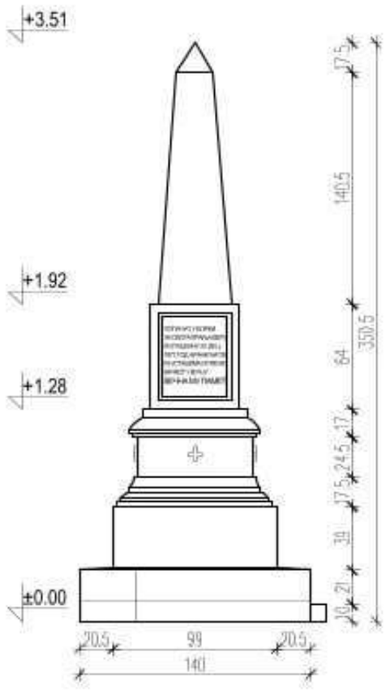

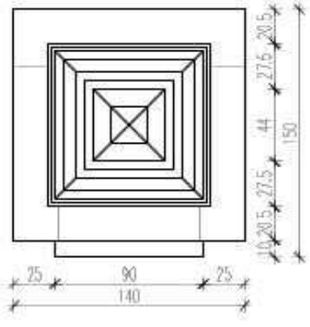

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ЧУКЉЕНИК Споменик у манастирској порти		
Адреса:	Село Чукљеник, у порти манастира, на к.п. бр. 1584 КО Чукљеник		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обраде: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ЧУКЉЕНИК
Споменик Влајку Раденковићу (1877)

АДРЕСА: Село Чукљеник, у порти манастира, на к.п. бр. 1584 КО Чукљеник
ГПС координате: N: 4746516 E: 578511

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

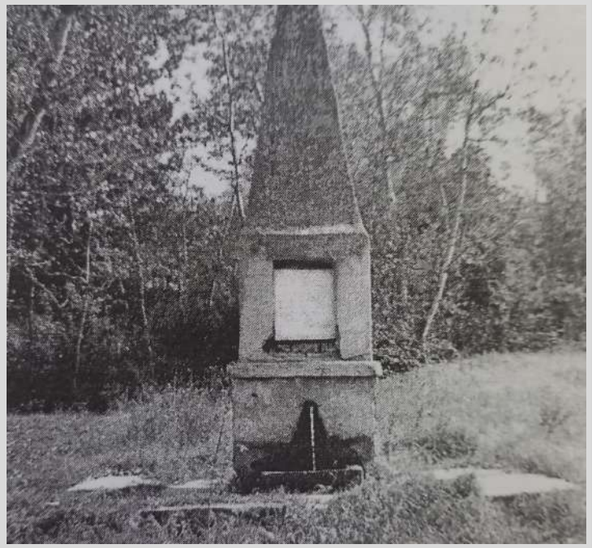

(слика из књиге Спомен обележја у лесковачком крају)

САДРЖАЈ ПЛОЧЕ НА СПОМЕН ЧЕСМИ:

Слава и хвала палим борцима НОР-а овога краја
који дадоше своје животе за слободу наше земље од 1941-1945.

4. јул 1962. године

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- На основу детаљног снимања постојећег стања, као и резултата претходног истраживања, урадити пројектну документацију која обухвата архитектонско-грађевински део и студију о стању споменика, са предлогом конзерваторско-рестаураторских радова и враћања у изворно стање. Израдити пројектно-техничку документацију за конзерваторско-рестаураторске радове, и поставити адекватан мобилијар у непосредној околини. Конзерваторско-рестаураторске радове могуће је планирати под условом да се тиме обезбеди пуна историјска веродостојност и аутентичност изворног решења споменика. Радовима не смеју бити угрожене, већ поштоване и афирмисане споменичке вредности и његова аутентичност
- Потребна је хитна санација и уређење каменог платоа на којем је смештена спомен-чесма
- Утврђивање, поштовање и спровођење оних техничких мера у њеној обнови, очувању и коришћењу које ће обезбедити максимално могућу историјску аутентичност пројектованог простора, архитектуре и функције
- Одржавање здраве изворске воде, чување аутентичног облика чесме, уређење, одржавање изгледа и неизграђивање слободне природне околине која је окружује
- Урадити пројекат конзерваторско рестаураторских радова за израду и постављање реплике нестале спомен плоче
- Обновити зидане делове чесме, пажљиво, у свему према постојећем стању, уз употребу материјала по узору на оригиналне
- Поступак конзервације спомен чесме треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на ратном меморијалу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ШАРЛИНЦЕ
Спомен чесма палим борцима НОР-а (1941-1945)

АДРЕСА: Село Шарлинце, на к.п. бр. 3105 КО Шарлинце
ГПС координате: N: 4775088 E: 569754

ОПИС:
Спомен чесма у облику пирамиде од опеке, завршни слој од малтера, подигнута је на тромеђи села Кутлеша, Драшковца, Шарлинца и Међе, у шарлинским ливадама. Ратни меморијал је у изузетно лошем стању. Малтер је пропао и променио боју што нарушава визуелни идентитет спомен чесме. Приступни плато од камена је девастиран.
Зидана спомен чесма у основи је ширине 114cm
Потребни су хитни спасавалачки радови.
Израдити реплику спомен плоче која недостаје.
Спомен плоча била је ширине 107cm, потребно је израдити нову према димензијама са лица места.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија

.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: 13.09. и 04.11.2021. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ТЕХНИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА:

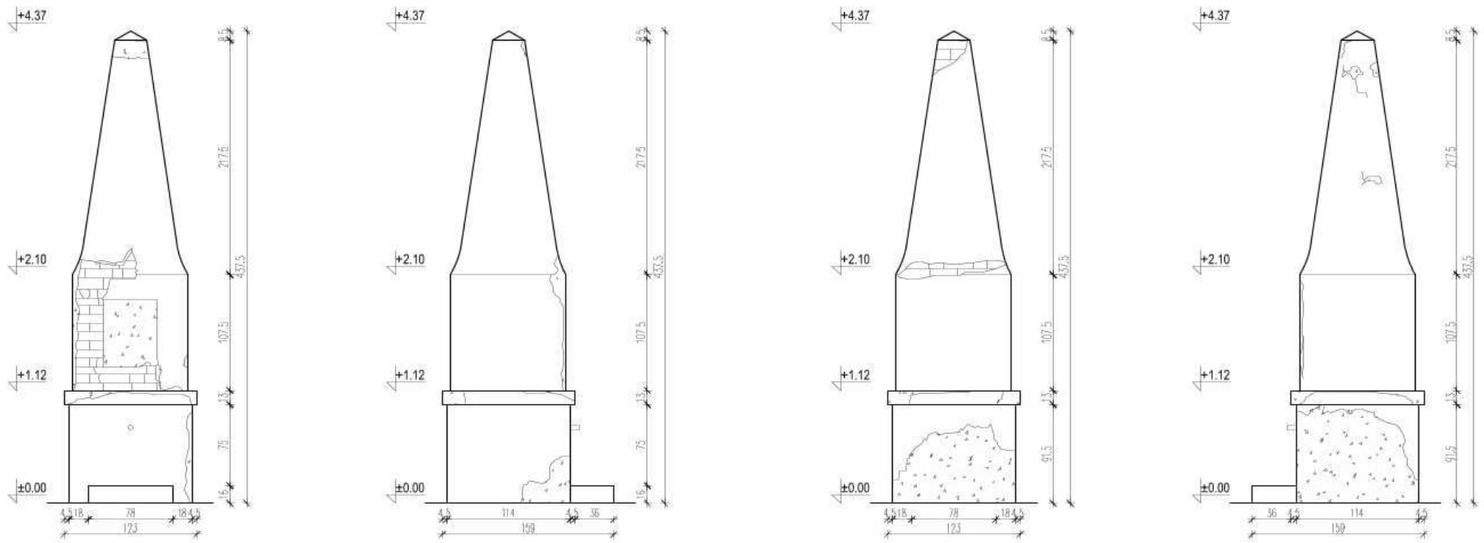

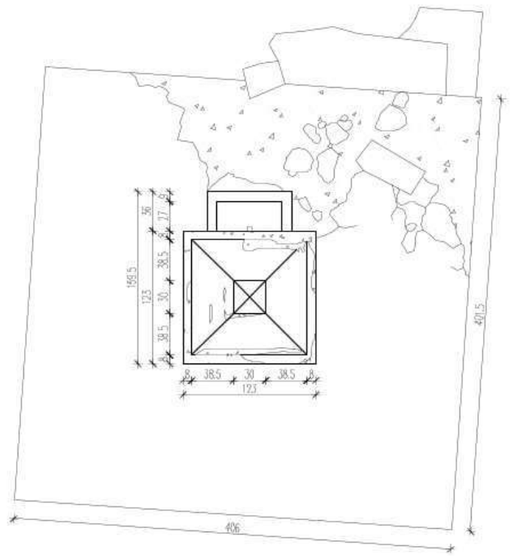

	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ		
	Ратни меморијали на територији града ЛЕСКОВЦА		
Назив:	ШАРЛИНЦЕ Спомен чесма		
Адреса:	Село Шарлинце, на к.п. бр. 3105 КО Шарлинце		
Садржај: **Основа и изгледи споменика**		Размера: 1:40	Документација/снимање/обрада: Ивана Цветковић, Александар Никшић, Лазар Динић, Ђорђе Стошић
Датум снимања: јун 2022.	Датум тех.обрале: фебруар 2023.	Бр. листа: 1	

ШАРЛИНЦЕ
Спомен чесма палим борцима НОР-а (1941-1945)

АДРЕСА: Село Шарлинце, на к.п. бр. 3105 КО Шарлинце
ГПС координате: N: 4775088 E: 569754

ФОТОГРАМЕТРИЈА: А.Никшић, 2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Датум обиласка: јун 2022. године
Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

НАТПИС НА СПОМЕН БИСТИ И СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈУ:

Милошевић Боривоје Шиша 1921-1942	Палим борцима и Ж.Ф.Т. 1941-1945.

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса
- Спомен бисту и постамент опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Остале површине озиданих постамената прегледати, обити пропале и труле делове завршне обраде и извршити поновну обраду, у свему по узору на постојеће
- Поступак конзервације спомен бисте треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

ШИШИНЦЕ

Спомен биста Милошевић Боривоју и спомен плоча палим борцима и ЖТФ 1941-1945.

АДРЕСА: Село Шишинце, у дворишту школе, на к.п. бр. 345/1 КО Шишинце,ул. Цара Лазара бр. 102

ГПС координате: N: 4756817 E: 574782

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ:

Милошевић Боривоје је рођен 1921. године у Шишинцу. Био је ваздухопловни радио-телеграфиста и радио је у Загребу. После капитулације Југославије 1941. године, дошао је у своје родно место, повезао се са партијском организацијом и постао члан Комунистичке партије. Једно време у његовој кући налазила се техника Оружаног комитета КПЈ за Лесковац. У Кукавички (Лесковачки) партизански одред ступио је октобра 1941. године и био политички делегат једне десетине у чети. Погинуо је половином јануара 1942. године у селу Клајићу.

ОПИС:

Спомен комплекс се налази испред зграде Основне школе на к.п.бр. 345/1 КО Шишинце

Аутор спомен бисте је Слободан Поповић, вајар из Лесковца.

Биста је сачињена од бронзе, док је постоља бисте од вештачког камена (кулира) крупнијег гранулата.

Простор ратног меморијала је зарастао у растиње, изостало је текуће одржавање, тешко је уочљив и видљив.

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

ФОТОДОКУМЕНТАЦИЈА:

САДРЖАЈ СПОМЕН ПЛОЧЕ:

☆

Палим борцима и Ж.Ф.Т. 1941-1945.

Боривоје Д. Милошевић	1921-1942.
Владимир Д. Петровић	1921-1942.
Светозар М. Стојановић	1915-1944.
Ђорђе Љ. Јовановић	1920-1944.
Јордан М. Мичић	1922-1944.
Никола М. Лазаревић	1923-1944.
Владимир С. Митић	1922-1944.
Радомир С. Кочић	1915-1944.
Ђока Т. Митровић	1920-1944.
Гојко М. Стојановић	1923-1944.
Рада Петровић	1922-1945.

29. XI 1966. Захвални грађани села Шишинце

ШИШИНЦЕ

Спомен биста Боривоју Милошевићу и спомен плоча палим борцима и ЖТФ 1941-1945. године

АДРЕСА: Село Шишинце, у дворишту школе, на к.п. бр. 345/1 КО Шишинце,ул. Цара Лазара бр. 102

ГПС координате: N: 4756827 E: 574809

ОПИС:

Ратни меморијал се налази испред зграде Основне школе на к.п.бр. 345/1 КО Шишинце.

Простор је зарастао у растиње и отежан му је приступ, тешко је уочљив. Спомен плоча са натписом постављена је на постољу од вештачког камена (кулира) крупнијег гранулата.

Неопходно је редовно одржавати простор око ратног меморијала.

На постаменту спомен бисте је урезано

Милошевић Боривоје
Шиша
1921-1942

МЕРЕ ТЕХНИЧКЕ ЗАШТИТЕ:

- Очистити простор комплекса од прераслог растиња и спроводити редовно одржавање простора у непосредној близини спомен комплекса
- Спомен плочу опрати и очистити од наслага прљавштина, микрофлоре и паразитске вегетације комбинацијом механичке и хемијске методе, употребом меканих четки (различите мекоће), а потом добро испрати водом. Уколико је потребно процес поновити више пута
- Пожељна је финална импрегнација и заштита спомен плоча одговарајућим висококвалитетним премазима који су транспарентни, отпорни на УВ зраке, и којима се не мења изглед и структура материјала
- Површине озиданих постамената прегледати, обити пропале и труле делове завршне обраде и извршити поновну обраду, у свему по узору на оригинално стање
- Поступак конзервације спомен бисте и плоче треба да изводи/контролише мултидисциплинарни тим, обучен за ову за ову врсту послова (конзерватор за камен, бронзу, технолог, конзерватор)
- Радове обављати уз претходно прописивање детаљних МТЗ и сагласности надлежног завода
- Уколико на спомен комплексу настану промене и оштећења, месна заједница о томе обавештава надлежни орган Града Лесковца

СИТУАЦИОНИ ПЛАН: извор - Геосрбија, приступљено 26. 06.2022.

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ

Датум обиласка: јун 2022. године

Снимили: И. Цветковић, Ђ. Стошић

Ниш, 2023.